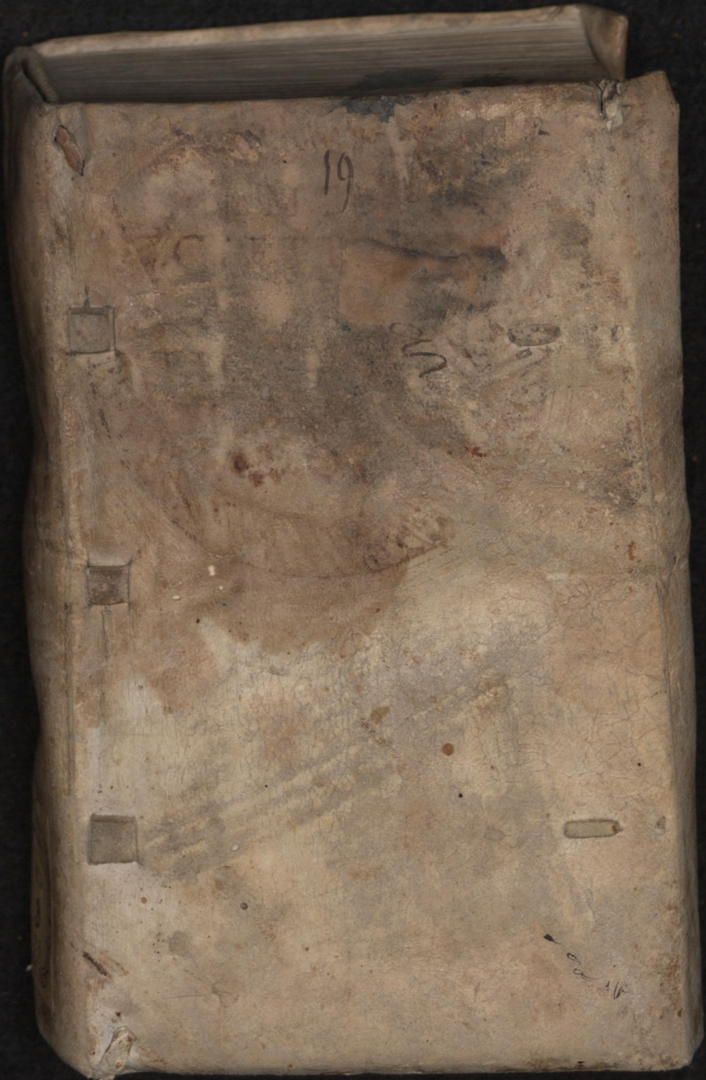

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

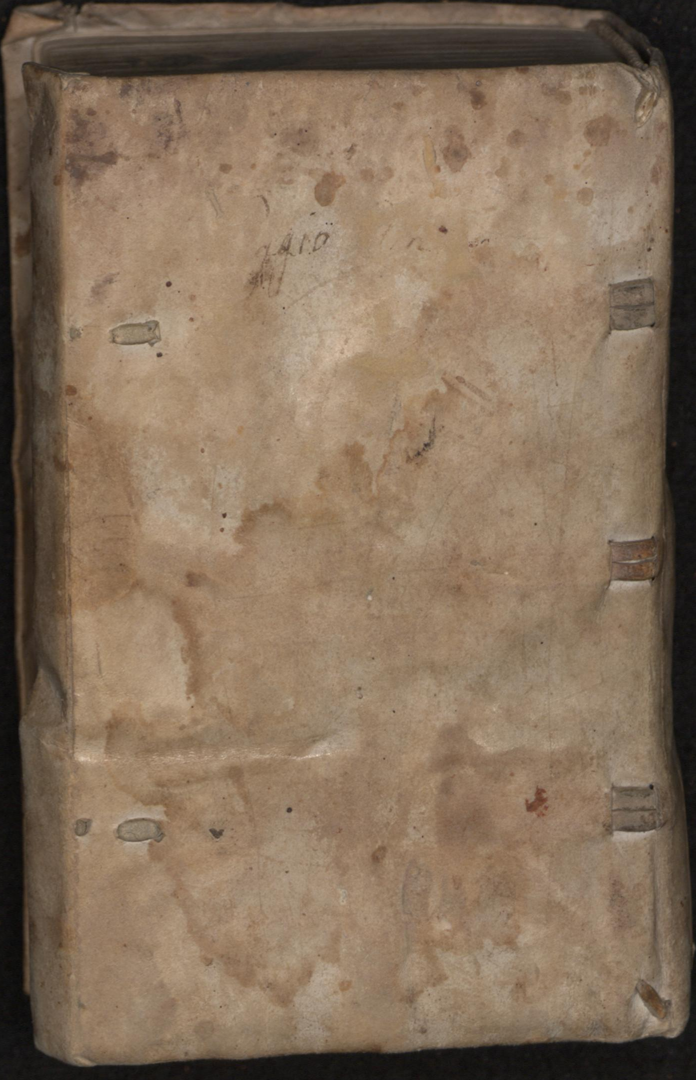

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.2.3.29

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

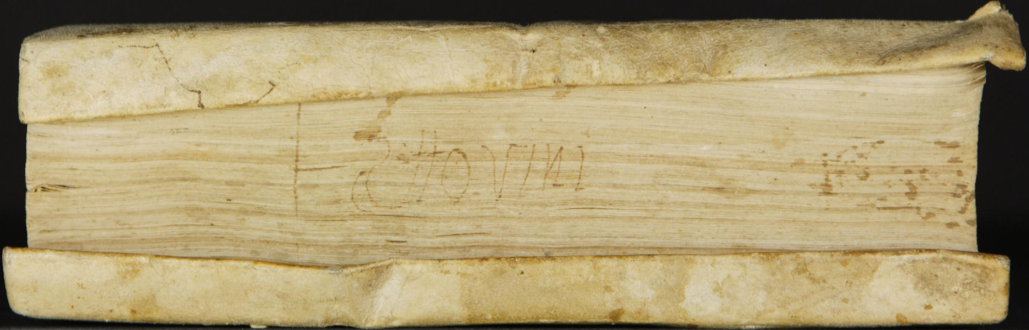

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

Ald. 2/3.
4

BIBLIOTECA NAZIONALE CE[NTRALE]
ALDIN[E]
II
3
29
RACCOLTA N[AZIONALE]

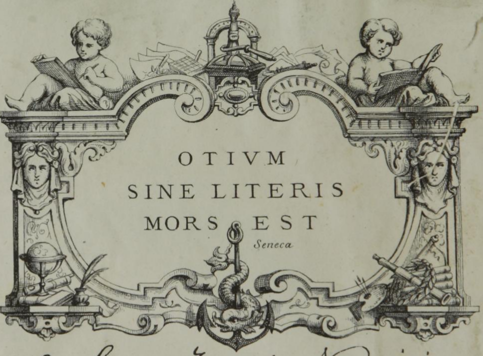

Ex Libris Ioannis Nencini
1872

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE - FIRENZE
ALDINI
II
3
29
RACCOLTA NENCINI

[redacted]

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

M. TVLLII CICERONIS EPISTOLAE ad Atticum, ad M. Brutum, ad Quintũ fratrem, summa diligentia castigatæ, ut in iis menda, quæ plurima erant, paucissima iam supersint.

PAVLI MANVTII IN EASDEM EPIstolas Scholia, quibus abditi locorum sensus ostenduntur, cum explicatione castigationum, quæ in his epistolis penè innumerabiles factæ sunt.

AL DVS

PAVLVS MANVTIUS ALDI F.

VENETIIS, M. D. XL.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

GVLIELMO PELLICERRIO, EPISCOpo Monspessulanensi, Christianissimi Galliæ Regis Oratori sapientissimo, & eloquentissimo Paulus Manutius Aldi F. Sal. D.

QVO quisq; in nos animo sit, difficile est indicare: neq; ferè quicq̃ est, quod intelligi minus possit, propterea ꝙ à simulatione uolũtas nõ facile distinguitur: tamẽ dubitare te nõ arbitror, quin ego is in te colẽdo sim, qui esse debeo: secus. n. si esset, me tu certe, quantũ amas, nõ amares. quanq̃ non hoc modo facis: etenim beneficio etiã obstringis: beneficiũ autẽ illud est, ꝙ mihi ad restituẽdos ueterũ libros omnia, quæ in te sunt, quæ intelligo esse maxima, & polliceris, et defers. quã tuã liberalitatẽ eo pluris facio, ꝙ eã tu cõdire soles humanitate sermonis: qua factũ est, ut nõ ego solũ, sed omnis hæc te ciuitas mirifice diligat. nã de doctrina tua, de probitate quis erat qui iã antea nõ audisset? quæ quãq̃ eiusmodi sint, ut ipsa per se beneuolentiã, et gratiã concilĩet: tamẽ, cũ hæc orationis comitas accedit, multo pluris æstimãtur. itaq; in hoc legationis munere fungẽdo, qui maiorẽ aut gratiã à nostris hominibus iniuerit, aut uirtutis opinionẽ tulerit, arbitror fuisse neminẽ. sed apud me præcipua sunt merita: quæ equidẽ, si possim, cupio remunerare: sed mihi gratiæ reddẽdæ rationẽ sentio esse perdifficilẽ: nõ. n. quæ tibi ad benemerendũ, eadẽ est nobis ad remunerandũ facultas. quare quoniã, quod debeo, soluere nõ possum: ueritus, ne tu malũ nomẽ me putares, cepi cõsiliũ mittẽdi ad te quasi prædes harũ epistolarũ libros. quos tibi nõ puto à me esse cõmendãdos: nã & tu eos iampridẽ bene nosti; & prædes cõmẽdare, debitoris nõ est. tantũ te rogo, ut, si me tibi eã, quã debeo, præstare obseruantiã intelligis, tu me eo, quo instituisti, prosequi amore ne desinas. Vale.

STVDIOSIS.

aD latinæ linguæ cognitionem, ut ego exiſtimo, plus afferre non poteſt ullus liber, quàm quæ ad Atticum ſcriptæ ſunt epiſtolæ. ſed eas hactenus propter infinita menda pauciſſimi attingere ſunt auſi. quæ me ratio cum hortari uideretur, ut ad earum emendationem, quicquid operæ, quicquid poſſem induſtriæ, conferrem: feci, & opus aggreſſus ſum ſanè difficillimum: in quo tamen quantum ſtudij poſuerim, non pœnitet: nam ferè, lectorem offendere quæ poterant, ſublata ſunt omnia: ut deinceps liber omnium elegantiſſimus & legi ab omnibus, & intelligi ſatis commode poſſit. interpretationes locorum difficilium adiectæ ſunt in extremo, quas legentibus non fore prorſus inutiles arbitramur.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

MARCI TVLLII CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER I.

CICERO ATTICO S.

P ETITIONIS NOSTRAE, *quam tibi summæ curæ esse scio, huiusmodi ratio est, quod adhuc coniectura prouideri possit. prensat unus P. Galba, sine fuco, ac fallacijs, more maiorũ. negatur. ut opinio est hominum, non aliena rationi nostræ fuit illius hæc præpropera prensatio: nam illi ita negant uulgo, ut mihi se debere dicant. ita quiddam spero nobis profici, cum hoc percrebrescit, plurimos nostros amicos inueniri. nos autem initium prensandi facere cogitaramus eo ipso tempore, quo tuum puerum cum his literis proficisci Cincius dicebat. in campo, comitijs tribunitijs ad* XVI. *Cal. Sext. competitores, qui certi esse uidebantur, Galba, & Antonius, & Q. Cornificius. puto te in hoc aut risisse, aut ingemuisse, ut frontem ferias. sunt, qui etiam Cæsonium putent. Aquilium non arbitramur; qui denegat, & iurauit morbum, & illud suũ regnum iudiciale opposuit. Catilina, si iudicatum erit meridie non lucere, certus erit competitor. de Aufidio, et Palicano, non puto te expectare, dum scribam. de ijs, qui nunc petunt, Cæsar certus putatur. Thermus cum Syllano contendere existimatur: qui sic inopes & ab amicis, & existimatione sunt, ut mihi uideatur non esse* ἀδύνατον *Curium obducere: sed hoc præter me nemini*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

uidetur. nostris rationibus maxime conducere uidetur, Thermum fieri cum Cæsare: nemo est enim ex ijs, qui nunc petunt, qui, si in nostrum annum reciderit, firmior candidatus fore uideatur, propterea ꝙ curator est uiæ * Flaminiæ: quæ cum erit absoluta, sanè facile eum liben ter nunc cæteri Consuli acciderint. petitorũ hæc est adhuc informata cogitatio. nos in omni munere candidatorio fungendo summam adhibebimus diligentiam: & fortasse, quoniã uidetur in suffragijs multum posse Gallia, cum Romæ à iudicijs forum refrixerit, excurremus mense Septembri legati ad Pisonem, ut Ianuario reuertamur. cum perspexero uoluntates nobilium, scribam ad te. cætera spero prolixa esse, his duntaxat urbanis competitoribus. illam manum tu mihi cura ut præstes, quoniam propius abes, Pompeij nostri amici. nega me ei iratum fore, si ad mea comitia non uenerit. atq; hæc huiusmodi sunt. Sed est, quod abs te mihi ignosci peruelim. Cæcilius auunculus tuus, à P. Vario cum magna pecunia fraudaretur, agere cœpit cum eius fratre Caninio Satyro de ijs rebus, quas eum dolo malo mancipio accepisse de Vario diceret. unà agebant cæteri creditores, in quibus erat Lucullus, & P. Scipio, & is, quem putabant magistrum fore, si bona uenirent, L. Pontius. uerum hoc ridiculum est, de magistro nunc cognoscere. rogauit me Cæcilius, ut adessem contra Satyrum. dies ferè nullus est, quin hic Satyrus domum meam uentitet. obseruat L. Domitium maxime: me habet proximum. fuit & mihi, & Quinto fratri magno usui in nostris petitionibus. sanè sum perturbatus, cum ipsius Satyri familiaritate, tum Domitij, in quo uno maxime ambitio

nostra nititur. demonstraui hæc Cæcilio: simul & illud ostendi, si ipse unus cum illo uno contenderet, me ei satisfacturum fuisse. nunc in causa uniuersorum creditorum, hominum præsertim amplissimorum, qui sine eo, quem Cæcilius suo nomine perhiberet, facile communẽ causam sustinerent, æquum esse, eum & officio meo consulere, & tempori. durius accipere hoc mihi uisus est, quàm uellem, & quàm homines belli solent: & postea prorsus ab instituta nostra paucorum dierum consuetudine longe refugit. abs te peto, ut mihi hoc ignoscas, & me existimes humanitate esse prohibitum, ne contra amici summam existimationem miserrimo eius tempore uenirem, cum is omnia sua studia, & officia in me contulisset. quòd si uoles in me esse durior, ambitionem mihi putabis obstitisse. ego autem arbitror, etiã si id sit, mihi ignoscendum esse. θεῖον γὰρ ἀγαθὸν ἡ τιμή: uides enim in quo cursu sumus, & quàm omnes gratias non modo retinendas, uerum etiam acquirendas putemus. spero tibi me causam probasse, cupio quidem certe. Hermathena tua ualde me delectat, & posita ita belle est, ut totum gymnasium ἑρμαθῆνα esse uideatur. Multum te amamus. L. Iulio Cæsare, C. Martio Figulo Coss. filiolo me auctum scito salua Terentia.

CICERO ATTICO S.

ABS TE tam diu nihil literarum? ego de meis ad te rationibus scripsi antea diligenter. hoc tempore Catilinã competitorem nostrum defendere cogitamus. iudices habemus quos uolumus, summa accusatoris uolũtate. spe-

ro, si absolutus erit, coniunctiorem nobis fore in ratione petitionis: sin aliter acciderit, humaniter feremus. tuo aduentu nobis opus est maturo: nam prorsus summa hominum est opinio, tuos familiares nobiles homines aduersarios honori nostro fore. ad eorum uoluntatem mihi conciliandam maximo te mihi usui fore uideo. quare Ianuario ineunte, ut constituisti, cura, ut Romæ sis. Auiam tuam scito desiderio tui mortuam esse, & simul quòd uerita sit, ne Latinæ in officio non manerent, & in montem Albanum hostias non adducerent. eius rei consolationem ad te L. Saufeium missurum esse arbitror. nos hic te ad mensem Ianuarium expectamus, ex quodã rumore, an ex literis tuis ad alios missis? nã ad me de eo nihil scripsisti. Signa, quæ nobis curasti, ea sunt ad Caietam exposita: nos ea non uidimus: neq; enim exeundi Roma potestas nobis fuit. misimus, qui pro uectura solueret. te multum amamus, ꝙ ea abs te diligẽter, par uoq; curata sunt. Quod ad me sæpe scripsisti de nostro amico placãdo, feci, & expertus sum omnia, sed mirandum in modum est animo abalienato: quibus de suspicionibus, & si audisse te arbitror, tamen ex me, cũ ueneris, cognosces. Sallustium præsentem restituere in eius ueterem gratiam non potui. hoc eo ad te scripsi, ꝙ is me accusare de te solebat, in se expertus est illum esse minus exorabilem, meum studiũ nec tibi defuisse. Tulliolam C. Pisoni L. F. Frugi despondimus. Vale.

CICERO ATTICO S.

CREBRAS expectationes nobis tui commoues. nuper quidem, cum te iam aduentare arbitraremur, repente

abs te in mensem Quintilem reiecti sumus. nunc uero sentio (quod commodo tuo facere poteris) uenias ad id tempus, quod scribis. obieris Q. fratris comitia, nos longo interuallo uiseris, Acutilianam controuersiam transegeris. hoc me etiam Peduceus, ut ad te scriberem, admonuit: putamus enim utile esse, te aliquãdo iam rem trãsigere. mea intercessio et est, & fuit parata. Nos hic incredibili ac singulari populi uolũtate de C. Macro trãsegimus. cui cum æqui fuissemus, tamen multo maiorẽ fructum ex populi existimatione illo damnato cepimus, quàm ex ipsius, si absolutus esset, gratia cepissemus. Quod ad me de Hermathena scribis, per mihi gratum est ornamentũ Academiæ proprium meæ, quòd & Hermes commune omnium, & Minerua singulare est eius gymnasij. quare uelim, ut scribis, cæteris quoque rebus quamplurimis eum locum ornes. Quæ mihi antea signa misisti, ea nondũ uidi. in Formiano sunt: quò ego nunc proficisci cogitabam. illa omnia in Tusculanum deportabo. Caietam, siquando abundare cœpero, ornabo. Libros tuos conserua, & noli desperare eos meos facere posse. quod si assequor, supero Crassum diuitijs, atq; omnium uicos, & prata contemno. Vale.

CICERO ATTICO S.

QVANTVM dolorem acceperim, & quanto fructu sim priuatus & forensi, & domestico Lucij fratris nostri morte, in primis pro nostra consuetudine tu existimare potes: nam mihi omnia, quæ iucunda ex humanitate alterius, & moribus homini accidere possunt, ex illo accidebant. quare non dubito, quin tibi quoque id mo=

lestum ſit, cũ & meo dolore moueare, et ipſe omni uirtute, officioq; ornatiſſimum, tuiq; & ſua ſponte, & meo ſermone amãtem, affinem, amicumq; amiſeris. Quod ad me ſcribis de ſorore tua, teſtis erit tibi ipſa, quãtæ mihi curæ fuerit, ut Q. fratris animus in eam eſſet is, qui eſſe deberet. quem cum eſſe offenſiorem arbitrarer, eas literas ad eum miſi, quibus & placarem ut fratrem, & monerem ut minorem, & obiurgarem ut errãtem. itaque ex ijs, quæ poſtea ſæpe ab eo ad me ſcripta ſunt, confido ita eſſe omnia, ut & oporteat, & uelimus. De literarum miſſione, ſine cauſa abs te accuſor: nunquam enim à Pomponia noſtra certior ſum factus, eſſe cui literas dare poſſem. porrò autem neq; mihi accidit, ut habere, qui in Epeirum proficiſceretur: neq; dum te Athenis eſſe audiebamus. De Acutiliano autem negotio quod mihi mandaras, ut primum à tuo digreſſu Romã ueni, confeceram. ſed accidit, ut & cõtẽtione nihil opus eſſet, & ego, qui in te ſatis cõſilij ſtatuerim eſſe, mallem Peduceum tibi cõſilium per literas, quàm me dare: etenim cum multos dies aures meas Acutilio dediſſem, cuius ſermonis genus tibi notum eſſe arbitror, non mihi graue duxi ſcribere ad te de illius querimonijs, cum eas audire (quod erat ſubodioſum) leue putaſſem. ſed abs te ipſo, qui me accuſas, unas mihi ſcito literas redditas eſſe, cum & otij ad ſcribendum plus, & facultatem dandi maiorem habueris. Quod ſcribis, etiam ſi cuius animus in te eſſet offenſior, à me recolligi oportere: quid dicas? neque id neglexi: ſed eſt miro quodam modo affectus. ego autem, quæ dicenda fuerunt de te, non præterij. quid autem contendendum eſſet, ex tua putabam

uoluntate statuere oportere: quam si ad me perscripseris, intelliges me neque diligentiorem esse uoluisse, quàm tu esses, neque neglige̅tiorem fore, quàm tu uelis. De Tadiana re mecum Tadius locutus est, te ita scripsisse, nihil esse iam quod laboraret, quoniam hæreditas usucapta esset. id mirabamur, te ignorare de tutela legitima, in qua dicitur esse puella, nihil usucapi posse. Epeiroticam emptionem gaudeo tibi placere. Quæ tibi mandaui, & quæ tu intelliges conuenire nostro Tusculano, uelim, ut scribis, cures, quod sine molestia tua facere poteris: nam nos ex omnibus molestijs, & laboribus uno illo in loco conquiescimus: quò fratrem quotidie expectamus. Terentia magnos articulorum dolores habet, & te, sororemq́; tuam, & matrem maxime diligit, salutemq́; tibi plurimam ascribit, & Tulliola deliciæ nostræ. Cura, ut ualeas; & nos ames, & tibi persuadeas, te à me fraterne amari.

CICERO ATTICO S.

NON committam posthac, ut me accusare de epistolarum negligentia possis. tu modo uideto, in tanto otio ut par mihi sis. Domum Rabirianã Neapoli, quã tu iam dimensam, & exædificatam animo habebas, M. Fontius emit HS CCCLↃↃↃXXX. id te scire uolui, siquid forte ea res ad cogitationes tuas pertineret. Q. frater (ut mihi uidetur) quo uolumus animo est in Pomponiam, & cum ea nunc in Arpinati prædio erat, & secum habebat hominem χρηστομαθῆ D. Turraniũ. Pater nobis decessit ad VIII. Cal. Dec. hæc habebam ferè, quæ te scire uellem. tu, uelim, siqua ornamenta

γυμνασιώδη reperire poteris,quæ loci ſint eius, quem tu
non ignoras,ne prætermittas. Nos Tuſculano ita de=
lectamur,ut nobismet ipſis tum denique,cum illò ueni=
mus,placeamus. Quid agas omnibus de rebus,et quid
acturus ſis , fac nos quamdiligentiſſime certiores.
Apud matrem recte eſt,eaq; nobis curæ eſt. L.Cincio
HS $\overline{\text{XX}}$CD. conſtitui me curaturum Idib.Feb.tu ue
lim ea,quæ nobis emiſſe,& paraſſe ſcribis , des operam,
ut quamprimum habeamus . & uelim cogites,id quod
mihi pollicitus es,quemadmodum bibliothecam nobis cō
ficere poſſis : omnem ſpem delectationis noſtræ, quam,
cum in otium uenerimus,habere uolumus, in tua huma
nitate poſitam habemus. Vale.

CICERO ATTICO S.

APVD te eſt,ut uolumus . mater tua , & ſoror à me,
Quintoq; fratre diligitur. Cum Acutilio ſum locu=
tus : is ſibi negat à ſuo procuratore quicquam ſcriptū
eſſe,& miratur iſtam controuerſiam fuiſſe, quòd ille re
cuſarat ſatiſdari amplius abs te non peti . Quod te de
Tadiano negotio decepiſſe ſcribis,id ego Tadio & gra=
tum eſſe intellexi, & magnopere iucundum. Ille no=
ſter amicus, & mehercule uir optimus, & mihi amiciſ
ſimus,ſanè tibi iratus eſt . hoc ſi quanti tu æſtimes,ſciā,
tum,quid mihi elaborandum ſit,ſcire poſſim. L.Cin=
cio HS CCIↃↃ. CCIↃↃ. CCCC. pro ſignis Megari=
cis,ut tu ad me ſcripſeras,curaui . Hermæ tui Pentelici
cum capitibus æneis,de quibus ad me ſcripſiſti, iam nūc
admodum delectant . quare uelim,& eos, & ſigna,&
cætera,quæ tibi eius loci,& noſtri ſtudij, & tuæ elegan

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

tiæ eſſe uidebuntur, quamplurima, quamprimumq; mittas, & maxime quæ tibi gymnaſij, xyſtiq; uidebuntur eſſe: nã in hoc genere ſic ſtudio efferimur, ut abs te adiuuandi, ab alijs propè reprehendendi ſimus. ſi Lentuli nauis nõ erit, quò tibi placebit imponito. Tulliola, deliciolæ noſtræ, tuum munuſculum flagitat, & me ut ſpõſorem appellat. mihi autem abiurare certius eſt, quàm dependere. Vale.

CICERO ATTICO S.

NIMIVM raro nobis abs te literæ afferuntur: cum & multo tu facilius reperias, qui Romam proficiſcantur, quàm ego, qui Athenas; & certius tibi ſit, me eſſe Romæ, quàm mihi, te Athenis. itaque propter hanc dubitationem meam breuior hæc ipſa epiſtola eſt, quòd, cũ incertus eſſem, ubi eſſes, nolebam illum noſtrum familiarem ſermonem in alienas manus deuenire. ſigna Megarica, & Hermas, de quibus ad me ſcripſiſti, uehementer expecto. quicquid eiuſdem generis habebis, dignum Academia tibi quod uidebitur, ne dubitaris mittere, et arcæ noſtræ confidito. genus hoc eſt uoluptatis meæ: quæ γυμνασιώδη maxime ſunt, ea quæro. Lẽtulus naues ſuas pollicetur. peto abs te, ut hæc cures diligentes. Chilius te rogat, & ego eius rogatu ἐυμολπιδῶν πάτρια. Vale.

CICERO ATTICO S.

CVM eſſem in Tuſculano, (erit hoc tibi pro illo tuo, cum eſſem in Ceramico) ueruntamen cum ibi eſſem, Roma puer à ſorore tua miſſus epiſtolam mihi abs te allatam dedit, nuntiauitq;, eo ipſo die poſt meridiem miſſuram

eum, qui ad te proficisceretur. eo factum est, ut epistolæ tuæ rescriberem aliquid, breuitate temporis tam pauca cogerer scribere. primum tibi de nostro amico placando, aut etiam planè restituendo polliceor. quod ego, & si mea sponte ante faciebam, eo nunc tamen & agam studiosius, et contendam ab illo uehementius, quòd tantam ex epistola uoluntatem eius rei tuam perspicere uideor. hoc te intelligere uolo, pergrauiter illum esse offensum. sed quia nullam uideo grauem subesse causam, magnopere confido illum fore in officio, & in nostra potestate. Signa nostra, & Hermeraclas, ut scribis, cum commodissime poteris, uelim imponas, & si quod aliud οἰκεῖον eius loci, quem non ignoras, reperies, & maxime, quæ tibi palæstræ, gymnasijq; uidebuntur esse: & enim ibi sedens hæc ad te scribebam, ut me locus ipse admoneret. præterea typos tibi mãdo, quos in tectorio atrioli possim includere, & putealia sigillata duo. Bibliothecam tuam caue cuiquam despondeas, quãuis acrem amatorem inueneris: nam ego omneis meas uindemiolas eò reseruo, ut illud subsidium senectuti parẽ. De fratre cõfido ita esse, ut semper uolui, & elaboraui. multa signa sunt eius rei, non minimum, quòd soror prægnans est. De comitijs meis, & tibi me permisisse memini, & ego iampridem hoc communibus amicis, qui te expectant, prædico, & te non modo non accersam, sed prohibebo, quòd intelligam multo magis interesse tua, te agere quod agẽdum est hoc tempore, quàm mea, te adesse comitijs. proinde eo animo te uelim esse, quasi mei negotij causa in ista loca missus esses. me autem eũ & offendes erga te, & audies, quasi mihi siqua parta erũt,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

non modo te præsente, sed per te parta sint. Tulliola tibi diem dat, sponsorem appellat. Vale.

CICERO ATTICO S.

ET MEA sponte faciebam antea, & post duabus epistolis tuis perdiligenter in eandem rationem scriptis, magnopere sum commotus. eò accedebat hortator assiduus Sallustius, ut agerem quamdiligentissime cum Luceio de uestra uetere gratia recõcilianda. sed cum omnia fecissem, non modo eam uoluntatem eius, quæ fuerat erga te, recuperare non potui, uerum ne causam quidem elicere immutatæ uoluntatis. tametsi iactat ille quidem illud suum arbitrium, & ea, quæ iam tum, cum aderas, offendere eius animum intelligebam: tamen habet quiddam profecto, quod magis in animo eius insederit, quod neque epistolæ tuæ, neque nostra legatio tam potest facile delere, quàm tu præsens non modo oratione, sed tuo uultu illo familiari tolles, si modo tanti putabis id, quod, si me audies, & si humanitati tuæ constare uoles, certe putabis. ac ne illud mirere, cur, cum ego antea significarem tibi per literas, me sperare illum in nostra potestate fore, nunc idem uidear diffidere: incredibile est, quanto mihi uideatur illius uoluntas obstinatior, & in hac iracundia obfirmatior. sed hæc aut sanabuntur cum ueneris, aut ei molesta erunt, in utro culpa erit. Quod in epistola tua scriptũ erat, me iam arbitrari designatum esse, scito nihil tam exercitum esse nunc Romæ, q̃ cãdidatos omnibus iniquitatibus, nec, quando futura sint comitia, sciri. uerũ hæc

audies de Philadelpho . tu uelim, quæ Academiæ nostræ
parasti, quamprimum mittas . mirum, q̃ illius loci non
modo usus, sed etiam cogitatio delectat. libros uero tuos
caue cuiquã tradas: nobis eos, quemadmodũ scribis, con=
serua . summum me eorum studium tenet, sicut odium
iam cæterarum rerum : quas tu , incredibile est, q̃ breui
tẽpore, quanto deteriores offensurus sis, q̃ reliquisti.

T EVCRIS *illa lentum sanè negotium, neq; Cornelius*
ad Terentiã postea redyt . opinor ad Considium, Axiũ,
Selicium confugiendum est : nam à Cæcilio propinqui
minore centesimis numum mouere non possunt . sed, ut
ad prima illa redeam : nihil ego illa impudentius, astu=
tius, lentius uidi . libertum mitto . Tito mandaui . σκέ
ψεις, *atque* ἀναβολαὶ. *sed nescio, an* ταὐτόματον ἡμῶν.
nam mihi Pompeiani prodromi nuntiant, aperte Pompe
ium acturum, Antonio succedi oportere : eodemq́; tem=
pore aget Prætor ad populum . res eiusmodi est, ut ego
nec per bonorum, nec per popularem existimationem ho
neste possim hominem defendere, nec mihi libeat , quod
uel maximum est : etenim accidit hoc, quod totum cu=
iusmodi sit, mando tibi, ut perspicias . libertum ego ha=
beo, sanè nequam hominem, Hilarum dico, ratiocinato=
rem, & clientem tuum . de eo mihi Valerius interpres
nuntiat , Chiliusq́; se audisse scribit hæc, esse hominem
cum Antonio, Antonium porrò in cogendis pecunijs di
ctitare, partem mihi quæri, & à me custodem commu=
nis quæstus libertum esse missum . non sum mediocriter
commotus, neq; tamen credidi : sed certe aliquid sermo=
nis fuit . totum inuestiga, cognosce, perspice, & nebulo=
nem illum, si quo pacto potes, ex istis locis amoue . huius
sermonis

ſermonis Valerius auctorem Cn. Plancium nominabat. mando tibi planè, totum ut uideas cuiuſmodi ſit. Pompeium nobis amiciſſimum conſtat eſſe. diuortium Mutiæ uehementer probatur. P. Clodium Appij filium te credo audiſſe cum ueſte muliebri deprehenſum domi C. Cæſaris, cum pro populo fieret, eumq; per manus ſeruulæ ſeruatum, & eductũ: rem eſſe inſigni infamia: quod te moleſte ferre certo ſcio. Quod præterea ad te ſcribam, non habeo. & mehercule eram conturbatior: nam puer feſtiuus anagnoſtes noſter Soſitheus deceſſerat, meq; plus, q̃ ſerui mors debere uidebatur, cõmouerat. Tu uelim ſæpe ad nos ſcribas. ſi rẽ nullam habebis, quod in buccam uenerit, ſcribito. Vale. Cal. Ian. M. Meſſala, & M. Piſone Coſ.

CICERO ATTICO S.

ACCEPI tuas treis iam epiſtolas, unam à M. Cornelio, quam à Tribus ei Tabernis (ut opinor) dediſti: alteram, quam mihi Canuſinus tuus hoſpes reddidit: tertiam, quam (ut ſcribis) anchoris ſolutis de phaſelo dediſti. quæ fuerunt omnes rhetorũ. pure loquuntur, cum humanitatis ſparſæ ſale, tum inſignes amoris notis. quibus epiſtolis ſum equidẽ abs te laceſſitus ad ſcribẽdum: ſed iccirco ſum tardior, ꝙ non inuenio fidelem tabellarium: quotus enim quiſq; eſt, qui epiſtolam paulo grauiorem ferre poſſit, niſi eam per lectionẽ releuarit? accedit eò, ꝙ mihi non eſt notũ, ut quiſq; in Epeirũ proficiſcatur: ego enim te arbitror cæſis apud Amaltheã tuã uictimis, ſtatim eſſe ad Sicyonem oppugnãdum profe-

ctum: neq; id ipsum tamen certum habeo, quando ad Antonium proficiscare, aut quid in Epeiro temporis po nas. ita neq; Achaicis hominibus, neq; Epeiroticis paulo liberiores literas committere audeo. sunt autem post discessum à me tuum res dignæ literis nostris, sed non committendæ eiusmodi periculo, ut aut interire, aut aperiri, aut intercipi possint. Primum igitur scito, primum me non esse rogatum sentẽtiam, præpositumq́; esse nobis pacificatorem Allobrogum, idq́; admurmurante senatu, neq; me inuito esse factum: sum enim et ab obseruando homine peruerso liber, & ad dignitatem in Rep. retinendam contra illius uoluntatem solutus: & ille secundus in dicendo locus habet auctoritatem penè principis, & uoluntatem non nimis deuinctam beneficio Consulis. tertius est Catulus, quartus (si etiam hoc quæris) Hortensius. Consul autem ipse paruo animo, & prauo, tantum cauillator genere illo moroso, quod etiam sine dicacitate ridetur, facie magis, q̃ facetijs ridiculus, nihil agẽs cum Rep. seiunctus ab optimatibus, à quo nil speres boni Reip. quia non uult, nil metuas mali, quia non audet. eius autem collega & in me perhonorificus, & partium studiosus, ac defensor bonarum. quin immo leuiter inter se dissident. sed uereor, ne hoc, quod infectum est, serpat longius: credo enim te audisse, cum apud Cæsarem pro populo fieret, uenisse eò muliebri uestitu uirum, idq́; sacrificium cum uirgines instaurassent, mentionem à Q. Cornificio in senatu factam (is fuit princeps, ne tu forte aliquẽ nostrum putes) postea rem ex S. C. ad uirgines, & Pontifices relatam, idq́; ab ijs nefas esse decretum: dein=

de ex S. C. Conſules rogationem promulgaſſe, uxori
Cæſarem nuntium remiſiſſe. in hac cauſa Piſo amici=
tia P. Clodij ductus operam dat, ut ea rogatio, quam
ipſe fert, & fert ex S. C. & de religione, antiquetur.
Meſſala uehementer adhuc agit ſeuere. boni uiri pre=
cibus Clodij remouentur à cauſa. operæ comparantur.
noſmet ipſi, qui Lycurgei à principio fuiſſemus, quoti=
die demitigamur. inſtat, & urget Cato. quid multa?
uereor, ne hæc neglecta à bonis, defenſa ab improbis,
magnorum Reip. malorum cauſa ſit. Tuus autem ille
amicus, ſcin quem dicam? de quo tu ad me ſcripſiſti,
poſteaquam non auderet reprehendere, laudare cœpiſ=
ſe, nos (ut oſtendit) admodum diligit, amplectitur,
amat, aperte laudat; occulte (ſed ita, ut perſpicuum
ſit) inuidet. nihil come, nihil ſimplex, nihil ἐν τοῖς πολι
τικοῖς honeſtum, nihil illuſtre, nihil forte, nihil liberum.
ſed hæc ad te ſcribam aliàs ſubtilius: nam neque adhuc
mihi ſatis nota ſunt, & huic terræ filio neſcio cui com=
mittere epiſtolam tantis de rebus non audeo. Prouin
cias Prætores non dum ſortiti ſunt. res eodem eſt loci,
quo reliquiſti. Τοποθεσίαν, quam poſtulas, Miſeni
& Puteolorum includam orationi meæ. ad III. Non.
Dec. mēdoſe fuiſſe animaduerteram Quæ laudas ex
orationibus, mihi crede, ualde mihi placebant: ſed non
audebam antea dicere: nunc uero, quæ à te probata ſunt,
multo mihi Ἀττικώτερα uidentur. in illam orationem
Metellinam addidi quædā. liber tibi mittetur, quoniā te
amor noſtri φιλορήτορα reddidit. Noui tibi quidnā
ſcribam? quid? etiam. Meſſala Cos. Antronianā do=
mū emit HS CCCCXXXVII. quid id ad me, in=

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

quies? tantum, ꝙ ea emptione & nos bene emisse iudicati sumus, & homines intelligere cœperunt, licere amicorum facultatibus in emendo ad dignitatem aliquam peruenire. Teucris illa lentum negotium: sed tamen est in spe. Tu ista confice: à nobis liberiorem epistolã expecta. Vale. VI. Cal. Febr. M. Messala, & M. Pisone. Coss.

CICERO ATTICO S.

VEREOR, ne putidum sit, scribere ad te, q̃ sim occupatus. sed tamen ita distinebar, ut uix huic tãtulæ epistolæ tempus habuerim, atq; id ereptum è summis occupationibus. Prima cõcio Pompeij qualis fuisset, scripsi ad te antea, non iucũda miseris, inanis improbis, beatis non grata, bonis non grauis. itaq; frigebat. tum Pisonis Cos. impulsu leuissimus Trib. pl. L. Fusius in concionem produxit Pompeium. res agebatur in circo Flaminio: & erat in eo ipso loco ipso die nundinarum πανήγυρις. quæsiuit ex eo, placeret'ne ei iudices à Prætore legi, quo consilio idem Prætor uteretur. id autem erat de Clodiana religione ab senatu constitutũ. tum Pompeius μάλ' ἀριστοκρατικῶς locutus est, senatusq; auctoritatem sibi omnibus in rebus maximã uideri, semperq; uisam esse respondit, & id multis uerbis. postea Messala Cos. in senatu de Pompeio quæsiuit, quid de religione, & de promulgata rogatione sentiret. locutus ita est in senatu, ut omnia illius ordinis cõsulta γενικῶς laudaret, mihiq;, ut assedit, dixit se putare satis ab se etiam de istis rebus esse respõsum. Crassus posteaq̃ uidit illũ ex=

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

cepisse laudem, ex eo, ꝙ hi suspicarentur homines ei Cõsulatum meum placere, surrexit, ornatissimeq; de meo Consulatu locutus est, ut ita diceret, se, ꝙ esset senator, ꝙ ciuis, quòd liber, quòd uiueret, mihi acceptũ referre: quoties coniugem, quoties domum, quoties patriam uideret, toties se beneficium meum uidere. quid multa? totum hunc locum, quē in Aristocratia ego uarie meis orationibus, quarum tu Aristarchus es, soleo pingere, de flamma, de ferro (nosti illas ληκύθους) ualde grauiter pertexuit. proximus Pompeio sedebam: intellexi hominem moueri, utrum Crassum inire eam gratiam, quam ipse prætermisisset, an esse tantas res nostras, quæ tam libenti senatu laudarentur, ab eo præsertim, qui mihi laudem illam eo minus deberet, quòd meis omnibus literis in Pompeiana laude perstrictus esset. hic dies me ualde Crasso adiunxit: & tamen, ab illo aperte, tecte quicquid est datum, libenter accepi. ego autem ipse, Dij boni, quomodo ἀνεπερπερευσάμην nouo auditori Pompeio. si unquam mihi ἐπιχειρήματα suppeditauerunt, illo tempore. quid multa? clamores: etenim hæc erat ὑπόθεσις de grauitate ordinis, de equestri concordia, de consensione Italiæ, de immortuis reliquijs coniurationis, de uilitate, de otio. nosti iam in hac materia sonitus nostros: tanti fuerunt, ut ego eo breuior sim, quòd eos usque istinc exauditos putē. Romanæ autem res sic se habent. senatus ἄρειος πάγος. nil constantius, nil seuerius, nil fortius: nam cum dies uenisset rogationi ex S. C. ferendæ, concursabant barbatuli iuuenes, totus ille grex Catilinæ, duce filiola Curionis, & populum, ut antiquaret, rogabant. Piso au=

tem Consul lator rogationis, idem erat dissuasor. operæ Clodianæ ponteis occuparant. tabellæ ministrabantur, ita ut nulla daretur, Vti rogas. hic tibi rostra Cato aduolat, conuitium Pisoni Cos. mirificum facit, si id est conuitium, uox plena grauitatis, plena auctoritatis, plena denique salutis. accedit eodem etiam noster Hortensius, multi præterea boni. insignis uero opera Fauonij fuit. hoc concursu optimatum comitia dimittũtur: senatus uocatur. cum decerneretur frequenti senatu, contra pugnãte Pisone, ad pedes omnium sigillatim accidente Clodio, ut Consules populum cohortarentur ad rogationem accipiendam: homines ad XV. Curioni nullum S. C. facienti assenserunt: facile ex altera parte CCCC. affuerunt. acta res est. Fusius tertium concessit. Clodius conciones miseras habebat, in quibus Lucullum, Hortensium, C. Pisonem, Messalam Cos. contumeliose lædebat, me tantum comperisse omnia criminabatur. senatus & de prouincijs Prætorum, & de legationibus, & de cæteris rebus decernebat, ut ante, quàm rogatio lata esset, nequid ageretur. habes res Romanas. sed tamen etiam illud, quod ego non speraram, audi. Messala Cos. est egregius, fortis, constans, diligens, nostri laudator, amator, imitator. ille alter uno uitio minus uitiosus, quòd iners, quòd somni plenus, quòd imperitus, ꝙ ἀπρακτότατος, sed uoluntate ita κακέχτης, ut Pompeium post illam concionem, qua ab eo senatus laudatus est, odisse cœperit. itaque mirum in modum omneis à se bonos alienauit, neque id magis amicitia Clodij adductus fecit, q̃ studio perditarum rerum, atq; partium. sed habet sui

similem in magistratibus, præter Fusium, neminē. bonis utimur Tribunis pl. Cornuto uero pseudoCatone. quid quæris? num ad priuata redeam? Τεῦκρις promissa patrauit. tu mandata effice, quæ recepisti. Quintus frater, qui Argiletani ædificij reliquum dodrātem emit HS DCCXXV. Tusculanum uenditat, ut, si possit, emat Pacilianam domum. Cum Luceio in gratiam redi. uidero hominem. ualde petitur. renauabo operam. Tu, quid agas, ubi sis, cuiusmodi istæ res sint, fac me quamdiligentissime certiorem. Idib. Febr. Vale.

CICERO ATTICO S.

ASIAM Quinto suauissimo fratri obtigisse audisti: nō enim dubito, quin celerius tibi hoc rumor, q̃ ullius nostrum literæ nuntiarint. nunc, quoniam & laudis auī dissimi semper fuimus, & præter cæteros φιλέλληνες et sumus, & habemur, & multorum odia, atq; inimicitias Reip. causa suscepimus: παντοίης ἀρετῆς μιμνήσκεο: curáq;, & effice, ut ab omnibus et laudemur, et amemur. his de rebus plura ad te in ea epistola scribā, quam ipsi Quinto dabo. Tu me uelim certiorē facias, quid de meis mandatis egeris, atq; etiā, quid de tuo negocio: nā, ut Brūdusio profectus es, nullæ mihi abs te sunt redditæ literæ. ualde aueo scire, quid agas. Idib. Mart. Vale.

CICERO ATTICO S.

QVAERIS ex me, quid acciderit de iudicio, quod tam præter opinionem omnium factum sit: & simul uis scire, quomodo ego minus, quàm soleam, præliatus

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

ſim. reſpondebo tibi ὕστερον πρότερον Ὁμηρικῶς. Ego enim, quandiu ſenatus auctoritas mihi defendẽda fuit, ſic acriter, & uehementer prœliatus ſum, ut clamor, cõcurſusq; maxima cum mea laude fierent. quòd ſi tibi unquam ſum uiſus in Rep. fortis, certe me in illa cauſa admiratus eſſes. cum enim ille ad conciones confugiſſet, in hiſq; meo nomine ad inuidiam uteretur: Dÿ immortales, quas ego pugnas, & quantas ſtrages edidi: quos impetus in Piſonem, in Curionem, in totam illam manum feci: quomodo ſum inſectatus leuitatem ſenum, libidinem iuuentutis. ſæpe, ita me Dÿ iuuent, te non ſolum auctorem conſiliorum meorum, uerum etiã ſpectatorem pugnarum mirificarum deſideraui. poſtea uero quàm Hortenſius excogitauit, ut legem de religione Fuſius Trib. pl. ferret, in qua nihil aliud à conſulari rogatione differebat, niſi iudicum genus (in eo autem erant omnia) pugnauitq;, ut ita fieret, quòd & ſibi, & aliÿs perſuaſerat, nullis illum iudicibus effugere poſſe: contraxi uela perſpiciens inopiam iudicum, neq; dixi quicq̃ pro teſtimonio, niſi quod erat ita notũ, atque teſtatum, ut non poſſem præterire. itaque ſi cauſam quæris abſolutionis, ut iam πρὸς τὸ πρότερον reuertar, egeſtas iudicum fuit, & turpitudo. id autem ut accideret, commiſſum eſt Hortensÿ conſilio: qui dum ueritus eſt, ne Fuſius ei legi intercederet, quæ ex S. C. ferebatur, non uidit illud, ſatius eſſe, illum in infamiæ relinqui ſordibus, quàm infirmo iudicio committi: ſed ductus odio properauit rem deducere in iudicium, cum illum plumbeo gladio iugulatum iri tamen diceret. ſed iudicium, ſi quæris, quale fuerit, incredibili exi=

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

*tu, ſic uti nunc ex euentu ab alijs, à me tamen ex ipſo
initio conſilium Hortenſij reprehendatur. nam ut reie
ctio facta eſt clamoribus maximis, cũ accuſator, tanq̃
Cenſor bonus, homines nequiſſimos reijceret, reus, tanq̃
clemens laniſta, frugaliſſimum quenque ſecerneret; ut
primum iudices conſederunt, ualde diffidere boni cœpe
runt: non enim unquam turpior in ludo talario cõſeſ=
ſus fuit. maculoſi ſenatores, nudi equites, Tribuni non
tam ærarij, ut appellantur, q̃ ærati. pauci tamen boni
inerant, quos reiectione fugare ille non potuerat, qui
mœſti inter ſui diſſimiles, & mœrentes ſedebant, &
contagione turpitudinis uehementer permouebantur.
hic, ut quæq; res ad conſilium primis petitionibus refe=
rebatur, incredibilis erat ſeueritas nulla uarietate ſen=
tentiarum: nihil impetrabat reus: plus accuſatori da=
batur, quàm poſtulabat: triumphabat (quid quæris?)
Hortenſius ſe uidiſſe tantum. nemo erat, qui illum reũ,
ac non millies condemnatum arbitraretur. me uero te=
ſte producto, credo te ex acclamatione Clodij aduocato
rum audiſſe, quæ conſurrectio iudicum facta ſit, ut me
circunſteterint, ut aperte iugula ſua pro meo capite P.
Clodio oſtentarint. quæ mihi res multo honorificentior
uiſa eſt, q̃ aut illa, cum iurare tui ciues Xenocratem te=
ſtimonium dicentem prohibuerunt, aut cum tabulas
Metelli Numidici, cum hæ (ut mos eſt) circunferrentur,
noſtri iudices aſpicere noluerunt. multo hæc inquam
noſtra res maior. itaque iudicum uocibus, cum ego ſic
ab his, ut ſalus patriæ, defenderer, fractus reus, & unà
patroni omnes conciderunt. ad me autem eadem fre=
quentia poſtridie conuenit, quacum abiens Conſulatu*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

ſum domum reductus. clamare præclari Ariopagitæ ſe nó eſſe uenturos, niſi præſidio conſtituto. refertur ad conſilium: una ſola ſententia præſidium non deſiderauit. defertur res ad ſenatũ: grauiſſime, ornatiſſiméq; decernitur. laudantur iudices. datur negotium magiſtratibus. reſponſurum hominem nemo arbitrabatur. ἔσπετε νῦν μοι μοῦσαι: ὅπως δὴ πρῶτον πῦρ ἔμπεσε. noſti caluum, ex Nãneianis, illum laudatorem meũ: de cuius oratione erga me honorifica ad te ſcripſeram. bi duo per unum ſeruum, & eum ex ludo gladiatorio, cófecit totum negotium: accerſiuit ad ſe, promiſit, interceſſit, dedit. iam uero (ò Dij boni rem perditam) etiam noctes certarum mulierum, atq; adoleſcentulorum nobilium introductiones nonnullis iudicibus pro mercedis cumulo fuerunt. ita ſummo diſceſſu bonorum, pleno foro ſeruorum, XX. iudices ita fortes tamen fuerũt, ut ſummo propoſito periculo uel perire maluerint, q̃ perdere omnia. XXXI. fuerunt, quos fames magis, q̃ fama cõmouerit. quorum Catulus cum uidiſſet quẽdam, quid uos (inquit) præſidium à nobis poſtulabatis? an, ne numi uobis eriperentur, timebatis? habes, ut breuiſſime potui, genus iudicij, & cauſam abſolutionis.

Queris deinceps, qui nunc ſit ſtatus Reip. & qui meus. Reip. ſtatum illum, quem tu meo conſilio, ego diuino cófirmatum putabam, qui bonorum omnium coniunctione, & auctoritate Conſulatus mei fixus, et fundatus uidebatur, niſi quis nos Deus reſpexerit, elapſum ſcito eſſe de manibus uno hoc iudicio, ſi iudicium eſt, triginta homines populi R. leuiſſimos, ac nequiſſimos numulis acceptis ius, & fas omne delere; & quod omnes non mo=

do homines, uerum etiam pecudes factum esse sciebant,
id Caluum, & Plautum, & Spongiam, & cæteras hu=
iusmodi quisquilias statuere nunquam esse factum.
sed tamen ut te de Rep. consoler, non ita, ut spera=
runt mali, tanto imposito Reip. uulnere, alacris exul=
tat improbitas in uictoria: nam planè ita putauerunt,
cum religio, cum pudicitia, cum iudiciorum fides,
cum senatus auctoritas concidisset, fore, ut aperte ui
ctrix nequitia, ac libido pœnas ab optimo quoq; pete=
ret sui doloris, quem improbissimo cuique inusserat
seueritas Consulatus mei. idem ego ille (non enim mi=
hi uideor insolèter gloriari, cum de me apud te loquor,
in ea præsertim epistola, quam nolo alijs legi) idem
inquam ego recreaui afflictos animos bonorum, unun=
quenq; confirmans, & excitans. insectandis uero, exa=
gitandisq; numarijs iudicibus, omnem omnibus stu=
diosis, ac fautoribus illius uictoriæ παῤῥησίαν eri=
pui. Pisonem Cos. nulla in re consistere unquam sum
passus: desponsam homini iam Syriam ademi: sena=
tum ad pristinam suam seueritatem reuocaui, atque
abiectum excitaui: Clodium præsentem fregi in se=
natu cum oratione perpetua plenissima grauitatis, tum
altercatione eiusmodi, ex qua licet pauca degustes:
nam cætera non possunt habere eandem neque uim,
neque uenustatem remoto illo studio contentionis, quem
ἀγῶνα uos appellatis: nam, ut Idib. Maij in sena=
tum conuenimus, rogatus ego sententiam, multa di=
xi de summa Rep. atque ille locus inductus est à
me diuinitus, ne una plaga accepta patres conscri=
pti conciderent, ne deficerent; uulnus esse eiusmodi,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

quod mihi neq; dissimulandum, neque pertimescendum
* uideretur, ne aut ignorando stultissimi iudicaremur: bis absolutum esse Lentulum, bis Catilinam, hunc tertium iam eße à iudicibus in Remp. immissum. erras Clodi: non te iudices urbi, sed carceri reseruarunt, neque retinere in ciuitate, sed exilio priuare uoluerunt. quam ob rem patres conscripti erigite animos, retinete uestram dignitatem: manet illa in Rep. bonorum consensio: dolor accessit bonis uiris, uirtus non est imminuta: nihil est damni factum noui, sed, quod erat, inuentum est in unius hominis perditi iudicio. plures similes reperti sunt. sed quid ago? penè orationem in epistolam inclusi. Redeo ad altercationem. surgit pulchellus puer: obijcit mihi, me ad Baias fuisse. falsum: sed tamen quid huic simile est inquam? quasi in operto dicas fuisse. quid, inquit, homini Arpinati cũ aquis calidis? narra inquam patrono tuo, qui Arpinateis aquas concupiuit. nosti enim marinas. quousq;, inquit, hunc Regem feremus? Regem appellas inquam, cum Rex tui mentionem nullam fecerit? ille autem Regis hæreditatem spe deuorarat. domũ, inquit, emisti. putas, inquã, dicere, iudices emisti? iuranti, inquit, tibi non crediderunt. mihi uero inquam XX. iudices crediderunt: XXXI. quoniam numos ante acceperunt, tibi nil crediderunt. magnis clamoribus afflictus conticuit, & concidit. Noster autẽ status est hic. apud bonos ijdem sumus, quos reliquisti: apud sordem urbis, & fecem multo melius, quàm reliquisti: nam & illud nobis nõ obest, uideri nostrum testimonium non ualuisse: missus est sanguis inuidiæ sine dolore, atque etiam hoc ma=

gis, quòd omnes illi fautores illius flagitij rem mani=
festam illam redemptam esse à iudicibus confitentur.
accedit illud, quòd illa concionalis hirudo ærarij, mise=
ra, & ieiuna plebecula, me ab hoc Magno unice diligi
putat. & hercule multa, & iucunda consuetudine con
iuncti inter nos sumus, usque eò, ut nostri isti comesato
res coniurationis, barbatuli iuuenes illum in sermoni=
bus Cneum Ciceronem appellent. itaque & ludis, &
gladiatoribus mirandas ἐπισημασίας sine ulla pasto=
ritia fistula auferebamus. nunc est expectatio comitio
rum, in quæ omnibus inuitis trudit noster Magnus Au
li filium, atque in eo neque auctoritate, neque gratia
pugnat, sed quibus Philippus omnia castella expugna
ri posse dicebat, in quæ modo asellus onustus auro pos=
set ascendere. Consul autem ille deterioris histrionis si=
milis suscepisse negotium dicitur, & domi diuisores ha
bere: quod ego non credo. sed S. C. duo iam facta
sunt, odiosa, quòd in Consulem facta putantur, Ca=
tone, & Domitio postulante: unum, ut apud magistra=
tus inquiri liceret: alterum, cuiusmodi diuisores habe=
rent, aduersus Remp. Lurco autem Trib. pl. qui magi
stratum simul cum lege Aelia inijt, solutus est & Ae=
lia, & Fusia, ut legem de ambitu ferret, quam ille
bono auspicio claudus homo promulgauit. ita comitia
in a. d. VI. Cal. Sext. dilata sunt. noui est in lege hoc,
ut qui numos in tribu pronuntiauerit, si non dederit,
impune sit: sin dederit, ut, quoad uiuat, singulis tri=
bubus HS. ∞∞∞. debeat. dixi, hanc legem P.
Clodium iam antea seruasse: pronuntiare enim solitum
esse, & non dare. sed heus tu, uidesne Consulatum

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

illum noſtrum, quem Curio antea ἀποθέωσιν uocabat, ſi hic factus erit, fabam mimum futurum. quare, ut opinor, φιλοσοφιτέον, id quod tu facis, & iſtos Conſulatus non ἐλαφητέον? Quod ad me ſcribis, te in Aſiam ſtatuiſſe non ire: equidem mallem, ut ires: ac uereor, nequid in iſta re minus commode fiat: ſed tamen non poſſum reprehendere conſilium tuum, præſertim cum egomet in prouinciam non ſim profectus. Epigrammatis tuis, quæ in Amaltheo poſuiſti, contenti erimus, præſertim cum & Chilius nos reliquerit, & Archias nil de me ſcripſerit. ac uereor, ne Lucullus, quoniam græcum poema condidit, nunc ad Cæcilianam fabulã ſpectet. Antonio tuo nomine gratias egi, eamq́; epiſtolam Manlio dedi. ad te ideo antea rarius ſcripſi, ꝙ non habebam idoneum, cui darem, nec ſatis ſciebam quid darem. te ualde uindicaui. Cincius ſiquid ad me tui negotij detulerit, ſuſcipiam: ſed nunc magis in ſuo eſt occupatus, in quo ego ei non deſum. tu, ſi uno in loco es futurus, crebras à nobis literas expecta, aſt plures etiam ipſe mittito. uelim ad me ſcribas, cuiuſmodi ſit Αμαλθεῖον tuum, quo ornatu, qua τοποθεσία; & quæ poemata, quasq́; hiſtorias de Αμαλθεία habes, ad me mittas. lubet mihi facere in Arpinati. ego tibi aliquid de meis ſcriptis mittam. nihil erat abſoluti. Vale.

CICERO ATTICO S.

MAGNA mihi uarietas uoluntatis, et diſſimilitudo opinionis, & iudicij Quinti fratris mei demonſtrata eſt ex literis tuis, in quibus ad me epiſtolarum illius exempla

misisti . qua ex re & molestia sum tanta affectus, quantam mihi meus amor summus erga utrunque uestrum afferre debuit, et admiratione, quidnam accidisset, quod afferret Quinto fratri meo aut offensionem tam grauẽ, aut cõmutationem tantam uoluntatis . atq; illud à me iam ante intelligebatur, quòd te quoq; ipsum discedentẽ à nobis suspicari uidebam, subesse nescio quid opinionis incõmodæ, sauciumq; eius animum, & insedisse quasdã odiosas suspiciones : quibus ego mederi cũ cuperem & antea sæpe, & uehementius etiam post sortitionem prouinciæ, nec tantum intelligebam ei esse offensionis, quantum literæ tuæ declarant, nec tãtum proficiebam, quantum uolebam . sed tamen hoc me ipse consolabar, quòd nõ dubitabam, quin te ille aut Dyrrhachij, aut in istis locis uspiam uisurus esset. quod cum accidisset, confidebã, ac mihi persuaseram fore, ut omnia placarentur inter uos non modo sermone, ac disputatione, sed conspectu ipso, congressuq; uestro : nam quanta sit in Quinto fratre meo comitas, quanta iucunditas, q̃ mollis animus & ad accipiendam, & ad deponendam offensionem, nihil attinet me ad te, qui ea nosti, scribere. sed accidit perincommode, quòd eum nusquam uidisti : ualuit enim plus quod erat illi nonnullorum artificijs inculcatum, quàm aut officium, aut necessitudo, aut amor uester ille pristinus, qui plurimum ualere debuit . atque huius incommodi culpa ubi resideat, facilius possum existimare, quàm scribere : uereor enim, ne, dum defendam meos, non parcam tuis : nam sic intelligo, ut nil à domesticis uulneris factum sit, illud quidem, quod erat, eos certe sanare potuisse . sed huiusce rei uitium totius,

quod aliquanto etiam latius patet, q̃ uidetur, præsenti tibi cõmodius exponam. De his literis, quas ad te Thessalonicam misit, & de sermonibus, quos ab illo & Romæ apud amicos tuos, & in itinere habitos putas, ecquid tantum causæ sit ignoro, sed omnis in tua posita est humanitate mihi spes huius leuandæ molestiæ: nam si ita esse statueris, et irritabiles animos esse optimorum sæpe hominum, & eosdem placabiles, & esse hanc agilitatem, ut ita dicam, mollitiemq́; naturæ plerunque bonitati, &, id quod caput est, nobis inter nos nostra siue incommoda, siue uitia, siue iniurias esse tolerandas; facile hæc, quemadmodum spero, mitigabuntur. quod ego, ut facias, te rogo: nam ad me, qui te unice diligo, maxime pertinet, neminem esse meorum, qui aut te non amet, aut abs te nõ ametur. Illa pars epistolæ tuæ minime fuit necessaria, in qua exponis, quas facultates aut prouincialium, aut urbanorũ cõmodorum & alijs temporibus, & me ipso Consule prætermiseris: mihi enim perspecta est & integritas, & magnitudo animi tui: neq; ego inter me, atq; te quicquã interesse unquã duxi, præter uoluntatem institutæ uitæ, quòd me ambitio quædam ad honorum studium, te autem alia minime reprehendenda ratio ad honestum otium duxit: uera quidem laude probitatis, diligentiæ, religionis neque me tibi, neq; quẽquam antepono: amoris uero erga me, cum à fraterno amore, domesticoq́; discessi, tibi primas defero: uidi enim, uidi, penitusq́; perspexi in meis uarijs temporibus & solicitudines, & lætitias tuas: fuit enim mihi sæpe & laudis nostræ gratulatio tua iucunda, & timoris consolatio grata. quin mihi nunc te ab-

sente

*sente non solum consilium, quo tu excellis, sed etiam ser
monis communicatio, quæ mihi suauissima tecum solet
esse, maxime deest. qnid dicam, in publica re? quo in
genere mihi negligenti esse non licet. an in forensi labo
re? quem antea propter ambitionem sustinebam, nunc
ut dignitatẽ tueri gratia possim? an in ipsis domesticis
negotijs? in quibus ego cũ antea, tum uero post disces=
sum fratris te, sermonesq; nostros desidero? postremo
non labor meus, non requies; non negotium, nõ otium;
non forenses res, non domesticæ; non publicæ, non priua
tæ carere diutius tuo suauissimo, atq; amantissimo cõsi=
lio, ac sermone possunt. atq; harũ rerum cõmemoratio=
nem uerecundia sæpe impediuit utriusq; nostrum. nunc
autem ea fuit necessaria propter eam partem epistolæ
tuæ, per quam te, ac mores tuos mihi purgatos, ac proba
tos esse uoluisti. atque in ista incõmodatione alienati il=
lius animi, & offensi, illud inest tamen commodi, quòd
& mihi, & cæteris amicis tuis nota fuit, & abs te ali=
quando testificata tua uoluntas omittendæ prouinciæ,
ut, quod unà non estis, nõ dissensione, ac dissidio uestro,
sed uoluntate, ac iudicio tuo factum esse uideatur. qua=
re & illa, quæ uiolata, expiabuntur; & hæc nostra,
quæ sunt sanctissime conseruata, suam religionem ob=
tinebunt.* Nos *hic in* Rep. *infirma, misera, com=
mutabiliq; uersamur: credo enim te audisse, nostros
equites penè à senatu esse disiunctos. qui primum illud
ualde grauiter tulerunt, promulgatum ex* S.C. *fuisse,
ut de ijs, qui ob iudicandum pecuniam accepissent, quæ=
reretur. qua in re decernenda cum ego casu non affuis=
sem, sensissemq; id equestrem ordinem ferre moleste,*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

neq; aperte dicere, obiurgaui senatum, ut mihi uisus sum, summa cum auctoritate, & in causa non uerecũda, admodum grauis, & copiosus fui. ecce aliæ deliciæ equitum uix ferẽdæ, quas ego non solum tuli, sed etiam ornaui. Asiani, qui de Censoribus conduxerunt, questi sunt in senatu, se cupiditate prolapsos, nimium magno conduxisse: ut induceretur locatio, postulauerunt. ego princeps in adiutoribus, atq; adeo secundus: nam, ut illi auderent hoc postulare, Crassus eos impulit. inuidiosa res, turpis postulatio, et confessio temeritatis. summum erat periculum, ne, si nihil impetrasent, planè alienarẽtur à senatu. huic quoq; rei subuentum est maxime à nobis, perfectumq;, ut frequentissimo senatu, & libentissimo uterentur: multaq; à me de ordinum dignitate, & concordia dicta sunt Cal. Dec. & postridie: neq; adhuc res confecta est, sed uoluntas senatus perspecta: unus enim contradixerat Metellus Cos. des. diu erat dicturus, ad quem propter diei breuitatem peruentum non est, heros ille noster Cato. sic ego conseruans rationem, institutionemq; nostram, tueor, ut possum, illam à me conglutinatam concordiam. sed tamen, quoniam ista sunt infirma, munitur quædam nobis ad retinendas opes nostras tuta, ut spero, uia, quam tibi literis satis explicare non possum, significatione parua ostendam tamen. utor Pompeio familiarissime. uideo, quid dicas. cauebo quæ sunt cauenda, ac scribam aliàs ad te de meis consilijs capessendæ Reip. plura. Luceium scito Cõsulatum habere in animo statim petere: duo enim soli dicuntur petituri. Cæsar cum eo coire per Arrium cogitat, & Bibulus cum hoc se putat per C. Piso=

nem posse coniungi. rides? non sunt hæc ridicula, mihi crede. quid aliud scribam ad te? quid? multa sunt, sed in aliud tempus. te si expectari uelis, cures ut sciam. iam illud moleste rogo, quod maxime cupio, ut quàprimum uenias. Non. Dec. Vale.

CICERO ATTICO S.

NIHIL mihi nunc scito tam deesse, quàm hominẽ eum, qui cum omnia, quæ me cura aliqua afficiunt, unà communicem, qui me amet, qui sapiat, quicum loquar, nihil fingam, nihil dissimulem, nihil obtegam: abest enim frater ἀφελέστατος, & amantissimus Metellus. non homo, sed litus, atq; aer, & solitudo mera. tu autem, qui sæpissime curam, & angorem animi mei sermone, & consilio leuasti tuo; qui mihi & in publica re socius, & in priuatis omnibus conscius, & omnium meorum sermonum, & consiliorum particeps esse soles: ubinam es? ita sum destitutus, ut tantum requietis habeam, quantum cum uxore, & filiola, & mellito Cicerone consumitur: nam illæ ambitiosæ nostræ, fucosæq; amicitiæ sunt in quodam splendore forensi, fructum domesticum non habent. itaq;, cum bene completa domus est, tempore matutino, cum ad forum stipati gregibus amicorum descendimus, reperire ex magna turba neminem possumus, quocum aut iocari libere, aut suspirare familiariter possimus. quare te expectamus, te desideramus, te iam etiam accersimus: multa sunt enim, quæ me solicitant, anguntq;: quæ mihi uideor, aureis nactus tuas, unius ambulationis sermone

exhaurire posse. ac domesticarũ quidem solicitudinum aculeos omnes, & scrupulos occultabo, neque ego huic epistolæ, atq; ignoto tabellario committam. atq; hi (nolo enim te permoueri) non sunt permolesti, sed tamen insident, & urgent, & nullius amantis consilio, aut sermone requiescunt. In Rep. uero, quãquam animus est præsens, tamen uoluntas etiam atq; etiam ipsa me deficit: nam, ut ea breuiter, quæ post tuum discessum acta sunt, colligã, iam exclames necesse est, res Romanas diutius stare non posse: etenim post profectionem tuã primus (ut opinor) introitus fuit in causam fabulæ Clodianæ: in qua ego nactus, ut mihi uidebar, locum resecandæ libidinis, & coercendæ iuuentutis, uehemens fui, & omneis profudi uires animi, atq; ingenij mei, non odio adductus alicuius, sed spe non corrigendæ, sed sanandæ ciuitatis. afflicta Resp. est empto, constupratoq; iudicio. uide, quæ sint postea consecuta. Consul est impositus is nobis, quem nemo præter nos philosophos aspicere sine suspirio posset. quantum hoc uulnus: facto S.C. de ambitu, de iudicijs, nulla lex perlata: exagitatus senatus, alienati equites Romani. sic ille annus duo firmamenta Reip. per me unum constituta euertit: nam & senatus auctoritatem abiecit, & ordinum concordiam disiunxit. instat hic nunc ille annus egregius. eius initium eiusmodi fuit, ut anniuersaria sacra iuuentutis non committerentur: nam M. Luculli uxorem Memmius suis sacris initiauit. Menelaus ægre id passus diuortium fecit: quanquam ille pastor Idæus Menelaum solum contempserit: hic noster Paris tam Menelaum, quàm Agamemnonem liberum nõ putauit.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

Est autem C. Herennius quidam Trib. pl. quem tu for=
tasse ne nosti quidem, tametsi poteris nosse: tribulis enim
tuus est, & Sextus pater eius numos uobis diuide=
re solebat. is ad plebem P. Clodium traducit, idemq́;
fert, ut uniuersus populus in campo Martio suffragium
de re Clodij ferat. hunc ego accepi in senatu, ut soleo:
sed nihil est illo homine lentius. Metellus est Consul egre
gius, & nos amat, sed imminuit auctoritatem suam,
quòd habere dicit causam promulgatam. illud idem de
Clodio. Auli autem filius, o Dij immortales, q̃ igna=
uus, ac sine animo, miliesq́; dignus, qui Palicano, sicut
facit, os ad male audiendum quotidie præbeat. Agra
ria autem promulgata est à Flauio sanè leuis, eadem
ferè, quæ fuit Plotia. sed interea πολιτικὸς ἀνὴρ οὐδ᾽
ὄναρ quisquam inueniri potest: qui poterat, familia=
ris noster (sic est enim: uolo te hoc scire) Pompeius to=
gulam illam pictam silentio tuetur suam. Crassus uer
bum nullum contra gratiã. cæteros iam nosti; qui ita
sunt stulti, ut amissa Rep. piscinas suas fore saluas spe=
rare uideantur. unus est, qui curet, constantia magis, et
integritate, q̃ (ut mihi uidetur) cõsilio, aut ingenio, Ca
to, qui miseros publicanos, quos habuit amantissimos
sui, tertium iam mensem uexat, neque ijs à senatu re=
sponsum dari patitur. ita nos cogimur reliquis de re=
bus nihil decernere ante, quàm publicanis respõsum sit.
quare etiam legationes reiectum iri puto. nunc uides,
quibus fluctibus iactemur: & si ex ijs, quæ scripsimus,
tamen etiam à me non scripta perspicis; reuise nos ali=
quando; & quanq̃ sunt hæc fugienda, quò te uoco, ta=
men fac, ut amorem nostrum tanti æstimes, ut eò uel

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

cum his moleſtijs peruenire uelis: nam, ne abſens cenſeare, curabo edicendum, & proponendum locis omnibus. ſub luſtrum autem cenſeri, germani negociatoris eſt. quare cura, ut te quamprimum uideamus. Vale. XI. Cal. Febr. Q. Metello, & L. Afranio Coss.

CICERO ATTICO S.

NON *modo, ſi mihi tantū eſſet otij, quantum eſt tibi: uerum etiam, ſi tam breueis epiſtolas uelim mittere (quod tu ſoles facere); te ſuperarem, & in ſcripto multo eſſem crebrior, quàm tu. ſed ad ſummas, atq; incredibileis occupationes meas accedit, ꝙ nullam à me epiſtolam ad te ſino abſq; argumento, ac ſententia uenire. & primum tibi (ut æquum eſt) ciui amanti patriam, quæ ſunt in Rep. exponam: deinde, quoniam tibi amore nos proximi ſumus, ſcribemus etiam de nobis ea, quæ ſcire te non nolle arbitramur. Atq; in Rep. nunc quidem maxime Gallici belli uerſatur metus: nam Edui fratres noſtri pugnant: Sequani male pugnarunt: & Heluetij ſine dubio ſunt in armis, excurſioneſq; in prouinciam faciunt. ſenatus decreuit, ut Conſules duas Gallias ſortirentur, delectus haberetur, uacationes ne ualerent, legati cum auctoritate mitterentur, qui adirent Galliæ ciuitates, darentq; operam, ne hæ cum Heluetijs ſe iungerent. legati ſunt Q. Metellus Creticus, & L. Flaccus, &, τὸ ἐπὶ τῇ φακῇ μύρον, Lentulus Clodiæ filius. atq; hoc loco illud non queo præterire, quod, cum de conſularibus mea prima ſors exiſſet, una uoce ſenatus frequens retinendum me in Vrbe cenſuit. hoc*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

idem poſt me Pompeio accidit: ut nos duo quaſi pigno-
ra Reip. retineri uideremur: quid enim ego aliorum
in me ἐπιφωνήματα expectem, cum hæc domi inna-
ſcantur? Vrbanæ autem res ſic ſe habent. agraria
lex à Flauio Trib. pl. uehementer agitabatur auctore
Pompeio: quæ nihil populare habebat, præter aucto-
rem. ex hac ego lege ſecunda concionis uoluntate o-
mnia illa tollebam, quæ ad priuatorum incommodum
pertinebant: liberabam agrum eum, qui P. Mutio, L.
Calphurnio Coss. publicus fuiſſet: Syllanorum homi-
num poſſeſſiones confirmabam: Volateranos, & Ar-
temitanos, quorum agrum Sylla publicarat, neque
diuiſerat, in ſua poſſeſſione retinebam: unam ratio-
nem non reijciebam, ut ager hac aduentitia pecunia
emeretur, quæ ex nouis uectigalibus per quinquen-
nium reciperetur. huic toti rationi agrariæ ſenatus
aduerſabatur, ſuſpicans Pompeio nouam quandam po
tentiam quæri. Pompeius uero ad uoluntatem perfe-
rendæ legis incubuerat. ego autem magna cum agra-
riorum gratia cõfirmabam omnium priuatorum poſ-
ſeſſiones: is enim eſt noſter exercitus, hominum, ut tute
ſcis, locupletium. populo autem, Pompeioq; (nam id
quoq; uolebam) ſatisfaciebam emptione, qua conſtitu-
ta diligenter, & ſentinam Vrbis exhauriri, & Italiæ ſo
litudinem frequentari poſſe arbitrabar. ſed hæc tota
res interpellata bello refrixerat. Metellus eſt Conſul ſa
nè bonus, & nos admodum diligit. ille alter ita nihil
eſt, ut planè, quid erit, neſciat. hæc ſunt in Rep. niſi il-
lud etiam ad Remp. putes pertinere, Herennium quen-
dam Trib. pl. tribulem tuum, ſanè hominem nequam,

atq; egentem, sæpe iam de P. Clodio ad plebem traducendo agere cœpisse. huic frequenter interceditur. hæc sunt (ut opinor) in Rep. Ego autem, ut semel Nonarum illarum Decembrium iunctam inuidiæ, ac multorum inimicitijs eximiã quandam, atq; immortalem gloriam consecutus sum: non destiti eadem animi magnitudine in Rep. uersari, et illam institutam, ac susceptam dignitatem tueri. sed postea, quàm primum Clodij absolutione leuitatem, infirmitatemq́; iudiciorum perspexi, deinde uidi nostros publicanos facile à senatu disiungi, quanquam à me ipso non diuellerentur, tum autem beatos homines (hos piscinarios dico, amicos tuos) non obscure nobis inuidere: putaui mihi maiores quasdam opes, & firmiora præsidia esse quærenda. itaq; primum eum, qui nimium diu de rebus nostris tacuerat, Pompeium adduxi in eam uoluntatem, ut in senatu non semel, sed sæpe, multisq́; uerbis suis mihi salutem imperij, atq; orbis terrarum adiudicarit: quod nõ tam interfuit mea (neq; enim illæ res aut ita sunt obscuræ, ut testimonium; aut ita dubiæ, ut laudationem desiderent) quàm Reip. ꝙ erant quidam improbi, qui contentionem fore aliquam mihi cum Pompeio, ex illarum rerum dissensione, arbitrarentur. cum hoc ego me tanta familiaritate coniunxi, ut uterq; nostrum in sua ratione munitior, & in Rep. firmior hac coniunctione esse possit. odia autem illa libidinosæ, & delicatæ iuuentutis, quæ erant in me incitata, sic mitigata sunt quadam comitate mea, me unum ut omnes illi colant. nihil iam deniq; à me asperum in quenquam fit, nec tamen quicq̃ populare, ac dissolutũ, sed ita temperata tota ratio est,

ut Reip. constantiam præstem, priuatis rebus meis propter infirmitatem bonorum, iniquitatem malorum, odium in me improborum adhibeam quandam cautionem, & diligentiam. atque ita tamen nouis amicitijs implicati sumus, ut crebro mihi uafer ille Siculus insusurret Epicarmus cantilenam illam suam: νῆφε, καὶ μέμνασο ἀπιστεῖν ἄρθρα ταῦτα τῶν φρενῶν. ac nostræ quidem rationis, ac uitæ quasi quandam formam (ut opinor) uides. De tuo autem negotio sæpe ad me scribis, cui mederi nunc non possumus: est enim illud S.C. summa pedariorum uoluntate, nullius nostrum auctoritate factum: nam, quod me non esse adscriptum uides, ex ipso S.C. intelligere potes, aliam rem tum relatam. hoc autem, de populis liberis, sine causa additum, & ita factum est à P. Seruilio filio, qui in postremis sententiam dixit: sed immutari hoc tempore non potest. itaq; conuentus, qui initio celebrabantur, iandiu fieri desierunt. tu si tuis blanditijs tamen à Sicyonijs numulorum aliquid expresseris, uelim me facias certiorem.

Commentarium Consulatus mei græce compositum misi ad te. in quo siquid erit, quod homini Attico minus græcum, eruditumq; uideatur, non dicam, quod tibi (ut opinor) Panormi Lucullus de suis historijs dixerat, se, quo facilius illas probaret Romani hominis esse, iccirco barbara quædam, & obsoleta dispersisse: apud me siquid erit eiusmodi, me imprudente erit, & inuito. latinum si perfecero, ad te mittam. tertium poema expectato, nequod genus à me ipso laudis meæ prætermittatur. hic tu caue dicas, τίς πατέρ' αἰνήσει: si est enim apud homines quicquam, quod potius sit, laude-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

tur, nos uituperemur, qui non potius alia laudemus: quanquam non ἐγκωμιαστικὰ sunt hæc, sed ἱστορικὰ quæ scribimus. Quintus frater purgat se mihi per literas, et affirmat nil à se cuiquã de te secus esse dictum. uerum hæc nobis coràm summa cura, et diligentia sunt agenda. tu modo nos reuise aliquando. Cossinius hic, cui dedi literas, ualde mihi bonus homo, & non leuis, & amans tui uisus est, & talis, qualem esse eum tuæ mihi literæ nuntiarant. Vale. Idib. Martijs.

CICERO ATTICO S.

CVM è Pompeiano me Romã recepissem ad IIII. Id. Maij, Cincius noster eam mihi abs te epistolam reddidit, quam tu Idib. Febr. dederas. ei nunc epistolæ literis his respondebo. ac primum, tibi perspectum esse iudicium de te meum, lætor: deinde, te in ijs rebus, quæ mihi asperius à nobis, atq; à nostris, & iniucundius actæ uidebantur, moderatissimum fuisse, uehementissime gaudeo: idq; neque amoris mediocris, & ingenij summi, ac sapientiæ iudico. qua de re cum ad me ita suauiter, diligenter, officiose, humaniter scripseris, ut non modo hortari te amplius non debeam, sed ne expectare quidem abs te, aut ab ullo homine tantum facilitatis, ac mansuetudinis potuerim: nihil duco esse commodius, quàm de his rebus nihil amplius scribere. cum erimus congressi, tum, siquid res feret, coràm inter nos conferemus. Quod ad me de Rep. scribis, disputas tu quidem & amanter, & prudenter, & à meis consilijs ratio tua non abhorret: nam neq; de statu nobis nostræ dignitatis est recedendum, neq; sine nostris copijs intra alterius

præſidia ueniendum : & is, de quo ſcribis, nihil habet amplum, nihil excelſum, nihil non ſummiſſum, atq; popularc : ueruntamen fuit ratio mihi fortaſſe ad tranquillitatem meorum temporum non inutilis, ſed mehercule Reip. multo etiam utilior, quàm mihi, ciuium improborum impetus in me reprimi, cum hominis ampliſſima fortuna, auctoritate, gratia fluctuantem ſententiam confirmaſſem, & à ſpe malorum ad mearum rerum laudem conuertiſſem. quod ſi cum aliqua leuitate mihi faciendum fuiſſet, nullam rem tanti æſtimaſſem: ſed tamen à me ita acta ſunt omnia, non ut ego illi aſſentiens leuior, ſed ut ille me probans grauior uideretur. reliqua ſic à me aguntur, et agentur, ut non cõmittamus, ut ea, quæ geſſimus, fortuito geſſiſſe uideamur. eos bonos uiros, illos quos ſignificas, & eam, quam mihi dicis obtigiſſe, σπαρτὰν non modo nunquam deſeram, ſed etiam, ſi ego ab illa deſerar, tamen in mea priſtina ſententia permanebo. illud tamen uelim exiſtimes, me hanc uiam optimatum poſt Catuli mortem nec præſidio ullo, nec comitatu tenere : nã, ut ait Rhinton ut opinor, οἱ μὲν παρ' οὐδέν εἰσιν οἷς δ' οὐδὲν μέλει. mihi uero ut inuideant piſcinarij noſtri, aut ſcribam ad te alias, aut in congreſſum noſtrum reſeruabo. à curia autem nulla me res diuellet : uel quòd ita rectum eſt : uel quòd rebus meis maxime conſentaneum : uel ꝙ, à ſenatu quanti fiam, minime me pœnitet. De Sicyonijs (ut ſcripſi ad te antea) non multum ſpei eſt in ſenatu : nemo eſt enim iam, qui queratur. quare, ſi id expectas, longum eſt : alia uia, ſiqua potes, pugna. cum eſt actum, neque animaduerſum eſt ad quos pertineret, & ra=

ptim in eam ſententiam pedarij concurrerunt . inducen
di S.C. maturitas non dum eſt ; ꝙ neque ſunt, qui que=
rantur ; & multi partim maleuolentia , partim opi=
nione æquitatis delectantur. Metellus tuus eſt egre=
gius Conſul . unum reprehendo, ꝙ otium è Gallia non
magnopere nuntiari gaudet . cupit, credo , triumpha=
re . hoc uellem mediocrius : cætera egregia . Auli filius
uero ita ſe gerit, ut eius Conſulatus non Conſulatus ſit,
ſed Magni noſtri ὑπώπιον. De meis ſcriptis miſi
ad te græce perfectum Conſulatum meum . eum li=
brum L. Coſſinio dedi . puto te latinis meis delectari,
huic autem græco græcum inuidere . alij ſi ſcripſerint,
mittemus ad te : ſed, mihi crede, ſimulatq; hoc noſtrum
legerunt, neſcio quo pacto retardantur. Nunc (ut ad
rem meam redeam) L. Papirius Pætus, uir bonus, ama=
torq; noſter, mihi libros eos, quos Ser. Claudius reliquit,
donauit. cum mihi per legem Cinciam licere capere Cin
cius amicus tuus diceret, libenter dixi me accepturum, ſi
attuliſſet. nunc, ſi me amas, ſi te à me amari ſcis, enite=
re per amicos, clientes, hoſpites, libertos denique, ac ſer=
uos tuos, ut ſcheda nequa depereat : nam & græcis his
libris, quos ſuſpicor, & latinis, quos ſcio illum reliquiſ=
ſe, mihi uehementer opus eſt . ego autem quotidie ma=
gis, quod mihi de forenſi labore temporis datur , in his
ſtudijs conquieſco . per mihi, per inquam gratum fece=
ris, ſi in hoc tam diligens fueris, quàm ſoles in his re=
bus , quas me ualde uelle arbitraris . ipſiusq; Pæti tibi
negotia commendo : de quibus tibi ille aget maximas
gratias . &, ut iam inuiſas nos , non ſolum rogo, ſed
etiam ſuadeo. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

M. TVLLII CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER II.

CICERO ATTICO S.

A L. Iun. eunti mihi Antium, & gladiatores M. Metelli cupide relinquenti, uenit obuiam tuus puer. is mihi literas abs te, & commentarium Consulatus mei græce scriptum reddidit. in quo lætatus sum, me aliquanto ante de iisdem rebus græce item scriptum librum L. Cossinio ad te perferendum dedisse: nam, si ego tuum ante legissem, furatum me abs te esse diceres. quanquam illa tua (legi enim libenter) horridula mihi, atq; incompta uisa sunt: sed tamen erant ornata hoc ipso, quòd ornamenta neglexerant; &, ut mulieres, ideo bene olere, quia nihil olebant, uidebantur. meus autem liber totum Isocratis μυροθήκιον, atq; omnis eius discipulorum arculas, ac non nihil etiam Aristotelica pigmenta consumpsit: quę tu Corcyræ, ut mihi aliis literis significas, strictim attigisti. post autem, ut arbitror, à Cossinio accepisti. quem tibi ego non essem ausus mittere, nisi eum lente, ac fastidiose probauissem. quanquam ad me rescripsit iam Rhodo Possidonius, se, nostrum illud ὑπόμνημα cum legeret, quod ego ad eum, ut ornatius de iisdem rebus scriberet, miseram, non modo non excitatum esse ad scribendum, sed etiam planè perterritum. quid quæris? conturbaui Græcam nationem. ita, uulgo qui in-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

stabant, ut darem sibi, quod ornarent, iam exhibere mihi molestiam destiterunt. tu, si tibi placuerit liber, curabis, ut & Athenis sit, & in cæteris oppidis Græciæ: uidetur enim posse aliquid nostris rebus lucis afferre. Oratiunculas autem & quas postulas, & plures etiam mittam, quoniam quidem ea, quæ nos scribimus adolescentulorum studijs excitati, te etiam delectant: fuit enim mihi commodum, quòd in eis orationibus, quæ Philippicæ nominantur, enituerit ciuis ille tuus Demosthenes, & quòd se ab hoc refractariolo iudiciali dicendi genere abiunxerit, ut σεμνότερός τις καὶ πολιτικώτερος uideretur, curare, ut meæ quoque essent orationes, quæ consulares nominarentur. quarum una est in senatu Cal. Ian. altera ad populum de lege agraria, tertia de Othone, quarta pro Rabirio, quinta de proscriptorum filijs; sexta, cum prouinciam in concione deposui; septima, qua Catilinam emisi; octaua, quam habui ad populum postridie, quàm Catilina profugit; nona in concione quo die Allobroges inuocarunt; decima in senatu Non. Dec. sunt præterea duæ breues, quasi ἀποσπασμάτια legis agrariæ. hoc totum σῶμα, curabo, ut habeas. & quoniam te cum scripta, tum res meæ delectant, ijsdem ex libris perspicies, & quæ gesserim, & quæ dixerim. at ni poposcisses, ego me tibi non offerebam. Quod quæris, quid sit, quò te accersam; ac simul impeditum te negotijs esse significas; neque recusas, quin, non modo si opus sit, sed etiam si uelim, accurras: nihil sanè est necesse: ueruntamen uidebare mihi tempora peregrinationis cõmodius posse distribuere. nimis abes diu, præsertim cum sis in pro=

pinquis locis. neq; nos te fruimur, & tu nobis cares. ac nunc quidem otium est. sed si paulo plus furor Pulchelli progredi posset, ualde te ego istinc excitarem. uerum præclare Metellus impedit, & impediet. quid quæris? est Consul φιλόπατρις, & (ut semper iudicaui) natura bonus. ille autem non simulat, sed planè Tribunus pl. fieri cupit. qua de re cum in senatu ageretur, fregi hominem, & inconstantiam reprehendi, qui Romæ Tribunatum pl. peteret, cum in Sicilia Aedilitatem sæpe dictitasset. sed neque magnopere dixi esse nobis laborandum, quod nihilo magis ei liciturũ esset plebeio Remp. perdere, quàm similibus eius me Cõsule patricijs esset licitũ. iam cum se ille septimo die uenisse à freto, neque sibi obuiam quenquam prodire potuisse, & noctu se introisse dixisset, in eoq; se in concione iactasset: nihil ei noui dixi accidisse: ex Sicilia septimo die Romam, tribus horis Roma Interamnam: noctu introisse, item ante: non esse itum obuiam, ne tum quidem, cum iri maxime debuit. quid quæris? hominem petulantem modestum reddo, nõ solum perpetua grauitate orationis, sed etiam hoc genere dictorum. itaq; iam familiariter cum ipso cauillor etiam, ac iocor. quin etiam cum candidatum deducerem, is quærit ex me, num consuessem Siculis locum gladiatoribus dare. negaui. at ego, inquit, nouos patronos instituam. sed soror, quæ tantum habeat consularis loci, unum mihi solum pedem dat. noli, inquam, de uno pede sororis queri, licet etiam alterum tollas. nõ consulare, inquies, dictum. fateor: sed ego odi illam male consularem: ea est enim seditiosa, ea cum uiro bellum gerit, neque solum cum Metello, sed etiam

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

cum Fabio, quòd eos mihi esse amicos moleste fert. Quod de agraria lege quæris, sanè iam uidetur refrixisse. Quod me quodammodo molli brachio de Pompeij familiaritate obiurgas, nolim ita existimes, me mei præsidij causa cum illo coniunctum esse, sed ita res erat instituta, ut, si inter nos esset aliqua forte dissensio, maximas in Rep. discordias uersari esset necesse: quod à me ita præcautum, atque ita prouisum est, non ut ego de optima illa mea ratione decederē, sed ut ille esset melior, & aliquid de populari leuitate deponeret. quem de meis rebus, in quas eum multi incitarant, multo scito gloriosius, quàm de suis prædicare: sibi enim bene gestæ, mihi conseruatæ Reip. dat testimonium. hoc facere illum, mihi quàm prosit, nescio, Reip. certe prodest. quid, si etiam Cæsarem, cuius nunc uenti ualde sunt secundi, reddo meliorem? num tantum obsum Reip? quin etiam, si mihi nemo inuideret, si omnes, ut erat æquum, fauerent, tamen non minus esset probanda medicina, quæ sanaret uitiosas partes Reip. quàm quæ execaret. nunc uero cum equitatus ille, quem ego in cliuo Capitolino te signifero, ac principe collocaram, senatum deseruerit; nostri autem principes digito se cœlum putent attingere, si muli barbati in piscinis sint, qui ad manum accedant; alij autem negligant: non'ne tibi satis prodesse uideor, si perficio, ut nolint obesse, qui possunt? nam Catonem nostrum non tu amas plus, q̃ ego. sed tamen ille optimo animo utens, & summa fide, nocet interdum Reip. dicit enim tanquam in Platonis πολιτείᾳ, non tanquam in Romuli fece sententiam. quid uerius, quàm in iudicium uenire, qui ob rem

iudicandam

iudicandam pecuniam acceperit? censuit hoc Cato. assensit senatus. equites curiæ bellum, non mihi, nam ego dissensi. quid impudentius publicanis renuntiantibus? fuit tamen retinendi ordinis causa facienda iactura. restitit, & peruicit Cato. itaque nunc Consule in carcere incluso, sæpe item seditione commota, aspirauit nemo eorum, quorum ego concursu, itemq; Consules, qui post me fuerunt, Remp. defendere solebant. quid ergo istos, inquies, mercede conductos habebimus? quid faciemus, si aliter non possumus? an libertinis, atque etiam seruis seruiamus? sed, ut tu dis, ἄλις σπουδῆς. Fauonius meam tribum tulit honestius, quàm suam, Luceij perdidit. accusauit Nasicam inhoneste, ac modeste tamen dixit, ut Rhodi uideretur molis potius, quàm Moloni operam dedisse. mihi, quòd defendissem, leuiter succensuit. nunc tamen petit iterum Reip. causa. Luceius quid agat, scribam ad te, cum Cæsarem uidero, qui aderit biduo. Quòd Sicyonij te lædunt, Catoni, & eius æmulatori attribuas Seruilio. quid? ea plaga non'ne ad multos bonos uiros pertinet? sed si ita placuit, laudemus, deinde in dissensionibus soli relinquamur. Amalthea mea te expectat, & indiget tui. Tusculanum, & Pompeianum ualde me delectant, nisi quòd me illum ipsum uindicem æris alieni ære non Corinthio, sed hoc circunforaneo obruerũt. In Gallia speramus esse otiũ. prognostica mea cum oratiunculis propediem expecta. & tamen, quid cogites de aduentu tuo, scribe ad nos: nã mihi Pomponia nuntiari iussit, te mense Quintili Romæ fore. id à tuis literis, quas ad me de accessu tuo miseras, discrepabat. Pætus, ut antea ad te scripsi,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

omneis libros, quos frater suus reliquisset, mihi donauit. hoc illius munus in tua diligētia positum est. si me amas, cura, ut conseruentur, & ad me perferantur. hoc mihi nil potest esse gratius. & tum græcos, tum uero latinos diligenter ut conserues, uelim. tuū esse hoc munusculum putabo. Ad Octauium dedi literas: cum ipso nil eram locutus: neque enim ista tua negotia pro-
* uincialia esse putabam: neque te in Toculionibus habebam. sed scripsi, ut debui, diligenter. Vale.

CICERO ATTICO S.

CVRA, amabo te, Ciceronem nostrum. ei nos θεῖοι uidemur. Γελιναίων in manibus tenebam. & hercule magnum aceruum Dicæarchi mihi ante pedes exstruxeram. ò magnum hominem, & à quo multo plura didiceris, quàm de Procillio. Κορινθίων, καὶ Ἀθηναίων puto me Romæ habere. mihi hæredes. lege. hoc doceo. mirabilis uir est. Ἡρώδης, si homo esset, eum potius legeret, quàm unam literam scriberet: qui me epistola petiuit: ad te, ut uideo, comminus accessit. cōiurasse mallem, quàm restitisse coniurationi, si illum mihi audiendum putassem. De lolio sanus non es. de uino laudo. sed heus tu, ecquid uides Cal. uenire, Antonium non uenire? iudices cogi? nam ita ad me mittunt: Nigidium minari in concione, se iudicem, qui non affuerit, compellaturum. uelim tamen, siquid est de Antonij aduentu, quod audieris, scribas ad me. & quoniam huc non uenis, cœnes apud nos utiq; prid. Cal. caue aliter facias. Cura, ut ualeas.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

CICERO ATTICO S.

PRIMVM, *ut opinor*, εὐαγγέλια. *Valerius abſo=*
lutus eſt Hortenſio defendente. id iudicium Atilio con=
donatum putabatur. & Epicratem ſuſpicor, ut ſcri=
bis, laſciuum fuiſſe: etenim mihi caligæ eius, ut faſciæ
cretatæ, non placebant. quid ſit, ſciemus, cum uene=
ris. Feneſtrarum anguſtias quòd reprehendis, ſcito
te Κύρου παιδείαν *reprehendere: nam cum ego idem*
iſtuc dicerem, Cyrus diebat, radiorum τὰς διαφά=
σεις *latis luminibus, non tam eſſe ſuaueis: etenim* ἔσ=
τω ὄψις μὲν, η, α. τὸ δὲ ὁρώμενον, β, γ, ἀκτῖνες δὲ, δ, καὶ
ε: *uides enim cætera: nam ſi* κατὰ εἰδώλων ἐμπτώσεις
uideremus, ualde laborarent εἴδωλα *in anguſtijs. nũc*
fit lepide illa ἔκχυσις *radiorum. cætera ſi reprehende=*
ris, non feres tacitum, niſi ſiquid erit eiuſmodi, quod ſine
ſumptu corrigi poſſit. Venio nunc ad menſem Ianua
rium, & ad ὑπόστασιν *noſtrã, ac* πολιτείαν, *in qua*
σωκρατικῶς εἰς ἑκάτερον, *ſed tamen ad extremum, ut il=*
li ſolebant, τὴν ἀρέσκουσαν. *eſt res ſanè magni conſi*
lij: nam aut fortiter reſiſtendum eſt legi agrariæ, in
quo eſt quædam dimicatio, ſed plena laudis; aut quie=
ſcendum, quod eſt non diſſimile, atque ire in Soloni=
um, aut Antium; aut etiam adiuuandum, quod à
me aiunt Cæſarem ſic expectare, ut non dubitet: nam
fuit apud me Cornelius: hunc dico Balbum Cæſaris fa
miliarem: is affirmabat illum omnibus in rebus meo
& Pompeij conſilio uſurum, daturumq; operam, ut
cum Pompeio Craſſum coniungeret. hic ſunt hæc, con
iunctio mihi ſumma cum Pompeio; ſi placet, etiam

cum Cæsare, reditus in gratiam cum inimicis, pax cum multitudine, senectutis otium. sed me κατάκρησις mea illa commouet, quæ est in libro III.

Interea cursus, quos prima à parte iuuentæ,
Quosq́; adeo Consul uirtute, animoq́; petisti,
Hos retine, atq; auge famam, laudesq́; bonorum.

hæc mihi cum in eo libro, in quo multa sunt scripta ἀριστοκρατικῶς, Calliope ipsa præscripserit, non opinor esse dubitandũ, quin semper nobis uideatur εἷς οἰωνός ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης. sed hæc ambulationibus compitalitijs reseruemus. Tu pridie Compitalia memento. balneum calfieri iubebo: & Pomponiam Terentia rogat: matrẽ adiũgemus. θεοφράστου περὶ φιλομαθίας affer mihi de libris Quinti fratris. Vale.

CICERO ATTICO S.

FECISTI mihi pergratum, quòd Serapionis librum ad me misisti: ex quo quidem ego (quod inter nos liceat dicere) millesimam partem uix intelligo. pro eo tibi præsentem pecuniam solui imperaui, ne tu expensum muneribus ferres. At quoniam numorum mentio facta est, amabo te, cura, ut cum Ticinio, quoquo modo poteris, transigas. si in eo, quod ostenderat, nõ stat, mihi maxime placet ea, quæ male empta sunt, reddi, si uoluntate Pomponiæ fieri poterit. si ne id quidem, numi potius reddantur, quàm ullus sit scrupulus. ualde hoc uelim ante, quàm proficiscare, amanter, ut soles, diligenterq́; conficias. Clodius ergo, ut ais, ad Tigranem? uelim, Syrpiæ conditione: sed facile patior:

accommodatius enim nobis est ad liberam legationem tempus illud, cum et Quintus noster iam, ut speramus, in otio consederit, & iste sacerdos Bonæ Deæ cuiusmodi futurus sit, sciri possit. interea quidem cum musis nos delectabimus animo æquo, immo uero etiam gaudenti, ac libenti. neque mihi unquam ueniet in mentem Crasso inuidere, neque pœnitere, quòd à me ipse non desciuerim. De geographia, dabo operã, ut tibi satisfaciã: sed nihil certi polliceor. magnum opus est. sed tamen, ut iubes, curabo, ut huius peregrinatiõis tibi opus extet. tu quicquid indagaris de Rep. & maxime quos Cõsules futuros putes, facito, ut sciam. tametsi nimis sum curiosus: statui enim nihil iam de Rep. cogitare. Terentiæ saltum perspeximus. quid quæris? præter quercum Dodonæam nihil desideramus, quo minus Epeirum ipsam possidere uideamur. Nos circiter Cal. aut in Formiano erimus, aut in Pompeiano. tu, si in Formiano nõ erimus (si nos amas) in Pompeianum uenito. id & nobis erit periucundum, & tibi non sanè deuiũ. De muro, imperaui Philotimo, ne impediret, quo minus id fieret, quod tibi uideretur. censeo tamen, adhibeas Vectium. his temporibus, tam dubia uita optimi cuiusque, magni æstimo unius æstatis fructum palæstræ Palatinæ, sed ita tamen, ut nihil minus uelim, quàm Pomponiam, & puerum uersari in timore ruinæ. Vale.

CICERO ATTICO S.

CVPIO equidem, & iampridem cupio Alexandream, reliquamq; Aegyptum uisere, & simul ab hac hominum satietate nostri discedere, & cum aliquo de-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

siderio reuerti. sed hoc tempore, & ijs mittentibus, αἰ=
δέομαι τρῶας καὶ τρωάδας ἑλκεσιπέπλους: quid enim
nostri optimates, siqui reliqui sunt, loquentur? an me
aliquo præmio de sententia esse deductũ? πουλυδάμας
μοι πρωτος ἐλεγχείην ἀναθήσει Cato ille noster, qui mihi
unus est pro centum millibus? quid uero historiæ de no
bis ad annos D C. prædicarint? quas quidem ego mul
to magis uereor, quàm eorũ hominum, qui hodie uiuũt,
rumusculos. sed opinor excipiamus, & expectemus: si
enim deferetur, erit quædam nostra potestas, & tũ de=
liberabimus. & iam hercule est in non accipiendo non=
nulla gloria. quare siquid θεοφάνης tecum forte con=
tulerit, ne omnino repudiaris. de istis rebus expecto tu=
as literas, quid Arrius narret, quo animo se destitutum
ferat, & qui Consules parentur, utrum (ut populi ser=
mo) Pompeius, et Crassus, an, ut mihi scribitur, cum Ga
binio Ser. Sulpitius, & num quæ nouæ leges, & num
quid noui omnino: &, quoniam Nepos proficiscitur,
cuinam Auguratus deferatur: quo quidem uno ego ab
istis capi possum uidere ciuitatem meam. sed quid ego
hæc, quæ cupio deponere, & toto animo, atque omni cu
ra φιλοσοφεῖν? sic inquam in animo. sic uellem ab ini
tio. nunc uero, quoniam, quæ putaui esse præclara, ex=
pertus sum, quàm essent inania: cum omnibus musis ra
tionem habere cogito. tu tamen de Curtio ad me rescri
be certius. & num quis in eius locum paretur, et quid
de P. Clodio fiat, & omnia, quemadmodum tu pollice=
ris, ἐπὶ σχολῆς scribe. & quo die Roma te exiturum
putes, uelim ad me scribas, ut certiorem te faciam, qui=
bus in locis futurus sim: epistolamq; statim des de his

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

rebus, de quibus ad te ſcripſi: ualde enim expecto literas tuas. Vale.

CICERO ATTICO S.

QVOD tibi ſuperioribus literis promiſeram, fore, ut opus extaret huius peregrinationis: nihil iam magnopere confirmo: ſic enim ſum complexus otium, ut ab eo diuelli non queam. itaq; aut libris me delecto, quorum habeo Antij feſtiuam copiam: aut fluctus numero: nam ad lacertas captandas tempeſtates non ſunt idoneæ. à ſcribendo prorſus abhorret animus: etenim γεωγραφικὰ, quæ conſtitueram, magnũ opus eſt: ita ualde Eratoſthenes, quẽ mihi propoſueram, à Serapione, & ab Hipparcho reprehenditur. quid cenſes, ſi Tyrannio acceſſerit? et hercule ſunt res difficiles ad explicandũ, et ὁμοειδεῖς: nec tã poſſunt ἀνθηρογραφεῖσθαι, q̃ uidebãtur: &, quod caput eſt, mihi quæuis ſatis iuſta cauſa ceſſandi eſt. quin etiam dubitem, an hic Antij conſidã, & hoc tempus omne conſumam: ubi quidẽ ego mallem diu nimirum, q̃ Romæ fuiſſe. tu uero ſapientior Buthroti domũ paraſti. ſed, mihi crede, proxima eſt illi municipio hæc Antiatũ ciuitas. eſſe locũ tam propè Romã, ubi multi ſint, qui Vatiniũ nunq̃ uiderint: ubi nemo ſit, præter me, qui quenq̃ ex uigintiuiris unũ eſſe ſaluũ uelit: ubi me interpellet nemo, diligãt omnes: hic, hic nimirũ πολιτευτέον: nã iſtic nõ ſolũ nõ licet, ſed etiã tædet. itaq; ἀνέκδοτα à nobis, quæ tibi uni legamus, Theopõpino genere, aut etiã aſperiore multo pãgentur. neq; aliud iã quicq̃ πολιτεύομαι, niſi odiſſe improbos, et id ipſũ nullo cũ ſtomacho, ſed potius cũ aliqua ſcribẽdi uoluptate. Sed ut ad rẽ, ſcri-

psi ad Quæstores urb. de Quinti fratris negotio. uide quid narrent, ecquæ spes sit denarij, an cistophoro Pompeiano iaceamus. Præterea de muro, statue, quid faciendum sit. aliud quid? etiam. quando te proficisci istinc putes, fac, ut sciam. Vale.

CICERO ATTICO S.

DE GEOGRAPHIA etiam atque etiam deliberabimus. Orationes à me autem duas postulas: quarum alteram nō libebat mihi scribere, quia abscideram: alteram, ne laudarem eum, quem non amabam. sed id quoque uidebimus. denique aliquid extabit, ne tibi planè cessasse uideamur. De Publio quæ ad me scribis, sanè mihi iucunda sunt: eaq; etiam uelim omnibus uestigijs indagata ad me afferas, cum uenies; & interea scribas, siquid intelliges, aut suspicabere, & maxime de legatione quid sit acturus. equidē ante, quàm tuas legi literas, in hominem ire cupiebam, non mehercule ut differrem cum eo uadimonium: nam mira sum alacritate ad litigandum: sed uidebatur mihi, siquid esset in eo populare, quòd plebeius factus esset; id amissurus: quid enim? ad plebem transisti, ut Tigranem ires salutatum? narra mihi, Reges Armenij patritios salutare non solent? quid quæris? acueram me ad exagitādam hanc eius legationem. quam si ille contemnit, & si (ut scribis) bilem id commouet & latoribus, & auspicibus legis curiatæ: spectaculum egregium. hercule, uerum ut loquamur, subcontumeliose tractatur noster Publius: primum qui, cum in domo Cæsaris quon-

dam unus uir fuerit, nunc ne in uiginti quidem esse potuerit: deinde alia legatio dicta erat, alia data est: illa opima ad exigendas pecunias Drusio: ut opinor, Pisaurensis nebuloni Vatinio reseruatur: hæc ieiuna, ac bella relegatio datur ei, cuius Tribunatus ad istorum tempora reseruatur. incende hominem, amabo te, quoad potes. una spes est salutis, istorum inter istos dissensio. cuius ego quædam initia sensi ex Curione. iam uero Arrius Consulatum sibi ereptum fremit. Megabocchus, & hæc sanguinaria iuuentus inimicissima est. accedat uero, accedat etiam ista rixa Auguratus. spero me præclaras de istis rebus epistolas ad te sæpe missurum. sed, illud quid sit, scire cupio, quod iacis obscure, iam etiam ex ipsis quinque uiris loqui quosdam? quidnam id est? si est enim aliquid, plus est boni, quàm putaram. atque hæc sic uelim existimes non me abs te κατὰ τὸ πρακτικὸν *quærere, quòd gestiat animus aliquid agere in Rep. iam pridem gubernare me tædebat, etiam cum licebat. nunc uero, cum cogar exire de naui nō abiectis, sed ereptis gubernaculis, cupio istorum naufragia ex terra intueri, cupio, ut ait tuus amicus Sophocles,* καὶ ὑπὸ στέγῃ. Πυκνὰς ἀκοῦσαι ψεκάδος εὑδούσῃ φρενί. *De muro, quid opus sit, uidebis. Castritianum mendum nos corrigemus, & tamen ad me Quintus* CIↃ. CCIↃↃ. IↃↃↃ. *scripserat, non ad sororem tuam* HS XXX. *Terentia tibi salutem dicit. Cicero tibi mandat, ut Aristodemo idem de se respondeas, quod de fratre suo sororis tuæ filio respondisti. De Amalthea quod me admones, non negligemus. Cura, ut ualeas.*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

CICERO ATTICO S.

EPISTOLAM *cum à te auide expectarem ad ueſperum, ut ſoleo, ecce tibi nuntius, pueros ueniſſe Roma. uoco, quæro, ecquid literarum? negant. quid ais, inquam, nihil ne à Pomponio? perterriti uoce, & uultu, confeſſi ſunt ſe accepiſſe, ſed excidiſſe in uia. quid quæris? permoleſte tuli: nulla enim abs te per hos dies epiſtola inanis aliqua re utili, & ſuaui. nunc, ſiquid in ea epiſtola, quam ante diem* XVI. *Cal. Maij dediſti, fuit hiſtoria dignum, ſcribe quamprimum, ne ignoremus. ſin nihil præter iocationem, redde id ipſum. et ſcito Curionem adoleſcentem ueniſſe ad me ſalutatum. ualde eius ſermo de Publio cum tuis literis congruebat. ipſe uero mirandum in modum Reges odiſſe ſuperbos. peræque narrabat incenſam eſſe iuuentutem, neque hæc ferre poſſe. bene habemus. nos, ſi in ijs ſpes eſt, opinor, aliud agamus. Ego me do hiſtoriæ. quanquam licet me Saufeiũ putes eſſe. nihil me eſt inertius. Sed cognoſce itinera noſtra, ut ſtatuas, ubi nos uiſurus ſis. In Formianum uolumus uenire Parilibus, inde, (quoniam putas prætermittendum nobis eſſe hoc tempore cratera illum delicatum) Cal. Maijs de Formiano proficiſcemur, ut Antij ſimus ad V. Non. Maij: ludi enim Antij futuri ſunt à IIII. Cal. ad prid. Non. Maij: eos Tullia ſpectare uult. inde cogito in Tuſculanum, deinde Arpinum, Romam ad Cal. Iun. te aut in Formiano, aut Antij, aut in Tuſculano, cura, ut uideamus. Epiſtolam ſuperiorem reſtitue nobis, & appinge aliquid noui. Vale.*

CICERO ATTICO S.

SVBITO cum mihi dixiſſet Cæcilius Quæſtor puerũ ſe Romam mittere, hæc ſcripſi raptim, ut tuos elicerem mirificos cum Publio dialogos, cum eos, de quibus ſcribis, tum illum, quem addis, & ais, longum eſſe, quæ ad ea reſponderis, perſcribere: illum uero, qui non dum habitus eſt, quem illa βοῶπις, cum è Solonio redierit, ad te eſt relatura; ſic uelim putes, nihil hoc poſſe mihi eſſe iucundius. ſi uero quæ de me pacta ſunt, ea nõ ſeruãtur, in cœlo ſum, ut ſciat hic noſter Hierosolymarius traductor ad plebem, quam bonam meis putiſſimis orationibus gratiam retulerit: quarum expecta diuinam παλινῳδίαν: etenim, quantum coniectura auguramur, ſi erit nebulo iſte cum iis dynaſtis in gratia, non modo de Cynico conſulari, ſed ne de iſtis quidem piſcinarum Tritonibus poterit ſe iactare: non enim poterimus ulla eſſe in inuidia ſpoliati opibus, & illa ſenatoria potentia. ſin autem ab iis diſſentiet, erit abſurdum in nos inuehi. ueruntamen inuehatur. feſtiue, mihi crede, & minore ſonitu, quàm putaram, orbis hic in Rep. eſt conuerſus: citius omnino, quàm potuit: id culpa Catonis, ſed rurſus improbitate iſtorũ, qui auſpicia, qui Aeliam legem, qui Iuniam, & Liciniam, qui Cæciliam, & Didiam neglexerunt; qui omnia remedia Reip. effuderunt; qui regna, qui prædia tetrarchis, qui immaneis pecunias paucis dederunt. uideo iam, quò inuidia tranſeat, & ubi ſit habitura. nihil me exiſtimaris neq; uſu, neq; à Theophraſto didiciſſe, niſi breui tẽpore, deſiderari noſtra illa tempora, uideris.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

etenim ſi fuit inuidioſa ſenatus potentia : cum ea nõ ad populum, ſed ad treis homines immoderatos redacta ſit, quidnam cenſes fore? proinde iſti licet faciant, quos uolent, Conſules, Tribunos pl. deniq; etiam Vatinij ſtrumam ſacerdotij διβάφῳ ueſtiant. uidebis breui tempore magnos non modo eos, qui nihil titubarunt, ſed etiã illum ipſum, qui peccauit, Catonem : nam nos quidem, ſi per iſtum tuum ſodalem Publiũ licebit, σοφιστεύειν cogitamus : ſi ille cogitat, tantum duntaxat nos defendere, & , quod eſt proprium artis huius, ἐπαγγέλλομαι ἄνδρα ἀπαμύνεσθαι ὅτε τις πρότερος χαλεπήνῃ. patria propitia ſit : habet à nobis etiam ſi non plus, q̃ debitũ eſt, plus certe, q̃ poſtulatum eſt. male uehi malo alio gubernãte, q̃ tam ingratis uectoribus bene gubernare. ſed hæc corãm cõmodius. nunc audi, quod quæris. Antiũ me ex Formiano recipere cogito ad V. Non. Maias. Antio uolo Non. Maijs proficiſci in Tuſculanum. ſed cum è Formiano rediero (ibi eſſe uolo uſq; ad prid. Cal. Maias) faciam ſtatim te certiorem. Terẽtia tibi ſalutẽ. Κικέρων ὁ μικρὸς ἀσπάζεται Τίτον Ἀθηναῖον.

CICERO ATTICO S.

VOLO ames conſtantiam meam. ludos Antij ſpectare non placet : eſt enim ὑποσόλοικον, cum uelim uitare omnium deliciarum ſuſpicionem, repente ἀναφαίνεσθαι nõ ſolũ delicate, ſed etiã inepte peregrinantẽ. quare uſq; ad Non. Mai. te in Formiano expectabo. nũc fac, ut ſciã, quo die te uiſuri ſimus. Ab Appij foro hora quarta: dederam aliã paulo ante à tribus Tabernis. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

CICERO ATTICO S.

NARRO tibi: planè relegatus mihi uideor, posteaquã in Formiano sum: dies enim nullus erat, Antij cum essem, quo die non melius scirem Romæ quid ageretur, quàm ij, qui erant Romæ: etenim literæ tuæ, non solum quid Romæ, sed etiam quid in Rep. neque solum quid fieret, uerum etiam quid futurum esset, indicabant. nunc, nisi siquid ex prætereunte uiatore exceptum est, scire nihil possumus. quare quanquam iam te ipsum expecto, tamen isti puero, quem ad me statim iussi recurrere, da ponderosam aliquam epistolam, plenam omnium non modo actorum, sed etiam opinionum tuarum: ac diem, quo Roma sis exiturus, cura ut sciã. Nos in Formiano esse uolumus usque ad prid. Non. Maias. eò si ante eam diem non ueneris, Romæ te fortasse uidebo. nam Arpinum quid ego te inuitem? τρηχεῖ ἀλλ' ἀγαθὴ κουροτρόφος οὔτι ἔγωγε ἧς γαίης δύναμαι γλυκερώτερον ἄλλο ἰδέσθαι. hæc igitur. Cura ut ualeas.

CICERO ATTICO S.

NEGENT illi Publium Trib. pl. factum esse. hoc uero regnum esse, ferri nullo pacto potest. emittat ad me Publius, qui obsignent. iurabo, Cneum nostrum, collegam Balbi Antij mihi narrasse, in auspicio fuisse. ò suaues epistolas tuas uno tempore mihi datas duas: quibus εὐαγγέλια quæ reddam, nescio, deberi quidem planè fateor. sed uide συγκύρημα. emerseram com-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

mode ex Antio in Appiam ad Treis Tabernas, ipſis Cerealibus, cũ in me incurrit Roma ueniẽs Curio meus. ibidem illico puer abs te cum epiſtolis. ille ex me, nihil ne audiſſem noui? ego negare. Publius, inquit, Tribunatum pl. petit. quid ais? & inimiciſſimus quidem Cæſaris, & ut omnia, inquit, iſta reſcindat. quid Cæſar, inquam? negat ſe quicquã de illius adoptione tuliſſe. deinde ſuum, Memmij, Metelli Nepotis exprompſit odium. complexus iuuenem dimiſi, properãs ad epiſtolas. ubi ſunt, qui aiunt ζώσης φωνῆς μείζω ἐνέργειαν εἶναι? quãto magis uidi ex tuis literis, quàm ex illius ſermone, quid ageretur, de ruminatione quotidiana, de cogitatione Publij, de lituis βοώπιδος, de ſignifero Athenione, de literis miſſis ad Cneum, de Theophanis, Memmijq́; ſermone. quantam porrò mihi expectationem dediſti conuiuij iſtius ἀσελγοῦς? ſum in curioſitate ὀξύπεινος. ſed tamen facile patior te id ad me συμπόσιον non ſcribere: præſentem audire malo. Quod me, ut ſcribam aliquid, hortaris: creſcit mihi quidem materies, ut dicis: ſed tota res etiam nunc fluctuat κατὰ ὀπώραν τρὰχὺς: quæ ſi deſederit, magis erunt iudicata, quæ ſcribã: quæ ſi ſtatim à me ferre non potueris, primus habebis tamen, et aliquandiu ſolus. Dicæarchum rectè amas: luculentus homo eſt, & ciuis haud paulo melior, quàm iſti noſtri ἀδικαίαρχοι. Literas ſcripſi hora decima Cerealibus, ſtatim, ut tuas legeram: ſed eas eram daturus, ut putaram, poſtridie ei, qui mihi primus obuiam ueniſſet. Terentia delectata eſt tuis literis, & impertit tibi multum ſalutis. καὶ Κικέρων ὁ φιλόσοφος τὸν πολιτικὸν Τίτον ἀσπάζεται.

CICERO ATTICO S.

FACINVS indignum: epiſtolam αὐθωρεὶ tibi à Tri bus Tabernis reſcriptam ad tuas ſuauiſſimas epiſtolas neminem reddidiſſe? at ſcito eum faſciculum, quò illam conieceram, domum eo ipſo die latum eſſe, quo ego dederam, & ad me in Formianum relatum eſſe. itaque tibi tuam epiſtolam iuſſi referri, ex qua intelligeres, q̃ mihi tum illæ gratæ fuiſſent. Romæ quod ſcribis ſileri: ita putabam: at hercule in agris non ſiletur: nec iam ipſi agri regnum ueſtrum ferre poſſunt. ſi uero in hanc τηλέπυλον ueneris λαιστρυγονίην, (Formias dico) qui fremitus hominum? quàm irati animi? quanto in odio noſter amicus Magnus? cuius cognomen unà cum Craſſi Diuitis cognomine conſeneſcit. credas mihi uelim: neminem adhuc offendi, qui hæc tam lente, q̃ ego fero, ferret. quare, mihi crede, φιλοσοφῶμεν. iuratus tibi poſſum dicere, nihil eſſe tanti. Tu ſi literas ad Sicyonios habes, aduola in Formianum: unde nos prid. Non. Maij cogitamus. Vale.

CICERO ATTICO S.

QVANTAM tu mihi moues expectationem de ſermone Bibuli? quantam de colloquio βοώπιδος? quantam etiam de illo delicato conuiuio? proinde ita fac uenias ad ſitientes aures. quanquam nihil eſt iam, quod magis timendum nobis putem, quàm ne ille noſter Sampſiceramus, cum ſe omnium ſermonibus ſentiet uapulare, & cum has actiones ἐυανατρέπτους

uidebit, ruere incipiat. ego autem usq; eò sum eneruatus, ut hoc otio, quo nunc tabescimus, malim ἐντυραννεῖσθαι, quàm optima spe dimicare. De pangendo quod me crebro adhortaris, fieri nihil potest. basilicam habeo, nó uillam, frequentia Formianorum. at comparem basilicæ? tribum Aemiliam. sed omitto uulgus. post horam quartam molesti cæteri non sunt. C. Arrius proximus est uicinus, immo ille quidem iam cõtubernalis, qui etiã se iccirco Romam ire negat, ut hic mecum totos dies philosophetur. ecce ex altera parte Sebosus ille Catuli fa-
**miliaris. quò me uertam? statim mehercule Arpinum irem, ni te in Formiano commodissime expectari uiderem, duntaxat ad prid. Non. Mai. uide enim quibus hominibus aures sint deditæ meæ. occasionem mirificam, siquis nunc, dum ij apud me sunt, emere de me fundum*
** Formianum uelit. & tamen illud probem. magnum quid aggrediamur, & multæ cogitationis, atq; otij. sed tamen satisfiet à nobis, neq; parcetur labori. Vale.*

CICERO ATTICO S.

V T SCRIBIS, *ita uideo, non minus incerta in Rep. quàm in epistola tua. sed tamen ista ipsa me uarietas sermonum, opinionumq́; delectat: Romæ enim uideor esse, cum tuas literas lego, et, ut fit in tantis rebus, modo hoc, modo illud audire. illud tamen explicare non possum, quidnam inueniri possit, nullo recusante, ad facultatem agrariam. Bibuli autem ista magnitudo animi in comitiorum dilatione, quid habet nisi ipsius iudicium sine ulla correctione Reip? nimirum in Publio spes est.*

fiat

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

fiat, fiat Tribunus pl. ſi nihil aliud, ut eo citius tu ex Epero reuertare: nam, ut illo tu careas, non uideo poſſe fieri, præſertim ſi mecum aliquid uolet diſputare. ſed id quidem non dubiũ eſt, quin, ſiquid erit eiuſmodi, ſis aduolaturus. * uerum ut hoc non ſit, tamen ſeruet Remp. præclarum ſpectaculum mihi propono, modo te conſeſſore ſpectare liceat. cum hæc maxime ſcriberem, ecce tibi Seboſus. nondum planè ingemueram, ſalue, inquit Arrius. hoc eſt Roma decedere? quos ego homines effugi, cum in hos incidi? ego uero in montes patrios, & ad incunabula noſtra pergam. deniq; ſi ſolus non potuero, cum ruſticis potius, q̃ cum iis perurbanis, ita tamen, ut, quoniam tu certi nihil ſcribis, in Formiano tibi præſtoler uſq; ad III. Non. Maias. Terẽtiæ pergrata eſt aſſiduitas tua, et diligentia in controuerſia Muluiana. neſcit omnino te cõmunem cauſam defendere eorum, qui agros publicos poſſideant. ſed tamen tu aliquid publicanis pendis: hæc etiam id recuſat. ea tibi igitur, & Κικέρων ἀριστοκρατικώτατος παῖς ſalutem dicunt.

CICERO ATTICO S.

COENATO mihi, & iam dormitanti prid. Cal. Maias epiſtola eſt illa reddita, in qua de agro Campano ſcribis. quid quæris? primum ita me pupugit, ut ſomnum mihi ademerit, ſed id cogitatione magis, quàm moleſtia. cogitanti autem hæc ferè ſuccurrebant. primum ex eo, quod ſuperioribus literis ſcripſeras ex familiari te illius audiſſe, prolatum iri aliquid, quod nemo improbaret, maius aliquid timueram: hoc mihi eiuſmodi

non uidebatur. deinde, ut me ego consoler, omnis expectatio largitionis agrariæ in agrum Campanum uidetur esse deriuata. qui ager, ut dena iugera sint, non amplius hominum quinq; millia potest sustinere. reliqua omnis multitudo ab illis abalienetur, necesse est. præterea, si ulla res est, quæ bonorum animos, quos iam uideo esse cõmotos, uehementius possit incendere, hæc certe est, & eo magis, ꝙ portorijs Italiæ sublatis, agro Campano diuiso, quod uectigal superest domesticum, præter uicesimam? quæ mihi uidetur una conciuncula, clamore pedisequorum nostrorũ esse peritura. Cneus quidem noster iam planè quid cogitet, nescio. φυσᾷ γὰρ οὐ σμικροῖσιν αὐλίσκοις ἔτι, ἀλλ' ἀγρίαις φύσαισι φορβειᾶς ἄτερ, qui quidem etiam istuc adduci potuerit: nam adhuc hoc ἐσοφίζετο, se leges Cæsaris probare, actiones ipsum præstare debere: agrariam legem sibi placuisse; potuerit intercedi, nec ne, nihil ad se pertinere: de Rege Alexandrino placuisse sibi aliquando confici; Bibulus de cœlo tum seruasset, nec ne, sibi quærendũ non fuisse: de publicanis, uoluisse illi ordini commodare; quicquid futurum fuerit, si Bibulus tum in forum descendisset, se diuinare non potuisse. nunc uero Sampsicerame quid dices? uectigal te nobis in monte Antilibano constituisse, agri Campani abstulisse? quid, hoc quemadmodum obtinebis? oppressos uos, inquit, tenebo exercitu Cæsaris: non mehercule me tu quidem tam isto exercitu, quàm ingratis animis eorum hominum, qui appellantur boni: qui mihi non modo præmiorum, sed ne sermonum quidem unquam fructum ullum, aut gratiam retulerunt. quòd si in eam me partem incitarem, profecto

iam aliquam reperirem resistendi uiam. nunc prorsus hoc statui, ut, quoniam tanta controuersia est Dicæarcho familiari tuo cum Theophrasto amico meo, ut ille tuus τὸν πρακτικὸν βίον longe omnibus anteponat, hic autem τὸν θεωρητικόν, utriq; à me mos gestus esse uideatur: puto enim me Dicæarcho affatim satisfecisse: respicio nunc ad hanc familiam, quæ mihi non modo, ut requiescam, permittit, sed reprehendit, quia non semper quierim. quare incumbamus ô noster Tite ad illa præclara studia, & eò, unde discedere non oportuit, aliquando reuertamur. Quod de Quinti fratris epistola scribis, ad me quoque fuit πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ. quid dicam, nescio: nam ita deplorat primis uersibus mansionem suam, ut quemuis mouere possit: ita rursus remittit, ut me roget, ut annales suos emendem, & edam. illud tamen, quod scribit, animaduertas uelim, de portorio circunuectionis. ait se de cõsilij sententia rem ad senatum reiecisse. non dum uidelicet meas literas legerat; quibus ad eum, re consulta, & explorata, perscripseram, non deberi. uelim, siqui Græci iam Romam ex Asia de ea causa uenerunt, uideas, & (si tibi uidebitur) ijs demonstres, quid ego de ea re sentiam. si possum discedere, ne causa optima in senatu pereat, ego satisfaciam publicanis: εἰ δὲ μή, (uere tecum loquar) in hac re malo uniuersæ Asiæ, & negotiatoribus: nam eorum quoq; uehemẽter interest. hoc ego sentio ual de nobis opus esse. sed tu id uidebis. Quæstores autẽ, quæso, num etiã de cistophoro dubitant? nam si aliud nihil erit, cum erimus omnia experti, ego illud ne quidem contemnã, quod extremũ est. Te in Arpinati uidebi-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

mus, & hospitio agresti accipiemus, quoniam mariti-mum hoc contempsisti. Vale.

CICERO ATTICO S.

P RORSVS, *ut scribis, ita sentio. turbatur Sampsi-ceramus. nihil est, quod non timendum sit.* ὁμολογουμένως τυραννίδα συσκευάζεται: *quid enim ista repen-tina affinitatis coniunctio? quid ager Campanus? quid effusio pecuniæ significant? quæ si essent extrema, ta-men esset nimium mali: sed ea natura rei est, ut hæc ex-trema esse non possint: quid enim eos hæc ipsa per se delectare possunt? nunquam huc uenissent, nisi ad alias res pestiferas aditus sibi compararent. Dij immortales. uerum, ut scribis, hæc in Arpinati ad VI. circiter Id. Maias non deflebimus, ne & opera, & oleum philolo-giæ nostræ perierit, sed conferemus tranquillo animo. neq; tam me* εὐελπιστία *consolatur, ut antea, quàm* ἀδιαφορία, *qua nulla in re tam utor, quàm in hac ci-uili, & publica. quin etiam, quod est subinane in no-bis, & non* ἀφιλόδοξον, *(bellum est enim sua uitia nosse) id afficitur quadam delectatione: solebat enim me pungere, ne Sampsicerami merita in patriam ad an-nos DC. maiora uiderentur, quàm nostra. hac qui-dem cura certe iam uacuus sum: iacet enim ille sic*
* *ut Phocis Curiana stare uideatur. sed hæc coràm. tu tamen uideris mihi Romæ fore ad nostrum aduentum. quod sanè facile patiar, si tuo commodo fieri possit. sin, ut scribis, ita uenies: uelim è Theophane expiscere, quonam in me animo sit Arabarches. quæres scilicet*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

κατὰ τὸ ἡγεμονικόν, & ad me ab eo quasi ὑποθήκας afferes, quemadmodum me geram. aliquid ex eius sermone poterimus περὶ τῶν ὅλων suspicari. Vale.

CICERO ATTICO S.

ACCEPI aliquot epistolas tuas: ex quibus intellexi, quàm suspenso animo, & solicito scire aueres, quid esset noui. tenemur undiq;, neq; iam, quo minus seruiamus, recusamus, sed mortem, & eiectionem, quasi maiora, timemus, quæ multo sunt minora. atq; hic status, qui una uoce omnium gemitur, neque uerbo cuiusquam subleuatur, σκοπὸς est, ut suspicor, illis, qui timent ullam cuiusquam largitionem relinquere. unus loquitur, & palàm aduersatur adolescens Curio. huic plausus maximi, consalutatio forensis perhonorifica, signa præterea beneuolentiæ permulta à bonis impertiuntur. Fusium clamoribus, & conuitijs, & sibilis consectantur. his ex rebus non spes, sed dolor est maior, cum uideas ciuitatis uoluntatem solutam, uirtutem alligatam. ac, ne forte quæras κατὰ λεπτὸν de singulis rebus, uniuersa res est eò deducta, spes ut nulla sit, aliquando non modo priuatos, uerum etiam magistratus liberos fore. attamen in oppressione sermo in circulis duntaxat, & in conuiuijs est liberior, quàm fuit. uincere incipit timorem dolor, sed ita, ut omnia sint plenissima desperationis. habet etiam Campana lex execrationem in coitione candidatorum, si mentionem fecerint, quo aliter ager possideatur, atq; ut ex legibus Iulijs. non dubitant iurare cæteri. Laterensis existimatur

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

recte fecisse, quod Tribunatum pl. petere destitit, ne iuraret. sed de Rep. non libet plura scribere. Displiceo mihi, nec sine summo scribo dolore. me tueor, ut oppressis omnibus, non demisse; ut tantis rebus gestis, parum fortiter. à Cæsare ualde liberaliter inuitor in legationem illam, sibi ut sim legatus: atq; etiam libera legatio uoti causa datur. sed hæc et præsidij apud furorem Pulchelli non habet satis, & à fratris aduentu me ablegat: illa et munitior est, & nõ impedit, quo minus adsim, cũ uelim: & hanc ego teneo, sed usurum me non puto. neq; tamen scit quisquam. non libet fugere. aueo pugnare. magna sunt hominum studia. sed nihil affirmo. tu hæc silebis. De Statio manumisso, & nonnullis alijs rebus angor equidem, sed iam prorsus occallui. tu, uellem ego, & cuperem, adesses. nec mihi consilium, nec consolatio deesset. sed ita te para, ut, si inclamaro, aduoles. Vale.

CICERO ATTICO S.

MVLTA me solicitant, & ex Reip. tanto motu, & ex his periculis, quæ mihi ipsi intenduntur: & sexcenta sunt: sed mihi nil est molestius, quàm Statium manumissum. nec meum imperium, ac mitto imperium, non simultatem meam reuereri saltem? nec quid faciam, scio: neq; tantum est in re, quantus est sermo. ego autem ne irasci quidem possum ijs, quos ualde amo. tantum doleo, ac mirifice quidem. cætera in magnis rebus, minæ Clodij, contentionesq;, quæ mihi proponuntur, modice me tangunt: etenim uel subire eas uideor mihi summa cum dignitate, uel declinare nulla cum mo=

leſtia poſſe. dices fortaſſe, dignitatis ἅλις tanquam
δρυός: ſaluti, ſi me amas, conſule. me miſerum, cur
non ades? nihil te profecto præteriret. ego fortaſſe
τυφλώττω, & nimium τῷ καλῷ προσπέπονθα. ſci=
to nihil unquam fuiſſe tam infame, tam turpe, tam
peræque omnibus generibus, ordinibus, ætatibus offen=
ſum, q̃ hunc ſtatū, qui nunc eſt, magis mehercule, q̃ uel=
lem, non modo quàm putaram. populares iſti iam etiam
modeſtos homines ſibilare docuerunt. Bibulus in cœlo
eſt: nec, quare, ſcio: ſed ita laudatur, quaſi unus homo
nobis cunctando reſtituit rem. Pompeius, noſtri amo
res, quod mihi ſummo dolori eſt, ipſe ſe afflixit. neminē
tenet. uoluntate, an metu neceſſe ſit ijs uti, uereor. Ego
autem neq; pugno cum illa cauſa propter illam amici=
tiam: neq; approbo, ne omnia improbem, quæ antea geſ=
ſi. utor uia. populi ſenſus maxime in theatro, & ſpecta
culis perſpectus eſt: nam gladiatoribus quà dominus,
quà aduocati ſibilis conſciſſi: ludis Apollinaribus Diphi
lus tragœdus in noſtrū Pompeium petulanter inuectus
eſt. Noſtra miſeria tu es Magnus: millies coactus eſt
dicere eadem. Virtutem iſtam, ueniet tempus, cū gra
uiter gemes: totius theatri clamore dixit, itē q; cætera:
nam & eiuſmodi ſunt ij uerſus, uti in tempus ab inimi=
co Pompeij ſcripti eſſe uideantur. Si neque leges, ne=
que mores cogunt, & cætera magno cum fremitu, et
clamore ſunt dicta. Cæſar cum ueniſſet mortuo plau=
ſu, Curio filius eſt inſecutus. huic ita plauſum eſt, ut ſal
ua Rep. Pompeio plaudi ſolebat. tulit Cæſar grauiter. li
teræ Capuam ad Pompeium uolare dicebantur. inimici
erant equitibus, qui Curioni ſtantes plauſerant; hoſtes

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

omnibus: Roſciæ legi, etiam frumentariæ minitabâtur. ſanè res erat perturbata. equidem malueram, quod erat ſuſceptum ab illis, ſilentio tranſiri: ſed uereor, ne non liceat. non ferunt homines, quod uidetur eſſe tamen ferendum. ſed eſt iam una uox omnium magis odio firmata, q̃ præſidio. Noſter autem Publius mihi minitatur, inimicus eſt. impendet negotium: ad quod tu ſcilicet aduolabis. uideor mihi noſtrum illum conſularem exercitum bonorum omnium, etiam ſatis bonorum, habere firmiſſimum. Pompeius ſignificat ſtudium erga me non mediocre. idem affirmat uerbum de me illum non eſſe facturum. in quo non me ille fallit, ſed ipſe fallitur.

Coſconio mortuo, ſum in eius locum inuitatus. id erat uocari in locum mortui. nil me turpius apud homines fuiſſet: neq; uero ad iſtam ipſam ἀσφάλειαν *quicquam alienius: ſunt enim illi apud bonos inuidioſi: ego apud improbos meam retinuiſſem inuidiã, alienam aſſumpſiſſem. Cæſar me ſibi uellet eſſe legatum. hone* * *ſtior hæc declinatio periculi. ſed ego hoc non repudio. quid ergo eſt? pugnare malo, nihil tamen certi. iterum dico, utinam adeſſes: ſed tamen, ſi erit neceſſe, arceſſemus. quid aliud? quid? hoc, opinor. certi ſumus periſſe omnia: quid enim* ἀκκιζόμεθα *tandiu? ſed hæc ſcripſi properans, & mehercule timide. poſthac ad te aut, ſi perfidelem habebo, cui dem, ſcribam plane omnia: aut, ſi obſcure ſcribam, tu tamen intelliges. in his epiſtolis me Lælium, te Furium faciam. cætera erunt* ἐν αἰνίγμασιν.

Hic Cæciliũ colimus, et obſeruamus diligenter. Edicta Bibuli audio ad te miſſa. iis ardet dolore, & ira noſter Pompeius. Vale.

CICERO ATTICO S.

A NICATO, *ut te uelle intellexeram, nullo loco defui. Numestium ex literis tuis studiose scriptis, libenter in amicitiam recepi. Cæcilium quibus rebus possum tueor diligenter. Varro satisfacit nobis. Pompeius amat nos, carosq; habet. credis? inquies. credo: prorsus mihi persuadet. sed quia, ut uideo, pragmatici homines omnibus historicis præceptis, uersibus deniq; cauere iubent, & uetant credere: alterum facio, ut caueam: alterum, ut non credam, facere non possum. Clodius adhuc mihi denuntiat periculum. Pompeius affirmat, non esse periculum; adiurat: addit etiam, se prius occisum iri ab eo, quàm me uiolatum iri. tractatur res. simul quid erit certi, scribam ad te. si erit pugnandum, arcessam ad societatem laboris. si quies dabitur, ab Amalthea te non commouebo. De Rep. breuiter ad te scribam: iam enim, charta ipsa ne nos prodat, pertimesco. itaque posthac, si erunt mihi plura ad te scribenda,* ἀλληγορίαις *obscurabo. nunc quidem nouo quodam morbo ciuitas moritur; ut, cum omnes ea, quæ sunt acta, improbent, querantur, doleãt, uarietas in re nulla sit, aperteq; loquantur, & iam clare gemant; tamen medicina nulla afferatur: neq; enim resisti sine internecione posse arbitramur: nec uidemus, qui finis cedendi, præter exitium, futurus sit. Bibulus hominum admiratione, & beneuolentia in cœlo est. edicta eius, & conciones describũt, & legunt. nouo quodam genere in summam gloriam uenit. populare nunc nil tam est, quàm odium popularium. hæc quò sint eruptura, timeo. sed, si dispicere*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

quid cœpero, ſcribam ad te apertius. tu, ſi me amas tantum, quantum profecto amas; expeditus facito ut ſis; ſi inclamaro, ut accurras. ſed do operam, & dabo, ne ſit neceſſe. Quod *ſcripſeram, te* Furium *ſcripturum: nil neceſſe eſt tuum nomen mutare. me faciam* Lælium, & *te* Atticum, *neque utar meo chirographo, neque ſigno, ſi modo erũt eiuſmodi literæ, quas in alienum incidere nolim.* Diodotus *mortuus eſt: reliquit nobis* HS *fortaſſe centies.* Comitia Bibulus *cum* Archilochio *edicto in ante diem* X V. Cal. Nou. *diſtulit.* À Vibio *libros accepi. poeta ineptus: nec tamen ſcit nihil, & eſt non inutilis. deſcribo, & remitto.* Vale.

CICERO ATTICO S.

DE *Rep. quid ego tibi ſubtiliter? tota perijt: atque hoc eſt miſerior, quàm reliquiſti, quòd tum uidebatur eiuſmodi dominatio ciuitatem oppreſſiſſe, quæ iucunda eſſet multitudini, bonis autem ita moleſta, ut tamen ſine pernicie: nunc repente tanto in odio eſt omnibus, ut, quorſum eruptura ſit, horreamus. nam iracundiam, atque intemperantiam illorum ſumus experti, qui* Catoni *irati, omnia perdiderunt. ſed ita lenibus uti uidebantur uenenis, ut poſſe uideremur ſine dolore interire. nunc uero ſibilis uulgi, ſermonibus honeſtorum, fremitu* Italiæ, *uereor, ne exarſerint. equidem ſperabam, ut ſæpe etiam loqui tecum ſolebam, ſic orbem* Reip. *eſſe conuerſum, ut uix ſonitum audire, uix impreſſam orbitam uidere poſſemus: & fuiſſet ita, ſi homines tranſitum tempeſtatis expectare potuiſſent: ſed*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

cum diu occulte suspirassent, postea iam gemere, ad extremum uero loqui omnes, & clamare cœperunt. itaque ille amicus noster insolens infamiæ, semper in laude uersatus, circunfluens gloria, deformatus corpore, fractus animo, quò se conferat, nescit: progressum præcipitem, inconstantem reditum uidet: bonos inimicos habet, improbos ipsos non amicos. ac uide molliciem animi: nõ tenui lacrymas, cum illum ante VIII. Cal. Sext. uidi de edictis Bibuli concionantem, qui antea solitus esset iactare se magnificentissime illo in loco, summo cum amore populi, cunctis fauentibus. ut ille tum humilis, ut demissus erat: ut ipse etiam sibi, non ijs solum, qui aderant, displicebat. ò spectaculum uni Crasso iucundum, cæteris non item. nam, quia deciderat ex astris, lapsus potius, quàm progressus uidebatur. & ut Apelles, si Venerem, aut si Protogenes Ialysum illum suum cœno oblitum uideret, magnum, credo, acciperet dolorem: sic ego hunc, omnibus à me pictum, & politum artis coloribus, subito deformatum non sine magno dolore uidi. quanquam nemo putabat propter Clodianum negotium me illi amicum esse debere. tamen tantus fuit amor, ut exhauriri nulla posset iniuria. itaque Archilochia in illum edicta Bibuli populo ita sunt iucunda, ut eum locum, ubi proponuntur, præ multitudine eorum, qui legunt, transire nequeamus; ipsi ita acerba, ut tabescat dolore; mihi mehercule molesta, q̃ et eum, quem semper dilexi, nimis excruciant; & timeo, tam uehemens uir, tamq; acer in ferro, et tam insuetus cõtumeliæ ne omni animi impetu dolori, et iracũdiæ pareat. Bibuli qui sit exitus futurus,

nescio. ut nunc res se habet, admirabili gloria est. qui cum omnia in mensem Oct. distulisset; quod solet ea res populi uoluntatem offendere, putarat Cæsar oratione sua posse impelli cōcionem, ut iret ad Bibulum. multa cum seditiosissime diceret, uocem exprimere nō potuit. quid quæris? sentiunt se nullam ullius partis uoluntatem tenere. eo magis uis nobis est timenda. Clodius inimicus est nobis. Pompeius confirmat, eum nil esse facturum contra me. mihi periculosum est credere. ad resistendum me paro. studia spero me summa habiturum omnium ordinum. te cum ego desidero, tum uero res ad tempus illud uocat. plurimum consilij, animi, præsidij denique mihi, si te ad tempus uidero, accesserit. Varro satis mihi facit. Pompeius loquitur diuinitus. spero nos aut cum summa gloria, aut certe sine molestia esse discessuros. Tu quid agas, quemadmodum te oblectes, quid cum Sicyonijs egeris, ut sciam cura. Vale.

CICERO ATTICO S.

QVÀM uellem Romæ mansisses. quod egisses profecto, si hæc fore putassemus: nam Pulchellum nostrum facillime teneremus, aut certe, quid esset facturus, scire possemus. nunc se res sic habet. uolitat, furit, nil habet certi, multis denūtiat; quod sors obtulerit, id acturus uidetur. cum uidet, quo sit in odio status hic rerū; in eos, qui hæc egerunt, impetum facturus uidetur. cum autē rursus opes, et uim exercitus recordatur, conuertit se in nos. nobis autem ipsis tum uim, tum iudicium minatur. cum hoc Pōpeius egit, et, ut ad me ipse referebat (alium

enim habeo neminem testem) uehementer egit, cum diceret, in summa se perfidiæ, & sceleris infamia fore, si mihi periculum crearetur ab eo, quem ipse armasset, quem plebeium fieri passus esset: sed fidem recepisse sibi & ipsum, & Appium de me: hanc si ille non seruaret, ita laturum, ut omnes intelligerent, nihil sibi antiquius amicitia nostra fuisse. hæc, & in eam sententiam cum multa dixisset, aiebat illum primo sanè diu multa contra, ad extremū autem manus dedisse, & affirmasse nil se contra eius uoluntatem esse facturum. sed postea tamen ille non destitit de nobis asperrime loqui. quod si non faceret, tamen ei nihil crederemus, atq; omnia, sicut facimus, pararemus. nūc ita nos gerimus, ut in dies singulos & studia in nos hominum, & opes nostræ augeantur. Remp. nulla ex parte attingimus. in causis, atq; in illa opera nostra forensi, summa industria uersamur. quod egregie non modo ijs, qui utuntur opera, sed etiam in uulgus gratum esse sentimus. domus celebratur: occurritur: renouatur memoria Consulatus: studia significantur: in eam spem adducimur, ut nobis ea contentio, quæ impendet, interdum non fugienda uideatur. nunc mihi & consilijs opus est tuis, & amore, & fide. quare aduola. expedita mihi erunt omnia, si te habebo. multa per Varronem nostrum agi possunt, quæ te urgente erunt firmiora: multa ab ipso Publio elici, multa cognosci, quæ tibi occulta esse non poterunt: multa etiam: sed absurdum est singula explicare, cum ego te requiram ad omnia. unum illud tibi persuadeas uelim, omnia mihi fore explicata, si te uidero. sed totum est in eo, si ante, quàm ille ineat magistratum.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

puto, Pompeium Crasso urgente, si tu aderis, qui per βοώπιδα ex ipso intelligere possis, qua fide ab illis agatur, nos aut sine molestia, aut certe sine errore futuros. precibus nostris, & cohortatione non indiges. quid mea uoluntas, quid tempus, quid rei magnitudo postulet, intelligis. De Rep. nihil habeo ad te scribere, nisi summum odium omnium hominũ in eos, qui tenent omnia. mutationis tamen spes nulla. sed quod facile sentias, tædet ipsum Pompeium, uehementerq; pœnitet. non prouideo satis, quem exitum futurum putem. sed certo uidentur hæc aliquò eruptura. Libros Alexandri, negligentis hominis, et non boni poetæ, sed tamen nõ inutilis, tibi remisi. Numerium Numestium libenter accepi in amicitiam, & hominem grauem, & prudentem, & dignum tua commendatione cognoui. Vale.

CICERO ATTICO S.

NVNQVAM ante arbitror te epistolam meã legisse, nisi mea manu scriptam. ex eo colligere poteris, quanta occupatione distinear: nam, cum uacui temporis nil haberem, & cum recreandæ uoculæ causa necesse esset mihi ambulare, hæc dictaui ambulans. primum igitur illud te scire uolo, Sampsiceramum nostrum amicum uehementer sui status pœnitere, restituiq; in eum locum cupere, ex quo decidit, doloremq; suum impertire nobis, & medicinam interdum aperte quærere, quam ego possum inuenire nullam: deinde omnes illius partis auctores, ac socios nullo aduersario consenescere: consensionem uniuersorum nec uoluntate, nec sermone maiorem unquam

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

fuisse. Nos autem (nam id te scire cupere certo scio) publicis consilijs nullis intersumus, totosq; nos ad forensem operam, laboremq; contulimus. ex quo, quod facile intelligi possit, in multa cõmemoratione earum rerum, quas gessimus, desiderioq; uersamur. sed βοώπιδος nostri consanguineus non mediocreis terrores iacit, atque denuntiat, & Sampsiceramo negat, cæteris præ se fert, & ostentat. quam ob rem, si me amas tantum, quãtum profecto amas; si dormis, expergiscere; si stas, ingredere; si ingrederis, curre; si curris, aduola. credibile non est, quantum ego in consilijs, & prudentia tua, quodq; maximum est, quantum in amore, & fide ponam. magnitudo rei longam orationem fortasse desiderat: coniunctio uero nostrorum animorum breuitate contenta est. permagni nostra interest, te, si comitijs non potueris, at declarato illo, esse Romæ. Cura, ut ualeas.

CICERO ATTICO S.

QVAS Numestio literas dedi, sic te his euocabam, ut nihil acrius, neque incitatius fieri posset. ad illam celeritatem adde etiam siquid potes. ac ne sis perturbatus: noui enim te, & non ignoro, quàm sit amor omnis solicitus, atque anxius. sed res est, ut spero, non tam exitu molesta, quàm aditu. Vectius, ille, ille noster index, Cæsari, ut perspicimus, pollicitus est, sese curaturum, ut in aliquam suspicionem facinoris Curio filius adduceretur. itaque insinuatus in familiaritatem adolescentis, & cum eo, ut res indicat, sæpe congressus, rem in eum locum dedu-

xit, ut diceret sibi certum esse cum suis seruis in Pompeium impetum facere, eumq́; occidere. hoc Curio ad patrem detulit, ille ad Pompeium. res delata ad senatum est. introductus Vectius, primo negabat se unquam cum Curione restitisse, neq; id sane diu, nam statim fidem publicam postulauit. reclamatum est. tum exposuit manum fuisse iuuentutis duce Curione, in qua Paulus initio fuisset, & Cn. Cepio hic Brutus, & Lentulus Flaminis filius conscio patre: postea C. Septimium scribam Bibuli pugionem sibi à Bibulo attulisse. quod totum irrisum est: Vectio pugionem defuisse, nisi ei Cōsul dedisset. eoq́; magis id eiectum est, quod ad III. Id. Maij Bibulus Pompeium fecerat certiorem, ut caueret insidias. in quo ei Pompeius gratias egerat. introductus Curio filius, dixit ad ea, quæ Vectius dixerat: maximeq́; in eo tum quidem Vectius est reprehensus, quòd dixerat adolescentum consilium, ut in foro cum gladiatoribus Gabinij Pompeium adorirentur, in eo principem Paulum fuisse, quem constabat eo tempore in Macedonia fuisse. fit S. C. ut Vectius, quòd confessus esset se cum telo fuisse, in uincula conijceretur: qui cum emisisset, contra Remp. esse facturum. res erat in ea opinione, ut putarent id esse actum, ut Vectius in foro cum pugione, & item serui eius comprehenderentur cum telis, deinde ille se diceret indicaturum. idq́; ita actum esset, nisi Curiones rem ante ad Pompeium detulissent. tum S. C. in concione recitatū est. postero autem die Cæsar, is, qui olim, Prætor cum esset, Q. Catulum ex inferiore loco iusserat dicere, Vectium in Rostra produxit, eumq́; in eo loco constituit, quò Bibulo Cos. aspirare

non

non liceret. hic ille omnia, quæ uoluit, de Rep. dixit, ut qui illuc factus, institutusq; uenisset. primum Cepionem de oratione sua sustulit, quem in senatu acerrime nominarat: ut appareret, noctem, & nocturnam deprecationem intercessisse. deinde quos in senatu ne tenuissima quidem suspicione attigerat, eos nominauit: Lucullum, à quo solitum esse ad se mitti C. Fannium, illum, qui in P. Clodium subscripserat: L. Domitium, cuius domum constitutam fuiße, unde eruptio fieret. me non nominauit: sed dixit, consularem disertum, uicinũ Cõsuli, sibi dixisse, Ahalam Seruilium aliquem, aut etiã Brutum opus esse reperiri. addidit ad extremum, cum iam dimissa concione reuocatus à Vatinio fuisset, se audisse à Curione, his de rebus conscium esse Pisonem generum meum, & M. Laterensem. nunc reus erat apud Crassum Diuitem de ui, &, cum esset damnatus, erat iudicium postulaturus: quod si impetrasset, iudicia fore uidebantur. ea nos, utpote qui nihil contemnere solemus, non pertimescebamus. hominum quidem summa erga nos studia significabantur: sed prorsus uitæ tædet: ita sunt omnia omniũ miseriarum plenissima. modo cædem timueramus, quam oratio fortissimi senis Q. Considij discusserat: ea, quam quotidie timere potueramus, subito exorta est. quid quæris? nil me infortunatius, & Catulo, cum splendore uitæ, tum hoc tempore. nos tamen in his etiam miserijs erecto animo, & minime perturbato sumus, honestissimeq; dignitatem nostrã, & magna cura tuemur. Pompeius de Clodio iubet nos esse sine cura, et summã in nos beneuolentiam omni ratione significat. te habere con-

filiorum auctorem, solicitudinum socium, omni in cogitatione coniunctum cupio. quare, ut Numestio mandaui, tecũ ut ageret, item, atq; eo, si potest, acrius te rogo, ut planè ad nos aduoles. respiraro, si te uidero. Vale.

CICERO ATTICO S.

CVM aliquem apud te laudaro tuorum familiarium, uolam illũ scire ex te me id fecisse, ut nuper me scis scripsisse ad te de Varronis erga me officio, te ad me rescripsisse eam rem summæ tibi uoluptati esse. sed ego mallẽ ad illum scripsisses, mihi illum satisfacere: mirabiliter enim moratus est, sicut nosti, ἑλικτὰ, καὶ οὐδ᾽ ἐν. nos tenemus præceptum illud, τὰς τῶν κρατούντων. at hercule alter tuus familiaris Hortensius quàm plena manu, q̃ ingenue, quàm ornate nostras laudes in astra sustulit, cum de Flacci Pratura, & de illo tempore Allobrogum diceret. sic habeto, nec amantius, nec honorificentius, nec copiosius potuisse dici. ei te hoc scribere à me tibi esse missum, sanè uolo. sed quid tu scribas? quẽ iam ego uenire, atque adesse arbitror.: ita enim egi tecum superioribus literis. ualde te expecto, ualde desidero, neque ego magis, quàm ipsa res, & tempus poscit. his de negotijs quid scribam ad te, nisi idem quod sæpe? Rep. nil desperatius: his, quorum opera, nihil maiore odio. Nos, ut opinio, & spes, & coniectura nostra fert, firmissima beneuolentia hominum muniti sumus. quare aduola: aut expedies nos omni molestia, aut eris particeps. ideo sum breuior, quòd, ut spero, coràm breui conferre, quæ uolumus, licebit. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

M. TVLLII CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER III.

CICERO ATTICO S.

CVM antea maxime nostra interesse arbitrabar, te esse nobiscum: tum uero, ut legi rogationem, intellexi ad iter, quod cõstitui, nil mihi optatius cadere posse, q̃ ut tu me quamprimum consequare, ut, cũ ex Italia profecti essemus, siue per Epeirũ iter esset faciundũ, tuo, tuorũq; præsidio uteremur; siue aliud quid agendũ esset, certum consiliũ de tua sentẽtia capere possemus. quam ob rem te oro, des operã, ut me statim consequare. facilius potes, quoniam de prouincia Macedonia perlata lex est. pluribus uerbis tecũ agerem, nisi pro me apud te res ipsa loqueretur. Vale.

CICERO ATTICO S.

ITINERIS nostri causa fuit, quòd non habebam locum, ubi pro meo iure diutius esse possem, quàm in fundo Siccæ, præsertim nondũ rogatione correcta. et simul intelligebam, ex eo loco, si iter haberem, posse me Brundusium referre; sine te autem nõ esse nobis illas parteis tenendas propter Antroniũ. nũc, ut ad te antea scripsi, si ad nos ueneris, cõsiliũ totius rei capiemus. iter esse molestũ scio: sed tota calamitas omneis molestias habet. plura scribere nõ possũ, ita sum animo perculso, et abiecto. Cura ut ualeas D. VI. Id. Apr. Naryci Locridis.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

CICERO ATTICO S.

VTINAM *illum diem uideam, cum tibi agam gratias, quòd me uiuere coegisti. adhuc quidem ualde me pœnitet. sed te oro, ut ad me* Vibonem *statim uenias, quò ego multis de causis conuerti iter meum. sed eò si ueneris, de toto itinere, ac fuga mea consilium capere potero. si id non feceris, mirabor. sed confido te esse facturum.* Vale.

CICERO ATTICO S.

MISERIAE *nostræ potius uelim, q̃ inconstantiæ tribuas, quòd à* Vibone, *quò te arcessebamus, subito discessimus: allata est enim nobis rogatio de pernicie mea: in qua quod confectum esse audieramus, erat huiusmodi, ut mihi ultra quadringenta millia liceret esse. illò cum peruenire non liceret, statim iter* Brundusium *uersus cõtuli ante diem rogationis, ne &* Sicca, *apud quem eram periret, & ꝗ* Melitæ *esse non licebat. nunc tu propera, ut nos consequare, si modo recipiemur. adhuc inuitamur benigne: sed, quod superest, timemus. me mi* Pomponi *ualde pœnitet uiuere. qua in re apud me tu plurimũ ualuisti. sed hæc coràm. fac modo, ut uenias.* Vale.

CICERO ATTICO S.

TERENTIA *tibi & sæpe, & maximas gratias agit. id est mihi gratissimum. ego uiuo miserrimus, & maximo dolore cõficior. ad te quid scribam, nescio: si enim*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

es Romæ, iam me aſſequi non potes: ſin es in uia; cum eris me aſſecutus, corãm agemus, quæ erũt agẽda. tantũ te oro, ut, quoniã me ipſum ſemper amaſti, eodẽ amore ſis: ego. n. idẽ ſum: inimici mei mea mihi, nõ me ipſum ademerũt. Cura ut ualeas. VIII. Id. Apr. Thuriȷ.

CICERO ATTICO S.

N ON *fuerat mihi dubium, quin te Tarenti, aut Brundusiȷ uiſurus eſſem: idq; ad multa pertinuit, in eis, ut et in Epeiro conſiſteremus, & de reliquis rebus tuo conſilio uteremur. quoniã id non contigit, erit hoc quoq; in magno numero noſtrorũ malorũ. nobis iter eſt in Aſiã, maxime Cyzicũ. tibi meos cõmendo. me uix, miſerẽq; ſuſtento. Vale.* D. XIIII. *Cal. Maiȷ, Tarenti.*

CICERO ATTICO S.

B RVNDVSIVM *ueni ad Cal. Maias. eo die pueri tui mihi à te literas reddiderunt: & aliȷ pueri poſt diẽ tertium eius diei literas alias attulerunt. Quod me rogas, & hortaris, ut apud te in Epeiro ſim: uoluntas tua mihi ualde grata eſt, et minime noua, & conſilium mihi quidem optatum, ſi liceret ibi omne tempus conſumere (odi enim celebritatem, fugio homines, lucẽ aſpicere uix poſſum: eſſet mihi iſta ſolitudo, præſertim tam familiari in loco, non amara) ſed itineris cauſa, ut diuertar, primum eſt deuium, deinde ab Antronio, et cæteris quatridui: deinde ſine te. nam caſtellum munitum habitanti mihi prodeſſet, tranſeunti nõ eſt neceſſarium.*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

quod si auderem, Athenas peterem. sane ita cadebat, ut uellē. nunc & nostri hostes ibi sunt, & te non habemus, & ueremur, ne interpretentur, illud quoq; oppidū ab Italia non satis abesse: nec scribis, quam ad diem te expectemus. Quod me ad uitam uocas: unum efficis, ut à me manus abstineam: alterū nō potes, ut me nō nostri cōsilij utiq; pœniteat: quid enim est, quod me retineat? præsertim si spes ea non est, quæ nos proficiscentes prosequebatur. non faciam, ut enumerem miserias omnes, in quas incidi per summam iniuriam, & scelus non tam inimicorum meorum, quàm inuidorum; ne et meum mœrorem exagitem, & te in eūdem luctum uocem. hoc confirmo, neminem unquam tanta calamitate esse affectum, nemini mortem magis optandam fuisse. cuius oppetendæ tempus honestissimum prætermissum est. reliqua tempora non sunt tam ad medicinā, quàm ad finē doloris. De Rep. uideo te colligere omnia, quæ putes aliquam spem mihi posse afferre mutandarum rerum. quæ quanquam exigua sunt: tamen, quoniam placet, expectemus. Tu nihilo minus, si properaris, nos consequere: nam aut accedemus in Epeirū, aut per Candauiam tarde ibimus. dubitationem autem de Epeiro non inconstantia nostra afferebat, sed quòd de fratre, ubi eum uisuri essemus, nesciebamus. quem quidē ego nec quomodo uisurus, nec ubi dimissurus sim, scio. id est maximum, & miserrimum mearū omnium miseriarū.

Ego & sæpius ad te, & plura scriberem, nisi mihi dolor meus cum omneis parteis mentis, tum maxime huius generis facultatē ademisset. uidere te cupio. Cura, ut ualeas. Prid. Cal. Maij, Brūdusij, proficiscēs.

CICERO ATTICO S.

SCRIPSERAM ad te, quas ob causas in Epeirum non essemus profecti; ꝙ & Achaia propè esset, plena audacissimorum inimicorum; & exitus difficiles haberet. cum inde proficisceremur, accessit, cum Dyrrhachij essemus, ut duo nuntij afferrentur; unus, classe fratrem Epheso Athenas; alter, pedibus per Macedoniam uenire. itaq; illi obuiam misimus Athenas, ut inde Thessalonicã ueniret. ipsi processimus, & Thessalonicam ad X. Cal. Iun. uenimus. neq; de illius itinere quicquam certi habebamus, nisi eum ab Epheso ante aliquãto profectum. nunc, istic quid agatur, magnopere timeo. quanquã tu altera epistola scribis Idib. Maijs, audire, fore, ut acrius postularet; altera, iam esse mitiora. sed hæc pridie data, quàm illa: quo conturbor magis. itaq;, cũ meus me mœror quotidianus lacerat, & conficit: tum uero hæc addita cura uix mihi uitam reliquam facit. sed & nauigatio perdifficilis fuit, & ille incertus, ubi ego essem, fortasse alium cursum petiuit: nã Phaeto lib. eum non uidit: uento reiectus ab illo in Macedoniam, Pellæ mihi præsto fuit. reliqua quàm mihi timenda sint, uideo. nec, quid scribam, habeo: & omnia timeo. nec tam miserũ est quicquam, quod non in nostrã fortunam cadere uideatur. equidẽ adhuc miser in maximis meis erũnis, & luctibus hoc metu adiecto maneo Thessalonicæ suspensus, nec audeo quicq̃. Nũc ad ea, quæ scripsisti. Tryphonẽ Cæciliũ nõ uidi. Sermonẽ tuũ, et Põpeij cognoui ex tuis literis. Motum in Rep. nõ tantũ ego uideo,

quantum tu aut uides, aut ad me conſolandum affers : Tigrane enim neglecto, ſublata ſunt omnia. Varroni me iubes agere gratias : faciam : item Hypſæo. Quod ſuades, ne longius diſcedamus, dum acta menſis Maij ad nos perferantur : puto me ita eſſe facturum, ſed ubi, non dum ſtatui: atq; ita perturbato ſum animo de Quinto, ut nihil queam ſtatuere. ſed tamen ſtatim te faciam certiorem. Ex epiſtolarum mearum inconſtantia puto te mentis meæ motum uidere. qui, etſi incredibili, et ſingulari calamitate afflictus ſum, tamẽ nõ tam eſt ex miſeria, q̃ ex culpæ noſtræ recordatione commotus : cuius enim ſcelere impulſi, ac proditi ſimus, iam profecto uides : atq; utinam iam ante uidiſſes, neq; totũ animum tuũ mœrori mecũ ſimul dediſſes. quare, cum me afflictũ, & confectum luctu audies, exiſtimato me ſtultitiæ meæ pœnã ferre grauius, q̃ euenti, ꝙ ei crediderim, quẽ eſſe nefarium non putarã. me et meorũ malorũ memoria, & metus de fratre in ſcribendo impedit. tu iſta omnia uide, et guberna. Terentia tibi maximas gratias agit. literarũ exemplũ, quas ad Põpeiũ ſcripſi, miſi tibi. Vale. D. IIII. Cal. Maij, Theſſalonicæ.

CICERO ATTICO S.

QVINTVS frater cum ex Aſia diſceſſiſſet ante Cal. Maias, & Athenas ueniſset Idibus, ualde fuit ei properandum, nequid abſens acciperet calamitatis, ſiquis forte fuiſset, qui contentus noſtris malis non eſset. itaque malui eum properare Romam, quàm ad me uenire. & ſimul (dicam enim quod ue=

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

rum eſt, ex quo magnitudinem miſeriarum mearum perſpicere poſſis) animum inducere non potui, ut aut illum amantiſſimum mei, molliſſimo animo, tanto in mœrore aſpicerem, aut meas miſerias luctu afflictas, & perditam fortunam illi offerrem, aut ab illo aſpici paterer. atq; etiam illud timebam, quod profecto acci=diſſet, ne à me digredi non poſſet. uerſabatur mihi tem pus illud ante oculos, cum ille aut lictores dimitteret, aut ui euelleretur ex complexu meo. huius acerbitatis euentum altera acerbitate non uidendi fratris uitaui. in hunc me caſum uos uiuendi auctores impuliſtis. itaq; mei peccati luo pœnas. quanquam tuæ me literæ ſuſten tant, ex quibus, quantum tu ipſe ſperes, facile perſpicio. quæ quidem tamē aliquid habebant ſolatij ante, q̃ eò ue niſti, À POMPEIO. nunc Hortenſiū allice, & eiuſ=modi uiros. obſecro mi Pomponi nōdum perſpicis, quo=rum opera, quorum inſidijs, quorū ſcelere perierimus? ſed tecum hæc coràm agemus. tantū dico, quod ſcire te puto: nos nō inimici, ſed inuidi perdiderūt. nunc, ſi ita ſunt, quæ ſperas, ſuſtinebimus nos, & ſpe, qua iubes, nite mur. ſin, ut mihi uidentur, infirma ſunt; quod optimo tē pore facere non licuit, minus idoneo fiet. Terētia tibi ſæpe gratias agit. Mihi etiā unum de malis in metu eſt fratris miſeri negotiū. quod, ſi ſciam, cuiuſmodi ſit; ſciam, quid agendū mihi ſit. Me etiam nunc iſtorū be neficiorū, et literarū expectatio, ut tibi placet, Theſſaloni cæ tenet. ſiquid erit noui allatū, ſciam, de reliquo quid agendum ſit. Tu, ſi, ut ſcribis, Cal. Iun. Roma profe=ctus es, propediem nos uidebis. literas, quas ad Pompe=ium ſcripſi, tibi miſi. Vale. Idib. Iun. Theſſalonicæ.

CICERO ATTICO S.

ACTA quæ eſſent uſq; ad VIII. Cal. Iun. cognoui ex
tuis literis. reliqua expectabam (ut tibi placebat) Theſ=
ſalonicæ. quibus allatis, facilius ſtatuere potero, ubi ſim:
nam ſi erit cauſa, ſiquid agetur, ſi ſpem uidero, aut ibi=
dem operiar, aut me ad te conferã: ſin, ut tu ſcribis, iſta
euanuerint, aliud aliquid uidebimus. omnino adhuc ni=
hil mihi ſignificatis, niſi diſcordiam iſtorum, quæ tamen
inter eos de omnibus potius rebus eſt, quàm de me. itaq;,
quid ea mihi proſit, neſcio. ſed tamen, quoad me uos ſpe=
rare uultis, uobis obtemperabo. Nam quod me tam ſæ
pe, & tam uehementer obiurgas, & animo infirmo eſſe
dicis: quæſo, ecquod tantum malum eſt, quod in mea ca
lamitate non ſit? ecquis unquam ex tam amplo ſtatu, in
tam bona cauſa, tantis facultatibus, ingenij, cõſilij, gra=
tiæ, tantis præſidijs bonorũ omniũ cócidit? poſſum obli=
uiſci, qui fuerim; non ſentire, qui ſim? quo careã hono=
re? qua gloria? quibus liberis? quibus fortunis? quo
fratre? quem ego (ut nouum calamitatis genus atten=
das) cum pluris facerem, quàm me ipſum, ſemperq; fe
ciſſem, uitaui, ne uiderem, ne aut illius luctum, ſquallo=
remq; aſpicerem, aut me, quem ille florentiſſimum reli=
querat, perditum illi, afflictumq; offerrem. mitto cætera
intolerabilia: etenim fletu impedior. hic utrum tandem
ſum accuſandus? quòd doleo, an quòd cõmiſi, ut hæc aut
non retinerem (quod facile fuiſſet, niſi intra parietes
meos de mea pernicie conſilia inirentur) aut certe uiuus
amitterem? hæc eo ſcripſi, ut potius releuares me, quod
facis, quàm aut caſtigatione, aut obiurgatione dignum

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

putares. eoq; ad te minus multa ſcribo, quòd & mœrore impedior, &, quid expectẽ iſtinc, magis habeo, quàm quid ipſe ſcribam. quæ ſi erunt allata, faciam te noſtrĩ conſilij certiorem. tu, ut adhuc feciſti, quamplurimis de rebus ad me uelim ſcribas, ut prorſus nequid ignorem. Vale. XIIII. Cal. Quint. Theſſalonicæ.

CICERO ATTICO S.

ME ET tuæ literæ, & quidam boni nuntij, non optimis tamen auctoribus, & expectatio ueſtrarum literarum, &, quòd tibi ita placuerat, adhuc Theſſalonicæ tenebãt. ſi accepero literas, quas expecto; ſi ſpes erit ea, quæ rumoribus afferebatur, ad te me conferam; ſi non erit, faciam te certiorem, quid egerim. Tu me, ut facis, opera, conſilio, gratia iuua: conſolari iam deſine: obiurgare uero noli. quod cum facis, ut ego tuum amorem, & dolorem deſidero: quem ita affectum mea ærumna eſſe arbitror, ut te ipſum cõſolari nemo poſſit. Quintum fratrem optimum, humaniſſimumq; ſuſtẽta. Ad me, obſecro te, ut omnia certa perſcribas. Vale. D. IIII. Cal. Quint.

CICERO ATTICO S.

TV quidem ſedulo argumentaris, quid ſit ſperandum, et maxime per ſenatum. idemq; caput rogationis proponi ſcribis, quare in ſenatu dici nihil liceat: itaq; ſiletur. hic tu me accuſas, quòd me affligẽm; cum ita ſim afflictus, ut nemo unquam: quod tute intelligis. ſpem oſtendis ſecundũ comitia. quæ iſta eſt eodẽ Tribuno pl.

& inimico Consule Des? percussisti autem me etiam de oratione prolata. cui uulneri, ut scribis, medere, siquid potes. scripsi equidem olim ei iratus, q̃ ille prior scripserat, sed ita cõpresseram, ut nunquã emanaturam putarem: quomodo exciderit, nescio. sed quia nunquã accidit, ut cum eo uerbo uno concertarem, & quia scripta mihi uidetur negligentius, q̃ cæteræ: puto posse probari, non esse meã. id, si putas me posse sanari, cures uelim. sin planè perij, minus laboro. Ego etiam nũc eodẽ in loco iaceo sine sermone ullo, sine cogitatione ulla. licet tibi (ut scribis) significarem, ut ad me uenires Sidona: tamẽ intelligo te istic prodesse, hic ne uerbo quidẽ leuare me posse. nõ queo plura scribere: nec est, quod scribã. uestra magis expecto. Vale. XVI. Cal. Sext. Thessalonicæ.

CICERO ATTICO S.

QVOD ad te scripseram, me in Epeiro futurũ: posteaq̃ extenuari spem nostrã, & euanescere uidi, mutaui consilium, nec me Thessalonica cõmoui, ubi esse constituerã, quoad aliquid ad me de eo scriberes, quod proximis literis scripseras, fore, uti secundum comitia aliquid de nobis in senatu ageretur; id tibi Põpeium dixisse. qua de re, quoniam comitia habita sunt, tuq; nil ad me scribis: perinde habebo, ac si scripsisses nihil esse, meq; tẽporis nõ longinqui spe ductum esse moleste feram. Quẽm autem motũ te uidere scripseras, qui nobis utilis fore uideretur, eum nũtiant, qui ueniunt, nullum fore. In Tribunis pl. Dess. reliqua spes est. quã si expectaro, non erit, q̃ putes me causæ meæ, ac uoluntati meorũ defuisse.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

Quod me sæpe accusas, cur hunc meum casum tam grauiter feram: debes ignoscere, cum ita me afflictum uideas, ut neminem unquam nec uideris, nec audieris. nam ꝙ scribis te audire, me etiã mentis errore ex dolore affici: mihi uero mẽs integra est, atq; utinam tam in periculo fuisset, cum ego ijs, quibus meam salutem carissimam esse arbitrabar, inimicissimis, crudelissimisq; usus sum: qui ut me paulum inclinari timore uiderunt, sic impulerunt, ut omni suo scelere, & perfidia abuterentur ad exitium meum. nunc, quoniam est Cyzicum nobis eundum, quo rarius ad me literæ perferentur, hoc uelim diligentius omnia, quæ putaris me scire opus esse, perscribas. Quintum fratrem meũ fac diligas. quem ego miser si incolumem relinquo, non me totum perisse arbitrabor. Vale. Non. Sext.

CICERO ATTICO S.

EX TVIS literis plenus sum expectatione de Pompeio, quidnam de nobis uelit, aut ostendat: comitia enim credo esse habita. quibus absolutis, scribis illi placuisse agi de nobis. si tibi stultus esse uideor, qui sperem, facio tuo iussu, & scio te me ijs epistolis potius, & meas spes solitum esse remorari. nunc uelim mihi planè perscribas, quid uideas. scio nos nostris multis peccatis in hanc erumnam incidisse. ea siqui casus ex parte correxerint, minus moleste feremus nos uixisse, & adhuc uiuere. ego propter uiæ celebritatem, & quotidianam expectationem rerum nouarum non commoui me adhuc Thessalonica, sed iam extrudimur, non à Plancio

(nam is quidem retinet) uerum ab ipso loco minime appósito ad tolerandam in tanto luctu calamitatem. In Epeirum ideo, ut scripseram, non iui, quòd subiti mihi uniuersi nuntij uenerant, & literæ, quare nihil esset necesse quamproxime Italiam esse. hinc si aliquid à comitijs audierimus, nos in Asiam conuertemus : neq; adhuc stabat, quò potissimum : sed scies. Vale. XII. Cal. Sext. Thessalonicæ.

CICERO ATTICO S.

ACCEPI Idib. Sext. quatuor epistolas à te missas : unã, qua me obiurgas, & rogas, ut sim firmior: alteram, qua Crassi libertum ais tibi de mea solicitudine, macieq; narrasse : tertiam, qua demonstras acta in senatu : quartam de eo, quod à Varrone scribis tibi esse confirmatum de uoluntate Pompeij . ad primam tibi hoc scribo, me ita dolere, ut non modo à mente non deserar, sed id ipsum doleam, me, tam firma mente ubi utar, et quibuscum, non habere : nam si tu me uno non sine mœrore cares, quid me censes, qui & te, & omnibus ? & si tu incolumis me requiris, quomodo à me ipsam incolumitatem desiderari putas ? nolo commemorare, quibus rebus sim spoliatus, non solum quia nõ ignoras, sed etiam ne scindam ipse dolorem meum . hoc confirmo, neq; tantis bonis esse priuatum quenquam , neq; in tantas miserias incidisse . dies autem non modo non leuat luctum hunc, sed etiam auget : nam cæteri dolores mitigantur uetustate , hic non potest non & sensu præsentis miseriæ , & recordatione præteritæ uitæ quotidie augeri : desidero enim non mea solum, neq; meos, sed me ipsum:

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

quid enim ſum? ſed non faciam, ut aut tuum animum angam querelis, aut meis uulneribus ſæpius manus afferam. nam quòd purgas eos, quos ego mihi ſcripſi inuidiſſe, & in eis Catonem: ego uero tantum illum puto ab iſto ſcelere abfuiſſe, ut maxime doleam plus apud me ſimulationem aliorum, quàm iſtius fidem ualuiſſe. cæteri, quos purgas, debent mihi purgati eſſe, tibi ſi ſunt. ſed hæc ſero agimus. Craſſi libertum nihil puto ſincere locutum. In ſenatu rem probe ſcribis actã. ſed quid Curio? an illam orationem non legit? quæ unde ſit prolata, neſcio. ſed Axius eiuſdem diei ſcribens ad me acta, non ita laudat Curionem. at poteſt ille aliquid prætermittere. tu, niſi quod erat, profecto non ſcripſiſti. Varronis ſermo facit expectationem Cæſaris. atq; utinam ipſe Varro incumbat in cauſam. quod profecto cum ſua ſponte, tum te inſtante faciet. ego, ſi me aliquando ueſtri, & patriæ compotem fortuna fecerit, certe efficiam, ut maxime lætere unus ex omnibus amicis; meaq; officia, & ſtudia, quæ parum antea luxerunt (fatendum eſt enim) ſic exequar, ut me æque tibi, ac fratri, & liberis noſtris, reſtitutũ putes. ſiquid in te peccaui, ac potius quoniam peccaui, ignoſce: in me enim ipſum peccaui uehementius. neque hæc eo ſcribo, quo te non meo caſu maximo dolore eſſe affectum ſciam: ſed profecto, ſi, quantum me amas, & amaſti, tantum amare deberes, ac debuiſſes, nunquam eſſes paſſus me, quo tu abundas, egere conſilio; nec eſſes paſſus mihi perſuaderi, utile nobis eſſe, legem de collegijs perferri. ſed tu tantum lacrymas præbuiſti dolori meo, quod erat amoris, tanquam ipſe ego:

quod meritis meis perfectum esse potuit, ut dies, & noctes, quid mihi faciendum esset, cogitares, id abs te meo, non tuo scelere prætermissum est. quòd si nõ modo tu, sed quisquam fuisset, qui me Pompeij minus liberali responso perterritũ à turpissimo consilio reuocaret, quod unus tu facere maxime potuisti: aut occubuissem honeste, aut uictores hodie uiueremus. hic mihi ignoscas: me enim ipsum multo magis accuso; deinde te, quasi me alterum; & simul meæ culpæ socium quæro. si restituor, etiam minus uidebimur deliquisse: abs teq; certe, quoniam nullo nostro, tuo ipsius beneficio diligemur.

Quod te cum Culleone scribis de priuilegio locutum, est aliquid, sed multo est melius abrogari: si enim nemo impediet, sic est firmius: sin erit, qui ferri non sinat, idem S.C. intercedet. nec quicquam aliud opus est, quàm abrogari. nam prior lex nos nihil lædebat. quam si, ut est promulgata, laudare uoluissemus, aut, ut erat negligenda, negligere, nocere omnino nobis non potuisset. hic mihi primum non modo consilium defuit, sed etiam obfuit. cæci, cæci inquam fuimus in uestitu mutando, in populo rogando. quod, nisi nominatim mecum agi cœptum esset, fieri perniciosum fuit. sed pergo præterita, uerũtamen ob hanc causam, ut, siquid ageretur, legem illam, in qua popularia multa sunt, ne tangatis. uerum est stultum me præcipere, quid agatis, aut quomodo. utinam modo agatur aliquid. multa occultant tuæ literæ, credo ne uehementius desperatione perturber: quid enim uides agi posse, aut quomodo? per senatum ne? ast tute scripsisti ad me, quoddam caput legis Clodium in curiæ poste fixisse, ne referri, ne'ue dici liceret.

ci liceret. quomodo igitur Domitius se dixit relaturũ? quomodo autem ijs, quos tu scribis, & de re dicentibus, &, ut referretur, postulãtibus, Clodius tacuit? at si per populum, poterit ne nisi de omniũ Tribunorũ pl. senten tia? quid de bonis? quid de domo? poterit ne restitui? aut, si nõ poterit, egomet quomodo potero? hæc nisi uides ex= pediri, quã in spem me uocas? si autem spei nihil est, quæ est mihi uita? itaq; expecto Thessalonicæ acta Cal. Sext. ex quibus statuam, in tuos ne agros confugiam, ut neq; uideam homines, quos nolim, & te, ut scribis, uideam, et propius sim, siquid agatur; idq; intellexi cum tibi, tum Quinto fratri placere: an abeam Cyzicum. nunc Pom poni, quoniam nil impertisti tuæ prudentiæ ad salutem meã, ꝙ aut in me ipso satis esse consilij decreueras, aut te nil mihi plus debere, q̃ ut præsto esses; quãdo quidem ego proditus, inductus, coniectus in fraudẽ, omnia mea præsidia neglexi, totam Italiam in me erectã ad me de= fendendũ destitui, & reliqui; me meis tradidi inimicis, inspectante, et tacente te, qui si nõ plus ingenio ualebas, q̃ ego, certe timebas minus: si potes, erige afflictos, et in eo nos iuua. sin omnia sunt obstructa, id ipsum fac ut sciamus, & nos aliquando aut obiurgare, aut cõmuni= ter consolari desine. ego si tuã fidem accusarem, nõ me potissimũ tuis tectis crederem. meam amẽtiam accuso, quòd à te tantũ amari, quantũ ego uellem, putaui. quod si fuisset, fidem eandem, curã maiorem adhibuisses, me certe ad exitium præcipitantem retinuisses, istos labores, quos nunc in naufragijs nostris suscipis, non subisses. quare fac, ut omnia ad me perspecta, et explorata per= scribas, meq;, ut facis, uelis esse aliquẽ, quoniam, qui fui,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

& qui esse potui, iam esse nõ possum; et ut his literis, nõ te, sed me ipsum à me esse accusatum putes. si qui erũt, quibus putes opus esse meo nomine literas dari, uelim cõ scribas, curesq; dandas. Vale. D. XIIII. Cal. Sept.

CICERO ATTICO S.

TOTVM iter mihi incertum facit expectatio literarũ tuarum Cal. Sext. datarũ, non aliud aliquid. si spes erit, Epeirum; sin minus, Cyzicũ, aut aliud quid sequemur. tuæ quidem literæ, quo sæpius à me leguntur, hoc spem
* faciũt mihi minorem, q̃ cum lectæ sunt. tũ id, quod attulerunt ad spem, infirmãt: ut facile appareat te et cõsolationi seruire, et ueritati. idq; te rogo planè, ut ad me, quæ scis, ut erunt; quæ putabis, ita scribas. Vale. D. XII. Cal. Sept.

CICERO ATTICO S.

DE Quinto fratre nuntij nobis tristes, nec uarij uenerant ex ante diem Non. Iun. usq; ad prid. Cal. Sept. eo autem die Liuinus M. Reguli lib. ad me à Regulo missus uenit. is omnino mentionem nullam factam esse nuntiauit, sed fuisse tamen sermonem de C. Clodij filio, isq; mihi tum à fratre literas attulit. sed postridie Sestij pueri uenerunt, qui à te literas attulerunt, non tam exploratas à timore, quàm sermo Liuini fuerat. sanè sum in meo infinito mœrore solicitus, et eo magis, q Appij quæstio ẽ.
Cætera, quæ ad me eisdẽ literis scribis de nostra spe, intelligo esse languidiora, q̃ alij ostendunt. ego autem, quoniam non longe ab eo tempore absumus, in quo res

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

dijudicabitur, aut ad te conferam me, aut etiã nunc circum hæc loca commorabor. Scribit ad me frater omnia sua per te unũ sustineri. quid te aut horter, quod facis; aut agam gratias, quod non expectas? tantum uelim fortuna det nobis potestatẽ, ut incolumes amore nostro perfruamur. Tuas literas semper maxime expecto. in quibus caue, ne aut diligentia tua mihi molesta, aut ueritas acerba sit. Vale. D. prid. Non. Sept.

CICERO ATTICO S.

EXPECTATIONEM nobis non paruã attuleras, cũ scripseras Varronẽ tibi pro amicitia cõfirmasse, causam nostrã Pompeium certe suscepturũ; & simul à Cæsare ei literæ, quas expectaret, remissæ essent, auctorem etiã daturum. utrũ id nihil fuit, an aduersatæ sunt Cæsaris literæ? an est aliquid in spe? etiã illud scripseras, eũdem, secundũ comitia, dixisse. fac (si uides quãtis in malis iaceã, et si putas esse humanitatis tuæ) me, fac de tota causa nostra certiorẽ: nã Q. frater homo mirus, q me tã ualde amat, omnia mittit spei plena, metuens credo defectionẽ animi mei. tuæ autẽ literæ sunt uariæ: neq; enim me desperare uis, nec temere sperare. fac, obsecro te, ut omnia, quæ prospici à te possunt, sciamus. Vale.

CICERO ATTICO S.

QVÒD eiusmodi mihi literæ à uobis afferebantur, ut aliquid ex ijs esset expectandum, spe, & cupiditate Thessalonicæ detentus sum. posteaq̃ omnis actio huius anni confecta nobis uidebatur, in Asiam ire nolui, quòd &

celebritas mihi odio est; &, si fieret aliquid à nouis magistratibus, abesse longe nolebã. itaq; in Epeirum ad te statui me conferre: nõ quo mea interesset loci natura, qui lucẽ omnino fugerem: sed aut ad salutẽ libẽtissime ex tuo portu proficiscar: aut, si ea præcisa erit, nusquã facilius hanc miserrimã uitam uel sustentabo, uel, quod multo est melius, abiecero. ero cũ paucis, multitudinem dimittã. me tuæ literæ nunq̃ in tantam spem adduxerunt, quãtam aliorũ. attamen mea spes etiã tenuior semper fuit, q̃ tuæ literæ. sed tamen, quoniã cœptum est, age, quoquo modo cœptũ est, & quacunq; de causa, nõ deserã neq; optimi, atq; unici fratris miseras, atque luctuosas preces, nec Sestij, cæterorumq; promissa, nec spẽ erumnosissimæ mulieris Terentiæ, nec miserrimæ mulieris Tulliolæ obsecrationem, & fideles literas tuas. mihi Epeirus aut iter ad salutẽ dabit, aut, quod scripsi supra. te oro, & obsecro Põponi, si me omnibus amplissimis, carissimis, iucundissimisq; rebus perfidia hominũ spoliatũ, si me à meis cõsiliarijs proditũ, & proiectũ uides, si intelligis me coactũ, ut ipse me, et meos perderẽ; ut me tua misericordia iuues, & Quintum fratrem, qui potest esse saluus, sustẽtes; Terentiã, liberosq; meos tueare; me, si putas te istic uisurum, expectes; si minus, inuisas, si potes, mihiq; ex agro tuo tantũ assignes, quantũ meo corpore occupari potest; & pueros ad me cũ literis quamprimum, & q̃ sæpissime mittas. Vale. XVI. Cal. Oct.

CICERO SALUTEM Q. CAECILIO
Q. F. POMPONIANO ATTICO:

QVOD quidem ita esse, & auunculum tuum functum

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

esse officio, uehementissime probo: gaudere me tum dicam, si mihi hoc uerbo licebit uti. me miserum, q̃ omnia essent ex sentẽtia, si nobis animus, si consiliũ, si fides eorũ, quibus credidimus, nõ defuisset. quæ colligere nolo, ne augeam mœrorẽ. sed tibi uenire in mentem certo scio, quæ uita esset nostra, quæ suauitas, quæ dignitas. ad quæ recuperanda per fortunas incumbe, ut facis, diemq́; natalem reditus mei cura ut in tuis ædibus amœnissimis agam tecũ, & cũ meis. ego huic spei, & expectationi, * quæ nobis proponitur, maxime tamen uolui præstolari apud te in Epeiro. sed ita ad me scribitur, ut putem esse cõmodius nos eisdem in locis esse. De domo, & Curionis oratione, ut scribis, ita est. in uniuersa salute, si ea modo nobis restituetur, inerunt omnia. ex quibus nihil malo, q̃ domũ. sed tibi nihil mando nominatim. me totũ tuo amori, fideiq́; cõmendo. Quòd te in tanta hæreditate ab omni occupatione expedisti, ualde mihi gratũ est. Quod facultates tuas ad meam salutẽ pollicearis, ut omnibus rebus à te præter cæteros iuuer: id quãtũ sit præsidiũ, uideo: intelligoq́; te multas partes meæ salutis & suscipere, et posse sustinere, neq́; ut ita facias, rogandũ esse. Quod me uetas quicq̃ suspicari accidisse ad animũ tuum, quod secus a me erga te cõmissum, aut prætermissum uideretur: geram tibi morem, & liberabor ista cura: tibi tamen eo plus debebo, quo tua in me humanitas fuerit excelsior, q̃ in te mea. Velim, quid uideas, quid intelligas, quid agatur, ad me scribas, omnesq́; ad nostrã salutem adhortere. Rogatio Sestij neq; dignitatis satis habet, nec cautionis: nã & nominatim ferre oportet, et de bonis diligẽtius scribi: et id

animaduertas uelim. Vale. IIII. Non. Oct. Thessalonicæ.

CICERO ATTICO S.

TRIGINTA dies erant ipsi, cum has dabam literas, per quos nullas à uobis acceperam. mihi autem erat in animo, iam, ut antea ad te scripsi, ire in Epeirum, & ibi omnem casum potissimum expectare. Te oro, ut, siquid erit, quod perspicias, quancunq; in partem, q̃ plenissime ad me scribas, & meo nomine, ut scribis, literas, quibus putabis opus esse, ut des. Vale. V. Cal. Nou.

CICERO ATTICO S.

ETSI diligenter ad me Quintus frater, & Piso, quæ essent acta, scripserant: tamen uellem tua te occupatio nõ impedisset, quo minus, ut cõsuesti, ad me, quid ageretur, & quid intelligeres, perscriberes. me adhuc Plantius liberalitate sua retinet iam aliquoties conatũ ire in Epeirum. spes homini est iniecta, non eadem, quæ mihi, posse nos unà decedere. quam rem sibi magno honori sperat fore. sed iam, cum aduentare milites dicentur, faciendũ nobis erit, ut ab eo discedamus. quod cum faciemus, ad te statim mittemus, ut scias, ubi simus. Lentulus suo in nos officio, quod & re, & promissis, & literis declarat, spẽ nobis non nullã affert Pompeij uoluntatis: sæpe enim tu ad me scripsisti, eum totum esse in illius potestate. De Metello scripsit ad me frater, quantũ speraret, profectum esse per te. mi Pomponi pugna, ut tecũ, & cum meis mihi liceat uiuere: & scribe ad me omnia. premor

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

cum luctu, tum desiderio omnium rerum, quæ mihi me cariores semper fuerant. Cura, ut ualeas.

EGO, q̃, per Thessaliam si irem in Epeirũ, perdiu nihil erã auditurus, & q̃ mei studiosos habeo Dyrrhachinos, ad eos perrexi, cum illa superiora Thessalonicæ scripsissem. inde cum ad te me conuertam, faciam, ut scias. tuq; ad me uelim omnia quamdiligentissime, cuicuimodi sunt, scribas. ego iam aut rẽ, aut ne spem quidem expecto. Vale. VI. Cal. Dec. Dyrrhachij.

CICERO ATTICO S.

AD V. Cal. Dec. tres epistolas à te accepi, unam datam ad VIII. Cal. Nou. in qua me hortaris, ut forti animo mẽsem Ian. expectem: eaq;, quæ ad spem putas pertinere, de Lentuli studio, de Metelli uoluntate, de tota Põpeij ratione perscribis. in altera epistola præter consuetudinem tuam diem non adscribis, sed satis significas tempus: lege enim ab octo Tribunis pl. promulgata, scribis te eas literas eo ipso die dedisse, id est ad IIII. Cal. Nou. &, quid putes utilitatis eam promulgationem attulisse, scribis. in quo si etiam nostra salus cum hac lege desperata erit, uelim pro tuo in me amore hãc inanem meam diligentiam miserabilem potius, quàm ineptam putes: sin est aliquid spei, des operam, ut maiore diligentia posthac à nostris magistratibus defendamur. nam ea ueterum Tribunorum pl. rogatio tria capita habuit: unum de reditu meo, scriptum incaute: nihil enim restituitur præter ciuitatem, & ordinem, quod mihi pro meo casu satis est: sed quæ cauenda

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

fuerint, & quomodo, te non fugit. alterum caput est tralatitiũ de impunitate, siquid contra alias leges eius legis ergò factum sit. tertium caput, mi Pomponi, quo consilio, & à quo sit inculcatum, uide: scis enim Clodiũ sanxisse, ut uix, aut omnino non posset nec per senatum, nec per populũ infirmari sua lex. sed uides nunquã esse obseruatas sanctiones earum legum, quæ abrogarẽtur: nã, si id esset, nulla ferè abrogari posset: neq; enim ulla est, quæ non ipsa se sepiat difficultate abrogationis. sed cum lex abrogatur, illud ipsum abrogaretur, quomodo eã abrogari oporteat. hoc cũ re uera ita sit; cũ semper ita habitũ, obseruatumq; sit: octo nostri Tribuni pl. caput posuerũt hoc? SIQVID IN HAC ROGATIONE SCRIPTVM EST, QVOD PER LEGES, PLEBIS'VE SCITA, HOC EST QVOD PER LEGEM CLODIAM PROMVLGARE, ABROGARE, DEROGARE, OBROGARE SINE FRAVDE SVA NON LICEAT, NON LICVERIT; QVOD, VEL QVI PROMVLGAVIT, DEROGAVIT, OB EAM REM POENAE, MVLTAE VE SIT EH. INR. atque hoc in illis Tribunis pl. nõ lædebat: lege enim collegij sui nõ tenebãtur: quo maior est suspicio malitiæ alicuius, cũ id, quod ad ipsos nihil pertinebat, erat autem cõtra me, scripserũt, ut noui Tribuni pl. si essent timidiores, multo magis sibi eo capite utendũ putarent. neq; id à Clodio prætermissum est: dixit enim in concione. ad III. Non. hoc capite designatis Tribunis pl. præscriptũ esse, quid liceret. tamen, in lege nulla esse eiusmodi caput, te non

fallit. quod si opus esset, omnes in abrogando uterentur. Numium, ac cæteros fugerit. inuestiges, uelim, & quis attulerit, et quare octo Tribuni pl. ad senatum de me referre non dubitarint. siue, quod obseruandũ illud caput nõ putabant, ij dein in abrogando tam cauti fuerunt, ut id metuerent, soluti cum essent; quod ne ijs quidem, qui lege tenentur, est curandum. id caput sanè nolim nouos Tribunos pl. ferre: sed perferant modo quidlibet: uno capite, quo reuocabor (modo res conficiatur) ero contentus. iandudum pudet tam multa scribere: uereor enim, ne re iam desperata legas; ut hæc mea diligẽtia miserabilis tibi, alijs irridenda uideatur. sed si est aliquid in spe, uide legem, quam T. Fabio scripsit T. Visellius. ea mihi perplacet. nam Sestij nostri, quam tu tibi probari scribis, mihi non placet. Tertia est epistola prid. Id. Nou. data: in qua exponis prudenter, & diligenter, quæ sint, quæ rem distinere uideantur, de Crasso, de Pompeio, de cæteris. quare oro te, ut, si qua spes erit posse studijs bonorum, auctoritate, multitudine comparata rem cõfici, des operam, ut uno impetu perfringantur, in eam rem incumbas, cæterosq; tu excites. sin, ut ego perspicio tum tua coniectura, tum etiam mea, spei nihil est: oro, obtestorq; te, ut Quintum fratrem ames, quem ego miserum misere perdidi; ne'ue quid eum patiare grauius consulere de se, quàm expediat sororis tuæ filio; meum Ciceronem, cui nihil misello relinquo præter inuidiam, & ignominiam nominis mei, tueare, quoad poteris; Terentiam unam omnium erumnosissimam sustentes tuis officijs. Ego in Epeirum proficiscar, cum primorum dierum nuntios excepero. Tu ad me uelim proximis

literis, ut ſe initia dederint, perſcribas. Vale. prid. Cal. Dec.

CICERO ATTICO S.

ANTEA, cum ad me ſcripſiſſetis ueſtro conſenſu conſulares prouincias ornatas eſſe, etſi uerebar quorſum id caſurum eſſet, tamen ſperabam uos aliquid aliquando uidiſſe prudentius. poſtquam mihi et dictum eſt, & ſcriptum, uehementer conſilium ueſtrum reprehẽdi: grauiter ſum cõmotus, quòd illa ipſa ſpes exigua, quæ erat, uidetur eſſe ſublata: nam ſi Tribuni pl. nobis ſuccenſent, quæ poteſt ſpes eſſe? ac uidentur iure ſuccenſere, cum & expertes conſilij fuerint qui cauſam noſtrã ſuſceperant, & noſtra conceſſione omnem uim ſui iuris amiſerint: præſertim cum ita dicant, ſe noſtra cauſa uoluiſſe ſuam poteſtatem eſſe de Conſulibus ornandis, non ut eos impedirent, ſed ut ad noſtram cauſam adiungerent: nunc ſi Conſules à nobis alieniores eſſe uelint, poſſe id libere facere; ſin uellent noſtra cauſa, nihil poſſe ſe inuitis. nam quod ſcribis, ni ita nobis placuiſſet, illos hoc idem per populum aſſecuturos fuiſſe: inuitis Tribunis pl. fieri nullo modo potuit. ita uereor, ne & ſtudia Tribunorum amiſerimus, &, ſi ſtudia maneant, uinculum illud adiungendorũ Conſulum amiſſum ſit. accedit aliud non paruum ĩcõmodum, quòd grauis illa opinio, ut quidem ad nos perferebatur, ſenatum nihil decernere ante, quàm de nobis actum eſſet, amiſſa eſt, præſertim in ea cauſa, quæ non modo neceſſaria non fuit, ſed etiam inuſitata, ac noua: neque enim unquam arbitror ornatas eſſe prouincias deſignatorum: ut, cum in hoc illa conſtantia, quæ

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

erat mea causa suscepta, immutata sit, nihil iam posse nō decerni. iā his, ad quos relatum est, amicis placuisse non mirum sit: erat enim difficile reperire, qui contra tanta commoda duorum Consulum palàm sententiam diceret. & fuit omnino difficile non obsequi uel amicissimo homini Lentulo, uel Metello, qui simultatem humanissime deponeret. sed uereor, ne hos cum tenere potuerimus, Tribunos pl. amiserimus. hæc res quemadmodū ceciderit, & tota res quo loco sit, uelim ad me scribas, et ita, ut instituisti: nam ista ueritas, etiam si iucunda non est, mihi tamen grata est. Vale. D. IIII. Id. Dec.

CICERO ATTICO S.

POST tuum à me discessum literæ mihi Roma allatæ sunt, ex quibus prospicio nobis in hac calamitate tabescēdum esse: neq; enim (sed bonam in partem accipies) si ulla spes salutis nostræ subesset, tu pro tuo amore in me hoc tēpore discessisses. sed ne ingrati, aut ne omnia uelle nobiscum unà interire uideamur, hoc omitto. illud abs te peto, des operam, id quod mihi affirmasti, ut te ante Cal. Ian. ubicunq; erimus, sistas. Vale.

CICERO ATTICO S.

LITERAE mihi à Quinto fratre cum S.C. quod de me est factum, allatæ sunt. mihi in animo est, legum lationem expectare. si obtrectabitur, utar auctoritate senatus, & potius uita, quàm patria carebo. Tu quæso festina ad nos uenire. Vale. VI. Cal. Ian.

CICERO ATTICO S.

EX TVIS literis, & ex re ipsa nos funditus perisse uideo. Te oro, ut, quibus in rebus mei tui indigebunt, nostris miserijs ne desis. ego te, ut scribis, cito uidebo. plura non scribo. Cura, ut ualeas.

M. TVLLII CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER IIII.

CICERO ATTICO S.

CVm primum Romam ueni, fuitq; cui recte ad te literas darē, nil prius faciendum mihi putaui, quàm ut tibi absenti de reditu nostro gratularer: cognoram enim(ut uere scribam) te in cōsilijs mihi dandis nec fortiorem, nec prudentiorem, q̃ me ipsum, nec etiam propter tuam in me obseruantiam nimium in custodia salutis meæ diligētem; eundemq; te, qui primis temporibus erroris nostri, aut totius furoris particeps, & falsi rumoris socius fuisses, acerbissime dissidium nostrum tulisse, plurimumq; operæ, studij, diligentiæ, laboris ad conficiendum reditum meum contulisse. itaq; hoc tibi uere affirmo, in maxima lætitia, & exoptatissima gratulatione unum ad cumulandum gaudium conspectum, aut potius complexum mihi tuum defuisse. quem semel nactus, nunquam dimisero. ac nisi etiam prætermissos fructus tuæ suauitatis præteriti temporis omnes

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

exegero, profecto hac restitutione fortunæ me ipse non satis dignũ iudicabo. Nos adhuc in nostro statu, quod difficillime recuperari posse arbitrati sumus, splendorem nostrum illum forensem, & in senatu auctoritatem, & apud uiros bonos gratiã, magis quàm optaramus, consecuti sumus. in re autem familiari, quæ quemadmodum fracta, dissipata, direpta sit, non ignoras, ualde laboramus, tuarumq; non tam facultatum, quas ego nostras esse iudico, quàm consiliorum ad colligendas, & constituendas reliquias nostras indigemus. nunc, etsi omnia aut scripta esse à tuis arbitror, aut etiam nuntijs, ac rumore perlata, tamen ea inscribam breui, quæ te puto potissimum ex meis literis uelle cognoscere. Prid. Non. Sext. Dyrrhachio sum profectus, ipso illo die, quo lex est lata de nobis. Brundusium ueni Non. Sext. ibi mihi Tulliola mea fuit præsto natali suo ipso die, qui casu idem natalis erat & Brundusinæ coloniæ, & tuæ uicinæ Salutis. quæ res animaduersa, multitudine summa Brũdusinorum gratulatione celebrata est. ante diem VI. Id. Sext. cognoui literis Quinti fratris, mirifico studio omnium ætatum, atq; ordinum, incredibili concursu Italiæ legem comitijs centuriatis esse perlatam. inde à Brundusinis honestissimis ornatus, iter ita feci, ut undiq; ad me cum gratulatione legati cõuenerint. ad Vrbẽ ita ueni, ut nemo ullius ordinis homo nomenclatori notus fuerit, qui mihi obuiam nõ uenerit, præter eos inimicos, quibus id ipsum non liceret aut dissimulare, aut negare. cum uenissem ad portam Capenam, gradus templorum ab infima plebe completi erant. à qua plausu maximo cũ esset mihi gratulatio significata, similis & fre-

quentia, & plausus me usq; ad Capitolium celebrauit.
in foro, & in ipso Capitolio miranda multitudo fuit.
postridie in senatu, qui fuit dies Non. Sept. senatui gra=
tias egimus. eo biduo cum esset annonæ summa caritas,
& homines ad theatrum primo, deinde ad senatum con
currissent impulsu Clodij; mea opera frumēti inopiam
esse clamarent; cum per eos dies senatus de annona ha=
beretur, & ad eius procurationem sermone non solum
plebis, uerum etiam bonorum Pompeius uocaretur, idq́;
ipse cuperet, multitudoq́; à me nominatim, ut id decer=
nerem, postularet: feci, & accurate sententiam dixi,
cum abessent consulares, quod tutò se negarent posse sen
tentiam dicere, præter Messalam, et Afranium. factum
est S.C. in meam sententiam, ut cum Pompeio ageretur,
ut eam rem susciperet, lexq́; ferretur. quo S.C. recita=
to, cū concio more hoc insulso, & nouo plausum, meo no
mine recitando, dedisset: habui concionem: omnes ma=
gistratus præsentes, præter unum Prætorem, & duos
Tribunos pl. dederunt. postridie senatus frequens, &
omnes consulares nihil Pompeio postulanti negarunt. il
le legatos quindecim cum postularet, me principem no=
minauit, & ad omnia me alterum se fore dixit. legem
Coss. conscripserunt, qua Pompeio per quinquennium o=
mnis potestas rei frumentariæ toto orbe terrarum da=
retur. alteram Messius, qui omnis dat pecuniæ potesta=
tem, & adiunxit classem, & exercitum, & maius impe
rium in prouincijs, quàm sit eorum, qui eas obtineant.
illa nostra lex consularis nunc modesta uidetur, hæc
Messij non ferenda. Pompeius illam uelle se dicit, fami
liares hanc, consulares duce Fauonio fremunt. nos tace=

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

mus, & eo magis, quod de domo nostra nihil adhuc Pontifices responderant. qui si sustulerint religionem, aream praeclaram habebimus. superficiem Cõsules ex S.C. aestimabunt: sin aliter, demolientur, suo nomine locabunt, rem totam aestimabunt. ita sunt res nostrae; ut in secundis, fluxae; ut in aduersis, bonae. in re familiari ualde sumus, ut scis, perturbati. praeterea sunt quaedam domestica, quae literis non committo. Quintum fratrem insigni pietate, uirtute, fide praeditum sic amo, ut debeo. Te expecto; & oro, ut matures uenire. eoq; animo uenias, ut me tuo consilio egere non sinas. alterius uitae quoddam initium ordimur. iam quidã, qui nos absentes defenderunt, incipiũt praesentibus occulte irasci, aperte inuidere. uehementer te requirimus. Vale.

CICERO ATTICO S.

SI FORTE rarius tibi à me, quàm à caeteris, literae redduntur, peto à te, ut id non modo non negligentiae meae, sed ne occupationi quidẽ tribuas. quae etsi summa est, tamen nulla esse potest tanta, ut interrumpat iter amoris nostri, & officij mei: nam ut ueni Romam, iterum nunc sum certior factus, esse cui darẽ literas. itaq; has alteras dedi. prioribus tibi declaraui, aduentus noster qualis fuisset, et quis esset status, atque omnes res nostrae quemadmodum essent; ut in secundis, fluxae; ut in aduersis, bonae. post illas datas, secuta est summa contentio de domo. diximus apud Põtifices prid. Cal. Oct. acta res est accurate à nobis. & si unquam in dicendo fuimus aliquid, aut etiam si nunq̃ aliàs fuimus, tũ profecto doloris magnitudo uim quandã nobis dicendi dedit.

itaq; oratio iuuentuti nostræ deberi non potest: quam tibi, etiam si non desideras, tamen mittam cito. cum Pontifices decreßent, ita, si neque populi iußu, neq; plebiscito, qui se dedicaße diceret, nominatim ei rei præfectus eßet, neq; populi iußu, aut plebiscito id facere iußus eßet, uideri, poße sine religione iam partem areæ mihi restitui: mihi facta statim est gratulatio: nemo enim dubitat, quin domus nobis eßet adiudicata. tum subito ille in concionem ascendit, quam Appius ei dedit. nuntiat iam populo, Pontifices secundum se decreuiße, me autem ui conari in poßeßionem uenire. hortatur, ut se, & Appium sequātur, & suam Libertatem ut defendāt. hic cum etiam illi infimi partim admirarentur, partim irriderent hominis amentiam, ego statueram illuc nō accedere, nisi cum Consules ex S.C. porticum Catuli restituendam locaßent. Cal. Oct. habetur senatus frequens. adhibentur omnes Pontifices, qui erāt senatores. à quibus Marcellinus, qui erat cupidißimus mei, sententiam primus rogatus, quæsiuit, quid eßent in decernēdo secuti. tum Lucullus de omnium collegarum sententia respondit, religionis iudices Pontifices fuiße, legis senatum: se, & collegas suos de religione statuiße, in senatu de lege statuturos. quisq; horum loco sententiam rogatus, multa secundum causam nostram disputauit. cum ad Clodium uentum est, cupijt diem consumere: neq; ei finis est factus: sed tamen, cum horas treis ferè dixißet, odio, & strepitu senatus coactus est aliquando perorare. cum fieret S.C. in sententiam Marcellini, omnibus præter unum aßentientibus, Serranus intercesßit. de interceßione statim ambo Cōsules referre cœperunt.

runt.

runt. cum ſententiæ grauiſſimæ dicerentur, ſenatui pla
cere mihi domum reſtitui, porticum Catuli locari, aucto
ritatē ordinis ab omnibus magiſtratibus defendi; ſiquæ
uis eſſet facta, ſenatum exiſtimaturum eius opera fa=
ctum eſſe, qui S. C. interceſſiſſet: Serranus pertimuit,
et Cornicinus ad ſuam ueterem fabulam redijt, abiecta
toga ſe ad generi pedes abiecit. ille noctem ſibi poſtula
uit: non concedebant: reminiſcebantur enim Cal. Ian.
uix tamen ſibi de mea uoluntate conceſſum eſt. poſtri=
die S. C. factum eſt id, quod ad te miſi. deinde Conſu=
les porticum Catuli reſtituendam locarunt. illam porti
cū redemptores ſtatim ſunt demoliti libētiſſimis omni=
bus. nobis ſuperficiem ædium Conſules de conſilij ſentē
tia æſtimarunt HS uicies, cætera ualde illiberaliter,
Tuſculanam uillam quingētis millibus, Formianum HS
ducentis quinquaginta millibus. quæ æſtimatio nō mo
do uehemēter ab optimo quoque, ſed etiam à plebe re=
prehenditur. dices, quid igitur cauſæ fuit? dicunt illi
quidem, pudorem meum, quòd neque negarim, neq; ue=
hementius poſtularim. ſed non eſt id: nam hoc quidem
etiam profuiſſet. uerum ijdem mi T. Pomponi, ijdem
inquam illi, quos ne tu quidem ignoras, qui mihi pēnas
inciderant, nolūt eaſdem renaſci: ſed, ut ſpero, iam re=
naſcuntur: tu modo ad nos ueni: quod uereor ne tar
dius interuentu Varronis tui, noſtriq; facias. quoniam
acta quæ ſint, habes, de reliqua noſtra cogitatione co=
gnoſce. Ego me à Pompeio legari ita ſum paſſus, ut
nulla re impedirer, quin, ſi uellem, mihi eſſet integrum,
aut, ſi comitia Cenſorum proximi Conſules haberēt, pe=
tere poſſe, aut uotiuam legationem ſuſcipere propè

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

omnium fanorum, ac sacrorum locorum: sic enim nostræ rationes postulabant. sed uolui meam potestatem esse uel petendi, uel ineunte æstate exeundi. & interea me esse in oculis ciuium de me optime meritorum, non alienum putaui. ac forẽsium quidem rerum hæc nostra consilia sunt, domesticarum autem ualde impedita. Domus ædificatur, scis quo sumptu, qua molestia. reficitur Formianum: quod ego nec relinquere possum, nec uidere. Tusculanum proscripsi. suburbano non facile careo. amicorũ benignitas exhausta ẽ in ea re, quæ nihil habuit præter dedecus, quod sensisti tu absens, præsentes. quorũ studijs ego, et copijs, si esset per meos defensores licitũ, facile essẽ omnia cõsecutus. quo in genere nũc uehemẽter laboratur. cætera, quæ me solicitãt, μυστικώτερα sunt. amamur à fratre, et à filia. te expectamus. Vale.

CICERO ATTICO S.

AVERE te certo scio, tum scire quid hic agatur, tum à me scire: non quo certiora sint ea, quæ in oculis omnium gerũtur, si à me scribantur, quàm cum ab alijs aut scribuntur tibi, aut nuntiantur: uerum ut perspicias ex meis literis, quo modo ea feram, quæ geruntur, & qui sit hoc tempore aut mentis meæ sensus, aut omnino uitæ status. Armatis hominibus ante diem tertium Non. Nou. expulsi sunt fabri de area nostra, disturbata porticus Catuli, quæ ex S. C. Consulum locatione reficiebatur, & ad tectum penè peruenerat. Quinti fratris domus primo fracta coniectu lapidum ex area nostra, deinde inflammata, iussu Clodij, inspectante ur-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

be, coniectis ignibus, magna querela, & gemitu, non dicam bonorum, qui nescio an ulli sint, sed planè homi num omnium. ille uehemens furere. post hunc uero furorem nil nisi cædem inimicorum cogitare, uicatim ambire, seruis aperte spem libertatis ostendere: etenim antea, cum iudicium nolebat, habebat ille quidem diffi cilem, manifestamq; causam, sed tamen causam. id po terat inficiari, poterat in alios deriuare, poterat etiam aliquid iure factum defendere. post has ruinas, incen= dia, rapinas, desertus à suis, uix iam Decimum Desi= gnatorem, uix Gellium retinet. seruorum consilijs uti= tur. uidet, si omneis, quos uult, palàm occiderit, nihi= lo suam causam difficiliorem, quàm adhuc sit, in iudi cio futuram. itaque ante diem tertium Id. Nou. cum sacra uia discederem, insecutus est me cum suis. cla= mor, lapides, fustes, gladij, hæc improuisa omnia. di= scessimus in uestibulum M. Tetij Damionis. qui erant mecum, facile operas aditu prohibuerunt. ipse occidi po tuit. sed ego diæta curari incipio. cheirurgiæ tædet. ille, omnium uocibus cum se non ad iudicium, sed ad supplicium præsens trudi uideret, omneis Catilinas, Acidinos postea reddidit: nam Milonis domum, me= amq; in Ceramio prid. Id. Nou. expugnare, & incen= dere ita conatus est, ut palàm hora V. cum scutis ho= mines eductis gladijs, alios cum accensis facibus addu= xerit. ipse domum P. Sullæ pro castris sibi ad eam im= pugnationem sumpserat. tum ex Anniana Milonis do= mo Q. Flaccus eduxit uiros acreis, occidit homi= nes ex omni latrocinio Clodiano notissimos: ipsum cupiuit, sed ille se in interiorem partem ædium abdi=

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

dit. Sulla se in senatu postridie Id. domi Clodius, egregius Marcellinus, omnes acres. Metellus calumnia dicēdi tempus exemit, adiuuante Oppio, etiam hercule familiari tuo, de cuius constātia, uirtute uerissimæ literæ. Sestius furere. ille postea, si comitia sua non fierent, urbi minari. proposita Marcellini sententia, quam ille de scripto ita dixerat, ut totam nostram causam areæ, incendiorum, periculi mei, iudicio complecteretur, eaq; omnia comitijs anteferret: proscripsit se per omnes dies comitiales de cœlo seruaturum. conciones turbulentæ Metelli, temerariæ Appij, furiosissimæ Publij. hæc tamen summa, nisi Milo in campum obnuntiasset, comitia futura. ante diem XII. Cal. Dec. Milo media nocte cum magna manu in campum uenit. Clodius cū haberet fugitiuorum deiectas copias, in campum ire non est ausus. Milo permansit ad meridiem, mirifica hominum lætitia, summa cum gloria. contentio fratrum trium turpis, fracta uis, contemptus furor. Metellus tamen postulat, ut sibi postero die in foro obnuntietur: nihil esse, quod in campum nocte ueniretur: se hora prima in comitio fore. itaque ante diem XI. Cal. Ian. in comitium Milo de nocte uenit. Metellus cum prima luce furtim in campum itineribus propè deuijs currebat. assequitur inter lucos hominem Milo, obnuntiat. ille se recipit magno, turpiq; Q. Flacci conuitio. ante diem X. Cal. nundinæ. concio biduo nulla. ante diem VIII. Cal. hæc ego scribebam, hora noctis nona. Milo campum iam tenebat. Marcellus candidatus ita stertebat, ut ego uicinus audirem. Clodij uestibulum uacuum sanè mihi nuntiabatur, paucis pannosis sine

laterna. meo consilio omnia illi fieri querebantur, ignari quantum in illo heroe esset animi, quantum etiam cōsilij. miranda uirtus est. noua quædam diuina mitto. sed hæc summa est. comitia fore non arbitror. Publium reum (nisi ante occisus erit) à Milone fore puto. si se inter uiā obtulerit, occisum iri ab ipso Milone uideo. non dubitat facere: præ se fert: casum illum nostrum non extimescit: nunquam enim cuiusquam inuidi, & perfidi consilio est usus, nec inerti nobili crediturus. Nos animo duntaxat uigemus, etiam magis, q̄ cum florebamus. re familiari comminuti sumus. Quinti fratris tamē liberalitati, pro facultatibus nostris, ne omnino exhaustus essem, illo recusante subsidijs amicorum respondemus. quid consilij de omni nostro statu capiamus, te absente nescimus. quare approperа.

CICERO ATTICO S.

PERIVCVNDVS mihi Cincius fuit ante diem tertium Cal. Febr. ante lucem: dixit enim mihi, te esse in Italia, seséq; ad te pueros mittere: quos sine meis literis ire nolui: non quo haberem quod tibi, præsertim iam propè præsenti, scriberem: sed ut hoc ipsum significarem, mihi aduentum tuum suauissimum, expectatissimumq; esse. quare aduola ad nos, eo animo, ut nos ames, & te amari scias. cætera coràm agemus. hæc properantes scripsimus. quo die uenies, utique cum tuis apud me sis. perbelle feceris, si ad nos ueneris. offendes designationem Tyrrannionis, mirificam librorum meorum bibliothecam: quorum reliquiæ multo meliores

sunt, quàm putaram. etiam uelim mihi mittas de tuis librariolis duos aliquos, quibus Tyrannio utatur glutinatoribus, ad cætera administris, ijsq; imperes, ut sumãt membranulam, ex qua indices fiant, quos uos Græci (ut opinor) συλλάβους appellatis. sed hæc, si tibi erit commodum. ipse uero utique fac uenias, si potes in his locis adhærescere, & Piliam adducere: ita enim & æquum est, & cupit Tullia. Mediusfidius næ tu emisti locum præclarum. Gladiatores audio pugnare mirifice. si locare uoluisses, duobus his muneribus liberasses. sed hæc posterius. tu fac uenias, & de librarijs, si me amas, diligenter. Vale.

CICERO ATTICO S.

A *IN TV? existimas ab ullo malle mea legi, probariq;, quàm à te? cur igitur cuiquam misi prius? urgebar ab eo, ad quem misi, & non habebam exemplar. quid? etiã (dudum enim circumrodo, quod deuorandum est) subturpicula mihi uidebatur esse παλινῳδία. sed ualeant recta, uera, honesta consilia. non est credibile, quæ sit perfidia in istis principibus, ut uolunt esse, & ut essent, si quicquam haberent fidei. senseram, noram, inductus, relictus, proiectus ab ijs: tamen hoc erat in animo, ut cum ijs in Rep. consentirem. ijdem erant, qui fuerant. uix aliquando te auctore resipiui. dices, ea te monuisse, suasisse, quæ facerem: non etiam ut scriberem. ego mehercule mihi necessitatem uolui imponere huius nouæ coniunctionis, ne quà mihi liceret labi ad illos, qui etiam tum, cum misereri mei debent, non desinunt inuidere. sed tamen modici fuimus, ὑποθέσει ut scripsi:*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

erimus uberiores, si & ille libenter accipiet, & ij subrin gentur, qui uillam me moleste ferunt habere, quæ Catu= li fuerat, aut etiam emisse non cogitāt; qui domum ne= gant oportuisse me ædificare, uendere aiunt oportuisse. sed quid ad hoc? si quibus sententijs dixi quod et ipsi pro= barent, lætati sunt tamen me contra Pompeij uoluntatē dixisse. sed quoniam qui nihil possunt, ij me nolunt ama re: demus operam, ut ab ijs, qui possunt, diligamur. di= * ces, uellem, iampridem. scio te uoluisse, & me. ast nugi geram manū fuisse. iam tēpus est me ipsum à me ama ri, quando ab illis nullo modo possum. Domum meā quòd crebro inuisis, est mihi ualde gratū. Viaticum Crassipes præripit. Tu de uia rectà in hortos. uidetur commodius ad te: postridie scilicet: quid enim tua? sed uiderimus. bibliothecam mihi tui pinxerunt cōstructio= ne, & sittybis. eos uelim laudes. Vale.

CICERO ATTICO S.

DE LENTVLO scilicet sic fero, ut debeo. uirum bonum, & magnum hominem, & in summa magni= tudine animi multa humanitate temperatum perdidi= mus, nosq; malo solatio, sed non multo, tamen conso= lamur, quòd ipsius uicem minime dolemus, non ut Sau feius, & uestri, mehercule quia sic amabat patriam, ut mihi aliquo Deorum beneficio uideatur ex eius incendio esse ereptus: nam quid fœdius nostra uita? præcipue mea? nam tu quidem, & si es natura πολιτικὸς, ta= mē nullam habes propriam seruitutem: cōmuni frueris nomine. ego uero, qui, si loquor de Rep. quod oportet,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

insanus; si quod opus est, seruus existimor; si taceo, oppressus, & captus; quo dolore esse debeo? quo sum scilicet, hoc etiam acriore, quod ne dolere quidem possum, ut non ingratus uidear. quid, si cessare libet, & in otij portum confugere? nequicquam, immo etiam in bellũ, & in castra. ergo erimus ὀπαδοὶ, qui ταγοὶ esse noluimus? sic faciundum est: tibi enim ipsi (cui utinam semper paruissem) sic uideo placere. reliqui est: σπάρταν ἔλαχες, ταύταν κόσμει: non mehercule possum, & Philoxeno ignosco, qui reduci in carcerem maluit. ueruntamen id ipsum mecum in his locis commentor, ut ista improbem: idq́; tu, cum unà erimus, confirmabis.

À te literas crebro ad me scribi uideo: sed omnes uno tempore accepi. quæ res etiam auxit dolorem meũ: casu enim trinas ante legeram, quibus meliuscule Lentulo esse scriptũ erat. ecce quartæ fulmen. sed ille, ut scripsi, non miser: nos uero serui. Quod me admones, ut scribam illa Hortensiana: in alia incidi, non immemor istius mandati tui: sed mehercule incipiendo refugi, ne, quòd uideor stulte illius amici non intemperiem tulisse, rursus stulte iniuriam illius faciam illustrem, siquid scripsero; & simul ne βαθύτης mea, quæ in agendo apparuit, in scribendo sit occultior, et aliquid satisfactio leuitatis habere uideatur. sed uiderimus. tu modo q̃ sæpissime ad me aliquid. Epistolã, Luceio quã misi, qua, res meas ut scribat, rogo, fac, ut ab eo sumas: ualde bella est: eumq́; ut approperet, adhorteris: et, quod mihi se ita facturũ rescripsit, agas gratias. Domũ nostrã, quoad poteris, inuisas. Vestorio aliquid significes: ualde enim est in me liberalis: nihil εὐκαιρότερον. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

CICERO ATTICO S.

EPISTOLA *tua me ſolicitum de Quinto noſtro, puero optimo, ualde leuauit. uenerat horis duabus ante Cherippus: mera monſtra nuntiarat. De Apollonio quod ſcribis, qui illi Dij irati, homini Græco, qui conturbare quidem putat ſibi licere, quod equitibus R. nam Terentius ſuo iure. De Metello,* οὐχ ὁσίη φθιμένοισιν. *ſed tamen multis annis ciuis nemo erat mortuus. quid quidem tibi? numi meo periculo ſint: quid enim uereris, quencunq; hæredem fecit? niſi Publium fecit. uerum fecit non improbe, quanquam fuit ipſe. quare in hoc thecam numariam non retexeris: in alijs eris cautior. Mea mandata de domo curabis: præſidia locabis: Milonem admonebis. Arpinatum fremitus eſt incredibilis de Laterio. quid quæris? equidem dolui.* ὁ δὲ οὐκ ἐμπάζετο μύθων. *Quod ſupereſt, etiam puerum Ciceronem curabis, & amabis, ut facis. Vale.*

CICERO ATTICO S.

MVLTA *me in epiſtola tua delectarunt, ſed nihil magis, quàm patina tyrotarichi. nam de Rauduſculo quod ſcribis,* μήπω μέγαν εἴπῃς πρὶν τελευτήσαντ᾽ ἴδῃς. *ædificati tibi in agris nihil reperio. in oppido eſt quiddam, de quo eſt dubium, ſit ne uenale; ac proximum quidem noſtris ædibus. hoc ſcito, Antium Buthrotum eſſe Romæ, ut Corcyræ illud tuum. nihil quietius, nihil alſius, nihil*
* *amœnius.* ΕΙΜΗΙCΗΤΩΦΙΔΟC. ΚΟC. *poſtea uero q̃ Tyrannio mihi libros diſpoſuit, mens addita uidetur meis ædibus. qua quidem in re mirifica opera Dionysij,*

& Menophili tui fuit. nihil uenuſtius, quàm illa tua * pægmata. poſtquam miſiſti, libros illuſtrarunt ualde. & ſcribas ad me uelim de gladiatoribus, ſed ita, bene ſi rem * gerunt: non quæro male ſic egiſſe. Apenas uix diſceſſerat, quum epiſtola. quid ais? putas'ne fore, ut legem non ferat? dic, oro te, clarius: uix enim mihi exaudiſſe uideor. uerum ſtatim fac, ut ſciam, ſi modo eſt commodum. ludis quidem quoniam dies eſt additus, eo etiã melius hic eum diem cum Dionyſio conteremus. De Trebonio prorſus tibi aſſentior. De Domitio, σύκῳ μὰ τὴν δήμητρα σύκον οὐδὲ ἓν οὕτω ὅμοιον γέγονεν, quã eſt iſta περίστασις noſtræ: uel quòd ab iiſdem: uel quòd præter opinionem: uel quòd uiri boni nuſquam: unũ diſſimile, quòd huic merito. nam de ipſo caſu neſcio, an illud melius: quid enim hoc miſerius, quàm eum, qui tot annos, quot habet, Des. Conſul fuerit, fieri Conſulem non poſſe? præſertim cum aut ſolus, aut certe non plus, q̃ cum altero petat? ſi uero id eſt, quod neſcio an ſit, ut nõ minus longas iam in codicillorum faſtis futurorũ Conſulum paginulas habeat, quàm factorum: quid illo miſerius? niſi Reſp. in qua ne ſperatur quidem melius quicquam. De Natta ex tuis primum ſciui literis. oderam hominem. De poemate quod quæris, quid ſi cupiat effugere? quid ſi ſinat? De Fabio Luſco quod eram exorſus, homo peramans ſemper noſtri fuit, nec mihi unquam odio: ſatis enim acutus, & permodeſtus, ac bene frugi. eum quia non uidebam, abeſſe putabam. audiui ex Gauio hoc Firmano, Romæ eſſe hominẽ, & fuiſſe aſſiduum. percuſſit animum. dices, tantula ne cauſa? permulta ad me detulerat non dubia de Firmanis fra-

tribus. quid sit, quòd se à me remouit, si modo remouit, ignoro. De eo quod me mones, ut & me geram πολιτικῶς, & in eo γραμμὴν teneam: ita faciam: sed opus est maiore prudentia, quam à te, ut soleo, petam.

Tu uelim & Fabium, siquem habes aditum, odorere, & istum conuiuam tuum degustes, & ad me de istis rebus, & de omnibus quotidie scribas. ubi nihil erit, quod scribas; id ipsum scribito. Cura, ut ualeas.

CICERO ATTICO S.

SANÈ uelim scire, num censum impendant Tribuni diebus uitiandis (est enim hic rumor) totáq; de Censura quid agant, quid cogitent. Nos hic cum Pompeio fuimus. multa mecum de Rep. sanè sibi displicens, ut loquebatur (sic est enim in hoc homine dicendum) Syriam spernens, Hispaniam iactans: hic quoq;, ut loquebatur: & opinor usquequaq;, de hoc cum dicemus, sit hoc quasi καὶ τόδε Φωκυλίδου. tibi etiam gratias agebat, quòd signa componenda suscepisses. in nos uero suauissime hercule est effusus. uenit etiam ad me in Cumanum. ac se nihil minus uelle mihi uisus est, quàm Messalam Consulatum petere. de quo ipso siquid scis, uelim scire. Quòd Luceio scribis te nostram gloriam cõmendaturum, & ædificium nostrum quòd crebro inuisis, gratum. Quintus frater ad me scripsit, se, quoniam Ciceronem suauissimum secum haberet, ad te Non. Maÿs uenturum. Ego me de Cumano moui ante diem V. Cal. Maij. eo die Neapoli apud Lætum. ante diem IIII. Cal. Maij iens in Pompeianum bene mane hæc scripsi. Puteolis magnus est rumor

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

Ptolemæum eſſe in regno. ſiquid habes certius, uelim ſcire. Ego hic paſcor bibliotheca Fauſti: fortaſſe tu putabas his rebus Puteolanis, et Lucrinenſibus. ne iſta quidem deſunt. ſed mehercule à cæteris oblectationibus deſeror, & uoluptatibus propter Remp. ſic literis ſuſtentor, & recreor: maloq; in illa tua ſedecula, quam habes ſub imagine Ariſtotelis, ſedere, quàm in iſtorum ſella curuli; tecumq; apud te ambulare, quàm cum eo, quocum uideo eſſe ambulandum. ſed de illa ambulatione fors uiderit, aut ſiquis eſt, qui curet Deus. Noſtram ambulationem, & Laconicum, eaq;, quæ Cyrea ſint, uelim, cum poteris, inuiſas, & urgeas Philotimum, ut properet, ut poſſim tibi aliquid in eo genere reſpondere. Pompeius in Cumanum Parilibus uenit. miſit ad me ſtatim, qui ſalutem nuntiaret. ad eum poſtridie mane uadebam, cum hæc ſcripſi. Vale.

CICERO ATTICO S.

D ELECTARVNT *me epiſtolæ tuæ, quas accepi uno tempore duas ante diem V. Cal. perge reliqua. geſtio ſcire iſta omnia. etiam illud cuiuſmodi ſit, uelim perſpicias: potes à Demetrio. dixit Pompeius, Craſſum à ſe in Albano expectari ante diem quartũ Cal. is cum ueniſſet, Romam eſſe ſtatim uẽturos, ut rationes cum publicanis putarent. quæſiui, gladiatoribus ne? reſpondit, ante, quam inducerentur. id cuiuſmodi ſit, aut nunc, ſi ſcias, aut cum is Romam uenerit, ad me mittas uelim.*

Nos hic uoramus literas cũ homine mirifico (ita mehercule ſentio) Dionyſio, qui te, omneſq; uos ſalutat. οὐδὲν γλυκύτερον ἢ πάντα εἰδέναι. *quare, ut homini cu=*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

rioso, ita perscribe ad me, quid primus dies, quid secundus, quid Censores, quid Appius, quid illa populi Apuleia. deniq; etiam quid à te fiat, ad me uelim scribas: non enim (ut uere loquamur) tam rebus nouis, quàm tuis literis delector. Ego mecum præter Dionysium duxi neminem, nec metuo tamen, ne mihi sermo desit abs te, quo magnopere delector. Tu Luceio nostrum librum dabis: Demetrij Magnetis tibi mitto, statim ut sit, qui à te mihi epistolam referat. Vale.

CICERO ATTICO S.

EGNATIVS Romæ est. sed ego cum eo de re Halimeti uehementer ante egi. grauiter se acturum cum Aquilio, confirmauit. uidebis ergo hominem, si uoles. Macroni uix uideor præsto esse: Idibus enim auctionem Larini uideo, & biduum præterea. id tu, quoniam Macronem tanti facis, ignoscas mihi uelim. Sed, si me diligis, postridie Cal. cœna apud me cum Pilia. prorsus id facies. Cal. cogito in hortis Crassipedis, quasi in diuersorio, cœnare. facio fraudem S.C. inde domum cœnatus, ut sim mane præsto Miloni. ibi te igitur uidebo, & promouebo. Domus nostra te tota salutat. Vale.

CICERO ATTICO S.

NOS in Tusculanũ uenisse ad XVII. Cal. Dec. uideo te scire. ibi Dionysius nobis præsto fuit. Romæ ad XIIII. Cal. uolumus esse: quid dico, uolumus? immo uero cogimur. Milonis nuptiæ. comitiorum nõ nulla opinio est.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

* ergo ut sit rata. Absuisse me in altercationibus, quas in senatu factas audio, fero non moleste: nam aut defendissem, quod non placeret; aut defuissem, cui non oporteret. sed mehercule uelim res istas, & præsertim statum Reip. & quo animo Cõsules ferant hunc σκυλμὸν, rescribas ad me quantum potes, & uales. sum ὀξύπεινος: &, si quæris, omnia mihi sunt suspecta. Crassum quidem nostrum minore dignitate diũt profectum paludatum, quàm olim æqualem eius L. Paulum. item Ti. iterum Coss. ò hominem nequam. De libris oratoriis factum est à me diligenter. diu, multumq; in manibus fuerunt. describas licet. illud etiam te rogo, τὴν παροῦσαν κατάστασιν τυποδῶς, ne istuc hospes ueniam. Vale.

CICERO ATTICO S.

VESTORIVS noster me per literas facit certiorem, te Roma ad VI. Id. Maii putare profectum esse, tardius, quàm dixerat, quòd minus ualuisses. si iam melius uales, uehementer gaudeo. Velim, domum ad tuos scribas, ut mihi tui libri pateant, non secus, ac si ipse adesses, cum cæteri, tum Varronis: est enim mihi utendum quibusdam rebus ex iis libris ad eos, quos in manibus habeo, quos, ut spero, tibi ualde probabo. uelim, siquid forte noui habes, maxime à Quinto fratre, deinde à C. Cæsare, & siquid forte de comitiis, de Rep. (soles enim tu hæc festine odorari) conscribas ad me. si nihil habebis, tamen scribas aliquid: nunquam enim mihi tua epistola aut intempestiua, aut loquax uisa est. maxime autem rogo, rebus tuis, totoq; itinere ex sententia confecto, nos.

quamprimum reuisas. Dionysium iube saluere. Cura, ut ualeas.

CICERO ATTICO S.

DE Eutychide gratum, qui uetere prænomine, nouo nomine T. erit Cæcilius, ut est ex me, & ex te iunctus Dionysius M. Pomponius. ualde mehercule mihi gratum, si Eutychides tuam erga me beneuolentiam cognoscet, suam illam in meo dolore συμπάθειαν neq; tum mihi obscuram, neq; post ingratam fuisse. Iter Asiaticum tuum puto tibi suscipiendum fuisse: nunquam enim tu sine iustissima causa tam longe à tot tuis et hominibus, & rebus carissimis, & suauissimis abesse uoluisses. sed humanitatem tuam, amoremq; in tuos reditus celeritas declarabit. sed uereor, ne lepore suo detineat diutius Præt. Clodius, & homo pereruditus, ut aiunt, & nūc quidem deditus græcis literis Pituanios. sed, si uis homo esse, recipe te ad nos ad quod tempus cōfirmasti. cum illis tum, cū salui uenerint, Romæ uiuere licebit. Auere te scribis, accipere aliquid à me literarum. dedi, ac multis quidem de rebus ἡμερολεγδὸν perscripta omnia. sed, ut coniicio, quoniam mihi non uideris in Epeiro diu fuisse, redditas tibi non arbitror. genus autem mearum ad te literarum eiusmodi ferè est, ut non libeat cuiquam dare, nisi de quo exploratum sit, tibi eum redditurū. Nunc Romanas res accipe. Ad III. Non. Quint. Suffenas, & Cato absoluti. Porcilius condemnatus. ex quo intellectum est, tres ἀρεοπαγίτας ambitum, comitia, interregnum, maiestatem, totam deniq; Remp. flocci non facere. debemus patremfamilias domi suæ

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

occidere nolle, neq; tamen id ipsum abunde: nam absol= uerunt XXII. cõdemnauerunt XXVIII. Publius sanè diserto epilogo criminans, mentes iudicum mouerat. Otalus in ea causa fuit cuiusmodi solet. nos uerbum nullum: ueritas est enim pusilla, quæ nunc laborat, ne animum Publio offenderet. his rebus actis, Reatini me ad sua τέμπη duxerunt, ut agerem causam contra Interamnates apud Cõsulem, & decem legatos, quòd lacus Velinus à M. Curio emissus interciso monte in Nar defluit. ex quo est illa siccata, & humida tamẽ modice Rosia. uixi cum Axio: qui etiam me ad septem aquas duxit. redij Romam Fonte. causa: ad VII. Id. Quintij ueni: spectaculum primum magno, & æquabili plausu: sed hoc ne curaris: ego ineptus, qui scripserim: deinde Antiphõti operam: is erat ante manumissus, q̃ productus. ne diutius pendeas, palmam tulit. sed nihil tam pusillum, nihil tam sine uoce, nihil tam uerum. hæc tu tecum habeto. in Andromacha tamen maior fuit, quàm Astyanacte. nam in cæteris parem habuit neminem. quæris nunc de Arbuscula. ualde placuit. Ludi magnifici, & grati.

Venatio in aliud tempus dilata. Sequere nunc me in campum. ardet ambitus. σῆμα δέ τοι ἐρέω. fœnus ex triente Idib. Quint. factum erat bessibus. dices, istuc quidem non moleste fero. ò uirum, ò ciuem. Memmium Cæsaris omnes opes confirmant. cum eo Domitium Cos. iunxerunt; qua pactione, epistolæ committere non audeo. Pompeius fremit, queritur, Scauro studet: sed utrum fronte, an mente, dubitatur. ἐξοχὴ nulla est: pecunia omnium dignitatem exæquat. Messala languet, non quo aut animus desit,

aut

aut amici : sed coitio Consulum, & Pompeius obsunt . ea comitia puto fore ut ducantur. Tribunitij cãdidati iurarunt se arbitrio Catonis petituros . apud eũ HS quingena deposuerunt, ut, qui à Catone damnatus esset, id perderet, & competitoribus tribueretur . hæc ego pridie scribebam, q̃ comitia fore putabantur . sed ad te V. Cal. Sext. si facta erunt, & tabellarius non erit profectus, tota comitia perscribam . quæ si, ut putantur, gratuita fuerint, plus unus Cato potuerit, q̃ omnes quidem iudices. Messius defendebatur à nobis, è legatione reuocatus: nã eum Cæsari legarat Appius. Seruilius edixit, ut adesset . tribus habet Pontinam, Velinam, Metiam . pugnatur acriter: agitur tamen satis. deinde me expedio ad Drusum, inde ad Scaurum. parantur orationibus indices gloriosi . fortasse accedent etiam Consules Dess. in quibus si Scaurus non fuerit, in hoc iudicio ualde laborabit. Ex Quinti fratris literis suspicor iam eum esse in Britania . suspenso animo expecto, quid agat . illud quidem sumus adepti, quod multis, & magnis indicijs possumus iudicare, nos Cæsari & carissimos, & iucũdissimos esse. Dionysium uelim saluere iubeas, & eum roges, & hortere, ut quamprimum ueniat, ut possit Ciceronem meum, atq; etiam me ipsum erudire. Vale.

CICERO ATTICO S.

OCCVPATIONVM mearum uel hoc signũ erit, quòd epistola librarij manu est. De epistolarum frequentia te nihil accuso. sed pleræque tantummodo mihi nuntiabant ubi esses, quod erat abs te, uel etiam

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

significabant recte esse. quo in genere maxime delecta runt duæ ferè eodem tempore abs te Bruto datæ: scire enim uolebam te commode nauigasse. sed hæc epistolarum frequentia non tam ubertate sua, quàm celeritate delectauit. illa fuit grauis, & plena rerum, quam mihi M. Paccius hospes tuus reddidit: ad eam rescribā igitur, & hoc primum. Paccio re, & uerbis ostendi, quid tua commendatio ponderis haberet. itaq; in intimis est meis, cum antea notus non fuisset. nunc pergam ad cætera. Varro, de quo ad me scribis, includetur in aliquem locum, si modo erit locus. sed nosti genus dialogorum meorum; ut in oratorijs, quos tu in cœlum fers, non mentio potuit fieri cuiusquam ab ijs, qui disputant, nisi eius, qui illis notus, aut auditus esset. hác ego de Rep. quam institui, disputationem in Africani personam, & Phili, & Lælij, & Manilij contuli. adiunxi adolescenteis Q. Tuberonem, P. Rutilium, duos Lælij generos, Scæuolam, & Fannium. itaque cogitabam, quoniam in singulis libris utor prooemijs, ut Aristoteles in ijs, quos ἐξωτερικοὺς uocat, aliquid efficere, ut non sine causa istum appellarem: id quod intelligo tibi placere. utinam modo conata efficere possim: rem enim (quod te non fugit) magnam complexus sum, & grauem, & plurimi otij, quo ego maxime egeo. Quod in ijs libris, quos laudas, personam desideras Scæuolæ: non eam temere dimoui: sed feci idem, quod in πολιτείᾳ Deus ille noster Plato, cum in Piræeum Socrates uenisset ad Cephalum locupletem, & festiuum senem, quoad primus ille sermo haberetur, adest in disputando senex: deinde, cum ipse quoque commodissime locutus esset, ad

rem diuinam dicit se uelle discedere, neque postea re-
uertitur. credo Platonem uix putasse satis consonum
fore, si hominem id ætatis in tam longo sermone diu-
tius retinuisset. multo ego satius hoc mihi cauendum
putaui in Scæuola, qui & ætate, & ualetudine erat
ea, qua meministi, & ijs honoribus, ut uix satis de-
corum uideretur eum plureis dies esse in Crassi Tuscu
lano. & erat primi libri sermo non alienus à Scæuo
læ studijs: reliqui libri τεχνολογίαν habent, ut scis.
huic ioculatoriæ disputationi senem illum, ut noras,
interesse sanè nolui. De re filiæ quod scribis, erit mi
hi curæ: etenim est luculenta. Aureliam, ut scribis, in-
dicis: & in eo me etiam Tulliæ meæ uenditabo. Ve-
storio non desum: gratum enim tibi id esse intelligo, et,
ut ille intelligat, curo: sed scis qui? cum habeat duos
faciles, nihil difficilius. Nunc ad ea, quæ quæris de C.
Catone. lege Iunia, & Licinia scis absolutum: Fusia
ego tibi nuntio absolutum iri, neque patronis suis tam
libentibus, quàm accusatoribus. is tamẽ & mecum, &
cum Milone in gratiam redijt. Drusus reus est factus
à Lucretio. iudicibus reijciendis ad V. Non. Quint.
* de prælio rumores non boni: sed iudicia nosti. Hir-
rus cum Domitio in gratia est. S. C. quod hic Consules
de prouincijs fecerunt, Quicunque posthac, notum ti-
* bi, ut quod. iam intelligebamus enuntiationem illam
Memmij ualde Cæsari displicere. Messala noster, &
eius competitor Domitius liberalis in populo ualde
fuit. nihil gratius. certi erant Consules. ac sena-
tus decreuit, ut tacitum iudicium ante comitia fie-
ret. ab his consilijs, quæ erant omnibus sortita in sin-

gulos candidatos, magnus timor cādidatorum. sed qui-
* dam iudices, in his Opimius Veietorātius, Tribunos pl.
* appellarunt, ne iniussu populi iudicarent. rescidit. comi
tia dilata ex S.C. dum lex de tacito iudicio ferretur. ue
nit legi dies. Terentius intercessit. Consules, qui illud
leui brachio egissent, rem ad senatum detulerunt. hic
Abdera non tacente me. dices, tamen tu non quiescis?
ignosce, uix possum. ueruntamen quid tam ridiculum?
senatus decreuerat, ne prius comitia haberentur, quàm
lex lata esset. qui si intercessisset, res integra referretur.
cœpta ferri leuiter. intercessum non inuitis. res ad se-
natum. de ea re ita censuerunt: comitia primo quoq;
tempore haberi censere. Scaurus, qui erat paucis diebus
illis absolutus, cum ego partem eius ornatissime defen-
dissem, obnuntiationibus per Scæuolam interpositis, sin-
gulis diebus usq; ad prid. Cal. Oct. quo ego hæc die scri
psi, sublatis, populo tributim domi suæ satisfecerat. sed
tamen, & si uberior liberalitas huius, gratior esse uide-
batur eorum, qui occuparant. cuperem uultum uide-
re tuum, cum hæc legeres: nam profecto rem non ha-
bes nullam. hæc negotia multarum nundinarum fore:
sed senatus hodie fuerat futurus, id est Cal. Oct. iam
enim lucifcit. ibi loquetur, præter Antium, & Fauo-
nium, liber nemo: nam Cato ægrotat. de me nihil ti-
mueris: sed tamen promitto nihil. quid quæris aliud?
iudicia, credo. Drusus, Scaurus non fecisse uidentur.
tres candidati fore rei putabantur, Domitius à Mem-
mio, Messala à Q. Pompeio Rufo, Scaurus à Tria-
rio, aut à L. Cæsare. quid poteris, inquies, pro ijs
dicere? ne uiuam, si scio. in illis quidem tribus libris,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

quos tu dilaudas, nihil reperio. Nũc, ut opinionem habeas rerum, ferendum est. quæris, ego me ut gesserim? constanter, & libere. quid ille, inquies, ut ferebat? humaniter, meæq; dignitatis, quoad mihi satisfactum esset, habendam sibi rationem putabat. quomodo
* ergo absolutus? omnino ΓΟΡΓΑΓΥΜΝΑ accusatorum incredibilis infantia, id est L. Lentuli, L. F. quem fremunt omnes præuaricatum: deinde Pompeij mira cõtentio: iudicum sordes. attamen XXXII. condẽnarunt, XXXVIII. absoluerunt. iudicia reliqua impendent. nondum est planè expeditus. dices, tu ergo hæc quomodo fers? belle mehercule, & in eo me ualde amo. amisimus mi Pomponi non omnem modo succũ, ac sanguinem, sed etiam colorem, & speciem pristinam ciuitatis. nulla est Resp. quæ delectet, in qua acquiescã. id ne igitur, inquies, facile fers? id ipsum: recordor. n. quàm bella paulisper nobis gubernantibus ciuitas fuerit. quæ mihi gratia relata sit, nullus dolor me angit. unũ omnia posse, disrumpuntur ij, qui me aliquid posse doluerunt. multa mihi dant solatia. nec tamen ego de meo statu demigro: quæq; uita maxime est ad naturã, ad eam me refero, & literas, & studia nostra: dicendi laborem delectatione oratoria consolor. domus me, & rura nostra delectant. non recordor, unde ceciderim, sed unde surrexerim. fratrem mecum, & te si habebo, per me ista pedibus trahuntur. uobis ἐμφιλοσοφῆσαι possum. locus ille animi nostri, stomachus ubi habitabat olim, concaluit. priuata modo, & domestica nos delectant. miram securitatem uidebis: cuius plurimæ mehercule partes sunt in tuo reditu: nemo enim in terris

est mihi tam consentientibus sensibus. sed accipe alia.

Res fluit ad interregnum, & est nonnullus odor Dictaturæ, sermo quidem multus, qui etiam Gabinium apud timidos iudices adiuuit. Candidati consulares omnes rei ambitus. accedit etiam Gabinius: quem P. Sulla non dubitans, quin foris esset, postularat contradicente, & nihil obtinente Torquato. sed omnes absoluentur, nec posthac quisquam damnabitur, nisi qui hominem occiderit. hoc tamen agitur seuerius. itaque iudicia calent. M. Fuluius Nobilior condemnatus est. multi alij urbani ne respondent quidem. quid aliud noui? & tamen, absoluto Gabinio, stomachantes alij iudices, hora post, Antiochum Gabinium nescio quem solidis pectoribus libertum accensum Gabinij lege Papia condemnarunt. itaque dixit statim reus lesæ maiestatis OYC * OIMPICAMAΦIHI. *Pontinus uult ad* IIII. *Non. Nou. triumphare. huic obuiam Cato, & Seruilius Præt. aperte, & Q. Mutius Trib. negant enim latum de imperio: & est latum hercule insulse. sed erit cum Pontino Appius Cos. Cato tamen affirmat, se uiuo illum non triumphare. id ego puto, ut multa eiusdem, ad nihil recasurum. Appius sine lege suo sumptu in Ciliciam cogitat. Ab Quinto fratre, & à Cæsare accepi ad* IX. *Cal. Nou. literas (confecta Britania, obsidibus acceptis, nulla præda, imperata tamen pecunia) datas à litoribus Britaniæ, proximo: ad* VI. *Cal. Oct. exercitum Britania reportabant. Q. Pilius erat iam ad Cæsarem profectus. Tu, si aut amor in te est noster, ac tuorum, aut ulla ueritas, aut si etiam sapis, ac frui tuis commodis cogitas, aduentare, & pro=*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

pè adesse iam debes. non mehercule æquo animo te careo: te autem quid mirum, qui Dionysium tantopere desiderem? quem quidem abs te, cum dies uenerit, & ego, & Cicero meus flagitabit. abs te proximas literas habebam. Epheso, ad V. Id. Sext. datas. Vale.

CICERO ATTICO S.

O' EXPECTATAS mihi tuas literas. o' gratum aduentum. o' constantiam promissi, & fidem miram. o' nauigationem amandam, quam mehercule ego ualde timebam, recordans superioris tuæ transmissionis. sed, nisi fallor, citius te, quam scribis, uidebo: credo enim te putasse tuas mulieres in Apulia esse: quod cum secus erit, quid te Apulia moretur? nam Vestorio dandi sunt dies, & ille latinus ἀττικισμὸς ex interuallo regustandus. quin tu huc aduolas & inuisis illius nostræ Reip. * germanæ. putaui de numis ante comitia tributim uno loco diuisis palàm: uide absolutum Gabinium: detur, esse ualiturum. De Messala quod quæris: quid scribam, nescio: nunquam uidi tam pares candidatos. Messalæ copias nosti. Scaurum Triarius reum fecit. si quæris, nulla est magnopere commota συμπάθεια. sed tamen habet Aedilitas eius memoriam non ingratam, & est pondus apud rusticos in patris memoriam. reliqui duo plebeij sic exæquantur, ut Domitius ualeat amicis, adiuuetur tamen non gratissimo munere, Memmius Cæsaris commendetur militi* bus, Pompeij Gallia nitatur. quibus si non ualuerit, putant fore aliquẽ, qui comitia in aduentum Cæsaris de

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

trudat, Catone præsertim absoluto. Paccianæ epistolæ respondi. cognosce cætera. Ex fratris literis incredibilia quædã de Cæsaris in me amore cognoui, eaq; sunt ipsius Cæsaris uberrimis literis confirmata. Britanici belli exitus expectatur: constat enim aditus insulæ esse munitos mirificis molibus. etiam illud iam cognitum est, neq; argenti scrupulum esse ullum in illa insula, neque ullam spem prædæ, nisi ex mancipijs: ex quibus nullos puto te literis, aut musicis eruditos expectare.

Paulus in medio foro Basilicam iam penè texuit ijsdem antiquis columnis. illam autem, quam locauit, facit magnificentissimam. quid quæris? nihil gratius illo monimento, nihil gloriosius. itaque Cæsaris amici (me dico, & Oppium) disrumparis licet, monimẽtum illud, quod tu tollere laudibus solebas, ut forum laxaremus, & usque ad atrium libertatis explicaremus, contempsimus sexcenties HS. cum priuatis non poterat transigi minore pecunia. efficiemus rem gloriosissimam: nam in campo Martio septa tribunitijs comitijs marmorea sumus, & tecta facturi, eaq; cingemus excelsa porticu, ut mille passuum conficiatur. simul adiungetur huic operi uilla etiam publica. dicis, quid mihi hoc monimentum proderit? ad quid laboramus res Romanas? non enim te puto de lustro, quod iam desperatum est, aut de iudicijs, quæ lege Plotia fiãt, quærere. Nunc te obiurgari patere, si iure: scribis enim in ea epistola, quam C. Domitius mihi reddidit Buthroto datam, in Asiam tibi eundum esse, te arbitrari. mihi mehercule nihil uidebatur esse, in quo tantulum interesset, utrum per procuratores ageres, an per te ipsum, ne toties, &

tam longe abesses. sed hæc mallem integra re tecũ egisse: profecto enim aliquid egissem. nunc reprimam susceptam obiurgationem: utinam ualeat ad celeritatem reditus tui. Ego ad te propterea minus sæpe scribo, quòd certum non habeo, ubi sis, aut ubi futurus sis. huic tamẽ nescio cui, quòd uidebatur is te uisurus esse, putaui dandas esse literas. tu quoniam iturum te in Asiam esse putas, ad quæ tempora te expectem, facias me certiorem uelim, & de Eutychide quid egeris. Vale.

CICERO ATTICO S.

PVTO te existimare me non oblitum consuetudinis, & instituti mei rarius ad te scribere, quàm solebã. sed cum loca, & itinera tua nihil habere certi uideo, neq; in Epeirum, neq; Athenas, neq; in Asiam, neq; cuiquam, nisi ad te ipsum proficiscenti dedi literas: neque enim sunt epistolæ nostræ, quæ si perlatæ non sint, nihil ea res nos offensura sit, quæ tantũ habent mysteriorũ, ut eas ne librarijs quidem ferè cõmittamus Lepidum quo excidat. Cõsules * flagrant infamia, quòd C. Memmius candidatus pactionem in senatu recitauit, quam ipse, suus cõpetitor Domitius cum Consulibus fecisset, ut ambo HS quadringena Cõsulibus darẽt, si essent ipsi Cõsules facti, nisi tres Augures dedissent, qui se affuisse dicerent, cum lex curiata ferretur, quæ lata non esset; & duos consulares, qui se dicerent in ornandis prouincijs consularibus scribendo affuisse, cum omnino ne senatus quidem affuisset. hæc pactio non uerbis, sed nominibus, & perscriptionibus multorũ tabulis cum esse facta diceretur: prolata à Mem-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

mio est, nominibus inductis auctore Pompeio. hic Appius erat idem: nihil sanè iacturæ. corruerat alter, & planè inquam iacebat. Memmius autem dirempta coitione inuito Caluino, planè refrixerat, & eo magis nũc concitare Dictaturam, fauere iustitio, & omnium rerum licentiæ. Perspice æquitatem animi mei, & ludum, & contemptionem Seleucianæ prouinciæ, & meã hercule cum Cæsare suauissimam coniunctionem: hæc enim me una ex hoc naufragio tabula delectat. qui quidem Quintum meum, tuumq; (Dij boni) quemadmodum tractat honore, dignitate, gratia; non secus, ac si ego essem imperator. hibernam legionem eligendi optio delata cõmodum, ut ad me scribit. hunc tu non ames? quem igitur istorum? sed heus tu, scripseram' ne tibi me esse legatum Põpeio? et extra urbem quidem fore ex Idib. Ian? uisum est hoc mihi ad multa quadrare. sed quid plura? coràm (opinor) reliqua; ut tu tamen aliquid expectes. Dionysio plurimam salutem: cui quidem ego non modo seruaui, sed etiam ædificaui locum. quid quæris? ad summam lætitiam meã, quam ex tuo reditu capio, magnus ex illius aduentu cumulus accedit. quo die ad me uenies, si me amas, apud me cum tuis maneas. Vale.

M. TVLLII CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER V.

CICERO ATTICO S.

EGO *uero et tuum in discessu uidi animum, & meo sum ipse testis. quo magis erit tibi uidendum, nequid noui decernatur, ut hoc nostrum desiderium ne plus sit annuum.* De Annio Sa*turnino curasti probe. de satisdado uero te rogo, quoad eris* Romæ, *tu ut satisdes. & sunt aliquot satisdationes secundum mancipiũ, in his &* Memmianorum *prædiorum, uel* Atilianorum. De Oppio *factum est, ut uolui, & maxime quòd* D C C C. *aperuisti: quæ quidem ego utiq; uel uersura facta solui uolo, ne extrema exactio nostrorum nominum expectetur.* Nunc *uenio ad trãsuersum illum extremæ epistolæ tuæ uersiculum, in quo me admones de sorore. quæ res se sic habet. ut ueni in* Arpinum, *cum ad me frater uenisset, in primis nobis sermo, isq; multus de te fuit. ex quo ego ueni ad ea, quæ fueramus ego, & tu inter nos de sorore in* Tusculano *locuti. nihil tam uidi mite, nihil tam placatum, quàm tum meus frater erat in sororem tuam: ut etiam siqua fuerat ex ratione sumpta offensio, nõ appareret. illo sic die. postridie ex* Arpinati *profecti sumus. ut in* Arcano Quintus *maneret, dies fecit. ego* Aquini: *sed prandimus in* Arcano. *nosti hunc fundum. quò ut uenimus, humanissime* Quintus, Põponia, *inquit,*

tu inuita mulieres, ego acciuero pueros. nihil potuit, mihi quidem ut uisum est, dulcius, idq; cum uerbis, tum etiam animo, & uultu. at illa audiētibus nobis, ego sum, inquit, hic hospita. id autem ex eo, ut opinor, quòd antecesserat Statius, ut prandium nobis uideret. tum Quintus, en, inquit mihi, hæc ego patior quotidie. dices, quid, quæso, istuc erat? magnum, itaque me ipsum commouerat, sic absurde, & aspere uerbis, uultuq; responderat. dissimulaui dolens. discubuimus omnes præter illam: cui tamen Quintus de mensa misit: illa reiecit. quid multa? nihil meo fratre lenius, nihil asperius tua sorore mihi uisum est: & multa prætereo, quæ tum mihi maiore stomacho, quàm ipsi Quinto fuerunt. ego inde Aquinum. Quintus in Arcano remansit, & Aquinum ad me postridie mane uenit, mihiq; narrauit, nec secum illam dormire uoluisse, &, cum discessura esset, fuisse eiusmodi, qualem ego uidissem. quid quæris? uel ipsi hoc dicas licet, humanitatem ei meo iudicio illo die defuisse. hæc ad te scripsi fortasse pluribus, quàm necesse fuit, ut uideres tuas quoq; esse parteis instituendi, & monendi. Reliquum est, ut ante, quàm proficiscare, mandata nostra exhaurias, scribas ad me omnia, Pontinum extrudas. cum profectus eris, cures, ut sciam. sic habeas, nihil mehercule te mihi nec carius esse, nec suauius. A. Torquatum amantissime dimisi Minturnis, optimum uirum, cui, me ad te scripsisse aliquid, in sermone significes uelim. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

CICERO ATTICO S.

A D VI. Id. Maias, cum has dabam literas, ex Pompeiano proficiscebar, ut eo die manerem in Trebulano apud Pontium. deinde cogitabam sine ulla mora iusta itinera facere. in Cumano cum essem, uenit ad me (quod mihi pergratum fuit) noster Hortensius: cui deposcēti mea mandata, cætera uniuerse mandaui, illud proprie, ne pateretur, quantum esset in ipso, prorogari nobis prouincias. in quo eum tu uelim confirmes, gratumq; mihi fecisse dicas, quòd & uenerit ad me, & hoc mihi, præteredq; siquid opus esset, promiserit. confirmaui ad eam causam etiam Furnium nostrum, quem ad annum Tribunum pl. uidebam fore. Habuimus in Cumano quasi pusillam Romam: tanta erat in his locis multitudo: cum interim Rufio noster, quòd se à Vestorio obseruari uidebat, stratagemate hominem percussit: nam ad me non accessit. ita ne? cum Hortensius ueniret, & infirmus, & tam longe Hortensius, cum maxima præterea multitudo, ille non uenit? non, inquam. non uidisti igitur hominem, inquies? qui potui non uidere, cum per emporium Puteolanorum iter facerem? in quo illum, agentem aliquid credo, salutaui: post etiam iussi ualere, cum me è Pansæ uilla, nunquid uellem, rogasset. hunc hominem parum gratum quisquam putet? aut non in eo ipso laudandum, quòd audiri non laborarit? sed redeo ad illud. noli putare mihi aliam consolationem esse huius ingentis molestiæ, nisi quòd spero non longiorem annua fore. hoc me ita uelle

multi non credunt ex consuetudine aliorum. tu, qui scis, omnem diligentiam adhibebis, tum scilicet, cum id agi debebit. cum ex Epeiro redieris, de Rep. scribas ad me uelim, siquid erit, quod operiare: non dum enim satis huc erat allatum, quo modo Cæsar ferret de auctoritate perscripta: eratq; rumor de Transpadanis, eos iussos IIII. uiros creare. quod si ita est, magnos motus timeo. sed aliquid ex Pompeio sciam. Vale.

CICERO ATTICO S.

AD VI. Id. Maias ueni in Trebulanum ad Pontium. ibi mihi tuæ literæ binæ redditæ sunt tertio abs te die. eodem autem ex Pompeiano Philotimo dederam ad te literas. nec uero nunc erat sanè, quid scriberem. qui de Rep. rumores, scribe quæso: in oppidis enim summum uideo timorem. sed multa inania. quid de ijs cogites, & quando, scire uelim. Ad quas literas tibi rescribi uelis, nescio: nullas enim adhuc acceperam, præter quæ mihi binæ semel in Trebulano redditæ sunt. quarum alteræ edictum P. Licinij habebãt (erant autem Non. Maijs datæ) alteræ rescriptæ ad meas Minturnenses. quàm uereor, nequid fuerit σπουδαιότερον in ijs, quas non accepi, quibus rescribi uis. Apud Lentulum ponam te in gratiam. Dionysius nobis cordi est. Nicanor tuus operam mihi dat egregiam. iam deest quid scribam, & lucet. Beneuenti cogitabam hodie. nostra continentia, & diligentia faciemus satis. A' Pontio, ex Trebulano, ad V. Id. Maij.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

CICERO ATTICO S.

B BENEVENTVM *ueni ad* V.Id.Maij.*ibi accepi eas literas,quas tu superioribus literis significaueras te dedisse. ad quas ego ipso eo die dederam ex* Trebulano *à* pontio. *ac binas quidem tuas* Beneuenti *accepi. quarum alteras* Fesulanus *multo mane mihi dedit, alteras scriba* Tullius. *gratissima est mihi tua cura de illo meo primo, & maximo mandato, sed tua profectio spem meam deb.litat. ac ne ille illud quidem labat,non quo,* * *sed inopia cogimur eo contenti esse.* De *illo altero, quem scribis tibi uisum esse non alienum, uereor adduci,ut nostris possit (& tuis* δυσδιάγνωστον) πρὸς νεῦσιν *esse,et quidem summe facilis. sed tu aberis,& me absente rei habebis rationem meæ: nam poßet aliquid, si uteruis nostrum adesset,agente* Seruio *fieri probabile. nunc si iam res placeat,agendi tamen uiam non uideo.* Nunc *uenio ad illam epistolam, quam accepi à* Tullio. De Marcello *fecisti diligenter. igitur* S.C.*si erit factum, scribes ad me: sin minus,rem tamen conficies: mihi enim attribui oportebit, item* Bibulo. *sed non dubito,quin* S.C.*expeditum sit,in quo præsertim sit compendium populi.* De Torquato *probe.* De Massone, *et* Ligure,*cũ uenerint.* De *illo,quod* Cherippus*(quoniam hic quoque* πρὸς νεῦσιν *sustulisti) : ò prouincia, etiam ne hic mihi curandus est? curandus autem? hactenus,nequid ad senatũ:* Consule,*aut numera:nã* D C. *ceperis: sed tamen cõmode,ꝙ cum* Scrofa. De Pontino *recte scribis: est enim ita,ut, si ante* Cal.Iun.Brundusij *futurus sit, minus urgendi fuerint* M.Annius,

& Tullius. Quæ de Sicinio audisti, ea mihi probantur, modo ne illa exceptio in aliquem incurrat bene de nobis meritum. sed considerabimus: rem enim probo.

De nostro itinere, quod statuero; de quinq; præfectis, quid Pompeius facturus sit, cum ex ipso cognoro, faciam, ut scias. De Oppio bene curasti, quòd ei DCCC. exposuisti. idq;, quoniam Philotimum habes, perfice, & cognosce rationem, & ut agam amplius, si me amas, priusquam proficiscaris, effice. magna me cura leuaris. habes ad omnia. etsi penè præterij. chartam tibi deesse, mea cautio est: siquidem eius inopia minus multa ad me scribis. tu uero aufer ducentos. etsi meam in eo parsimoniam huius paginæ contractio significat, dum acta, & rumores uellet. iam siqua certa habes de Cæsare, expecto literas: & alias Pontino de omnibus rebus diligentes dabis. Vale.

CICERO ATTICO S.

PLANÈ deest, quod scribam: nam nec, quid mandem, habeo; nihil enim prætermissum est: nec quid narrem; noui enim nihil: nec iocandi locus est; ita me multa solicitant. tantum tamen scito, Idib. Maijs nos Venusia mane proficiscentes has dedisse. eo autem die credo aliquid actum in senatu. sequantur igitur nos tuæ literæ, quibus non modo res omneis, sed etiam rumores cognoscamus. eas accipiemus Brundusij: ibi enim Pontinum ad eam diem, quam tu scripsisti, expectare consilium est. Nos Tarenti quos cum Pompeio διαλόγους de Rep. habuerimus, ad te perscribemus. etsi id ipsum scire cupio, quod ad tempus rectè

ad te

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

ad te scribere possem, id est quandiu Romæ futurus sis, ut, aut quò dem posthac literas, sciam, aut ne dem frustra. sed ante, quàm proficiscare, utique explicatum sit illud HS XX. & DCCC. hoc uelim in maximis rebus, & maxime necessarijs habeas, ut, quod auctore te uelle cœpi, adiutore assequar. Vale.

CICERO ATTICO S.

TARENTVM ueni ad XV. Cal. Iun. quod Pontinum statueram expectare, cõmodissimum duxi dies eos, quoad ille ueniret, cũ Pompeio consumere, eoq; magis, quòd ei gratum esse id uidebam, qui etiam à me petierit, ut secum, & apud se essem quotidie: quod cõcessi libenter: multos enim eius præclaros de Rep. sermones accipiam: instruar etiam consilijs idoneis ad hoc nostrum negotiũ. sed ad te breuior iam in scribendo incipio fieri, dubitans Romæ ne sis, an iam profectus. quod tamen quoad ignorabo, scribam aliquid potius, quàm committam, ut tibi cum possint reddi à me literæ, non reddantur. nec tamen iã habeo, quid aut mandem tibi, aut narrem: mandaui omnia quæ, quidem tu, ut polliceris, exhauries: narrabo, cum aliquid habebo noui. illud tamen nõ desinam, dum adesse putabo, de Cæsaris nomine rogare, ut confectum relinquas. auide expecto tuas literas, & maxime, ut norim tempus profectionis tuæ. Vale.

CICERO ATTICO S.

QVOTIDIE, uel potius in dies singulos breuiores literas ad te mitto: quotidie enim magis, ac magis suspicor

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

te in Epeirum iam profectum. sed tamen, ut mandatū scias me curasse; quot ante, ait se Pompeius quinos praefectos delaturum nouos, uacationes, iudiciariā causam. Ego cum triduum cum Pompeio, & apud Pompeiū fuissem, proficiscebar Brundusium ad XIII. Cal. Iun. ciuem illum egregium relinquebam, & ad haec, quae timentur, propulsanda paratissimum. tuas literas expectabo, cum ut, quid agas, tum ut, ubi sis, sciam. Vale.

CICERO ATTICO S.

ME ET incommoda ualetudo, qua iam emerseram, utpote cum sine febri laborassem, & Pontini expectatio, de quo adhuc ne rumor quidem uenerat, tenebat duodecimum iam diem Brūdusij. sed cursum expectabamus. tu, si modo es Romae (uix enim puto) sin es, hoc uehemēter animaduertas uelim. Romae acceperam literas, Milonem meum queri per literas iniuriam meam, quòd Philotimus socius esset in bonis suis. id ego ita fieri uolui de C. Duronij sententia, quem & amicissimum Miloni perspexeram, & talem uirum, qualem tu iudicas, cognoram. eius autem consilium, meumq; hoc fuerat: primum, ut in potestate nostra esset res, ne illum malus emptor alienis mācipijs, quae permulta secum habet, spoliaret: deinde, ut Faustae, cui cautum ille esse uoluisset, ratum esset: erat etiam illud, ut ipsi nos, siquid seruari possit, quamfacillime seruaremus. nunc rem totam perspicias uelim: nobis enim scribuntur saepe maiora. sed si ille queritur, si scribit ad amicos, si idem Fausta uult: Philotimus (ut ego ei corām dixeram, mihiq; ille

receperat) ne sit inuito Milone in bonis: nihil nobis fuerat tanti. sin hæc leuiora sunt, tu iudicabis. loquere cum Duronio. scripsi etiam ad Camillum, ad Lamiam, eoq́; magis, q̃ non confidebã Romæ te esse. summa erit hæc. statues, ut ex fide, fama, req́; mea uidebitur. Vale.

CICERO ATTICO S.

ACTIVM uenimus ad XVII. Cal. Quint. cum quidem & Corcyræ, & Sybotis muneribus tuis, quæ & Areus, & meus amicus Eutychides opipare, & φιλοπροσηνέστατα nobis concesserant, epulati essemus saliarem in modum. Actio maluimus iter facere pedibus, qui incommodissime nauigassemus: & Leucathen flectere, molestum uidebatur: actuarijs autem minutis Patras accedere sine ijs impedimentis, non satis uisum est decorum. Ego, ut sæpe tu me currentem hortatus es, quotidie meditor: præcipio meis: faciam denique, ut summa modestia, & summa abstinentia munus hoc extraordinarium traducamus. Parthus uelim quiescat, & fortuna nos iuuet. nostra præstabimus. Tu, quæso, quid agas, ubi quoque hoc tempore futurus sis, qualeis res nostras Romæ reliqueris, maxime de CXX. et de DCCC. cura, ut sciamus. id unis diligenter literis datis, quæ ad me utique perferantur, consequere. illud tamen (quoniam nunc abes, cum id non agitur: aderis autem ad tempus, ut mihi scripsisti) memento curare per te, & per omnes nostros, in primis per Hortensium, ut annus noster maneat suo statu, nequid noui decernatur. hoc tibi ita mando, ut dubitem, an etiam

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

te rogem, ut pugnes, ne intercaletur. sed non audeo tibi omnia onera imponere. annum quidem utiq; teneto. Cicero meus, modestissimus, & suauissimus puer, tibi salutem dicit. Dionysiũ semper equidem, ut scis, dilexi, sed quotidie pluris facio, & mehercule in primis, q̃ te amat, nec tui mentionem intermitti sinit. Vale.

CICERO ATTICO S.

VT Athenas ad XV. Cal. Quint. ueneram, expectabã ibi iam quartum diem Pontinum, neq; de eius aduentu certi quicq̃ habebam: erã autem totus (crede mihi) tecũ: & quanq̃ sine ijs per me ipse, tamẽ, acrius uestigijs tuis monitus, de te cogitabam. quid quæris? non mehercule alius ullus sermo, nisi de te. sed tu aliquid de me ipso scire fortasse mauis. hæc sunt. Adhuc sumptus nec in me aut publice, aut priuatim, nec in quenquam comitum. nihil accipitur lege Iulia, nihil ab hospite. persuasum est omnibus meis seruiendum esse famæ meæ. belle adhuc. hoc animaduersum, Græcorũ laude, & multo sermone celebratur. quod superest, elaboratur in hoc à me, sicut tibi sensi placere. sed hæc tum laudemus, cum erunt perorata. reliqua sunt eiusmodi, ut meum consilium sæpe reprehendam, quòd non aliqua ratione ex hoc negotio emerserim. ò rem minime aptam meis moribus. ò illum uerum, ἔρδοι τὶς. dices, quid adhuc? non dum enim in negotio uersaris? nescio, & puto molestiora restare. sed hæc ipsa fero equidem fronte, ut puto, & uultu belliss. sed angor intimis sensibus: ita multa uel iracunde, uel insolenter, uel in omni genere stultitiæ in=

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

sulse, arroganter & dicuntur, & tacentur quotidie. quæ, non quo te cælem, nõ perscribo, sed quia δυσευκοί= μητα sunt. itaq; admirabere meam βαθύτητα, cum salui redierimus: tanta mihi μελέτη huius uirtutis da tur. ergo hæc quoq; hactenus. & si mihi nihil erat pro= positum ad scribendum, quia, quid ageres, ubi terrarũ esses, ne suspicabar quidem: nec hercule unquam tandiu ignarus rerum mearum fui, quid de Cæsaris, quid de Milonis nominibus actum sit. hac non modo nemo, sed ne rumor quidem quisquam: ut sciremus, in Rep. quid ageretur. quare siquid erit, quod scias de his rebus, quas putabis scire me uelle, per mihi gratum erit, si id cura ris ad me perferendum. quid est præterea? nihil sanè, nisi illud: ualde me Athenæ delectarunt: turbæ dunta= xat? & urbis ornamentum, et hominum amores in te, in nos quadam beneuolentia, sed multum ea philosophia ἄνω, καὶ κάτω, siquidem est in Aristo, apud quem erã: nam Xenonem tuum, uel nostrum potius Quinto cõces seram: & tamen propter uicinitatem totos dies simul eramus inuicem. Cum primum poteris, tua consilia ad me scribas, ut sciam, quid agas, ubi quoque, & maxi me quando Romæ futurus sis. Vale.

CICERO ATTICO S.

HVI, toties ne me literas dedisse Romam, cum ad te nul las darem? at uero posthac frustra potius dabo, quàm, si rectè dari potuerint, committam, ut non dem. Ne prouincia nobis prorogetur, per fortunas, dũ ades, quic= quid prouideri potest, prouide. non dici potest, quàm flagrem desiderio Vrbis, quàm uix harum rerum in=

* *sulsitatem feram. Marcellus sedendi comes, & si ille magistratum non gesserit, erit tamen Transpadanus. ita mihi uidetur non minus stomachi nostro Cæsari fecisse. sed hoc ipse uiderit. Pompeius mihi quoq; uidebatur (quod scribis Varronem dicere) in Hispaniam certe iturus. id ego minime probabam, qui quidem Theophani facile persuasi, nihil esse melius, quàm illud, nusquam illum discedere. ergo Græcus incumbet. ualet autem auctoritas eius apud illum plurimum. ego has prid. Non. Quint. proficiscens Athenis dedi, cum ibi decem ipsos fuissem dies. uenerat Pontinus: nam Cn. Volusius aderat Quæstor. tuus unus Tullius aberat. ἄφρακτα Rhodiorum, & dicrota Mitylenæorum habebam, & aliquid ἐπίκωπον. De Parthis erat silentiũ. quod superest, Dij iuuent. nos adhuc iter per Græciam summa cum admiratione fecimus. nec mehercule habeo, quod adhuc quem accusem meorum. uidentur mihi nosse nos, nostram causam, & conditionem profectionis suæ. planè seruiunt existimationi meæ. quod superest, si uerum illud est, οἷα τ᾽ ἂν δεσποινα, certe permanebunt: nihil enim à me fieri ita uidebunt, ut sibi sit delinquendi locus. sin id parum profuerit, fiet aliquid à nobis seuerius: nam adhuc lenitate dulces sumus, &, ut spero, proficimus aliquantum. sed ego hác, ut singuli dicunt, ἀνεξίαν in unum annum meditatus sum. proinde pugna, ne, siquid prorogatum sit, turpis inueniar. Nunc redeo ad quæ mihi mandas. in præfectis excusatio. ijs, quos uoles, deferto. non ero tam μετέωρος, quàm in Apuleio fui. Xenonẽ tam diligo, quàm tu, quod ipsum sentire certò scio. apud Patro=*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

nem, & reliquos Barones te in maxima gratia posui: et hercule merito tuo feci: nam mihi is ter dixit, te scripsisse ad se, mihi ex illius literis rem illam curæ fuisse. quod ei pergatum erat. sed cum Patro mecum egisset, ut peterem à uestro Ariopago, ὑπομνηματισμὸν tollerent, quem Polycharmo Præt. fecerant: commodius uisum est & Xenoni, me, & post ipsi Patroni, ad Memmiũ scribere, qui pridie, q̃ ego Athenas ueni, Mitylenas profectus erat, ut is ad suos scriberet, posse id sua uoluntate fieri: non enim dubitabat Xeno, quin ab Ariopagitis inuito Memmio impetrari non posset. Memmius autẽ ædificandi consilium abiecerat, sed erat Patroni iratus. itaque scripsi ad eum accurate: cuius epistolæ misi ad te exemplum. Tu uelim Piliam meis uerbis consolere: indicabo enim tibi: tu illi nihil dixeris. accepi fasciculum, in quo erat epistola Piliæ: abstuli, aperui, legi: ualde scripta est συμπαθῶς. Brundusio quæ tibi epistolæ redditæ sunt sine mea, tum uidelicet datæ, cum ego me non belle haberem: nam illam νομανδρίαν excusationem ne acceperis. cura, ut omnia sciam, sed maxime, ut ualeas.

CICERO ATTICO S.

NEGOTIVM *magnum est nauigare, atq; id mense Quint. sexto die Delum Athenis uenimus, prid. Non. Quint. à Piræeo ad Zostera uento molesto, qui nos ibidẽ Nonis tenuit. ad* VIII. *Id. ab Ceo iucunde. inde Gyarum sæuo uento non aduerso: hinc Scyrum: inde Delũ, utroq; citius, q̃ uellemus, cursum confecimus. iam nosti* ἄφρακτα *Rhodiorum. nihil, quod minus fluctum*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

ferre possit. itaq; erat in animo nihil festinare, Delo nec me mouere, nisi omnia ἀκρατηρέων iura uidissem. De Messala ad te statim, ut audiui, de Gyaro dedi literas, et id ipsum consilium nostrum etiam ad Hortensiũ. cui quidem ualde συνηγωνίων. sed tuas de eius iudicij sermonibus, & mehercule omni de Reip. statu literas ex pecto πολιτικώτερον quidem scriptas (quoniam meos cũ Thallumeto nostro peruolutas libros) eiusmodi inquam literas, ex quibus ego, nõ quid fiat (nam id uel Helonius uir gratissimus potest efficere cliẽs tuus) sed quid futurum sit, sciam. cum hæc leges, habebimus Consules. omnia perspicere poteris de Cæsare, de Pompeio, de ipsis iudicijs. Nostra autem negotia (quoniam Romæ com moraris) amabo te explica. cui rei fugerat me rescribere, de strue salinarum planè rogo. de aqua, siquid poterit fieri, eo sis animo, quo soles esse. quam ego cũ mea sponte, tum tuis sermonibus æstimo plurimi. ergo quid conficies. præterea siquid Philippus rogauit, quod in tua re faceres, id uelim facias. plura scribam ad te, cum cõstitero. nunc eram planè in medio mari. Vale.

CICERO ATTICO S.

EPHESVM uenimus ad XI. Cal. Sext. sexagesimo, & quinto post pugnam Bouillam. nauigauimus sine timore, & sine nausea, sed tardius propter Aphractorum Rhodiorum imbecillitatem. De concursu legationum, priuatorum, & de incredibili multitudine, quæ mihi iam Sami, sed mirabilem in modum Ephesi præsto fuit, aut audisse te puto, aut

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

quid ad me attinet? ueruntamen de Cumanis uenissem *
cum imperio, Græci quasi Ephesio Prætori se alacres obtulerunt. ex quo te intelligere certo scio, multorum annorum ostentationes meas nunc in discrimen esse adductas. sed, ut spero, utemur ea palæstra, quam à te didicimus: omnibusq; satisfaciemus, & eo facilius, quòd in nostra prouincia confectæ sunt pactiones. sed hactenus, præsertim cum cœnanti mihi nuntiaret Sestius, se de nocte proficisci. Tua negotia Ephesi curæ mihi fuerunt: Thermoq;, tametsi ante aduentum meum liberalissime erat pollicitus tuis omnibus, tamen Philogenem, & Seium Rhodium, & Apollonicensem Xenonem commendaui. omnino omnia se facturum recepit. ego præterea rationem Philogeni permutationis eius, quam tecum feci, edidi. ergo hæc quoq; hactenus. Redeo ad urbana. Per fortunas (quoniã Romæ manes) primum illud præfulci, atq; præmuni quæso, ut simus annui, ne intercaletur quidem: deinde exhauri mea mandata, maximeq;, siquid potest, de illo domestico, scrupulum quem non ignoras: deinde de Cæsare: cuius in cupiditatem te auctore incubui, nec me piget. & si intelligis, q̃ meum sit scire, & curare, quid in Rep. fiat, fiat autem? immo uero etiam quid futurum sit: perscribe ad me omnia, sed diligentissime, in primisq; quid iudiciorum status aut factorum, aut futurorum etiam laboret. de aqua, si curæ est, siquid Philippus aget, animaduertes. Vale.

CICERO ATTICO S.

ANTE, quàm aliquo loco consedero, neq; longas à me, neq; semper mea manu literas expectabis. cum autem

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

erit spatium, utrunq; præstabo. nunc iter conficiebamus æstuosa, & pulueruIenta uia. dederam Epheso pridie. has dedi Trallibus. in prouincia mea fore me putabam Cal. Sext. ex ea die, si me amas, παράγγελμα ἐνιαύσιον commoueto. tamen interea hæc, quæ uellem, mihi afferebantur: primum otium Parthicum: deinde confectæ pactiones publicanorũ: postremo seditio militum sedata ab Appio, stipẽdiumq; eis usq; ad Id. Quint. persolutum. nos Asia accepit admirabiliter. aduentus noster ne numo quidem sumptui fuit. spero meos omneis seruire laudi meæ: tamen magno timore sum: sed bene paramus. omnes iam nostri præter Tulliũ tuum uenerunt. erat mihi in animo rectà proficisci ad exercitum, æstiuos mẽses reliquos rei militari dare, hibernos iurisdictioni. Tu uelim (si me nihilo minus nosti curiosum in Rep. q̃ te) scribas ad me omnia, quæ sint, quæue futura sint. nihil mihi gratius facere potes: nisi tamen id erit mihi gratissimum, si, quæ tibi mandaui, confeceris, in primis, quid illud ἐνδόμυχον: quo mihi scis nihil esse carius. Habes epistolam plenam festinationis, & pulueris. reliquæ subtiliores erunt. Vale.

CICERO ATTICO S.

LAODICEAM ueni prid. Cal. Sext. ex hoc die clauõ animo uerbis. nihil exoptatius aduẽtu meo, nihil carius. sed est incredibile, quàm me negotij tædeat. non habeat satis magnum campum ille tibi non ignotus cursus animi, & industriæ meæ? præclara opera cessent? quippe ius Laodiceæ me dicere, cum Romæ A. Plotius dicat? &

cum exercitum noster amicus habeat, tantum me nomen habere duarum legionum? exilium. deniq; hæc nõ desidero: lucem, forum, urbem, domum, uos desidero. sed feram, ut potero, sim modo annuus. si prorogatur, actũ est. uerum perfacile resisti potest. tu modo Romæ sis.

Quæris, quid hic agam: ita uiuã, ut maximos sumptus facio. mirifice delector hoc instituto. admirabilis abstinentia ex præceptis tuis: ut uerear, ne illud, quod tecum permutaui, uersura mihi soluendum sit. Appij uulnera nõ refrico, sed apparent, nec occuli possunt. iter Laodicea faciebam ad III. Non. Sext. cum has literas dabam in castra in Lycaoniam. inde ad Taurum cogitabam, ut cum Morphagene signis collatis, si possem, de seruo tuo deciderem. clitellæ boui sunt impositæ. planè non est nostrum onus, sed feremus. modo, si me amas, sim annuus. adsis tu ad tempus, ut senatum excites. mirifice solicitus sum, quòd iandiu ignota sunt mihi ista omnia. quare, ut ad te ante scripsi, cum cætera, tum Resp. cura ut mihi nota sit. plura scribam aliàs. tarde tibi reddituro, sed dabam familiari homini, ac domestico C. Andronico Puteolano. tu autem sæpe dare tabellarijs publicanorum poteris, promagistris scripturæ, & portus, & nostrarum diœcesium. Vale.

CICERO ATTICO S.

ETSI in ipso itinere, & uia discedebant publicanorum tabellarij, & eramus in cursu: tamen surripiendum aliquid putaui spatij, ne me immemorem mandati tui putares, itaq; subsedi in ipsa uia, dum hæc, quæ longiorem

deſiderant orationem, ſummatim tibi perſcriberem. Maxima expectatione in perditam, & planè euerſam in perpetuum prouinciam nos ueniſſe ſcito prid. Cal. Sext. moratus triduum Laodiceæ, triduum Apameæ, totidem dies Synnade. audiuimus nihil aliud, niſi imperata ἐπικεφάλια ſoluere non poſſe: poſſeſſiones omnium uenditas: ciuitatum gemitus, ploratus, monſtra quædam non hominis, ſed feræ neſcio cuius immanis. quid quæris? tædet omnium nos uitæ. leuantur tamen miſeræ ciuitates, quòd nullus fit ſumptus in nos neque in legatos, neque in Quæſtorem, neque in quenquam. ſcito non modo nos fœnum, aut quod lege Iulia dari ſolet, non accipere, ſed ne ligna quidem, nec, præter quatuor lectos, & tectum, quenquam accipere quicquam, multis locis ne tectum quidem, & in tabernaculo manere plerunque. itaque incredibilem in modum concurſus fiunt ex agris, ex uicis, ex domibus omnibus. mehercule etiam aduentu noſtro reuiuiſcunt iuſtitia, abſtinentia, clementia tui Ciceronis. itaque opiniones omnium ſuperauit. Appius, ut audiuit nos uenire, in ultimam prouinciam ſe coniecit Tarſum uſque. ibi forum agit. De Partho ſilentium eſt: ſed tamen cōciſos equites noſtros à barbaris nuntiabant ij, qui ueniebant. Bibulus ne cogitabat quidem etiam nunc in prouinciam ſuam accedere. id autem facere ob eam cauſam dicebant, quòd tardius uellet decedere. Nos in caſtra properabamus, quæ aberant bidui. Vale.

CICERO ATTICO S.

ACCEPI Roma ſine epiſtola tua faſciculum literarũ. in quo, ſi modo ualuiſti, & Romæ fuiſti, Philotimi duco eſſe culpam, non tuam. hanc epiſtolam dictaui ſedens in rheda, cum in caſtra proficiſcerer, ab quibus aberam bidui. paucis diebus habebam certos homines, quibus darem literas: itaque eò me ſeruaui. Nos tamen, etſi hoc te ex alijs audire malo, ſic in prouincia nos gerimus, quod ad abſtinentiam attinet, ut nullus teruntius inſumatur in quenquã. id fit etiam & legatorum, & Tribunorum, & præfectorum diligentia: nam omnes mirifice συμφιλοδοξοῦσιν gloriæ meæ. Lepta noſter mirificus eſt. ſed nunc propero. perſcribam ad te paucis diebus omnia. Cicerones noſtros Deiotarus filius, qui Rex ab ſenatu appellatus eſt, ſecum in regnum, dum in æſtiuis nos eſſemus. illum pueris locum eſſe belliſſimum duximus. Seſtius ad me ſcripſit, quæ tecum eſſet de mea domeſtica, et maxima cura locutus, et quid tibi eſſet uiſum. amabo te, incumbe in eam rem, & ad me ſcribe, quid & poſſit, & tu cenſeas. idem ſcripſit Hortẽſium de proroganda noſtra prouincia dixiſſe neſcio quid. mihi in Cumano, diligentiſſime ſe, ut annui eſſemus, defenſurum, receperat. ſi quicquam me amas, hunc locum ama. dici non poteſt, quàm inuitus à uobis abſim. & ſimul hanc gloriam iuſtitiæ, & abſtinentiæ fore illuſtriorem ſpero, ſi cito deceſſerimus. id quod Scæuolæ contigit, qui ſolos nouẽ menſes Aſiæ præfuit. Appius noſter, cum me aduentare uideret, profectus eſt

Tarsum usque Laodicea. ibi forum agit, cum ego sum in prouincia. quam eius iniuriam non insector: satis enim habeo negotij in sanandis uulneribus, quæ sunt imposita prouinciæ. quod, do operam, ut faciam quamminima illius contumelia. sed hoc Bruto nostro uelim dicas, illum fecisse non belle, qui aduentu meo, quàm longissime potuerit, discesserit. Vale.

CICERO ATTICO S.

QVAM uellem Romæ esses, si forte non es: nihil enim certi habebamus, nisi accepisse nos tuas literas ad XIIII. Cal. Sext. datas, in quibus scriptum esset, te in Epeirum iturum circiter Cal. Sext. sed siue Romæ es, siue in Epeiro, Parthi Euphratem transiuerunt duce Pacoro Orodis Parthorum Regis filio, cunctis referto copijs. Bibulus non dum audiebatur esse in Syria. Cassius in oppido Antiochia cum omni exercitu. nos in Cappadocia ad Taurum cum exercitu ad Cybistra. hostis in Cyrhestica, quæ Syriæ pars proxima est prouinciæ meæ. his de rebus scripsi ad senatum. quas literas, si Romæ es, uidebis putes ne reddendas: & multa, immo omnia. quorum κεφάλαιον, nequid inter cæsa, & porrecta (ut aiunt) oneris mihi addatur, aut temporis: nobis enim hac infirmitate exercitus, inopia sociorum, præsertim fidelium, certissimum subsidium est hiems, ea si uenerit, nec illi ante in meam prouinciam transierint. unum uereor, ne senatus propter urbanarum rerum metum Pompeium nolit dimittere. quòd si alium ad uer mittit, non laboro. nobis

modo temporis nequid prorogetur. hæc igitur, si Romæ es. sin abes, aut etiam si ades, hæc negotia sic se habent. stamus animis, & quia consilijs, ut uidemur, bonis utimur, speramus etiã manu. tuto consedimus, copioso à frumento, Ciliciam propè conspiciente, expedito ad mutandum loco, paruo exercitu, sed, ut spero, ad beneuolentiam erga nos consentiente: quem nos Deiotari aduentu cum suis omnibus copijs duplicaturi eramus. socijs multo fidelioribus utimur, quàm quisquam usus esset: quibus incredibilis uidetur & nostra mansuetudo, & abstinentia. delectus habetur ciuium Romanorum. frumentum ex agris in loca tuta comportatur. si fuerit occasio, manu: sin minus, locis nos defendemus. quare bono animo es: uideo enim te, &, quasi coràm adsis, ita cerno συμπάθειαν amoris tui. sed te rogo, si ullo pacto fieri poterit, si integra in senatu nostra causa ad Cal. Ian. manserit, ut Romæ sis mense Ianuario. profecto nihil accipiam iniuriæ, si tu aderis. amicos Consules habemus, nostrum Trib. pl. Furnium. uerum tua est opus assiduitate, prudentia, gratia. tempus est necessarium. sed turpe est me pluribus uerbis agere tecum. Cicerones nostri sunt apud Deiotarum: sed, si opus erit, deducentur Rhodum. Tu, si es Romæ; ut soles, diligentissime: si in Epeiro, mitte tamen ad nos de tuis aliquem tabellarium, ut & tu, quid nos agamus, & nos, quid tu agas, quidq; acturus sis, scire possimus. Ego tui Bruti rem sic ago, ut suam ipse non ageret. sed iam exhibeo pupillum, neque defendo: sunt enim negotia & lenta, & inania. faciam tamen satis, tibi quidem, cui difficilius est, quàm ipsi: sed certe satisfaciam utriq;. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

CICERO ATTICO S.

OBSIGNARAM iam epistolam, eam, quam puto te modo perlegisse scriptam mea manu, in qua omnia continentur, cum subito Appij tabellarius ad XI. Cal. Oct. septimo quadragesimo die Roma celeriter (hui tam longe) mihi tuas literas reddidit: ex quibus non dubito, quin, ut Pompeium expectaris, dum Arimino rediret, etiam in Epeirum profectus sis: magisq; uereor, ut scribis, ne in Epeiro solicitus sis non minus, quàm nos hic sumus. De Atiliano nomine scripsi ad Philotimū, ne appellaret Messalam. Itineris nostri famam ad te peruenisse lætor, magisq; lætabor, si reliqua cognoris. Filiolam tuā tibi iam Romæ iucūdam esse gaudeo: eamq;, quam nunquam uidi, tamen & amo, & amabilem esse certo scio. etiam atq; etiam uale. De Patrone, & tuis condiscipulis, quæ de Tarentinis in militia laboraui, ea tibi grata esse gaudeo. Quòd scribis libenter, repulsam tulisse eum, qui cum sororis tuæ filij patruo certaret: magni amoris signum: itaq; me etiam admonuisti, ut gauderem: nam mihi in mentem non uenerat. non credo, inquis. ut libet: sed planè gaudeo, quoniam τὸ νεμεσᾷν interest τοῦ φθονεῖν. Vale.

CICERO ATTICO S.

SATVRNALIBVS mane se mihi Pindentissæ dediderunt septimo, & quinquagesimo die, postquam oppugnare eos cœpimus. qui (malum) isti Pindentissæ? qui sunt? inquies: nomen audiui nunquam. quid ego faciam? non potui Ciliciam, Aetoliam, aut Macedoniam

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

niam reddere. hoc iam ſic habeto, nec hoc exercitu hic tanta negotia geri potuiſſe. quæ cognoſce ἐν ἐπιτομῇ: ſic enim concedis mihi proximis literis. Epheſum ut uenerim, noſti, qui etiam mihi gratulatus es illius diei celebritate, qua nihil me unquam delectauit magis. inde oppidis, his, quæ erant, mirabiliter accepti, Laodiceam prid. Cal. Sext. uenimus. ibi morati biduum, perilluſtres fuimus, honorificisq; uerbis omneis iniurias reuellimus ſuperiores. quod Dein Apameæ quinque dies morati, Synnadis triduum, Philomeli quinque dies, Iconij decem fecimus. nihil ea iuriſdictione æquabilius, nihil lenius, nihil grauius. inde ad caſtra ueni ad VII. Cal. Sept. ad III. exercitum luſtraui apud Iconium. ex his caſtris, cum graues de Parthis nuntij uenirent, perrexi in Ciliciam per Cappadociæ partem eam, quæ Ciliciam attingit, eo conſilio, ut Armenius Artauaſdes, & ipſi Parthi Cappadocia ſe excludi putarent. cum dies quinque ad Cybiſtra Cappadociæ caſtra habuiſſem, certior ſum factus Parthos ab illo aditu Cappadociæ longe abeſſe, Ciliciæ magis imminere. itaque confeſtim iter in Ciliciam feci per Tauripylas: Tarſum ueni ad III. Non. Oct. inde ad Amanum contendi, qui Syriã à Cilicia aquarum diuortio diuidit, qui mons erat hoſtium plenus ſempiternorum. hic ad III. Id. Oct. magnum numerum hoſtium cecidimus. caſtella munitiſſima nocturno Pontini aduentu, noſtro matutino cepimus, incendimus: imperatores appellati ſumus. caſtra paucos poſt dies habuimus, ea ipſa, quæ contra Darium habuerat apud Iſſum Alexander imperator haud paulo melior, quàm aut tu, aut ego. ibi dies quinque

morati, direpto, & uastato Amano inde discessimus. interim (scis enim quædam πανικὰ dici, item τὰ κενὰ τοῦ πολέμου) rumore aduentus nostri & Cassio, qui Antiochia tenebatur, animus accessit, et Parthis timor iniectus est. itaque eos cedenteis ab oppido Cassius insecutus, ré bene gessit. qua in fuga magna auctoritate Osaces dux Parthorum uulnus accepit, eoq́; interijt paucis post diebus. erat in Syria nostrum nomen in gratia. uenit interim Bibulus. credo, uoluit appellatione hac inani nobis esse par. in eodem Amano cœpit laureolam in mustaceo quærere. at ille cohortem primam totam perdidit, centurionemq́; primipili nobilem sui generis Asinium Dentonem, & reliquos cohortis eiusdem, & Sex. Lucilium T. Gauij Cepionis locupletis, & splendidi hominis filium, Tribunum mil. sanè plagam odiosam acceperat cum re, tum tempore. nos Pindenissum, quod oppidum munitissimum Eleutherocilicum omnium memoria in armis fuit (feri homines, & acres, & omnibus rebus ad defendendum parati) cinximus uallo, & fossa, aggere maximo, uineis, turre altissima, magna tormentorum copia, multis sagittarijs. magno labore, apparatu, multis saucijs nostris, incolumi exercitu negotium confecimus. hilara sanè Saturnalia. militibus quoque, equis exceptis, reliquam prædam concessimus. mancipia uenibant Saturnalibus tertijs. cum hæc scribebam in tribunali, res erat ad HS CXX. hinc exercitum in hiberna agri male pacati deducendum Quinto fratri dabam. ipse me Laodiceam recipiebam. hæc adhuc. sed ad præterita reuertamur. Quod me maxime hortaris, & quod pluris est, quàm omnia, in quo

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

laboras, ut etiam Ligurino μώμῳ ſatisfaciam : moriar, ſi quicquam fieri poteſt elegantius . nec tamen ego hanc continentiam appello, quæ uirtus uoluptati reſiſtere uidetur . ego in uita mea nulla unquam uoluptate tanta ſum affectus, quanta afficior hac integritate . nec me tam fama, quæ ſumma eſt, quam res ipſa delectat . quid quæris ? fui tanti : me ipſe non noram : nec ſatis ſciebam, quid in hoc genere facere poſſem . recte πεφυσίωμαι . nihil eſt præclarius . interim hæc λαμπρὰ. Ariobarzanes opera mea uiuit, regnat : ἐν παρόδῳ, conſilio, & auctoritate, & quòd inſidiatoribus eius ἀπρόσιτον me, nõ modo ἀδωροδόκητον præbui, Regem, regnumq́; ſeruaui . interea è Cappadocia ne pilum quidem . Brutum abiectum, quantum potui, excitaui, quem non minus amo, quàm tu, penè dixi quàm te . atque etiam ſpero toto anno imperij noſtri teruntium ſumptus in prouincia nullum fore . habes omnia . nunc publice literas Romam mittere parabam . uberiores erunt, quàm ſi ex Amano miſiſſem . at te Romæ non fore ? ſed eſt totum, quid Cal. Martij futurum ſit : uereor enim, ne, cum de prouincia agetur, ſi Cæſar reſiſtet, nos retineamur . his tu ſi adeſſes, nihil timerem. Redeo ad urbana, quæ ego diu ignorans ex tuis iucundiſſimis literis ad V. Cal. Ian. denique cognoui . eas diligentiſſime Philogenes libertus tuus curauit perlonga, & non ſatis tuta uia perferendas . nam quas Lenij pueris ſcribis datas, non acceperam. Iucunde de Cæſare, & quæ ſenatus decreuit, & quæ tu ſperas . quibus ille ſi cedit, ſalui ſumus. Incendio Pletoriano quòd Leius aduſtus eſt, minus moleſte fero. Luceius de Q. Caſſio cur tã

Laodiceam uenero, Quinto sororis tuæ filio togam puram iubeor dare, cui moderabor diligentius. Deiotarus, cuius auxilijs magnis usus sum, ad me, ut scripsit, cum Ciceronibus Laodiceam uenturus erat. Tuas etiam Epeiroticas expecto literas, ut habeam rationẽ non modo negotij, uerum etiam otij tui. Nicanor in officio est, & à me liberaliter tractatur: quem, ut puto, Romam cum literis publicis mittam, ut & diligẽtius perferantur, & idem ad me certa de te, et à te referat. Alexis ꝙ mihi toties salutem adscribit, est gratum. sed cur nõ suis literis idem facit, quod meus ad te Alexis facit? Phemio quæritur κέρας. sed hæc hactenus. Cura, ut ualeas, & ut sciam, quando cogites Romam. etiã atq; etiam uale. Tua, tuosq; Thermo & præsens Ephesi diligentissime cõmendaram, & nunc per literas: ipsumq; intellexi esse perstudiosũ tui. Tu uelim, quod antea ad te scripsi, de domo Pãmenis, des operã, ut, quod tuo, meoq; beneficio puer habet, cures nequa ratione conuellatur. utriq; nostrũ existimo, tũ mihi erit pergratum.

CICERO ATTICO S.

TE IN Epeirum saluum uenisse, &, ut scribis, ex sententia nauigasse, uehementer gaudeo. non esse Romæ meo tempore pernecessario, submoleste fero. hoc me tamen consolor, quòd non spero te istic iucunde hiemare, & libenter requiescere. Cassius frater Q. Cassij familiaris tui pudentiores illas literas miserat, de quibus tu ex me requiris, quid sibi uoluerint, quàm eas, quas postea misit, quibus per se scribit confectum esse Parthicum

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

bellum. recesserant illi quidem ab Antiochia ante Bibuli aduentum, sed nullo nostro ἐυημερήματι. hodie uero hiemant in Cyrhestica, maximumq; bellum impendet: nam & Orodæ Regis Parthorum filius in prouincia nostra est: nec dubitat Deiotarus, cuius filio pacta est Artauasdis filia (ex quo sciri potest) quin cum omnibus copijs ipse prima æstate Euphratem transiturus sit. quo autem die Casstj literæ uictrices in senatu recitatæ sunt, idest Non. Oct. eodem meæ tumultum nuntiantes. Axius noster ait nostras auctoritatis plenas fuisse: illis negat creditum. Bibuli nondum erant allatæ: quas certo scio plenas timoris fore. ex ijs rebus hoc uereor, ne cum Pompeius propter metum rerum nouarum nusquam dimittatur, Cæsari nullus honos à senatu habeatur; dum hic nodus expediatur, nō putet senatus, nos ante, quàm successum sit, oportere decedere, nec in tanto motu rerum tantis prouincijs singulos legatos præesse. hic, nequid mihi prorogetur, quod ne intercessor quidem sustinere possit, horreo, atque eo magis, quod tu abes, qui consilio, gratia, studio multis rebus occurreres. sed dices me ipsum mihi solicitudinem struere. cogor: & uelim ita sit. sed omnia metuo. & si bellum ἀκροτελεύτιον habet illa tua epistola, quam dedisti nauseans Buthroto. TIBI, ut uideo, & spero, nulla ad decedendum mora. mallem, Vt uideo. nihil opus fuit, Vt spero. acceperam autem satis celeriter Iconij per publi-
* canorum tabellarios à Lentuli triumpho datas. in his γλυκύπικρον illud confirmas, moram mihi nullam fore. deinde addis, si quid secus, te ad me fore uentu-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

rum. pungunt me dubitationes tuæ. ſimul & uides, quas acceperim literas. nam quas Hemoni centurioni Scamulæ ipſe ſcribis te dediſſe, non accepi. Lenij pueris te dediſſe, ſæpe ad me ſcripſeras. eas Laodiceæ denique, cum eò ueniſſem, III. Id. Febr. Lenius mihi reddidit, datas ad X. Cal. Oct. Lenio tuas commendationes & ſtatim uerbis, & re aliquo tempore probabo. hæ literæ cætera uetera habebant: unum hoc nouum de Cibyratis pantheris. Multum te amo, quòd reſpondiſti M. Octauio, te non putare. ſed poſthac omnia, quæ certa non erunt, pro certo negato: nos enim & noſtra ſponte bene firmi, & mehercule auctoritate tua inflammati uicimus omneis (hoc tu ita reperies) cum abſtinentia, tum iuſtitia, facilitate, clementia. caue putes quicquam homines magis unquam eſſe miratos, quàm nullum teruntium, me obtinente prouinciam, ſumptus factum eſſe nec in Remp. nec in quenquam meorum, præterquam in L. Tullium legatum. is cæteroqui abſtinens
* (ſed Iulia lege trāſita, ſemel tamen in diem, non, ut alij ſolebant, omnibus uicis: præter eum ſemel, nemo accepit) facit, ut mihi excipiendus ſit, cum teruntium nego ſumptus factum: præter eum accepit nemo. has à noſtro Q. Titinio ſordes accepimus. Ego æſtiuis confectis, Quintum fratrem hibernis, & Ciliciæ præfeci. Q. Voluſium tui Tiberij generum, certum hominem, ſed mirifice abſtinentem, miſi in Cyprum, ut ibi pauculos dies eſſet, ne ciues Romani pauci, qui illic negotiantur, ius ſibi dictum negarent: nam euocari ex inſula Cyprios non licet. ipſe in Aſiam profectus ſum Tarſo

Non. Ian. non mehercule dici potest, qua admiratione Ciliciæ ciuitatum, maximeq; Tarsensium. postea uero, quàm Taurum transgressus sum, mirifica expectatio Asiæ nostrarũ diœcesium, quæ sex mensibus imperij mei nullas meas acceperat literas, nunquam hospitem uiderat. illud autem tempus quotannis ante me fuerat in hoc quæstu. ciuitates locupletes, ne in hiberna milites reciperent, magnas pecunias dabant. Cyprij talenta Attica C C. qua ex insula (non ὑπερβολικῶς, sed uerissime loquor) numus nullus me obtinente erogabatur. ob hæc beneficia, quibus illi obstupescunt, nullos honores mihi, nisi uerborum, decerni sino: statuas: eana, * τέθριππα prohibeo. nec sum in ulla alia re molestus ciuitatibus, sed fortasse tibi, qui hæc prædicem de me. perfer, si me amas: tu enim me hæc facere uoluisti. iter igitur ita per Asiam feci, ut etiam fames, qua nihil miserius est, quæ tum erat in hac mea Asia (messis enim nulla fuerat) mihi optanda fuerit. quacunque iter feci, nulla ui, nullo iudicio, nulla contumelia, auctoritate, & cohortatione perfeci, ut & Græci, & ciues Romani, qui frumẽtum compresserant, magnum numerum populis pollicerentur. Idib. Febr. quo die has literas dedi, forum instituteram agere Laodiceæ Cibyraticum, & Apamense: ex Idib. Mart. ibidem Synnadense, Pamphylium, quum Phemio dispiciam κέρας Aonium, Isauricum: ex Idib. Maij in Ciliciam, ut ibi Iunius consumatur. uelim tranquille à Parthis. Quintilis, si erit, ut uolumus, in itinere est per prouinciam redeuntibus consumendus: uenimus enim in prouinciam Laodiceam Sulpitio, &

Marcello Coss. prid. Cal. Sext. inde nos oportet decedere ad IIII. Cal. Sext. primum contendam à Quinto fratre, ut se præfici patiatur: quod & illo, & me inuitissimo fiet: sed aliter honeste fieri non potest, præsertim cum uirum optimum Pontinum ne nũc quidem retinere possim: rapit enim hominem Posthumius Romam, fortasse etiam Posthumia. habes consilia nostra: nunc cognosce de Bruto. Familiares habet Brutus tuus quosdam creditores Salaminiorum, ex Cypro M. Scaptium, & P. Matinium, quos mihi maiorem in modum commendauit. Matinium non noui. Scaptius ad me in castra uenit. pollicitus sum curaturum me Bruti causa, ut ei Salaminij pecuniam soluerent: egit gratias. præfecturam petiuit: negaui me cuiquam negotianti dare: quod idem tibi ostenderam: Cn. Pompeio petenti probaram institutum meum: quid dicam Torquato in Lenio tuo? multis alijs? si præfectus uellet esse syngraphæ causa, me curaturum, ut exigeret. gratias egit: discessit. Appius noster turmas aliquot equitum dederat huic Scaptio, per quas Salaminios coerceret, & eundem habuerat præfectum. uexabat Salaminios. ego equites ex Cypro decedere iussi. moleste tulit Scaptius. quid multa? ut ei fidem meam præstarem; cum ad me Salaminij Tarsum uenissent, & unà Scaptius, imperaui, ut pecuniam soluerent. multa de syngrapha, de Scaptij iniurijs: negaui me audire: hortatus sum, petiui etiam pro meis in ciuitatem beneficijs, ut negotium conficerent. denique dixi me coacturum. homines non modo non recusare, sed etiam hoc di=

cere, se à me soluere: quod enim Prætori dare consues=sent, quoniam ego non acceperam, se à me quodãmodo dare, atq; etiam minus esse aliquanto in Scaptij nomine, q̃ in uectigali prætorio. collaudaui homines. recte, inquit Scaptius: sed subducamus summam. interim cum ego in edicto translatitio, centesimas me obseruaturum, haberem, cũ anatocismi anniuersario, ille ex syngrapha postulabat IIII. quid ais, inquam? possum ne contra meum edictum? at ille profert S.C. Lẽtulo, Philippoq; Coss. ut, qui Ciliciam obtineret, ius ex illa syngrapha diceret. co=horrui primo: etenim erat interitus ciuitatis. reperio duo S.C. ijsdem Coss. de eadem syngrapha. Salaminij, cum Romæ uersuram facere uellent, nõ poterant, quòd lex Gabinia uetabat. tum ij Bruti familiares, freti gratia Bruti, dare uolebant, si sibi S.C. caueretur. fit gratia Bruti S.C. ut né ue Salaminijs, né ue qui eis dedisset, fraudi esset. pecuniam numerarunt, & postea uenit in mentem fœneratoribus nihil se iuuare illud S.C. quòd ex syngrapha ius dici lex Gabinia uetaret. tum fit S.C. ut & ea syngrapha esset, quàm cæteræ, sed ut eodem. cũ * hæc disseruissem, seducit me Scaptius, ait se nihil cõtra=dicere, sed illos putare talenta CC. se debere, ea se uelle accipere, debere autem illo paulo minus. rogat, ut eos ad CC. perducam. optime, inquã. uoco illos ad me remoto Scaptio. quid uos? quantum, inquam, debetis? respondẽt CVI. refero ad Scaptium. homo clamare. quid opus est, inquam? rationes conferatis. assidunt: subducunt: ad numum conuenit. illi se numerare uelle: urgere, ut acciperet. Scaptius me rursus seducit: rogat, ut rem sic relinquam. dedi ueniam homini impudenter petenti,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

Græcis querentibus: ut in Fano deponerent, postulantibus, non concessi. clamare omnes, qui aderant, nihil impudentius Scaptio, qui centesimis cum anatocismo contentus non esset: alij, nihil stultius. mihi autem impudens magis, quàm stultus uidebatur: nam aut bono nomine centesimis contentus erat, aut non bono quaternas centesimas sperabat. habes meam causam: quæ si Bruto non probatur, nescio cur illum amemus: sed auunculo eius certe probabitur, præsertim cum S.C. modo factum sit, puto postquam tu es profectus, in creditorum causa, ut centesimæ perpetuo fœnore ducerentur. hoc quid intersit, si tuos digitos noui, certe habes subductum, in quo quidem ὁδ᾽ οὐ πάρεργον. Luceius M.F. queritur apud me per literas, summum esse periculum, ne culpa senatus his decretis res ad tabulas nouas perueniat. commemorat, quid olim mali C. Iulius fecerit, cum dieculam dixerit, nunquam Resp. plus. sed ad rem redeo. meditare aduersus Brutum causam meam, si hæc causa est, contra quã nihil honeste dici potest, præsertim cum integram rem, & causam reliquerim. Reliqua sunt domestica. De ἐνδομύχῳ, probo idem, quod tu, Posthumiæ filiæ, quoniam Pontidia nugatur. sed uellem adesses. à Quinto fratre his mensibus nihil expectaris: nam Taurus propter niueis ante mẽsem Iuniũ transiri nõ potest. Thermũ, ut rogas, creberrimis literis fulcio. P. Valerium negat habere quicquam Deiotarus Rex, eumq; ait à se sustentari. Cum scies Romæ intercalatum sit, nec ne, uelim ad me scribas certum, quo die mysteria futura sint. literas tuas minus paulo expecto, quàm si Romæ esses, sed tamen expecto. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

M. TVLLII CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER VI.

CICERO ATTICO S.

a CCEPI *tuas literas ad quintum ter milia* Laodiceæ, *quas legi libentiſſime,* * *pleniſſimas amoris, humanitatis, officij, diligentiæ. ijs igitur reſpondebo: ſic enim poſtulas: nec* οἰκονομίαν *meam inſtituam, ſed ordinem conſeruabo tuum.*

Recenti*ſſimas à* Cybiſtris *te meas literas habere ais ad* X. Cal. Oct. *datas: & ſcire uis, tuas ego quas accęperim: omnes ferè, quas commemoras, præter eas, quas ſcribis* Lentuli *pueris &* Equotutico, *&* Brunduſio *datas. quare non* οἴχεται *tua induſtria, quod ueꝛeris; ſed præclare ponitur, ſiquidem id egiſti, ut ego delectarer: nam nulla re ſum delectatus magis.*

Quòd *meam* βαθύτητα *in* Appio *tibi, libertatem etiam in* Bruto *probo, uehementer gaudeo: ac putaram ſecus:* Appius *enim ad me ex itinere bis, ter'ue* ὑπομεμψιμοίρους *literas miſerat, quòd quædam à ſe conſtituta reſcinderem. ut ſi medicus, cum ægrotus alij medico traditus ſit, iraſci uelit ei medico, qui ſibi ſucceſſerit, ſi, quæ ipſe in curando cõſtituerit, mutet ille: ſic* Appius, *cum* ἐξ ἀφαιρέσεως *prouinciam curarit, ſanguinem miſerit, quicquid potuit, detraxerit, mihi tradiderit enectã;* προσανατρεφομένην *eam à me non libenter uidet, ſed modo ſuccenſet, modo gratias agit: nihil enim à me fit*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

cum ulla illius contumelia. tantummodo dissimilitudo meæ rationis offendit hominem: quid enim potest esse tam dissimile, quàm illo imperante exhaustam esse sumptibus, & iacturis prouinciam; nobis eam obtinentibus, numum nullum esse erogatum nec priuatim, nec publice? quid dicam de illius præfectis? comitibus? legatis? etiam de rapinis? de libidinibus? de contumelijs? nunc autem domus mehercule nulla tanto consilio, aut tanta disciplina gubernatur, aut tam modesta est, quàm nostra tota prouincia. hanc nonnulli amici Appij ridicule interpretantur; qui me iccirco putent bene audire uelle, ut ille male audiat; & recte facere non meæ laudis, sed illius contumeliæ causa. sin Appius, ut Bruti literæ, quas ad te misit, significabant, gratias nobis agit: non moleste fero: sed tamen eo ipso die, quo hæc ante lucem scribebam, cogitabam eius multa inique constituta, & acta tollere. Nunc uenio ad Brutum, quem ego omni studio te auctore sum complexus, quem etiam amare cœperam. sed dico reuocaui me, ne te offenderē: noli enim putare me quicquam maluisse, quàm, ut mandat is, facere, nec ulla de re plus laborasse. mandatorum autem mihi libellum dedit: ijsdemq; de rebus tu mecum egeras. omnia sum diligentissime persecutus. primum ab Ariobarzane sic contendi, ut talenta, quæ mihi pollicebatur, illi daret. quoad mecum Rex fuit, perbono loco res fuit. post à Pompeij procuratoribus sexcentis premi cœptus. Pompeius autem cum ob cæteras causas plus potest unus, quàm cæteri omnes, tum quòd putatur ad bellum Parthicum esse uenturus. ei tamen sic nunc soluitur, tricesimo quoq; die talenta Attica XXXIII. &

hoc ex tributis. nec id ſatis efficitur in uſuram menſtruam. ſed Cneus noſter clementer id fert: ſorte caret: uſura, nec ea ſolida, contentus eſt. alij neq; ſoluit quicq̃, nec poteſt ſoluere: nullum enim ærarium, nullum uectigal habet. Appij inſtituto tributa imperat. ea uix, in fœnus Pompeij quod ſatis ſit, efficiũt. amici Regis duo, tres'ue perdiuites ſunt: ſed ij ſuum tam diligenter tenent, quàm ego, aut tu. equidem non deſino tamen per literas rogare, ſuadere, accuſare Regem. Deiotarus etiam mihi narrauit, ſe ad eum legatos miſiſſe de re Bruti: eos ſibi reſponſum retuliſſe, illum non habere: & mehercule ego ita iudico. nihil illo regno ſpoliatius, nihil Rege egẽtius. itaq; aut tutela cogito me abdicare, aut, ut pro Glabrione Scæuola, fœnus, & impendium recuſare. ego tamen quas per te Bruto promiſeram præfecturas, M. Scaptio, & L. Gauio, qui in regno rem Bruti procurabant, detuli: nec enim in prouincia mea negotiabantur. tu autem meminiſti nos ſic agere, ut, quot uellet, præfecturas ſumeret, dum ne negotiatori. duas ei præterea dederam: ſed ij, quibus petierat, de prouincia deceſſerant. Nunc cognoſce de Salaminijs, quod uideo tibi etiam nouum accidiſſe, tanquam mihi: nunquam enim ex illo audiui, illam pecuniam eſſe ſuam. quin etiam libellum ipſius habeo, in quo eſt, Salaminij pecuniam debent M. Scaptio, & P. Matinio familiaribus meis. eos mihi commendat. adſcribit etiam, & quaſi calcar admouet, interceſſiſſe à ſe pro ijs magnam pecuniam. confeceram, ut ſoluerent centeſimis ſexennij ductis cum renouatione ſingulorum annorum. at Scaptius quaternas poſtulabat. metui, ſi impetraſſet,

ne tu ipse me amare desineres: nam ab edicto meo recessissem, & ciuitatem in Catonis, & in ipsius Bruti fide locatam, meisq; beneficijs ornatam, funditus perdidissem. atq; hoc tempore ipso impingit mihi epistolam Scaptius Bruti, rem illam suo periculo esse: quod nec mihi unquam Brutus dixerat, nec tibi: etiam ut præfecturam Scaptio deferrem. id uero per te exceperamus, ne negotiatori: quòd si cuiquam, huic tamen non: fuerat enim præfectus Appio, & quidem habuerat turmas equitum, quibus inclusum in curia senatum Salamine obsederat, ut fame senatores quinq; morerentur. itaq; ego, quo die tetigi prouinciam, cum mihi Cyprij legati Ephesum obuiam uenissent, literas misi, ut equites ex insula statim decederent. his de causis credo Scaptium iniquius de me aliquid ad Brutum scripsisse. sed tamen hoc sum animo: si Brutus putabit me quaternas centesimas oportuisse decernere, qui in tota prouincia singulas obseruarem, itaq; edixissem, idq; etiam acerbissimis fœneratoribus probaretur; si præfecturã negotiatori denegatam queretur, quod ego Torquato nostro in tuo Lenio, Pompeio ipsi in Sex. Statio negaui, & ijs probaui; si equites deductos moleste feret: accipiam equidem dolorem, mihi illum irasci, sed multo maiorem, non esse eum talem, qualem putassem. illud quidem fatebitur Scaptius, me ius dicente, sibi omnem pecuniam ex edicto meo auferendi potestatem fuisse. addo etiam illud, quod uereor tibi ipsi ut probem: consistere usura debuit, quæ erat in edicto meo: deponere uolebant: impetraui ab Salaminijs, ut silerent. ueniam illi quidem mihi dederunt. sed quid ijs fiet, si huc Paulus uenerit? sed totum hoc Bru=

to dedi, qui de me ad te humaniſſimas literas ſcripſit. ad me autem, etiam cum rogat aliquid, contumaciter, arroganter, ἀκοινωνήτως ſolet ſcribere. tu autem uelim ad eum ſcribas de his rebus, ut ſciam quomodo hæc accipiat: facies enim me certiorem. atq; hoc ſuperioribus literis ad te diligenter perſcripſeram. ſed planè te intelligere uolui, mihi non excidiſſe illud, quod tu ad me quibuſdam literis ſcripſiſſes, ſi nihil aliud de hac prouincia, niſi illius beneuolentiam, deportaſſem, mihi id ſatis eſſe. ſit ſanè, quoniam ita tu uis: ſed tamen cum eo, credo, quod ſine peccato meo fiat. igitur meo decreto ſoluatur æs Scaptio: ſtatim quàm id rectum ſit, tu iudicabis, ne ad Catonem quidem prouocabo. ſed noli me putare ἐγκελεύσματα illa tua abieciſſe, quæ mihi in uiſceribus hærent. flens mihi meam famam cõmendaſti. quæ epiſtola tua eſt, in qua mentionem non facias? itaq; iraſcatur qui uolet, patiar: τὸ γὰρ εὖ μετ' ἐμοῦ, præſertim cum ſex libris tanquam prædibus me ipſe obſtrinxerim: quos tibi tam ualde probari gaudeo: è quibus unum ἱστορικὸν requiris de Cn. Flauio Cn. F. ille uero ante decemuiros non fuit, quippe qui Aedilis Curulis fuerit, qui magiſtratus multis annis poſt decemuiros inſtitutus eſt. quid ergo profecit, quòd protulit faſtos? occultatam putant quodam tempore iſtam tabulam, ut dies agendi peterentur à paucis. nec uero pauci ſunt auctores, Cn. Flauium ſcribam faſtos protuliſſe, actionesq; compoſuiſſe: ne me hoc, uel potius Africanum (is enim loquitur) commentum putes. οὐκ ἔλαθες illud de geſtu hiſtrionis: tu ſceleſte ſuſpicaris, ego ἀφελῶς ſcripſi.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

De me imperatore ſcribis te ex Philotimi literis cognouiſſe. ſed credo te, iam in Epeiro cũ eſſes, binas meas de omnibus rebus accepiſſe, unas à Pindeniſſo capto, alteras à Laodicea, utraſq; tuis pueris datas. quibus de rebus propter caſum nauigandi per binos tabellarios miſi Romam literas publice. De Tullia mea tibi aſſentior: ſcripſiq; ad eam, & ad Terentiam, mihi placere: tu enim ad me iam ante ſcripſeras, AC uellem te in tuum ueterem gregem retuliſſes. correcta uero epiſtola Memmiana, nihil negotij fuit: multo enim malo hunc à Pontidia, quàm illum à Seruilia. quare adiunges Aufium noſtrum, hominem ſemper amantem me, nunc credo eo magis, quòd debet etiam fratris Appij amorem erga me cum reliqua hæreditate creuiſſe, qui declarauit, quãti me faceret, cum ſæpe, tum in Burſa. næ tu me ſolicitudine magna liberaris. Furnij exceptio mihi nõ placet: nec ego ullum aliud tempus timeo, niſi quod ille ſolum excipit. ſed ſcriberem ad te de hoc plura, ſi Romæ eſſes. In Pompeio te ſpem omnem otij ponere non miror. ita res eſt. remouendumq; cenſeo illum diſſimulantem. ſed enim οἰκονομία ſi perturbatior eſt, tibi aſſignato: te enim ſequor σχεδιάζοντα. Cicerones pueri amant inter ſe, diſcunt, exercentur: ſed alter, uti dixit Iſocrates in Ephoro, & Theopompo, frenis eget, alter calcaribus. Quinto togam puram Liberalibus cogitabam dare: mandauit enim pater. ea ſic obſeruabo, quaſi intercalatum non ſit. Dionyſius mihi quidem in amoribus eſt: pueri autem aiunt eum furenter iraſci. ſed homo nec doctior, nec ſanctior fieri poteſt, nec tui, meiq; amantior. Thermum, Siluium uere

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

audis laudari. ualde se honeste gerunt. adde M. Nonium, Bibulum, me, si uoles. iam Scrofa, uellem, haberet, ubi posset: est enim lautum negotium. cæteri infirmant πολίτευμα Catonis. Hortensio φ causam meã cõmendas, ualde gratũ. De Amiano, spei nihil putat esse Dionysius. Terentij nullum uestigiũ agnoui. Meragenes certe perijt. feci iter per eius possessionem, in qua animal reliquum nullum est. hæc non noram tũ, cum Democrito tuo locutus sum. Rhosij causam mãdaui. sed heus tu, quid cogitas infelicitatis? lancibus, et splendidissimis canistris olusculis nos soles pascere. quid te in uasis fictilibus appositurum putem? Κέρας Phemio mandatum est: reperietur: modo aliquid illo dignum canat. Parthicum bellum impendet. Cassius ineptas literas misit: necdum Bibuli erant allatæ: quibus recitatis, puto fore, ut aliquando commoueatur senatus. equidem sum magna animi perturbatione, si, ut opto, non prorogatur nostrum negotium. habeo Iunium, & Quintilem in metu. esto: duos quidem menses sustinebit Bibulus. quid illo fiet, quem reliquero? præsertim si fratrem? quid de me autem, si non tã cito decedo? magna turba est. mihi tamen cum Deiotaro conuenit, ut ille in meis castris esset cum suis copijs omnibus. habet autem cohortes quadringenarias, nostra armatura XXX. equitum ∞∞. erit ad sustentandum, quoad Pompeius ueniat, qui literis, quas ad me mittit, significat, suum negotium illud fore. hiemant in nostra prouincia Parthi. expectatur ipse Orodes. quid quæris? aliquantum est negotij. De Bibuli edicto nihil noui præter illam exceptionem, de

*qua tu ad me ſcripſeras, NIMIS graui præiudi=
cio in ordinem noſtrum. ego tamen habeo ἰσοδυ=
ναμοῦσαν, ſed tectiorem ex Q. Mutij P.F. edicto A=
ſiatico, EXTRA quàm ſi ita negotium geſtum eſt,
ut eo ſtari non oporteat, ex fide bona. multaq; ſum
ſecutus Scæuolæ, in ijs illud, in quo ſibi libertatem
cenſent Græci datam, ut Græci inter ſe diſceptent ſuis
legibus. breue autem edictum eſt propter hanc meam
διαίρεσιν, quòd duobus generibus edicendum putaui:
quorum unum eſt prouinciale, in quo eſt de rationibus
ciuitatum, de ære alieno, de uſura, de ſyngraphis, in eo=
dem omnia de publicanis: alterum, quod ſine edicto ſa
tis commode tranſigi non poteſt, de hæreditatum poſſeſ
ſionibus, de bonis poſſidendis, magiſtris faciundis, uen=
dendis: quæ ex edicto & poſtulari, & fieri ſolent. ter
tium, de reliquo iure dicundo, ἄγραφον reliqui. dixi
me de eo genere mea decreta ad edicta urbana accom=
modaturum. itaque curo: & ſatisfacio adhuc omni=
bus: Græci uero exultant, quòd peregrinis iudicibus
utuntur: nugatoribus quidem, inquies. quid refert?
tamen ſe αὐτονομίαν adeptos putant: uoſtri enim, cre
do, graueis habent Turpionem ſutorium, & Vectium
mancipem. De publicanis quid agam, uideris quæ=
rere. habeo in delicijs, obſequor, uerbis laudo, orno, effi=
cio, ne cui moleſti ſint: τὸ παραδοξότατον. uſuras eo
rum, quas pactionibus adſcripſerat, ſeruauit etiam Ser
uilius. ego ſic. diem ſtatuo ſatis laxam: quam ante
ſi ſoluerint, dicò me centeſimas ducturum: ſi non ſol=
uerint, ex pactione. itaque & Græci ſoluunt tolerabi=
li fœnore: & publicanis res eſt gratiſſima, ſi illam*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

iam habent: pleno modio uerborum honorem, inuita=
tionem crebram. quid plura? sunt omnes ita mihi fa
miliares, ut se quisque maxime putet. sed tamen μη=
δὲν αὐτᾶς. scis reliqua. De statua Africani, ὢ πραγ
μάτων ἀσυγκλώστων. sed me ipsum delectauit in tuis
literis. ain tu? Scipionem hic Metellus proauum suum
nescit Censorem fuisse? atqui nihil habuit aliud inscri=
ptum, nisi, Cēsor, ea statua, quæ ad Opis aperte posita in
excelso est. in illa autem, quæ est ad πολυδεύκους, in=
scriptum est, Cos. quam esse eiusdem, status, amictus, an
nulus, imago ipsa declarat. at hercule ego cum in tur=
ma inauratarum equestrium, quas hic Metellus in Ca=
pitolio posuit, animaduertissem in Serapionis subscri=
ptione Africani imaginem, erratum fabrile putaui:
nunc uideo Metelli. ὢ ἀνιστορησίαν turpem: nam il=
lud de Flauio, & fastis, si secus est, commune er=
ratum est: & tu belle ἠπόρησας: & nos publicam
propè opinionem secuti sumus, ut multa apud Græcos:
quis enim non dixit, Εὔπολιν τὸν τῆς Ἀρχαίας ab Al=
cibiade nauigante in Siciliam deiectum esse in mare?
redarguit Eratosthenes: affert enim, quas ille post id
tempus fabulas docuerit. num iccirco Duris Samius,
homo in historia diligens, quòd cum multis errauit, ir=
ridetur? quis Zaleucum leges Locris scripsisse non di=
xit? num igitur iacet Theophrastus, si id à Timæo tuo
familiari reprehensum est? sed nescire proauum suum
Censorem non fuisse turpe est, præsertim cum post eum
Consulem nemo Cornelius illo uiuo Censor fuerit.
Quod de Philotimo, & de solutione XXDC. scribis,
Philotimum circiter Calen. Ian. in Chersonessum au=

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

dio uenisse. ac mihi ab eo nihil adhuc. reliqua mea Ca
millus scribit se accepisse. ea quæ sint, nescio, & aueo
scire. sed hæc posterius, & coràm fortasse commodius.

Illud me mi Attice in extrema ferè parte epistolæ cõ
mouit: scribis enim sic, τί λοιπόν? deinde me obse=
cras amantissime, ne obliuiscar uigilare, & ut animad=
uertam, quæ fiant. nunquid de quo inaudisti? & si ni=
hil eiusmodi est: πολλοῦγε καὶ δεῖ: nec enim me fefel
lisset, nec fallet. sed ista admonitio tua tam accurata
nescio quid mihi significare uisa est. De M. Octauio,
iterum tibi rescribo, te illi probe respondisse. paulo uel=
lem fidentius: nam Celius libertum ad me misit, & li=
* teras accurate scriptas & de pantheris, sed à ciuitati=
bus. rescripsi, alterum me moleste ferre, si ego in te=
nebris laterem, nec audiretur Romæ, nullũ in mea pro=
uincia numum, nisi in æs alienum, erogari; docuiq;, nec
mihi conciliare pecuniam licere, nec illi capere; monuiq;
eum, quem planè diligo, ut, cum alios accusasset, cautius
uiueret: illud autem alterum alienum esse existimatio=
ne mea, Cibyratas imperio meo publice uenari. Lepta
tua epistola gaudio exultat: etenim scripta belle est, meq;
apud eum magna in gratia posuit. Filiola tua gra=
tum mihi fecit, quòd tibi diligenter mandauit, ut mihi
salutem ascriberes: gratum etiam Pilia, sed illa officio=
sius, quòd mihi, quem iampridem nunquam uidet. igi=
tur tu quoque salutem utrique ascribito. Literas da=
turum prid. Cal. Ian. suauem habui recordationem cla=
rissimi iurisiurandi: quod ego non eram oblitus: ma=
gnus enim prætextatus illo die fui. habes ad omnia.
non, ut postulasti, χρύσεα χαλκείων, sed paria pari=

bus respondemus. Ecce autem alia pusilla epistola,
quam non relinquam ἀναντιφώνητον. Bene meher-
cule potuit Luceius Tusculanum, nisi forte, solet enim,
cum suo tibicine. & uelim scire, quis sit status eius.
Lentulum quidem nostrum, præter Tusculanum, pro-
scripsisse audio. cupio hos expeditos uidere: cupio etiã
Sestium: addes etiam ijs Celiũ. quibus omnibus est: αἴ-
δεσθεν μὲν ἀνήνασθαι δεῖσαν δ᾽ ὑποδέχθαι. De Mem-
mio restituendo ut Curio cogitet, te audisse puto. De
Egnatij Sidicini nomine, nec nulla, nec magna spe su-
mus. Pinarium, quem mihi commendas, diligentissi-
me Deiotarus curat grauiter ægrum. respondi etiam
minori. Tu uelim, dum ero Laodiceæ, id est ad Id.
Maij, q̃ sæpissime mecum per literas colloquare: & cũ
Athenas ueneris (iam enim sciemus de rebus urbanis, de
prouincijs, quæ omnia in mensem Martium sunt colla-
ta) utiq; ad me tabellarios mittas. Sed heus tu, Genua
rios à Cæsare per Herodem, talẽta Attica L. extorsistis?
in quo, ut audio, magnum odium Pompeij suscepistis:
putat enim suos numos uos comedisse, Cæsarem in me-
* rito reædificando diligentiorem fore. hoc ego ex P. Ve
dio magno nebulone, sed Pompeij tamen familiari au-
diui. hic Vedius uenit mihi obuiam cum duobus essedis,
& rheda equis iuncta, & lectica, & familia magna.
pro qua, si Curio legem pertulerit, HS centena pen-
dat necesse est. erat præterea cynocephalus in essedo:
nec deerant onagri. nunquam uidi hominem nequio-
rem. sed extremum audi. diuersatus est Laodiceæ a-
pud Pompeiũ Vindullum: ibi sua deposuit, cum ad me
profectus est. moritur interim Vindullus: quæ res ad

Magnum Pompeium pertinere putabatur. C. Venonius domum Vindulli uenit. cum omnia obsignaret, in Vedianas res incidit. in his inuentæ sunt quinque lagunculæ matronarum, in quibus una sororis amici tui, hominis Bruti, qui hoc utatur, et illius Lepidi, qui hæc tam negligenter ferat. hæc te uolui παριστορῆσαι: *sumus enim ambo belle curiosi. unum etiam uelim cogites. audio Appium* προπύλαιον *Eleusine facere. num inepti fuerimus, si nos quoque Academiæ fecerimus? puto, inquies. ergo id ipsum scribes ad me. equidem ualde Athenas ipsas amo. uolo esse aliquod monimentum. odi falsas inscriptiones statuarum alienarum. sed ut tibi placebit: faciesq; me, in quem diem Romana incidāt mysteria, certiorem, & quomodo hiemaris. Cura ut ualeas. Post Leuctricam pugnam die septingentesimo sexagesimo quinto.*

CICERO ATTICO S.

CVM *Philogenes libertus tuus Laodiceam ad me salutā di causa uenisset, & se statim ad te nauigaturum esse diceret, has ei literas dedi, quibus ad eas rescripsi, quas acceperam à Bruti tabellario. & respondebo primum postremæ tuæ paginæ, quæ mihi magnæ molestiæ fuit, quòd ad te scriptum est ab Cincio de Statij sermone, in quo hoc molestissimum est, Statium dicere, à me quoq; id consilium probari, probari autem? de isto hactenus: dixerim me uel plurima uincla tecum summæ coniunctionis optare, & sunt amoris arctissima: tantum abest, ut ego ex eo, quo astricti sumus, laxari aliquid uelim.*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

illum autem multa de istis rebus asperius solere loqui, saepe sum expertus, saepe etiam leniui iratum. id scire te arbitror. in hac autem peregrinatione, militiá'ue nostra saepe incensum ira uidi, saepe placatum. quid ad Statium scripserit, nescio. quicquid acturus de tali re fuit, scribendum tamen ad libertum non fuit. mihi autem erit maxime curae, nequid fiat secus, quàm uolumus, quamq́; oportet. nec satis est in eiusmodi re, se quenque praestare. ac maxime partes istius officij sunt pueri Ciceronis, siue iam adolescentis: quod quidem illum soleo hortari. ac mihi uidetur matrem ualde, ut debet, amare, teq́; mirifice. sed est magnum illud quidem, ueruntamen multiplex pueri ingenium. quo ego regendo habeo negotij satis. quoniam respondi tuae paginae postremae prima mea, nunc ad primam reuertar tuam. Peloponnesias ciuitates omneis maritimas esse, hominis non nequam, sed etiam tuo iudicio probati, Dicaearchi tabulis credidi. is multis nominibus in Trophoniana Chaeronis narratione Graecos in eo reprehendit, quòd mare tam secuti sunt: nec ullum in Peloponneso locum excipit. cum mihi auctor placeret (etenim erat ἱστορικώτατος, & uixerat in Peloponneso) admirabar tamen, & uix aggrediens communicaui cum Dionysio: atque is primo est commotus: deinde, quòd tum de isto Dicaearcho non minus bene existimabat, quàm tu de C. Vestorio, ego de M. Cluuio, non dubitabat, quin ei crederemus. Arcadiae censebat esse Lepreon quoddam maritimum: Tene autem, & Aliphera, & Tritia νεόκτιστα ei uidebantur: idq́; τῷ τῶν νεῶν καταλόγῳ confirma-

bat, ubi mentio non fit istorum: itaq; istum ego locum
totidẽ uerbis à Dicæarcho transtuli. Phliasios dici scie
bam: & ita fac ut habeas: nos quidem sic habemus.
sed primo me ἀναλογία deceperat, φλιοῦς, ὀποῦς, σιποῦς,
quod ὀποῦντιοι, σιποῦντιοι. sed hoc continuo correxi=
mus. Lætari te nostra moderatione, & continẽtia ui
deo. tum id magis faceres, si adesses, atq; hoc foro, quod
egi ex Idib. Febr. Laodiceæ ad Cal. Maij omniũ diœcesiũ
præter Ciliciæ. mirabilia quædã effecimus. ita multæ
ciuitates omni ære alieno liberatæ, multæ ualde leuatæ
sunt: omnes suis legibus, & iudicijs usæ αὐτονομίαν ade
ptæ, reuixerunt. his ego duobus generibus facultatem
ad se ære alieno liberandas, aut leuandas dedi: uno,
quòd omnino nullus in imperio meo sumptus factus est
(nullum cum dico, non loquor ὑπερβολικῶς) nullus in=
quã ne teruntius quidem. hac autem re, incredibile est,
quãtum ciuitates emerserint. accessit altera. mira e=
rant in ciuitatibus ipsorũ furta Græcorum, quæ magi=
stratus sui fecerant. quæsiui ipse de ijs, qui annis decem
proximis magistratũ gesserant. aperte fatebãtur. itaq;
sine ulla ignominia suis humeris pecunias populis retule
runt. populi autem nullo gemitu publicanis, quibus hoc
ipso lustro nihil soluerant, etiam superioris lustri reddi
derunt. itaq; publicanis in oculis sumus: gratis, inquis,
uiris: sensimus. iam cætera iurisdictio nec imperita, et
clemens cũ admirabili facilitate. aditus autẽ ad me mi
nime prouinciales. nihil per cubicularium. ante lucẽ
inambulabã domi, ut olim cãdidatus. grata hæc, et ma=
gna, mihiq; nõ dũ laboriosa ex illa uetere militia. Nonis
Maij in Ciliciã cogitabã: ibi cũ Iuniũ mensem consum=

psißem, atq; utinam in pace (magnum enim bellum impendet à Parthis) Quintilem in reditu ponere: annuæ enim mihi operæ ad III. Cal. Sext. emerentur. magna autem in spe sum, mihi nihil temporis prorogatum iri. habebam acta urbana usq; ad Non. Mart. è quibus intelligebam Curionis nostri cõstantia omnia potius actũ iri, quàm de prouincijs. ergo, ut spero, propediem te uidebo. Venio ad Brutum tuum, immo nostrum: sic enim mauis. equidem omnia feci, quæ potui aut in mea prouincia perficere, aut in regno experiri. omni igitur modo egi cum Rege, & ago quotidie, per literas scilicet: ipsum enim triduum, quatriduum'ue mecum habui turbulentis in rebus, quibus eum liberaui. sed & tum præsens, & postea creberrime non destiti rogare, et petere mea causa, suadere, et hortari sua. multum profeci, sed quantum, non planè (quia longe absum) scio. Salaminios autem (hos enim poteram coercere) adduxi, ut totum nomen Scaptio uellent soluere, sed centesimis ductis à proxima quidem syngrapha, nec perpetuis, sed renouatis quotannis. numerabantur numi. noluit Scaptius. tu qui ais Brutum cupere aliquid perdere? quaternas habebat in syngrapha. fieri non poterat: nec, si posset, ego pati possem. audio omnino Scaptium pœnitere. nam quod S. C. esse dicebat, ut ius ex syngrapha diceretur: eo consilio factum est, quòd pecuniam Salaminij contra legem Gabiniam sumpserant. uetabat autẽ Auli lex ius dici de ita sumpta pecunia. decreuit igitur senatus, ut ius diceretur ista syngrapha. nunc ista habet iuris idem, quod cæteræ; nihil præcipui. hæc à me ordine facta puto me Bruto probaturũ: tibi, nescio:

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

Catoni certe probabo. ſed iam ad te ipſum reuertor. Ain tandem Attice laudator integritatis, & elegantiæ noſtræ? auſus es hoc ex ore tuo?(inquit Ennius)ut equites Scaptio ad pecuniam cogendam darem, me rogare? an tu, ſi mecum eſſes, qui ſcribis morderi te interdum, quod non ſimul ſis, paterere me id facere, ſi uellem? nõ amplius, inquis, quinquaginta. cum Spartaco minus multi primo fuerunt. quid tandem iſti mali in tam tenera inſula non feciſſent? non feciſſent autẽ? immo quid ante aduentum meum non fecerunt? incluſum in curia ſenatum habuerunt Salaminium ita multos dies, ut interierint nõnulli fame: erat enim præfectus Appij Scaptius, & habebat turmas ab Appio. id me igitur tu, cuius mehercule os mihi ante oculos ſolet uerſari, cum de aliquo officio, ac laude cogito, tu me inquam rogas, præfectus ut Scaptius ſit? at hoc ſtatueramus, ut negotiatorem neminem: idq; Bruto probaueramus. habeat is turmas: cur potius, quàm cohortes? ſumptu iã nepos euadit Scaptius. uolunt, inquis, principes. ſcio: nã ad me Epheſum uſq; uenerunt, flenteſq; equitum ſcelera, & miſerias ſuas detulerunt. itaq; ſtatim dedi literas, ut ex Cypro equites ante certam diem decederent. ob eamq; cauſam, tum ob cæteras Salaminij nos in cœlum decretis ſuis ſuſtulerunt. ſed iam quid opus equitatu? ſoluunt enim Salaminij: niſi forte id uolumus armis efficere, ut fœnus quaternis centeſimis ducant. & ego audebo legere unquam, aut attingere eos libros, quos tu dilaudas, ſi tale quid fecero? nimis, inquam, in iſto Brutum amaſti dulciſſime Attice: nos, uereor, ne parũ. atq; hæc, ſcripſi ego ad Brutum, ſcripſiſſe te ad me. cognoſce nũc cætera.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

Pro Appio nos hic omnia facimus, honeste tamē, sed planè libenter: nec enim ipsum odimus, & Brutum amamus: & Pompeius à me mirifice contendit, quem mehercule plus, plusq; in dies diligo. C. Celium Quæs. huc uenire audisti. nescio, quid sit: sed Pāmenia illa mihi nō placēt. Ego me spero Athenis fore mense Septembri. tuorum itinerum tempora scire sanè uelim. Εὐήθειαν *Sēpronij Rufi cognoui ex epistola Corcyræa. quid quæris? inuideo potentiæ Vestorij. cupiebam etiam nunc plura garrire: sed lucet: urget turba: festinat Philogenes. ualebis igitur, & ualere Piliam, & Cæciliam nostram iubebis literis, & saluebis à meo Cicerone.*

CICERO ATTICO S.

ETSI *nil sanè habebam noui, quod post accidisset, quàm dedissem ad te Philogeni liberto tuo literas: tamen, cum Philotimum Romam remitterem, scribendum aliquid ad te fuit. ac primum illud, quod me maxime angebat (non quo me aliquid iuuare posses: quippe res est in manibus: tu autem abes longe gentiū:* πολλὰ δ' ἐν μεταιχμίῳ νότος κυλίνδει κύματ' εὐρείης ἁλὸς *) obrepsit dies, ut uides (mihi enim ad III. Cal. Sext. de prouincia decedendum est) nec succeditur. quem relinquam, qui prouinciæ præsit? ratio quidem, & opinio hominum postulat fratrem: primum quòd uidetur esse honos: nemo igitur potior: deinde quòd solum habeo prætorium: Pontinus enim ex pacto, & conuento (nam ea lege exierat) iam à me discesserat. Quæstorem nemo dignum putat: etenim est leuis, libidinosus, sagax. De fratre autem primum illud est. persuaderi ei non posse arbitror:*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

odit enim prouinciam: & hercule nihil odiosius, nihil molestius. deinde, ut mihi nolit negare: quidnam mei sit officij? cum bellum esse in Syria magnum putetur, id uideatur in hanc prouinciam erupturum; hic præsidij nihil sit; sumptus annuus decretus sit: uideatur ne aut pietatis esse meæ, fratrem; aut diligentiæ, nugarum aliquid relinquere? magna igitur, ut uides, solicitudine afficior, magna inopia consilij. quid quæris? toto negotio nobis opus non fuit. quanto tua prouincia melior? decedes, cũ uoles: nisi forte iam decessisti. quem uidebitur, præficies Thesprotiæ, & Chaoniæ. necdum tamen ego Quintum conueneram, ut iam, si id placeret, scirem, posset ne ab eo impetrari: nec tamen, si posset, quid uellem, habebã. hoc est igitur eiusmodi. reliqua plena adhuc & laudis, & gratiæ, digna ijs libris, quos dilaudas. conseruatæ ciuitates: cumulate publicanis satisfactum: offensus contumelia nemo, decreto iusto, & seuero perpauci, nec tamen quisquam ut queri audeat. res gestæ dignæ triumpho. de quo ipso nihil cupide agemus, sine tuo quidem consilio certe nihil. clausula est difficilis in tradenda prouincia. sed hæc Deus aliquis gubernabit. De urbanis rebus scilicet plura tu scis: sæpius, & certiora audis. equidem doleo non me tuis literis certiorẽ fieri: huc enim odiosa afferebantur de Curione, de Paulo: non quo ullum periculum uideam stante Pompeio, uel etiam sedente, ualeat modo: sed mehercule Curionis, & Pauli meorum familiarium uicem doleo. formam igitur mihi totius Reip. si iam es Romæ, aut cum eris, uelim mittas, quæ mihi obuiam ueniat, ex qua me fingere possim, & præmeditari, quo

animo accedam ad Vrbem: est enim quiddam, aduenientem non esse peregrinum, atq; hospitem. Et, quod penè præterij, Bruti tui causa, ut sæpe ad te scripsi, feci omnia. Cyprij numerabant: sed Scaptius centesimis renouato in singulos annos fœnore contentus non fuit.

Ariobarzanes non in Pompeium prolixior per ipsum, quàm per me in Brutum: quem tamen ego præstare non poteram: erat enim Rex perpauper; aberamq; ab eo ita lõge, ut nihil possem nisi literis, quibus pugnare non destiti. summa hæc est. pro ratione pecuniæ liberius est Brutus tractatus, q̃ Pompeius. Bruto curata hoc anno talenta circiter C. Põpeio in sex mensibus promissa C C. iam in Appij negotio quantum tribuerim Bruto, dici uix potest. quid est igitur, quod laborem? amicos habet meras nugas M. Scaptium, qui, quia non habuit à me turmas equitum, quibus Cyprum uexaret, ut ante me fecerat, fortasse succenset: aut quia præfectus non est, quod ego nemini tribui negotiatori, non C. Vẽnonio meo familiari, non tuo M. Lenio: & quod tibi Romæ ostenderam me seruaturum, in quo perseueraui. sed quid poterit queri is, qui auferre pecuniam cum posset, noluit? Scaptio, qui in Cappadocia fuit, puto esse satisfactum. is à me Tribunatum cum accepisset, quem ego ex Bruti literis ei detulissem, postea scripsit ad me, se uti nolle eo Tribunatu. Caius est quidã, cui cum præfecturam detulissem Bruti rogatu, multa & dixit, & fecit cum quadam mea contumelia, P. Clodij canis. is me nec proficiscentem Apameã prosecutus est: nec, cum postea in castra uenisset, atq; inde discederet, num quid uellem, rogauit: & fuit aperte mihi, nescio quare, non

amicus. hunc ego si in præfectis habuissem, quem tu me hominem putares? qui, ut scis, potentissimorū hominum contumaciam nunquam tulerim, ferrem huius asseclæ? etsi hoc plus est, quàm ferre, tribuere etiam beneficij aliquid, & honoris. is igitur Caius, cum Apameæ me nuper uidisset Romam proficiscens, me ita appellauit (Culleolum uix auderem) unde, inquit, me iubes petere cibaria? profecto respondi lenius, q̃ putabant oportuisse, qui aderant: me nō instituisse ijs dare cibaria, quorum opera non essem usus. abijt iratus. huius nebulonis operatione si Brutus moueri potest, licebit eum solus ames, me æmulum non habebis. sed illum eum futurum esse puto, qui esse debet. tibi tamen causam notam esse uolui: et ad ipsum hæc perscripsi diligentissime. omnino (soli enim sumus) nullas unquam ad me literas misit Brutus, ne proxime quidem de Appio, in quibus non inesset arrogans ἀκοινώνητον aliquid. tibi autem ualde solet in ore
* esse, grauius autem non cōtemnere se, & Reges odisse superbos. in quo tamē ille mihi risum magis, q̃ stomachum mouere solet. sed planè parum cogitat, quid scribat, aut ad quem. Quintus Cicero puer legit, ut opinor, et certe, epistolam inscriptam patri suo: solet enim aperire, idq́; de meo consilio, siquid forte sit, quod opus sit sciri. in ea autem epistola erat illud idem de sorore, quod ad me. mirifice conturbatum uidi puerum. lacrymans mecum est questus. quid quæris? miram in eo pietatem, suauitatem, humanitatemq́; perspexi: quo maiorē spem habeo, nihil fore aliter, ac deceat. id te igitur scire uolui. ne illud quidem prætermittam. Hortensius filius fuit Laodiceæ cum gladiatoribus flagitiose, & turpiter. hunc

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

ego patris causa uocaui ad cœnã, quo die uenit: et eiusdem patris causa nihil amplius. is mihi dixit, se Athenis me expectaturum, ut mecum decederet. recte, inquam: quid enim dicerem? omnino puto nihil esse, quod dixit: no lo quidẽ, ne offendam patrẽ, quem mehercule ualde diligo. sin fuerit meus comes, moderabor ita, nequid eũ offendam, quem minime uolo. hæc sunt, etiam illud. Orationem Q. Celeris mihi uelim mittas contra M. Seruilium. literas mitte q̃primũ; si nihil fuerit, uel per tuum tabellariũ. Piliæ, et filiæ salutem. Cura, ut ualeas.

CICERO ATTICO. S.

T ARSVM uenimus Non. Iun. ibi me multa mouerunt: magnum in Syria bellum, magna in Cilicia latrocinia, mihi difficilis ratio administrandi, ꝙ paucos dies habebam reliquos annui muneris: illud autem difficillimũ: relinquendus erat ex S.C. qui præesset. nihil minus probari poterat, q̃ Quæstor Messinius. nã de Celio nihil audiebamus. rectissimum uidebatur fratrem cum imperio relinquere: in quo multa molesta, discessus noster, belli periculum, militum improbitas, sexcẽta prętereá. ò rem totam odiosam. sed hæc fortuna uiderit: quoniam consilio non multum uti licet. Tu quando Romam saluus, ut spero, uenisti, uidebis, ut soles, omnia, quæ intelliges nostra interesse, in primis de Tullia mea: cuius de conditione quid mihi placeret, scripsi ad Terentiam, cum tu in Græcia esses: deinde de honore nostro: quòd enim tu abfuisti, uereor, ut satis diligenter actum in senatu sit de literis meis. illud prætereá μυστικώτερον ad te scribam, tu sagacius odorabere,

τῆς δαμαρτός μου ὁ ἀπελεύθερος (οἶσθα ὃν λέγω) ἔδο=ξέ μοι πρώην, ἐξ ὧν ἀλογευόμενος παρεφθέγγετο πεφυρακέναι τὰς ψήφους ἐκ τῆς ὠνῆς τῶν ὑπαρχόντων τοῦ Κρο=τωνιάτου τυραννοκτόνου. δέδοικα δὴ, μή τι νοήσῃς. εἶς δή που τοῦτο δὴ περισκεψάμενος τὰ λοιπὰ ἐξ ἀσφάλισαι. non queo tantum, quantum uereor, scribere. tu autem fac, ut mihi tuæ literæ uolent obuiæ. hæc festinãs scripsi in itinere, atq; agmine. Piliæ, & puellæ Cæciliæ bellis=simæ salutem dices. Vale.

CICERO ATTICO S.

NVNC quidem profecto Romæ es: quò te (si ita est) sal uum uenisse gaudeo: unde quidem quãdiu abfuisti, ma gis à me abesse uidebare, q̃ si domi esses: minus enim mi=hi meæ notæ res erant, minus etiam publicæ. quare ue=lim, etsi (ut spero) te hæc legente aliquantum tamen uiæ processero, tamen obuias mihi literas quamargutissi mas de omnibus rebus crebro mittas, in primis de quo scripsi ad te antea. ὁ ου τῆς ξυναόρου τῆς ἐμῆς οὐξελεύθερος, ἔδοξέ μοι θαμὰ βατταρίζων, καὶ ἀλύων τοῖς ξυλλόγοις, καὶ ταῖς λέσχαις ὑπότι πεφυρακέναι τὰς ψήφους ἐν τοῖς ὑπάρχουσι τοῖς τοῦ Κροτωνιάτου. hoc tu indaga, ut soles, ast hoc magis. ἐξ ἄστεως ἑπταλόφου τειχῶν παρέδωκεν ἡμῶν γάμου ὀφειλήματα ὁ Κάμιλλος αὑτόν τε ὀφείλοντα μνᾶς. κδ. ἐκ τῶν Κροτωνιατικῶν, καὶ ἐκ τῶν χεῤῥονισιτικῶν. μη. καὶ κληρονομήσας χμ. κ. μ. τούτων δὲ μηδὲ ὀβολὸν διαλύσασθαι πάντων ὀφειληθέντων τοῦ δευτέρου μηνὸς τῇ νουμηνίᾳ. τὸν δὲ ἀπελεύθερον αὐτοῦ, ὄντα ὁμώνυμον τῷ Κόνωνος πατρὶ μηδὲν ὁλοσχερῶς πεφροντικέναι. ταῦτα οὖν πρῶτον μὲν ἵνα πάντα σώζηται, δεύτερον δὲ, ἵνα μηδὲ

τῶν τόκων ὀλιγωρήσῃς τῶν ἀπὸ τῆς προεκκειμένης ἡμέρας, ὅσας αὐτὸν ἠνέγκαμεν, σφόδρα δέδοικα. καὶ γὰρ παρῆν πρὸς ἡμᾶς κατασκεψόμενος, καί τι σχεδὸν ἐλπίσας, ἀπογνοὺς δὲ ἀλόγως ἀπέστη, ἐπειπὼν, αἰσχρόν τοι δηρόν τε μένειν. meq; obiurgauit uetere prouerbio, τὰ μὲν διδόμενα. reliqua uide, & , quantum fieri poteſt, perſpiciamus. & ſi annuum tempus propè iam emeritum habebamus: dies enim XXXIII. erant reliqui: ſolicitudine prouinciæ tamen uel maxime urgebamur: cum enim arderet Syria bello, & Bibulus in tanto mœrore ſuo maximam curam belli ſuſtineret, ad meq; Legati eius, & Quæſtor, & amici literas mitterent, ut ſubſidio uenirem; & ſi exercitum infirmum habebam, auxilia ſanè bona, ſed ea Galatarum, Piſidarum, Lyciorum (hæc enim ſunt noſtra robora) tamen eſſe officium meum putaui, exercitum habere quàproxime hoſtem, quoad mihi præeſſe prouinciæ per S.C. liceret. ſed, quo ego maxime delectabar, Bibulus moleſtus mihi non erat: de omnibus rebus ſcribebat ad me potius, et mihi deceſſionis dies λεληθότως obrepebat. qui cum aduenerit; ἄλλο πρόβλημα, quem præficiã, niſi Celius Quæſtor uenerit, de quo adhuc nihil certi habebamus. cupiebã meher cule longiorem epiſtolã facere: ſed nec erat res, de qua ſcriberem: nec iocari præ cura poteram. ualebis igitur, & puellæ ſalutem articulate dices, noſtræq; Piliæ.

CICERO ATTICO S.

EGO, dum in prouincia omnibus rebus Appium orno, ſubito ſum factus accuſatoris eius ſocer. id quidem,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

inquis, Dij approbent. ita uelim: teq; ita cupere certo scio. sed crede mihi, nihil minus putaram ego, qui de Ti. Nerone, qui mecum egerat, certos homines ad mulieres miseram, qui Romam uenerunt factis sponsalibus. sed hoc spero melius. mulieres quidem ualde intelligo delectari obsequio, & comitate adolescentis. cætera noli ἐξακανθίζειν. sed heus tu, πυροῦς εἰς δῆμον Athenis. placet hoc tibi? & si non impediebant mei certe libri: non enim ista largitio fuit in ciues, sed in hospites liberalitas. me tamen de Academiæ προπύλῳ iubes cogitare, quoniam Appius de Eleusine non cogitet. De Hortensio te certo scio dolere: equidem excrucior: decreueram enim cum eo ualde familiariter uiuere.

Nos prouinciæ præfecimus Celium: puerum, inquies, & fortasse fatuum, & non grauem, & non continentem: assentior: fieri non potuit aliter: nam quas multo ante tuas acceperam literas, in quibus ἐπέχειν te scripseras, quid esset mihi faciendum de relinquendo, eæ me pungebant: uidebam enim, quæ tibi essent ἐποχῆς causæ, (& erant eædem mihi) puero ne traderem. fratri autem, illud non utile nobis: nam præter fratrem nemo erat, quem sine contumelia Quæstori, nobili præsertim, anteferrem. tamen dum impendere Parthi uidebantur, statueram fratrem relinquere, aut etiam Reip. causa contra S. C. ipse remanere. qui posteaquam incredibili felicitate discesserunt, sublata dubitatio est. uidebam sermones, hui fratrem reliquit? num est hoc non plus annũ obtinere prouinciam? quid, quod senatus eos uoluit præesse prouincijs, qui non præfuissent? at hic triennium, ergo hæc ad populũ. quid

quæ tecum? nunquam essem sine cura, siquid iracundius, aut contumeliosius, aut negligentius. quæ fortuita hominum? quid, si quid filius puer, & puer bene sibi fidens? qui esset dolor? quem pater non dimittebat, teq; id censere moleste ferebat. at nunc Celius non dico equidem, quod egerit: sed tamen multo minus laboro. adde illud: Pompeius, eo robore uir, his radicibus, Q. Cassium sine sorte delegit, Cæsar Antonium: ego sorte datum offenderem? aut etiam inquirerem in eum, quem reliquissem? hoc melius, & huius rei plura exempla. senectuti quidem nostræ profecto aptius. at te apud eum, Dij boni, quanta in gratia posui? eiq; legi literas non tuas, sed librarij tui.

Amicorum literæ me ad triumphum uocant, rem à nobis, ut ego arbitror, propter hanc παλλιγγενεσίαν nostram, non negligendam. quare tu quoque mi Attice incipe hoc cupere, quo nos minus inepti uideamur. Vale.

CICERO ATTICO S.

QVINTVS FILIVS, pie sanè, me quidem certe multum hortante, sed currentem animum patris sui sorori tuæ reconciliauit. eum ualde tuæ literæ excitarunt. quid quæris? confido rem, ut uolumus, esse. Bis ad te ante scripsi de re mea familiari, si modo tibi redditæ literæ sunt, græce ἐν αἰνιγμοῖς. scilicet nihil est mouendum. sed tamen ἀφελῶς percunctando de nominibus Milonis, &, ut expediat, ut mihi recepit, hortando, aliquid ita tu proficies,

Ego Laodiceæ Quæstorem Messinium expectare iussi, ut confectas rationes lege Iulia apud duas ciuitates possim relinquere. Rhodum uolo puerorum causa. inde quamprimum Athenas: & si Etesiæ ualde reflant: sed uolo his magistratibus, quorum uoluntatem in supplicatione sum expertus. tu tamé mitte mihi quæso obuiam literas, nunquid putes Reip. nomine tardandum esse nobis. Tiro ad te dedisset literas, nisi eum grauiter ægrum Eseæ reliquissem. sed nuntiant, melius esse. ego tamen angor: nihil enim illo adolescente castius, nihil diligentius. Vale.

CICERO ATTICO S.

CVM instituissem ad te scribere, calamumq; sumpsissem, Batonius è naui rectà ad me uenit domum Ephesi, & epistolam tuam reddidit prid. Cal. Oct. lætatus sum felicitate nauigationis tuæ opportunitate Piliæ, etiá mehercule sermone eiusdem de coniugio Tulliæ meæ. Batonius aût miros terrores ad me attulit Cæsarianos. cû Lepta etiá plura locutus est; spero, falsa, sed certe horribilia: exercitum nullo modo dimissurum: cum illo Prætores Dess. Cassium Trib. Lentulum Cos. facere: Pompeio in animo esse Vrbem relinquere. sed heus tu, nunquid moleste fers de illo, qui se solet anteferre patruo sororis tuæ fily? at à quibus uictus? sed ad rem. Nos Etesiæ uehementissime tardarunt. detraxit XX. ipsos dies etiam aphractus Rhodiorum. Cal. Oct. Ephesò conscendentes hanc epistolam dedimus L. Tarquinio simul è portu egredienti, sed expeditius nauiganti. nos Rho=

diorum aphractis, cæterisq; longis nauibus tranquillita tes aucupaturi eramus. ita tamen properabamus, ut nõ posset magis. De rauduscculo Puteolano gratum. nũc uelim dispicias res Romanas, uideas, quid nobis de triũ= pho cogitandum putes, ad quem amici me uocant. ego, nisi Bibulus, qui, dum unus hospes in Syria fuit, pedem porta non plus extulit, q̃ domo sua, adniteretur de triũ= pho, æquo animo essem. nunc uero αἰσχρὸν σιωπᾶν. sed explora rem totam, ut, quo die congressi erimus, con silium capere possimus. at multa, qui & properarem, & ei literas darem, qui aut mecũ, aut paulo ante uentu rus esset. Cicero tibi plurimã salutem dicit. tu dices utriusq; nostrũ uerbis & Piliæ tuæ, & filiæ. Vale.

CICERO ATTICO S.

IN PIRAEEA cum exissem prid. Id. Oct. accepi ab Acasto seruo meo statim tuas literas, quas quidem cum expectassem iandiu, admiratus sum, ut uidi obsignatã epistolam, breuitatem eius: ut aperui, rursus σύγχυ= σιν literularum, quæ solent tuæ copiosissimæ, & claris= simæ esse. ac ne multa, cognoui ex eo, quòd ita scripse= ras, te Romam uenisse ad XII. Cal. Oct. cum febri. percussus uehementer, nec magis, quàm debui, statim quæro ex Acasto. ille & tibi, & sibi uisum, & ita se domi ex tuis audisse, ut nihil esset incommode. id uide= batur approbare, quod erat in extremo, febriculam tum te habentem scripsisse. sed clamaui tamen, admira tusq; sum, quòd nihilo minus ad me tua manu scripsis= ses. quare de hoc satis: spero enim, quæ tua prudentia,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

& temperantia, & hercule, ut me iubet Acaſtus, confido te iam, ut uolumus, ualere. À Turranio te accepiſſe meas literas gaudeo. παραφύλαξον, ſi me amas, τὴν τοῦ φυρατοῦ φιλοτιμίαν ἀυτότατα. hanc, quæ mehercule mihi magno dolori eſt (dilexi enim hominem) procura (quantulacunque eſt) Prætianam hæreditatem. prorſus illam ne attingas. dices numos mihi opus eſſe ad apparatum triumphi: in quo, ut præcipis, nec me κενὸν in expetendo cognoſces, nec ἄτυφον in abijciendo. intellexi ex tuis literis te ex Turranio audiſſe, à me prouinciam fratri traditam. adeon ego non perſpexeram prudentiam literarum tuarum? ἐπέχειν te ſcribebas. quid erat dubitatione dignum? ſi eſſet quicquam, cur placeret fratrem, & talem fratrem relinqui? ἀθέτησις iſta mihi tua, non ἐποχὴ uidebatur. monebas de Q. Cicerone puero, ut eum quidem neutiquam relinquerem. τοῦτο μόνον ἐρῶν ἐμοῖ. eadem omnia, quaſi collocuti eſſemus, uidimus. non fuit faciendum aliter, meq́; ἐπιχρονία ἐποχὴ tua dubitatione liberauit. ſed puto te accepiſſe de hac re epiſtolam ſcriptam accuratius. ego tabellarios poſtero die ad uos eram miſſurus, quos puto ante uenturos, quàm noſtrum Saufeium. ſed eum ſine meis literis ad te uenire uix rectum erat. Tu mihi, ut polliceris, de Tulliola mea, id eſt de Dolabella, perſcribas: de Rep. quam præuideo in ſummis periculis: de Cenſoribus, maximeq́; de ſignis, tabulis quid fiat: referatur ne. Idib. Oct. has dedi literas, quo die, ut ſcribis, Cæſar Placentiam legiones quatuor. quæſo, quid nobis futurum eſt, macte ſcribas. Athenis ſtatio mea nũc placet. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

M. TVLLII CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER VII.

CICERO ATTICO S.

d EDERAM *equidem L. Saufeio literas, & dederam ad te unum, quòd, cum non esset temporis mihi ad scribendum satis, tamen hominem tibi tam familiarem sine meis literis ad te uenire nolebam: sed, ut philosophi ambulant, has tibi redditum iri putabam prius. sin iam illas accepisti, scis me Athenas uenisse pridie Id. Oct. è naui egressum in Piræeum tuas ab Acasto nostro literas accepisse: conturbatum, quòd cum febre Romam uenisses: bono tamen animo esse cœpisse, quòd Acastus ea, quæ uellem, de alleuato corpore tuo nuntiaret: cohorruisse autem, quòd tuæ literæ de legionibus Cæsaris afferrent; & egisse tecum, ut uideres, nequid φιλοτιμία eius, quem nosti, nobis noceret, & de quo iam pridem ad te scripseram. Turranius autem secus tibi Brundusij dixerat, quod ex his literis cognoui, quas à Xenone optimo uiro accepi. cur fratrem prouinciæ non præfecissem, exposui breuiter. hæc ferè sunt in illa epistola. nunc audi reliqua. Per fortunas, omnem tuum amorem, quo me es amplexus, omnemq; tuam prudentiam, quam mehercule in omni genere iudico singularem, conferto ad eam curam, ut de omni statu meo cogites: uidere enim mihi uideor tantam dimi-*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

cationem, niſi idem Deus, qui nos melius, quàm opta=
re auderemus, Parthico bello liberauit, reſpexerit Remp.
quanta nunquam fuit. age, hoc malum mihi commu=
ne eſt cum omnibus: nihil tibi mando, ut de eo cogites.
illud meum proprium πρόβλημα quæſo ſuſcipe. uides
ne, ut te auctore ſim utrunque complexus? ac uellem
à principio te audiſſe amiciſſime monentem. ἀλλ᾽ ἐμὸν
οὔποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθες πατρίδος: ſed ali=
quãdo tamen perſuaſiſti, ut alterum complecterer, quia
de me erat optime meritus; alterum, quia tantum uale
bat. feci igitur, atque effeci omni obſequio, ut neutri il
lorum quiſquam eſſet me carior: hæc enim cogitaba=
mus, nec mihi iuncto cum Pompeio fore neceſſe peccare
in Rep. aliquando; nec cum Pompeio ſentienti, pugnan
dum eſſe cum Cæſare; tanta erat illorum coniunctio.
nunc impendet, ut & tu oſtendis, & ego uideo, ſumma
inter eos contentio. me autem uterq; numerat ſuum: ni
ſi forte ſimulat alter: nam Pompeius non dubitat(ue=
re enim iudicat) ea, quæ de Rep. nunc ſentiat, mihi ualde
probari. utriuſq; autem accepi eiuſmodi literas eodem
tempore, quo tuas, ut neuter quenquam omnium pluris
facere, quàm me, uideretur. uerum quid agant? non
quæro illa ultima(ſi enim caſtris res geretur, uideo cũ
altero uinci ſatius eſſe, q̃ cũ altero uincere) ſed illa, quæ
tum agẽtur, cum uenero, ne ratio abſentis habeatur, ut
exercitum dimittat. dic M. Tulli. quid dicam? expe=
cta, amabo te, dum Atticum conueniam. non eſt locus
ad tergiuerſandum contra Cæſarem. ubi illæ ſunt den
ſæ dexteræ? nã ut illi hoc liceret, adiuui rogatus ab ipſo
* Rauennæ de Celio Trib. pl. ab ipſo autẽ? etiã à Cneo no=

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.2.3.29

ſtro in illo diuino tertio Conſulatu. aliter ſenſero: αἰδέομαι non Pōpeium modo, ſed Τρῶας, καὶ Τρῳάδας. Πουλυδάμας μοι πρῶτος ἐλεγχείην καταθήσει, quis? tu ipſe ſcilicet laudator & factorum, et ſcriptorum meorum. hanc ego plagam effugi per duos ſuperiores Marcellorum Conſulatus, cum eſt actum de prouincia Cæſaris. nunc incido in diſcrimen ipſum. itaque ut ſtultus primus ſuam ſentētiam dicat, mihi ualde placet de triumpho nos moliri aliquid, extra Vrbem eſſe cum iuſtiſſima cauſa. tamen dabunt operam, ut eliciant ſententiam meam. ridebis hoc loco fortaſſe: quàm uellem etiam nunc in prouincia morari. planè opus fuit, ſi hoc impendebat: etſi nil miſerius: nam ὁδοῦ πάρεργον, uolo te hoc ſcire, omnia illa prima, quæ etiam tu literis in cœlum ferebas, ἐπίτηκτα fuerunt. quàm non eſt facilis uirtus, quàm uero difficilis eius diuturna ſimulatio: cum enim hoc rectum, & glorioſum putarem, ex annuo ſumptu, qui mihi decretus eſſet, me C. Celio Quæſtori relinquere annuum, referre in ærarium ad HS CIↃ: ingemuit noſtra cohors, omne illud putans diſtribui ſibi oportere, ut ego amicior inuenirer Phrygum, & Cilicum ærarijs, quàm noſtro. ſed me non mouerunt: nam & mea laus apud me plurimū ualuit: nec tamen quicquam honorifice in quenquam fieri potuit, quod prætermiſerim. ſed hæc fuerit, ut ait Thucidides, ἐκβολὴ λόγου non inutilis. tu autem de noſtro ſtatu cogitabis: primum quo artificio tueamur beneuolentiam Cæſaris: deinde de ipſo triumpho: quem uideo, niſi Reip. tempora impedient, εὐπόριστον, iudico autem cum ex literis amicorum, tum ex ſupplicatione, quam qui non decreuit,

plus decreuit, quàm ſi omneis decreuiſſet triumphos. ei porrò aſſenſus eſt unus familiaris meus Fauonius, alter iratus Hirrus. Cato autem & ſcribendo affuit, et ad me de ſententia ſua iucundiſſimas literas miſit. ſed tamen gratulans mihi Cæſar de ſupplicatione, triumphat de ſententia Catonis, nec ſcribit quid ille ſententiæ dixerit, ſed tamen ſupplicationem eum mihi non decreuiſſe. redeo ad Hirrum. cœperas eum mihi placare: perfice. habes Scrofam. habes Silium. ad eos ego etiã antea ſcripſi, & ad ipſum Hirrum: locutus enim erat cum ijs, commode ſe potuiſſe impedire, ſed noluiſſe; aſſenſum tamen eſſe Catoni amiciſſimo meo, cum is honorificentiſſimam in me ſententiam dixiſſet; nec me ad ſe ullas literas miſiſſe, cum ad omneis mitterem. uerum dicebat: ad eum enim ſolum, & ad Craſſipedem non 'ſcripſeram. atque hæc de rebus forenſibus. Redeamus domum. dijungere me ab illo uolo. mirus eſt φυράτης Germanus Lartidius. ἀλλὰ τὰ μὲν προτετύχθαι ἐάσομεν, ἀχνύμενοί περ. reliqua expediamus, hoc primum, quod acceſſit cura dolori meo, ſed hoc tamen quicquid eſt. Prætianum cum ijs rationibus, quas ille meas tractat, admiſceri nolo. ſcripſi ad Terentiam, ſcripſi etiam ad ipſum, me, quicquid poſſem numorum, ad apparatum ſperati triumphi ad te redacturum. ita puto ἄμεμπτα fore. uerum ut lubebit. hanc quoq; ſuſcipe curam, quemadmodum experiamur. id & oſtendiſti quibuſdam literis ex Epeiro, & Athenis datis, & in eo ego te adiuuabo. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

CICERO ATTICO S.

BRVNDVSIVM uenimus VII. Cal. Dec. usi tua felicitate nauigandi. ita belle nobis flauit ab Epeiro lenissimus Auster, mitis. hunc σπουδάζοντα, si cui uoles τῶν νεωτέρων, pro tuo uendito. Inualetudo tua me ualde conturbat: significant enim tuæ literæ te prorsus laborare. ego autem cum sciam, quàm sis fortis, uehementius esse quiddam suspicor, quod te cogat cedere, & propemodum infringat. etsi alteram quartanam Pamphilus tuus mihi dixit decessisse, et alteram leuiorem accedere. Terentia uero, quæ quidem eodem tempore ad portam Brundusinam uenit, quo ego in portum, mihiq; obuia in foro fuit, L. Pontium sibi in Trebulano dixisse narrabat, etiam eam decessisse. quod si ita est, quod maxime mehercule opto, id spero tua prudentia, & temperantia te consecutum. uenio ad epistolas tuas, quas ego sexcentas uno tempore accepi, aliam alia iucundiorem, quæ quidem erant tua manu. nam Alexidis manũ amabam, quod tam propè accedebat ad similitudinem tuæ: literæ manum non amabam, quia indicabat te non ualere. cuius quoniam mentio iam facta est, Tironem Patris ægrum reliqui, adolescentem, ut nosti, (& adde siquid uis) probum: nihil uidi melius: itaq; careo ægre. quãquãuidebatur se nõ grauiter habere, tamẽ sum solicitus, maximamq; spem habeo in M. Cury diligentia, de qua ad me scripsit Tiro, & multi nũtiarunt. Curius autem ipse sensit, quàm tu uelles à me diligi: & eo sum admodum delectatus: & mehercule est, quem facile diligas.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

αὐτόχθων in homine urbanitas. eius teſtamentum de* tortorio Ciceronum ſignis obſignatum, cohortisq; prætoriæ. fecit palàm te ex libella, me ex teruncio. Corcyræ Alexion me opipare muneratus eſt. Q. Ciceroni obſiſti non potuit, quo minus Thyamim uideret. Filiola tua te delectari lætor, & probari tibi στοργὴν φυσικὴν eſſe τὴν πρὸς τὰ τέκνα: etenim ſi hæc non eſt, nulla poteſt homini eſſe ad hominẽ naturæ adiunctio: qua ſublata, uitæ ſocietas tollitur. bene conueniant, inquit, Carneades, ſpurce, ſed tamen prudentius, q̃ Lucius noſter, & Patron. qui, cum omnia ad ſe referant, quicquã alterius cauſa fieri putant: cum ea re bonum uirum oportere eſſe dicant, ne malum habeat, non quo id natura rectum ſit; non intelligunt ſe de callido homine loqui, non de bono uiro. ſed hæc opinor ſunt in iis libris, quos tu laudando, animos mihi addidiſti. redeo ad rem.

Quomodo expectabam epiſtolam, quam Philoxeno dediſſes? (ſcripſeras enim, in ea eſſe de ſermone Pompeij Neapolitano) eam mihi Patron Brundusij reddidit, Corcyræ, ut opinor, acceperat. nihil potuit eſſe iucundius: erat enim de Rep. de opinione, quam is uir haberet integritatis meæ; de beneuolentia, quam oſtendit eo ſermone, quem habuit de triumpho. ſed tamen hoc iucundiſſimum, quòd intellexi te ad eum ueniſſe, ut eius animum erga me perſpiceres. hoc mihi inquam accidit iucundiſſimum. de triumpho autem nulla me cupiditas unquam tenuit ante Bibuli impudentiſſimas literas, quas ampliſſime ſupplicatio conſecuta eſt. à quo ſi ea geſta ſunt, quæ ſcripſit, gauderem, & honori fauerem. nũc illum, qui pedem porta, quoad hoſtis cis Euphratem

fuit, non extulerit, honore augeri, me in cuius exercitu spem illius exercitus habuit, idem non assequi, dedecus est nostrum, nostrum inquam te coniungens. itaq; omnia experiar, & ut spero, assequar. quod si tu ualeres, iam mihi quædam explorata essent, sed, ut spero, ualebis. De rauduſculo Numeriano multum te amo. Hortensius quid egerit, aueo scire, Cato quid agat: qui quidem in me turpiter fuit maleuolus: dedit integritatis, iustitiæ, clementiæ, fidei mihi testimonium, quod non quærebam: quod postulabam, negauit. id itaq; Cæsar his literis, quibus mihi gratulatur, & omnia pollicetur, quomodo exultat Catonis in me ingratissimi iniuria? at hic idem Bibulo dierum XX. ignosce mihi, non possum hæc ferre, nec feram. cupio ad omnes tuas epistolas, sed nihil necesse est: iam enim te uidebo. illud tamen de Chrysippo. nam de altero illo minus sum admiratus operario homine: sed tamen ne illo quidem quicquã improbius. Chrysippum uero, quem ego propter literularum nescio quid libenter uidi, in honore habui, discedere à puero insciente me? mitto alia, quæ audio multa: mitto furta: fugam non fero, qua mihi nihil uisum est sceleratius. itaq; usurpaui uetus illud Drusi, ut ferunt, Prætoris in eo, qui eadem liber non iuraret: me istos liberos non addixisse, præsertim cum adesset nemo, à quo recte uindicarentur. id tu, ut uidebitur, ita accipies: ego tibi assentiar. uni tuæ disertissimæ epistolæ nõ rescripsi, in qua est de periculis Reip. quid rescriberem? ualde eram perturbatus. sed ut nihil magnopere metuam, Parthi faciunt, qui repente Bibulum semiuiuum reliquerunt. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

CICERO ATTICO S.

AD VIII. Id. Dec. in Trebulanum ueni, & ibi tuas literas legi, quas Philotimus mihi reddidit. è quibus hãc primo aspectu uoluptatem cepi, ꝙ erant à te ipso scriptæ. deinde earum accuratissima diligentia sum mirũ in modum delectatus. ac primum illud, in quo te Dicæarcho assentiri negas, & si cupidissime expressum, & expetitum à me sit, & approbatum à te, ne diutius anno in prouincia essem, tamen non est nostra contentione perfectum: sic enim scito, uerbum in senatu factum esse nunquam de ullo nostrum, qui prouincias obtinuimus, quo in his diutius, quàm ex S. C. maneremus: ut iam ne istius quidem rei culpam sustineam, quòd minus diu fuerim in prouincia, quàm fortasse fuerit utile. sed quid, si hoc melius? opportune dici uidetur, ut in hoc ipso: siue enim ad concordiam res adduci potest, siue ad bonorum uictoriam; utriusuis rei me aut adiutorem uelim esse, aut certe non expertem: sin uincũtur boni; ubicunq; essem, unà cum ijs uictus essem. quare celeritas nostri reditus ἀμεταμέλητος debet esse. quòd si ista nobis cogitatio de triumpho iniecta non esset, quam tu quoq; approbas: næ tu haud multum requireres illum uirum, qui in VI. libro informatus est: quid enim tibi faciã, qui illos libros deuorasti? quin nunc ipsum non dubitabo, rem tantam abijcere, si id erit rectius. utrunq; uero simul agi non potest, & de triumpho ambitiose, & de Rep. libere. sed ne dubitaris, quin, quod honestius, id mihi futurum sit antiquius. nam quod putas utilius esse, uel mihi ꝙ tu=

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

tius ſit, uel etiam ut Reip. prodeſſe poſſim, me eſſe cum imperio: id coràm cõſiderabimus quale ſit: habet enim res deliberationem: & ſi ex parte magna tibi aſſentior.

De animo autem meo erga Remp. bene facis, quòd non dubitas; & illud probe iudicas, nequaquam ſatis pro meis officijs, pro ipſius in alios effuſione illum in me liberalem fuiſſe; eiusq́; rei cauſam uere explicas; & eis, quæ de Fabio, Caninioq́; acta ſcribis, ualde conſentiunt. quæ ſi ſecus eſſent, totumq́; ſe ille in me profudiſſet: tamen illa, quam ſcribis, cuſtos Vrbis me præclaræ inſcriptionis memorem eſſe cogeret, nec mihi concederet, ut imitarer Volcatium, aut Seruium, quibus tu es contentus: ſed aliquid nos uellet nobis dignum & ſentire, & defendere. quod quidem agerem, ſi liceret, alio modo, ac nunc agendum eſt. de ſua potentia dimicant homines hoc tempore periculo ciuitatis: nam ſi Reſp. defenditur, cur ea Conſule iſto ipſo defenſa non eſt? cur ego, in cuius cauſa Reip. ſalus conſiſtebat, defenſus poſtero anno non ſum? cur imperium illi, aut cur illo modo prorogatum eſt? cur tantopere pugnatum eſt, ut de eius abſentis ratione habenda decem Tribuni pl. ferrent? his ille rebus ita conualuit, ut nunc in uno ciue Reſp. ad reſiſtendum imbecilla ſit. quæ mallem tantas ei uires non dediſſet, quàm nunc tam ualenti reſiſteret. ſed quoniam res eò deducta eſt, non quæram, ut ſcribis, τὸ σκάφος τῶν Ατρειδῶν. mihi σκάφος unum erit, quod à Pompeio gubernabitur. illud ipſum, quod ais; quid fiet, cum erit dictum? dic M. Tulli σύντομα. Pompeio aſſentiar. ipſum tamen Pompeium ſeparatim ad cõcordiam hortabor: ſic enim ſen-

tio, maximo in periculo rem esse. uos scilicet plura, qui in Vrbe estis. ueruntamen hoc uideo, cum homine audacissimo, paratissimoq; negotium esse: omneis damnatos, omneis ignominia affectos, omneis damnatione, ignominiáq; dignos illac facere, omnem ferè iuuentutem, omnem illam urbanam, ac perditam plebem, Tribunos ualenteis addito C. Cassio, omneis, qui ære alieno premantur, quos plureis esse intelligo, quàm putaram. causam solum illa causa non habet: cæteris rebus abundat. hic omnia facere omnis debet, ne armis decernatur: quorum exitus semper incerti, nunc uero in alteram partem magis timendi. Bibulus de prouincia decessit: Veientonem præfecit. in decedendo erit, ut audio, tardior. quem cum ornauit Cato, declarauit iis se solis non inuidere, quibus nihil, aut non multum ad dignitatem posset accedere. Nunc uenio ad priuata: ferè enim respondi tuis literis de Rep. & iis, quas in suburbano, & iis, quas postea scripsisti. ad priuata uenio. unum etiam de Celio. tantum abest, ut meam ille sententiam moueat, ut ualde ego ipsi, quòd de sua sententia decesserit, pœnitendum putem. sed quid est, quòd cuncti Luceys sint addicti? hoc te prætermisisse miror. De Philotimo faciam equidem, ut mones. sed ego mihi ab illo non rationes expectabam, quas tibi edidit, uerum id reliquum, quod ipse in Tusculano me referre in commentarium mea manu uoluit, quodq; idem in Asia mihi sua manu scriptum dedit. id si præstaret, quantum mihi æris alieni esse ibi edidit, tantum, & plus etiam ipse mihi deberet. sed in hoc genere, si modo per Remp. licebit, non accusabimur posthac: neq; hercule

cule antea negligentes fuimus, sed amicorum multitudine occupati. ergo utemur, ut polliceris, & opera, & consilio tuo, nec tibi erimus, ut spero, in eo molesti. De Serperastris cohortis meæ, nihil est, q doleas: ipsi enim se collegerunt admiratione uitæ integritatis meæ. sed me mouerat nemo magis, quàm is, quem tu neminē putas. idem & initio fuerat, & nunc est egregius. sed in ipsa decessione significauit sperasse se aliquid, & id, quod animum induxerat paulisper, non tenuit, sed cito ad se rediit, meisq; honorificentissimis erga se officiis uictus, pluris ea duxit, quàm omnem pecuniam. ego à Curio tabulas accepi, quas mecum porto. Hortensii legata cognoui. nunc aueo scire, quid hominis sit, & quarum rerum auctionem instituat: nescio enim, cur, cum portam Flumentanam Celius occuparit, ego Puteolos non faciam meos. Venio ad Piræea. in quo magis reprehendendus sum, q homo Romanus Piræea scripserim, non Piræeum (sic. n. omnes nostri locuti sunt) q̄ quòd, in, addiderim: non enim hoc ut oppido præposui, sed ut loco. & tamē Dionysius noster, qui est nobiscum, & Nicias Cous non rebatur oppidum esse Piræea. sed de re uidero. nostrum quidem si est peccatum, in eo est, quòd non ut de oppido locutus sum, sed ut de loco: secutusq; sum, non dico Cæcilium, Mane ut ex portu in Piræeum (malus enim auctor latinitatis est) sed Terētium, cuius fabellæ propter elegantiam sermonis putabantur à C. Lælio scribi, Heri aliquot adolescentuli coimus in Piræeum. & idem, Mercator hoc addebat, captam è Sunio. quòd si δήμους oppida uolumus esse, tam est oppidum Sunium, quàm Piræeus. sed quoniam gram-

maticus es, si hoc mihi ζήτημα persolueris, magna me molestia liberaris. ille mihi literas blandas mittit. facit idem pro eo Balbus. mihi certum est ab honestissima sententia digitum nusquam. sed scis, illi reliquum quātum sit. putas'ne igitur uerendum esse, ne aut obyciat id nobis aliquis, si languidius; aut repetat, si fortius? quid ad hæc repereris? soluamus, inquis. age, à Celio mutuabimur. hoc tu tamen consideres uelim: puto.n. in senatu, siquando præclare pro Rep. dixero, Tartessiū istum tuū mihi exeunti, iube sodes numos curare. quid superest? etiam. gener est suauis mihi; Tulliæ, Terentiæ quantumuis: uel ingenij, uel humanitatis satis. reliqua, quæ nosti, ferenda: scis enim, quos aperuerimus. qui omnes, præter eum, de quo per te egimus, reum me facere rentur: ipsis enim expensum nemo offeret. sed hæc coràm: nam multi sermonis sunt. Tironis reficiendi spes est in M. Curio: cui ego scripsi, tibi eum gratissimum facturum. Vale. Data V. Id. Dec. à Pontio, ex Trebulano.

CICERO ATTICO S.

DIONYSIVM flagrātem desiderio tui misi ad te, nec mehercule æquo animo, sed fuit concedendum. quem quidem cognoui cum doctum (quod mihi iam ante erat notum) tum sanctum, plenum officij, studiosum etiam meæ laudis, frugi hominem, ac, ne libertinum laudare uidear, planè uirum bonum. Pompeium uidi IIII. Id. Dec. fuimus unà horas duas fortasse. magna lætitia mihi uisus est affici meo aduentu. de triumpho hor=

tari, suscipere parteis suas, monere, ne ante in senatum accederem, q̃ rem confecissem, ne dicendis sententijs aliquem Tribunum alienarem. quid quæris? in hoc iudicio, et officio sermonis nihil potuit esse prolixius. de Rep. autem ita mecum locutus est, quasi non dubium bellum haberemus: nihil ad spem concordiæ: planè illum ab se alienatum cum ante intelligeret, tum uero proxime indicasse: uenisse Hircium à Cæsare, qui esset illi familiarissimus; ad se non accessisse: & cum ille ad VIII. Id. Dec. uesperi uenisset, Balbus de tota re constituisset, ad VII. ad Scipionem ante lucem uenisse: multa de nocte profectum esse ad Cæsarem. hoc illi τεκμηριῶδες uidebatur esse alienationis. quid multa? nihil me aliud consolatur, nisi quòd illum, cui etiam inimici alterũ Consulatum, fortuna summam potentiam dederit, non arbitror fore tam amentem, ut hæc in discrimen adducat. quòd si ruere cœperit, næ ego multa timeo, quæ non audeo scribere. sed ut nunc est, ad III. Non. Ian. ad Vrbem cogito. Vale.

CICERO ATTICO S.

MVLTAS uno tempore accepi epistolas tuas: quæ mihi, quanq̃ recentiora audiebam ex ijs, qui ad me ueniebant, tamen erant iucundæ: studium. n. & beneuolentiã declarabant. Inualetudine tua moueor: & Piliã in idem genus morbi delapsam, curã tibi afferre maiorem sentio. date igitur operã, ut ualeatis. De Tirone uideo tibi curæ esse: quẽ quidẽ ego, etsi mirabiles utilitates mihi præbet, cum ualet, in omni genere uel negotiorum, uel studiorum meorum, tamen propter humanitatẽ, &

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

modestiam malo saluum, quàm propter usum meũ.
* *Philogenes mecum nihil unquã de Luscenio locutus est. de cæteris rebus habes Dionysium. Sororem tuam nõ uenisse in Arcanum miror. De Chrysippo, meum consilium probari tibi, non moleste fero. Ego in Tusculanum? nihil sanè hoc tempore. deuium est* τοῖς ἀπαντῶσιν, *& habet alia* δύσχερηστα. *sed de Formiano Tarracinam prid. Cal. Ian. inde Pontinum sumam. inde Albanum Pompeij: ita ad Vrbem III. Non. natali meo. De Rep. quotidie magis timeo: non enim boni, ut putaui, consentiunt. quos ego equites Romanos, quos senatores uidi, qui acerrime cũ cætera, tum hoc iter Põpeij uituperarent? pace opus est. ex uictoria cum multa mala, tum certe tyrannis existet. sed hæc propediem coràm. iam planè mihi deest, quid ad te scribam: nec enim de Rep. quòd uterq; nostrum scit eadem: & domestica nota sunt ambobus. reliquum est iocari, si hic sinat: nam ego is sum, qui, illi concedi, putem utilius esse, quod postulat, quàm signa conferri: sero enim resistimus ei, quem per annos decem aluimus contra nos. quid sentis igitur, inquis? nihil scilicet, nisi de sententia tua, nec prius quidem, quàm nostrum negotium aut confecerimus, aut deposuerimus. Cura igitur, ut ualeas. aliquando* ἀπότριψε *quartanam istam diligentia, quæ in te summa est.*

CICERO ATTICO S.

PLANÈ *deest, quid ad te scribam: nota omnia tibi sunt. nec ipse habeo, à te quid expectem. tantum igi=*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

tur nostrum illud solenne seruemus, ut ne quem istuc euntem sine literis dimittamus. De Rep. ualde timeo: nec adhuc ferè inueni, qui non concedendum putaret Cæsari, quod postularet, potius, q̃ depugnandum. est illa quidem impudens postulatio opinione ualentior: cur autem nunc primum ei resistamus, οὐ γὰρ ἄν τόδε μεῖζον ἔποι κακόν, q̃ cum quinquennium prorogabamus, aut cum, ut absentis ratio haberetur, ferebamus? nisi forte hæc illi tum arma dedimus, ut nũc cum bene parato pugnaremus. dices, quid tu igitur sensurus es? non idem, quod dicturus: sentiam enim omnia facienda, ne armis decertetur: dicam idem, quod Pompeius, neq; id faciam humili animo: sed rursus hoc permagnum Reip. malũ est, & quodammodo mihi præter cæteros non rectum, me in tantis rebus à Pompeio dissidere. Vale.

CICERO ATTICO S.

DIONYSIVS, *uir optimus, ut mihi quoque est perspectus, & doctissimus, tuiq; amantissimus, Romam uenit XV. Cal. Ian. & literas à te mihi reddidit: tot enim uerba sunt de Dionysio in epistola tua. illud priuatius non ascribis, Et tibi gratias egit. atqui certe ille agere debuit, &, si esset factum, quæ tua est humanitas, ascripsisses. mihi autem nulla de eo παλινῳδία datur propter superioris epistolæ testimonium. sit igitur sanè bonus uir: hoc enim ipsum bene fecit, quòd mihi sui cognoscendi penitus etiam istam facultatem dedit. Philogenes recte ad te scripsit: curauit enim, quod debuit. eum ego uti ea pecunia uolui, quoad liceret: itaque usus est menses XIIII. Pontinum cupio ualere:*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

& quod ſcribis in Vrbem introiſſe, uereor quid ſit: nam id niſi graui de cauſa non feciſſet. Ego, quoniã IIII. Non. Ian. compitalitius dies eſt, nolo eo die in Albanum uenire moleſtus familiæ. ueniam III. Non. igitur inde ad Vrbem prid. Non. Tua λῆψις quem in diem incurrat, neſcio, ſed prorſus te commoueri incommodo ualetudinis tuæ nolo. De honore noſtro, niſi quid occulte Cæſar per ſuos Tribunos molitus erit, cætera uidẽtur eſſe tranquilla. tranquilliſſimus autem animus meus, qui totum iſtuc æqui boni facit, & eo magis, quòd iam à multis audio conſtitutum eſſe Pompeio, & eius conſilio, in Siciliam me mittere, quòd imperium habeã. id eſt Ἀβδηριτικόν: nec enim ſenatus decreuit, nec populus iuſſit me imperiũ in Sicilia habere. ſin hoc Reſp. ad Pompeium refert: qui me magis, quam priuatum aliquem mittat? itaque, ſi hoc imperium mihi moleſtũ erit, utar ea porta, quam primum uidero. nam quod ſcribis, mirificam expectationem eſſe mei, neque tamen quenquam bonorum, aut ſatis bonorum dubitare, quid ſenſurus ſim: ego, quos tu bonos eſſe dicas, non intelligo: ipſe nullos noui: ſed ita, ſi ordines bonorum quærimus: nam ſingulares ſunt boni uiri: uerum in diſſenſionibus ordines bonorum, & genera quærenda ſunt. ſenatum bonum putas, per quem ſine imperio prouinciæ ſunt? nunquam enim Curio ſuſtinuiſſet, ſi cum eo agi cœptũ eſſet. quam ſententiam ſenatus ſequi noluit. ex quo factum eſt, ut Cæſari non ſuccederetur. an publicanos? qui nunquam firmi, ſed nunc Cæſari ſunt amiciſſimi. an fœneratores? an agricolas? quibus optatiſſimum eſt otiũ: niſi eos timere putas, ne ſub regno ſint, qui id nun=

quam, dummodo otiosi essent, recusarunt. quid ergo? exercitū retinentis, cum legis dies trāsierit, rationem haberi placet? mihi uero ne absentis quidem. sed, cum id datum est, illud unà datum est. annorum decem imperium, & ita latum, placet? placet igitur etiam me expulsum, & agrum Campanum periisse, & adoptatum patritium à plebeio, Gaditanum à Mitylenæo. & Labieni diuitiæ, & Mamurræ placent, & Balbi horti, & Tusculanum. sed horum omnium fons unus est. imbecillo resistendum fuit, & id erat facile. nunc legiones XI. equitatus tantus, quantum uolet; Transpadani, plebs urbana, tot Tribuni pl. tam perdita iuuentus, tanta auctoritate dux, tanta audacia. cum hoc aut depugnandum est, aut habenda è lege ratio. depugna, inquis, potius, quàm seruias: ut quid? si uictus eris, proscribare: si uiceris, tamen seruias. quid ergo, inquis, acturus es? idem quod pecudes, quæ dispulsæ sui generis sequūtur greges. ut bos armenta, sic ego bonos uiros, aut eos, quicunque dicentur boni, sequar, etiam si ruent. quid sit optimum male contractis rebus, planè uideo: nemini est enim exploratum, cum ad arma uentum est, quid futurum sit: at illud omnibus, si boni uicti sunt, nec in cæde principum clementiorem hūc fore, quàm Cinna fuerit, nec moderatiorem, quàm Sulla in pecuniis locupletium. ἐμπολιτεύομαίσοι iandudum, & facerem diutius nisi me lucerna desereret. ad summam dic M. Tulli. assentior Cn. Pompeio, idest T. Pomponio. Alexim humanissimum puerum, nisi forte, dum ego absum, adolescens factus est (id enim agere uidebatur) saluere iubeas uelim. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

CICERO ATTICO S.

QVID opus est de Dionysio tam ualde affirmare? an mihi nutus tuus non faceret fidem? suspicionem autem eo mihi maiorem tua taciturnitas attulerat, quòd & tu soles conglutinare amicitias testimonijs tuis, & illum aliter cum alijs de nobis locutum audiebam. sed prorsus ita esse, ut scribis, mihi persuades. itaque ego is in illum sum, quem tu me esse uis. Diem tuũ ego quoq; ex epistola quadam tua, quam incipiente febricula scripseras, mihi notaueram, & animaduerteram posse pro re nata te non incõmode ad me in Albanum uenire III. Non. Ian. sed, amabo te, nihil incommodo ualetudinis feceris: quid enim est tantum in uno, aut altero die? Dolabellam uideo Liuiæ testamento cũ duobus cohæredibus esse in triente, sed iuberi mutare nomẽ. est πολιτικὸν σκέμμα, rectum ne sit nobili adolescenti mutare nomen mulieris testamento. sed id φιλοσοφώτερον διευκρινήσομεν, cum sciemus, quantum quasi sit in trientis triente. Quod putasti fore, ut ante, quàm istuc uenirem, Pompeium uiderem, factum est ita: nam VI. Cal. ad Lauernium me consecutus est. unà Formias uenimus, & ab hora octaua ad uesperũ secretò collocuti sumus. quod quæris, ecquæ spes pacificationis sit: quãtum ex Pompeij multo, & accurato sermone perspexi, ne uoluntas quidem est: sic enim existimat, si ille uel dimisso exercitu Consul factus sit, σύγχυσιν τῆς πολιτείας fore. atque etiã putat eum, cum audierit contra se diligenter parari, Cõsulatum hoc anno neglecturum, ac potius exerci=

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

tum, prouinciamq; retenturum. sin autem ille fureret, uehementer hominem contemnebat, & suis, & Reip. copys confidebat. quid quaeris? etsi mihi crebro ξυνὸς ἐνυάλιος occurrebat, tamen leuabar cura, uirum fortem, & peritum, & plurimum auctoritate ualentem audiens πολιτικῶς de pacis simulatae periculis disserentem. habebamus autem in manibus Antonij cōcionem habitam X. Cal. Ian. in qua erat accusatio Pompeij usq; à toga pura, querela de damnatis, terror armorum. in quibus ille, quid censes, aiebat, facturum esse ipsum, si in possessionem Reip. uenerit, cum haec Quaestor eius infirmus, & inops audeat dicere? quid multa? non modo non expetere pacem istam, sed etiam timere uisus est. ex illa autem sententia ira relinquendae Vrbis mouet hominem, ut puto. mihi autem illud molestissimum est, quòd soluendi sunt numi Caesari, & instrumentum triumphi eò conferendum: est enim ἄμορφον ἀντιπολιτευομένον χρεωφειλέτην esse. sed haec, & multa alia coràm. Quotidie ne, inquis, à te accipiendae literae sunt? si habebo, cui dem, quotidie. at iam ipse ades. tum igitur, cum uenero, desinam. unas uideo mihi à te non esse redditas, quas L. Quintius familiaris meus cum ferret, ad Bustum Basilij uulneratus, & despoliatus est. uidebis igitur, nunquid fuerit in his, quod me scire opus sit. & simul tu hoc διευκρινήσεις πρόβλημα sanè πολιτικὸν: cum sit necesse aut haberi Caesaris rationem, illo exercitum uel per senatum, uel per Tribunos pl. obtinente; aut persuaderi Caesari, ut tradat prouinciam, atq; exercitum, & ita Consul fiat: aut, si id non persuadeatur, haberi comitia sine illius ratione

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

illo patiente, atque obtinente prouinciam: aut, si per Tribunos pl. non patiatur, tamen quiescat, rem adduci ad interregnum: aut, si ob eam causam, quòd ratio eius non habeatur, exercitum adducat, armis cum eo contendere: illum autem initium facere armorum aut statim nobis minus paratis, aut tum, cum comitiis, amicis eius postulantibus, ut è lege ratio habeatur, impetratum non sit: ire autem ad arma aut hanc unam ob causam, quòd ratio non habeatur; aut addita causa, si forte Tribunus pl. senatum impediens, aut populum incitans notatus, aut S.C. circunscriptus, aut sublatus, aut expulsus sit, dicens ue se expulsum ad illũ confugerit: suscepto autem bello, aut tenenda sit Vrbs, aut, ea relicta, ille à cõmeatu, & reliquis copiis intercludendus: quòd horum malorum, quorum aliquod certe subeũdum est, minimum putes. dices profecto, persuaderi illi, ut tradat exercitum, & ita Consul fiat. est omnino id eiusmodi, ut, si ille eò descendat, contra dici nihil possit. idq; eum, si non obtinet ut ratio habeatur retinentis exercitum, non facere miror. nobis autem, ut quidam putant, nihil est timendum magis, quàm ille Consul. at, sic malo, inquies, quàm cum exercitu. certe. sed, istuc ipsum sic ò magnum malum, putat aliquis. neq; ei remedium est ullum. cedendum est, si id uolet. uide Consulem illum iterum, quem uidisti Consulatu priore. at tum imbecillus plus, inquis, ualuit, quàm tota Resp. quid nunc putas? & eo Consule, Pompeio certum est esse in Hispania. ò rem miseram: siquidem id ipsum deterrimũ est, quod recusari non potest, & quod ille si faciat, iam iam à bonis omnibus summam ineat gratiam. tollamus igi=

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

tur hoc, quò illum posse adduci negant. de reliquis quid est deterrimum? concedere illi, quod, ut idem dicit, impudentissime postulat: nam quid impudentius? tenuisti prouinciam per decem annos, non tibi à senatu, sed à te ipso per uim, & per factionem datos. præteryt tempus legitimum non legis, sed libidinis tuæ, fac tamen legis: ut succedatur, decernitur: impedis, & ais, habe mei rationem: habe tu nostrum. exercitum tu habeas diutius, quàm populus iussit, inuito senatu? depugnes oportet, nisi concedis, cum bona quidem spe, ut ait idem, uel uincendi, uel in libertate moriendi. iam si pugnandum est; quo tempore, in casu; quo consilio, in temporibus situm est. itaque te in ea quæstione non exerceo. ad ea, quæ dixi, affer, siquid habes. equidem dies, noctesq; torqueor. Vale.

CICERO ATTICO S.

SVBITO consilium cepi, ut ante, quàm luceret, exirem, nequi conspectus fieret, aut sermo, lictoribus præsertim laureatis. de reliquo, neque hercule, quid agã, nec, quid acturus sim, scio: ita sum perturbatus temeritate nostri amentissimi consilij. tibi uero quid suadeã, cuius ipse consilium expecto? Cneus noster quid consilij ceperit, capiat'ue, nescio, adhuc in oppidis coarctatus: & stupent omnes. si in Italia consistat, erimus unà. sin cedet, consilij res est. adhuc certe (nisi ego insanio) stulte omnia, & incaute. tu quæso crebro ad me scribe, uel quod in buccam uenerit. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

CICERO ATTICO S.

QVAESO, *quid hoc est? aut quid agitur? mihi enim tenebræ sunt. Cingulum, inquit, nos tenemus. Anconem amisimus. Labienus discessit ab Cæsare. utrum de imperatore populi R. an de Annibale loquuntur? ò hominem amẽtem, & miserum, qui ne umbram quidem unquam* τοῦ καλοῦ *uiderit. atq; hæc ait omnia facere se dignitatis causa. ubi est autẽ dignitas, nisi ubi honestas? nũ honestum igitur habere exercitum nullo publico consilio? occupare urbes ciuium, quo facilior sit aditus ad patriã?* χρεῶν ἀποκοπὰς, φυγάδων καθόδους, *sexcenta alia scelera moliri,* τὴν θεῶν μεγίστην ὡς ἔχειν τυραννίδα? *sibi habeat suam fortunã. unam mehercule tecum apricationem in illo Lucretino tuo sole malim, q̃ omnia istiusmodi regna; uel potius mori millies, q̃ semel illiusmodi quicquam cogitare. quid si tu uelis, inquis? age quis est, cui uelle non liceat? sed ego hoc ipsum uelle miserius esse duco, quàm in crucem tolli. una res est ea miserior, adipisci, quod ita uolueris. sed hæc hactenus: libenter enim in his molestijs* ἐνσχολάζωσι. *redeamus ad nostrum.*
Per fortunas quale tibi cõsilium Pompeij uidetur? (hoc quæro, ꝙ Vrbem reliquerit) ego enim ἀπορῶ. *tum nihil absurdius. Vrbem tu relinquas? ergo idem, si Galli uenirent. non est, inquit, in parietibus Resp. at in aris, & focis. fecit idem Themistocles: fluctum enim totius barbariæ ferre urbs una non poterat. at idem Pericles non fecit annum ferè post quinquagesimũ, cum præter mœnia nihil teneret. nostri olim Vrbe reliqua capta, arcem*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

tamen retinuerunt. οὕτως που τῶν πρόσθεν ἐπενθόμεθα κλέα ἀνδρῶν. rurſus autem ex dolore municipali, ſermonibusq́; eorum, quos conuenio, uidetur hoc conſilium exitum habiturum. mira hominum querela eſt (neſcio iſtic : ſed facies, ut ſciam) ſine magiſtratibus Vrbem eſſe, ſine ſenatu. fugiens deniq; Pompeius mirabiliter homines mouet. quid quæris ? alia cauſa facta : nihil iam concedendum putant Cæſari. hæc tu mihi explica qualia ſint. Ego negotio præſum non turbulento : uult enim me Pompeius eſſe, quem tota hæc Campana, et maritima ora habeat ἐπίσκοπον, ad quē delectus, & ſumma negotij referatur. itaq; uagus eſſe cogitabam. te puto iam uidere, quæ ſit ὁρμὴ Cæſaris, qui populus, qui totius negotij ſtatus. ea uelim ſcribas ad me, & quidem, quoniā mutabilia ſunt, quamſæpiſſime : acquieſco enim & ſcribens ad te, & legens tua. Vale.

CICERO ATTICO S.

VNAM adhuc à te epiſtolam acceperam, datam XII. Cal. Iun. in qua ſignificabatur, aliā te ante dediſſe, quam non acceperam. ſed quæſo ut ſcribas quamſæpiſſime, non modo ſiquid ſcies, aut audieris, ſed etiam ſiquid ſuſpicabere : maximeq́; quid nobis faciundum, aut non faciundum putas. Nam quod rogas, curem, ut ſcias, quid Pompeius agat : ne ipſum quidem ſcire puto : noſtrum quidem nemo. uidi Lentulum Cos. Formijs X. Cal. Iun. uidi Libonem. plena timoris, & erroris omnia. ille iter Larinum: ibi enim cohortes, & Luceriæ, & Theani, reliquæ in Apulia, inde utrum conſiſtere uſpiam, uelit,

an mare transire, nescitur. si manet, uereor ne exerci=
tum firmum habere non possit. sin discedit, quò, aut
quà, aut quid nobis agendum sit, nescio. nam istum
quidem, cuius φαλαρισμὸν times, omnia teterrime fa=
cturum puto: nec enim rerum prolatio, nec senatus,
magistratuumq; discessus, nec ærarium clausum tar=
dabit. sed hæc, ut scribis, cito sciemus. interim uelim
mihi ignoscas, quòd ad te scribo tam multa toties: ac=
quiesco enim: & tuas uolo elicere literas, maximéq; con
silium, quid agam, aut quo me pacto geram: dimittam
ne me penitus in causam (non deterreor periculo, sed
disrumpor dolore: tam ne nullo consilio, aut tam con=
tra meum consilium gesta esse omnia?) an cuncter, &
tergiuerser, & iis me dem, qui tenent, qui potiuntur.
αἰδέομαι Τρῶας, nec solum ciuis, sed etiam amici offi=
cio reuocor. etsi frangor sæpe misericordia puerorum.
ut igitur ita perturbato, etsi te eadem solicitant, scri=
be aliquid, & maxime, si Pompeius Italia cedit, quid no
bis agendum putes. M. quidem Lepidus (nam fuimus
unà) eum finem statuit, L. Torquatus eũdem. me cum
multa, tum etiam lictores impediunt. nihil uidi un=
quam, quod minus explicari posset: itaq; à te nihil
dum certi exquiro, sed quid uideatur. deniq; ipsam
ἀπορίαν tuam cupio cognoscere. Labienum ab illo di=
scessisse, propemodum constat. si ita factum esset, ut il=
le Romam ueniens magistratum, et senatum Romæ of=
fenderet: magno usui causæ nostræ fuisset: damnasse
enim sceleris hominem amicum Reip. causa uideretur.
quod nunc quoque uidetur, sed minus prodest: non
enim habet, cui prosit: eumq; arbitror pœnitere: nisi

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

forte id ipſum eſt falſum, diſceſſiſſe illum: nos quidem pro certo habebamus. & uelim (quanquam, ut ſcribis, domeſticis te finibus tenes) formam mihi Vrbis exponas, ecquod Pompeij deſiderium, ecquæ Cæſaris inuidia appareat: etiam quid cenſeas de Terentia, & Tullia; Romæ eas eſſe, an mecum, an aliquo tuto loco. & hæc, & ſiquid aliud, ad me ſcribas uelim, uel potius ſcriptites. Vale.

CICERO ATTICO S.

DE Vennonianis rebus tibi aſſentior. Labienum ἥρωα iudico: facinus iandiu nullum ciuile præclarius. qui, ut aliud nihil, hoc tamen profecit, dedit illi dolorem: ſed etiam ad ſummam profectum aliquid puto. amo etiam Piſonem: cuius iudicium de genero ſuſpicor uiſum iri graue. quanquam, genus belli quod ſit, uides. ita ciuile eſt, ut non ex ciuium diſſenſione, ſed ex unius perditi ciuis audacia natum ſit. is autem ualet, exercitum tenet multa ſpe, & promiſſis, omnia omnium cõcupiuit. huic tradita Vrbs eſt, nuda præſidio, referta copijs. quid eſt, quod ab eo non metuas, qui illa templa, & tecta non patriam, ſed prædam putet? quid autem ſit acturus, aut quomodo, neſcio, ſine ſenatu, ſine magiſtratu. ne ſimulare quidem poterit quicquam πολιτικῶς. nos autem ubi exurgere poterimus? aut quando? quorum dux quàm ἀστρατήγητος, tu quoque animaduertis, cui ne Picena quidem nota fuerint. quàm item ſine conſilio res ſtet: ut enim alia omittam decem annorum peccata, quæ conditio non huic fugæ præſtitit? nec uero nunc

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

quid cogitet, scio, ac non desino per literas sciscitari. nihil esse timidius constat, nihil perturbatius. itaque nec præsidium, cuius parandi causa ad Vrbem retentus est, nec locum, ac sedem præsidij ullam uideo. spes omnis in duabus inuidiose retentis, penè alienis legionibus: nam delectus adhuc quidem inuitorum est, & à pugnando abhorrentium. conditionum autem amissum tempus est. quid futurum sit, non uideo. commissum quidem à nobis certe est, siue à nostro duce, ut è portu sine gubernaculis egressi, tempestati nos traderemus. itaq; de Ciceronibus nostris dubito quid agam: nam mihi interdum amandandi uidentur in Græciam. de Tullia autem, & Terentia, cum mihi barbarorum aduentus ad Vrbem proponitur, omnia timeo. cum autem Dolabellæ uenit in mentem, paulum respiro. sed uelim consideres, quid faciendum putes: primum πρὸς τὸ ἀσφαλές: aliter enim mihi de illis, ac de me ipso consulendum est: deinde πρὸς τὰς δόξας, ne reprehendamur, quòd eas Romæ uelimus esse in communi bonorum fuga. quin etiam tibi, & Peduceo (scripsit enim ad me) quid faciatis, uidendum est: is enim splendor est uestrũ, ut eadem postulentur à uobis, quæ ab amplissimis ciuibus. sed de hoc tu uidebis, quippe cum de ipso, ac de me ista considerare uelim. reliquum est, ut, & quid agatur, quoad poteris, explores, scribasq; ad me, & quid ipse coniectura assequare. quod etiam à te magis expecto: nam acta, omnibus nuntiantibus: à te expecto futura. μάντις δ' ἄριστος. loquacitati ignosces, quæ & me leuat ad te quidem scribentem, & elicit tuas literas.

Aenigma Oppiorum ex Velia planè non intellexi:

est enim

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

est enim numero Platonis obscurius. iam intellexi tuũ * ænigma: Oppios enim de Velia Sanctones dicis in eo æstu, aut die. quo aperto, reliqua patebant, & cum Terentiæ summa congruebant. L. Cæsarem uidi Minturnis ad VIII. Cal. Febr. mane cum absurdissimis mandatis, non hominem, sed scopas solutas: ut id ipsum mihi ille uideatur irridendi causa fecisse, qui tantis de rebus huic mandata dederit, nisi forte non dedit, & hic sermone aliquo arrepto pro mandatis abusus est. Labienus, uir mea sententia magnus, Theanum uenit ad IX. Cal. Febr. ibi Pompeium, Consulesq; conuenit. qui sermo fuerit, & quid actum sit, scribam ad te, cũ certum sciam. Pompeius ab Theano Larinum uersus profectus est ad VIII. Cal. eo die mansit Venafri. aliquantum animi uidetur nobis attulisse Labienus. sed ego nondum habeo, quid ad te ex his locis scribam. ista magis expecto, quid illinc afferatur, quo pacto de Labieno ferat, quid agat Domitius in Marsis, Tignij Thermus, P. Actius Cinguli, quæ sit populi urbani uoluntas, quæ tua coniectura de rebus futuris. hæc uelim crebro, & quid tibi de mulieribus nostris placeat, & quid acturus ipse sis, scribas. si scriberem ipse, longior epistola fuisset, sed dictaui propter lippitudinem. Vale

CICERO ATTICO S.

AD VI. Cal. Febr. Capuam Calibus proficiscens, cum leuiter lippirem, has literas dedi. L. Cæsar mandata Cæsaris detulit ad Pompeium ad VIII. Cal. cum

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

is esset cum Consulibus Theani. probata conditio est, sed ita, ut ille de ijs oppidis, quæ extra suam prouinciam occupauisset, præsidia deduceret. id si fecisset, respõsum est, ad Vrbem nos redituros esse, & rem per senatum cõfecturos. spero etiam in præsentia pacem nos habere: nam & illum furoris, & hunc nostrum copiarum suppœnitet. me Pompeius Capuam uenire uoluit, & adiuuare delectum. in quo parum prolixe respondent Campani coloni. gladiatores Cæsaris, qui Capuæ sunt, de quibus ante ad te falsum ex Torquati literis scripseram: sanè commode Pompeius distribuit binos singulis patribus familiarum. secutorum in ludo L Ↄ Ↄ. fuerunt. eruptionem facturi fuisse dicebantur. sanè multum in eo Reip. prouisum est. De mulieribus nostris, in quibus est tua soror, quæso uideas ut satis honestum nobis sit, eas Romæ esse, cum cæteræ ulla dignitate discesserint. hoc scripsi ad eas, & ad te ipsum antea. uelim eas cohortere, ut exeant, præsertim cum ea præsidia in ora maritima habeamus, cui ego præsum, ut in his pro re nata non incommode possint esse. nam siquid offendimus in genero nostro, quod quidem ego præstare non debeo, id fit maius, quòd mulieres nostræ præter cæteras Romæ remanserunt. tu ipse cum Sexto, scire uelim, quid cogites de exeundo, de totáq; re quid existimes. equidẽ ad pacem hortari non desino: quæ uel iniusta utilior est, quã iustissimum bellum. sed hæc, ut fors tulerit. Vale.

CICERO ATTICO S.

VT AB Vrbe discessi nullũ adhuc intermisi diem, quin aliquid ad te literarum darẽ, nõ quo haberem magnopere quid scriberem, sed ut loquerer tecum absens, quo mihi, cum coràm id non liceret, nihil est iucundius. Capuam cum uenissem ad VI. Cal. pridie, quàm has literas dedi, Consules conueni, multosq; nostri ordinis. omnes cupiebant Cæsarem abductis præsidiis stare conditionibus iis, quas tulisset. uni Fauonio leges ab illo nobis imponi non placebat: sed is auditus in consilio: Cato enim ipse iam seruire, q̃ pugnare mauult: sed tamẽ ait in senatu se adesse uelle, cum de cõditionibus agatur, si Cæsar adductus sit, ut præsidia deducat. ita, quod maxime opus est, in Siciliam ire non curat: quod metuo ne obsit, in senatu esse uult. Posthumus autem, de quo nominatim senatus decreuit, ut statim in Siciliam iret, Furfanoq; succederet, negat se iturum sine Catone, & suam in senatu operam, auctoritatemq; magni æstimat. ita res ad Fannium peruenit. is cum imperio in Siciliam præmittitur. In disputationibus nostris summa uarietas est. plerique negant Cæsarem in conditione mansurum: postulataque hæc ab eo interposita esse, quo minus, quod opus esset ad bellum, à nobis paretur. ego autem eum puto facturum, ut præsidia deducat: uicerit enim, si Consul factus erit, & minori scelere uicerit, quàm quo est ingressus. sed accipienda plaga est: sumus enim flagitiose imparati cum à militibus, tum à pecunia, quam quidem omnem non

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

modo priuatam, quæ in Vrbe est, sed etiam publicam, quæ in ærario, illi reliquimus. Pompeius ad legiones Actianas est profectus. Labienum secum habet. ego tuas opiniones de his rebus expecto. Formias me continuo recipere cogitabam. Vale.

CICERO ATTICO S.

OMNEIS arbitror mihi tuas literas redditas esse, sed primas præpostere, reliquas ordine, quo sunt missæ per Terentiam. De mandatis Cæsaris, aduentuq; Labieni, & responsis Consulum ad Pompeium, scripsi ad te literis iis, quas ad V. Cal. Capua dedi: pluraque præterea in eandem epistolam conieci. nunc has expectationes habemus duas: unam, quid Cæsar acturus sit, cum acceperit ea, quæ referenda ad illum data sunt L. Cæsari: alteram, quid Pompeius agat: qui quidem ad me scribit, paucis diebus se firmum exercitum habiturum, spemq; affert, si in Picenum agrum ipse uenerit, nos Romam redituros esse. Labienum secum habet non dubitantem de imbecillitate Cæsaris copiarum: cuius aduentu Cneus noster multo animi plus habet. nos à Consulibus Capuam uenire iussi sumus ad Non. Febr. Capua profectus sum Formias ad III. Cal. eo die cum Calibus tuas literas hora ferè nona accepissem, has statim dedi. De Terentia, & Tullia tibi assentior. ad quas scripserã, ad te ut referrent. si non dum profectæ sunt, nihil est, quòd se moueant, quoad perspiciamus, quo loco sit res. Tuæ literæ mihi gratæ, iucundæq; sunt. De pueris in Græciam transportandis tum cogitabam,

cum fuga ex Italia quæri uidebatur: nos enim Hispa=
niam peteremus: illis hoc æque commodum non erat.
tu ipse cum Sexto etiam nunc mihi uideris Romæ recte
esse posse: etenim minime amici Pompeio nostro esse de
betis: nemo enim unquam tantum de urbanis præsidijs
detraxit. uides ne me etiam iocari? scire iam te opor=
tet, L. Cæsar quæ responsa referat à Pompeio, quas ab
eodem ad Cæsarem ferat literas: scriptæ enim, & da=
tæ ita sunt, ut proponerentur in publico. in quo accu=
saui mecum ipse Pompeium, qui, cum scriptor luculen=
tus esset, tantas res, atque eas, quæ in omnium manus uē
turæ essent, Sestio nostro scribendas dederit. itaque ni=
hil unquam legi scriptum σηστιωδέστερον. perspici ta
men ex literis Pōpeij potest, nihil Cæsari negari, omnia=
que, & cumulate, quæ postulet, dari: quæ, ille amentissi
mus fuerit, nisi acceperit, præsertim cum impudentissi=
me postulauerit: quis enim tu es, qui dicas, si in Hispa
niam profectus erit, si præsidia dimiserit? tamen con=
ceditur, minus honeste nunc quidem, uiolata iam ab il
lo Rep. illatoq; bello, quàm si olim de ratione habenda
impetrasset: tamen uereor, ut his ipsis contentus sit: nā,
cum ista mandata dedisset L. Cæsari, debuit esse paulo
quietior, dum responsa referrentur: dicitur autem nūc
esse acerrimus. Trebatius quidem scribit, se ab illo IX.
Cal. Febr. rogatum esse, ut scriberet ad me, ut essem ad
Vrbem: nihil ei me gratius facere posse. hæc uerbis plu
rimis. intellexi ex dierum ratione, ut primum de discess
su nostro Cæsar audisset, laborare eū cœpisse, ne omnes
abessemus. itaq; non dubito, quin ad Pisonem, quin ad
Seruiū scripserit. illud admiror, non ipsum ad me scri=

pſiſſe, non per Dolabellam, non per Celium egiſſe. quã-quam non aſpernor Trebatij literas, à quo me unice di ligi ſcio. reſcripſi ad Trebatium (nam ad ipſum Cæ-ſarem, qui mihi nihil ſcripſiſſet, nolui) quàm illud hoc tempore eſſet difficile: me tamen in prædijs meis eſſe, neque delectum ullum, neque negotium ſuſcepiſſe. in quo quidem manebo, dum ſpes pacis erit. ſin bellum ge retur, non deero officio, nec dignitati meæ. pueros ὑπεκ-θέμενος in Græciam: totam enim Italiam flagraturã bello intelligo: tantum mali excitatum partim ex im-probis, partim ex inuidis ciuibus. ſed hæc paucis die-bus ex illius ad noſtra reſponſa reſponſis intelligentur quorſum euaſura ſint. tum ad te ſcribam plura, ſi e-rit bellum: ſin autem etiam induciæ, te ipſum, ut ſpero, uidebo. Ego IIII. Non. Febr. quo die has literas de-di, in Formiano, quò Capua redieram, mulieres expecta bam: quibus quidem ſcripſeram, tuis literis admoni-tus, ut Romæ manerent: ſed audio maiorem quendam in Vrbe timorem eſſe. Capuæ Non. Febr. eſſe uolebam, quia Conſules iuſſerant. quicquid huc erit à Pompeio allatum, ſtatim ad te ſcribam, tuaſq; de iſtis rebus lite-ras expectabo. Vale.

CICERO ATTICO S.

IIII. Non. Febr. mulieres noſtræ Formias uenerunt, tua-que erga ſe officia plena tui ſuauiſſimi ſtudij attulerũt. * eas ego, quoad ſciremus utrum turpe pace nobis, an mi-ſere bello eſſet utendum, in Formiano eſſe uolui, & unà Cicerones. ipſe cum fratre Capuam ad Conſules (No-nis enim adeſſe iuſſi ſumus) III. Non. profectus ſum,

cum has literas dedi. responsa Pompeij grata populo, & probata concioni esse dicuntur. ita putaram. quæ quidem si ille repudiarit, iacebit: si acceperit. utrum igitur, inquies, mauis? responderem, si, quemadmodum parati essemus, scirem. Cassium, erat hic auditum, expulsum Ancone, eamq; Vrbem à nobis teneri: si bellum futurum est, negotium utile. Cæsarem quidem, L. Cæsare cum mandatis de pace misso, tamē aiunt acerrime delectum habere, loca occupare, uincire præsidijs. ò perditum latronem, uix ullo otio compensandam hanc Reip. turpitudinem. sed stomachari desinamus, tempori pareamus, cum Pompeio in Hispaniam eamus. hæc opto in malis, quoniam illius alterum Consulatum à Rep. ne data quidem occasione repulimus. sed hæc hactenus. De Dionysio fugit me ad te antea scribere: sed ita constitui, expectare responsa Cæsaris, ut, si ad Vrbem rediremus, ibi nos expectaret; sin tardius id fieret, tum eum accerseremus. omnino quid ille facere debuerit in nostra illa fuga, quid docto homine, & amico dignum fuerit, cum præsertim rogatus esset. sed hæc non nimis exquiro à Græcis. tu tamen uidebis, si erit (quod nolim) accersendus, ne molesti simus inuito. Quintus frater laborat, ut tibi, quod debet, ab Egnatio soluat. nec Egnatio uoluntas deest: nec parum locuples est. sed, cum tale tempus sit, ut Q. Titinius (multum enim est nobiscum) uiaticum se neget habere; idemq; debitoribus suis denuntiarit, ut eodem fœnore uterētur; atq; hoc idem etiā L. Ligus fecisse dicatur; nec hoc tempore aut domi numos Quintus habeat, aut exigere ab Egnatio,

aut uersuram usquam facere possit: miratur te nõ habuisse rationem huius publicæ difficultatis. ego autem, & si illud ψευδησιόδειον (ita enim putatur) obseruo, μὴ δὲ δίκην, præsertim in te, à quo nihil unquam uidi temere fieri: tamen illius querela mouebar. hoc, quicquid est, te scire uolui.

CICERO ATTICO S.

NIHIL habeo, quod ad te scribam. quin etiam eam epistolam, quam eram elucubratus, ad te non dedi: erat.n. plena spei bonæ, quòd & concionis uoluntatem audieram, & illum conditionibus usurum putabam, præsertim suis. ecce tibi IIII. Non. Febr. mane accepi literas tuas, Philotimi, Furnij, Curionis ad Furnium, quibus irrident L. Cæsaris legationẽ. planè oppressi uidemur: nec, quid consilij capiam, scio: nec mehercule de me laboro: de pueris quid agam, non habeo. Capuam tamẽ proficiscebar hæc scribens, quo facilius de Pompeij rebus cognoscerem. Vale.

CICERO ATTICO S.

BREVILOQVENTEM iam me tẽpus ipsum facit: pacem enim desperaui. bellum nostri nullum administrant: caue enim putes quicquam esse minoris his Consulibus, quorum ego spe audiendi aliquid, & cognoscendi nostri apparatus, maximo imbri Capuam ueni prid. Non. ut eram iussus. illi autem nondum uenerant, sed erant uenturi, inanes, imparati. Cneus autem Luceriæ dicebatur esse, & adire cohorteis legionum Actinarum non firmissimarum.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

at illum ruere nuntiant, & iam, iamq; adesse, non ut manum conserat (quicum enim?) sed ut fugam intercludat. ego autem in Italia καὶ συναποθανεῖν: nec te id consulo. sin extra, quid ago? ad manendum hiems, lictores, improuidi, & negligentes duces; ad fugam hortatur amicitia Cnei, causa bonorum, turpitudo cõiungendi cum tyranno. qui quidem, incertum est, Phalarim ne, an Pisistratum sit imitaturus. hæc uelim explices, & me iuues cõsilio: etsi te ipsum istic iam calere puto: sed tamen, quãtum poteris. ego siquid hic hodie noui cognoro, scies: iam enim aderunt Cõsules ad suas Nonas. tuas quotidie literas expectabo. ad has autem, cum poteris, rescribes. Mulieres, & Cicerones in Formiano reliqui. Vale.

CICERO ATTICO S.

DE malis nostris tu prius audis, quàm nos: istinc enim emanãt. boni autem hinc quod expectes, nihil est. Veni Capuam ad Non. Febr. ita ut iusserant Cõsules. eo die Lentulus uenit sero. alter Consul omnino non uenerat VII. Id. eo enim die ego Capua discessi, & mansi Calibus. inde has literas postridie ante lucẽ dedi. hæc, Capuæ dum fui, cognoui, nihil in Consulibus, nullum usquã delectum: nec enim conquisitores φαινοπροσωπεῖν audẽt, cum ille adsit contra, cum noster dux nusquam sit, nihil agat: nec nomina dant: deficit enim non uoluntas, sed spes. Cneus autem noster (o rem miseram & incredibilem) ut totus iacet. non animus est, non consilium, non copiæ, non diligentia. mitto illam fugam ab Vrbe turpissimam, timidissimas in oppidis cõciones, ignorationem

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

non solum aduersarij, sed etiam suarum copiarum. hoc cuiusmodi est? VII. Id. Febr. Capuã C. Cassius Trib. pl. uenit, attulit mandata ad Consules, ut Romam uenirent, pecuniam de sanctiore ærario auferrent, statim exirent Vrbe relicta. redeãt, quo præsidio? deinde exeãt, quis sinat? Cõsul ei rescripsit, ut prius ipse in Picenum. at illud totum erat amissum: sciebat nemo, præter me ex literis Dolabellæ. mihi dubium nõ erat, quin ille iam, iamq; foret in Apulia, Cneus noster in naui. ego quid agam? σκέμμα magnum, neq; mehercule mihi quidem ullum, nisi omnia essent acta turpissime. neq; ego ullius consilij particeps, sed tamen quod me deceat. ipse me Cæsar ad pacem hortatur: sed antiquiores literæ, quàm ruere cœpit. Dolabella, Celius, me illi ualde satisfacere. mira me ἀπορία torquet. iuua me consilio, si potes: et tamen ista, quantũ potes, prouide. nihil habeo tanta rerum perturbatione, quod scribam. tuas literas expecto. Vale.

CICERO ATTICO S.

PEDEM in Italia uideo nullum esse, qui non in istius potestate sit. De Põpeio scio nihil, eumq;, nisi in nauim se contulerit, exceptum iri puto. ò celeritatem incredibilem, huius autem nostri. sed non possum sine dolore accusare eum, de quo angor, & crucior. Tu cædem non sine causa times: non quo minus quicquam Cæsari expediat ad diuturnitatem uictoriæ, & dominationis: sed uideo, quorum arbitrio sit acturus. recte sit. censeo cedendum de oppidis his. egeo consilij. quod optimum factu uidebitur, facies. cum Philoti=

mo loquere, atque adeo Terentiam habebis Idibus. ego quid agam? quà aut terra, aut mari persequar eum, qui ubi sit, nescio? etsi terra quidem qui possum? mari quo? tradam igitur isti me? fac posse tuto: multi enim hortantur: num etiam honeste? nullo modo quidem. à te petam consilium, ut soleo. explicari res non potest. sed tamen, siquid in mentem uenit, uelim scribas, & ipse quid sis acturus. Vale.

CICERO ATTICO S.

V. Id. Febr. uesperi è Philotimo literas accepi, Domitium exercitum firmum habere, cohortes ex Piceno, Lentulo, & Thermo ducentibus, cum Domitij exercitu coniunctas esse; Cæsarem intercludi posse, eumq; id timere; bonorum animos recreatos Romæ, improbos quasi perculsos. hæc metuo quidem ne sint insomnia: sed tamen M. Lepidum, L. Torquatum, C. Cassium Trib. pl. (ij enim sunt nobiscum, idest in Formiano) Philotimi literæ ad uitam reuocarunt. ego autem illa metuo ne ueriora sint, nos omnes penè iam captos esse, Pompeium Italia cedere. quem quidem (ò rem acerbam) persequi Cæsar dicitur. persequi Cæsar Pompeium? quid? ut interficiat? ò me miserum: & non omnes nostra corpora opponimus? in quo tu quoque ingemiscis. sed quid faciamus? uicti, oppressi, capti planè sumus. ego tamen Philotimi literis lectis mutaui consilium de mulieribus: quas, ut scripseram ad te, Romam remittebam: sed mihi uenit in mentem, multum fore sermonem, me

iudicium iam de causa publica fecisse: qua desperata, quasi hunc gradum mei reditus esse, quòd mulieres reuertissent. De me autem ipso tibi assentior, ne me dem incertæ, & periculosæ fugæ, cum Reip. nihil prosim, nihil Pompeio, pro quo emori cum pie possum, tum libenter. manebo igitur: etsi uiuere. Quod quæris, hic quid agatur: tota Capua, & omnis hic delectus iacet: desperata res est: in fuga omnes sunt, nisi quid eiusmodi fuerit, ut Pompeius istas Domitij copias cum suis coniũgat. sed uidebamur omnia biduo, triduo'ue scituri. Cæsaris literarum exemplum tibi misi: rogaras enim. cui nos ualde satisfacere multi ad me scripserunt. quod patior facile, dum, ut adhuc, nihil faciam turpiter. Vale.

CICERO ATTICO S.

PHILOTIMI literæ me quidem non nimis, sed eos, qui in his locis erant, admodum delectarunt. ecce postridie Cassij literæ Capua à Lucretio familiari eius, Nigidium à Domitio Capuam uenisse; eum dicere, Vibullium cum paucis militibus è Piceno currere ad Cneum, confestim sequi Cæsarem, Domitium non habere militum uim. idem scripsit Consules Capua discessisse. non dubito, quin Cneus in fuga sit, modo effugiat. à consilio fugiendi, ut tu censes, absum. Vale.

CICERO ATTICO S.

CVM dedissem ad te literas tristeis, & metuo ne ueras, de Lucretij ad Cassium literis Capua missis, Cephalio ue

nit à uobis, attulit etiã à te literas hilariores, nec tamen firmas, ut soles. omnia facilius credere possum, q̃ quod scribitis, Pompeium exercitum habere. nemo huc ita affert; omniaq;, quæ nolim. rem miseram. malas causas semper obtinuit, in optima concidit. quid dicam, nisi, illud eum scisse; neq; enim erat difficile: hoc nescisse; erat enim ars difficilis recte Remp. regere. sed iam, iamq; omnia sciemus, & scribemus ad te statim. Vale.

CICERO ATTICO S.

NON uenit idem usu mihi, quod tu tibi scribis: Quoties exorior: ego enim nunc paulum exorior, & maxime quidem his literis, quæ Roma afferuntur, de Domitio, de Picentium cohortibus. omnia erant facta hoc biduo lætiora. itaque fuga, quæ parabatur, repressa est. Cæsaris interdicta, Si te secundo lumine hic offendero, respuuntur. bona de Domitio, præclara de Afranio fama est. Quòd me amicissime admones, ut me integrum, quoad possim, seruem, gratum est. Quod addis, ne propensior ad turpem causam uidear: certe uideri possum. ego me ducem in ciuili bello, quoad de pace ageretur, negaui esse: nõ quin rectum esset: sed quia, quod multo rectius fuit, id mihi fraudem tulit. planè eum, cui noster alterum Consulatum deferret, & triumphum, at quibus uerbis? pro suis gestis amplissimis, inimicum habere nolueram. ego scio, & quem metuam, & quam ob rem. sin erit bellum, ut uideo fore: partes meæ non desiderabuntur. De HS X X Terentia tibi rescripsit. Dionysio, dum existimabam uagos nos fo-

re, nolui molestus esse. tibi autem crebro ad me scribenti de eius officio, nihil rescripsi, quòd diem ex die expectabam, ut statuerem, quid esset faciendum. nunc, ut uideo, pueri certe in Formiano uidētur hiematuri: num & ego, nescio: si enim erit bellum, cum Pompeio esse constitui. quod habebo certi, faciam, ut scias. ego bellum fœdissimum futurum puto, nisi qui (tu scis) Parthicus casus extiterit. Vale.

M. TVLLII CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER VIII.

CICERO ATTICO S.

CVM ad te literas dedissem, redditæ mihi literæ sunt à Pompeio. cætera de rebus in Piceno gestis, quæ ad te Vibullius scripsisset, de delectu Domitij, quæ sunt nobis nota, nec tamen læta, erant in his literis. quam ad me Philotimus scripserat, ipsam tibi epistolam misissem, sed subito fratris puer proficiscebatur: cras igitur mittam. sed in ea Pompeij epistola erat in extremo ipsius manu: Tu censeo Luceriam uenias: nusquam eris tutius: id ego in eam partem accepi, hæc oppida, atq; oram maritimam illum pro derelicto habere: nec sum miratus, eũ, qui caput ipsum reliquisset, reliquis membris non parcere. ei statim rescripsi, hominemq; certum misi de comitibus meis, non me quærere, ubi tutissime essem: si me uellet sua, aut

Reip. cauſa Luceriam uenire, ſtatim eſſe uenturum: hortatusq; ſum, ut oram maritimam retineret, ſi rem frumentariam ſibi ex prouincijs ſuppeditari uellet. hæc me fruſtra ſcribere uidebam: ſed uti in Vrbe retinenda tunc, ſic nunc in Italia non relinquenda teſtificabar ſententiam meam: ſic enim parari uideo, ut Luceriam omnes copiæ contrahantur: & ne is quidem locus ſtabilis, ſed ex eo ipſo, ſi urgeamur, paretur fuga. quo minus mirere, ſi inuitus in eam cauſam deſcendo, in qua neq; pacis, neq; uictoriæ ratio quæſita ſit unquam, ſemper flagitioſæ, & calamitoſæ fugæ. eundum, ut, quemcunq; fors tulerit caſum, ſubeam potius cum ijs, qui dicuntur eſſe boni, quàm uidear à bonis diſſentire. & ſi propediem uideo bonorum, ideſt lautorum, & locupletum, Vrbem refertam fore; municipijs uero his relictis, refertiſſimam. quo ego in numero eſſem, ſi hos lictores moleſtiſſimos non haberem: nec me M. Lepidi, L. Volcatij, Ser. Sulpitij comitum pœniteret: quorum nemo nec ſtultior eſt, quàm L. Domitius; nec inconſtantior, quàm App. Claudius. unus Pompeius me mouet, beneficio, non auctoritate: quam enim ille habeat auctoritatem in hac cauſa, qui, cum omnes Cæſarem metuebamus, ipſe eum diligebat? poſtquam uero ipſe metuere cœpit putat omnes hoſtes illi oportere eſſe. ibimus tamen Luceriam: nec eum fortaſſe delectabit noſter aduentus: diſſimulare enim non potero, mihi, quæ adhuc acta ſunt, diſplicere. ego, ſi ſomnum capere poſſem, tam longis te epiſtolis non obtunderem. tu, ſi tibi eadem cauſa eſt, me remunerere ſanè uelim. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

CICERO ATTICO S.

MIHI uero omnia grata: & quòd scripsisti ad me, quæ audieras: & quòd non credidisti, quæ digna diligentia mea non essent: & ꝙ monuisti, quod sentiebas. Ego ad Cæsarem unas Capua literas dedi, quibus ad ea rescripsi, quæ mecum ille de gladiatoribus suis egerat, breueis, sed beneuolentiam significantes, non modo sine contumelia, sed etiam cum maxima laude Pompeij: id enim illa sententia postulabat, qua illum ad concordiam hortabar. eas siquò ille misit, in publico proponat uelim. alteras eodem die dedi, quo has ad te: non potui non dare, cum & ipse ad me scripsisset, et Balbus. earum exéplum ad te misi. nihil arbitror fore, quod reprehendas. siqua erunt, doce me: quomodo enim effugere possum? nihil, inquies, omnino scripseris. qui magis effugias eos, qui uolent fingere? ueruntamen ita faciam, quoad fieri poterit. Nam quod me hortaris ad memoriam factorum, dictorum, scriptorũ etiam meorum: facis amice tu quidem, mihiq; gratissimum: sed mihi uideris aliud tu honestum, meq; dignum in hac causa iudicare, atq; ego existimem: mihi enim nihil ulla in gente unquã ab ullo auctore Reip. ac duce turpius factum esse uidetur, q̃ à nostro amico factũ est. cuius ego uicem doleo, qui Vrbem reliquit, id est patriam, pro qua, & in qua mori præclarum fuit. ignorare mihi uideris, hæc quanta sit clades: es enim etiam nunc domi tuæ: sed inuitis perditissimis hominibus esse diutius non potes. hoc miserius, hoc turpius quicquã? uagamur egentes cum coniugibus, & liberis.

beris. in unius hominis quotannis periculose ægrotan=
tis anima positas omneis nostras spes habemus, non ex=
pulsi, sed euocati è patria, quam non seruãdam ad re=
ditum nostrum, sed diripiendam, & inflammandam re
liquimus. ita multi nobiscum sunt non in suburbanis,
non in hortis, non in ipsa Vrbe: & si nunc sunt, non e=
runt: nos interea ne Capuæ quidem, sed Luceriæ, & o=
ram quidem maritimam iam relinquemus. Afranium
expectabimus, & Petreium: nam in Labieno parum est
* dignitatis. hic tu in me illud desideras. nihil de
* me dico: alij uiderint. hic quidem quæ est domi
uestræ estis, & eritis omnes boni. quis tum se mihi non
ostendit? quis nunc adest hoc bello? sic enim iam ap=
pellandum est. Vibullij res gestæ sunt adhuc maximæ.
id ex Pompeij literis cognosces. in quibus animaduerti
to illum locum, ubi erit διπλῆ. uidebis, de Cneo nostro
ipse Vibullius quid existimet. quò igitur hæc spectat
oratio? ego pro Pompeio libenter emori possum. facio
* pluris omnium hominũ neminem. sed non ita non meo
iudicio spem de salute Reip. significas enim aliquanto se
cus, q̃ solebas: ut etiam, Italia si ille cedat, putes ceden=
dum: quod ego nec Reip. puto esse utile, nec liberis me=
is: præterea neq; rectum, neq; honestum. sed cur? pote
ris ne uidere tyrannum? quasi intersit, audiam, an uide=
am: aut locupletior mihi sit quærendus auctor, q̃ Socra
tes, qui, cum triginta tyranni essent, pedem porta non ex
tulit. est mihi præterea præcipua causa manẽdi, de qua
utinam aliquando tecum loquar. Ego XIII. Cal.
cum eadem lucerna hanc epistolam scripsissem, qua in=
flãmaram tuã, Formijs ad Pompeiũ, si de pace ageretur,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

profecturus eram: si de bello, uidero. Vale.

CICERO ATTICO S.

MAXIMIS, & miserrimis rebus perturbatus, cum coràm tecum mihi potestas deliberandi non esset, uti tamẽ tuo consilio uolui. deliberatio autem omnis hæc est. si Pompeius Italia cedat (quod eum facturum eße suspicor) quid mihi agendum putes. & quo facilius consilium dare possis; quid in utranque partem mihi in mentem ueniat, explicabo breui. Cum merita Pompeij summa erga salutem meam, familiaritasq;, quæ mihi cum eo est, tum ipsa Reip. causa me adducit, ut mihi uel consilium meum cum illius consilio, uel fortuna cõiungenda esse uideatur. accedit illud: si maneo, & illum comitatum optimorum, & clarissimorum ciuium desero; cadendum est in unius potestatem. qui etsi multis rebus significat se nobis esse amicum, &, ut esset, à me est (tute scis) propter suspicionem huius impendentis tempestatis multo ante prouisum: tamen utrunque considerandum est, & quanta ei fides sit habenda; &, si maxime exploratum sit, eum nobis amicum fore, sit ne uiri fortis, & boni ciuis esse in ea Vrbe, in qua cum summis honoribus, imperijsq; usus sit, res maximas gesserit, sacerdotio sit amplissimo præditus, non futurus sit sui iuris, subeundumq; periculum sit cum aliquo forte dedecore, siquando Pompeius Remp. recuperarit. in hac parte hæc sunt: uide nunc, quæ sint in altera. Nihil actum est à Pompeio nostro sapiẽter, nihil fortiter; adde etiam, nihil, nisi contra consilium, auctoritatemq; meam. omitto illa uetera, quòd istum

in Remp. ille aluit, auxit, armauit : ille legibus per uim, & contra auspicia ferendis auctor : ille Galliæ ulterioris adiunctor: ille gener: ille in adoptando P. Clodio Augur : ille restituendi mei, quàm retinendi, studiosior: ille prouinciæ propagator : ille absentis in omnibus adiutor : idem etiam tertio Consulatu, postquam esse defensor Reip. cœpit, contendit, ut decem Tribuni pl. ferrent, ut absentis ratio haberetur . quod idem ipse sanxit lege quadam sua, Marcoq; Marcello Cos. finienti prouincias Gallias Cal. Martij, restitit . sed ut hæc omittam , quid fœdius, quid perturbatius hoc ab Vrbe discessu, siue potius turpissima fuga? quæ conditio non accipienda fuit potius, q̃ relinquenda patria? malæ conditiones erant, fateor, sed nunquid hoc peius ? at recuperabit Remp. quãdo? aut quid ad eam spem est parati ? non ager Picenus amissus ? non patefactum iter ad Vrbem ? non pecunia omnis & publica, & priuata aduersario tradita? denique nulla causa, nullæ uires, nulla sedes, quò concurrant qui Remp. defensam uelint . Apulia delecta est inanissima pars Italiæ, & ab impetu huius belli remotissima. fuga, & maritima opportunitas uisa quæri desperatione. inuite cepi Capuam , non quo munus illud defugerem, sed sine causa, in qua nullus esset ordinum, nullus apertus priuatorum dolor; bonorum autem esset aliquis, sed hebes, ut solet, &, ut ipse sensissem, multitudo , & infimus quisq; propensus in alteram partem : multi mutationis rerum cupidi. dixi ipsi, me nihil suscepturum sine præsidio, & sine pecunia. itaq; habui nihil omnino negotij; quòd ab initio uidi, nihil quæri præter fugam. eum si nunc sequor, quonã? cũ illo non. ad quem cũ essem pro=

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

fecturus, cognoui in ijs locis esse Cæsarem, ut tutò Luceriam uenire non possem. infero mari nobis incerto cursu, hieme maxima nauigandum est. age iam, cum fratre, an sine? cum filio, an quomodo? in utraque enim re summa difficultas erit, summus animi dolor. qui autem impetus illius erit in nos absentes, fortunasq; nostras? acrior, quàm in cæterorum, quòd putabit fortasse in nobis uiolandis aliquid se habere populare. age iam, has compedes, fasces inquam hos laureatos efferre ex Italia q̃ molestum est? qui autem locus erit nobis tutus, ut iam placatis utamur fluctibus, ante, quàm ad illum uenerimus? quà autem, aut quò, nihil scimus. at si restitero, & fuerit nobis in hac parte locus: idem fecero, quod in Cinnæ dominatione Philippus, quod L. Flaccus, quod Q. Mutius, quoquomodo ea res huic quidem cecidit, qui tamen ita dicere solebat, se id fore uidere, quod factum est; sed hoc malle, quàm armatum ad patriæ mœnia accedere. aliter Thrasibulus, & fortasse melius. sed est certa quædam illa Mutij ratio, atque sententia, est illa etiam Philippi: &, cum sit necesse, seruire tẽpori; & non amittere tempus, cum sit datum. sed in hoc ipso habent tamen ijdem fasces molestiam: sit enim nobis amicus, quod incertum est, sed sit, deferet triumphum, non accipere ne periculosum sit, an accipere inuidiosum ad bonos? ò rem, inquis, difficilem, & inexplicabilem. atqui explicanda est: qui enim fieri potest? ac ne me existimaris ad manendum esse propẽsiorem, quòd plura in ea parte uerba fecerim. potest fieri, quod fit in multis quæstionibus, ut res uerbosior hæc fuerit, illa uerior. quam ob rem ut maxima de re æquo animo de=

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

liberanti, ita mihi des consilium uelim. nauis & in Caieta est parata nobis, & Brundusij. sed ecce nuntij, scribente me hæc ipsa noctu in Caleno, ecce literæ, Cæsarem ad Corfinium, Domitium Corfinij cum firmo exercitu, & pugnare cupiente. non puto etiam hoc Cneum nostrum commissurum, ut Domitium relinquat. & si Brũdusium Scipionẽ cum cohortibus duabus præmiserat. legionem à Fausto conscriptam, in Siciliam sibi placere à Consule duci, scripserat ad Consules. sed turpe Domitium erit deserere implorantem eius auxilium. est quædam spes mihi quidem non magna, sed in his locis firma, Afranium in Pyreneo cum Trebonio pugnasse, pulsum Trebonium, etiam Fabium tuum transisse cum cohortibus: summum autem, Afranium cum magnis copijs aduentare. id si est, in Italia fortasse manebitur. ego autem, cum esset incertum iter Cæsaris, quòd uel ad Capuam, uel ad Luceriam iturus putabatur: Leptam ad Pompeium misi, & literas: ipse, ne quò inciderem, reuerti Formias. hæc te scire uolui, scripsiq; sedatiore animo, quàm proxime scripseram, nullum meum iudicium interponens, sed exquirens tuum. Vale.

CICERO ATTICO S.

DIONYSIVS quidem tuus potius, quàm noster, cuius ego cum satis cognossem mores, tuo tamen potius stabam iudicio, quàm meo; ne tuum quidem testimonium, quod ei sæpe apud me dederas, ueritus, superbum se præbuit in fortuna, quam putauit nostram fore: cuius fortunæ nos, quantum humano consilio effici poterit, mo=

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

tum ratione quadam gubernabimus. cui qui noster honos, quod obsequium, quæ etiam ad cæteros cõtempti cuiusdam hominis commendatio defuit? ut meum iudiciũ reprehendi à Quinto fratre, uulgoq; ab omnibus mallem, q̃ illum non efferre laudibus; Ciceronesq; nostros meo potius labore subdoceri, q̃ me alium ijs magistrũ quærere. ad quem ego quas literas Dij immortales miseram? quantum honoris significantes? quantum amoris? Dicæarchum mehercule, aut Aristoxenũ diceres accersi, non unum omnium loquacissimũ, & minime aptum ad docendum. sed est memoria bona. me dicet esse meliore. quibus literis ita respondit, ut ego nemini, cuius causam non reciperem: semper enim, si potero, si ante susceptа causa non impediar. nunquam reo cuiquam tam humili, tam sordido, tam nocenti, tam alieno tam præcise negaui, quàm hic mihi: planè sine ulla exceptione præcidit. nihil cognoui ingratius. in quo uitio nihil mali non inest. sed de hoc nimis multa. Ego nauem paraui: tuas literas tamen expecto, ut sciam, quid respondeant consultationi meæ. Sulmone C. Attium Pelignum aperuisse Antonio portas, cum essent cohortes quinq; Q. Lucretium inde effugisse scis, Cneũ ire Brundusium desertum. confecta res est. Vale.

CICERO ATTICO S.

CVM ante lucem VIII. Cal. ad te literas dedissem, uesperi ad nos eodem die uenit ipse Dionysius auctoritate tua permotus, ut suspicor: quid enim putem aliud? & si solet eum, cum aliquid furiose fecit, pœnitere. nun=

quam autem certior fuit, q̃ in hoc negotio: nam quod ad te non ſcripſeram, poſtea audiui, à tertio miliario tũ
* eum iſſe πολλὰ μάτην ΚΑΕΡΕCCINECHE ἑκαθυμεῖν δῆτα. multa inquam mala cum dixiſſet, ſuo ca-
* piti (ut aiunt) ſed meam manſuetudinem. conieceram in faſciculum unà cum tua uenietem ad illum epiſtolam: hác ad me referri uolo, nec ullam ob aliam cauſam Pollicem ſeruum à pedibus meum Romam miſi. eo autem ad te ſcripſi, ut, ſi tibi forte reddita eſſet, mihi curares referendã, ne in illius manus perueniret. Noui ſiquid eſſet, ſcripſiſſem. pendeo animi expectatione Corfinienſi, in qua de ſalute Reip. decernitur. Tu faſciculum, qui eſt M. Curio inſcriptus, uelim cures ad eum perferendum: Tironemq; Curio commendes, ut ei, ut petij, ſi quid opus erit, in ſumptum eroget. Vale.

CICERO ATTICO S.

OBSIGNATA iam epiſtola, quam de nocte daturus eram, ſicut dedi (nam eam ueſperi ſcripſeram) C. Soſius Præt. in Formianum uenit ad M. Lepidum uicinum noſtrum, cuius Quæſtor fuit: Pompeij literarum ad Conſulem exemplum attulit. Literæ mihi à L. Domitio ad VIII. Cal. Martij allatæ ſunt. earum exemplũ infra ſcripſi. nunc, ut ego non ſciebam ſua ſponte intelligere: ſcio quanti Reip. interſit omneis copias in unum locum primo quoque tempore conuenire. ſed tu, ſi tibi uidebitur, dabis operam, quamprimum ad nos uenias. præſidij Capuæ, quantum conſtitueris eſſe ſatis, relinquas. Vale. deinde ſuppoſuit exemplum epiſtolæ Domitij, quod ego ad te pridie miſeram. Dij

immortales, qui me horror perfudit. quàm sum solicitus, quidnam futurum sit. hoc tamen spero, magnum nomen imperatoris fore, magnum in aduentu terrorem. spero etiam, quoniam adhuc nihil nobis obfuit, nihil mutasse, nec tegentia hoc, quod cum fortiter, & diligenter, tum etiam mehercule: modo enim audiui quartanā à te discessisse. moriar, si magis gauderem, si id mihi accidisset. Piliæ dic, non esse æquum, eam diutius habere, nec id esse uestræ concordiæ. Tironem nostrū ab altera relictum audio. sed eum uideo in sumptum ab alijs mutuatum. ego autem Curium nostrum, siquid opus esset, rogaram. malo Tironis uerecundiam in culpa esse, quàm illiberalitatem Curij. Vale.

CICERO ATTICO S.

VNVM etiam restat amico nostro ad omne dedecus, ut Domitio non subueniat. at nemo dubitat, quin subsidio uenturus sit: ego non puto. deseret igitur talem ciuē? & eos, quos unà scis esse? cum habeat præsertim & ipse cohortes XXX? nisi me omnia fallunt, deseret. incredibiliter pertimuit. nihil spectat, nisi fugam: cui tu (uideo enim, quid sentias) me comitem putas debere esse. ego uero quem fugiam, habeo: quem sequar, nō habeo: quod enim tu meum laudas, & memorādum dicis, malle quòd dixerim me cum Pōpeio uinci, quàm cum istis uincere? ego uero malo, sed cum illo Pompeio, qui tum erat, aut qui mihi esse uidebatur: cum hoc uero, qui ante fugit, q̄ scit aut quem fugiat, aut quò, qui nostra tradidit, qui patriam reliquit, Italiam relinquit, si ma-

lui, contigit, uictus sum. quod superest, nec ista uidere possum, quæ nunquam timui ne uiderem; nec mehercu le istum, propter quem mihi non modo meis, sed memet ipso carendum est. Ad Philotimum scripsi de uiatico, siue à Moneta, nemo enim soluit; siue ab Oppijs tuis cō tubernalibus. cætera apposita tibi mandabo. Vale.

CICERO ATTICO S.

O' REM turpem, & ea re miserā: sic enim sentio, id demum, aut potius id solum esse miserum, quod turpe sit. aluerat Cæsarem: eundē repente timere cœperat: con ditionem pacis nullam probarat: nihil ad bellum pararat: Vrbem reliquerat: Picenum amiserat culpa: in Apuliam se compegerat: ibat in Græciam: omnes nos ἀπροσφωνήτους, expertes sui tanti, tam inusitati consilij relinquebat. ecce subito literæ Domitij ad illum, ipsius ad Consules. fulsisse mihi uidebatur τὸ καλὸν ad oculos eius, & exclamasse ille uir, qui esse debuit, πρὸς ταῦθ᾽ ὅτι χρὴ, καὶ παλαμάσθων, καὶ πᾶν ἐπ᾽ ἐμοὶ, καὶ τεκταινέσθων· τὸ γὰρ εὖ, μετ᾽ ἐμοῦ. at ille tibi, πολλὰ χαίρειν τῷ καλῷ dicens, pergit Brundusium. Domitium autem aiunt re audita, & eos, qui unà essent, se tradidisse. ò rem lugu brem. itaq; intercludor dolore, quo ad te plura non scri bam. tuas literas expecto. Vale.

CICERO ATTICO S.

EPISTOLAM meam quòd peruulgatam scribis esse, non fero moleste: quin etiam ipse multis dedi describen dam: ea enim & acciderunt iam, & impendent, ut te-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

ſtatum eſſe uelim, de pace quid ſenſerim. cum autem ad eam hortarer, eum præſertim hominem, non uidebar ullo modo facilius moturus, quàm ſi id, ad quod eum hortarer, conuenire eius ſapientiæ dicerem. eam ſi admirabilem dixi, cum eum ad ſalutem patriæ hortabar, non ſum ueritus, ne uiderer aſſentari, cui tali in re libenter me ad pedes abieciſſem. quà autem eſt, Aliquid impertias temporis, non eſt de pace, ſed de me ipſo, & de meo officio ut aliquid cogitet. nam quòd teſtificor, me expertem belli fuiſſe, & ſi id re perſpectum eſt, tamen eo ſcripſi, quo in ſuadendo plus auctoritatis haberem. eodemq; pertinet, quòd cauſam eius probo. ſed quid hæc nunc? utinam aliquid profectum eſſet: næ ego iſtas literas in concione recitari uelim: ſiquidem ille ipſe ad eundem ſcribens in publico propoſuit epiſtolam illam, in qua eſt, Pro tuis rebus geſtis ampliſſimis: amplioribus ne, quàm ſuis, quàm Africani? ita tempus ferebat: ſiquidem etiam uos duo tales ad quintum miliarium. quid nunc ipſum unde ſe recipienti, quid agenti, quid acturo? quanto autem ferocius ille cauſæ ſuæ confidet, cum uos, cum ueſtri ſimiles non modo frequenteis, ſed læto uultu gratulanteis uiderit? num igitur peccamus? minime uos quidem. ſed tamen ſigna conturbantur, quibus uoluntas à ſimulatione diſtingui poſſet. quæ uero S.C. uideo? ſed apertius, quàm propoſueram. Ego Arpini uolo eſſe prid. Cal. deinde circum uillulas noſtras errare, quas uiſurum me poſteà deſperaui. Εὐγενῆ tua conſilia, & tamen pro temporibus non incauta, mihi ualde probantur. Lepido quidem (nam ferè συνδιημερεύομεν, quod gratiſſimum illi eſt) nun-

quam placuit ex Italia exire, Tullo multo minus: crebro enim illius literæ ab alijs ad nos commeant. sed me illorum sententiæ minus mouebant. minus multa dederant illi Reip. pignora. tua mehercule auctoritas uehementer mouet: affert enim & reliqui temporis recuperandi rationem, & præsentis tuendi. sed, obsecro te, quid hoc miserius, quàm alterum plausus in fœdissima causa quærere, alterum offensiones in optima? alterum existimari conseruatorem inimicorum, alterum desertorem amicorum? & mehercule quamuis amemus Cneum nostrum, ut & facimus, & debemus, tamen hoc, quòd talibus uiris non subuenit, laudare non possum: nam siue timuit, quid ignauius? siue, ut quidam putant, meliorem suam causam illorum cæde fore putauit, quid iniustius? sed hæc omittamus: augemus enim dolorē retractando. VI. Cal. uesperi Balbus minor ad me uenit, occulta uia currens ad Lentulum Cos. missu Cæsaris, cum literis, cum mandatis, cum promissione prouinciæ, Romam ut redeat. cui persuaderi posse non arbitror, nisi erit conuentus. idem aiebat, nihil malle Cæsarem, quàm ut Pompeium assequeretur. id credo: ut rediret in gratiam, id non credo: & me tuo, ne omnis hæc clementia ad unam illam crudelitatem colligatur. Balbus quidem maior ad me scribit, nihil malle Cæsarem, quàm principe Pompeio sine metu uiuere. tu puto hæc credis? sed cum hæc scribebam V. Cal. Pompeius iam Brundusium poterat uenisse: expeditus enim antecesserat legiones Luceria. sed hoc τέρας horribili uigilantia, celeritate, diligentia est. planè, quid futurum sit, nescio. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

CICERO ATTICO S.

DIONYSIVS *cum ad me præter opinionem meam uenisset, locutus sum cum eo liberalissime: tempora exposui: rogaui, ut diceret, quid haberet in animo, me nihil ab ipso inuito contendere. respondit, se, quod in numis haberet, nescire quo loci esset: alios nō soluere: aliorum diem non dum esse. dixit etiam alia quædam de seruulis suis, quare nobiscum esse non posset. morem gessi: dimisi à me, ut magistrum* Ciceronum, *non libenter; ut hominem ingratum, non inuitus. uolui te scire, quid ego de eius facto iudicarem.* Vale.

CICERO ATTICO S.

QVOD *me magno animi motu perturbatum putas, sum equidem, sed non tam magno, q̃ tibi fortasse uideor: leuatur enim omnis cura, cum aut consistit consilium, aut cogitando nihil explicatur. lamentari autem licet. illud tamen totos dies. sed uereor, ne, nihil cum proficiā, etiam dedecori sim studijs, ac literis nostris. consumo igitur omne tempus considerans quanta uis sit illius uiri, quē nostris libris satis diligenter (ut tibi quidem uidemur) expressimus. tenes'ne igitur, moderatorem illum* Reip. *quò referre uelimus omnia? nam sic quinto, ut opinor, in li-*
" *bro loquitur* Scipio. VT *enim gubernatori cursus secū-*
" *dus, medico salus, imperatori uictoria, sic huic modera-*
" *tori* Reip. *beata ciuium uita proposita est, ut opibus fir-*
" *ma, copijs locuples, gloria ampla, uirtute honesta sit: hu-*
" *ius enim operis maximi inter homines, atque optimi illū*

esse effectorem uolo. Hoc Cneus noster cũ antea nunquam, tum in hac causa minime cogitauit. dominatio quæsita ab utroque est, non id actum, beata, & honesta ciuitas ut esset. nec uero ille Vrbem reliquit, ꝙ eam tueri non posset; nec Italiam, quòd ea pelleretur: sed hoc à primo cogitauit, omneis terras, omnia maria mouere, Reges barbaros incitare, genteis feras armatas in Italiam adducere, exercitus conficere maximos. genus illud Sullani regni iampridem appetitur, multis, qui unà sunt, cupientibus. an censes, nihil inter eos conuenire? nullam pactionem fieri potuisse? hodie potest. sed neutri σκοπὸς est ille, ut nos beati simus. uterque regnare uult. hæc à te inuitatus breuiter exposui: uoluisti enim me, quid de his malis sentirem, ostendere. προθεσπίζω igitur noster Attice, non ariolans, ut illa, cui nemo credidit, sed cõiectura prospiciens. Iamq; mari magno. non multo inquam secus possum uaticinari: tanta malorum impendet ἰλιάς. atque hoc nostra grauior est causa, qui domi sumus, q̃ illorum, unà qui transierunt, ꝙ illi quidem alterum metuunt, nos utrunque. cur igitur, inquis, remansimus? uel tibi paruimus, uel non occurrimus, uel hoc fuit rectius. conculcari inquam miseram Italiam uidebis proxima æstate ab utriusque mancipijs ex omni genere collectis. nec tam proscriptio pertimescẽda, quæ Luceriæ multis sermonibus denuntiata est, q̃ uniuersæ interitus: tantas in confligendo utriusque uires uideo futuras. habes coniecturam meam. tu autem cõsolationis fortasse aliquid expectasti: nihil inuenio: nihil fieri potest miserius, nihil perditius, nihil fœdius. Quod quæris, quid Cæsar ad me scripserit: quod sæpe: gratissimum

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

sibi esse, quòd quierim : oratq;, in eo ut perseuerem. Bal= bus minor hæc eadem mandata. iter autem eius erat ad Lentulum Cos. cum literis Cæsaris, præmiorumq́; pro= missis, si Romam reuertisset. uerum, cum habeo ratio= nem dierum, ante puto transmissurum, quàm potuerit conueniri. Epistolarum Pōpeij duarum, quas ad me misit, negligentiam, meamq́; in rescribendo diligentiam uolui tibi notam esse. earum exempla ad te misi. Cæ= saris hic per Apuliam ad Brundusium cursus quid effi= ciat, expecto : utinam aliquid simile Parthicis rebus. si= mul aliquid audiero, scribam ad te. tu ad me uelim bo norum sermones. Romæ frequentes esse dicuntur. scio equidem te in publicum non prodire : sed tamen, audire te multa, necesse est. Memini tibi librū afferri, à Deme trio Magnete ad te missum, περὶ ὁμονοίας. eum mihi uelim mittas. uides, quam causam mediter. Vale.

Cn. Pompeius Procos. M. Ciceroni Imp. S.

Q. Fabius ad me uenit ad IIII. Id. Febr. is nuntiat L. Do= mitium cum suis cohortibus XI. & cohortibus XIIII. quas Vibullius adduxit, ad me iter habere : habuisse in animo proficisci Corfinio, & ad V. Id. Febr. C. Hirrum cum V. cohortibus subsequi. censeo, ad nos Luceriam ue nias : nam te hic tutissime puto fore. Vale.

Cicero Cn. Pompeio Procos. S.

A D XV. Cal. Martij Formijs accepi tuas literas : ex qui= bus ea, quæ in agro Piceno gesta erant, cognoui com=

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

modiora esse multo, quàm ut erat nobis nuntiatum: Vibullijq; uirtutem, industriamq; libenter agnoui. Nos adhuc in ea ora, ubi præpositi sumus, ita fuimus, ut nauem paratam haberemus: ea enim audiebamus, & ea uerebamur, ut quodcunq; tu consilium præcepisses, id nobis persequendum putaremus. nunc, quoniam auctoritate, & consilio tuo in spe firmiore sumus, si teneri posse putas Tarracinam, & oram maritimam, in ea manebo: & si præsidia in oppidis nulla sunt: nemo enim nostri ordinis in his locis est, præter M. Eppium, quem ego Minturnis esse uolui, uigilantem hominem, & industrium. L. Torquatum, uirum, fortem, & cum auctoritate, Formijs non habemus: ad te profectum arbitramur. ego omnino, ut proxime tibi placuerat, Capuam ueni eo ipso die, quo tu Theano Sidicino es profectus: uolueras enim me cum M. Considio Propræt. illa negotia tueri. cum eò uenissem, uidi T. Ampium delectum habere diligentissime, ab eo accipere Libonem summa item diligentia, & in illa colonia auctoritate. fui Capuæ, quoad Coss. iterum, ut erat dictum, ab Coss. ueni Capuam ad Non. Febr. cum fuissem triduum, recepi me Formias. nunc quod tuum consilium, aut quæ ratio belli sit, ignoro. si tenendam hanc oram putas, quæ opportunitatem, & dignitatem habet, & egregios ciues, &, ut arbitror, teneri potest: opus est esse, qui præsit. sin omnia in unum locum contrahenda sunt: non dubito, quin ad te statim ueniã: quo mihi nihil optatius est: idq; tecum, quo die ab Vrbe discessimus, locutus sum. ego, sicui adhuc uideor segnior fuisse, dum ne tibi uidear, non laboro. & tamen, si, ut

uideo, bellum gerendum est, confido me omnibus facile satisfacturum. M. Tullium meū necessarium ad te misi, cui tu, si tibi uideretur, ad me literas dares. Vale.

Cn. Pompeius Procos. M. Ciceroni Imp. S.

TVAS literas libenter legi: recognoui enim tuam pristinam uirtutem etiam in salute communi. Consules ad eum exercitum, quem in Apulia habui, uenerunt. magnopere te hortor pro tuo singulari, perpetuoq; studio in Remp. ut te ad nos conferas, ut cōmuni consilio Reip. afflictæ opem, atq; auxilium feramus. censeo, uia Appia iter facias, & celeriter Brundusium uenias. Cura, ut ualeas.

M. Cicero Cn. Pompeio Procos. S.

CVM ad te literas misissem, quæ tibi Canusij redditæ sūt, suspicionem nullam habebam, te Reip. causa mare transiturum, eramq; in spe magna, fore, ut in Italia possemus aut concordiam constituere, qua mihi nihil utilius uidebatur, aut Remp. summa cum dignitate defendere. interim non dum meis literis ad te perlatis, ex ijs mandatis, quæ Dialio ad Consules dederas, certior tui consilij factus, non expectaui, dum mihi à te literæ redderentur, confestimq; cum Quinto fratre, & cum liberis nostris iter ad te in Apuliam facere cœpi. cum Theanum Sidicinum uenissem, C. Messius familiaris tuus mihi dixit, alijq; cōplures, Cæsarem iter habere Capuam, & eo ipso die mansurum esse Eserniæ. sanè sum cōmotus; ꝙ, si ita

esset,

esset, non modo iter meum interclusum, sed me ipsum planè exceptum putabam. itaque tum Cales processi, ut ibi potissimum consisterem, dum certum nobis ab Esernia de eo, quod audieram, referretur. at mihi, cum Calibus essem, affertur literarum tuarum exemplum, quas tu ad Lentulum Cos. misisses. hæ sic scriptæ erant: literas tibi à L. Domitio ad XIII. Cal. Martij allatas esse, earumq; exemplum subscripseras: magniq; interesse Reip. scripseras, omnes copias primo quoque tempore in unum locum conuenire, & ut, præsidij quod satis esset, Capuæ relinqueret. his ergo literis lectis, in eadem opinione fui, qua reliqui omnes, te cum omnibus copijs ad Corfinium esse uenturum. quò mihi, cum Cæsar ad oppidum castra haberet, tutum iter esse non arbitrabar. cum res in summa expectatione esset, utrunque simul audimus, & quæ Corfinij acta essent, & te iter Brundusium facere cœpisse. cumq; nec mihi, nec fratri meo dubium esset, quin Brundusium contenderemus, à multis, qui è Samnio, Apuliáq; ueniebant, admoniti sumus, ut caueremus, ne exciperemur à Cæsare, quòd is in eadem loca, quæ nos petebamus, profectus, celerius etiam, quàm nos possemus, eò, quò intenderat, uenturus esset. quod cum ita esset, nec mihi, nec fratri meo, nec cuiquam amicorum placuit cõmittere, ut temeritas nostra non solum nobis, sed etiam Reip. noceret: cum præsertim non dubitaremus, quin, si etiam tutum nobis iter fuisset, te tamen iam cõsequi non possemus. interim accepimus tuas literas, Canusio ad X. Cal. Martij datas, quibus nos hortaris, ut celerius Brundusium ueniamus. quas cum accepissemus ad III. Cal. Martij, non dubi=

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

tabamus, quin tu iam Brundusium peruenisses: nobisq; iter illud omnino interclusum uidebatur, neque minus nos esse captos, quàm qui Corfinium uenissent: neque.n. eos solos arbitrabamur capi, qui in armatorum manus incidissent, sed eos nihilo minus, qui regionibus exclusi, intra præsidia, atque intra arma aliena uenissent. quod cum ita sit, maxime uellem primum tecum semper fuisse, quod quidem tibi ostenderam, cum à me Capuam reijciebã: quod feci non uitandi oneris causa, sed quòd uidebam teneri illam Vrbem sine exercitu non posse: accidere autem mihi nolebam, quod doleo uiris fortissimis accidisse. quoniam autem, tecum ut essem, non contigit: utinam tui consilij certior factus essem: nam suspicione assequi non potui, quòd omnia prius arbitratus sum fore, quàm ut hæc Reip. causa in Italia non posset duce te consistere. neque uero nunc consilium tuum reprehendo, sed fortunam Reip. lugeo. nec, si ego, quid tu sis secutus, non perspicio, iccirco minus existimo, te nihil, nisi summa ratione, fecisse. mea quæ semper fuerit sententia, primum de pace uel iniqua conditione retinenda, deinde de Vrbe (nam de Italia quidem nihil mihi unquam ostenderas) meminisse te arbitror. sed mihi nõ sumo, ut meum consilium ualere debuerit: secutus sum tuum, neq; id Reip. causa, de qua desperaui, quæ & nũc afflicta est, nec excitari sine ciuili perniciosissimo bello potest: sed te quærebam: tecum esse cupiebam: neque eius rei facultatem, siqua erit, prætermittam. ego me in hac omni causa facile intelligebam pugnandi cupidis hominibus non satisfacere: primum enim præ me tuli, me nihil malle, q̃ pacem: non quin eadem timerem, quæ

illi: sed ea bello ciuili leuiora ducebam. inde suscepto bello, cum pacis conditiones ad te afferri, à teq; ad ea honorifice, & large responderi uiderem: duxi meam rationem, quam tibi facile me probaturum pro tuo in me beneficio arbitrabar. memineram me esse unũ, qui pro meis maximis in Remp. meritis supplicia miserrima, & crudelissima pertulissem: me esse unum, qui, si offendissem eius animum, cui tum, cum iam in armis essemus, Consulatus tamen alter, & triumphus amplissimus deferebatur, subijcerer eisdem prælijs: ut mea persona semper ad improborum ciuium impetus aliquid uideretur habere populare. atq; hæc non ego prius sum suspicatus, q̃ mihi palã denuntiata sunt: neq; ea tã pertimui, si subeunda essent, q̃ declinanda putaui, si honeste uitare possem. quoniam breuem illius temporis, dũ in spe pax fuit, rationem nostram uides: reliqui facultatẽ res ademit. Iis autem, quibus nõ satisfacio, facile respondeo: neq;.n. ego amicior C. Cæsari unquam fui, q̃ illi: neque illi amiciores Reip. quàm ego. hoc inter me, & illos interest, quòd, cum & illi ciues optimi sint, & ego ab ista laude non absim, ego conditionibus, quod idem te intellexeram uelle, illi armis disceptari maluerunt. quæ quoniam ratio uicit, perficiam profecto, ut neq; Resp. ciuis à me animum, neque tu amici desideres. Vale.

CICERO ATTICO S.

MIHI MOLESTIOR lippitudo erat etiam, quàm ante fuerat: dictare tamen hanc epistolam malui, quàm Gallo Fabio amantissimo utriusque nostrum

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

nihil ad te literarum dare: nam pridie quidem, quoquo modo potueram, scripseram ipse eas literas, quarum uaticinationem falsam esse cupio. huius autem epistolæ nõ solum ea causa est, ut nequis à me dies intermittatur, quin dem ad te literas; sed etiam hæc iustior, ut à te impetrarẽ, ut sumeres aliquid temporis, quo quia tibi perexiguo opus est, explicari mihi tuum cõsilium planè uolo, ut penitus intelligam. omnia sunt integra nobis. nihil prætermissum est, quod non habeat sapientem excusationem, non modo probabilem: nam certe neque tum peccaui, cum imparatam Capuam, non solum ignauiæ * delectus, sed etiam perfidiæ suspicionem fugiens, accipere nolui: neq;, cum post conditiones pacis per L. Cæsarem, & Fabium allatas caui, ne animum eius offenderẽ, cui Pompeius iam armatus armato Consulatum, triumphumq; deferret. nec uero hæc extrema quisquam potest iure reprehendere, quod mare non transierim: id enim, & si erat deliberationis, tamen obire non potui: neq;.n. suspicari debui, præsertim cum ex ipsius Pompeij literis, idem quod uideo te existimasse, non dubitarim, quin is Domitio subuenturus esset. & planè, quid rectum, & quid faciendum mihi esset, diutius cogitare malui. primum igitur, hæc qualia tibi esse uideantur, & si sæpius significata sunt à te, tamen accuratius mihi perscribas, uelim: deinde aliquid etiam in posterum prospicias, fingasq;, quem me esse deceat, et ubi me plurimum prodesse Reip. sentias: ecquæ pacifica persona desideretur: an in bellatore sint omnia. atq; ego, qui omnia officio metior, recordor tamen tua consilia. quibus si paruissem, tristitiam illorum temporũ non subijssem. memini, quid mihi

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

tum suaseris per Theophanem, per Culeonem: idq; sæpe ingemiscens sum recordatus. quare nunc saltem ad illos calculos reuertamur, quos tum abiecimus, ut non solum gloriosis consilijs utamur, sed etiam paulo salubribus. sed nihil præscribo. accurate uelim perscribas tuã ad me sententiam. uolo etiam exquiras quamdiligentissime poteris (habebis autem, per quos possis) quid Lentulus noster, quid Domitius agat, quid acturus sit. quemadmodum nunc se gerãt, num quem accusent, num cui succenseant: quid dico, num cui? num Pompeio. omnino culpam omnem Pompeius in Domitiũ confert: quod ipsius literis cognosci potest: quarum exemplum ad te mitto. hæc igitur uidebis: & quod ad te ante scripsi, Demetrij Magnetis librum, quem ad te misit, de concordia, uelim mihi mittas. Vale.

Cn. Magnus M. Marcello,
L. Lentulo Coss. S.

EGO, quòd existimabam dispersos nos neq; Reip. utiles, neq; nobis præsidio esse posse, iccirco ad L. Domitium literas misi, primum uti ipse cum omni copia ad nos ueniret: si de se dubitaret, ut cohorteis XIX. quæ ex Piceno ad me iter habebant, ad nos mitteret. quod ueritus sum, factum est, ut Domitius implicaretur, neq; ipse satis firmus esset ad castra facienda, q meas XIX. & suas XII. cohorteis tribus in oppidis distributas haberet (nã partim Albæ, partim Sulmone collocauit) neq;, si uellet, expedire posset. nunc scitote me esse in summa solicitudine: nam & tot, & taleis uiros periculo obsi=

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

dionis liberare cupio: neq; subsidio ire possum, quòd his duabus legionibus non puto esse committẽdum, ut illuc ducantur. ex quibus tamen non amplius XIIII. cohortes contrahere potui, quas Brundusium misi: neq; Canusium sine præsidio, dum abessem, putaui esse dimittendum. Dellio mandaram, quòd maiores copias sperabã nos habituros, ut, si uobis uideretur, alteruter uestrum ad me ueniret, alter in Siciliam cum ea copia, quam Capuæ, & circum Capuam comparastis, & cum ijs militibus, quos Faustus legit, proficisceretur, Domitius cum XII. suis cohortibus eodem adiungeretur, reliquæ copiæ omnes Brundusium cogerentur, & inde nauibus Dyrrhachium transportarentur. nunc, cum hoc tempore nihilo magis ego, quàm uos, subsidio Domitio ire possim, seu per monteis explicare, non est nobis committendum, ut has XIIII. cohorteis, quas dubio animo habeo, hostis accedere, aut in itinere me consequi possit. quam ob rem placitum est mihi (etiam uideo C. Marcello, & cæteris nostri ordinis, qui hic sunt) ut Brundusium ducerem hanc copiam, quam ego habeo mecum. uos hortor, ut, quodcunque militum contrahere poteritis, contrahatis, & eodem ueniatis quamprimum. arma, quæ ad me missuri eratis, ijs censeo armetis milites, quos uobiscum habetis. quæ arma superabunt, ea si Brundusium iumentis deportaritis, uehementer Reip. profueritis. de hac re uellem nostros certiores faceretis. ego ad P. Lupum, & C. Coponium Prætt. misi, ut se nobis coniungerent, &, militum quod haberent, ad nos deducerent. Valete.

Cn. Pompeius Procos. L. Domitio Procos. S.

MIROR te ad me nihil scribere, & potius ab alijs, q̃ à te de Rep. certiorem me fieri. nos disiecta manu pares aduersarijs esse non possumus. contractis nostris copijs, spero nos et Reip. & cõmuni saluti prodesse posse. quã ob rem cum constituisses, ut Vibullius mihi scripserat, ad V. Id. Febr. Corfinio proficisci cum exercitu, & ad me uenire: miror, quid causæ fuerit quare consiliũ mutaris: nam illa causa, quã mihi Vibullius scribit, leuis est, te propterea moratum esse, quòd audieris Cæsarem Firmo progressum in castrum Truentinum uenisse: quanto enim magis appropinquare aduersarius cœpit, eo tibi celerius agendum erat, ut te mecum cõiungeres, prius, quàm Cæsar aut tuum iter impedire, aut me abs te excludere posset. quam ob rem etiam te rogo, & hortor, id quod non destiti superioribus literis à te petere, ut primo quoq; die Luceriam aduenires ante, quàm copiæ, quas instituit Cæsar contrahere, in unum locum coactæ nos à nobis distrahant. sed, si erunt, qui te impediant, ut illas suas seruent: æquum est me à te impetrare, ut cohortes, quæ ex Piceno, & Camerino uenerunt, quæ fortunas suas reliquerũt, ad me missũ facias. Vale.

Cn. Pompeius Procos. L. Domitio Procos. S.

LITERAS abs te M. Calenius ad me atttulit ad XIIII. Calendarum Martij: in quibus literis scribis, tibi in animo esse obseruare Cæsarem, &, si secundum mare ad me ire cœpisset, confestim in

Samnium ad me uenturum: sin autem ille circum istæc loca commoraretur, te ei, si propius accessisset, resistere uelle. te animo magno, & forti istam rem agere existimo: sed diligentius nobis est uidendum, ne distracti pares esse aduersario non possimus, cum ille magnas copias habeat, & maiores breui habiturus sit: non enim pro tua prudentia debes illud solum animaduertere, quot in præsentia cohorteis contra te habeat Cæsar, sed quantas breui tempore equitum, & peditum copias contracturus sit. cui rei testimonio sunt literæ, quas Bussenius ad me misit, in quibus scribit, id quod ab alijs quoque mihi scribitur, præsidia Curionem, quæ in Vmbria, & Thuscis erant, contrahere, & ad Cæsarem iter facere. quæ si copiæ in unum locum fuerint coactæ, ut pars exercitus ad Albam mittatur, pars ad te accedat, ut nõ pugnet, sed locis suis repugnet: hærebis, neque solus cum ista copia tantam multitudinem sustinere poteris, ut frumentatum eas. quam ob rem te magnopere hortor, ut quamprimum cum omni copia huc uenias. Consules constituerunt idem facere. ego Metuscilio ad te mandata dedi, prouidendum esse, ne duæ legiones sine Picentinis cohortibus in conspectum Cæsaris committerentur. quam ob rem nolito commoueri, si audieris me regredi, si forte Cæsar ad me ueniet: cauendum enim puto esse, ne implicatus hæream: nam neque castra propter anni tempus, & militum animos facere possum: neq; ex omnibus oppidis contrahere copias expedit, ne receptum amittam. itaq; nõ amplius XIIII. cohortes Luceriam coegi. Consules præsidia omnia deducturi sunt, aut in Siciliã ituri: nam aut exercitum fir-

mum habere oportet, quo confidamus perrumpere nos posse; aut regiones eiusmodi obtinere, è quibus repugnemus, id quod neutrum nobis hoc tempore cõtingit, quòd et magnam partem Italiæ Cæsar occupauit, & nos non habemus exercitum tam amplum, neq; tam magnum, q̃ ille. itaq; nobis prouidendum est, ut summam Reip. rationem habeamus. etiam, atq; etiam te hortor, ut cum omni copia quãprimum ad me uenias. possumus etiam nunc Remp. erigere, si cõmuni consilio negotium administrabimus: si distrahemur, infirmi erimus. mihi hoc constitutum est. His literis scriptis, Sica à te mihi literas attulit, & mandata. quod me hortare, ut istuc ueniam: id me facere non arbitror posse, quòd non magnopere his legionibus confido. Vale.

Cn. Pompeius L. Domitio S.

LITERAE mihi à te redditæ sunt ad XIII. Cal. Mart. in quibus scribis, Cæsarem apud Corfinium castra posuisse. quod putaui, & præmonui, Fit, ut nec in præsentia cõmittere tecum prælium uelit, & omnibus copijs conductis te implicet, ne ad me iter expeditum tibi sit, atq; istas copias coniungere optimorum ciuium possis cum his legionibus, de quarum uoluntate dubitamus: quo etiam magis tuis literis sum cõmotus: neq; enim eorum militum, quos mecum habeo, uoluntati satis confido, ut de omnibus fortunis Reip. dimicem: neq; etiam, qui ex delectibus conscripti sunt à Consulibus, conuenerunt. quare da operam, si ulla ratione etiam nunc efficere potes, ut te explices, huc quãprimum uenias ante, q̃

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

omnes copiæ aduersariorum conueniant: neq; enim celeriter ex delectibus huc homines conuenire possunt: et, * si conuenirent, quantum ijs cõmittendum sit, quod inter se noti sũt, cõtra ueteranas legiones, nõ te præterit. Vale.

CICERO ATTICO S.

LIPPITVDINIS meæ signum tibi sit librarij manus, & eadem causa breuitatis. & si nunc quidem, quod scriberẽ, nihil erat. omnis expectatio nostra erat in nuntijs Brundusinis. si nactus hic esset Cneum nostrum, spes dubia pacis: sin ille ante transmisisset, exitiosi belli metus. sed uides'ne, in quem hominem inciderit Resp.? q̃ acutum? quàm uigilantem? quàm paratum? si mehercule neminem occiderit, nec cuiquam quicquam ademerit; ab ijs, qui eum maxime timuerant, maxime diligetur. multum mecum municipales homines loquuntur, multum rusticani. nihil prorsus aliud curant, nisi agros, nisi uillulas, nisi numulos suos. & uide, quàm conuersa res est. illum, quo antea confidebant, metuunt: hunc amãt, quem timebant. id quantis nostris peccatis, uitijsq; euenerit, non possum sine molestia cogitare. quæ autem impendere putarem, scripseram ad te, & iam tuas literas expectabam. Vale.

CICERO ATTICO S.

NON dubito, quin tibi odiosæ sint epistolæ quotidianæ, cum præsertim neq; noua de re aliqua certiorem te faciam, neq; nouam deniq; iam reperiam scribendi ullam sententiam. sed si dedita opera, cum causa nulla esset, tabellarios ad te cum inanibus epistolis mitterem, facerem

inepte: euntibus uero, domesticis præsertim, ut nihil ad te dem literarum, facere non possum. & simul (crede mihi) requiesco paululum in his miserijs, cum quasi tecum loquor: cum uero tuas epistolas lego, multo etiam magis. omnino intelligo, nullum fuisse tempus post has fugas, & formidines, quod magis debuerit mutum esse à literis, propterea quòd neq; Romæ quicquam auditur noui, nec in his locis, quæ à Brũdusio absunt propius, quàm tu, biduum, aut triduum. Brundusij autem omne certamen uertitur huius primi temporis. qua quidem expectatione torqueor. sed omnia ante nos sciemus: eodem enim die uideo Cæsarem à Corfinio post meridiem profectũ esse, quo Canusio mane Pompeium. eo modo autem ambulat * Cæsar, & ijs diarijs militum celeritatem incitat, ut timeam, ne citius ad Brundusium, quàm opus sit, accesserit. dices, quid igitur proficis? qui anticipes eius rei molestiam, quam triduo sciturus sis. nihil equidem: sed, ut supra dixi, tecum perlibẽter loquor. & simul scito labare meũ consilium illud, quod satis iam fixum uidebatur. non mihi satis idonei sunt auctores ij, qui à te probantur: quod enim unquam eorũ in Rep. forte factum extitit? aut quis ab ijs ullam rem laude dignam desiderat? nec mehercule laudandos existimo, qui trans mare belli parandi causa profecti sunt (quanquam hæc ferenda non erant) uideo enim, quantum id bellum, & quàm pestiferum futurum sit. sed me mouet unus uir, cuius fugientis comes, Remp. recuperãtis socius uideor esse debere. toties ne igitur sententiam mutas? ego tecum, tanquam mecum, loquor. quis autem est, tãta quidem de re, quin uarie secum ipse disputet? simul et elicere cupio sen

tentiam tuam; si manet, ut firmior sim; si mutata est, ut tibi assentiar. omnino ad id, de quo dubito, pertinet me scire, quid Domitius acturus sit, quid noster Lentulus. * de Domitio uaria audimus, modo esse in Tiburti, aut Lepidi, quo cum Lepidus accessisset ad Vrbem, quod item falsum uideo esse: ait enim Lepidus, eum nescio quò penetrasse itineribus: occultandi sui causa, an maris apiscendi, ne id quidem scit: ignorat enim de filio. addit illud sanè molestum, pecuniam Domitio satis grandem, * quam is Coreni habuerit, non esse redditam. de Lentulo autem nihil audimus. hæc uelim exquiras, ad meq; perscribas. Vale.

CICERO ATTICO S.

AD V. Non. Mart. epistolas mihi tuas Aegypta reddidit, unam ueterem IIII. Cal. quã te scribis dedisse Pinario, quem non uidimus, in qua expectas quidnam præmissus agat Vibullius, qui omnino non est uisus à Cæsare. in altera epistola uideo te scire ita esse, & quemadmodum redeuntem excipiam Cæsarem, quem omnino uitare cogito, & aut Hemonis fugam tendis, commutationemq; uitæ tuæ: quod tibi puto esse faciendum: & ignoras, Domitius cum fascibus ne sit. quod cum scies, facies, ut sciamus. habes ad primam epistolam. secutæ sunt duæ, prid. Cal. ambæ datæ, quæ me conuellerunt de pristino statu, iam tamen, ut ante ad te scripsi, labantem. nec me mouet, quod scribis, Ioui ipsi iniquum: nam periculum in utriusq; iracundia positum est: uictoria autem ita incerta, ut deterior causa paratior mihi esse uideatur. nec me Consules mouent, qui ipsi pluma, aut folio

facilius mouentur. officij me deliberatio cruciat, cruciauitq; adhuc. cautior certe est mansio: honestior existimatur traiectio. malo interdum, multi me non caute, q̃ pauci non honeste fecisse existiment. De Lepido, & Tullo quod quæris: illi uero non dubitant, quin Cæsari præsto futuri, in senatumq; uenturi sint. Recentissima tua est epistola Cal. data, in qua optas congressum, pacem non desperas. sed ego, cum hæc scribebam, nec illos congressuros, nec, si congressi essent, Pompeium ad ullam conditionem accessurum putabam. Quod uideris nõ dubitare, si Consules transeant, quid nos facere oporteat: certe transeunt, uel, quomodo nunc est, transierunt. sed memento, præter Appium, neminem esse ferè, qui non ius habeat trãseundi: nam aut cum imperio sunt, ut Pompeius, ut Scipio, Setenas, Fannius, Voconius, Sestius, ipsi Consules, quibus more maiorum concessum est uel omnes adire prouincias: aut legati sunt eorum. sed nihil desero. quid placeat tibi, & quid propemodum rectum sit, intelligo. plura scriberem, si ipse possem: sed, ut mihi uideor, potero biduo. Balbi Cornelij literarũ exemplum, quas eodem die accepi, quo tuas, misi ad te, ut meam uicem doleres, cum me derideri uideres. Vale.

Balbus Ciceroni Imp. S.

OBSECRO te Cicero, suscipe curam, & cogitationem dignissimam tuæ uirtutis, ut Cæsarem, & Pompeium perfidia hominum distractos, rursus in pristinam concordiam reducas. crede mihi, Cæsarem non solum in tua fore potestate, sed etiam maximum beneficium te sibi

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

dediſſe iudicaturum, ſi huc te reijcis. uelim, idem Pompeius faciat: qui ut adduci tali tempore ad ullam conditionem poſſit, magis opto, q̃ ſpero. ſed cum conſtiterit, & timere deſierit, tum incipiã non deſperare, & tuã auctoritatem plurimũ ualiturã. Quòd Lentulum Cos. meum uoluiſti hic remanere, Cæſari gratum, mihi uero gratiſſimum mediusfidius feciſti: nam illum tanti facio, qui non Cæſarem magis diligam. qui ſi paſſus eſſet, nos ſecum, ut conſueueramus, loqui, & non ſe totum etiam, & etiam ab ſermone noſtro auertiſſet: minus miſer, quàm ſum, eſſem: nam caue putes, hoc tempore plus me quenquam cruciari, quòd eum, quem ante me diligo, uideo in Conſulatu quiduis potius eſſe, quàm Conſulem. quòd ſi uoluerit tibi obtemperare, & nobis de Cæſare credere, & cõſulatum reliquum Romæ peragere: incipiam ſperare, etiam conſilio ſenatus, auctore te, illo relatore, Pompeium, & Cæſarem cõiungi poſſe. quod ſi factum erit, me ſatis uixiſſe putabo. Factum Cæſaris de Corfinio totum me probaturum ſcito, & quomodo in huiuſmodi re cõmodius cadere non potuit, quàm ut res ſine ſanguine conſieret. Balbi mei, tuiq; aduentu delectatum te, ualde gaudeo. is quæcunque tibi de Cæſare dixit, quæq; Cæſar ſcripſit, ſcio tibi probabit, quæcunq; fortuna eius fuerit, belliſſime ſcripſiſſe. Vale.

CICERO ATTICO S.

OMNIA mihi prouiſa ſunt præter occultum & tum * iter ad mare ſuperum: hoc enim mari uti non poſſu=

mus hoc tempore anni: illuc autem, quò spectat animus, & quò res uocat, quà ueniam? cedendum enim est celeriter, ne forte qua re impediar, atq; alliger. nec uero ille me ducit, qui uidetur: quem ego hominem ἀπολιτικώτατον omnium iam ante cognoram, nunc uero etiam ἀστρατηγικώτατον. non me igitur is ducit, sed sermo hominum, qui ad me à Philotimo scribitur: is enim me ab optimatibus ait conscindi. quibus optimatibus Dij boni? qui nunc quomodo occurrunt? quomodo autem se uenditant Cæsari? municipia uero Deum: nec simulant, ut cum de illo ægroto uota faciebant. sed planè, quicquid mali hic Pisistratus non fecerit, tam gratum est, quàm si alium facere prohibuerit. hunc propitium sperant: illum iratum putant. quas fieri censes ἀπαντήσεις ex oppidis? quos honores? metuunt, inquies. credo, sed mehercule illum magis. huius insidiosa clementia delectantur: illius iracundiam formidãt. iudices DCCCL, qui præcipue Cneo nostro delectabantur, ex quibus quotidie aliquem uideo, nescio quas eius Lucerias horrent. itaq; quæro, qui sint isti optimates, qui me exturbent, cum ipsi domi maneant. sed tamen, quicunq; sunt, αἰδέομαι Τρῶας. & si, qua spe proficiscar, uideo: coniungoq; me cum homine magis ad uastandum Italiam, quàm ad uincendum parato. domum quem expecto? & quidem, cum hæc scribebam IIII. Non. iam expectabam aliquid à Brundusio. quid autem aliquid? quàm inde turpiter fugisset, & uictor hic quà se referret, & quò. quod ubi audissem, si ille Appia ueniret, ego Arpinum cogitabam. Vale.

M. TVLLII CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER IX.

CICERO ATTICO S.

E T S I, *cum tu has literas legeres, putabam fore, ut scirem iam, quid Brundusij actum esset; nam Canusio VIII. Cal. profectus erat Cneus; hæc autem scribebam prid. Non. XIIII. die postquã ille Canusio mouerat: tamen angebar singularum horarum expectatione, mirabarq; nihil allatum esse, ne rumoris quidem: nã erat mirum silentium. sed hæc fortasse* κενόσπουδα *sunt: quæ tamen iam sciãtur, necesse est. illud molestum, me adhuc inuestigare nõ posse, ubi Lentulus noster sit, ubi Domitius. quæro autẽ, quo facilius scire possim, quid acturi sint, ituri ne ad Pompeium, &, si sint, quà, quandò ue ituri sint. Vrbem quidem iam refertam esse optimatiũ audio. Sosium, & Lupum, quos Cneus noster ante putabat Brundusium uenturos esse, q̃ se ius dicere. hinc uero uulgo uadunt. etiam M. Lepidus, quocum diem conterere solebam, cras cogitabat. nos autem in Formiano morabamur, quo citius audiremus. deinde Arpinum uolebamus: inde, iter quà maxime* ἀναπάντητον *esset, ad mare superum, remotis, siue omnino missis lictoribus: audio enim bonis uiris, qui & nunc, & sæpe antea magno præsidio Reip. fuerunt, hanc cunctationem nostram non probari, multaq; in*

me, &

me, & seuere in conuiuijs tempestiuis quidem disputari. cedamus igitur, &, ut boni ciues simus, bellum Italiæ terra, mariq; inferamus, & odia improborum rursus in nos, quæ iam extincta erant, incendamus, & Lucceij consilia, ac Theophani persequamur. nam Scipio uel in Syriam proficiscitur sorte, uel cum genero honeste, uel Cæsarem fugit iratum. Marcelli quidem, nisi gladium Cæsaris timuissent, manerent. Appius & eodem timore, et inimicitiarū recentium. & tamen, præter hunc, & C. Cassiū, reliqui Legati: Faustus Proquæs. ego unus, cui utrūuis liceret. frater accesserit, quem socium huius fortunæ esse non erat æquum: cui magis etiam Cæsar irascetur: sed impetrare non possum, ut maneat. dabimus hoc Pompeio, quod debemus: nam me quidem alius nemo mouet; non sermo bonorum, qui nulli sunt; non causa, quæ acta timide est, agetur improbe. uni hoc damus, ne id quidem roganti, nec suam causam, ut ait, agenti, sed publicam. Tu quid cogites de transeundo in Epeirum, scire sanè uelim. Vale.

CICERO ATTICO S.

ETSI Non. Martijs, die tuo (ut opinor) expectabam à te epistolam longiorem: tamen ad eā ipsam breuem, quam III. Non. Martij ὑπὸ τὴν διάληψιν dedisti, rescribēdum putaui. gaudere ais te, mansisse me: & scribis, in sententia te manere. mihi autem superioribus literis uidebare non dubitare, quin cederem, ita si & Cneus bene comitatus cōscendisset, & Consules transissent. utrum, hoc tu parum meministi, an ego non satis intellexi? an muta-

sti sententiam? sed aut ex epistola, quam expecto, per=
spiciam, quid sentias: aut alias abs te literas eliciam.
Brundusio nihil dum erat allatum. ò rem difficilem, pla
neq; perditam. quàm nihil prætermittis in consilio dan=
do, quàm nihil tamen, quod tibi ipsi placeat, explicas. nõ
esse me unà cum Pompeio, gaudes: ac proponis, quàm
sit turpe me adesse, cum quid de illo detrahatur; nefas
esse approbare. certe. contra igitur? Dij, inquis, auerrun
cent. quid ergo fiet? si in altero scelus est, in altero sup
plicium? impetrabis, inquis, à Cæsare, ut tibi abesse li=
ceat, & esse otioso. supplicandũ igitur? miserum. quid,
si non impetraro? & de triumpho erit, inquis, integrũ.
quid, si hoc ipso premar? accipiam? quid fœdius? ne
gem? repudiari se totum, magis etiam, quàm olim in
XX uiratu putabit. ac solet, cum se purgat, in me con
ferre omnem illorum temporum culpam: ita me sibi
fuisse inimicũ, ut ne honorem quidem à se accipere uel=
lem. quanto nunc hoc idem accipiet asperius? tanto sci
licet, quanto & honor hic illo est amplior, & ipse robu
stior. nam quod negas te dubitare, quin magna in offen
sa sim apud Pompeium hoc tempore: non uideo cau=
sam, cur ita sit, hoc quidem tempore: qui enim amisso
Corfinio deniq; certiorem me sui cõsilij fecit, is queretur
Brundusium me nõ uenisse, cũ inter me, & Brundusium
Cæsar esset? deinde etiam scit, ἀπαῤῥησίαστον esse in
ea causa querelam suam. me putat de municipiorum
imbecillitate, de delectibus, de pace, de Vrbe, de pecunia,
de Piceno occupando plus uidisse, quàm se. sin, cum po
tuero, non uenero: tum erit inimicus: quod ego non eo
uereor, ne mihi noceat (quid enim faciet? τίς δ᾽ ἐστι

δοῦλος τοῦ θανεῖν ἄφρον τις ὢν ;) sed quia ingrati animi crimen horreo. confido igitur aduentum nostrum illi, quoquo tempore fuerit, ut scribis, ἀσμένιστον fore. nam quod ais, si hic temperantius egerit, consideratius consilium te daturum: qui hic potest se gerere non perdite? uita, mores, ante facta, ratio suscepti negotij, socij, uires bonorum, aut etiam constantia? uix dum epistolam tuam legeram, cum ad me, currens ad illum, Posthumus Curtius uenit, nihil nisi classeis loquens, & exercitus. eripiebat Hispanias: tenebat Asiam, Siciliam, Africam, Sardiniam: confestim in Græciam persequebatur. eundum igitur est, nec tam ut belli, quàm ut fugæ socij simus: nec enim ferre potero sermones istorum, quicunq; sunt: non sunt enim certe, ut appellantur, boni. sed tamen id ipsum scire cupio, quid loquantur: idq; ut exquiras, meq; certiorem facias, te uehementer rogo. nos adhuc, quid Brundusij actum esset, planè nesciebamus: cum sciemus, tum ex re, & ex tempore consilium capiemus, sed utemur tuo. Vale.

CICERO ATTICO S.

DOMITII filius transijt Formias VIII. Id. currens ad matrem Neapolim, mihiq; nuntiari iussit, patrem ad Vrbem esse, cum de eo curiose quæsisset seruus noster Dionysius. nos autem audieramus eum profectum siue ad Pompeium, siue in Hispaniam. id cuiusmodi sit, scire sanè uelim: nam ad id, quod delibero, pertinet, si ille certe nusquam discessit, intelligere Cneum, non esse faciles nobis ex Italia exitus, cum ea tota armis,

præſidiiſq; teneatur, hieme præſertim : nam ſi commodius anni tempus eſſet, uel infero mari liceret uti : nunc nihil poteſt, niſi ſupero, tranſmitti, quò iter interclusum eſt. quæres igitur & de Domitio, & de Lentulo. A Brunduſio nulla adhuc fama uenerat : & erat hic dies VII. Id. quo die, ſuſpicabamur, aut pridie Brunduſium ueniſſe Cæſarem : nam Calendis Arpis manſerat. ſed ſi Poſthumum audire uelles, perſecuturus erat Cneum : transiiſſe enim iam putabat coniectura tempeſtatum, ac dierum. ego nautas eum non putabam habiturum : ille confidebat, & eo magis, quòd audita nauiculariis hominis liberalitas eſſet. ſed, tota res Brunduſina iam quomodo habeat ſe, diutius neſcire non poſſum. Ego & ſi tam diu requieſco, quàm diu aut ad te ſcribo, aut tuas literas lego : tamen & ipſe egeo argumento epiſtolarũ, & tibi idem accidere certo ſcio : quæ enim ſoluto animo familiariter ſcribi ſolent, temporibus his excludun tur : quæ autem ſunt horum temporum, ea iam contriuimus. ſed tamen, ne me totum ægritudini dedam, ſumpſi mihi quaſdam tanquam θέσεις, *quæ & politicæ ſunt, & temporum horum, ut & abducam animum ab querelis, & in eo ipſo, de quo agitur, exercear. eæ ſunt huiuſmodi.* Εἰ μενετέον ἐν τῇ πατρίδι τυραννουμένῃ, τυραννουμένης δὲ αὐτῆς, εἰ παντὶ τρόπῳ τυραννίδος κατάλυσιν πειρατέον, κἂν μέλλῃ διὰ τοῦτο περὶ τῶν ὅλων ἡ πόλις κινδυνεύσειν. εἰ εὐλαβητέον τὸν καταλύοντα, μὴ αὐτὸς αἴρηται, εἰ πειρατέον ἀρήγειν τῇ πατρίδι εἰρήνῃ μᾶλλον ἢ πολέμῳ. εἰ πολιτικὸν τὸ ἡσυχάζειν ἀναχωρήσαντά ποι τῆς πατρίδος τυραννουμένης. ἢ διὰ παντὸς ἰτέον κινδύνου τῆς ἐλευθερίας πέρι. εἰ πόλεμον ἐπα=

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

κτέον τῇ χώρᾳ, καὶ πολιορκητέον αὐτὴν τυραννουμένην. εἰ καὶ μὴ δοκιμάζοντα τὴν διὰ πολέμου κατάλυσιν τῆς τυραννίδος συναπογραπτέον ὅμως τοῖς ἀρίστοις. εἰ τοῖς εὐεργέταις, καὶ φίλοις συγκινδυνευτέον ἐν τοῖς πολιτικοῖς, κἂν μὴ δοκῶσιν εὖ βεβουλεῦσθαι περὶ τῶν ὅλων. εἰ ὁ μεγάλα τὴν πατρίδα εὐεργετήσας δι᾽ αὐτὸ δὲ τοῦτο ἀνήκεστα παθὼν, καὶ φθονηθεὶς, κινδυνεύσειεν ἂν ἐθελοντὴς ὑπὲρ τῆς πατρίδος. εἰ ἀφετέον αὐτῷ ἑαυτοῦ ποτε, καὶ τῶν οἰκειοτάτων ποιεῖσθαι πρόνοιαν ἀφεμένῳ τὰς πρὸς τοὺς ἰσχύοντας διαπολιτείας. *in his ego me consultationibus exercens, & disserens in utranq; partem tum græce, tum latine, & abduco parumper animum à molestijs, &* τῶν προὔργου τι *delibero. sed uereor, ne tibi* ἄκαιρος *sim: si enim recte ambulauit is, qui hanc epistolam tulit, in ipsum tuum diem incidit.* Vale.

CICERO ATTICO S.

N ATALI *die tuo scripsisti epistolam ad me plenam consilij, summæq; tum beneuolentiæ, tum etiam prudentiæ. eam mihi Philotimus postridie, quàm à te acceperat, reddidit. Sunt ista quidem, quæ disputas, difficillima; iter ad superum, nauigatio infero, discessus Arpinum, ne hunc fugisse; mansio Formijs, ne obtulisse nos gratulationi uideamur: sed miserius nihil, quàm ea uidere, quæ tamen iam iam inquam uidenda erunt. fuit apud me Posthumus: scripsi ad te, quàm grauis. uenit ad me etiam Q. Fusius, quo uultu, quo spiritu? properans Brundusium, scelus accusans Pompeij, leuitatem, & stultitiam senatus. hæc*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

*qui in mea uilla non feram, cur tum in curia potero ferre? age finge me quamuis εὐστομάχως hæc ferentem. quid illa, dic M. Tulli, quem habebunt exitum? & omitto causam Reip. quam ego amissam puto cum uulneribus suis, tum medicamentis his, quæ parantur. de Pompeio quid agam? cui planè (quid enim negem?) succensui: semper enim causæ euentorum magis mouent, quàm ipsa euenta. hæc igitur mala, quibus maiora esse quæ possunt? considerans, uel potius iudicans eius opera accidisse, & culpa, inimicior eram huic, quàm ipsi Cæsari. ut maiores nostri funestiorem diem esse uoluerunt Alliensis pugnæ, quàm Vrbis captæ, quòd hoc malum ex illo, itaq; alter religiosus etiam nunc dies, alter in uulgus ignotus: sic ego decem annorum peccata recordans, in quibus inerat ille etiam annus, * qui nos, hoc defendente, ne dicam grauius, affixerat; præsentisq; temporis cognoscens temeritatem, ignauiam, negligentiam, succensebam. sed ea iam mihi exciderunt. beneficia eiusdem cogito, cogito etiam dignitatem. intelligo serius equidem, quàm uellem, propter epistolas, sermonesq; Balbi: sed uideo planè nihil aliud agi, nihil actum ab initio, quàm ut hunc occideret. ego igitur, siquis apud Homerum, cum ei, & mater, & Dea dixisset, αὐτίκα γάρ τοι ἔπειτα μεθ' Ἕκτορα πότμος ἕτοιμος; matri ipsi respondit, αὐτίκα τεθναίην ἐπεὶ οὐκ ἄρα ἔμελλον ἑταίρῳ κτεινομένῳ ἐπαμῦναι. quid, si non ἑταίρῳ solum, sed etiam εὐεργέτῃ? adde tali uiro talem causam agenti. & ego uero hæc officia mercanda uita puto. optimatibus uero tuis nihil confido, nihil iam ne inseruio quidem. uideo, ut*

se huic dent, ut daturi sint. quicquam tu illa putas fuisse de ualetudine decreta municipiorum prae his de uictoria gratulationibus? timent, inquies. at ipsi tum se timuisse dicunt. sed uideamus, quid actum sit Brundusij. ex eo fortasse mea consilia nascentur, aliaeq; literae. Nos adhuc Brundusio nihil. Roma scripsit Balbus, putare iam Lentulum Cos. transmisisse, nec eum à minore Balbo conuentum, quòd is hoc iam Canusij audisset: inde ad se eum scripsisse, cohorteisq; sex, quae Albae fuissent, ad Curtium Minutia transijsse: id Caesarem ad se scripsisse, & breui tempore eum ad Vrbem futurum. ergo utar tuo consilio, neq; me in Arpinum hoc tempore abdam. & si, Ciceroni meo togam puram cum dare Arpini uellem, hanc eram ipsam excusationem relicturus ad Caesarem. sed fortasse in eo ipso offendetur, cur non Romae potius. sed tamen, si est conueniendus, hic potissimum. tum reliqua uidebimus, id est & quò, & quà, & quando. Domitius, ut audio, in Cosano, & quidem, ut aiunt, paratus ad nauigandum: si in Hispaniam, non probo: si ad Cneum, laudo: quouis potius certe, quàm ut Curtium uideat, quem ego patronus aspicere non possum. quid alios? sed opinor quiescamus, ne nostram culpam coarguamus, qui, dum Vrbem, id est patriam, amamus, dumq; rem conuenturam putamus, ita nos gessimus, ut planè interclusi, captiq; simus. Scripta iam epistola, Capua literae sunt allatae hoc exẽplo. Pompeius mare trãsijt cum omnibus militibus, quos secum habuit. hic numerus est hominum millia X X X. et Consules duo, & Tribuni pl. senatores, qui fuerat cũ eo,

omnes cum uxoribus, & liberis . conscendisse dicitur ad IIII. Non. Mart. ex ea die fuere Septentriones uenti. naues, quibus usus non est, omnes aut præcidisse, aut incendisse dicunt. de hac re literæ L. Metello Trib. pl. Capuam allatæ sunt ab Clodia socru, quæ ipsa transijt. ante solicitus eram, & angebar, sicut res scilicet ipsa cogebat, cum consilio explicare nihil possem: nunc autem postquam Pompeius, & Consules ex Italia exierunt, non angor, sed ardeo dolore. οὐδέ μοι ἦτορ ἔμπεδον ἀλλ' ἀλαλύκτημαι. non sum inquam (mihi crede) mentis compos: tantum mihi dedecoris admisisse uideor. me non primũ cum Pompeio qualicunq; consilio uso, deinde cum bonis esse, quãuis causa temere instituta? præsertim cum ij ipsi, quorum ego causa timidius me fortunæ cõmittebam, uxor, filia, Cicerones pueri me illuc sequi mallent, hoc turpe, & me indignum putarent. nam Quintus quidem frater, quicquid mihi placeret, id rectum se putare diebat, id animo æquissimo sequebatur. tuas nũc epistolas à primo lego. hæ me paulum recreant. primæ monent, & rogant, ne me proijciam. proximæ gaudere te ostendunt, me remansisse. eas cum lego, minus mihi turpis uideor, sed tandiu, dum lego. deinde emergit rursum dolor, & αἰσχροῦ φαντασία. quam ob rem obsecro te mi Tite, eripe mihi hunc dolorem, aut minue saltem aut consolatione, aut consilio, aut quacunq; re potes. quid tu autem possis? aut quid homo quisquam? uix iam Deus. equidem illud molior, quod tu mones, sperasq; fieri posse, ut mihi Cæsar cõcedat, ut absim, cum aliquid in senatu contra Cneum agatur: sed timeo, ne non impetrem. uenit ab eo Furnius, ut quidem

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

scias, quos sequamur: Q. Titinij filium cum Cæsare esse nũtiat: sed illum maiores mihi gratias agere, quàm uellem. quid autem me roget (paucis ille quidem uerbis, sed ἐν δυνάμει) cognosce ex ipsius epistola. me miserũ, quòd tu non ualuisti: unà fuissemus: consilium certe non defuisset σύν τε δύ' ἐρχομένω. sed acta ne agamus: reliqua paremus. me adhuc hæc duo fefellerunt, initio spes compositionis, qua facta uolebam, ut populari, ut ea solicitudine senectutem nostram liberari: deinde bellum crudele, & exitiosum suscipi à Pompeio intelligebam. melioris mediusfidius ciuis, & uiri putabam, quouis supplicio affici, quàm illi crudelitati non solum præesse, uerũ etiã interesse. uidetur uel mori satius fuisse, q̃ esse cum ijs. ad hæc igitur cogita mi Attice, uel potius excogita. quemuis euentum fortius feràm, quàm hunc dolorem. Vale. *

Cæsar Imp. S. D. Ciceroni Imp.

C V M *Furnium nostrum tantum uidissem, neque loqui, neque audire me commode potuisset properantem, atque essem in itinere præmissis iam legionibus: præterire tamen non potui, quin & scriberem ad te, & illum mitterem, gratiasq́; agerem. & si hoc officium & feci sæpe, & sæpius mihi facturus uideor: ita de me mereris. in primis à te peto, quoniam confido me celeriter ad Vrbem uenturum, ut te ibi uideam, ut tuo consilio, gratia, dignitate, ope omnium rerum uti possim. ad propositum reuertar: festinationi meæ, breuitatiq́; literarum ignosces: reliqua ex Furnio cognosces. Vale.*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

CICERO ATTICO S.

SCRIPSERAM ad te epiſtolam, quã darem IIII. Id. ſed eo die is, cui dare uolueram, non eſt profectus. uenit autem eo ipſo die ille Celeripes, quem Saluius dixerat: attulit uberrimas tuas literas, quæ mihi quiddam, quo ſtarem, inſtillarunt: recreatum enim me non queo dicere: ſed planè τὸ συνέχον effeciſti: ego enim non iam id ago (mihi crede) ut proſperos exitus conſequar: ſic enim uideo, nec duobus his uiuis, nec hoc uno nos unquam Remp. habituros. ita neque de otio noſtro ſpero iam, nec ullam acerbitatem recuſo. unum illud extimeſcebam, ne quid turpiter facerem, uel, dicam, iam effeciſſem. ſic ergo habeto, ſalutareis te mihi literas miſiſſe, neque ſolum has longiores, quibus nihil poteſt eſſe explicatius, nihil perfectius, ſed etiam illas breuiores, in quibus hoc mihi iucundiſſimum fuit, conſilium, factumq; noſtrum ab Sexto probari. pergratumq; mihi tu feciſti, à quo diligi me, & quid rectum ſit, intelligi, ſcio. longior uero tua epiſtola non me ſolum, ſed meos omneis ægritudine leuauit. itaque utar tuo conſilio, & ero in Formiano, ne aut ad Vrbem ἀπάντησις mea animaduertatur, aut, ſi nec hic, nec illic eum uidero, deuitatum ſe à me putet. Quod autem ſuades, ut ab eo petam, ut mihi concedat, ut idem tribuam Pompeio, quod ipſi tribuerim: id me iampridem agere intelliges ex literis Balbi, et Oppij, quarum exempla tibi miſi, miſi etiam Cæſaris ad eos ſana mente ſcriptas: quomodo in tanta inſania? ſin mihi Cæſar hoc non concedat, uideo tibi illud

placere, me πολίτευμα de pace suscipere: in quo non extimesco periculum: cum enim tot impendeant, cur non honestissimo depacisci uelim? sed uereor, ne Pompeio quid oneris imponam, μή μοι γοργείην κεφαλὴν δεινοῖο πελώρου intorqueat: mirandum enim in modum Cneus noster Sullani regni similitudinem concupiuit. εἰδῶσσοι λέγω. nihil inquam ille minus obscure tulit. cum hoc ne igitur, inquies, esse uis? beneficium sequor (mihi crede) non causam, ut in Milone, ut in. sed hactenus. causa igitur non bona est? immo optima: sed agetur (memento) fœdissime. primum, consilium est, suffocare Vrbem, & Italiam fame: deinde, agros uastare, urere, pecuniis locupletum non abstinere. sed cum eadem metuam ab hac parte: si illinc beneficium nō sit, rectius putem quiduis domi perpeti. sed ita meruisse illum de me puto, ut ἀχαριστίας crimen subire non audeam. quanquam à te eius quoque rei iusta defensio est explicita. De triumpho tibi assentior. quem quidem totum facile, & libenter abiecero. egregie probo fore, ut, dum agamus, ὁ πλοῦς ὡραῖος obrepat: si modo, inquis, satis ille erit firmus. est firmior etiam, quàm putabamus. de isto licet bene speres: promitto tibi, si ualebit, tegulam illum in Italia nullam relicturum. te'ne igitur socio? contra mehercule meum iudicium, & contra omnium antiquorum auctoritatem: nec tam ut illa adiuuem, quàm ut hæc ne uideam, cupio discedere: noli enim putare tolerabiles horum insanias, nec uniusmodi fore. & si quid te horum fugit, legibus, iudiciis, senatu sublato, libidines, audacias, sumptus, egestates tot egentissimorum hominum nec priua-

tas posse res, nec Remp. sustinere. abeamus igitur inde qualibet nauigatione: & si id quidem, ut tibi uidebitur: sed certe abeamus: sciemus enim id, quod expectas, quid Brundusij actum sit. Bonis uiris ꝙ ais probari, quæ adhuc fecerimus, scirîq; ab ijs nõ profectis, ualde gaudeo, si est nunc ullus gaudendi locus. De Lentulo inuestigabo diligentius: id mãdaui Philotimo, homini forti, ac nimium optimati. Extremum est, ut tibi argumentum ad scribendum fortasse iam desit: nec enim alia de re nunc ulla scribi potest: et de hac quid iam amplius inueniri potest? sed quoniam & ingenium suppeditat (dico mehercule, ut sentio) & amor, quo & meum ingenium incitatur: perge, ut facis, & scribe, quantum potes. In Epeirum quòd me non inuitas, comitem nõ molestum: subirascor: sed uale: nam, ut tibi ambulandum, unguendum, sic mihi dormiendum: etenim literæ tuæ mihi somnum attulerunt.

CICERO ATTICO S.

COENANTIBVS prid. Id. nobis, ac noctu quidẽ, Statius à te epistolam breuem attulit. De L. Torquato quid modo quæris? non modo Lucius, sed etiam Aulus profectus est, alij multi. De Reatinorum corona quod scribis, moleste fero in agro Sabino sementem fieri proscriptionis. Senatores multos esse Romæ, nos quoque audieramus. ecquid potes dicere, cur exierint?

In his locis opinio est coniectura magis, quàm nuntio, aut literis, Cæsarem Formijs ad XI. Cal. Apr. fore. hic ego uellem habere Homeri illam Mineruam simulatam Mentori, cui dicerem, Μέντορ πῶς τ' ἄρ' ἴω,

πῶς τ᾽ ἄρ προσπτύξομαι αὐτόν ; nullã rem unquam difficiliorem cogitaui, ſed cogito tamen, nec ero, ut in malis, imparatus : ſed cura, ut ualeas: puto enim diem tuum heri fuiſſe.

Cæſar Oppio, Cornelio S.

GAVDEO mehercule uos ſignificare literis, quàm ualde probetis ea, quæ apud Corfinium ſunt geſta. conſilio ueſtro utar libenter, & hoc libentius, quòd mea ſpõte facere conſtitueram, ut quamleniſſimum me præberem, & Pompeium darem operam ut reconciliarem. tentemus, hoc modo ſi poſſumus omnium uoluntates recuperare, et diuturna uictoria uti, quoniam reliqui crudelitate odium effugere non potuerunt, neque uictoriã diutius tenere, præter unum L. Sullam, quem imitaturus non ſum. hæc noua ſit ratio uincendi, ut miſericordia, & liberalitate nos muniamus. id quemadmodum fieri poſſit, nonnulla mihi in mentem ueniunt, & multa reperiri poſſunt. de his rebus, rogo uos, ut cogitationem ſuſcipiatis. Cn. Magium Pompeij præfectum deprehendi : ſcilicet meo inſtituto uſus ſum, & eum ſtatim miſſum feci. iam duo præfecti fabrũ Pompeij in meam poteſtatem uenerunt, & à me miſſi ſunt. ſi uolent grati eſſe, debebũt Pompeium hortari, ut malit mihi eſſe amicus, quàm ijs, qui et illi, & mihi ſemper fuerunt inimiciſſimi : quorum artificijs effectum eſt, ut Reſp. in hunc ſtatum perueniret. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

Balbus Ciceroni Imp. S.

SVBITO posteaquam literas communeis cum Oppio ad te dedi, ab Cæsare epistolam accepi, cuius exemplum tibi misi, ex quibus perspicere poteris, quàm cupiat concordiam, & Pompeium reconciliare, & quàm remotus sit ab omni crudelitate: quod eum sentire, ut debeo, ualde gaudeo. De te, & tua fide, & pietate idem mehercule mi Cicero sentio, quod tu, non posse tuam famam, & officium sustinere, ut contra eum arma feras, à quo tantum beneficium te accepisse prædices. Cæsarem hoc idem probaturum, exploratum pro singulari eius humanitate habeo: eiq; cumulatissime satisfacturum te certo scio, cum nullam partem belli contra eum suscipias, neq; socius eius aduersarijs fueris. atq; hoc non solum in te tali, & tanto uiro satis habebit, sed etiam mihi ipse sua concessit bonitate, ne in ijs castris essem, quæ cōtra Lentulum, aut Pompeium futura essent, quorum beneficia maxima haberem: sibiq; satis esse dixit, si togatus urbana officia sibi præstitissem, quæ etiam illis, si uellem, præstare possem. itaque nunc Romæ omnia negotia Lentuli procuro, sustineo; meumq; officium, fidem, pietatē ijs præsto. sed mehercule rursus tam abiectam compositionis spera nō desperatissimam esse puto, quoniam Cæsar est ea mente, qua optare debemus. hac re mihi placet, si tibi uidetur, te ad eum scribere, & ab eo præsidiū petere, ut petisti à Pompeio, me quidem approbāte, temporibus Milonianis. præstabo (si Cæsarē bene noui) eum prius tuæ dignitatis, q̃ suæ utilitatis rationem habiturū.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

hæc q̃ prudenter tibi ſcribam, neſcio. ſed illud certe ſcio, me ab ſingulari amore, ac beneuolentia, quæcunq; ſcribo, tibi ſcribere, ꝙ te (ita incolumi Cæſare moriar) tanti facio, ut paucos æque ac te caros habeam. de hac re cũ aliquid conſtitueris, uelim mihi ſcribas: nam non mediocriter laboro, ut utriq;, ut uis, tuam beneuolentiam præſtare poſſis: quamme hercule te præſtaturum confido. Fac ualeas.

Balbus, & Oppius S. D. M. Ciceroni.

NEDVM hominum humilium, ut nos ſumus, ſed etiam ampliſſimorum uirorum conſilia ex euentu, non ex uolũtate à pleriſq; probari ſolent: tamẽ freti tua humanitate, quod ueriſſimũ nobis uidebitur, de eo, quod ad nos ſcripſiſti, tibi conſilium dabimus: quod ſi nõ fuerit prudens, at certe ab optima fide, & optimo animo proficiſcetur. Nos, niſi id, quod noſtro iudicio Cæſarem facere oportere exiſtimamus, ut ſimul Romam uenerit, agat de reconciliatione gratiæ ſuæ, & Põpeij; id eum facturũ ex ipſo cognouiſſemus: te hortari deſineremus, ut uelles his rebus intereſſe, quo facilius, et maiore cum dignitate per te, qui utriq; es coniunctus, res tota confieret: aut, ſi ex cõtrario putaremus Cæſarem id non facturũ, & eũ uelle cũ Põpeio bellũ gerere ſciremus; nunq̃ tibi ſuaderemus, contra hominẽ optime de te meritũ arma ferres, ſicuti te ſemper orauimus, nẽ cõtra Cæſarẽ pugnares. ſed cũ etiamnũ, quid facturus Cæſar ſit, magis opinari, q̃ ſcire poſſimus: nõ poſſumus niſi hoc, non uideri eã tuã eẽ dignitatẽ, neq; fidẽ omnibus cognitã, ut cõtra

alterutrum, cum utriq; sis maxime necessarius, arma feras. & hoc, non dubitamus, quin Cæsar pro sua humanitate maxime sit probaturus. nos tamen (si tibi uidebitur) ad Cæsarem scribemus, ut nos certiores faciat, quid in hac re acturus sit. à quo si erit nobis rescriptum, statim, quæ sentiemus, ad te scribemus, & tibi fidem faciemus, nos ea suadere, quæ nobis uidentur tuæ dignitati, non Cæsaris rationi, esse utilissima. & hoc Cæsarem pro sua indulgentia in suos probaturum putamus. Vale.

CICERO ATTICO S.

TREIS epistolas tuas accepi postridie Iduum: erant autem IIII. III. prid. Id. datæ. igitur antiquissimæ cuique primum respondebo. Assentio tibi, ut in Formiano potissimum commorer. & iam de supero mari
* plaboque, ut antea ad te scripsi, & quonā modo possem uoluntate eius nullam Reip. partem attingere? Quod laudas, quia obliuisci me scripsi antefacta, & dicta nostri amici: ego uero ita facio: quin ea ipsa, quæ à te commemorantur, secus ab eo in me ipsum facta esse nō memini: tanto plus apud me ualere beneficij gratiam, quàm iniuriæ dolorem uolo. faciamus igitur, ut censes, colligamusq; nos: festiuo enim similiurus decurro,
* atque cursu. θέσεις meas commentari non desino. sed sunt quædam earum perdifficiles ad iudicādum. De optimatibus sit sanè ita, ut uis: sed nosti illud Διόνυσος ἐν Κορίνθῳ. Titinij filius apud Cæsarem est. Quod autem quasi uereri uideris, ne mihi tua consilia displiceant: me uero nihil delectat aliud, nisi consilium, & literæ tuæ. quare fac, ut ostendis, ne destiteris ad

ris ad

ris ad me, quicquid tibi in mentem uenerit, scribere. mihi nihil potest esse gratius. Venio ad alteram nūc epistolam. recte non credis de numero militum: ipso dimidio plus scripsit Clodia. falsum etiam de corruptis nauibus. Quod Cōsules laudas, ego quoq; animum laudo, consilium reprehendo: discessu enim illorum, actio de pace sublata est, quam quidem ego meditabar. itaq; postea Demetrij librum de concordia tibi remisi, & Philotimo dedi. nec uero dubito, quin exitiosum bellum impendeat, cuius initium ducetur à fame. & me tamen doleo nō interesse huic bello, in quo tanta uis sceleris futura est, ut, cum parenteis non alere nefarium sit, nostri principes antiquissimam, & sanctissimam parentem patriam fame necandam putent. atq; hoc non opinione timeo, sed interfui sermonibus. omnis hæc classis, Alexandria, Colchis, Tyro, Sidone, Andro, Cypro, Pamphylia, Lycia, Rhodo, Chio, Bizantio, Lesbo, Smyrna, Myleto, Co, ad intercludendos commeatus Italiæ, & ad occupandas frumētarias prouincias comparatur. at quā ueniet iratus, & ijs quidem maxime, qui eam maxime saluam uolebant, quasi relictus ab ijs, quos reliquit. itaque mihi dubitanti, quid me facere par sit, permagnum pondus affert beneuolentia erga illum: qua dempta, perire melius esset in patria, quàm patriam seruando euertere. De Septentrione planè ita est. metuo, ne uexetur Epeirus. sed quem tu locum Græciæ non direptum iri putas? prædicat enim palàm, & militibus ostendit, se largitione ipsa superiorem, quàm hunc, fore.

Illud me præclare admones, cum illum uidero, ne nimis indulgenter, & ut cum grauitate potius loquar.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

planè ſic faciendum. Arpinum, cum eum conuenero, cogito, ne forte aut abſim, cum ueniet, aut curſem huc illuc uia deterrima. Bibulum (ut ſcribis) audio uenisſe, & rediſſe prid. Id. Philotimum, ut ais epiſtola tertia, expectabas. at ille Idibus à me profectus eſt. eo ſerius ad tuam illam epiſtolam, cui ego ſtatim reſcripſerã, redditæ ſunt meæ literæ. De Domitio (ut ſcribis) ita opinor eſſe, ut & in Coſano ſit, & conſilium eius ignoretur. iſte omnium turpiſſimus, & ſordidiſſimus, qui conſularia comitia à Prætore ait haberi poſſe, eſt idem, qui ſemper in Rep. fuit. itaque nimirum hoc illud eſt, quod Cæſar ſcribit in ea epiſtola, cuius exemplum ad te miſi, ſe uelle uti CONSILIO meo: age eſto hoc cõmune: GRATIA: ineptũ id quidẽ, ſed puto hoc ſimulat ad quaſdam ſenatorum ſententias: DIGNITATE, fortaſſe ſententia conſularis: illud extremum eſt, OPE omniũ rerum: id ego ſuſpicari cœpi tum ex tuis literis, aut hoc ipſum eſſe, aut nõ multo ſecus: nam permagni eius intereſt, rem ad interregnum non uenire. id aſſequitur, ſi per Prætores Conſules creantur. nos autẽ in libris habemus, non modo Conſules à Prætoribus, ſed ne Prætores quidem creari ius eſſe, idq; factum eſſe nunquam: Conſules, eo non eſſe ius, ꝙ maius imperium à minore rogari non ſit ius: Prætores autem, cum ita rogentur, ut collegæ Conſulum ſint, quorum eſt maius imperium. aberit non longe, quin hoc à me decerni uelit, neque ſit contentus Galba, Scæuola, Caſſio, Antonio. τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθών. ſed, quanta tempeſtas impẽdeat, uides. Qui tranſierint ſenatores, ſcribam ad te, cum certum habebo. De re frumentaria recte intelli=

gis, quæ nullo modo administrari sine uectigalibus potest: nec sine causa & eos, qui circum illum sunt, omnia postulantes, & bellum nefariũ times. Trebatium nostrum, & si (ut scribis) nihil bene sperat, tamen uidere sane uelim. quem fac horteris, ut properet: opportune enim ad me ante aduentum Cæsaris uenerit. De Lanuino statim, ut audiui Fameã mortuum, optaui, si modo esset futura Resp. ut id aliquis emeret meorum: neq; tamen de te, qui maxime meus, cogitaui: sciebam enim de quoto anno, & quantum in solo solere quærere, neq; * solum Romæ, sed etiam delicium digamma uiderem. ueruntamen ego illud, quanquam est bellum, minoris æstimo, quàm æstimabatur Marcellino Cos. cum ego istos hortulos propter domum, Antij quam tum habebam, iucundiores mihi fore putabam, et minore impensa, quàm * si Tusculanum refecissem. uolui HS Q. egi per prædem, illi daret, Antij cum haberet uenale: noluit. sed nunc omnia ista iacere puto propter numorum caritatem. mihi quidem erit aptissimum, uel nobis potius, si tu emeris: sed eius dementias caue contemnas: ualde est uenustum. quanquam mihi ista omnia iam addicta uastitati uidentur. respondi epistolis tribus. sed expecto tuas: nam me adhuc tuæ literæ sustentarunt. D. Liberalibus.

CICERO ATTICO S.

NIHIL habebam, quod scriberem: neq; enim noui quicquam audierã, et ad tuas omneis rescripserã pridie. sed cũ me ægritudo nõ solũ somno priuaret, uerũ ne uigila=

re quidẽ sine summo dolore pateretur: tecum ut quasi loquerer, in quo uno acquiesco, hoc nescio quid nullo argumento proposito scribere institui. Amẽs mihi fuisse uideor à principio, & me una hæc res torquet, quòd non omnibus in rebus labentem, uel potius ruentem Pompeium tanquam unus manipularis secutus sim. uidi hominem XIIII. Cal. Febr. plenum formidinis. illo ipso die sensi, quid ageret. nunquam mihi postea placuit, nec unquam aliud in alio peccare destitit. nihil interim ad me scire, nihil nisi fugam cogitare. quid quæris? sicut ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς alienantur immundæ, insulsæ, indecoræ: sic me illius fugæ, negligentiæq; deformitas auertit ab amore: nihil enim dignum faciebat, quare eius fugæ comitem me adiungerem. nunc emergit amor: nunc desiderium ferre non possum: nunc mihi nihil libri, nihil literæ, nihil doctrina prodest. itaque dies & noctes, tanquam auis illa, mare prospecto, euolare cupio. do, do pœnas temeritatis meæ. & si quæ fuit illa temeritas? quid feci non consideratissime? si enim nihil præter fugam quæreretur, fugissem libentissime: sed genus belli crudelissimi, & maximi, quod non dum uident homines quale futurum sit, perhorrui. quæ minæ municipijs? quæ nominatim uiris bonis? quæ denique omnibus, qui remansissent? quàm crebro illud? Sulla potuit, ego nõ potero? mihi autem hæserunt illa. male Tarquinius, qui Porsenam, qui Octauium Manilium contra patriam: impie Coriolanus, qui auxilium petijt à Volscis: recte Themistocles, qui mori maluit: nefarius Hippias Pisistrati filius, qui in Marathonia pugna cecidit, arma contra patriam ferens. at Sulla, at Marius,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

at Cinna recte, immo iure fortasse. sed quid eorum ui=
ctoria crudelius? quid funestius? huius belli genus fu=
gi, & eo magis, quòd crudeliora etiam cogitari, & pa
rari uidebam. me, quem nonnulli conseruatorem istius
urbis, quem parentem esse dixerunt, Getarum, & Arme
niorum, & Colchorum copias ad eam adducere? me
meis ciuibus famem, uastitatem inferre Italiæ? hunc pri
mum mortalem esse, deinde etiam multis modis posse ex
tingui cogitabam: Vrbem autem, & populum nostrum
seruandum ad immortalitatem, quantum in nobis esset,
putabam. & tamen spes quædam me obtentabat, fo=
re, ut aliquid conueniret potius, quàm aut hic tantum
sceleris, aut ille tantum flagitij admitteret. alia res nūc
tota est, alia mea. sol (ut est in tua quadam epistola) ex
cidisse mihi è mundo uidetur. ut ægroto, dum anima
est, spes esse dicitur: sic ego, quoad Pompeius in Italia
fuit, sperare non destiti. hæc me fefellerunt, & (ut ue=
rum loquar) ætas iam à diuturnis laboribus deuexa ad
otium, domesticarum me rerum delectatione molliuit.
nunc siue periculo experiundum erit, experiar certe, ut
hinc auolem: ante oportuit fortasse: sed ea, quæ scripsi=
sti, me tardarunt, & auctoritas maxime tua: nam cū
ad hunc locum uenissem, euolui uolumen epistolarum
tuarum, quod ego sub signo habeo, seruoq; diligentissi=
me. erat igitur in ea, quam X. Cal. Febr. dederas hoc
modo. SED uideamus, & Cneus quid agat, & illi=
us rationes quorsum fluant. quòd si iste Italiam relin=
quet, faciet omnino male, & (ut ego existimo) ἀλογί=
στως, sed tum demum consilia nostra commutanda e=
runt. hoc scribis post diem quartum, quàm ab Vrbe

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.2.3.29

discessimus.deinde VIII. *Cal.Febr.* TANTVM MODO *Cneus noster ne,ut Vrbem* ἀλογίστως *reli=*
quit, sic Italiam relinquat. eodem die das alteras lite
ras,quibus mihi consulenti planissime respondes : est.n.
sic. SED *uenio ad consultationem tuam . si Cneus*
Italia cedit,in Vrbem redeundum puto : qui enim finis
peregrinationis? hoc mihi plane hæsit. et nunc ita ui
deo,infinitum bellum iunctum miserrima fuga,quã tu
peregrinationem ὑποκορίζῃ. *sequitur* χρησμός VI.
Cal.Febr. EGO, *si Pompeius manet in Italia , nec*
res ad pactionem uenit , longius bellum puto fore : sin
Italiam relinquit, ad posterum bellum ἄσπονδον *strui*
existimo. huius igitur belli ego particeps,& socius,et
adiutor esse cogor,quod et ἄσπονδον, *& cum ciuibus.*
deinde VI. *Id.Febr. cum iam plura audires de Põpeij*
consilio,concludis epistolã quandã hoc modo . EGO
quidem tibi non sim auctor,si Pompeius Italiam relin=
quit,te quoq; profugere : summo enim periculo facies,
nec Reip. proderis,cui quidem posterius poteris prodesse,
si manseris. quem φιλόπατριν, *ac* πολιτικόν *hominis*
prudentis,& amici tali admonitu non moueret aucto=
ritas ? deinceps III. *Id.Febr.iterum mihi respondes cõ*
* *sulenti,sic.* QVOD *quæris à me,fugam ne fidam,*
an moram deserendam utiliorem putem : ego uero in
præsentia subitum discessum,& præcipitem professio=
nem cum tibi,tum ipsi Cneo inutilem , & periculosam
puto : & satius esse existimo,uos dispertitos, & in spe=
culis esse . sed mediusfidius turpe nobis puto esse de fu=
ga cogitare. hoc turpe Cneus noster biennio ante co=
gitauit:ita Sullaturit animus eius, et proscripturit iam

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

diu. inde, ut opinor, cum tu ad me quædam γενικώτερον scripsisses, & ego mihi à te quędã significari putassem, ut Italia cederem: detestaris hoc diligenter XI. Cal. Mart. EGO uero nulla epistola significaui, si Cneus Italia cederet, ut tu unà cederes: aut, si significaui, non dico fui inconstans, sed demens. in eadem epistola alio loco. NIHIL relinquitur, nisi fuga: cui te sociũ neutiq̃ puto esse oportere, nec unq̃ putaui. totã autem hanc deliberationem euoluis accuratius in literis VIII. Cal. Mart. datis. SI M. Lepidus, & L. Volcatius remanent, manendum puto, ita, ut, si saluus sit Pompeius, & cõstiterit alicubi, hãc νεκυίαν relinquas, & te in certamine uinci cum illo facilius patiaris, q̃ cũ hoc in ea, quæ perspicitur, futura colluuie regnare. multa disputas huic sentẽtiæ cõuenientia. inde ad extremũ. QVID si, inquis, LEPIDVS, & Volcatius discedunt? planè ἀπορῶ. quod euenerit igitur, & quod egeris, id στερκτέον putabo. si tum dubitares, nunc certe non dubitas istis manentibus. deinde in ipsa fuga V. Cal. Mart. INTEREA nõ dubito, quin in Formiano mãsurus sis: cõmodissime. n. τὸ μέλλον ibi καραδοκήσεις. ad Cal. Mart. cũ ille quintũ iam diẽ Brũdusij esset. TVM poterimus deliberare, non. s. integra re, sed certe minus infracta, q̃ si unà proieceris te. de inde IIII. Non. Mart. ὑπὸ τὴν λῆψιν cũ breuiter scri beres, tamen ponis hoc. CRAS scribam plura, & ad omnia. hoc tamen dicam, non pœnitere me consilij de tua mansione: & quanquam magna solicitudine, tamen quia minus mali puto esse, q̃ in illa profectione, maneo in sentẽtia, et gaudeo te mãsisse. cũ uero iam an

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

gerer, & timerem, nequid à me dedecoris esset admissum, III. Non. Mart. TAMEN te non esse unà cum Pompeio, non fero moleste. postea si opus fuerit, nõ erit difficile: & illi, quoquo tempore fiet, erit ἀσμένιστον. sed hoc ita dico, si hic qua ratione initium fecit, eadem cætera aget, sincere, temperate, prudenter, ualde uidero, & consideratius utilitati nostræ consuluero. VII. Id. Mart. scribis, Peduceo quoq; nostro probari, quòd quierim: cuius auctoritas multum apud me ualet. his ego tuis scriptis me consolor, ut nihil à me adhuc delictum putem. tu modo auctoritatem tuam de-
* fendito, aduersus me nihil opus esse, conscius ego alijs. ego, si nihil peccaui, reliqua tuebor. ad ea tute hortare, & me omnino tua cogitatione adiuua. hic nihildum de reditu Cæsaris audiebatur. ego his literis hoc tamẽ profeci: perlegi omneis tuas, & in eo acquieui. Lentulũ nostrum scis Puteolis esse: quod cum è uiatore quodam esset auditum, qui se diceret, eum in Appia, cum is paulum lecticam aperuisset, cognosse, & si uix uerisimile, misi tamen Puteolos pueros, qui peruestigarent, & ad eum literas. inuentus est uix, in hortis suis se occultans, literasq; mihi remisit, mirifice gratias agens Cæsari: de suo autem consilio C. Cæcio mandata ad me dedisse. eum ego hodie expectabam, idest XIIII. Cal. Apr. uenit etiam ad me Matius Quinquatribus, homo mehercule, ut mihi uisus est, temperatus, & prudens: existimatus quidem est semper auctor otij. quàm ille hæc non probare mihi quidem uisus est? quàm illam νεκυῖαν (ut tu appellas) timere? huic ego in multo sermone epistolam ad me Cæsaris ostendi, eam,

cuius exemplum ad te antea miſi: rogauiq́;, ut interpretaretur, quid eſſet, quod ille ſcriberet, conſilio meo ſe uti uelle, gratia, dignitate, ope rerum omnium. reſpondit, ſe non dubitare, quin & opem, & gratiam meam ille ad pacificationem quæreret. utinam aliquod in hac miſeria Reip. πολιτικὸν opus efficere, & nauare mihi liceat. Matius quidem & illum in ea ſententia eſſe confidebat, & ſe auctorem fore pollicebatur. Pridie autē apud me Craſippus fuerat, qui ſe prid. Non. Martij Brunduſio profectum, atq; ibi Pompeium reliquiſſe dicebat. quod etiam, qui VIII. Id. illinc profecti erant, nuntiabant: illa uero omnes, in quibus etiam Craſippus, qui prudentia potuit attendere ſermones, minaceis inimicos optimatium, municipiorum hoſteis, meras proſcriptiones, meros Sullas: quæ Luceium loqui, quæ totam Græciam, quæ uero Theophanem. & tamen omnis ſpes ſalutis in illis eſt: & ego excubo animo, nec partem ullam capio quietis: &, ut has peſtes effugiam, cum diſſimillimis noſtri eſſe cupio: quid enim tu illuc Scipionem? quid Fauſtum, quid Libonem prætermiſſurum ſceleris putas? quorum creditores conuenire dicuntur. quid eos autem, cum uicerint, in ciues effecturos? quam uero putas μακροψυχίαν Cnei noſtri eſſe? nuntiant Aegyptum, & Arabiam εὐδαίμονα cogitare, Hiſpaniam abieciſſe. monſtra narrant: quæ falſa eſſe poſſunt. ſed certe & hæc perdita ſunt, & illa non ſalutaria.

Tuas literas iam deſidero. poſt fugam noſtram, nunquam iam noſtrum earum interuallum fuit. * Miſi ad te exemplum literarum mearum ad Cæſarem, quibus me aliquid profecturum puto. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

Cicero Imp. S. D. Cæsari Imp.

VT legi tuas literas, quas ab Furnio nostro acceperam, quibus mecum agebas, ut ad Vrbem essem, te uelle uti consilio, & dignitate mea; minus sum admiratus: de gratia, & de ope quid significares, mecum ipse quærebam: spe tamen deducebar ad eam cogitationem, ut te pro tua admirabili, ac singulari sapientia de otio, de pace, de concordia ciuium agi uelle arbitrarer: & ad eam rationem existimabam satis aptam esse & naturã, & personam meam. quod si ita est, & siqua de Pompeio nostro tuendo, & tibi, ac Reip. reconciliando cura te attingit: magis idoneum, quàm ego sum, ad eam causam profecto reperies neminem: qui & illi semper, & senatui, cum primum potui, pacis auctor fui; nec sumptis armis belli ullam partem attigi; iudicauiq; te eo bello uiolari, contra cuius honorem populi R. beneficio concessum inimici, atq; inuidi niterentur. sed, ut eo tempore non modo ipse auctor dignitatis tuæ fui, uerum etiam cæteris auctor ad te adiuuandum: sic me nunc Pompeij dignitas uehemẽter mouet: aliquot enim sunt anni, cum uos duos delegi, quos præcipue colerem, & quibus essem, sicut sum, amicissimus. quam ob rem à te peto, uel potius precibus omnibus oro, & obtestor, ut in tuis maximis curis aliquid impertias temporis huic quoq; cogitationi, ut tuo beneficio bonus uir, gratus, pius deniq; esse in maximi beneficij memoria possim. quæ si tantum ad me ipsum pertinerent, sperarem me à te tamen impetraturum: sed, ut arbitror, & ad tuam fi-

dem, et ad Remp. pertinet, me et pacis utriusq; uestrum, & ad ciuium concordiam, per te, quam accommodatissimum conseruari. Ego, cum antea tibi de Lentulo gratias egissem, cum ei saluti, qui mihi fuerat, fuisses: tamen eius literis lectis, quas ad me gratissimo animo de tua liberalitate, beneficioq; misit, eandem me salutem à te accepisse putaui, quam ille. in quem si me intelligis esse gratum, cura obsecro, ut etiam in Pompeium esse possim. Vale.

CICERO ATTICO S.

LEGEBAM tuas literas XIII. Cal. cum mihi epistola affertur à Lepta, circumuallatum esse Pompeium, ratibus etiam exitus portus teneri. non mediusfidius prae lacrymis possum reliqua nec cogitare, nec scribere. misi ad te exemplum. miseros nos, cur non omnes fatum illius unà executi sumus? ecce eadem à Matio, & Trebatio: quibus Minturnis obuij Caesaris tabellarij. torqueor infelix, ut iam illum Mutianum exitum exoptē. at quàm honesta, at quàm expedita tua consilia? quàm euigilata tuis cogitationibus? quà itineris, quà nauigationis, quà congressus, sermonis'q; cum Caesare. omnia tum honesta, tum cauta. in Epeirum uero inuitatio quàm suauis, quàm liberalis, quàm fraterna? De Dionysio sum admiratus: qui apud me honoratior fuit, quàm apud Scipionem Panetius: à quo impurissime haec, haec nostra fortuna despecta est. odi hominem, & odero: utinam ulcisci possem: sed illum ulciscentur mores sui. Tu quaeso nunc uel ma-

xime, quid agendum nobis ſit, cogita. populi R. exercitus Cn. Pompeiū circunſidet: foſſa et uallo ſeptum tenet: fuga prohibet. nos uiuimus, & ſtat urbs iſta? Prætores ius dicunt? Aediles ludos parant? uiri boni uſuras perſcribunt? ego ipſe ſedeo? coner illuc ire, ut inſanus? implorare fidem municipiorum? boni non ſequentur, leues irridebunt, rerum nouarum cupidi, uictores præſertim, & armati, uim, & manus afferent. quid cenſes igitur? & quidnam eſt tui conſilij adfinis huius miſer-
* rimæ uitæ? nunc doleo, nunc torqueor, cum quibuſdam aut ſapiens uideor, quòd unà non ierim; aut felix fuiſſe: mihi contra: nunquam enim illius uictoriæ ſocius eſſe uolui, calamitatis mallem fuiſſe. quid ego nunc tuas literas, quid tuam prudentiam, aut beneuolentiam implorem? actum eſt. nulla re iam poſſum iuuari, qui nequid optem quidem iam habeo, niſi ut aliqua inimici miſericordia liberetur. οὐκ ἔστ᾽ ἔτυμος λόγος (ut opinor) ille de ratibus: quid enim eſt, quod Dolabella ijs literis, quas III. Id. Mart. à Brunduſio dedit, hanc εὐημερίαν quaſi Cæſaris ſcriberet, Pompeium in fuga eſſe? eumq; primo uento nauigaturum? quod ualde diſcrepat ab ijs epiſtolis, quarum exempla antea ad te miſi. hic quidem mera ſcelera loquuntur: ſed non erat nec recentior auctor, nec huius rei quidem melior Dolabella. Vale.

CICERO ATTICO S.

TVAS XI. Cal. accepi literas, quibus omnia conſilia differs in id tempus, cum ſcierimus, quid actum ſit. &

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

certe ita est: nec interim potest quicquam statui, ne co-
gitari quidem. quanquam hæ mihi literæ Dolabellæ iu-
bent ad pristinas cogitationes reuerti: fuit enim pridie
Quinquatrus egregia tempestas, qua ego illum usum
puto. συναγωγὴ consiliorum tuorum non est à me col-
lecta ad querelam, sed magis ad consolationem meam:
nec enim me tam hæc mala angebāt, quàm suspicio cul-
pæ, ac temeritatis meæ. eam nullam puto esse, quoniam
cum consilijs tuis mea & facta, & consilia consentiunt.

Quod mea prædicatione factum esse scribis magis,
quàm illius merito, ut tantum ei debere uiderer: est ita.
ego illa extuli semper, & eo quidem magis, nequid ille
superiorum meminisse me putaret. quæ si maxime me-
minissem, tamen illius temporis similitudinem iam sequi
deberem. nihil me adiuuit, cum posset: & postea fuit
amicus, & tam ualde, & quam ob causam, planè scio.
ergo ego quoq; illi. quin etiam illud par in utroq; no-
strum, quòd ab eisdem illecti sumus. sed utinam tan- *
tum ego ei prodesse potuissem, quantum ille mihi po-
tuit. mihi tamen, quod fecit, est gratissimum. nec ego,
eum nūc iuuare qua re possim, scio: nec, si possem, cum
tam pestiferum bellum pararet, adiuuandum putarem.
tantum offendere animum eius hic manēs nolo. nec me-
hercule ista uidere, quæ tu potes iam animo prouidere,
nec interesse istis malis possem. sed eo tardior ad disce-
dendum fui, quòd difficile est de discessu uoluntario si-
ne ulla spe reditus cogitare: nam ego hunc ita paratum
uideo peditatu, equitatu, classibus, auxilijs Gallorum,
quos Matius ἐσάλπιζεν (ut puto) sed certe dicebat, pe-
ditum, equitum se polliceri sumptu suo annos decem.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

ſed ſit hoc λάπισμα. magnas habet certe copias, & ha=
bebit non ille uectigal, ſed ciuium bona. adde confiden=
tiam hominis, adde imbecillitatem bonorum uirorum,
qui quidem, quòd illum ſibi merito iratum putant, ode=
* runt. ut tu ſcribis ludum. ac uellem, ſcribis, quiſnam
hæc ſignificaſſet. ſed & iſte, quia plus oſtenderat, quàm
fecit, & uulgo illum, qui amarunt, non amant. muni=
cipia uero, & ruſtici Romani illum metuunt, hunc ad=
huc diligunt, quare ita paratus eſt, ut, etiam ſi uincere
non poſſit, quomodo tamen ipſe uinci poſſit, non uideã.
ego autem non tam γοητείαν huius timeo, quàm πει=
θανάγκην: αἱ γὰρ τῶν τυράννων δεήσεις, inquit Πλάτων,
οἶσθ' ὅτι μεμιγμέναι ἀνάγκαις. illa ἄλιμενα uideo tibi nõ
probari: quæ ne mihi quidem placebant: ſed habebam in
illis & occultationem, & ὑπηρεσίαν fidelem. quæ ſi mi=
hi Brunduſij ſuppetant, mallem. ſed ibi occultatio nul=
la eſt. uerum (ut ſcribis) cum ſcimus. uiris bonis me
non nimis excuſo: quas eos enim cœnas & facere, &
obire ſcripſit ad me Sextus? quàm lautas, quàm tempe
ſtiuas? ſed ſint quamuis boni: non ſunt meliores, quàm
nos: mouerẽt me, ſi eſſent fortiores. De Lanuino Pha
meæ erraui: Troianum ſomniaueram. id ego uolui Q.
ſed pluris eſt. iſtuc tamẽ cuperem emeres, ſi ullam ſpem
fruendi uiderem. Nos quæ monſtra quotidie intelliga
mus, ex illo libello, qui in epiſtolam coniectus eſt. Len
tulus noſter Puteolis eſt, ἀδημονῶν, ut Cæcius narrat.
quid agat? διατροπὴν Corfinienſem reformidat: Pom
peio nunc putat ſatisfactum: beneficio Cæſaris moue=
* tur: ſed tamen mouetur magis proſpecta re, nec hæc
poſſe ferre. omnia miſera: ſed hoc nihil miſerius.

Pompeius Cn. Magium de pace misit, & tamen oppugnatur, quod ego non credebam. sed habeo à Balbo literas, quarum ad te exemplum misi. lege, quæso, & illud infimum caput ipsius Balbi optimi, cui Cneus noster locum, ubi hortos ædificaret, dedit: quem cui nostrum non sæpe prætulit? itaq; miser torquetur. sed, ne bis eadem legas, ad ipsam te epistolam reijcio. spem autem pacis habeo nullã. Dolabella suis literis Idib. Martij datis merum bellum loquitur. maneamus ergo in illa eadem sententia misera, & desperata, quando hoc miserius esse nihil potest.

Balbus Ciceroni Imp. S.

CAESAR nobis literas perbreues misit, quarum exemplum subscripsi. breuitate epistolæ scire poteris eum ualde esse distentum, qui tanta de re tam breuiter scripserit. siquid præterea noui fuerit, statim tibi scribam. Cæsar Oppio, Cornelio S. Ad VII. Id. Mart. Brundusium ueni: ad murum castra posui. Pompeius est Brundusij: misit ad me Cn. Magium de pace. quæ uisa sunt, respondi. hoc uos statim scire uolui. cum in spé uenero, de compositione aliquid me conficere, statim uos certiores faciam. Valete. Quomodo me nunc putas mi Cicero torqueri, postquam rursus in spem pacis ueni, ne qua res compositionem eorum impediat? nanq;, quod absens facere possum, opto. quòd si unà essem, aliquid fortasse proficere possem, nunc expectatione crucior. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

CICERO ATTICO S.

MISERAM ad te VIII. Cal. exemplum epistolæ Bal-
bi ad me, & Cæsaris ad eum. ecce tibi eodem die Capua
literas accepi ab Q. Pedio, Cæsarem ad se prid. Id.
Mart. misisse literas hoc exemplo. Pompeius se oppi-
do tenet. nos ad portas castra habemus: conamur opus
magnum, & multorum dierum propter altitudinem
maris: sed tamen nihil est, quod potius faciamus. ab
utroque portus cornu moleis iacimus, ut aut illum quã-
primum traijcere quod habet Brundusij copiarum co-
gamus, aut exitu prohibeamus. ubi est illa pax, de
qua Balbus scripserat torqueri se? ecquid acerbius?
ecquid crudelius? atq; eum loqui quidam αὐθεντικῶς
narrant, Cn. Carbonis, M. Bruti se pœnas persequi,
omniumq́; eorum, in quos Sulla crudelis hoc socio fuis-
set: nihil Curionem se duce facere, quod non hic Sulla
duce fecisset: ad ambitionem, quibus exilij pœna supe-
* rioribus legibus non fuisset, ab illo patriæ proditores de
exilio reductos esse: queri de Milone per uim expulso:
neminem tamen se uiolaturum, nisi qui arma hæc con-
tra. Bebius quidam à Curione III. Id. profectus, homo
* non infans, sed quis ulli non dicat? planè nescio, quid
agam. illinc quidem Cneum profectum puto. quicquid
est, biduo sciemus. A` te nihil ne ante prorsus quidem
quid literarum: nec mirum: quid enim est, quod scriba-
mus? ego tamen nullum diẽ prætermitto. Scripta epi-
stola, literæ mihi ante lucẽ à Lepta Capua redditæ sunt
Idib. Mart. Põpeium à Brundusio conscendisse, ac Cæsa-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

rem ad VII. Cal. Apr. Capuæ fore. Vale.

CICERO ATTICO S.

CVM dedissem ad te literas, ut scires Cæsarem Capuæ VII. Cal. fore, allatæ mihi sunt literæ, eum in Albano apud Curionem V. Cal. fore. eum cum uidero, Arpinum pergam. si mihi ueniam, quam peto, dederit, utar conditione: sin minus, impetrabo aliquid à me ipso. ille, ut ad me scripsit, legiones singulas posuit Brundusij, Tarenti, Siponti. claudere mihi uidetur maritimos exitus, et tamen ipse Græciam spectare potius, q̃ Hispanias. sed hæc longius absunt. me nunc & cõgressus huius stimulat (is uero adest) & primas eius actiones horreo: uolet enim (credo) S.C. facere: uolet Augurum decretum: rapiemur, aut absentes uexabimur, uel ut Consules roget Prætor, uel Dictatorem dicat, quorum neutrum ius est. at si Sulla potuit efficere, ab interrege ut Dictator diceretur, & magister equitum: cur hic non possit? nihil expedio, nisi ut aut ab hoc tanquam Q. Mutius, aut ab illo tanquam L. Scipio. cum tu hæc leges, ego illum fortasse conuenero. τὲτλα κήντερον, ne illud quidem nostrum proprium: erat enim spes propinqui reditus, erat hominum querela: nunc exire cupimus; qua spe reditus, mihi quidem nunquam in mentem uenit. non modo autem nulla querela est municipalium hominum, ac rusticorum, sed contra metuunt ut crudelem, iratum. nec tamen mihi quicquam est miserius, q̃ remansisse; nec optatius, q̃ euolare, non tam ad belli, q̃ ad fugæ societatem. sed tu omnia consilia differebas in id tempus, cum

sciremus, quæ Brundusij acta essent. scimus nempe: hæremus nihilo minus: uix enim spero mihi hunc ueniam daturum: & si multa affero iusta ad impetrandum. sed tibi omnem illius, meumq; sermonem omnibus uerbis expressum statim mittam. tu nunc omni amore enitere, ut nos cura tua, et prouidentia iuues. ita subito accurrit, ut ne Trebatium quidem, ut cõstitueram, possim uidere. omnia nobis imparatis agenda, sed tamen ἄλλα μὲν αὐτὸς, ut ait ille, ἄλλα δὲ καὶ δαίμων ὑποθήσεται. quicquid egero, continuo scies. Mandata Cæsaris ad Consules, & ad Pompeium, quæ rogas, nulla habeo: quæ descripta attulit, illa è uia misi ad te: è quibus mandata puto intelligi posse. Philippus Neapoli est, Lẽtulus Puteolis. de Domitio, ut facis, sciscitare, ubi sit, quid cogitet. Quod scribis asperius me, q̃ mei patiãtur mores, de Dionysio scripsisse: uide, q̃ sim antiquorum hominũ. te mediusfidius hanc rem grauius putaui laturum esse, q̃ me: nam præterquam quod te moueri arbitror oportere iniuria, quæ mihi à quoquã factã sit; præterea te ipsum quodam modo hic uiolauit, cum in me tã improbus fuit? sed tu id quanti æstimes, tuum iudiciũ est: nec tamen in hoc tibi quicquam oneris impono: ego autem illum male sanum semper putaui, nunc etiã impurũ, & sceleratũ puto, nec tamen mihi inimiciorem, quàm sibi. Philargyro bene: causam certe habuisti & uerã, & bonam: relictũ esse me potius, q̃ reliquisse. Cũ dedissem iam literas ad VIII. Cal. quos cum Matio pueros, & Trebatio miseram, epistolam mihi attulerunt hoc exemplo. Matius, & Trebatius Ciceroni imperatori S.

Cum Capua exissemus, in itinere audiuimus Pompeium

Brundusio ad XVI. Cal. Apr. cũ omnibus copijs, quas habuerat, profectum esse: Cæsarem postero die in oppidum introisse, concionatum esse, inde Romã contendisse: uelle ante Cal. esse ad Vrbem, & paucos dies ibi cõmorari, deinde in Hispanias proficisci. nobis nõ alienũ uisum est, quoniam de aduentu Cæsaris pro certo habebamus, pueros tuos ad te remittere, ut id tu quãprimum scires. Mãdata tua nobis curæ sunt, eaq;, ut tempus postularit, agemus. Trebatius Scæuola facit, ut antecedat. Epistola cõscripta nuntiatũ est nobis, Cæsarẽ ad VIII. Cal. Capuæ, ad VII. Sinuessæ. hoc pro certo putamus. Vale.

CICERO ATTICO S.

CVM, quid scriberem ad te, nihil haberem, tamen, ne quem diem intermitterem, has dedi literas. Ad VII. Cal. Cæsarem Sinuessæ mansurum nuntiabant. ab eo mihi literæ redditæ sunt ad VII. Cal. quibus iam opes meas, non, ut in superioribus literis, opem expectat. cum eius clementiam Corfiniensem illam per literas collaudauissem, rescripsit hoc exemplo. Cæsar imp. Ciceroni imp. S. Recte augurari de me (bene enim tibi cognitus sum) nihil à me abesse longius crudelitate. atque ego cum ex ipsa re magnã capio uoluptatem: tum meũ factum probari abs te, triumpho, & gaudeo. neq; illud me mouet, quòd ij, qui à me dimissi sunt, discessisse dicũtur, ut mihi rursus bellum inferrent: nihil enim malo, quàm & me mei similem esse, & illos sui. Tu uelim mihi ad Vrbem præsto sis, ut tuis cõsilijs, atq; opibus (ut consueui) in omnibus rebus utar. Dolabella tuo nihil

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

ſcito mihi eſſe iucundius. hanc adeo habebo gratiam illi: neq; enim aliter facere poterit: tanta eius humanitas, is ſenſus, ea in me eſt beneuolentia. Vale.

CICERO ATTICO S.

TREBATIVM VI. Cal. quo die has literas dedi, expectabam. ex eius nuntio, Matijq; literis meditabor, quo modo cum illo loquar. ò tempus miſerum. nec dubito, quin à me contendat, ad Vrbem ueniam: ſenatum enim Cal. uelle ſe frequentem adeſſe, etiam Formijs proſcribi iuſſit. ergo ei negandum eſt? ſed quid præripi? ſtatim ad te perſcribam omnia. ex illius ſermone ſtatuam, Arpinum ne mihi eundum ſit, an quò aliò. Volo Ciceroni meo togam puram dare, iſtic puto. tu quæſo cogita, quid deinde: nam me hebetem moleſtiæ reddiderũt. A Curio, uelim ſcire, ecquid ad te ſcriptũ ſit de Tirone: ad me enim ipſe Tiro ita ſcripſit, ut uerear, quid agat. qui autem ueniunt inde, id modo nuntiant. ſanè in magnis curis etiã hæc me ſolicitant: in hac enim fortuna perutilis eius & opera, & fidelitas eſſet.

CICERO ATTICO S.

VTRVNQVE ex tuo conſilio: nam & oratio fuit ea noſtra, ut bene potius ille de nobis exiſtimaret, quàm gratias ageret: & in eo manſimus, ne ad Vrbem. illa fefellerunt, facilem quòd putaramus: nihil uidi minus. damnari ſe noſtro iudicio: tardiores fore reliquos, ſi in his non ueniremus, dicere. ego, diſſimilem illorum eſſe

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

causam. cum multa: ueni igitur, & age de pace. meo ne, inquam, arbitratu? an tibi, inquit, ego præscribam? sic, inquam, agam, senatui non placere in Hispanias iri, nec exercitus in Græciam transportari: multaque inquam de Cneo deplorabo. tum ille, ego uero ista dici nolo. ita putabam, inquam. sed ego eo nolo adesse, quòd aut sic mihi dicendum est, multaque, quæ nullo modo possem silere, si adessem: aut non ueniendum. summa fuit, ut ille quasi exitum quærens, ut deliberarem. non fuit negandum. ita discessimus. credo igitur hunc me non amare. at ego me amaui, quod mihi iam pridem usu non uenit. reliqua ò Dij, qui comitatus, quæ, ut tu soles, dicere, νεκυία? in qua erat Eros Celeri. ò rem perditam, ò copias desperatas. quid? Seruij filius. quot in his castris fuerunt, quibus Pompeius circunsideretur? sex legiones. multum uigilat, audet. nullum uideo finem mali. nunc certe promenda tibi sunt consilia. hoc fuerat extremum. illa tamē κατακλεὶς illius est odiosa, quam penè præterij: si sibi consilijs nostris uti non liceret, usurum quorum posset, ad omniaque esse descensurum. uidisti igitur uirum, ut scripseras? ingemuisti? certe. cedo reliqua. quid? continuo ipse in Puteolanum, ego Arpinum. inde expecto quidem ἀλλὰ τέλσαν illam tuam. tu (malum) inquies, actum ne agas. etiam illum ipsum, quem sequimur, multa fefellerunt. sed ego tuas literas expecto: nihil est enim iam, ut antea, VIDEAMVS HOC QVORSVM EVADAT. extremum fuit de congressu nostro. quo quidem non dubito quin istum offenderim, eo maturius agendum est. amabo

te epistolam, & πολιτικὴν. ualde tuas literas nunc expecto. Vale.

CICERO ATTICO S.

EGO *meo Ciceroni, quoniam Roma caremus, Arpini potissimum togam puram dedi: idq; municipibus nostris fuit gratum. & si omneis, & illos, & quà iter feci, mœstos, afflictosq; uidi: tam tristis, & tam atrox est* ἀναθεώρησις *huius ingentis mali. delectus habetur. in hiberna deducuntur. ea, quæ, etiam cum à bonis uiris, cum iusto in bello, cum modeste fiunt, tamen ipsa per se molesta sunt: quàm censes acerba nunc esse, cum à perditis, in ciuili nefario bello, petulantissime fiant? caue autem putes quęquam hominem in Italia turpem esse, qui hinc absit. uidi ipse Formijs uniuersos: neque mehercule unquam homines putaui: & noram omneis, sed nunquam uno loco uideram. pergamus igitur quò placet, & nostra omnia relinquamus: proficiscamur ad eum, cui gratior noster aduentus erit, quàm si unà fuissemus: tum enim eramus in maxima spe; nunc, ego quidem, in nulla: nec præter me quisquam Italia cessit, nisi qui hunc inimicum sibi putaret. nec mehercule hoc facio Reip. causa, quam funditus deletam puto, sed ne quis me putet ingratum in eum, qui me leuauit ijs incommodis, quibus idem affecerat: & simul quòd ea, quæ fiunt, aut quæ certe futura sunt, uidere non potero. etiam equidem S.C. facta quædam iam puto, utinam in Volcatij sententiam. sed quid refert? est enim una sententia omnium. sed erit immitissimus Seruius, qui filium*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

misit ad affligendum Cn. Pompeium, aut certe capiendum, cum Pontio Titiniano. & si hic quidem timoris causa, ille uero. sed stomachari desinamus, & aliquando sententiam terminemus, ut nihil noui, nisi id, quod minimum uellem, spiritum reliquum esse. Nos, quoniam superum mare obsidetur, infero nauigabimus: et, si Puteolis erit difficile, Crotonem petemus, aut Thurios, & boni ciues amantes patriæ mare infestum habebimus. aliam rationem huius belli gerendi nullam uideo. in Aegyptum nos abdimus. exercitu pares esse nõ possumus. pacis fides nulla est. sed hæc satis deplorata sunt. Tu uelim literas Cephalioni des de omnibus rebus actis, denique etiam de sermonibus hominum, nisi planè obmutuerunt. ego tuis consilijs usus sum, maximè quòd & grauitatem in congressu nostro tenui, quã debui, &, ad Vrbem ut non accederem, perseuerani. quod superest, scribe quæso quamaccuratissime (iam enim extrema sunt) quid placeat, quid censeas: & si iam nulla dubitatio est: tamen, siquid, uel potius quicquid ueniet in mentem, scribas uelim. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

M. TVLLII CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER X.

CICERO ATTICO S.

III. Non. cum in Laterium fratris uenissem, accepi literas, & paulum respiraui, quod post has ruinas mihi non acciderat: per enim magni æstimo, tibi firmitudinem animi nostri, & factum nostrum probari: Sexto enim nostro quo'd scribis probari, ita lætor, ut me quasi patris eius, cui semper uni tribui plurimũ, iudicio comprobari putem: qui mihi, quod sæpe soleo recordari, dixit olim Nonis illis, illis Decembribus, cum ego, Sexte, quidnam ergo? Μὴ μὰν, inquit ille, ἀσπουδεῖγε καὶ ἀκλειῶς ἀπολοίμην, Αλλὰ μέγα ῥέξας, τι καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι. eius igitur mihi uiuit auctoritas, & simillimus eius filius eodẽ est apud me põdere, quo fuit ille: quẽ saluere uelim iubeas plurimũ. tu tuũ consiliũ & si nõ in longũ tempus differs (iã enim illum emptũ pacificatorẽ perorasse puto, iam actũ aliquid esse in cõsessu senatorũ) tamẽ suspensum me detines, sed eo minus, ꝙ non dubito, quid nobis agendũ putes: quid enim Flauio legionem, & Siciliam dari scribis? & id iam fieri? quæ tu scelera partim parari, & iam cogitari, partim ex tempore futura censes? ego uero Solonis popularis tui, &, ut puto, etiam mei, legem negligam, qui capite sanxit, si qui in seditione non alterutrius partis fuisset (nisi tu aliter censes) & hinc

abero, & filij: sed alterum mihi est certius: nec præripiam tamen, expectabo tuum consilium, & eas literas, nisi alias iam dedisti, quas, scripsi, ut Cephaloni dares.

Quod scribis, non quo alicunde audieris, sed te ipsum putare, me attractum iri, si de pace agatur: mihi omnino non uenit in mentem, quæ possit actio esse de pace, cũ illi certissimum sit, si possit, expoliare exercitu, & prouincia Pompeium: nisi forte iste summarius ei potest persuadere, ut, dum oratores eant, & redeant, quiescat. nihil uideo, quod sperem, aut quod iam putem fieri posse. sed tamen hominis hoc ipsum probi est, & magnum sit τῶν πολιτικωτάτων σκεμμάτων, ueniendum ne sit in consilium tyranni, si is aliqua de re bona deliberaturus sit. quare, siquid eiusmodi euenerit, ut accersamur: quod equidem non curo: quid enim essem de pace dicturus, dixi: ipse ualde repudiauit: sed tamen siquid acciderit, quid censeas mihi faciendum, utiq; scribito: nihil enim mihi adhuc accidit, quod maioris consilij esset. Trebatij boni uiri, & ciuis uerbis te gaudeo delectatum: tuaq; ista crebra ἐκφώνησις ὑπέρευ me sola adhuc delectauit. Literas tuas uehementer expecto, quas quidem credo iam datas esse. Te cum Sexto seruasti grauitatem eandem, quam mihi præcipis. Celer tuus disertus magis est, quàm sapiens. De iuuenibus, quæ ex Tullia audisti, uera sunt. M. Antonij istud, quod scribis, non mihi uidetur tam re esse triste, quàm uerbo. hæc est ἄλη, in qua nunc sumus, mortis instar: aut enim mihi libere inter malos πολιτευτέον fuit, aut uel periculose cum bonis, aut nos temeritatem bonorum sequamur, aut audaciam improborũ insectemur. utrunq;

periculosum est. at hoc, quod agimus, & turpe, nec tamen tutum. istum, qui filium Brundusium de pace misit (de pace idem sentio, quod tu; simulationem esse apertã; parari autem bellum acerrime) me legatum iri non arbitror, cuius adhuc (ut optaui) mentio facta nulla sit. eo minus habeo necesse scribere, aut etiam cogitare, quid sim facturus, si acciderit, ut legarer. Vale.

CICERO ATTICO S.

E GO cum accepissem tuas literas Non. Apr. quas Cephalio attulerat, essemq; Minturnis postridie mansurus, & inde protinus: sustinui me in Arcano fratris, ut, dum aliquid certius afferretur, occultiore in loco essemus, agerenturq; nihilo minus quæ sine nobis agi possunt. * MMTEYCA iam adest, & animus ardet: nec est quicquam, quò, & quà. sed hæc nostra erit cura, & peritorum. tu tamen, quoad poteris, ut adhuc fecisti, nos consilijs iuuabis. res sunt inexplicabiles. fortunæ sunt cõmittenda omnia. sine spe conamur ulla. melius si quid acciderit, mirabimur. Dionysium nolim ad me profectum: de quo ad me Tullia mea scripsit. sed & tempus alienum est, & homini non amico nostra incommoda, tanta præsertim, spectaculo esse nollem: cui te meo nomine inimicum esse nolo. Vale.

CICERO ATTICO S.

C VM, quid scriberem, planè nihil haberem, hæc autẽ reliqua essent, quæ scire cuperem, profectus ne esset, quo in

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

ſtatu Vrbem reliquiſſet, in ipſa Italia quem cuiq; regioni, aut negotio præfeciſſet, & qui eſſent ad Pompeium, & ad Conſules ex S.C. de pace legati: ut igitur hæc ſcirem, dedita opera has ad te literas miſi. feceris igitur cõmode, mihiq; gratum, ſi me de his rebus, & ſiquid erit aliud, quod ſcire opus ſit, feceris certiorem. ego in Arcano operior, dũ iſta cognoſco. Ad VII. Id. alteram tibi eodem die hanc epiſtolam dictaui, & pridie dederã mea manu longiorem. Viſum te aiunt in regia. nec reprehendo, quippe cum ipſe iſtam reprehenſionem non fugerim. ſed expecto tuas literas: neq; iam ſanè uideo, quid expectem: ſed tamen, etiam ſi nihil erit, id ipſum ad me uelim ſcribas. Cæſar mihi ignoſcit per literas, ꝙ non uenerim, ſeſeq; in optimam partem id accipere dicit. facile patior, quod ſcribis, ſecum Tullium, et Seruium queſtos eſſe, quia non idem ſibi, quod mihi, remiſiſſet. homines ridiculos, qui cum filios miſiſſent ad Cn. Pompeium circunſidendum, ipſi in ſenatum uenire dubitarent. ſed tamen exemplum miſi ad te Cæſaris literarum. Vale.

CICERO ATTICO S.

MVLTAS à te accepi epiſtolas eodem die, omnes diligenter ſcriptas. ea uero, quæ uoluminis inſtar erat, ſæpe legenda, ſicuti facio: in qua non fruſtra laborem ſuſcepiſti: mihi quidem pergratum feciſti. quare, ut id, quoad licebit, ideſt quoad ſcies ubi ſumus, quamſæpiſſime facias, te uehementer rogo. at deplorandi quidem, quod quotidie facimus, ſit iam nobis aut finis omnino, ſi poteſt, aut moderatio quædam, quod profecto

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

potest: non enim, quam dignitatem, quos honores, quem uitæ statum amiserim, cogito, sed quid consecutus sim, quid præstiterim, qua in laude uixerim, his deniq; in malis quid intersit inter me, et istos, quos propter omnia amisimus. hi sunt, qui, nisi me ciuitate expulissent, obtinere se non posse putarunt licentiam cupiditatum suarum: quorum societas, & sceleratæ consensionis fides quò eruperit, uides. alter ardet furore, & scelere, nec remittit aliquid, sed in dies ingrauescit: modo Italia expulit: nunc alia ex parte persequi, ex alia prouincia spoliare conatur: nec iam recusat, sed quodammodo postulat, ut, quemadmodum est, sic etiam appelletur tyrannus. alter, is, qui nos sibi quondam ad pedes stratos ne subleuabat quidem, qui se nihil contra huius uoluntatem aiebat facere posse, elapsus è soceri manibus, ac ferro, bellum terra, & mari comparat, non iniustum ille quidem, sed tum pium, tum etiam necessarium, suis tamen ciuibus exitiabile, nisi uicerit, calamitosum etiam, si uicerit. horum ego summorum imperatorum non modo res gestas non antepono meis, sed ne fortunam quidem ipsam, qua illi florentissima, nos duriore conflictati uidemur: quis enim potest aut deserta per se patria, aut oppressa beatus esse? & si (ut nos à te admonemur) recte in illis libris diximus, nihil esse bonum, nisi quod honestum; nihil malum, nisi quod turpe sit: certe uterq; istorum est miserrimus, quorum utriq; semper patriæ salus, & dignitas posterior sua dominatione, & domesticis commodis fuit. præclara igitur conscientia sustentor, cum cogito me de Rep. aut meruisse optime, cum potuerim, aut certe nunquam, nisi diuine,

cogitasse, eáq; ipsa tempestate euersam esse Remp. quam ego XIIII. annis ante prospexerim. hac igitur conscientia comite proficiscar, magno equidem cum dolore, nec tam id propter me, aut propter fratrem meum, quorum iam acta ætas, quàm propter pueros, quibus interdum uidemur præstare etiam Remp. debuisse: quorum quidem alter non tam, quia maiore pietate est, me mirabiliter excruciat, alter (ò rem miseram, nihil enim mihi accidit in omni uita acerbius) indulgentia uidelicet nostra deprauatus, eò progressus est, quò non audeo dicere: & expecto tuas literas: scripsisti enim te scripturum esse plurima, cum ipsum uidisses. omne meum obsequium in illum fuit cum multa seueritate: neque unum eius, nec paruum, sed multa magna delicta compressi. patris autem lenitas amanda potius ab illo, quàm tam crudeliter negligenda. nam literas eius ad Cæsarem missas ita grauiter tulimus, ut te quidem celaremus. sed ipsius uidemus uitam insuauem reddidisse. hoc uero eius iter, simulatióq; pietatis qualis fuerit, non audeo dicere. tantum scio post Hircium conuentum, accersitum ab Cæsare: cum eo de meo animo ab suis rationibus alienissimo, & consilio relinquendi Italiam. et hæc ipsa timide: sed nulla nostra culpa est: natura metuenda est. hæc Curionem, hæc Hortensij filium, non patrum culpa, corrupit. iacet in mœrore meus frater, neq; tam de sua uita, quàm de mea metuit. huic tu, huic tu malo affer consolationes, si ullas potes, maxime quidem illam uelim, ea, quæ ad nos delata sint, aut falsa esse, aut minora: quæ si uera sint, quid futurum sit in hac fuga, nescio: nam si haberemus Remp. consilium

mihi non deesset nec ad seueritatem, nec ad indulgentiam. hæc siue iracundia, siue dolore, siue metu permotus, grauius scripsi, quàm aut tuus in illum amor, aut meus postulabat. si uera sunt, ignosces: si falsa, me libente eripies mihi hunc errorem. quoquo modo uero se res habeat, nihil assignabis nec patruo, nec patri.

Cum hæc scripsissem, à Curione mihi nuntiatum est, eum ad me uenire: uenerat enim is in Cumanum uesperi pridie, id est Idibus. siquid eius igitur sermo eiusmodi attulerit, quod ad te scribendum sit, id in literis adiungam. Præteriit uillam meam Curio, iussitq; mihi nuntiari mox se uenturum: cucurritq; Puteolos, ut ibi concionaretur. concionatus est: rediit: fuit ad me sanè diu. ò rem fœdam. nosti hominem: nihil occultauit, in primis nihil esse certius, quàm ut omnes, qui lege Pompeia condemnati essent, restituerentur: itaque se in Sicilia eorum opera usurum. de Hispaniis, non dubitabat, quin Cæsaris essent. inde ipsum cum exercitu, ubicunque Pompeius esset: eius interitu finem belli fore: propius factum esse nihil, eum planè iracundia elatum, uoluisse occidi Metellum Trib. pl. quod si esset factum, cædem magnam futuram esse: permultos hortatores esse cædis, ipsum autem non uoluntate, aut natura non esse crudelem, sed quòd putaret popularem esse clementiam: quòd si populi studium amisisset, crudelem fore: eumq; perturbatum, quòd intelligeret, se apud ipsam plebem offendisse de ærario: itaque ei cum certissimum fuisset, ante, quàm proficisceretur, concionem habere, ausum non esse, uehementerq; animo perturbato profectum. cum autem ex

eo quærerem, quid uideret, quod exemplum, quam Remp. planè fatebatur nullam ſpem reliquam: Pompeij claſſem timebat: quæ ſi eſſet, ſe de Sicilia abiturum. quid iſti, inquam, ſex tui faſces? ſi ab ſenatu, cur laureati? ſi ab ipſo, cur ſex? cupiui, inquit, ex S.C. ſurrepto: * nam aliter non poterat. at ille impendio nunc magis odit ſenatum. à me, inquit, omnia proficiſcentur. ſex autem, quia duodecim nolui: nam licebat. tum ego, quàm uellem, inquam, petijſſe ab eo, quod audio Philippum impetraſſe: ſed ueritus ſum, quia ille à me nihil impetrabat. libenter, inquit, tibi conceſſiſſet. uerum puta te impetraſſe: ego enim ad eum ſcribam, ut tu ipſe uoles, de ea re nos inter nos locutos. quid autem illius intereſt, quoniam in ſenatum nõ uenis, ubi ſis? quin nunc ipſum minime offendiſſes, eius cauſa ſi in Italia nõ fuiſſes. atque ego me receſſum, & ſolitudinem quærere, maxime quòd lictores haberem. laudabat conſilium. quid ergo, inquam? nam mihi curſus in Græciam per tuam prouinciã eſt, quoniam ad mare ſuperum milites ſunt. quid mihi, inquit, optatius? hoc loco multa perliberaliter. ergo hoc quidem eſt uerum profecto, ut non modo tutò, uerum etiam palàm nauigaremus. reliqua in poſterum diem diſtulit: ex quibus ſcribam ad te, ſi quid erit epiſtola dignum. ſunt autem, quæ præterij, interregnum ne eſſet expectaturus, an quomodo dixerim. ad ſe ille quidem deferri Conſulatum, ſed ſe nolle in proximum annum. & alia ſunt, quæ exquiram. iurabat ad ſummam, quod nullo negotio faceret, amiciſſimum mihi Cæſarem: eſſe debet: quid enim, inquam, ſcripſit ad me Dolabella? dico

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

quid? affirmabat, cum scripsisset, quod me cuperet ad Vrbem uenire, illum quidem gratias agere maximas, & non modo probare, sed etiam gaudere. quid quæris? atq; iubebat: est enim suspicio illa domestici mali, et sermonis Hirciani. quàm cupio illum dignum esse nobis, & quàm ipse me inuito, quæ pro illo sit suspicandum, sed opus fuit Hircio conuento. est profecto nescio quid. sed uelim quàm minimo. & tamen eum nondum redisse miramur. sed hæc uidebimus. Tu Oppios Terētiæ da bis: iam enim Vrbis unum periculum est. me tamen con silio iuua, pedibus ne Rhegyum, an hinc statim in nauem. cæterum, qnoniam commoror, ego ad te statim habebo, quod scribam, simul ut uidero Curionem. De Tirone cura quæso, quod facis, ut sciam, quid is agat.

De tota mea cogitatione scripsi ad te antea satis, ut mihi uisus sum, diligenter. de die nihil sanè potest scri bi certi præter hoc, non ante lunam nouam. Curionis sermo postridie eandem habuit ferè summam, nisi ꝙ apertius significauit, se earum rerum exitum non ui dere. Quod mihi mandas de quodam regendo, ἀρχαδίαν: tamen nihil prætermittam: atq; utinam tu: sed modestior non ero. epistolam ad Vestorium statim de Tullia: ac ualde requirere solebat. cōmodius tecum Vectenus est locutus, quàm ad me scripserat. sed mirari satis hominis negligentiam non queo: cum enim mihi Philotimus dixisset, HS L. emere de Canuleio diuersorium illud posse, minoris etiam empturum, si Vectenum rogassem; rogaui, ut, siquid posset, ex ea summa detraheret: promisit: ad me nuper, se HS. XXX emisse, ut scri berē cui uellē addici: diē pecuniæ Idib. Nou. esse. rescripsi

ei stomachosius,

ei stomachosius, cum ioco tamen familiari. nunc, quoniam agit liberaliter, nihil accuso hominem, scripsiq; ad eum, me à te certiorem esse factum. Tu de tuo itinere quid, & quando cogites, uelim me certiorem facias. ad XV. Cal. Maij. Vale.

CICERO ATTICO S.

ME ADHVC nihil præter tempestatem moratur. astute nihil sum acturus. fiat in Hispania quidlibet: & tamen reticę. meas cogitationes omneis explicaui tibi superioribus literis. quocirca hæ sunt breues: & tamē quia festinabam, eramq; occupatior de Quinto fratre, ita me quidem sedulo; sed nosti reliqua. quod dein me mones, & amice, & prudenter mones: sed erunt omnia facilia, si ab uno illo cauero. magnum opus est. mirabilia multa. nihil simplex, nihil syncerum. uellem, suscepisses iuuenem regendum: pater enim nimis indulgens, quicquid ego astrinxi, relaxat. si sine illo possem, regerem, quod tu potes: sed ignosco. magnum inquam opus est. Pompeium pro certo habemus per Illyricū proficisci in Galliam. ego nunc, quà, & quò, uidebo. ego uero Apuliam, & Sipontum, & tergiuersationem istam probo, nec tuam rationem eandē esse duco, quàm meam: non quin in Rep. rectum idem sit utrique nostrum: sed ea non agitur: regnandi cōtentio est, in qua pulsus est modestior Rex, & probior, et integrior, & is, qui nisi uincit, nomen populi R. deleatur necesse est: sin autem uincit, Sullano more, exemploq; uincet. ergo hac in contentione neutrum tibi palàm sentiendum, &

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

tempori ſeruiendum eſt. mea cauſa autem alia eſt, quòd beneficio uinctus, ingratus eſſe non poſſum, nec tamen in acie, ſed Melitæ, aut alio in loco, ſiue in oppidulo futurum puto. nihil, inquies, iuuas eum, in quem ingratus eſſe non uis? immo minus fortaſſe uoluiſſet. ſed de hoc uidebimus. exeamus modo: quod ut meliore tẽpore poſſimus, facit Adriatico mari Dolabella, freto Sicilienſi Curio. iniecta autem mihi ſpes quædam eſt, uelle mecum Ser. Sulpitium colloqui. ad eum miſi Philotimum cum literis. ſi uir eſſe uolet, præclara συνοδία: *ſin autem, erimus nos, qui ſolemus. Curio mecum uixit, iacere Cæſarem putans offenſione populari, Siciliæq; diffidens, ſi Pompeius nauigare cœpiſſet. Quintum puerum accepi uehementer. auaritiam uideo fuiſſe, & ſpem magni congiarij. magnum hoc malum eſt: ſed ſcelus illud, quod timueramus, ſpero nullum fuiſſe. hoc autem uitium puto te exiſtimare nõ noſtra indulgentia, ſed à natura profectum. quem tamen nos diſciplina regimus. De Oppijs Velienſibus quid placeat, cum Philotimo uidebis. Epeirum noſtram putabimus: ſed alios curſus uidebamur habituri. Vale.*

CICERO ATTICO S.

ET RES *ipſa monebat, & tu oſtenderas, & ego uidebam, de his rebus, quas intercipi periculoſum eſſet, finem inter nos ſcribendi fieri tempus eſſe. ſed cum ad me ſæpe mea Tullia ſcribat, orans, ut, quid in Hiſpania geratur, expectem, & ſemper aſcribat idem uideri tibi,*

idq; ipse etiam ex tuis literis intellexerim: non puto esse alienum, me ad te, quid de ea re sentiam, scribere. Consilium istud tunc esset prudens, ut mihi uidetur, si nostras rationes ad Hispaniensem casum accommodaturi essemus: quod fieri dicitis oportere: necesse est enim aut, id quod maxime uelim, pelli istum ab Hispania, aut trahi id bellum, aut istum, ut confidere uidetur, apprehendere Hispanias. si pelletur: quàm gratus, aut quàm honestus tum erit ad Pompeium noster aduentus, cum ipsum Curionem ad eum transiturum putem? si trahitur bellum: quid expectem? aut quàdiu? relinquitur, ut, si uincimur in Hispania, quiescamus: id ego contra puto: istum enim uictorem magis relinquendum puto, quàm uictum, & dubitantem magis, quàm fidentem suis rebus: nam cædem uideo, si uicerit, & impetum in priuatorum pecunias, & exulum reditum, & tabulas nouas, & turpissimorum honores, & regnum non modo Romano homini, sed ne Persæ quidem cuiquam tolerabile. tacita esse poterit in id dignitas nostra? pati poterunt oculi me cum Gabinio sententiam dicere? & quidem illum rogari prius? præsto esse clientem tuum Chlœlium, Catuli Plaguleium, cæteros? sed cur inimicos colligo? qui meos necessarios à me defensos nec uidere in curia sine dolore, nec uersari inter eos sine dedecore potero. quòd si ne id quidem est exploratum, fore, ut mihi liceat (scribunt enim ad me amici eius, me illi nullo modo satisfecisse, quòd in senatum non uenerim) tamen ne dubitemus, an ei nos etiam cum periculo uenditemus, quicum coniuncti ne cum præmio quidem uoluimus esse? de=

inde hoc uide, non esse iudicium de tota contentione in Hispanijs: nisi forte his amissis arma Pompeium abiecturum putas, cuius omne consilium Themistocleum est: existimat enim, qui mare teneat, eum necesse rerum potiri. itaque qui nunquam egit, ut Hispaniæ per se tenerentur, naualis apparatus ei semper antiquissima cura fuit. nauigabit igitur, cum erit tempus, maximis classibus, & ad Italiam accedet: in qua nos sedentes quid erimus? nam medios esse iam non licebit. classibus aduersabimur igitur? quod malum maius scilicet tantum? denique quid turpius? Annibal hic in absentis solus tuli scelus: eiusdem cum Pompeio, & cum reliquis principibus non feram? quòd si iam misso officio periculi ratio habenda est: ab illis est periculum, si peccaro, ab hoc, si recte fecero: nec ullum in his malis consilium periculo uacuum inueniri potest, ut non sit dubium, quin cum periculo fugiamus, quod fugeremus etiam cum salute. non simul cum Pompeio mare transierimus: omnino non potuimus. extat ratio dierum. sed tamen (fateamur enim, quod est) ne condamus quidem, ut possumus: fefellit ea res, quæ fortasse non debuit, sed fefellit: pacem putaui fore: quæ si esset, iratum mihi Cæsarem esse, cum idem amicus esset Pompeio, nolui: senseram enim, quàm ijdem essent. hoc ueritus in hanc tarditatem incidi: sed assequar omnia, si propero; si cunctor, amitto. & tamen mi Attice auguria quoq; me incitant quadã spe non dubia, non hæc collegij nostri ab Appio, sed illa Platonis de tyrannis: nullo enim modo posse uideo stare istum diutius, quin ipse per se, etiam languentibus nobis, concidat, quippe qui

* florenteis, ac nouos, ut uti diebus ipſi illi egenti, ac perditæ multitudini in odium acerbiſſimum uenerit, qui duarum rerum ſimulationem tam cito amiſerit, manſuetudinis in Metello, diuitiarum in ærario. iam quibus utatur uel ſocijs, uel miniſtris, ſi ij prouincias, ſi Remp. regent, quorum nemo duos menſes potuit patrimonium ſuum gubernare? non ſunt omnia colligenda: quæ tu acutiſſime proſpicis. ſed tamen ea pone ante oculos, iam intelliges id regnum uix ſemeſtre eſſe poſſe. quod ſi me fefellerit, feram, ſicut multi præclariſſimi homines in Rep. excellentes tulerunt: nisi forte me
* Sardanapali uice in ſuo lectulo mori malle cenſueris, q̄ exilio Themiſtocleo: qui cum fuiſſet, ut ait Thucydides τῶν τε παραχρῆμα δι' ἐλαχίστης βουλῆς κράτιστος γνώμων, καὶ τῶν μελλόντων ἐπὶ πλεῖστον τοῦ γενησομένου ἄριστος εἰκαστής, tamen incidit in eos caſus, quos uitaſſet, ſi eũ nihil fefelliſſet. & ſi is erat (ut ait idem) qui τό τε ἄμεινον ἢ χεῖρον ἐν τῷ ἀφανεῖ ἔτι προεώρα μάλιστα: tamen non uidit, nec quomodo Lacedæmoniorum, nec quomodo ſuorum ciuium inuidiam effugeret, nec quid Artaxerxi polliceretur. non fuiſſet & illa nox tam acerba Africano ſapientiſſimo uiro, non tam dirus ille dies Sullanus callidiſſimo uiro C. Mario, ſi nihil utrunque eorum fefelliſſet. nos tamen hoc confirmamus illo augurio, quod diximus: nec fallit, nec aliter accidet. corruat iſte, neceſſe eſt, aut per aduerſarios, aut ipſe per ſe, qui quidem ſibi eſt aduerſarius unus acerrimus. id ſpero uiuis nobis fore. quanquam tempus eſt nos de illa perpetua iam, non de hac exigua uita cogitare. ſin quid acciderit maturius, haud ſanè mea multum in-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

terfuerit, utrum factum uideam, an futurum esse mul to ante uiderim. quæ cum ita sint, non est committendum, ut ijs pareā, quos contra me senatus, nequid Resp. detrimenti acciperet, armauit. Tibi sunt omnia commendata: quæ commendationis meæ pro tuo in nos amore non indigent. ne hercule quidem reperio, quid scribam: sedeo enim πλουδοκῶν: & si nihil unquam tam fuit scribendum, quàm nihil mihi unquam ex plurimis tuis iucunditatibus gratius accidisse, quàm quòd meam Tulliam suauissime, diligentissimeq; coluisti. ualde eo ipsa delectata est, ego autem non minus. cuius quidem uirtus mirifica. quomodo illa fert publicam cladem? quomodo domesticas tricas? quantus autem animus in discessu nostro? στοργῆς sit summa σύντηξις: tamen nos recte facere, & bene audire uult. sed hac super re nimis, ne meam ipse συμπάθειαν euocem. tu, siquid de Hispanijs certius, & siquid aliud, dum adsumus, scribes: & ego fortasse discedens dabo ad te aliquid, eo etiā magis, quòd Tullia te non putabat ex Italia hoc tempore. cū Antonio item est agendum, ut cum Curione Melitæ me uelit esse, huic bello nolle interesse. eo uelim tam facili uti possem, & tam bono in me, quàm Curio. is ad Missenum VI. Non. uenturus dicebatur, id est hodie. sed præmisit mihi odiosas literas hoc exemplo.

Antonius Trib. pl. Propr. Ciceroni Imp. S.

NISI te ualde amarem, et multo quidem plus, quàm putas, non extimuissem rumorem, qui de te prolatus est, cū præsertim falsum esse existimarem: sed quia te nimio

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

plus diligo, nõ possum dissimulare, mihi famam quoq;, quamuis sit falsa, magni esse. te iturum trans mare, credere non possum, cum tanti facias Dolabellam, & Tulliam fœminam lectissimam, tantiq; ab omnibus nobis fias, quibus mehercule dignitas, amplitudoq; tua penè carior est, quàm tibi ipsi. sed tamen non sum arbitratus esse amici, non commoueri etiam improborum sermone. atq; eo feci studiosius, quòd iudicabam duriores parteis mihi impositas esse ab offensione nostra, quæ magis à ζηλοτυπίᾳ mea, q̃ ab iniuria tua nata est: sic enim uolo te tibi persuadere, mihi neminem esse cariorem te, excepto Cæsare; meq; illud unà iudicare, Cæsarem maxime in suis M. Ciceronem reponere. quare mi Cicero te rogo, ut tibi omnia integra serues, eius fidem improbes, qui tibi, ut beneficium daret, prius iniuriam fecit: cõtrà, ne profugias, qui te, etsi non amabit (quod accidere nõ potest) tamen saluũ, amplissimumq; esse cupiet. dedita opera ad te Calpurnium familiarissimum meum misi, ut mihi magnæ curæ tuam uitam, ac dignitatem esse scires. Eodem die à Cæsare Philotimus literas attulit hoc exemplo.

Cæsar Imp. M. Ciceroni Imp. S.

ETSI te nihil temere, nihil imprudenter facturum iudicaram: tamen permotus hominum fama, scribendũ ad te existimaui, & pro nostra beneuolẽtia petendũ, nequò progredereris inclinata iam re, qua integra etiã progrediendũ tibi nõ existimasses: nãq; et amicitiæ grauiorẽ iniuriã feceris, et tibi minus cõmode cõsulueris, si nõ for=

tunæ obſecutus uidebere; omnia enim ſecundiſſima no bis, aduerſiſſima illis accidiſſe uidentur: nec cauſam ſecutus; eadem enim tum fuit, cum ab eorum conſi- lijs abeſſe iudicaſti: ſed meum aliquod factum condem naſſe: quo mihi grauius abs te nil accidere poteſt. quod ne facias, pro iure noſtræ amicitiæ à te peto. poſtre mo quid uiro bono, & quieto, & bono ciui magis con uenit, quàm abeſſe à ciuilibus controuersijs? quod non- nulli cum probarent, periculi cauſa ſequi non potue- runt. tu explorato & uitæ meo teſtimonio, & amici- tiæ iudicio, neque tutius, neque honeſtius reperies quic- quam, quàm ab omni cõtentione abeſſe. XV. Cal. Mai. ex itinere. Vale.

CICERO ATTICO S.

ADVENTVS Philotimi (at cuius hominis, quàm in- ſulſi, & quàm ſæpe pro Pompeio mentientis) exanima- uit omneis, qui mecum erant: nam ipſe obdurui. dubi tauit noſtrum nemo, quin Cæſar itinera repreſſiſſet, (uolare dicitur) Petreius cum Afranio coniunxiſſet. ni hil affert eiuſmodi. quid quæris? etiam illud erat per- ſuaſum, Pompeium cum magnis copijs iter in Germa- niam per Illyricum feciſſe: id enim αὐθεντικῶς nun- tiabatur. Melitam igitur opinor capeſſemus, dum, quod in Hiſpania: quod quidem propemodum uideor ex Cæ ſaris literis ipſius uoluntate facere poſſe, qui negat neq; honeſtius, neq; tutius mihi quicquam eſſe, quàm ab o- mni contentione abeſſe. dices, ubi ille ergo tuus animus, quem proximis literis? adeſt, & idem eſt: ſed utinam

meo solum capite decernerem: lacrymæ meorum me interdum molliunt precantium, ut de Hispanijs expectemus. M. Celij quidem epistolam scriptam miserabiliter, quæ hoc idem obsecraret, ut expectarem, ne fortunas meas, ne unicam filiã, ne meos omneis tam temere proderem, non sine magno fletu legerunt pueri nostri. etsi meus quidem est fortior, eoq; ipso uehementius commouet, nec quicquam nisi de dignatione laborat. Melitam igitur, deinde quod uidebitur. tu tamen etiam nunc mihi aliquid literarum, & maxime siquid ab Afranio. ego, si cum Antonio locutus ero, scribam ad te, quid actũ sit, ero tamen in credendo, ut mones, cautus: nam occultandi ratio tum difficilis, tum etiam periculosa est. Seruium expecto ad Nonas, & adijcit à Posthumia. sed & Seruij filij quartanam leuiorem esse gaudeo. misi ad te Celij etiam literarum exemplum. Vale.

Celius M. Ciceroni Imp. S.

EXANIMATVS tuis literis, quibus te nihil, nisi triste, cogitare ostendisti, neq;, id quod esset, perscripsisti, neq; non tamen, quale esset, quod cogitares, aperuisti: has ad te illico literas scripsi. per fortunas tuas Cicero, per liberos te oro, & obsecro, nequid grauius de salute, & incolumitate tua consulas: nam Deos, hominesq;, amicitiamq; nostram testificor, me tibi prædixisse, neq; temere monuisse: sed postquam Cæsarem conuenerim, sententiamq; eius, qualis futura esset parta uictoria, cognorim, te certiorem fecisse. si existimas eandem rationem fore Cæsaris in dimittendis ad-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

uersarijs, et conditionibus ferendis, erras. nihil nisi atrox & sæuum cogitat, atque etiam loquitur. iratus senatui exijt. his intercessionibus planè incitatus est. non mehercule erit deprecationi locus. quare si tibi tu, si filius unicus, si domus, si spes tuæ reliquæ tibi caræ sunt; si aliquid apud te nos, si uir optimus gener tuus, ualet: eorum fortunam non debes uelle conturbare, ut eam causam, in cuius uictoria salus nostra est, odisse, aut relinquere cogamur, aut impiam cupiditatem cōtra salutem tuam habeamus. deniq; illud cogita, quod offensæ fuerit, in ista cunctatione te subijsse. nunc te contra uictorem facere, quem dubijs rebus lædere noluisti, & ad eos fugatos accedere, quos resistenteis sequi nolueris, summæ stultitiæ est. uide, ne, dum pudet te parum optimatem esse, parum diligenter, quod optimum sit, eligas. quòd si totum tibi persuadere non possum, saltem, dum, quid de Hispanijs agamus, scitur, expecta, quas tibi nuntio aduentu Cæsaris fore nostras. quam isti spem habeant amissis Hispanijs, nescio. quod porrò tuum consilium sit ad desperatos accedere, non mediusfidius reperio. hoc, quod tu non dicendo mihi significasti, Cæsar audierat: ac simul atq;, aue, mihi dixit, statim, quid de te audisset, exposuit. negaui me scire: tamē ab eo petiui, ut ad te literas mitteret, quibus maxime ad remanendum commoueri posses. me secum in Hispaniam ducit: nam, nisi ita faceret, ego prius, quàm ad Vrbem accederem, ubicunq; esses, ad te percurrissem, & hoc à te præsens contendissem, atq; omni ui te retinuissem. etiam atque etiā Cicero cogita, ne te, tuosq; omneis funditus euertas, ne te sciens, prudensq; eò demittas, un-

de exitum uides nullum esse. quòd si te aut uoces optimatium commouent, aut nonnullorum hominum insolentiam, & iactationem ferre non potes: eligas censeo aliquod oppidum uacuum à bello, dum hæc decernuntur, quæ iam erunt confecta. id si feceris, ego te sapienter fecisse iudicabo, & Cæsarem non offendes. Vale.

CICERO ATTICO S.

ME CAECVM, qui hæc ante non uiderim. misi ad te epistolam Antonij. & cum ego sæpissime scripsissem, nihil me contra Cæsaris rationes cogitare, meminisse me generi mei, meminisse amicitiæ, potuisse, si aliter sentirem, esse cum Pompeio, me autem, quia cum lictoribus inuitus cursarem, abesse uelle, nec id ipsum certum etiam nunc habere: uide, quàm ad hæc τυραννικῶς.
Tuum consilium quàm uerum est: nam qui se medium esse uult, in patria manet: qui proficiscitur, aliquid de alterutra parte iudicare uidetur. sed ego is non sum, qui statuere debeam, iure quis proficiscatur, nec ne. parteis mihi Cæsar has imposuit, ne quem omnino discedere ex Italia paterer. quare parui refert me probare cogitationem tuam, si nihil tamen tibi remittere possum. ad Cæsarem mittas, censeo, & ab eo hoc petas. non dubito, quin impetraturus sis, cum præsertim te amicitiæ nostræ rationem habiturum esse pollicearis. habes σκυτάλην λακωνικήν. omnino excipiam hominem. erat autem V. Non. uenturus uesperi, id est ho
* die. cras igitur ad me fortasse ueniet. tentabo, audeam nihil properare. missurum ad Cæsarem clamabã. cum

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

paucißimis alicubi occultabor. certe hinc iſtis inuitißi-
mis euolabo, atq; utinam ad Curionem. σὺν θεῷ τοι λέ-
γω. magnus dolor acceßit. efficietur aliquid dignum
nobis. Δυσουρία tua mihi ualde moleſta. medere ama-
bo, dum eſt ἀρχή. De Maßilienſibus gratæ tuæ mi-
hi literæ. quæſo, ut ſciam, quicquid audieris. Siciliam cu-
perem, ſi poßem palàm, quod à Curione effeceram. hic
ego Seruium expecto: rogor enim ab eius uxore, & fi-
lio: & puto opus eſſe. hic tamen Cyteridem ſecum le-
ctica aperta portat, altera uxorẽ. ſeptem præterea con-
iunctæ lecticæ amicarum. hæ ſunt amicorum. uide,
quàm turpi leto pereamus. & dubita, ſi potes, quin il-
le, ſeu uictus, ſeu uictor redierit, cædem facturus ſit.
ego uero uel lintriculo, ſi nauis non erit, eripiam me ex
iſtorũ parricidio. ſed plura ſcribam, cum illum cõuene-
ro. Iuuenem noſtrum non poſſum non amare: ſed ab
eo nos non amari planè intelligo. nihil ego uidi tam ἀνη-
θοποίητον, tam auerſum à ſuis, tam neſcio quid cogitans.
uim incredibilem moleſtiarum. ſed erit curæ, & eſt, ut
regatur: mirum eſt enim ingenium: ἤθους ἐπιμελητέον.

CICERO ATTICO S.

OBSIGNATA iam epiſtola ſuperiore, non placuit
ei dare, cui conſtitueram, quod erat alienus: itaq; eo
die data non eſt. interim uenit Philotimus, & mihi à te
literas reddidit: quibus quæ de fratre meo ſcribis, ſunt
ea quidem parum firma, ſed habent nihil ὕπουλον,
nihil fallax, nihil non flexibile ad bonitatem, nihil,
quod non, quò uelis, uno ſermone poſſis perducere.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.2.3.29

ne multa, omneis suos etiam, quibus irascitur crebrius, tamen caros habet, me quidem se ipso cariorem. quod de puero aliter ad te scripsit, & ad matrem de filio, non reprehendo. de itinere, & de sorore, quae scribis, molesta sunt, eoq; magis, quod ea tempora nostra sunt, ut ego his mederi non possim: nam certe mederer: sed quibus in malis, & qua in desperatione rerum simus, uides. illa de ratione numaria non sunt eiusmodi (saepe enim audio ex ipso) ut non cupiat tibi praestare, & in eo laboret. sed si mihi Q. Axius in hac mea fuga, HS XIII. non reddit, quae dedi eius filio mutua, & utitur excusatione temporis; si Lepta, si caeteri: soleo mirari de nescio queis HS XX. cum audio ex illo se urgeri: uides enim profecto angustias: curari tamen ea tibi utiq; iubet. an existimas illum in isto genere lentulum, aut restrictum? nemo est minus. de fratre satis. de eius filio, indulsit illi quidem suus pater semper, sed non facit indulgentia mendacem, aut auarum, aut non amantem suorum, ferocem fortasse, & arrogantem, & infestum facit. itaq; habet haec quoq;, quae nascuntur ex indulgētia: sed ea sunt tolerabilia: quid enim dicam hac iuuentute? ea uero, quae mihi quidem, qui illum amo, sunt his ipsis malis, in queis sumus, miseriora, non sunt ab obsequio nostro: nam suas radices habent, quas tamen euellerem profecto, si liceret. sed ea omnia mihi sunt patienda. ego meū facile teneo: nihil est enim eo tractabilius. cuius quidem misericordia languidiora adhuc consilia cepi: & quo ille me fortiorem uult esse, eo magis timeo, ne in eum existam crudelior. sed Antonius uenit heri uesperi, iam fortasse ad me ueniet,

aut ne id quidem, quoniam ſcripſit, quid fieri uellet. ſed ſcies continuo, quid actum ſit. nos iam nihil, niſi occulte. de pueris quid agam? paruo ne nauigio committam? quid mihi animi in nauigando cenſes fore? recordor enim, æſtate cum illo Rhodiorum ἀφράκτῳ nauigans quàm fuerim ſolicitus. quid duro tempore anni actuariolo fore cenſes? ò rem undique miſeram. Trebatius erat mecum uir planè, & ciuis bonus. quæ ille monſtra, Dij immortales. etiam ne Balbus in ſenatum uenire cogitet? ſed ei ipſi cras ad te literas dabo. Vectenũ mihi amicum, ut ſcribis, ita puto eſſe. cum eo (quod ἀποτόμως ad me ſcripſerat de numis curandis) θυμικώτερον erat. id tu, ſi ille aliter acceperit, ac debuit, lenies. Monetali autem aſcripſi, quòd ille ad me, Proconſuli. ſed quoniam eſt homo, & nos diligit, ipſe quoque à nobis diligatur. Vale.

CICERO ATTICO S.

QVIDNAM mihi futurum eſt? aut quis me non ſolum infelicior, ſed iam etiam turpior? nominatim de me ſibi impetratum dicit Antonius: nec me tamen ipſe adhuc uiderat, ſed hoc Trebatio narrauit. quid agam nunc, cui nihil procedit, caduntq; ea, quæ diligentiſſime ſunt cogitata, teterrime? ego enim Curionem nactus, omnia me conſecutum putaui. is de me ad Hortenſium ſcripſerat. Reginus erat totus noſter. huic nihil ſuſpicabamur cum hoc mare negotij fore. quò me nunc uertam? undiq; cuſtodior. ſed ſatis lacrymis. παραπλευστέον igitur, & occulte in aliquam onera=

riam corrependum: non cōmittendum, ut etiam compacto prohibiti uideamur. Sicilia petenda: quam si erimus nacti, maiora quædam consequemur. sit modo recte in Hispanijs. quanquam de ipsa Sicilia utinam sit uerum, sed adhuc nihil secundi. concursus Siculorum ad Catonem dicitur factus; orasse, ut resisteret; omnia pollicitus: commotum illum, delectum habere cœpisse. non credo, ut est luculentus auctor. potuisse certe tenere illam prouinciam scio. ab Hispanijs autem iam audietur. hic nos C. Marcellum habemus eadem de re cogitantem, aut bene simulantem. quanquam ipsum non uideram, sed ex familiarissimo eius audiebam. tu quæso, siquid habebis noui. ego, siquid moliti erimus, ad te statim scribam. Quintum filium seuerius adhibebo. utinam proficere possem. tu tamen eas epistolas, quibus asperius de eo scripsi, aliquando concerpito, nequando quid emanet: ego item tuas. Seruium expecto, nec ab eo quicquam ὑγιές. scies, quid erit. sine dubio errasse nos, confitendum est. at semel? at una in re? immo omnia quo diligentius cogitata, eo facta sunt imprudentius. ἀλλὰ τὰ μὲν προτετύχθαι, ἐάσομεν ἀχνύμενοί περ. in reliquis modo ne ruamus: iubes enim profectionem meam prouidere. quid prouideam? ita patent omnia, quæ accidere possunt, ut, ea si uitem, sedendum sit cum dedecore, & dolore; si negligam, periculum est, ne in manus incidam perditorum. sed uide, quantis in miserijs simus. optandum interdum uidetur, ut aliquam accipiamus ab istis quamuis acerbam iniuriam, ut tyranno in odio fuisse uideamur. quòd si nobis is cursus, quem sperarám, pateret: effecissem aliquid profe-

ćto, ut tu optas, et hortaris, dignum noſtra mora: ſed mi
rificæ ſunt cuſtodiæ. & quidem ille ipſe Curio ſuſpectus.
quare ui, aut clàm agendum eſt: & ſi ui, forte ne cum
tempeſtate: clàm autem cum iſtis. in quo ſi quod σφάλ=
μα, uides quàm turpe eſt. trahimur, nec fugiendum, ſi=
quid uiolentius. De Celio ſæpe mecũ agito, nec, ſiquid
habuero tale, dimittam. Hiſpanias ſpero firmas eſſe.
Maſſilienſium factũ cum ipſum per ſe luculentum eſt,
tum mihi argumento eſt, recte eſſe in Hiſpaniȷs: minus
enim auderent, ſi aliter eſſet: & ſcirent: nam & iun=
cti, & diligentes ſunt. Odium autem recte animad=
uertis ſignificatum theatro. Legiones etiam has, quas
in Italia aſſumpſit, alieniſſimas eſſe uideo: ſed tamen ni=
hil inimicius, quàm ſibi ipſe. illud recte times, ne ruat.
ſi deſperarit, certe ruet. quo magis efficiendum aliquid
eſt, fortuna uelim meliori, animo Celiano, ſed primum
quidque, quod, qualecunq; erit, continuo ſcies. Nos iu=
ueni, ut rogas, ſuppeditabimus, & Peloponneſum ipſam
ſuſtinebimus: eſt enim indoles, modo aliquid hoc ſit ἦθος
ΑΚΙΜΟΔΟΝ: quod ſi adhuc nullum eſt, eſſe tamen po
teſt, aut ἀρετὴ non eſt διδακτὸν, quod mihi perſuaderi
non poteſt. Vale.

CICERO ATTICO S.

EPISTOLA tua gratiſſima fuit meæ Tulliæ, & me=
hercule mihi. ſemper ſecum aliquid afferunt tuæ literæ.
ſcribes igitur: ac ſiquid ad ſpem poteris, ne dimiſeris. tu
Antoniȷ leones pertimeſcas caue. nihil eſt illo homine iu=
cundius. attende πρᾶξιν πολιτικοῦ. euocauit literis è mu=
nicipiȷs

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

nicipijs denos: & quatuor uiri uenerunt ad uillam eius mane. primum dormijt ad horas treis. deinde, cum esset nuntiatum uenisse Neapolitanos, & Cumanos(his enim est Cæsar iratus) postridie redire iussit, lauari se uelle, et περὶ κοιλιολυσίαν γίνεσθαι. hoc heri effecit. hodie autem in Aenariam transire constituit. exulibus reditum pollicetur. sed hæc omittamus, de nobis aliquid agamus.

Ab Axio accepi literas. de Tirone gratum. Vectenum diligo. Vestorio reddidi. Seruius prid. Non. Maij Minturnis mansisse dicitur, hodie in Liternino mãsurus apud C. Marcellum. cras igitur nos mature uidebit, mihiq; dabit argumentum ad te epistolæ: iam enim nõ reperio, quid tibi scribam. illud admiror, quòd Antonius ad me ne nuntium quidem, cum præsertim me ualde obseruarit. uidelicet(aut aliquid atrocius de me imperatum est) coràm negare mihi non uult. quod ego nec rogaturus eram, nec, si impetrassem, crediturus. nos tamen aliquid excogitabimus. tu quæso, siquid in Hispanijs: iam enim poterit audiri: & omnes ita expectant, ut, si recte fuerit, nihil negotij futurum putet. ego autem nec, retentis his, confectam rem puto; neq;, amissis, desperatam. Siluium, & Ocellam, & cæteros credo retardatos. te quoq; à Curtio impediri uideo. & si, ut opinor, habes Scythã ὄνον: uitam miseram, maiusq; malum, tãdiu timere, quàm est illud ipsum, quod timetur. Seruius, ut antea scripsi, cum uenisset Non. Maij, postridie ad me uenit. ne diutius te teneam, nullius consilij exitum inuenimus. nunquam uidi hominem perturbatiorem metu. neq; hercule quicquam timebat, quod nõ esset timendum: illum sibi iratum, hunc non amicum:

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

horribilem utriusque uictoriam, cum propter alterius crudelitatem, alterius audaciam, tum propter utriusq; difficultatem pecuniariam, qua frui nusquam, nisi ex priuatorum bonis, posset. atque hæc ita multis cum lacrymis loquebatur, ut ego mirarer eas tam diuturna miseria non exaruisse. mihi quidem etiam lippitudo hæc, propter quam non ipse ad te scribo, sine ulla lacryma est, sed sæpius odiosa est propter uigilias. quam ob rem quicquid habes ad consolandum, collige, & illa scribe, non ex doctrina, neque ex libris: nam id quidem domi est, sed nescio quomodo imbecillior est medicina, quàm morbus: hæc potius conquire de Hispanijs, de Massilia: quæ quidem satis bella Seruius affert: qui etiam de duabus legionibus luculentos auctores esse dicebat. hæc igitur si habebis, & talia. & quidem paucis diebus aliquid audiri necesse est. sed redeo ad Seruium. distulimus omnino sermonem in posterũ, sed tardus ad exeundum: multo se in suo lectulo malle, quicquid foret. odiosus scrupulus de filij militia Brundusina. unum illud firmissime asseuerabat, si damnati restituerentur, in exiliũ se iturum. nos autem ad hæc, & ipsum certo fore, &, quæ iam fiebant, non esse leuiora: multaq; colligebamus. uerum ea non animum eius augebant, sed timorem, ut iam celandus magis de nostro consilio, quàm ad idem uideretur. quare in hoc non multum est. Nos à te admoniti de Celio cogitabimus. Vale.

CICERO ATTICO S.

SERVIVS cum esset apud me, Cephalio cum tuis literis VI. Id. uenit, quæ nobis magnam spem attulerunt meliorum rerum de octo cohortibus: etenim hæ quoque, quæ in his locis sunt, labare dicuntur. eodem die Funisulanus à te attulit literas, in quibus erat confirmatius idem illud. ei de suo negotio respondi cumulate, cum omni tua gratia. adhuc non satisfaciebat: debet autem mihi multos numos, nec habetur locuples. nunc ait se daturum: cui expensum tulerit, morari: tabellarijs, si apud te esset, quà satisfecisses, dares: quantum sit, Eros Philotimi tibi dicet. sed ad maiora redeamus. Quod optas, Celianum illud maturescit. itaque torqueor, utrum uentum expectem. uexillo opus est: conuolabunt. Quod suades, ut palàm: prorsus assentior. itaque me profecturum puto. tuas tamen interim literas expecto. Seruij consilio nihil expeditur. omnes captiones in omni sententia occurrunt. unum C. Marcello cognoui timidiorem, quem Consulem fuisse pœnitet. ὢ πολλῆς ἀγεννείας, qui etiam Antonium confirmasse dicitur, ut me impediret, quo ipse credo honestius. Antonius autẽ VI. Id. Capuã profectus est. ad me misit, se pudore deterritũ ad me nõ uenisse, ꝙ me sibi succẽsere putaret. ibitur igitur, & ita quidem, ut censes, nisi cuius grauioris personæ suscipiẽdæ spes erit ante oblata. sed uix erit tã cito. Halienus autẽ Præt. putabat aliquẽ, si ego nõ, ex collegis suis. quiuis licet, dũmodo aliquis. De sorore laudo. De Quinto puero, datur opera: spe-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

ro esse meliora. De Quinto fratre, scito eum non mediocriter laborare de usura: sed adhuc nihil à L. Egnatio expressit. Axius de XII. millibus pudens: sæpe enim ascripsit, ut Gallio, quantum is uellet, darem. quod si non scripsisset, possem ne aliter? & quidem sæpe sum pollicitus. sed tantum uoluit cito. me uero adiuuarent ijs in angustijs. sed tu istos. uerum aliàs. Te à quartana liberatum gaudeo, itemq; Piliam. Ego, dum panes, & cætera in nauem parantur, excurro in Pompeianum. Vecteno uelim gratias, quòd studiosus. si quénquam nactus fueris, qui perferat, literas des ante, quàm discedimus. Vale.

CICERO ATTICO S.

COMMODVM ad te deder ā literas de pluribus rebus, cum ad me bene mane Dionysius fuit. cui quidem ego non modo placabilem me præbuissem, sed totum remisissem, si uenisset qua mente tu ad me scripseras: erat enim sic in tuis literis, quas Arpini acceperam, eum uenturum, facturumq;, quod ego uellem. ego uolebam autem, uel cupiebam potius, esse eum nobiscum. quod quia planè, cum in Formianum uenisset, præciderat, asperius ad te de eo scribere solebam. at ille perpauca locutus, hanc summam habuit orationis, ut sibi ignoscerem, se rebus suis impeditum nobiscum ire non posse. pauca respondi: magnum accepi dolorem: intellexi fortunam ab eo nostram despectam esse. quid quæris? fortasse miraberis: in maximis horum temporum doloribus hunc mihi scito esse. uelim, ut tibi amicus sit. hoc cũ tibi opto,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

opto, ut beatus sis: erit enim tandiu. Consilium nostrum spero uacuum periculo fore: nam & dissimulauimus, & , ut opinor, acerrime obseruabimus. nauigatio modo sit, qualem opto. cætera, quæ quidem consilio prouideri poterunt, cauebuntur. tu, dum adsumus, nō modo quæ scieris, audieris'ue, sed etiam quæ futura prouidebis, scribas uelim. Cato, qui Siciliam tenere nullo negotio potuit, & si tenuisset, omnes boni ad eum se contulissent: Syracusis profectus est ante diem VIII. Cal. Maij, ut ad me Curio scripsit. utinam, quod diunt, Cotta Sardiniam teneat: est enim rumor. ὢ, si id fuerit, turpem Catonem. Ego, ut minuerem suspicionē profectionis, aut cogitationis meæ, profectus sum in Pompeianum ad IIII. Id. ut ibi essem, dum, quæ ad nauigandum opus essent, pararentur. cum ad uillam uenissem, uentum est ad me: centuriones trium cohortium, quæ Pompeijs sunt, me uelle postridie (hæc mecum Ninnius noster) uelle eos mihi se, & oppidum tradere. at ego tibi postridie à uilla ante lucem, ut me omnino illi ne uiderent: quid enim erat in tribus cohortibus? quid si plures, quo apparatu? cogitaui eadem illa Celiana, quæ legi in epistola tua, quam accepi simul in Cumanum ueni eodem die. & simul fieri poterat, ut tentaremur. omnem igitur suspicionem sustuli. sed cum redeo, Hortensius uenerat, ad Terentiam salutatum diuerterat, sermone erat usus honorifico erga me. tamen eum (ut puto) uidebo: misit enim puerum, se ad me uenire. hoc quidem melius, quàm collega noster Antonius, cuius inter lictores lectica mima portatur. tu, quoniam quartana cares, & non modo morbum remouisti, sed etiam

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

grauedinem, te uegetum nobis in Græcia siste, & literarum aliquid interea. Vale.

CICERO ATTICO S.

PRID. Id. Hortensius ad me uenit scripta epistola. uellem cætera eius. quàm in me incredibilem ἐκτένειαν: qua quidem cogito uti. deinde Serapion cum epistola tua. quam priusquam aperuissem, dixi ei, te ad me de eo scripsisse antea, ut feceras. deinde epistola lecta, cumulatissime cætera. & hercule hominem probo: nam & doctum, & probum existimo. quin etiam naui eius me, & ipso conuectore usurum puto. Crebro refricat lippitudo, non illa quidem perodiosa, sed tamen quæ impediat scriptionem meam. Valetudinem tuam iam confirmatam esse & à uetere morbo, & à nouis tentationibus, gaudeo. Ocellam uellem haberemus: uidentur enim esse hæc paulo faciliora. nunc quidem æquinoctium nos moratur, quod ualde perturbatum erat. id s. cras erit. utinam idem maneat Hortensius, siquidem adhuc erat. liberalius esse nihil potest.

De diplomate admiraris, quasi nescio cuius te flagitij insimularem: negas enim te reperire, qui mihi id in mentem uenerit. ego autem, quia scripseras te proficisci cogitare (etenim audieram nemini aliter licere) eo te habere censebam, & quia pueris diploma sumpseras. habes causam opinionis meæ. & tamen uelim scire, quid cogites, in primisq; siquid etiam nũc noui est. XVII. Cal. Iun.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

CICERO ATTICO S.

TVLLIA mea peperit XIIII. Cal. Iun. puerum ἑπταμηνιαῖον. quòd εὐτόκησεν, gaudebam. quod quidem est natum, perimbecillum est. Me mirificæ tranquillitates adhuc tenuerunt, atque maiore impedimento fuerunt, quàm custodiæ, quibus asseruor: nam illa Hortensiana omnia fuere infantia. ita fiet homo nequissimus: à Saluio liberto deprauatus est. itaque posthac non scribam ad te, quid facturus sim, sed quid fecerim: omnes enim Κωρυκαῖοι uidentur subauscultare, quæ loquor. tu tamen, siquid de Hispanijs, siue quid aliud, perge quæso scribere, nec meas literas expectaris, nisi cum, quò opto, peruenerimus, aut siquis ex cursu. sed hoc quoq; timide scribo: ita omnia adhuc tarda, & spissa, ut male posuimus initia, sic cætera sequentur. furias nunc sequimur. eædem nos fortasse furiæ persequētur. ex Balbi autem sermone, quem tecum habuit, non probamus de Melita. dubitas igitur, quin nos in hostium numero habeat? scripsi equidem Balbo, te ad me de beneuolentia scripsisse, & de suspicione. de altero egi gratias: de altero ei me purgaui. ecquem tu hominem infeliciorem? non loquor plura, ne te quoque excruciem. ipse conficior uenisse tempus, cum iam nec fortiter, nec prudenter quicquam facere possim. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

M. TVLLII CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER XI.

CICERO ATTICO S.

a CCEPI à te signatum libellum, quē Anteros attulerat, ex quo scire nihil potui de nostris domesticis rebus, de quibus acerbissime afflictor, quòd qui eas dispensauit, neque adest istic, neque, ubi terrarum sit, scio. omnem autem spem habeo existimationis, priuatarumq; rerum in tua erga me mihi perspectissima beneuolentia: quam si his temporibus miseris, & extremis præstiteris, hæc pericula, quæ mihi communia sunt cum cæteris, fortius feram. idq; ut facias, te obtestor, atque obsecro. ego in cistophoro in Asia habeo ad HS bis, & uicies. huius pecuniæ permutatione fidem nostram facile tuebere. quam quidē ego nisi expeditam relinquere putassem, credens ei, cui tu scis iam pridem minime credere: commoratus essem paulisper, nec domesticas res impeditas reliquissem: ob eamq; causam serius ac te scribo, quòd sero intellexi, quid timendum esset. te etiam, atque etiam oro, ut me totum tuendum suscipias, ut, si ij salui erunt, quibuscum sum, unà cū ijs possim incolumis esse, salutemq; meam beneuolentiæ tuæ acceptam referre. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

CICERO ATTICO S.

LITERAS tuas accepi prid. Non. Febr. eoq; ipso die ex testamento creui hæreditatem. ex multis meis, & miserrimis curis est una enata, si, ut scribis, ista hæreditas fidem, et famam meam tueri potest: quam quidem te intelligo etiã sine hæreditate tuis opibus defensurũ fuisse. *

De dote quod scribis, per omneis Deos te obtestor, ut totam rem suscipias, & illam miseram mea culpa, & negligentia, tueare meis opibus, si quæ sunt, tuis, quibus tibi molestum non erit, facultatibus. cui quidem deesse omnia, quod scribis, obsecro te noli pati: in quos enim sumptus abeunt fructus prædiorum? iam illa HS LX. quæ scribis, nemo mihi unquam dixit ex dote esse detracta: nunquam enim essem passus. sed hæc minima est ex ijs iniurijs, quas accepi, de quibus ad te dolore, & lacrymis scribere prohibeor. ex ea pecunia, quæ fuit in Asia, partem dimidiam ferè exegi. tutius uidebatur fore ibi, ubi est, quàm apud publicanos. Quod me hortaris, ut firmo sim animo: uellem posses aliquid afferre, quam ob rem id facere possem. sed si ad cæteras miserias accessit etiam id, quod mihi Chrysippus dixit parari (tu nihil significasti) de domo, quis me miserior uno iam fuit? oro, obsecro, ignosce. non possum plura scribere. quanto mœrore urgear, profecto uides. quod si mihi cõmune cum cæteris esset, qui uidetur in eadem causa esse, minor mea culpa uideretur, & eo tolerabilior esset: nunc nihil est, quod consoletur, nisi quòd tu efficis, si modo etiam nunc effici potest, ut nequa singulari afficiar calamitate, &

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

iniuria. Tardius ad te remiſi tabellarium, quòd poteſtas mittendi non fuit. À tuis & numorum accepi HS LXX. & ueſtimentorum quod opus fuit. Quibus tibi uidebitur, uelim des literas nomine meo. noſti meos familiares. ſignum requirent, aut manum: dices ijs, me propter cuſtodias ea uitaſſe. Vale.

CICERO ATTICO S.

QVID hic agatur, ſcire poteris ex eo, qui literas attulit: quem diutius tenui, quia quotidie aliquid noui expectabamus. neq; nunc mittendi tamen ulla cauſa fuit, præter eam, de qua tibi reſcribi uoluiſti. Quod ad Cal. Quint. pertinet, quid uellem, utrunq; graue eſt, & tam graui tẽpore periculum tantæ pecuniæ, & dubio rerum exitu, iſta quam ſcribis, abruptio. quare ut alia, ſic hoc uel maxime tuæ fidei, beneuolentiæq; permitto, & illius conſilio, & uoluntati, cui miſere conſuluiſſem melius, ſi tecum olim coràm potius, quàm per literas de ſalute noſtra, fortuniſq; deliberauiſſem. Quod negas præcipuum mihi ullum incommodum impendere, & ſi iſta res nihil habet conſolationis, tamen etiam præcipua multa ſunt, quæ tu profecto uides grauiſſima eſſe, et me facillime uitare potuiſſe: ea tamen erunt minora, ſi (ut adhuc factum eſt) adminiſtratione, diligentiáq; tua leuabuntur. Pecunia apud Egnatium eſt. ſit à me, ut eſt: neq; enim hoc, quod agitur, uidetur diuturnum eſſe poſſe, ut ſcire iam poſſim, quid maxime opus ſit. & ſi egeo rebus omnibus, quòd is quoq; in anguſtijs eſt, quicum ſumus, cui magnam dedimus pecuniam mutuam,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

opinãtes nobis constitutis rebus eam rem etiã honori fore. Tu, ut antea fecisti, uelim, siqui erunt, ad quos aliquid scribendum à me existimes, ipse conficias. Tuis salutem dic. Cura, ut ualeas. in primis id, quod scribis, omnibus rebus cura, et prouide, nequid ei desit, de qua scis me miserrimum esse. Idib. Iun. ex castris.

CICERO ATTICO S.

ACCEPI ab Isidoro literas, et postea datas binas. ex proximis cognoui, prædia non uenisse. uidebis ergo, ut sustentetur per te. de Frusinati, si modo futuri sumus, erit mihi res opportuna. Meas literas quod requiris, impedior inopia rerum, quas nullas habeo literis dignas, quippe cui nec, quæ accidunt, nec, quæ aguntur, ullo modo probentur. utinam corãm tecum olim potius, quàm per epistolas. Hic tua, ut possum, tueor apud hos. cætera Celer. ipse fugi adhuc omne munus, eo magis, quòd ita nihil poterat agi, ut mihi, & meis rebus aptum esset.

Quid sit gestum noui, quæris: ex Isidoro scire poteris: reliqua non uidentur esse difficiliora. tu id uelim, quod scis me maxime uelle, cures, ut scribis, ut facis. Me conficit solicitudo, ex qua etiam summa infirmitas corporis. qua leuata, ero unà cum eo, qui negotium gerit, estq; in spe magna. Brutus amicus in causa uersatur acriter. hactenus fuit, quod caute à me scribi posset.

De pensione altera, oro te, omni cura considera, quid sit faciendum, ut scripsi ijs literis, quas Pollex tulit. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

CICERO ATTICO S.

QVAE me causæ mouerint, q̃ acerbæ, q̃ graues, q̃ nouæ, coegerintq; impetu magis quodá animi uti, q̃ cogitatione, non possum ad te sine maximo dolore scribere: fuerunt quidem tantæ, ut id, quod uides, effecerint. itaq; nec quid ad te scribam de meis rebus, nec quid à te petá, reperio. rem, & summam negotij uides. equidem ex tuis literis intellexi, & ijs, quas cómuniter cum alijs scripsisti, & ijs, quas tuo nomine, quod etiam mea sponte uidebam, te subdebilitatum nouas rationes tuendi mei quærere. Quod scribis placere, ut propius accedam, iterq; per oppida noctu faciam: non sanè uideo, quemadmodum id fieri possit: neque enim ita apta habeo diuersoria, ut tota tempora diurna in his possim cósumere: neq; ad id, quod quæris, multum interest, utrum me homines in oppido uideant, an in uia. sed tamen hoc ipsum, sicut alia, considerabo quemadmodum cómodissime fieri posse uideatur. ego propter incredibilem & animi, & corporis molestiam conficere plureis literas non potui: ijs tantum rescripsi, à quibus acceperam. tu uelim & Basilio, & quibus præterea uidebitur, etiam Seruilio conscribas, ut tibi uidebitur, meo nomine. Quòd tanto interuallo nihil omnino ad uos: profecto intelligis rem mihi deesse, de qua scribam, non uoluntatem. Quod de Vatinio quæris: neq; illius, neq; cuiusquam mihi præterea officium deest, si reperire possent, qua in re me iuuarent. Quintus auersissimo à me animo Patris fuit: eodem Corcyra filius uenit: inde profectos eos unà cum cæteris arbitror. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

CICERO ATTICO S.

SOLICITVM esse te cum de tuis, cómunibusq; fortunis, tum maxime de me, ac de dolore meo, sentio. qui quidem dolor meus non modo non minuitur cum socium sibi adiungit dolorem tuum, sed etiam augetur. omnino pro tua prudentia sentis, qua cósolatione leuari maxime possim: probas enim meum cósilium, negasq; mihi quicquam tali tempore potius faciendum fuisse. addis etiam (quod etsi mihi leuius est, q̃ tuum iudicium, tamen non est leue) cæteris quoq;, id est qui pódus habeant, factum nostrum probari. id si ita putarem, leuius dolerem. crede, inquis, mihi. credo equidem: sed scio, q̃ cupias minui dolorem meum. Me discessisse ab armis nunquam pœnituit. tanta erat in illis crudelitas, tanta cum barbaris gentibus coniunctio, ut non nominatim, sed generatim proscriptio esset informata, ut iam omnium iudicio constitutum esset, omnium uestrum bona prædam esse illius uictoriæ, uestrum planè dico: nunquam enim de te ipso, nisi crudelissime, cogitatũ est. quare uoluntatis me meæ nunquam pœnitebit: consilij pœnitet. in oppido aliquo mallé resedisse, quoad accerserer: minus sermonis subijssem: minus accepissem doloris: ipsum hoc me non angeret. Brundusij iacere, in omneis parteis est molestum. propius accedere (ut suades) quomodo sine lictoribus, quos populus dedit, possum? qui mihi incolumi adimi nó possunt: quos ego modo paulisper cum bacillis in turbam cóieci ad oppidũ accedens, nequis impetus militum fieret. recipio tempore me domo. te nunc ad Oppium, quoniam *

ijs placeret modo propius accedere, ut hac de re considerarent. credo fore auctores: sic enim recipiunt, Cæsari non modo de conseruãda, sed etiam de augenda mea dignitate curæ fore: meq; hortãtur, ut magno animo sim, ut omnia summa sperem: ea spondent, confirmant. quæ quidem mihi exploratiora essent, si remansissem. sed ingero præterita. uide quæso igitur ea, quæ restant, & explora cũ istis: & si putabis opus esse, & si istis placebit, quo magis factum nostrum Cæsar probet, quasi de suorum sententia factum; adhibeantur Trebonius, Pansa, si qui alij, scribantq; ad Cæsarem, me, quicquid fecerim, de sua sententia fecisse. Tulliæ meæ morbus, & imbecillitas corporis me exanimat: quam tibi intelligo magnæ curæ esse, quod est mihi gratissimum. De Pompeij exitu mihi dubium nũquam fuit: tanta enim desperatio rerum eius omniũ Regum, et populorum animos occuparat, ut, quocunq; uenisset, hoc putarem futurũ. non possum eius casum nõ dolere: hominem enim integrũ, & castum, & grauem cognoui. De Fãnio consoler te? perniciosa loquebatur de mansione tua. Lucius uero Lẽtulus Hortensij domum sibi, & Cæsaris hortos, & Baias desponderat. omnino hæc eodẽ modo ex hac parte fiunt: nisi illud erat infinitũ: omnes enim, qui in Italia remanserant, hostium numero habebantur. sed uelim hæc aliquando solutiore animo. Quintum fratrẽ audio profectum in Asiã, ut deprecaretur. de filio nihil audiui. sed quære ex Diocare Cæsaris liberto, quem ego nõ uidi, qui istas Alexãdrinas literas attulit. is dicitur uidisse an euntẽ, an iã in Asia. Tuas literas, prout res postulat, expecto, quas uelim cures quãprimum ad me perferẽdas. Vale. IIII. Cal. Dec.

CICERO ATTICO S.

GRATAE mihi tuæ literæ sunt, quibus accurate perscri psisti omnia, quæ ad me pertinere arbitratus es. factum igitur, ut scribis istis placere, iisdē istis lictoribus me uti, quod concessum Sestio sit: cui non puto suos esse concessos, sed ab ipso datos: audio enim eum ea S.C. improbare, quæ post discessum Tribunorum facta sunt. quare poterit, si uolet sibi constare, nostros lictores comprobare. quanquam quid ego de lictoribus, qui penè ex Italia decedere sim iussus? nam ad me misit Antonius exemplum Cæsaris ad se literarum, in quibus erat, se audiuisse Catonem, & L. Metellum in Italiam uenisse, Romæ ut essent palàm: id sibi non placere, nequi motus ex eo fierent: prohiberiq; omneis Italia, nisi quorum ipse causam cognouisset. deq; eo uehementius erat scriptum. itaq; Antonius petebat à me per literas, ut sibi ignoscerem: facere se non posse, quin his literis pareret. tum ad eum misi L. Lamiam, qui demonstraret illum Dolabellæ dixisse, ut ad me scriberet, ut in Italiam quamprimum uenirem: eius me literis uenisse. tum ille edixit ita, ut me exciperet, & Lælium nominatim. quod sanè nollem: poterat enim sine nomine re ipsa excipi. ò multas, & graueis offensiones: quas quidem, tu das operam, ut lenias: nec tamen nihil proficis: quin hoc ipso minuis dolorem meum, quòd, ut minuas, tam ualde laboras: idq; uelim ne grauere quamsæpissime facere. maxime autem assequere quod uis, si me adduxeris, ut existimem me bonorum iudicium non fundi-

tus perdidisse. quanquam quid tu in eo potes? nihil scilicet. sed siquid res dabit tibi facultatis, id me maxime cósolari poterit. quod nunc quidem uideo non esse. sed siquid ex euentis: ut hoc nunc accidit. dicebar debuisse cum Pompeio proficisci. exitus illius minuit eius officij prætermissi reprehensionem. sed ex omnibus nihil magis tamen desideratur, quàm quòd in Africam non ierim. iudicio hoc sum usus, non esse barbaris auxilijs fallacissimæ gentis Remp. defendendam, præsertim contra exercitum sæpe uictorem. non probant fortasse: multos enim uiros bonos in Africam uenisse audio, & scio fuisse antea. ualde hoc loco urgeor. hic quoque opus est casu aliqui sint ex eis, aut, si potest, omnes, qui salutem anteponant: nam si perseuerant, & obtinent; quid nobis futurum sit, uides. dices, quid illis, si uicti erunt? honestior est plaga. hæc me excruciant. Sulpitij autem consilium, non scripsisti, cur meo non anteponeres. quod & si non tam gloriosum est, quàm Catonis, tamen & periculo uacuum est, et dolore. extremum est eorum, qui in Achaia sunt. ij tamen ipsi se hoc melius habent, quàm nos, quòd & multi sunt uno in loco, & cum in Italiam uenerint, domum statim uenerint. hæc tu perge, ut facis, mitigare, & probare quàplurimis. Quod te excusas: ego uero & tuas causas nosco, et mea interesse puto, te istic esse, uel ut cũ ijs, quibus oportebit, agas, quæ erunt agenda de nobis, ut ea, quæ egisti. in primisq; hoc uelim animaduertas. multos esse arbitror, qui ad Cæsarem detulerint, delaturi'ue sint, me aut pœnitere consilij mei, aut non probare, quæ fiant. quorum etsi utrũq; uerum est, tamen ab illis dicitur animo à me

alienato,

alienato, non quo ita perspexerint. sed totum ut hoc Balbus sustineat, & Oppius, & eorum crebris literis illius uoluntas erga me confirmetur, & hoc plane ut fiat, diligentiam adhibebis. Alterum est, cur te nolim discedere, quod scribis Terentiam flagitare. o rem miseram. quid scribam? aut quid uelim? breue faciã: lacrymae enim se subito profuderunt. tibi permitto: tu consule. tantum uide, ne hoc tẽporis Terentiae obesse aliquid possit. ignosce, obsecro te: non possum prae fletu, & dolore diutius in hoc loco commorari. tantum dicam, nihil mihi gratius esse, quàm quòd eam diligis. Quòd literas, quibus putas opus esse, curas dandas, facis commode. Quintum filiũ, uidi, qui Sami uidisset, patrem Sicyone: quorum deprecatio est facilis. utinam illi, qui prius illum uiderunt, me apud eum uelint adiutum tantum, quãtum ego illos uellem, siquid possem. Quod rogas, ut in bonam partem accipiam, siqua sint in tuis literis, quae me mordeant: ego uero in optimam, teq; rogo, ut aperte, quemadmodum facis, scribas ad me omnia, idq; facias quamsaepissime. Vale. XIIII. Cal. Ian.

CICERO ATTICO S.

QVANTIS curis afficiar, & si profecto uides, tamen cognosces ex Lepta, & Trebatio. maximas poenas pendo temeritatis meae, quam tu prudentiã mihi uideri uis, neq; te deterreo, quo minus id disputes, scribasq; ad me q̃ saepissime: non nihil enim me leuant tuae literae hoc tẽpore. per eos, qui nostra causa uolunt, ualentq; apud illum, diligentissime contendas opus est, per Balbum, &

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

Oppium maxime, ut de me scribant quamdiligẽtissime: oppugnamur enim, ut audio, & à præsentibus quibusdam, & per literas. ijs ita occurrendum, ut rei magnitudo postulat. Furnius est illic mihi inimicissimus. Quintus misit filium non solum sui deprecatorem, sed etiam accusatorem mei. dictitat, se à me apud Cæsarem oppugnari. quod refellit Cæsar ipse, omnesq; eius amici. neque uero desistit, ubicunque est, omnia in me maledicta conferre. nihil mihi unquam tam incredibile accidit, nihil in his malis tam acerbum. qui ex ipso audissent, cum Sicyone palàm multis audientibus loqueretur nefaria quædam, ad me pertulerunt. nosti genus, etiam expertus es fortasse: in me id est omne conuersum. sed augeo commemorando dolorem, & facio etiam tibi. quare ad illud redeo. cura, ut huius rei causa dedita opera mittat aliquem Balbus. ad quos uidebitur, uelim cures literas meo nomine. Vale. XV. Cal. Ian.

CICERO ATTICO S.

EGO uero & incaute, ut scribis, & celerius, quàm oportuit, feci, nec in ulla sum spe, quippe qui exceptionibus edictorum retinear. quæ si non essent sedulitate effectæ, & beneuolentia tua, liceret mihi abire in solitudines aliquas. nunc ne id quidem licet. quid autem me iuuat, quòd ante initum Tribunatum ueni, si ipsum, quod ueni, nihil iuuat? iam quid sperem ab eo, qui mihi amicus nunquam fuit, cum iam lege etiam sim confectus, & oppressus? quotidie Balbi ad me literæ languidiores, multæq; multorum ad illum fortasse cõtra me.

meo uitio pereo. nihil mihi mali causa attulit. omnia culpa contracta sunt: ego enim, cum genus belli uiderem, imparata, & infirma omnia contra paratissimos, iueram (quid facerem?) ceperamq; consilium non tã forte, quàm mihi præter cæteros concedendum. cessimus, uel potius parui. ex quibus unus qua mente fuerit is, quem tu mihi commendas, cognosces ex ipsius literis, quas ad te, & ad alios misit. quas ego nunquam aperuissem, nisi res acta sic esset. delatus est ad me fasciculus: solui, siquid esset ad me literarum: nihil erat. epistola Vatinio, & Ligurio altera: iussi ad eos deferri. illi ad me statim ardentes dolore uenerunt, scelus hominis clamantes. epistolas mihi legerunt plenas omnium in me probrorum. hic Ligurius fuere: se enim scire summo illum in odio fuisse Cæsari: illum tamen nõ modo fouisse, sed & tantam pecuniam illi dedisse honoris mei causa. hoc ego dolore accepto, uolui scire, quid scripsisset ad cæteros: ipsi enim illi putaui perniciosum fore, si eius hoc tantum scelus percrebruisset, cognoui. eiusdem generis literas ad te misi. quas si putabis illi ipsi utile esse reddi, reddes. nil me lædet: nam quod resignatæ sunt, habet, opinor, eius signum Pomponia. hac ille acerbitate initio nauigationis cum usus esset, tanto me dolore affecit, ut postea iacuerim. neque nunc tam pro se, quàm contra me laborare dicitur. ita omnibus rebus urgeor, quas sustinere uix possum, uel planè nullo modo possum. quibus in miserijs una est pro omnibus, quòd istam miseram, patrimonio, fortuna omni spoliatam relinquam. quare te, ut polliceris, uidere planè uelim: alium enim, cui il-

lam commẽdem, habeo neminem, quoniam matri quoque eadem intellexi esse parata, quæ mihi. sed si me non offendes, satis tamen habeto commendatam, patruumq; in ea, quantum poteris, mitigato. hæc ad te die natali meo scripsi: quo utinam susceptus non essem, aut ne quid ex eadem matre postea natum esset. plura scribere fletu prohibeor. Vale.

CICERO ATTICO S.

AD MEAS incredibileis ægritudines aliquid noui accedit ex ijs, quæ de Q. Q. ad me afferuntur. P. Terẽtius meus necessarius operas in portu, & scriptura Asiæ pro magistro dedit. is Quintum filium Ephesi uidit VI. Id. Dec. eumq; studiose propter amicitiam nostrã inuitauit. cumq; ex eo de me contaretur, eum sibi ita dixisse narrabat, se mihi esse inimicissimum, uolumenq; sibi ostendisse orationis, quam apud Cæsarem contra me esset habiturus: multa à se dicta contra eius amentiã: multa postea Patris consimili scelere secum Quintum patrem locutum: cuius furorem ex ijs epistolis, quas ad te misi, perspicere potuisti. hæc tibi dolori esse certo scio: me quidem excruciant, & eo magis, quòd mihi cum illis ne querendi quidem locum futurum puto. De Africanis rebus longe alia nobis, ac tu scripseras, nuntiãtur: nihil enim firmius esse dicunt, nihil paratius. accedit Hispania, & alienata Gallia, legionum nec uis eadem, nec uoluntas, urbanæ res perditæ. quid est, ubi acquiescam? nisi quandiu tuas literas lego. quæ essent profecto crebriores, siquid haberes, quo putares meam molestiam

minui poſſe. ſed tamen te rogo, ne intermittas ſcribere ad me, quicquid erit; eosq́; qui mihi tam crudeliter inimici ſunt, ſi odiſſe non potes, accuſes tamen, non ut aliquid proficias, ſed ut tibi me carum eſſe ſentiant. plura ad te ſcribam, ſi mihi ad eas literas, quas proxime ad te dedi, reſcripſeris. Vale. XII. Cal. Febr.

CICERO ATTICO S.

CONFECTVS iam cruciatu maximorum dolorū, ne ſi ſit quidem, quod ad te debeam ſcribere, facile id exequi poſſem, hoc minus, quòd res nulla eſt, quæ ſcribenda ſit, cum præſertim ne ſpes quidem ulla oſtendatur fore melius. ita iam ne tuas quidem literas expecto. quanquam ſemper aliquid afferunt, quod uelim. quare tu quidem ſcribito, cum erit, cui des. ego tuis proximis, quas tamen iam pridem accepi, nihil habeo, quod reſcribam: longo enim interuallo uideo immutata eſſe omnia, illa eſſe firma, quæ debeant, nos ſtultitiæ noſtræ grauiſſimas pœnas pendere. P. Salluſtio curanda ſunt HS. XXX. quæ accepi à Cn. Salluſtio. uelim uideas, ut ſine mora curentur. de ea re ſcripſi ad Terentiam. atque hoc ipſum iam propè cōſumptum eſt. quare id quoque uelim, cum illa uideas, ut ſit, qui utamur. hic fortaſſe potero ſumere, ſi ſciam iſtic paratum fore: ſed prius, quam id ſcirem, nihil ſum auſus ſumere. qui ſit omnium rerum ſtatus noſter, uides. nihil eſt mali, quod non & ſuſtineam, & expectem. quarum rerum eo grauior eſt dolor, quo culpa maior. ille in Achaia non ceſſat de nobis detrahere. ni-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

hil uidelicet tuæ literæ profecerunt. Vale. VIII. Id. Martij.

CICERO ATTICO S.

CEPHALIO mihi à te literas reddidit ad VIII. Id. Martij uesp̄ere. eo autem die mane tabellarios miseram, quibus ad te dederam literas. tuis tamen lectis literis, putaui aliquid rescribendum esse, maxime, quòd ostendis te pendere animi, quamnam rationem sim Cæsari allaturus profectionis meæ tum, cũ ex Italia discesserim. nihil opus est mihi noua ratione: sæpe enim ad eũ scripsi, multisq; mandaui, non potuisse, cum cupijssem, sermones hominum sustinere: multaq; in eam sententiam: nihil enim erat, quod minus eum uellem existimare, quàm me tanta de re non meo consilio usum esse. postea q; quàm mihi literæ à Balbo Cornelio minore missæ essent, illum existimare Quintum fratrem lituum meæ profectionis fuisse (ita enim scripsit) qui nõdum cognosset quæ de me Quintus scripsisset ad multos: etsi multa præsens in præsentem acerbe dixerat, & fecerat, tamen
* L. in eo his uerbis ad Cæsarem scripsi. de Quinto fratre meo non minus laboro, q̃ de me ipso. sed eum tibi cõmendare hoc meo tempore non audeo. illud duntaxat tamẽ audebo petere abs te, quod te oro, nequid existimes ab illo factum esse, quo minus mea in te officia constarent, minus'ue te diligerem, potiusq; illum semper auctorem nostræ coniunctionis fuisse, meiq; itineris comitem, non ducem. quare cæteris in rebus tantum ei tribues, quantum humanitas tua, amicitiaq; uestra postulat. ego

ei nequid apud te obsim, id te uehementer etiam, atque etiam rogo. Quare, siquis congressus fuerit mihi cũ Cæsare (etsi nõ dubito, quin is lenis in illum futurus sit, idq́; iam declarauerit) ego tamen is ero, qui semper fui. sed, ut uideo, multo magis est nobis laborandum de Africa. quam quidem tu scribis confirmari quotidie magis ad conditionis spem, quàm uictoriæ. quod utinam ita esset. sed longe aliter esse intelligo, teq́; ipsum ita existimare arbitror, aliter autem scribere non fallendi, sed confirmandi mei causa, præsertim cũ adiũgatur ad Africam etiã Hispania. Quod me admones, ut scribã ad Antoniũ, et ad cæteros: siquid uidebitur tibi opus esse, uelim facias id, quod sæpe fecisti: nihil.n. uenit mihi in mentẽ, quod scribendũ putẽ. Quod me audis fractiorem esse animo: quid putas, cũ uideas accessisse ad superiores ægritudines præclaras generi actiones? tu tamen uelim, ne intermittas, quoad eius facere poteris, scribere ad me, etiã si rem, de qua scribas, non habebis: semper.n. afferunt aliquid mihi literæ tuæ. Galeonis hæreditatẽ creui: puto enim cretionem simplicem fuisse, quoniam ad me nulla missa est. Vale. VIII. Id. Mart.

CICERO ATTICO S.

A MVRENAE liberto nihil adhuc acceperam literarum. P. Siser reddiderat eas, quibus rescribo. De Seruij patris literis quod scribis, item, Quintum in Syriam uenisse, quod ais esse qui nuntient: ne id quidem uerum est. Quod certiorem te uis fieri, quo quisque in me animo sit, aut fuerit eorum, qui huc uenerunt: neminem alieno intellexi: sed quantum id mea

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

intersit, existimare te posse certo scio. mihi cum omnia sunt intolerabilia ad dolorē, tum maxime, quòd in eam causam uenisse me uideo, ut sola utilia mihi esse uideantur, quæ semper nolui. P. Lentulum patrem Rhodi esse aiunt, Alexandriæ filium: Rhodóq; Alexandriam C. Cassium profectum esse constat. Quintus mihi per literas satisfacit, multo asperioribus uerbis, quàm cum grauissime accusabat: ait enim se ex literis tuis intelligere, tibi non placere, quòd ad multos de me asperius scripsit: itaque se pœnitere, quòd animum tuum offenderit. sed se iure fecisse. deinde perscribit spurcissime, quas ob causas fecerit. sed neq; hoc tempore, nec antea patefecisset odium suum in me, nisi omnibus rebus me esse oppressum uideret. atq; utinam uel nocturnis, quēadmodum tu scripseras, itineribus propius te accessissem. nunc nec ubi, nec quando te sim uisurus, possum suspicari. De cohæredibus Fufidianis nihil fuit, quod ad me scriberes: nam & æquum postulant, &, quicquid egisses, recte esse actum putarem. De fundo Frusinati redimendo iam pridem intellexisti uolūtatem meam. & si tum meliore loco res erant nostræ, neque tam mihi desperaturi uidebamur. tamen in eadem sum uoluntate. id quemadmodum fiat, uidebis. & uelim, quoad poteris, consideres, ut sit, unde nobis suppeditentur sumptus necessarij. siquas habuimus facultates, eas Pompeio tum, cum id uidebamur sapienter facere, detulimus. itaque tum & à tuo uillico sumpsimus, et aliunde mutuati sumus, cum Quintus quereretur per literas, sibi nos nihil dedisse, qui neq; ab illo rogati sumus, neq; ipsi eam pecuniā aspeximus. sed uelim uideas, quid sit, quod con=

*fici possit, quidq́; mihi de omnibus des consilij. & cau=
sam nosti. plura ne scribam, dolore impedior. siquid
erit, quod ad quos scribendum meo nomine putes, uelim,
ut soles, facias: quotiesq́; habebis, cui des ad me literas,
nolim prætermittas. Vale.*

CICERO ATTICO S.

NON *me offendit ueritas literarum tuarum, ꝙ me tum
communibus, tum præcipuis malis oppressum ne incipis
quidem, ut solebas, consolari, faterisq́; id fieri iam non
posse: nec enim ea sunt, quæ erant antea, cum, ut nihil
aliud, comites me, & socios habere putabã: omnes enim
Achaici deprecatores, item qui in Asia, quibus non erat
ignotum, etiam quibus erat, in Africam dicuntur naui=
gaturi. ita, præter Lælium, neminem habeo culpæ so=
cium: qui tamen hoc meliore in causa est, quòd iam est
receptus. de me autem, non dubito, quin ad Balbum, &
ad Oppium scripserit: à quibus, siquid esset lætius, cer
tior factus essem, tecum etiam essent locuti: quibuscum
tu de hoc ipso colloquare uelim, & ad me, quid tibi re=
sponderint, scribas: non quòd ab isto salus data quic=
quam habitura sit firmitudinis: sed tamen aliquid con
suli, & prospici poterit. & si omnium conspectum hor=
reo, præsertim hoc genero: tamen, in tantis malis quid
aliud uelim, non reperio. Quintus pergit, ut ad me et
Pansa scripsit, & Hircius: isq́; item Africam petere cũ
cæteris dicitur. Ad Minutium parentem scribam, &
tuas literas mittam. ad te scribam, num quid egerit. HS
XXX. potuisse mirarer, nisi multa de Fufidianis præ=*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

diis. & id uideo tamen. te expecto, quem uidere, si ullo modo potes uenire, peruellem. iam extremum concluditur. ibi facile est, quid, quale sit, grauenis existimare. Vale.

CICERO ATTICO S.

QVONIAM iustas causas affers, quòd te hoc tempore uidere non possim: quæso, quid sit mihi faciendum: ille enim ita uidetur Alexandriam tenere, ut eum scribere etiam pudeat de illis rebus. ij autem ex Africa iam affuturi uidentur. Achæi item ex Asia redituri ad eos, aut libero aliquo loco cõmoraturi. quid mihi igitur putas agendum? uideo difficile esse consilium: sum enim solus, aut cum altero, cui neque ad illos reditus sit, neque ab ijs ipsis quicquam ad spem ostendatur. sed tamen scire uelim, quid censeas: idq; erat cum alijs, cur te, si fieri posset, cuperem uidere. Minutium XII. sola curasse scripsi ad te antea. quod superest, uelim uideas, ut curetur. Quintus non modo non cum magna prece ad me, sed acerbissime scripsit. filius uero mirifico odio. nihil fingi potest mali, quo non urgear. omnia tamen sunt faciliora, quàm peccati dolor, qui & maximus est, & æternus. cuius peccati si socios essem habiturus ego, quos putaui, tamen esset ea consolatio tenuis: sed habet aliorum omnium ratio exitum, mea nullum. alij capti, alij interclusi non ueniunt in dubium de uoluntate, eo minus scilicet, cum se expedierint, & unà esse cœperint. ij autem ipsi, qui sua uoluntate ad Fusium uenerunt, nihil possunt, nisi timidi existimari. multi autem

ſunt, qui, quicunq; ſunt, modo ad illas ſe recipere uolent, recipientur. quo minus debes mirari, non poſſe me tanto dolori reſiſtere: ſolius enim meum peccatum corrigi non poteſt, & fortaſſe Lælij: ſed quid me id leuat? nam C. quidem Caſſium aiunt conſilium Alexandriam eundi mutauiſſe. hæc ad te ſcribo, non ut queas tu demere ſolicitudinem, ſed ut cognoſcam, ecquid tu ad ea afferas, quæ me conficiunt. ad quæ gener accedit, & cætera, quæ, fletu reprimor, ne ſcribam. quin etiam Aeſopi F. me excruciat. prorſus nihil abeſt, quin ſim miſerrimus. ſed ad primum reuertor: quid putes faciendum, occulte ne aliquò propius ueniendum, an mare tranſeundũ: nam hic maneri diutius non poteſt. De Fufidianis quare nihil potuit confici? genus enim conditionis eiuſmodi fuit, in quo non ſolet eſſe controuerſia, cum ea pars, quæ uidetur eſſe minor, licitatione expleri poſſet. hæc ego non ſine cauſa quæro: ſuſpicor enim coheredes dubiam noſtram cauſam putare, & eo rem in integro eſſe. Vale. prid. Id. Maij.

CICERO ATTICO S.

NON meo uitio fit hoc quidem tempore (ante enim eſt peccatum) ut me iſta epiſtola nihil conſoletur: nam & exigue ſcripta eſt, & ſuſpiciones magnas habet, nõ eſſe ab illo, quas animaduertiſſe te exiſtimo. De obuiam itione ita faciam, ut ſuades: neque enim ualde aduentus eius opinio eſt: neque, ſiqui ex Aſia ueniunt, quicquam auditum eſſe dicunt de pace: cuius ego ſpe in hanc fraudem incidi. nihil uideo, quod ſperandum

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

putem, nunc præsertim, cum ea plaga in Asia sit accepta, in Illyrico, in Cassiano negotio, in ipsa Alexandria, in Vrbe, in Italia. ego uero, etiam si rediturus ille est, qui adhuc bellum gerere dicitur, tamen ante reditum eius negotium confectum iri puto. Quod autem scribis quandam lætitiam bonorum esse commotam, ut sit auditum de literis: tu quidem nihil prætermittis, in quo putes aliquid solatij esse: sed ego non adducor, quenquam bonum ullam salutem putare mihi tanti fuisse, ut eam peterem ab ullo, & eo minus, quod huius consilij iam ne socium quidem habeo quenquam. qui in Asia sunt, rerum exitum expectant. Achaici etiã Fusio spem deprecationis afferunt. horum & timor idem fuit primo, qui meus, & constitutum. mora Alexandrina causa illorum correxit, meam euertit. quam ob rem idem à te nunc peto, quod superioribus literis, ut, siquid in perditis rebus dispiceres, quod mihi putares faciendum, me moneres. si recipior ab ijs, quod uides non fieri, tamen, quoad bellum erit, quid agam, aut ubi sim, non reperio. sin iactor, eo minus. itaq; tuas literas expecto; easq; ut ad me sine dubitatione scribas, rogo. Quod suades, ut ad Quintum scribam de his literis: facerem, si me quicquã istæ literæ delectarent. etsi quidam scripsit ad me his uerbis. Ego, ut in his malis, Patris sum non inuitus: essem libentius, si frater tuus ea de te loqueretur, quæ ego audire uellé. Quod ais illum ad te scribere, me sibi nullas literas remittere: semel ab ipso accepi: ad eas Cephalioni dedi, qui multos menses tempestatibus retentus est. Quintum filium ad me acerbissime scripsisse, iam ante ad te scripsi. Ex=

tremum est, quod te orem, si putas rectum esse, & à te suscipi posse, cum Camillo communices, ut Terentiam moneatis de testamento. tempora monent, ut uideat, ut satisfaciat, quibus debeat. auditum ex Philotimo est, eam scelerate quædam facere. credibile uix est. sed certe, siquid est, quod fieri possit, prouidendum est. de omnibus rebus uelim ad me scribas, & maxime quid scribas de * ea, in quo tuo consilio egeo, etiam si nihil excogitas: id enim mihi erit pro desperato. Vale. III. Non. Iun.

CICERO ATTICO S.

PROPERANTIBVS tabellarijs alienis hanc epistolam dedi, eo breuiorem, quòd eram missurus meos. Tullia mea uenit ad me prid. Id. Iun. deq; tua erga se obseruantia, beneuolentiáq; mihi plurima exposuit, literasq; reddidit trinas. ego autem ex ipsius uirtute, humanitate, pietate non modo eam uoluptatem non cepi, quam capere ex singulari filia debui, sed etiam incredibili sum dolore affectus, tale ingenium in tam misera fortuna uersari, idq; accidere nullo ipsius delicto, summa culpa mea. itaq; à te neq; consolationem iam, qua cupere te uti uideo, neque consilium, quod capi nullum potest, expecto; teq; omnia cum superioribus sæpe literis, tum proximis tentasse intelligo. Ego cum Sallustio Ciceronem ad Cæsarem mittere cogitabam. Tulliam autem, non uidebam esse causam, cur diutius mecum tanto in communi mœrore retinerem. itaq; eram tibi eam, cum primum per ipsam liceret, remissurus. pro ea, quemadmodum consolandis scripsisti,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

* P. tanta eo me scripsisse, quæ tu ipse intelligis responderi potuisse. Quod Oppium tecum scribis locutum: non abhorret à mea suspicione eius oratio: sed non dubito, quin istis persuaderi nullo modo posset, ea, quæ faciant, mihi probari posse, quoquo modo loquar. ego tamen utar moderatione, qua potero. quanquam quid mea intersit, ut eorum odium subeam, non intelligo.

Te iusta causa impediri, quo minus ad nos uenias, uideo, idq́; mihi ualde molestum est. Illum ab Alexandria discessisse nemo nuntiat, constatq́; ne profectum quidem illò quenquam post Id. Mart. nec post Id. Dec. ab illo datas ullas literas. ex quo illud intelligis, illud de literis ad V. Id. Febr. datis (quod inane esset, etiam si uerum esset) non uerum esse. L. Terentium discessisse ex Africa scimus, Pæstumq́; uenisse. quid is afferat, aut quomodo exierit, aut quid in Africa fiat, scire uelim: dicitur enim per Nasidium emissus esse. id quale sit, uelim, si inueneris, ad me scribas. De HS X. ut scribis, faciam. Vale. XVIII. Cal. Quint.

CICERO ATTICO S.

DE ILLIVS ab Alexandria discessu nihil adhuc rumoris, contráq; opinio, ualde esse impeditum. itaque nec mitto, ut constitueram, Ciceronem, & te rogo, ut me hinc expedias: quoduis enim supplicium leuius est hac permansione. hac de re & ad Antonium scripsi, & ad Balbum, & ad Oppium: siue enim bellum in Italia futurum est, siue classibus utetur, hic esse me minime conuenit: quorum fortasse utrunq; erit:

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

alterum certe intellexi omnino ex Oppij sermone, quem tu mihi scripsisti, quæ istorum uia esset. sed, ut eam flectas, te rogo. nihil omnino iam expecto, nisi miserum. sed hoc perditius, in quo nunc sum, fieri nihil potest. quare, cum Antonio loquare, uelim, et cum istis, et rem, ut poteris, expedias, & mihi quamprimum de omnibus rebus rescribas. Vale. XII. Cal. Quint.

CICERO ATTICO S.

CVM tuis dare possem literas, non prætermisi: & si, quid scriberem, non habebam. tu ad nos & rarius scribis, quàm solebas, & breuius, credo quia nihil habes, quod me putes libenter legere, aut audire posse. ueruntamen uelim, quid erit, qualecunq; erit, scribas. est autem unum, quod mihi sit optandum, siquid agi de pace possit: quod nulla equidem habeo in spe: sed quia tu leuiter interdũ significas, cogis me sperare, quod optandum uix est. Philotimus dicitur Idib. Sext. nihil habeo de illo amplius. tu uelim ad ea mihi rescribas, quæ ad te antea scripsi. mihi tantum temporis satis est, dum, ut in pessimis rebus, aliquid caueam, qui nihil unquam caui. Vale. XI. Cal. Sext.

CICERO ATTICO S.

XVII. Cal. Sept. uenerat die XXVIII. Seleucea Peria C. Treboniȷ, is, qui se Antiochiæ diceret apud * Cæsarem uidisse Quintum filium cum Hircio: eos de Quinto, quæ uoluissent, impetrasse nullo quidem

negotio. quod ego magis gauderem, si ista nobis impetrata quicquam ad spem explorati haberent. sed & alia timenda sunt, ab aliisq; : & ab hoc ipso quæ dantur, ut à domino, rursus in eiusdem sunt potestate. etiam Sallustio ignouit. omnino dicitur nemini negare. quod ipsum est suspectum, notionem eius differri.

M. Gallius Q. F. mancipia Sallustio reddidit. is uenit, ut legiones in Siciliam traduceret, & protinus iturum Cæsarem Patris. quod si faciet, ego, quod ante mallem, aliquò propius accedam. tuas literas ad eas, quibus à te proxime consilium petiui, uehementer expecto. Vale. XVI. Cal. Sept.

CICERO ATTICO S.

ACCEPI VI. Cal. Sept. literas à te, datas XII. Cal. doloremq;, quem ex Quinti scelere iampridem acceptum iam abieceram, lecta eius epistola grauissimum cepi. tu & si non potuisti ullo modo facere, ut mihi illam epistolam non mitteres, tamen mallem non esse missam. Ad ea autem, quæ scribis de testamento, uidebis, quid, & quo modo. de numis, & illa sic scripsit, ut ego ad te antea, & nos, siquid opus erit, utemur ex eo, de quo scribis.

Ille ad Cal. Sept. Athenis non uidetur fore. multa eum in Asia dicuntur morari, maxime Pharnaces. legio XII. ad quam primum Sulla uenit, lapidibus egisse hominem dicitur. nullam putant se commoturam. illum arbitrantur protinus Patris in Siciliam. sed, si hoc ita est, huc ueniat necesse est: ac mallem illum: aliquo enim modo hinc euasissem. nunc metuo, ne sit expectandum:

& cum

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

& cum reliquis etiam loci grauitas hic miserrime perferenda. Quod me mones, ut ea uideam, quæ ad tempus accommodem: facerem, si res pateretur, & si ullo modo fieri posset: sed in tantis nostris peccatis, tantisq; nostrorum iniurijs nihil est, quod aut facere dignũ nobis, aut simulare possim. Sullana confers: in quibus omnia genere ipso præclarissima fuerunt, moderatione paulo minus temperata: hæc autem eiusmodi sunt, ut obliuiscar, multoq; malim quod omnibus sit melius, quorum utilitati meam iunxi. tu ad me tamen uelim quã sæpissime scribas, eoq; magis, quòd præterea nemo scribit: ac si omnes, tuas tamen maxime expectarem. Quod scribis, illum per me Quinto fore placatiorem: scripsi ad te antea, eum statim Q. F. omnia tribuisse, nostri nullam mentionem. Vale.

CICERO ATTICO S.

DILIGENTER mihi fasciculum reddidit Balbi tabellarius: accepi enim à te literas, quibus uideris uereri, ut epistolas illas acceperim: quas quidem uellem mihi nũquam redditas: auxerunt enim mihi dolorem: nec si in aliquem incidissent, quicquam noui attulissent: quid.n. tam peruulgatum, q̃ illius in me odium? & genus hoc literarum, quod ne Cæsar quidem ad istos uidetur misisse, quasi quo illius improbitate offenderetur, sed, credo, uti notiora nostra mala essent. nam quod te uereri scribis, ne illi obsint, eiq; rei mederi: ne rogari quidem se passus est de illo. quod quidem mihi molestum non est: illud molestius, istas impetrationes nostras nihil ualere. Sul

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

la,ut opinor,cras erit hic cum Messala. currunt ad illũ pulsi à militibus,qui se negant usquam,nisi acceperint. ergo ille huc ueniet: quod non putabant:tarde quidem: itinera enim ita facit,ut multos dies in oppidum ponat. Pharnaces autem, quomodo agit, afferet moram. quid mihi igitur censes? iam enim corpore uix sustineo * grauitatem huius cœli,qui mihi laborem affert in dolore. an his illuc euntibus mandem,ut me excusent? ipse accedam propius? quæso attende,& me,quod adhuc sæpe rogatus non fecisti,consilio iuua. scio rem difficilem esse, sed ut in malis. etiam illud mea magni interest, te ut uideam. profecto aliquid profecero, si id acciderit. De testamento,ut scribis,animaduertes. Vale.

CICERO ATTICO S.

QVOD ad te scripseram, ut cum Camillo communicares,de eo Camillus mihi scripsit,te cum eo locutum. tuas literas expectabam: nisi illud quidem mutari, si aliter est,ac oportet,non uideo posse: sed cum à nullo accepissem literas,desideraui tuas(& si putabam te fortiorem factum non esse)modo ualeres: scripseras enim te quodam ualetudinis genere tentari. Augusius quidem Rhodo uenerat VIII. Id. Quint.is nuntiabat, Quintum F. ad Cæsarem profectum IIII. Cal. Iun.Philotimum Rhodum pridie eius diei uenisse, habere ad me literas. ipsum Augusium audies. sed tardius iter faciebat. eo feci, ut celeriter eunti darem. quid sit in his literis,nescio. sed mihi ualde Quintus frater gratulatur. equidem in meo tanto peccato nihil ne cogitatione

quidem assequi possum, quod mihi tolerabile possit esse. te oro, ut de hac misera cogites, et illud, de quo ad te proxime scripsi, ut aliquid conficiatur ad inopiam propulsandam, & etiam de ipso testamento. illud quoq; uellé antea. sed omnia timuimus. melius quidem in pessimis nihil fuit. dissidio aliquid fecissemus, ut uiui uel tabularum nouarum nomine, uel nocturnarum expugnationum, uel Metellæ, uel omnium maiorum. nec res perijsset, & uideremur aliquid doloris uirilis habuisse. memini omnino tuas literas. sed & tempus illud, & siquid uis præstitit. nunc quidem ipsa uidetur denuntiare: audimus enim de statu Reip. ò Dij, generum ne nostrum potissimum, ut hoc uel tabulas nouas? placet mihi igitur, & idem tibi, nuntium remitti. petet fortasse tertiam pensionem. considera igitur tum, ne uim abuso nascetur, an prius ego. si ullo modo potuero, uel nocturnis itineribus experiar, ut te uideam. tu & hæc, & siquid erit, quod intersit me scire, scribas uelim. Vale.

CICERO ATTICO S.

QVAE dudum ad me, & quæ etiam ad me bis, ad Tulliã de me scripsisti, ea sentio esse uera. eo sum miserior. & si nihil uidebatur addi posse, quòd mihi non modo irasci grauissima iniuria accepta, sed ne dolere quidem impune liceat. quare istud feramus. quod cum tulerimus, tamen eadem erunt perpetienda, quæ tu, ne accidant, ut caueamus, mones: ea enim est à nobis contracta culpa, ut omni statu, omniq; populo eundem exitum habitura uideatur. sed ad meam manum reddiderint enim hæc occultius agenda. uide quæso etiam

nunc de testamento, quod tum factum, cum illa quære- * re cœperat. non credo, & commoti: neq;.n.rogari, ne me quidem, sed quasi ita sit, quoniã in sermone iam ue- nisti, poteris eam monere, ut alicui committat, cuius ex- tra periculum huius belli fortuna sit. equidem tibi po- tissimum uelim, si idem illa uellet, quam quidem cælo. miseram, in hoc timere de illo altero. scio equidem ueni re nunc nil posse: sed seponi, & occultari possunt, ut ex tra ruinam sint eam, quæ impendet. nam quod scribis nobis, nostra, & tua Terentiæ fore parata: tua credo: nostra quæ poterunt esse? de Terentia autem (mitto cæ tera, quæ sunt innumerabilia) quid ad hoc addi potest? scripseras, ut HS XII. permutaret, tantum esse reli- quum de argento. misit illa CCLƆƆ. mihi, & ascri psit tantũ esse reliquũ. cũ hoc tam paruũ de paruo de- traxerit, perspicis quid in maxima re fecerit? Philotimus non modo nullus uenit, sed ne per literas quidẽ, aut per nuntiũ certiorem facit me, quid egerit. Epheso qui ueni unt, ibi se eum de suis controuersijs in ius adeuntem ui- disse nuntiant, quæ quidẽ (ita.n.uerisimile est) in aduen- tũ Cæsaris fortasse reijciuntur. ita aut nihil puto eum habere, quod putet ad me celerius perferendum, & eo me magis esse despectum: aut, etiam siquid habet, id nisi omnibus suis negotijs confectis ad me referre non cu- ret. ex quo magnũ equidem capio dolorẽ, sed non tan- tum, quantum uideor debere: nihil enim mea minus in teresse puto, quàm quid illinc afferatur. id quam ob rẽ, te intelligere certo scio. Quod me mones de uultu, & oratione ad tempus accommodanda, etsi difficile est, ta- men imperarem mihi, si mea quicquam interesse puta-

rem. Quod scribis literis putare Africanum negotiũ confici posse: uelim scriberes, cur ita putares. mihi quidem nihil in mentem uenit, quare id putem fieri posse. tu tamẽ uelim, siquid erit, quod cõsolationis aliquid habeat, scribas ad me: sin, ut perspicio, nihil erit, scribas id ipsũ. ego ad te, siq̃d audiero, citius scribã. Vale. VIII. Id. Sext.

CICERO ATTICO S.

FACILE assentior tuis literis, quibus exponis pluribus uerbis, nullum te habere consilium, quo à te possim iuuari. cõsolatio certe nulla est, quæ leuare possit dolorem meum: nihil est. n. contractum casu: nam id esset ferendum: sed omnia fecimus his erroribus, & miserijs & animi, & corporis, quibus proximi utinam mederi maluissent, q̃ obesse. quoniam neq; consilij tui, neq; consolationis cuiusquam spes ulla mihi ostenditur, non quæram hæc à te posthac. tantum uelim, ne pristinum hoc officiũ intermittas: scribas ad me quicquid ueniet tibi in mentem, cum habebis, cui des, et dum erit, ad quem des, quod longum non erit. Illum discessisse Alexandria rumor est non firmus, ortus ex Sulpitij literis, quas cuncti postea nuntij confirmarunt. quod uerum, an falsum sit, quoniã mea nihil interest, utrũ malim, nescio. Quod
* ad te iam pridem de testamento scripsi apud epistolas, uelim, ut possim aduersus ego huius miseriam ea facultate confectus conflictari. nihil unquam simile natum puto. cui siqua re consulere aliquid possum, cupio à te admoneri. uideo eandem esse difficultatẽ, quam in consilio dato ante, tamen hoc me magis solicitat, q̃ omnia.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

In pensione secunda cæci fuimus. alium mallem. sed præterijt. te oro, ut in perditis rebus, siquid cogi, confi-ciq; potest, quod sit in tuto, ex argento, neq; satis multa ex supellectile, des operam: iam enim mihi uidetur ades se extremum, nec ulla fore cõditio pacis, eaq;, quæ sunt, etiam sine aduersario peritura. hæc etiam, si uidebitur, cum Terentia loquere opportune. non queo omnia scribere. Vale III. Non. Quint.

M. TVLLII CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER XII.

CICERO ATTICO S.

VNDECIMO die, postquam à te discesseram, hoc literularũ exaraui egrediens è uilla ante lucem: atq; eo die cogitabam in Anagnino, postero autem in Tusculano, ibi unum diem, V. Cal. igitur ad constitutum: atq; utinam continuo ad complexum meæ Tulliæ, ad osculum Atticæ possim currere. quod quidem ipsum scribe quæso ad me, ut, dum consisto in Tusculano, sciã, quid garriat. sin rusticatur, quid scribat ad te: eiq; interea aut scribes salutem, aut nũtiabis, itemq; Piliæ: & tamen, & si continuo congressuri sumus, scribes ad me, siquid habebis. Cum complicarem hanc epistolam, noctuabundus ad me uenit cum epistola tua tabellarius. qua lecta, de Atticæ

febricula ſcilicet ualde dolui. reliqua, quæ expectabam,
ex tuis literis cognoui omnia. ſed quod ſcribis ignicu=
lum matutinum, γεροντικώτερον eſt memoriola uacilla=
re: ego enim IIII. Cal. Axio dederā, tibi III. Quin
to quo die ueniſſem, ideſt V. Cal. hoc igitur habebis, no
ui nihil. quid ergo opus erat epiſtola? quid cum corām
ſumus, & garrimus quicquid in buccam? eſt profecto
quædam λέσχη, quæ habet, etiam ſi nihil ſubeſt, col=
locutione ipſa ſuauitatem. hic rumor eſt, T. Murcum
periſſe naufragio, Aſinium delatum uiuum in manus
militum, L. naueis delatas Vticam reflatu hoc, Pom=
peium non comparere, nec in Balearibus omnino fuiſſe,
ut Patietus affirmat. ſed auctor nullus rei quiſquam.
habes, quæ, dum tu abes, locuti ſunt. ludi interea Præ=
neſte. ibi Hircius, & iſti omnes, & quidem ludi dies
octo. quæ cœnæ? quæ deliciæ? res interea fortaſſe trāſ=
acta eſt. ò miros homines. at Balbus ædificat. τί γὰρ
αὐτῷ μέλει; uerum, ſi quæris hominem, homini non
recta, ſed uoluptaria quærenti nonne βεβίωται; tu
interea dormis. iam explicandum eſt πρόβλημα, ſi=
quid acturus es. ſi quæris quid putem, ego fructum pu
to. ſed quid multa? iam te uidebo, & quidem, ut ſpe=
ro, de uia rectà ad me: ſimul enim & diem Tyrānio=
ni conſtituemus, & ſiquid aliud. unum te puto minus
blandum eſſe, q̃ me. aut, ſi uterq; noſtrū eſt aliquando
aduerſus aliquem, inter nos certe nunq̃ ſumus. audi igi
tur me hoc ἀγοητεύτως dicentē. ne uiuā mi Attice, ſi mi
hi nō modo Tuſculanū, ubi cæteroqui ſum libenter, ſed
μακάρων νῆσοι tanti ſunt, ut ſine te ſim totos dies. quare
obduretur hoc triduū: ut te quoq; ponā in eodē πάθει: q

ita est profecto. sed uelim scire, hodie ne statim de auctione, & quo die uenias. ego me interea cum libellis. at moleste fero Vennonij me historiam non habere. sed tamen, ne nihil de re, nomẽ illud,, quod à Cæsare, treis habet conditiones, aut emptione ab hasta (perdere malo: etsi præter ipsam turpitudinem, hoc ipsum puto esse perdere) aut delegationem à mancipe annua die (quis erit, cui credam? aut quando ipsi Metoni annus ueniet?) aut Vecteni cõditionem, semisse. σκέψαι igitur. ac uereor,
* *ne iste iam auctionem nullã faciat, sed ludis factis Clypo subsidio currat, ne talis uir ἀλογηθῆ. sed μελήσει.*

CICERO ATTICO S.

Ὢ GRATAS *tuas mihi, iucundasq́; literas. quid quæris? restitutus est mihi dies festus: angebar enim, quòd Tiro ἐνερευθέστερον te sibi esse uisum dixerat. addam igitur, ut censes, unum diem. sed de Catone πρόβλημα ἀρχιμήδειον est. non assequor, ut scribam, quod tui conuiuæ non modo libenter, sed etiam æquo animo legere possint. quin etiam, si à sententijs eius dictis, si ab omni uoluntate, consilijsq́;, quæ de Rep. habuit, recedam, ψιλῶςq́; uelim grauitatem, constantiamq́; eius laudare: hoc ipsum tamen ijs odiosum ἄκουσμα sit. sed uere laudari ille uir non potest, nisi hæc ornata sint, quòd ille ea, quæ nunc sunt, & futura uiderit, &, ne fierent, contenderit, &, facta ne uideret, uitam reliquerit. horum quid est, quod Aledio probare possimus? sed cura obsecro, ut ualeas, eamq́;, quam ad omneis res adhibes, in primis ad conualescendum adhibe prudentiam.*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

CICERO ATTICO S.

QVINTVS pater quartum, uel potius millesimum, nihil sapit, qui lætetur Luperco filio, & Statio, ut cernat duplici dedecore cumulatam domum. addo etiam Philotimum tertium. ò stultitiam, nisi mea maior esset, singularem. (quòd autem osim hanc rem, ἔρανον à te) fac, non ad διψῶσαν κρήνην, sed ad πειρήνην eum uenisse ἄμπνευμα σεμνὸν Ἀλφειοῦ πειρήνην (ut scribis) haurire, in tantis suis præsertim angustijs, ποῖ ταῦτ' ἄρ' ἀποσκήψει? sed ipse uiderit. Cato me quidem delectat, sed etiam Bassum Lucilium suade Celio, tu quæres, ut scribis. ego nihil noui. noscenda est natura, non facultas. modo de Hortensio, & Verginio, tu siquid dubitabis: & si, quod magis placeat, ego quantum aspicio, non facile inueneris. cum Mustella, quemadmodum scribis, cum uenerit Crispus. Ad Aulum scripsi, ut ea, quæ bene nossem de auro, Pisoni demõstrarem: tibi enim sanè assentior, & istud nimium diu duci, & omnia nũc undiq; contrahenda. te quidem nihil agere, nihil cogitare aliud, nisi quod ad me pertineat, facile perspicio, meisq; negotijs impediri cupiditatem tuam ad me ueniendi. sed mecum esse te puto, non solum ꝙ meam rem agis, uerum etiam ꝙ uidere uideor, quo modo agas: neque enim ulla hora tui mihi est operis ignota. Tubulum Præt. uideo L. Metello, Q. Maximo Coss. nũc uelim, P. Scæuola Pontifex maximus, quibus Coss. Trib. pl. equidẽ puto Cepione, & Pompeio: Præt. enim P. Furio Sex. Atilio. dabis igitur Tribunatum, &, si poteris, Tubulus quo crimine. & uide quæso, L. Libo, ille, qui de Ser. Galba, Censorino, &

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

Manlio, an Quintio, Manlio Coss. Trib. pl. fuerit: coturbor enim. in Bruti epitoma Fannianorũ scripsi, quod erat in extremo: idq; ego secutus, hunc Fannium, qui scripsit historiam, generum esse scripseram Lælij. sed tu me γεωμετρικῶς refelleras: te autem nunc Brutus, & Fannius. ego tamen de bono auctore Hortensio sic acceperam, ut apud Brutum est. hunc igitur locum expedies. Ego misi Tironem Dolabellæ obuiam. is ad me Idibus reuertetur. te expectabo postridie. De Tullia mea tibi antiquissimum esse uideo: idq; ita ut sit, te uehementer rogo. ergo & in integro omnia: sic enim scribis. mihi etsi Calendæ uitandæ fuerunt, incessionumq; ἀρχέτυπα fugienda, conficiendæq; tabulæ: nihil tamen tanti, ut à te abessem, fuit. cum Romæ essem, & te iam, iamq; uisurum me putarem quotidie: tamen horæ, quibus expectabam, longæ uidebantur. scis me minime esse blandum. itaq; minus aliquanto dico, quàm sentio.

CICERO ATTICO S.

DE CELIO uide quæso, nequæ lacuna sit in auro. ego ista non noui. sed certe in colybo est detrimenti satis. huc aurum si accedit. sed quid loquor? tu uidebis. Habes Hegesiæ genus, quod Varro laudat. Venio ad Tyrannionem. ain tu? uerum hoc fuit? sine me? at ego quoties, cum essem otiosus, sine te tamẽ nolui? quomodo hoc ergo lues? uno scilicet, si mihi librum miseris: quod ut facias, etiam, atq; etiam rogo. etsi me nõ magis liber ipse delectabit, q̃ tua admiratio delectauit: amo enim πάντα φιλόδημον: teq; istam tam tenuem θεωρίαν tam ualde admiratum esse gaudeo. & si tua quidem sunt eius=

modi omnia: ſcire enim uis, quo uno animus alitur. ſed quæſo quid ex iſta acuta, et graui refertur ad τέλος? ſed longa oratio eſt, & tu occupatus in meo fortaſſe aliquo negotio: & pro iſto aſſo ſole, quo tu abuſus es in noſtro pratulo, à te nitidum ſolem, unctumq; repetemus. ſed ad prima redeo. librum, ſi me amas, mitte: tuus eſt enim profecto, quoniã quidem eſt miſſus ad te. Tantum ne ab re tua eſt otij tibi, ut etiam oratorem legas? macte uirtute, mihi quidem gratum, & erit gratius, ſi non modo in libris tuis, ſed etiam in aliorum per librarios tuos Ariſtophanem repoſueris pro Eupoli. Cæſar autem mihi irridere uiſus eſt QVAESO illud tuũ, quod erat εὐπινές, & urbanum. ita porrò te ſine cura eſſe iuſſit, ut mihi quidẽ dubitationẽ omnem tolleret. Atticã doleo tãdiu: ſed quoniam iam ſine horrore eſt, ſpero eſſe, ut uolumus. Quæ deſideras, omnia ſcripſi in codicillis, eoſq; Eroti dedi: breuiter, ſed etiam plura, quàm quæris: in ijs de Cicerone, cuius quidem cogitationis initium tu mihi attuliſti. locutus ſum cum eo liberaliſſime: quod ex ipſo uelim, ſi modo tibi erit commodum, ſciſcitere. ſed quid differo? expoſui, te ex me detuliſſe, ecquid uellet, ecquid requireret, uelle Hiſpaniam, requirere liberalitatem. de liberalitate dixi, quantum Publius, quãtum Flamen Lentulus filio. de Hiſpania duo attuli, primum idem, quod tibi, me uereri uituperationem: non ſatis eſſe, ſi hæc arma reliquiſſemus etiam contraria: deinde fore, ut angeretur, cum à fratre familiaritate et omni gratia uinceretur. uelim magis liberalitate uti mea, q̃ ſua libertate: ſed tamen permiſi: tibi enim intellexeram non nimis diſplicere. ego etiam, atq; etiam cogitabo: teq;, ut idem fa-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

*cias rogo. magna res: ſimplex eſt manere: illud anceps.
uerum uidebimus.* De Balbo, *& in codicillis ſcripſe=
ram, & ita cogito ſimul ac redierit. ſin ille tardius, ego
tamen triduum. &, quod præterij, Dolabella etiam me=
cum.* De Cicerone, *multis res placet. comes eſt ido=
neus. ſed de prima penſione ante uideamus: adeſt enim
dies, & ille currit. ſcribe quæſo, quid referat* Celer *egiſ=
ſe* Cæſarem *cum candidatis, utrum ipſe in fœnicula=
rium, an in campum* Martium *cogitet. & ſanè ſcire ue
lim, nunquid neceſſe ſit comitijs eſſe* Romæ *: nam &* Pi=
liæ ſatisfaciendum eſt, & utique Atticæ. *næ ego eſſem
hic libenter, atq; id quotidie magis, ni eſſet ea cauſa, quã
tibi ſuperioribus literis ſcripſi. nihil hac ſolitudine iu=
cundius, niſi paulum interpellaſſet* Amyntæ *filius,* ὢ ἀ=
περαντολογίαν ἀηδοῦς. *cætera noli putare amabiliora fieri
poſſe ulla litore, proſpectu maris, tũ his rebus omnibus.
ſed neque hæc digna lõgioribus literis, nec erat, quod ſcri
berem, & ſomnus urgebat.* Male *mehercule de* Atha
*mante. tuus autem dolor humanus is quidem, ſed ma=
gnopere moderandus. cõſolationum autem multæ uiæ,
ſed illa rectiſſima. impetret ratio, quod dies impetratu=
ra eſt.* Alexim *uero curemus, imaginem* Tironis, *quem
ægrum* Romam *remiſi, &, ſiquid habet collis* ἐπιδήμιον,
* *ad me cum teſtamento transferamus. tota domus ſu=
perior uacat, ut ſcis. hoc puto ualde ad rem pertinere.*

Male *de* Seio *: ſed omnia humana tolerabilia ducen
da: ipſi enim quid ſumus? aut quandiu hæc curaturi
ſumus? ea uideamus, quæ ad nos magis pertinent, nec
tamen multo, quid agamus de ſenatu. &, ut nequid
prætermittam,* Ceſonius *ad me literas miſit,* Poſthumiam

sulpitij domum ad se uenisse. De Pompeij Magni filia, tibi rescripsi, nihil me hoc tempore cogitare. alteram uero illam, quam tu scribis, puto nosti: nihil enim uidi fœdius. sed adsum. coràm igitur. Obsignata epistola accepi tuas. Atticæ hilaritatem libenter audio. cõmotiunculis συμπάσχω. De dote tanto magis perpurga. Balbi regia conditio est delegandi. quoquo modo confice. turpe est rem impeditam iacere. insula Arpinas habere potest germanã ἀποθέωσιν: habere uideatur: ἐκγόνιμος est: igitur animus in hortis: quos tamẽ inspiciã, cum uenero. De Epicuro, ut uoles: & si μεθαρμόζομαι in posterum. genus hoc personarum, incredibile est, quàm ea quidem requirant. ad antiquos igitur: ἀνεμέσητον γάρ. nihil habeo, ad te quod perscribam. sed tamen institui quotidie mittere, ut eliciam tuas literas, non quo aliquid ex his expectem, sed nescio quomodo tamen expecto. quare siue habes quid, siue nihil habes, scribe tamen aliquid, teq; cura. cõmouet me Attica. & si assentior Cratero. Bruti literæ scriptæ & prudenter, & amice, multas mihi tamen lacrymas attulerunt. me hæc solitudo minus stimulat, quàm ista celebritas. te unum desidero. sed literis nõ difficilius utor, quàm si domi essem. ardor tamen ille urget, & manet, non mehercule indulgente me, sed tamen repugnante. Quod scribis de Apuleio, nihil puto opus esse tua contentione, nec Balbo, & Oppio, quibus quidem ille receperat, mihiq; etiã iusserat nuntiari, se molestum omnino non futurum. sed cura, ut excuser morbi causa in dies singulos. Lænas hoc receperat. prende C. Septimium, L. Statilium. deniq; nemo negabit se iuraturũ, quem rogaris. quod si erit du-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

rius,ueniam,& ipse perpetuum morbum iurabo : cum enim mihi carendum sit conuiuijs, malo id lege uideri facere,quàm dolore. Cocceium uelim appelles : quod enim dixerat,non facit . ego autem uolo aliquod emere latibulum perfugium doloris mei. De me excusando apud Apuleium dederam ad te pridie literas . nihil esse negotij arbitror. quęcunq; appellaris,nemo negabit.sed Septimium uide,& Lænatem,et Statilium : tribus enim opus est. sed mihi Lænas totum receperat. Quod scribis à Iunio te appellatum : omnino Cornificius locuples est: sed tamen scire uelim, quando dicar spopondisse,& pro patre,an ne pro filio : neq; eo minus,ut scribis,procuratores Cornificij,& Apuleium prædiatorem uidebis.

Quod me ab hoc mœrore recreari uis, facis, ut omnia. sed me mihi non defuiße tu testis es: nihil enim de mœrore minuendo scriptum ab ullo est,quod ego nõ domi tuæ legerim. sed omnem consolationem uincit dolor. quin etiam feci,quod profecto ante nemo,ut ipse me per literas consolarer. quem librum ad te mittam, si descripserint librarij . affirmo tibi nullam consolationem esse talem. totos dies scribo,non quo proficiam quid, sed tantisper impedior,non equidem satis (uis enim urget) sed relaxor tamen,ad omniaq; nitor,nõ ad animum, sed ad uultum ipsum, si queam,reficiendum : idq; faciens,interdum mihi peccare uideor, interdum peccaturus esse, nisi faciam . solitudo aliquid adiuuat : sed multo plus proficeret, si tu tamen interesses. quæ mihi una causa est hinc discedendi : nam pro malis recte habebat . quanquam ipsum doleo : non enim iam in me idem esse poteris. perierunt illa,quæ amabas. De Bruti ad me lite-

ris ſcripſi ad te antea. prudenter ſcriptæ. ſed nihil, quod me adiuuarent. quod ad te ſcripſit, id uellem, ut ipſe adeſſet: certe aliquid, quoniam me tam ualde amat, adiuuaret. quòd ſi quid ſcies, ſcribas ad me uelim, maxime autem, Panſa quando. De Attica doleo. credo tamen Cratero. Piliã angi uetabat. Pro omnibus apud Apuleium, quoniam in perpetuum non placet, in dies ut excuſer, uidebis. in hac ſolitudine careo omnium colloquio: cumq; mane me in ſyluam abſtruſi denſam, & aſperam, non exeo inde ante ueſperum. ſecundum te, nihil eſt mihi amicius ſolitudine. in hac mihi omnis ſermo eſt cum literis. eum tamen interpellat fletus: cui repugno, quoad poſſum: ſed adhuc pares non ſumus. Bruto, ut ſuades, reſcribam. eas literas cras habebis. cum erit cui des, dabis. Te tuis negotijs relictis nolo ad me uenire: ego enim potius accedam, ſi diutius impediere: & ſi ne deceſſiſſem quidem è conſpectu tuo, niſi me planè nihil ulla res adiuuaret. quòd ſi eſſet aliquod leuamen, id eſſet in te uno: & cum primum ab aliquo poterit eſſe, à te erit. nunc tamen ipſum ſine te eſſe non poſſum: ſed nec tuæ domui probatur, nec meæ poteram: nec, ſi propius eſſem uſpiam, tecum tamen eſſem: idem enim te impediret, quo minus mecum eſſes, quod nunc etiam impedit. mihi adhuc nihil aptius fuit hac ſolitudine: quam uereor, ne Philippus tollat: heri enim ueſperi uenerat. me ſcriptio, & literæ non leniunt, ſed obturbant. Martianus ad me ſcripſit, me excuſatum eſſe apud Apuleium à Laterenſi, Naſone, Lænate, Torquato, Strabone. his uelim meo nomine reddendas literas cures, gra-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

tum mihi eos fecisse. Quod pro Cornificio me abhinc amplius annis XXV. spopondisse dicit Flauius, & si reus locuples est, & Apuleius prædiator liberalis, tamen uelim des operam, ut inuestiges ex consponsorum tabulis, sit ne ita: mihi enim ante Aedilitatem meam nihil erat cum Cornificio. potest tamen uideri. sed scire certum uelim, & appelles procuratores, si tibi uidetur: quanq̃ quid ad me? ueruntamen. Pansæ profectionem scribes, cum scies. Atticam saluere iube, & eam cura obsecro diligenter. Piliæ salutem. dum recordationes fugio, quæ quasi morsu quodam dolorem efficiunt, refugio à te admonendo. quod uelim mihi ignoscas, eiusmodi est: etenim habeo nonnullos ex ijs, quos nunc lectito, auctores, qui dicant fieri id oportere, quod sæpe tecum egi, & quod à te approbari uolo, de fano illo dico, de quo tantum, quantum me amas, uelim cogites. equidem neque de genere dubito; placet enim mihi Cluatij: neque de re; statutum est enim: de loco nonnunquam. uelim igitur cogites. ego, quantum his temporibus tam eruditis fieri poterit, profecto illam consecrabo omni genere monimentorum ab omnium ingenijs scriptorum & Græcorum, & Latinorum. quæ res forsitan sit refricatura uulnus meũ. sed iam quasi uoto quodam, & promisso me teneri puto: longumq; illud tempus, cum non ero, magis me mouet, quàm hoc exiguum, quod mihi tamen nimium longum uidetur: habeo enim nihil, tentatis rebus omnibus, in quo acquiescam: nam, dum illud tractabam, de quo antea scripsi ad te, quasi fouebam dolores meos: nunc omnia respuo, nec quicquam habeo tolerabilius, quàm

ſolitudinem: quam (quod eram ueritus) non obturbauit Philippus: nam, ut heri me ſalutauit, ſtatim Romã profectus eſt. Epiſtolam, quã ad Brutum, ut tibi placuerat, ſcripſi, miſi ad te. curabis cum tua perferendam. eius tamen miſi ad te exemplum, ut, ſi minus placeret, ne mitteres. Domeſtica quod ais ordine adminiſtrari, ſcribes, quæ ſunt ea: quædam enim expecto. Cocceius uide ne fruſtretur: nam Libo quod pollicetur, ut Eros ſcribit, non incertum puto de ſorte mea. Sulpitio con fido, & Egnatio ſcilicet. de Apuleio quid eſt, quod labo res? cum ſit excuſatio facilis. tibi ad me uenire, ut oſtendis, uide, ne non ſit facile: eſt enim longũ iter, diſcedentemq; te, quod celeriter tibi erit fortaſſe faciendum, non ſine magno dolore dimittam. ſed omnia, ut uoles: ego enim, quicquid feceris, id cum recte, tum etiam mea cauſa factum putabo. Heri, cum ex aliorum literis cognouiſſem de Antonij aduentu, admiratus ſum nihil eſſe in tuis: ſed erant pridie fortaſſe ſcriptæ, quàm datæ. neq; iſta quidem curo. ſed tamen opinor propter prædes ſuos accucurriſſe. Quod ſcribis Terentiam de obſignatoribus mei teſtamenti loqui: primum tibi perſuade, me iſtæc non curare, neq; eſſe quicquam aut par uæ curæ, aut nouæ loci: ſed tamen quid ſimile? illa eos non adhibuit, quos exiſtimauit quæſituros, niſi ſciſſent, quid eſſet. num id etiam mihi periculi fuit? ſed tamẽ faciat illa, quod ego. dabo meum teſtamentum legendum cui uoluerit. intelliget non potuiſſe honorificentius à me fieri de Nepote, quàm fecerim. nam quod non aduocaui ad obſignandum: primum mihi non uenit in mentem: deinde ea re nõ uenit, quia nihil attinuit. tute

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

ſcis, (ſi modo meminiſti) me tibi tum dixiſſe, ut de tuis aliquos adduceres : quid enim opus erat multis? equidem domeſticos iuſſeram. tum tibi placuit, ut mitterem ad Silium. inde eſt natum, ut ad Publium. ſed neceſſe neutrum fuit. hoc tu tractabis, ut tibi uidebitur. eſt hic quidem locus amœnus, & in mari ipſo, qui & Antio, & Circæis aſpici poſſit: ſed ineunda nobis ratio eſt, quemadmodum in omni mutatione dominorum, qui innumerabiles fieri poſſunt in infinita poſteritate(ſi modo hæc ſtabunt) illud quaſi conſecratum remanere poſſit. equidem iam nihil egeo uectigalibus, & paruo contentus eſſe poſſum. cogito interdum trans Tyberim hortos aliquos parare, & quidem ob hanc cauſam maxime: nihil enim uideo, quod tam celebre eſſe poſſit: ſed quos, coràm uidebimus, ita tamen, ut hac æſtate fanum abſolutum ſit. tu tamen cum Apella Chio confice de columnis. De Cocceio, & Libone quæ ſcribis, approbo, maxime, quòd de iudicatu meo reſponſum ſit. ſiquid perſpexeris, & tamen quid procuratores Cornificij dicant, uelim ſcire, ita, ut in ea re te, cum tam occupatus ſis, non multum operæ uelim ponere. De Antonio quoque Balbus ad me cum Oppio conſcripſit, idq; tibi placuiſſe, ne perturbarer. illis egi gratias. te tamen, ut iam ante ad te ſcripſi, ſcire uolo, me neque iſto nuntio eſſe perturbatum, nec iam ullo perturbatum iri. Panſa ſi hodie, ut putabas, profectus eſt, poſthac iam incipito ſcribere ad me, de Bruti aduentu quid expectes, id eſt quos ad dies. id, ſi ſcies ubi iam ſit, facile coniectura aſſequere. Quod ad Tironem de Terentia ſcribis, obſecro te mi Attice ſuſcipe

totum negotium. uides & officium agi meum quoddã, cui tu es conscius, &, ut nonnulli putant, Ciceronis rem. me quidem id multo magis mouet, quòd mihi est & sanctius, & antiquius, præsertim cum hoc alterum neque sincerum, neq; firmum putem fore. Non dum uideris perspicere, quàm me nec Antonius cõmouerit, nec quicquam iam eiusmodi possit commouere. De Terentia autem scripsi ad te ijs literis, quas dederam pridie. Quod me hortaris, idq; à cæteris desiderari scribis, ut dissimulem me tam grauiter dolere: possum ne magis, quòd totos dies consumo in literis? quod & si non dissimulationis, sed potius leniendi, & sanandi animi causa facio: tamen, si mihi minus proficio, simulationi certe facio satis. minus multa ad te scripsi, quòd expectabã tuas literas ad eas, quas ad te pridie dederam. expectabam autem maxime de fano, non nihil etiam de Terentia. uelim me facias certiorem proximis literis, Cn. Cepio Seruiliæ Claudij pater uiuo ne patre suo naufragio perierit, an mortuo, item Rutilia uiuo ne C. Cotta filio suo mortua sit, an mortuo. pertinet ad eum librum, quem de luctu minuendo scripsimus. Legi Bruti epistolam, eamq; tibi remisi, sanè non prudenter rescriptam ad ea, quæ requisieras. sed ipse uiderit. quanquam illud turpiter ignorat. Catonem primum sententiam putat de animaduersione dixisse, quam omnes ante dixerant, præter Cæsarẽ. & cum ipsius Cæsaris tam seuera fuerit, qui tum prætorio loco dixerit: consularium putat leniores fuisse, Catuli, Seruilij, Lucullorum, Curionis, Torquati, Lepidi, Gellij, Volcatij, Figuli, Cottæ, L. Cæsaris, C. Pisonis, etiam M. Atilij Glabrionis;

Syllani, Murenæ, designatorum Consulum. cur ego in sententiam Catonis? quia uerbis luculentioribus, & pluribus rem eandem comprehenderat. me autem hic laudat, q retulerim, non q patefecerim, q cohortatus sim, q deniq; ante, quàm consulerem, ipse iudicauerim. quæ omnia quia Cato laudibus extulerat in cœlum, perscribendaq; censuerat, iccirco in eius sententiam est facta discessio. hic autem se etiam tribuere multum mihi putat, quòd scripserit, optimum Consulem: quis enim ieiunius dixit inimicus? ad cætera uero tibi quemadmodum rescripsit? tantum rogat de S. C. ut corrigas. hoc quidem fecisset, etiam si Ranio admonitus esset. sed hæc iterum ipse uiderit. De hortis, quoniam probas, effice aliquid. rationes meas nosti. si uero etiam à Faberio recedit, nihil negotij est. sed etiam sine eo posse uideor contendere. uenales certe sunt Drusi, fortasse et Lamiani, & Cassiani. sed coràm. De Terentia non possum commodius scribere, quàm tu scribis. officium sit nobis antiquissimum. siquid nos fefellerit, illius malo me, quàm mei pœnitere. Ouiæ C. Lolij curanda sunt HS C. negat Eros posse sine me, credo, quòd accipienda aliqua sit, & danda æstimatio. uellem tibi dixißet: si enim res est, ut mihi scribit, parata, nec in eo ipso mentitur, per te confici potuit. cognoscas, & conficias, uelim.

Quod me in forum uocas, eò uocas, unde etiam bonis meis rebus fugiebam: quid enim mihi cum foro sine curia? in oculos incurrentibus ijs, quos æquo animo uidere non possum? Quod autem homines à me postulare scribis, ut Romæ sim, neq; mihi, ut absim cõcedere, aut quatenus eos mihi concedere: iam pridem scito

esse, cum unum te pluris, quàm omneis illos putem. ne me quidem contemno, meoq; iudicio multo stare malo, quàm omnium reliquorum: neque tamen progredior longius, quàm mihi doctissimi homines concedunt, quorum scripta omnia, quæcunque sunt in eam sententiam, non legi solum (quod ipsum erat fortis ægroti, accipere medicinam) sed in mea etiam scripta transtuli, quod certe afflicti, & fracti animi non fuit. ab his me remedijs noli in istam turbam uocare, ne recidam. De Terentia quòd mihi omne onus imponis, non cognosco tuam in me indulgentiam: ista enim sunt ipsa uulnera, quæ non possum tractare sine maximo gemitu. moderare igitur quæso, ut potes: neque enim à te plus, quàm potes, postulo. potes autem, quid ueri sit, perspicere tu unus. De Rutilia, quoniam uideris dubitare, scribes ad me, cum scies: sed quamprimum, num Clodia D. Bruto consulari filio suo mortuo uixerit. id de Marcello, aut certe de Posthumia sciri potest, illud autem de M. Cotta, aut de Syro, aut de Satyro. De hortis etiam, atque etiam rogo. omnibus meis, eorumq;, quos scio mihi non defuturos, facultatibus, sed potero meis, enitendum mihi est. sunt etiam, quæ uendere facile possim. sed, ut non uendam, eiq; usuram pendam, à quo emero, non plus annum possum assequi, quod uolo. si tu me adiuuas, paratissimi sunt Drusi: cupit enim uendere. proximos puto Lamiæ: sed abest. tu tamen, siquid potes, odorare. ne Silius quidem quicquam utitur, & ijs usuris facillime sustentabitur. habe tuum negotium, nec, quid res mea familiaris postulet, quam ego non curo,

ſed quid uelim, exiſtima. Putaram te aliquid noui, quòd eiuſmodi fuerat initium literarum, quamuis non curarem, quid in Hiſpania fieret, tamen te ſcripturum. ſed uidelicet meis literis reſpondiſti, ut de foro, & de curia. ſed domus eſt, ut ais, forum. quid ipſa domo mihi opus eſt carenti foro? occidimus, occidimus Attice, iampridem nos quidem, ſed nunc fatemur, poſteaquam unum, quo tenebamur, amiſimus. itaque ſolitudinem ſequor. & tamen, ſiqua me res iſtò abduxerit, enitar, ſi quo modo potero (potero autem) ut præter me nemo dolorem meum ſentiat; ſi ullo modo poterit, ne tu quidem. atque etiam illa cauſa eſt non ueniendi. meminiſti, quid ex te Atedius quæſierit. quin etiam nunc moleſti ſunt. quid exiſtimas, ſi uenero? De Terentia ita cura, ut ſcribis, meq; hac ad maximas ægritudines acceſſione non maxima libera. &, ut ſcias me ita dolere, ut non iaceam, quibus Conſulibus Carneades, & ea legatio Romam uenerit, ſcriptum eſt in tuo annali. hæc nunc quæro, quæ cauſa fuerit: de Oropo opinor: ſed certum neſcio: & ſi ita eſt, quæ controuerſiæ præterea, qui eo tempore nobilis Epicureus fuerit Athenis, qui præfuerit hortis, qui etiam Athenis πολιτικοὶ fuerint illuſtres, quæ etiam ex Apollodori puto poſſe inueniri. De Attica moleſtum: ſed quoniam leuiter, recte eſſe confido. De Magala dubium mihi non erat: unde enim tam felix Ligus pater? nam quid de me dicam? cui ut omnia contingant, quæ uolo, leuari non poſſum. De Druſi hortis quanti licuiſſe tu ſcribis, id ego quoq; audieram, &, ut opinor, heri ad te ſcripſeram: ſed quanti quanti bene emitur, quod ne-

cesse est. mihi, quoquo modo tu existimas (scio enim ego ipse, quid de me existimem) leuatio quædam est, si minus doloris, at officij debiti. Ad Siccam scripsi, quòd utitur L. Cotta. si nihil conficeretur de Transtyberinis, habet in Ostiensi Cotta celeberrimo loco, sed pusillum loci. ad hanc rem tamen plus etiam satis. id uelim cogites. nec tamen ista pretia hortorum pertimueris. nec mihi argento iam, nec ueste opus est, nec quibusdam amœnis locis: hoc opus est. uideo etiam, à quibus adiuuari possim. sed loquere cum Silio: nihil enim est melius. mandaui etiã Siccæ. rescripsit, constitutum se cũ eo habere. scribat igitur ad me, quid egerit, & tu uidebis. Bene fecit A. Silius, qui transegerit: neq; enim ei deesse uolebam, et, quid possem, timebam. De Ouia cõfice, ut scribis. De Cicerone tempus esse iam uidetur: sed quæro, quod illi opus erit Athenis, permutari ne possit, an ipsi ferendum sit: de totáq; re, quemadmodum, et quando placeat, uelim consideres. Publius iturus ne sit in Africam, & quando, ex Atedio scire poteris. quæras, & ad me scribas, uelim. &, ut ad meas ineptias redeam, uelim me certiorem facias, P. Crassus Vinuliæ filius uiuo ne P. Crasso consulari patre suo mortuus sit, ut ego meminisse uideor, an post. item quæro de Regillo Lepidi filio, recte ne meminerim patre uiuo mortuum. Cuspiana explicabis, itémq; Pretiana. De Attica optime: & ei salutem dices, & Piliæ.

S CRIPSIT ad me diligenter Sicca de Silio, séq; ad te rem detulisse, quod tu idem scribis. mihi & res, & conditio placet, sed ita, ut numerato malim, quàm æstimatione: uoluptarias enim possessiones nolet Si=

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

lius. uectigalibus autem ut his possum esse contentus, quæ habeo, sic uix minoribus. unde ergo numerato? HS D C. exprimes ab Hermogene, cum præsertim necesse erit. & domi uideo esse HS D C. reliquæ pecuniæ uel usuram Silio pendemus, dum à Faberio, uel ab aliquo, qui Faberio debet, repræsentabimus. erit etiã aliquid alicunde. sed totam rem tu gubernabis. Drusianis uero hortis multo antepono: neque sunt unquam comparati, mihi crede. una me causa mouet, in qua scio me τετυφῶσθαι. sed, ut facis, obsequere huic errori meo. nam quod scribis ἐγγήραμα: actũ iam de isto est, alia magis quæro. Sicca, ut scribit, etiam si nihil confecerit cum A. Silio, tamen se scribit X. Cal. esse uenturum. cuius occupationibus ignosco: eæq; mihi sunt notæ. De uoluntate tua, ut simul simus, uel studio potius, & cupiditate, non dubito. De Nicia quod scribis: si ita me haberem, ut eius humanitate frui possem, in primis uellem illum mecum habere: sed mihi solitudo, & recessus prouincia est: quod quia facile ferebat Sicca, eo magis illum desidero. præterea nosti Niciæ nostri imbecillitatem, molliciem, consuetudinem uictus. cur ego illi molestus uelim, cum mihi ille iucundus esse non possit? uoluntas tamen eius mihi grata est. unam rem ad me scripsisti, de qua decreui nihil tibi rescribere: spero enim me à te impetrasse, ut priuares me ista molestia. Piliæ, & Atticæ salutem. Vale.

CICERO ATTICO S.

DE SILIANO negotio, etsi mihi non est ignota conditio, tamen hodie me ex Sicca arbitror omnia cogniturum. Cottæ quidem negas te nosse: sed ultra Silianam uillam est, quam puto tibi notam esse, uillula sordida, & ualde pusilla: nihil agri: ad aliam rem loci satis, nihil ad eam, quam quæro. sequor celebritatē. sed, si perficitur de hortis Silij, hoc est si perficis (est enim totum positum in te) nihil est scilicet, quod de Cotta cogitemus.

De Cicerone, ut scribis, ita faciam. ipsi permittam de tempore. numorum quantum opus erit, ut permutetur, tu uidebis. Ex Aledio, quod scribis, siquid inueneris, scribes. & ego ex tuis animaduerto literis, & profecto tu ex meis, nihil habere nos, quod scribamus. eadem quotidie. quæ iam, iamq; ipsa contrita sunt. tamen facere nō possum, quin quotidie ad te mittam, ut tuas accipiam. De Bruto tamen siquid habebis: scire enim iam puto, ubi Pansam expectet: si, ut consuetudo est, in prima prouincia, circiter Calendas affuturus uidetur. uellem tardius: ualde enim Vrbem fugio multas ob causas. itaq; id ipsum dubito, an excusationem aliquam ad illum parem: quod quidem uideo facile esse. sed habemus satis temporis ad cogitandum. Piliæ, Atticæ salutem. Vale.

CICERO ATTICO S.

DE SILIO nihilo plura cognoui ex præsente Sicca, q̄ ex literis tuis: scripseras enim diligenter. si igitur tu illum

conueneris, ſcribes ad me, ſiquid uidebitur, de quo putas ad me miſſum eſſe. ſit miſſum, nec ne, ſcio dictũ quidem mihi. certe nihil eſt. tu igitur, ut cœpiſti: & ſiquid ita conficies, (quod equidem non arbitror fieri poſſe) ut illi probetur, Ciceronem, ſi tibi placebit, adhibebis. eius aliquid intereſt uideri illius cauſa uoluiſſe, mea quidem nihil, niſi id, quod tu ſcis, quod ego æſtimo. Quod me ad conſuetudinem reuocas, fuit meum quidem iampridem Remp. regere, quod faciebam: ſed interea erat, ubi acquieſcerem. nunc planè nec ego uictum, nec uitam illam colere poſſum: nec in ea re, quid alijs uideatur, mihi puto curãdum. mea mihi conſcientia pluris eſt, quàm omnium ſermo. quod me ipſe per literas cóſolatus ſum, non pœnitet me quantum profecerim. mœrorem minui: dolorem nec potui, nec, ſi poſſem, uellem. De Triario, bene interpretaris uoluntatem meam. tu uero nihil, niſi ut illi uolent. amo illum mortuum: tutor ſum liberis: totam domũ diligo. De Caſtriciano negotio, ſi Caſtricius pro mancipijs pecuniam accipere uolet, eamq; ei ſolui, ut nunc ſoluitur, certe nihil eſt cómodius. ſin autem ita actum eſt, ut ipſa mancipia abduceret, non mihi uidetur eſſe æquum: rogas enim me, ut tibi ſcribam, quid mihi uideatur: nolo enim negotij Quintum fratrem quicquam habere: quod uideor mihi intellexiſſe, tibi uideri idem. Publius, ſi æquinoctium expectat, ut ſcribis Atedium dicere, nauigaturus uidetur. mihi autem dixerat per Siciliam. utrum, & quando, uelim ſcire. & uelim aliquando, cum erit tuum cómodum, Lentulum puerum uiſas, eiq; de mancipijs, quæ tibi uidebitur, attribuas. Piliæ, Atticæ ſalutem. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

CICERO ATTICO S.

SILIVS, *ut scribis, hodie. cras igitur, uel potius cum poteris, scribes, siquid erit, cum uideris. nec ego* Brutum *uito, nec tamen ab eo leuationē ullam expecto: sed erant causæ, cur hoc tempore istic esse nollem: quæ si manebunt, quærenda erit excusatio ad* Brutum *: &, ut nunc est, mansuræ uidentur.* De *hortis, quæso, explica. caput illud est, quod scis. sequitur, ut etiam mihi ipsi quiddam opus sit: nec enim esse in turba possum, nec à uobis abesse. huic meo consilio nihil reperio isto loco aptius. & de hac re quid tui consilij sit, mihi persuasum est, & eo magis, quòd idem intellexi tibi uideri, me ab* Oppio, & Balbo *ualde diligi. cum ijs communices quantopere, & quare uelim hortos, sed id ita posse, si expediatur illud* Faberianum. *sint igitur auctores futuri, siqua etiam iactura facienda sit in repræsentando (quod possum) adducito: tum enim illud desperatum denique intelliges, & quid inclinent ad hoc meum consilium adiuuandum. siquid erit, magnum est adiumentum: sin minus, quacunque ratione contendamus. uetus illud* ἐγγήραμα *quemadmodum scripsisti, uel* ἐντάφιον *putato.* De *illo* Ostiensi *nihil est cogitandum, si hoc non assequimur. à* Lamia *non puto posse.* Damasippi *experiendum est. quæro quid ad te scribam: sed nihil est: eadem quotidie.* Quòd Lentulum *inuisis, ualde gratum. pueros attribue ei quot, & quos uidebitur.* De Silij *uoluntate uendendi, & de eo quanti tu uereri uideris, primum ne nolit, deinde ne tanti:*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

Sicca aliter, ſed tibi aſſentior. quare, ut ei placuit, ſcripſi ad Egnatium. quod Silius te cum Clodio loqui uult, potes id mea uoluntate facere, cõmodiusq́; id eſt, quàm quod ille à me petit, me ipſum ſcribere ad Clodium. De mãcipijs Caſtricianis, cõmodiſſimum eſſe credo tranſigere Egnatium. Quod ſcribis te ita futurum putare cum Ouia, quæſo quidem ut conficiatur. Quoniam, ut ſcribis, nox erat, in hodierna epiſtola plura expecto. Silium mutaſſe ſententiam Sicca mirabatur. equidem magis miror, quòd, cum in filium cauſam conferret, quæ mihi non iniuſta uidetur (habet enim, qualem uult) ais te putare, ſi addiderimus aliud, à quo refugiat, cum ab ipſo id fuerit, deſtinatum uenditurum. quæris à me, quod ſummum pretium conſtituam, & quantum anteire iſtos hortos Druſi: acceſſi: nunquam Coponianam uillam & ueterem, et non magnam noui: ſyluam nobilem, fructum autem neutrius. quod tamen puto nos ſcire oportere. ſed mihi utrius iſtorum tempore magis meo, quàm ratione æſtimandi ſunt. poſſim autem aſſequi, nec ne, tu uelim cogites: ſi enim Faberianum uenderem, explicare uel repræſentatione non dubitarem de Silianis, ſi modo adduceretur, ut uenderet: ſi uenales non haberet, tranſirem ad Druſum uel tanti, quanti Egnatius illum uelle tibi dixit. magno etiam adiumento nobis Hermogenes poteſt eſſe in repræſentando. at concede mihi quæſo, ut eo animo ſim, quo is debeat eſſe, qui emere cupiat. & tamen ſeruio ita cupiditati, & dolori meo, ut à te regi uelim. Egnatius mihi ſcripſit. is ſiquid tecum locutus erit (commodiſſime enim per eum agi poteſt) ad me ſcribes, &

id agendum puto: nam cum Silio non uideo confici posſe. Piliæ, & Atticæ ſalutem. hæc ad te mea manu. uide quæſo quid agẽdum ſit. Publilia ad me ſcripſit, matrem ſuam cum Publilio loqui, eam ad me cum illo uenturam, & ſe unà, ſi ego paterer. orat multis, & ſupplicibus uerbis, ut liceat, & ut ſibi reſcribam. res quàm moleſta ſit, uides. reſcripſi, me etiam grauius eſſe affectum, quàm tum, cum illi dixiſſem, me ſolum eſſe uelle: quare nolle me hoc tempore eam ad me uenire. putabam, ſi nihil reſcripſiſſem, illam cum matre uenturam. nunc non puto: apparebat enim illas literas non illius eſſe. illud autem, quod fore uideo, ipſum uolo uitare, ne illæ ad me ueniant. & una eſt uitatio: & ego nollem: ſed neceſſe eſt (te hoc nunc rogo) ut explores, ad quam diem hic ita poſſim eſſe, ut ne opprimar. ages, ut ſcribis, temperate. Ciceroni uelim hoc proponas (ita tamen, ſi tibi non iniquum uidebitur) ut ſumptus huius peregrinationis (quibus, ſi Romæ eſſet, domumq; conduceret, quod facere cogitabat, facile contentus futurus erat) accõmodet ad mercedes Argileti, & Auentini. & cum ei propoſueris, ipſe uelim reliqua moderere, quemadmodum ex his mercedibus ſuppeditemus ei quod opus ſit. præſtabo, nec Bibulum, nec Accidinum, nec Meſſalam, quos Athenis futuros audio, maioris ſumptus facturos, quàm quod ex eis mercedibus recipietur. itaq; uelim uideas, primum cõductores qui ſint, & quanti: deinde ut ſit, qui ad diem ſoluat, & quid uiatici, quid inſtrumenti ſatis ſit. iumẽto certe Athenis nihil opus ſit. quibus autem in uia utatur, domi ſunt plura, q̃ opus erat: quod etiam tu ani=

*maduertis . ego,ut heri ad te ſcripſi, ſi & Silius is fue=
rit,quem tu putas,nec Druſus facilem ſe præbuerit, Da
maſippum uelim aggrediare. is,opinor,ita parteis fecit
in ripa neſcio quotenorum iugerum,ut certa pretia con
ſtitueret,quæ mihi nota non ſunt. ſcribes ad me igitur,
quicquid egeris. Vehementer me ſolicitat Atticæ no=
ſtræ ualetudo,ut uerear etiam,ne qua culpa ſit.ſed et pæ
dagogi probitas,& medici aſſiduitas, & tota domus in
omni genere diligens me rurſus id ſuſpicari uetat. cura
igitur : plura enim non poſſum. Ego hic uel ſine Sic=
ca(Tironi enim melius eſt)facillime poſſem eſſe,ut in ma
lis. ſed,cum ſcribas uidendum mihi eſſe,ne opprimar,ex
quo intelligam te certum illius profectionis diem non ha
bere : putaui eſſe cõmodius me iſtuc uenire , quod idem
uideo tibi placere. cras igitur in Siccæ ſuburbano: inde,
quemadmodum ſuades,puto me in Ficulenſi fore.quibus
de rebus ad me ſcripſiſti,quoniã ipſe uenio,coràm uidebi
mus.tuã quidem & in agendis noſtris rebus,& in conſi
lijs ineundis,mihiq; dandis,in ipſis literis,quas mittis,be=
neuolentiam,diligentiam,prudentiam mirifice diligo.tu
tamen, ſiquid cum Silio,uel illo ipſo die, quo ad Siccam
uenturus ero,certiorem me uelim facias,& maxime cu
ius loci detractionem fieri uelit: quod enim ſcribis,ex=
tremi,uide,ne is ipſe locus ſit,cuius cauſa de tota re (ut
ſcis)eſt à nobis cogitatũ. Hircij epiſtolam tibi miſi,&
recentem,& beneuole ſcriptam. ante,quàm proxime di
ſceſſi,nunquam mihi uenit in mentem, quo plus inſum=
ptum in monimentum eſſet,quàm neſcio quid quod lege
conceditur,tantũdem populo dandum eſſe:quod non ma
gnopere moueret,niſi neſcio quo modo(ἀλόγως fortaſſe)*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

nollem illud ullo nomine nisi fani appellari. quod si uolumus, uereor, ne assequi non possimus, nisi mutato loco. hoc quale sit, quæso considera: nam & si minus urgeor, meq; ipse propemodum collegi, tamen indigeo tui consilij. itaq; te uehementer etiam, atq; etiam rogo, magis q̃ à me uis, aut pateris te rogari, ut hanc cogitationem toto pectore amplectare. fanum fieri uolo, neq; hoc mihi erui potest. sepulchri similitudinem effugere non tam propter pœnam legis studeo, quàm ut maxime assequar ἀποθέωσιν: quod poteram, si in ipsa uilla facerem. sed, ut sæpe locuti sumus, cõmutationes dominorum reformido. in agro ubicunq; fecero, mihi uideor assequi posse, ut posteritas habeat religionem. hæ meæ tibi ineptiæ (fatebor enim) ferendæ sunt: nam habeo, ne me quidem ipsum, qui cum tam audacter cõmunicem, quàm te. si tibi res, si locus, si institutum placet, lege quæso legem, mihiq; eam mitte. siquid in mentem ueniet, quomodo eam effugere possimus, utemur. Ad Brutũ siquid scribes, nisi alienum putabis, obiurgato eum, quòd in Cumano esse noluerit propter eam causam, quam tibi dixi: cogitanti enim mihi nihil tam uidetur potuisse facere rustice. & si tibi placebit sic agere de fano, ut cœpimus, uelim cohortere, & exacuas Cluatium: nam, etiam si alio loco placebit, illius nobis opera, consilioq; utendum puto. tu ad uillam fortasse cras. À te heri duas epistolas recepi, alteram pridie datam Hilaro, alteram eodem die à tabellario. accepiq; ab Aegypta literas eodem die, Piliam, & Atticam planè belle se habere. tuæ literæ mihi redditæ sunt tertiodecimo die. Quòd mihi Bruti literas, gratum, ad me quoq; misit.

eam ipsam ad te epistolam misi, & ad eam exemplum mearum literarum. De fano, si nihil mihi hortorum inuenis, qui quidem tibi inueniendi sunt, si me tanti facis, quanti certe facis: ualde probo rationem tuam. De Tusculano, quamuis prudens ad cogitandum sis, sicut es, tamen nisi magnæ curæ tibi esset, ut ego consequerer id, quod magnopere uellem, nũquam ea res tibi tam belle in mentem uenire potuisset. sed nescio quo pacto celebritatem requiro. itaq; hortos mihi cõficias, necesse est. maxima est in Scapulæ celebritas, propinquitas præterea ubi sis, ne totum diem in uilla. quare ante, quàm discedis, Othonem, si Romæ est, conuenias peruelim. si nihil erit, & si tu meam stultitiam consuesti ferre, eò tamen progrediar, ut mihi stomachere: Drusus enim certe uendere uult. si ergo aliud erit, non mea erit culpa, nisi emero? qua in re ne labar, quæso prouide. prouidendi autem una ratio est, siquid de Scapulanis possumus. & uelim me certiorem facias, quandiu in suburbano sis futurus. Apud Terentiam gratia opus est nobis, tuáq; auctoritate. sed facies, ut uidebitur: scio enim, siquid mea intersit, tibi maiori curæ solere esse, quàm mihi.

Hircius ad me scripsit, Sex. Pompeium Corduba exisse, & fugisse in Hispaniam citeriorem, Cneum fugisse nescio quò, neque enim curo: nihil præterea noui. literas Narbone dedit XIIII. Cal. Maij. Tu mihi de Caninij naufragio quasi dubia re misisti. scribas igitur, siquid erit certius. Quod me à mœstitia auocas, multum proficies, si locum fano dederis. multa mihi εἰς ἀποθέωσιν in mẽtem ueniunt: sed loco ualde opus est. quare etiam Othonem uide. non dubito, quin occupatissimus

mus

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

mus fueris, qui ad me nihil literarum. ſed homo nequam, qui tuum commodum non expectarit, cum ob eam unam cauſam miſſus eſſet. nunc quidem, niſi quid te tenuit, ſuſpicor eſſe in ſuburbano. at ego hic ſcribendo dies totos nihil equidem leuor, ſed tamen aberro. Aſinius Pollio ad me ſcripſit de impuro noſtro cognato. quod Balbus minor nuper ſatis plane, Dolabella obſcure, hic apertiſſime. ferrem grauiter, ſi nouæ ægrimoniæ locus eßet. ſed tamen quid impurius? ò hominem cauendum. quanquam mihi quidem. ſed tenendus dolor eſt. tu, quoniam neceſſe nihil eſt, ſic ſcribes aliquid, ſi uacabis. Quod putas oportere prouideri iam animi mei firmitatem, grauiusq; quoſdam ſcribis de me loqui, q̃ aut te ſcribere, aut Brutum: ſi, qui me fractum animo, & debilitatum putant, ſciant, quid literarum, & cuius generis conficiam; credo (ſi modo homines ſint) exiſtiment me, ſiue ita leuatus ſim, ut animum uacuum ad res difficiles ſcribendas afferam, reprehendendum nõ eſſe; ſiue hanc aberrationem à dolore delegerim, quæ maxime liberaliſſima, doctoq; homine digniſſima, laudari etiam oportere. ſed cum ego faciam omnia, quæ facere poſſim ad me adiuuandum: tu effice id, quod uideo te non minus, quàm me, laborare. hoc mihi debere uideor, neq; leuari poſſe niſi ſoluero, aut uidero me poſſe ſoluere, ideſt locum, qualem uolo, inuenero. hæredes Scapulæ, ſi iſtos hortos, ut ſcribis tibi Othonem dixiſſe, partibus quatuor factis, liceri cogitant: nihil eſt ſcilicet emptori loci. ſin uenibunt: quid fieri poſſit, uidebimus. nam ille locus publicatus, qui eſt Treboniĳ, & Cuſiniĳ, erat ad me allatus. ſed ſcis aream eſſe. nullo pa-

cto probo. Clodiæ ſanè placent, ſed non puto eſſe uenaleis. de Druſi hortis, quãuis ab his abhorreas, ut ſcribis, tamen eò confugiam, niſi quid inueneris. ædificatio me non mouet: nihil enim aliud ædificabo, niſi id, quod etiã ſi illos non habuero. Κύριος mihi ſic placuit, ut cætera Antiſthenis, hominis acuti magis, quàm eruditi.

TABELLARIVS cum ad me ſine literis tuis ueniſſet, exiſtimaui tibi eam cauſam nõ ſcribendi fuiſſe, quòd pridie ſcripſiſſes, ea ipſa, ad quæ reſcripſi, epiſtola. expectarem tamen aliquid de literis Aſinij Pollionis. ſed nimium ex meo otio tuum ſpecto. quanquam tibi remitto, niſi quid neceſſe erit, neceſſe ne habeas ſcribere, niſi eris ualde otioſus. De tabellarijs facerem, quod ſuades, ſi eſſent ullæ neceſſariæ literæ, ut erant olim, cum breuioribus diebus tamen quotidie reſpondebãt tempori tabellarij: & erat aliquid, Silius, Druſus, alia quædam. nũc niſi Otho extitiſſet, quid ſcriberemus, non erat. id ipſum dilatum eſt: tamen alleuor, cum loquor tecum abſens, multo etiam magis, cum tuas literas lego. ſed quoniam & abes (ſic enim arbitror) & ſcribendi neceſſitas nulla eſt, conquieſcent literæ, niſi quid noui extiterit.

QVALIS futura ſit Cæſaris uituperatio contra laudationem meam, perſpexi ex eo libro, quem Hircius ad me miſit, in quo colligit uitia Catonis, ſed cum maximis laudibus meis: itaque miſi librum ad Muſcam, ut tuis librarijs daret: uolo enim eum diuulgari: quod quo facilius fiat, imperabis tuis. συμβουλευτικόν ſæpe conor: nihil reperio: & quidem mecum habeo & Ἀριστοτέλους & Θεοπόμπου πρὸς Ἀλέξανδρον: ſed quid ſimile? illi, quæ & ipſis honeſta eſſent, ſcribebant, & grata Ale=

xandro .ecquid tu eiusmodi reperis? mihi quidem nihil in mentem uenit. Quod scribis te uereri, ne & gratia, & auctoritas nostra hoc meo mœrore minuatur: ego quid homines aut reprehendãt, aut postulẽt, nescio: ne doleam? qui potest? ne iaceam? quis unquam minus? dum tua me domus leuabat, quis à me exclusus? quis uenit, qui offenderetur? Asturam sum à te profectus. legere isti læti, qui me reprehendunt, tam multa non possunt, q̃ ego scripsi, q̃ bene, nihil ad rem. sed genus scribendi id fuit, quod nemo abiecto animo facere posset. XXX. dies in hortis fui. quis aut congressum meum, aut facilitatem sermonis desiderauit? nunc ipsum, ea lego, ea scribo, ut ij, qui mecũ sunt, difficilius otiũ ferant, q̃ ego laborem. siquis requirit, cur Romæ non sim; quia discessus est: cur non sim in his meis prædio lis, quæ sunt huius temporis; quia frequentiam illam nõ facile ferrem. ibi sum igitur, ubi is, qui optimas Baias habebat, quotannis hoc tempus consumere solebat. cum Romam uenero, nec uultu, nec oratione reprehendar. hilaritatem illam, qua hanc tristitiam temporum condiebamus, in perpetuum amisi. constantia, & firmitas nec animi, nec orationis requiretur. De hortis Scapulanis hoc uidetur effici posse, aliud tua gratia, aliud nostra, ut præconi subijciantur. id nisi fit, excludemur. sin ad tabulam uenimus, uincemus facultates Othonis nostra cupiditate. nam quod ad me de Lentulo scribis, nõ est in eo. Faberiana modo res certa sit, tuq; enitare, quod facis: quod uolumus, cõsequemur. Quod quæris, quã diu hic: paucos dies: sed certũ nõ habeo: simulac cõstituero, ad te scribã: et tu ad me, quãdiu in suburbano sis fu-

turus. quo die ego ad te hæc misi, de Pilia, & Attica mi=
hi quoq; eadẽ, quæ scribis, & scribũtur, & nuntiantur.

NIHIL erat, quod scriberem: scire tamen uolebam,
ubi esses; si abes, aut absuturus es, quando reditu=
rus esses. facias igitur me certiorem. & quod tu sci=
re uolebas, ego quando ex hoc loco: postridie Iduum
Lanuuij constitui manere, inde postridie in Tuscula=
no, aut Romæ. utrum sim facturus, eo ipso die sci=
es. scis, quàm sit φιλαίτιον συμφορὰ, minime in te
quidem: sed tamen auide sum affectus de Fano. quod
nisi non dico effectum erit, sed fieri uidero, audebo
hoc dicere, & tu, ut soles, accipies, incursabit in te
dolor meus, non iure ille quidem, sed tamen feres hoc ip
sum, quod scribo, ut omnia mea fers, ac tulisti. omneis
tuas consolationes unam hanc in rem uelim conferas. si
quæris, quid optem: primum Scapulæ, deinde Clodiæ,
postea, si Silius nolet, Drusus aget iniuste, Cusinij, et Tre
bonij. puto Terentium esse dominũ, Rebilum fuisse cer=
tò scio. sin autem tibi Tusculanum placet, ut significa=
sti quibusdam literis: tibi assentiar. hoc quidem utique
perficies, si me leuari uis, quem iam etiam grauius accu
sas, q̃ patitur tua consuetudo: sed facis summo amore,
& uictus fortasse uitio meo: sed tamẽ, si me leuari uis,
hæc est summa leuatio, uel, si uerũ scire uis, una. Hir
cij epistolam si legeris, quæ mihi quasi πρόπλασμα ui=
detur eius uituperationis, quam Cæsar scripsit de Cato=
ne, facies me, quid tibi uisum sit (si tibi erit commodũ)
certiorẽ. Redeo ad fanum. nisi hac æstate absolutum
erit, quam uides integram restare, scelere me liberatum
non putabo. Nullum à te desideraui diem literarum:

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

uidebam enim, quæ ſcribis: & tamen ſuſpicabar, uel potius intelligebam, nihil fuiſſe, quod ſcriberes. ad VI. Id. uero & abeſſe te putabam, & planè uidebam nihil te habere. ego tamen ad te ferè quotidie mittam: malo enim fruſtra, quàm te non habere, cui des, ſiquid forte ſit, quod putes me ſcire oportere. itaque accepi VI. Id. literas tuas inanes: quid enim habebas, quod ſcriberes? mihi tamen illud, quicquid erat, non moleſtum fuit, nihil aliud ſcire me, noui te nihil habere. ſcripſi tamen neſcio quid de Clodia. ubi ergo ea eſt, aut quãdo uentura? placet mihi res ſic, ut ſecundum Othonem nihil magis. ſed neque hanc uendituram puto; delectatur enim, & copioſa eſt: &, illud alterum q̃ ſit difficile, te non fugit. ſed obſecro enitamur, ut aliquid ad id, quod cupio, excogitemus. ego me hinc poſtridie exiturum puto, ſed aut in Tuſculanum, aut domum, inde fortaſſe Arpinum. cum certum ſciero, ſcribam ad te. uenerat mihi in mẽtem monere te, ut id ipſum, quod facis, faceres: putabam enim cõmodius te idem iſtud domi agere poſſe interpellatione ſublata. ego poſtridie Iduum, ut ſcripſi ad te ante, Lanuuij manere conſtitui, inde aut Romæ, aut in Tuſculano. ſcies ante utrunque.

QVOD ſcies rectè illam rem fore leuamento, benefacis, * cum id eſſet (mihi crede) perinde, ut exiſtimare tu non poſſes. res indicat quantopere id cupiam, cum tibi audeam confiteri, quem id non ita ualde probare arbitrer. ſed ferendus tibi in hoc meus error, ferendus? immo uero etiam adiuuandus. De Othone diffido, fortaſſe quia cupio: ſed tamen maior etiam res eſt, quàm facultates noſtræ, præſertim aduerſario & cupido, &

locuplete, & hærede. proximum est, ut uelim Clodiæ. si ista minus confici possunt, effice quiduis. ego me maiore religione, quàm quisquam fuit ullius uoti, obstrictum puto. uidebis etiam Trebonianos, & si absunt domini. sed, ut ad te heri scripsi, considerabis etiam de Tusculano, ne æstas effluat, quod certe non est committendum. & Hircium aliquid ad te συμπαθῶς de me scripsisse facile patior; (fecit enim humane) & te eius epistolam ad me non misisse, multo facilius: tu enim etiam humanius. illius librum, quem ad me misit de Catone, propterea uolo diuulgari ab tuis, ut ex istorum uituperatione sit illius maior laudatio. quod per Mustellam agis, habes hominem ualde idoneum, meiq; sanè studiosum iam inde à Pontiano. perfice igitur aliquid: quid autem aliud, nisi ut aditus sit emptori? quod per quemuis hæredem potest effici. sed Mustellam id perfecturum, si rogaris, puto. mihi uero & locum, quem opto ad id, quod uolumus, dederis, & præterea ἐγγήραμα: nam illa Silij, & Drusi non satis οἰκοδεσποτικὰ mihi uid. ntur: quid enim sedere totos dies in uilla ista? igitur malim primum Othonis, deinde Clodiæ. si nihil fiet, aut Druso ludus est suggerendus, aut utendum Tusculano. Quòd domi te inclusisti, ratione fecisti: sed quæso confice, & te uacuum redde nobis. ego hinc, ut scripsi antea, postridie Idus Lanuuium, deinde postridie in Tusculano: contudi enim animum, & fortasse uici, si modo permansero. scies igitur fortasse cras, summum perendie. sed

* quid est quæso? Philotimus nec Cartini Pompeium teneri, qua de re literarum ad Clodium Patauinum missa=

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

rum exemplum mihi Oppius, & Balbus miserant, sed id factum arbitrari: bellumq; narrat reliquum satis magnum. solet omnino esse Fuluiaster. sed tamen, siquid habes. uolo etiam scire de naufragio Caniniano, quid sit. ego hic duo magna συντάγματα absolui: nullo enim alio modo à miseria quasi aberrare possum. tu mihi, etiam si nihil erit, quod scribas (quod fore ita uideo) tamen id ipsum scribas uelim, te nihil habuisse, quod scriberes, dummodo ne his uerbis. De Attica optime. ἀκηδία tua me mouet. & si scribis nihil esse. in Tusculano eo commodius ero, quod & crebrius tuas literas accipiam, & te ipsum nonnunquam uidebo: nam cæteroqui ἀνεκτότερα erant Asturæ: nec hæc, quæ refricant, hic me magis angunt. & si tamen ubicunque sum, illa sunt mecum.

DE Cæsare uicino scripseram ad te, quia cognoram ex tuis literis. eum σύνναον Quirini malo, quàm Salutis.

Tu uero peruulga Hircium; id enim ipsum putaram, quod scribis: ut, cum ingenium amici nostri probaretur, ὑπόθεσις uituperandi Catonis irrideretur. uincam (opinor) animum: Lanuuio pergam in Tusculanum: aut enim mihi in perpetuum fundo illo carendũ est (nam dolor idem manebit: tantum mediocrius) aut nescio quid intersit, utrum illuc nunc ueniam, an ad decem annos: neque enim ista maior admonitio, quàm quibus assidue conficior & dies, & noctes. quid ergo, inquies, nihil literæ? in hac quidem re, uereor, ne etiam contra: nam essem fortasse durior: exculto.n.animo nihil agreste, nihil inhumanum est. tu igitur, ut scripsisti, nec id incommodo tuo: uel binæ enim poterunt literæ.

occurram etiã, si necesse erit. ergo id quidẽ, ut poteris. De Mustella, ut scribis. & si magnum opus est. eo magis delabor ad Clodiam. quanquam in utroq; Fabe rianum nomen explorandum est. de quo, nihil nocuerit, si aliquid cum Balbo eris locutus, & quidem, ut res est, emere nos uelle, nec posse sine isto nomine, nec audere incerto. sed quando Clodia Romæ futura est, & quia tanti rem æstimas, eò prorsus specto: non quin illud malim: sed & magna res est, & difficile certamen cum cupido, cum locuplete, cum hærede. & si de cupiditate nemini concedam: cæteris rebus infirmiores sumus. sed hæc coràm. Hircij librum (ut facis) di uulga. De Philotimo idem & ego arbitrabar. Domum tuam pluris uideo futuram uicino Cæsare. Tabellarium meum hodie expectamus. nos de Pilia, & Attica certiores faciet. Domi te libenter esse, facile credo. sed uelim scire, quid tibi restet, aut iam ne confeceris. ego te in Tusculano expecto, eóq; magis, quòd Tironi statim te uenturum scripsisti, & addidisti, te putare opus esse. sentiebam omnino quantum mihi præsens prodesses, sed multo magis post discessum tuum sentio. quam ob rem, ut ante ad te scripsi, aut ego ad te totus, aut tu ad me, quod licebit. Heri non mul to post, quàm tu à me discessisti, puto quidam urbani, ut uidebantur, ad me mandata, & literas attulerunt à C. Mario C. F. cum multis uerbis agere mecũ: per cognationem, quæ mihi secum esset, per eum Marium, quem scripsissem, per eloquentiam L. Crassi aui sui, ut se defenderem, causámq; suam mihi perscripsit. rescripsi, patrono illi nihil opus esse, quoniam

Cæſaris propinqui eius omnis poteſtas eſſet, uiri optimi, & hominis liberaliſſimi: me tamen ei fauturum. ò tempora, fore, cum dubitet Curtius Conſulatum petere. ſed hæc hactenus.

DE TIRONE mihi curæ eſt: ſed iam ſciam, quid agat: heri enim miſi, qui uideret: cui etiam ad te literas dedi. Epiſtolam ad Cæſarem tibi miſi. Horti quam in diem proſcripti ſint, uelim ad me ſcribas. Vt me leuarat tuus aduentus, ſic diſceſſus afflixit. quare, cum poteris, id eſt cum Seſtij auctioni operã dederis, reuiſes nos. uel unus dies mihi erit utilis, quid dicam gratus? ipſe Romam uenirem, ut unà eſſemus, ſi ſatis conſilium quadam de re haberem.

TIRONEM habeo citius, q̃ uerebar. uenit etiã Nicias: & Valerium hodie audiebam eſſe uenturum. quamuis multi ſint, magis tamen ero ſolus, q̃ ſi unus eſſes. ſed expecto te à Peduceo utiq;. tu autem ſignificas aliquid etiam ante. uerum id quidem, ut poteris. De Virgilio, ut ſcribis. hoc tamen uelim ſcire, quando auctio. Epiſtolam ad Cæſarem mitti, uideo tibi placere. quid quæris? mihi quoq; idem maxime placuit, & eo magis, quòd nihil eſt in ea niſi optimi ciuis, ſed ita optimi, ut tempora, quibus parere omnes πολιτικοὶ præcipiunt: ſed ſic nobis eſſe uiſum, ut iſti ante legerent. tu igitur id curabis. ſed, niſi planè ijs intelliges placere, mittenda non eſt. id autem utrum illi ſentiant, an uero ſimulent, tu intelliges. ſed mihi ſimulatio pro repudiatione fuerit. τοῦτο δὲ μηλώσῃ. De Cerelia quid tibi placeret, Tiro mihi narrauit: debere, nõ eſſe dignitatis meæ: perſcriptionem tibi placere: hoc metuere, alterum in metu

non ponere. ſed & hæc, & multa alia coràm. ſuſtinenda tamen (ſi tibi uidebitur) ſolutio eſt nominis Cereliani, dum & de Metone, & de Faberio ſciamus.

L. Tullium Montanum noſti, qui cum Cicerone profectus eſt. ab eius ſororis uiro literas accepi, Montanum Planco debere, quòd præs pro Flaminio ſit, HS XX. de ea re neſcio quid te à Montano rogatum. ſanè uelim, ſiue Plancus eſt rogandus, ſiue qua re potes illum iuuare, iuues. pertinet ad noſtrum officium. ſi res tibi forte notior eſt, quàm mihi, aut ſi Plancum rogandum putas, ſcribas ad me uelim, ut, quid rei ſit, & quid rogãdum, ſciam. De epiſtola ad Cæſarem quid egeris, expecto.

De Silio non ita ſanè laboro. tu mihi aut Scapulanos, aut Clodianos efficias, neceſſe eſt. ſed neſcio quid uideris dubitare de Clodia, utrum, quando ueniat, an ſint ne uenales? ſed quid eſt, quod audio Spintherem feciſſe diuortium? de lingua latina ſecuri es animi, dices, qui talia conſcribis. ἀπόγραφα ſunt: minore labore fiunt. uerba tantum affero, quibus abundo.

Ego, etſi nihil habeo, quod ad te ſcribam, ſcribo tamen, quia tecum loqui uideor. hic nobiſcùm ſunt Nicias, & Valerius. hodie tuas literas expectabamus matutinas. erunt fortaſſe alteræ pomeridianæ, niſi te Epiroticæ literæ impedient, quas ego non interpello. miſi ad te epiſtolas ad Martianum, & ad Montanum. eas in eundem faſciculum uelim addas, niſi forte iam dediſti. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

M. TVLLII CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER XIII.

CICERO ATTICO S.

AD Ciceronem ita scripsisti, ut neq; seuerius, neq; temperatius scribi potuerit, nec magis, quàm quemadmodum ego maxime uellem. prudentissime etiam ad Tullios. quare aut ista proficient, aut aliud agamus. De pecunia uero, uideo à te omnẽ diligentiam adhiberi, uel potius iam adhibitam. & si efficis, à te hortos habebo. nec uero ullum genus possessionis est, quod malim, maxime scilicet ob eam causam, quæ suscepta est, cuius festinationem mihi tollis, quoniam de æstate polliceris, uel potius recipis. deinde etiam ad καταβίωσιν, mœstitiamq; minuendam nihil mihi reperiri potest aptius. cuius rei cupiditas impellit me interdum, ut te hortari uelim: sed me ipse reuoco: non enim dubito, quin, quod me ualde uelle putes, in eo tu meipsum cupiditate uincas. itaque istuc iam pro facto habeo. Expecto, quid istis placeat de epistola ad Cæsarem. Nicias te (ut debet) amat, uehementerq; tua sui memoria delectatur. Ego uero Peduceum nostrum uehementer diligo: nam &, quanti patrem feci, totum in hunc: ipsum per se æque amo, atque illum amaui: te uero plurimum, qui hoc ab utroque nostrum fieri uelis. Si hortos inspexeris, & si de epistola certiorem me feceris, dederis mihi quod ad

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

te scribam: sin minus, scribam tamen aliquid: nunquã enim deerit. Gratior mihi celeritas tua, quàm ipsa res: quid enim indignius? sed iam ad ista obduruimus, & humanitatem omnem exuimus. Tuas literas hodie expectabam, nihil equidem ut ex ijs noui: quid enim? ueruntamen. Oppio, & Balbo epistolas deferri iubebis, & tamen Pisonem sicubi de auro. Faberius si uenerit, uidebis, ut tantum attribuatur, si modo attribuetur, quantum debetur. accipies ab Erote. Ariarathes Ariobarzanis filius Romam uenit. uult, opinor, regnum aliquod emere à Cæsare: nam, quomodo nunc est, pedem ubi ponat in suo, non habet. omnino eum Sestius noster parochijs publicis occupauit: quod quidem facile patior. ueruntamen, quòd mihi summo beneficio meo magna cum fratribus illius necessitudo est, inuito eum per literas, ut apud me diuersetur. ad eam rem cum mitterem Alexandrum, has ei dedi literas. Cras igitur auctio Peducei: cum poteris ergo: & si impediet fortasse Faberius: sed tamen, cum licebit. Dionysius noster grauiter queritur, & tamen iure, à discipulis abesse tan diu. multis uerbis scripsit ad me, credo item ad te. mihi quidem uidetur etiam diutius absuturus. ac nollem: ualde enim hominem desidero.

A TE literas expectabam, non dum scilicet, nam has mane rescribebam. ego uero ista nomina sic probo, ut nihil aliud me moueat, nisi quod tu uideris dubitare: illud.n. non accipio in bonam partem quod ad me refers. quid? ipse negotium meum gerere, nisi consilio tuo? sed tamen intelligo, magis te id facere diligentia, qua semper uteris, q̃ quòd dubites de nominibus istis: etenim Celium nõ

probas: plura non uis. utrunque laudo. his igitur utendum est. praes aliquando factus esset in his quidem tabulis. à me igitur omnia, quae dies longiores: teneamus modo, quod uolumus. puto fore istam etiã à praecone diem, certe ab haeredibus. De Crispo, & Mustella uidebis. et uelim scire, quae sit pars duorum. De Bruti aduentu erã factus certior: attulerat enim ab eo Aegypta libertus literas. misi ad te epistolã, quia cõmode scripta erat.

ABEO munus à te elaboratum decem legatorum, & quidem puto: nam filius anno post Quaestor fuit, quàm Consul Mumius. sed quoniam saepius de nominibus quaeris quid placeat: ego quoque tibi saepius respondeo placere. Siquid poteris cũ Pisone, cõficies: Aulus enim uidetur in officio futurus. uelim ante possis: si minus, utiq; simul simus, cum Brutus ueniet in Tusculanum. magni interest mea, unà nos esse. scies autem, qui dies is futurus sit, si puero negotiũ dederis, ut quaerat. Spurium Mumium putaram in decem legatis fuisse, & uidelicet: etenim εὔλογον, fratri fuisse: fuit enim ad Corynthum.

Misi tibi Torquatum. colloquere tu quidem cum Silio, ut scribis, et urge. illam diem negabat esse mense Maio: istam non negabat. sed tu, ut omnia, istuc quoq; ages diligenter. De Crispo, & Mustella scilicet cũ quid egeris. Quoniã ad Bruti aduentum fore te nobiscum polliceris, satis est, praesertim cum hi tibi dies in magno nostro negotio consumantur.

E AQVAEDVCTV probe fecisti. columnarium, uide, ne nullum debeamus. quanquam mihi uideor audisse à Camillo, commutatam esse legẽ. Pisoni quid est, quod honestius respondere possimus, quàm solitudinem

Catonis? nec cohæredibus solum Herennianis, sed etiã, ut scis (tu enim mecũ egisti) de puero Lucullo: quam pecuniam tutor (nam hoc quoq; ad rem pertinet) in Achaia sumpserat. sed agit liberaliter, quoniam negat se quicquam facturum contra nostram uoluntatem. coràm igitur, ut scribis, cõstituemus, quemadmodum rem explicemus. quòd reliquos cohæredes conuenisti, planè bene. Quod epistolam meam ad Brutum poscis, non habeo eius exemplum, sed tamen saluum est, & ait Tiro te habere oportere, &, ut recordor, unà cum illius obiurgatoria tibi meam quoque, quam ad eum rescripseram, misi. Iudiciali molestia ut caream, uidebis.

Tuditanum istum proauum Hortensij planè non noram, & filium, qui tum non potuerat esse legatus, fuisse putaram. Mumium fuisse ad Corinthum pro certo habeo: sæpe enim hic Spurius, qui nuper est ✱ epistolas mihi pronuntiabat uersiculis facetis, ad familiareis missas à Corintho. sed non dubito, quin fratri fuerit legatus, non in decem. atque hoc etiam accepi, non solitos maiores nostros legare in decem, qui essent imperatorum necessarij, ut nos ignari pulcherrimorum institutorum, aut negligentes potius M. Lucullum, & L. Murenam, & cæteros ad L. Lucullum misimus. illudq; εὐλογώτατον, illum fratri in primis eius legatis fuisse.

OPERAM tuam multam, qui & hæc cures, & mea expedias, & sis in tuis multo minus diligens, quàm in meis. Sestius apud me fuit, & Theopõpus pridie. uenisse à Cæsare narrabat literas: hoc scribere, sibi certum esse Romæ manere, causamq; eam ascribere, quæ

erat in epiſtola noſtra, ne ſe abſente leges ſuæ negligerẽtur, ſicut eſſet neglecta ſumptuaria. eſt εὔλογον. idq; erã ſuſpicatus. ſed iſtis mos gerendus eſt, niſi placet hanc ipſam ſententiam nos perſequi, & Lentulum cum Metella feciſſe diuortium. hæc omnia tu melius. reſcribes igitur, quicquid uoles, dummodo quid: iam enim non reperio, quid te reſcripturum putem, niſi forte de Muſtella, aut ſi Silium uideris. Brutus heri uenit in Tuſculanum poſt horam decimam. hodie igitur me uidebit, ac uellem, cum tu adeſſes. miſi equidem ei nũtiari, te, quoad potuiſſes, expectaſſe eius aduentum, uẽturumq;, ſi audiſſes, meq;, ut facio, continuo te certiorem eſſe facturum.

PLANE nihil erat, quod ad te ſcriberem: modo enim diſceſſeras, & paulo poſt triplices remiſeras. uelim cures faſciculum ad Veſtorium deferendum: & alicui des negotium, qui quærat, Q. Faberij fundus nunquis in Pompeiano, Nolano uenalis ſit. Epitomé Bruti Celianorum uelim mihi mittas, & a Philoxeno Παναιτίου περὶ προνοίας. te Idibus uidebo cum tuis.

COMMODVM diſceſſeras heri, cum Trebatius uenit, paulopoſt Curtius, hic ſalutandi cauſa, ſed manſit inuitatus. Trebatium nobiſcum habemus. hodie mane Dolabella. multus ſermo ad multum diem. nihil poſſum dicere ἐκτενέστερον, nihil φιλοστοργότερον. uentum eſt tamen ad Quintum. multa ἄφατα, ἀδιήγητα. ſed unum eiuſmodi, quod, niſi exercitus ſciret, non modo Tironi dictare, ſed ne ipſe quidem auderem ſcribere. ſed hactenus. εὐκαίρως ad me uenit, cum haberẽ Dolabellam, Torquatus: humaniſſimeq; Dolabella, quibus uerbis ſecum egiſſem, expoſuit: com-

modum enim egeram diligentissime. quæ diligentia grata est uisa Torquato. A te expecto, siquid de Bruto. quanquam Nicias confectum putabat, sed diuortium non probari: quo etiam magis laboro idem, quod tu: si quid est enim offensionis, hæc res mederi potest. mihi Arpinum eundum est: nã & opus est constitui à nobis illa prædiola, & uereor, ne exeundi potestas non sit cum Cæsar uenerit: de cuius aduentu eam opinionem Dolabella habet, quam tu cõiecturam faciebas ex literis Messalæ. cum illuc uenero, intellexeroq; quid negotij sit, tum, ad quos dies rediturus sim, scribam ad te.

MINIME miror, te & grauiter ferre de Marcello, & plura uereri periculi genera: quis enim hoc timeret, quod neque acciderat antea, nec uidebatur natura ferre, ut accidere posset? omnia igitur metuenda. sed illud παρὰ τὴν ἱστορίαν, tu præsertim me reliquum consularem. quid tibi Seruius, quid uidetur? quanquam hoc nullam ad partem ualet scilicet, mihi præsertim, qui non minus bene actum cum illis putem: quid enim sumus? aut quid esse possumus? domi ne, an foris? quòd nisi hoc mihi uenisset in mentem, scribere ista nescio quæ; quò uerterem me, non haberem. ad Dolabellam, ut scribis, ita puto faciendum, κοινότερα quædam, & πολιτικώτερα. faciendum certe aliquid est: ualde enim desiderat Brutus. siquid, curabis, ut sciam. cui quidem quamprimum agendum puto, præsertim si statuit: sermunculum enim omnem aut restinxerit, aut sedarit: sunt enim, qui loquantur etiam mecum. sed hæc ipse optime, præsertim si etiam tecum loquetur: mihi enim est in animo proficisci XI. Cal. hic

enim

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

enim nihil habeo, quid agam, ne hercule illic quidem, nec usquam, sed tamen illic hodie. Spintherem expecto: misit enim Brutus ad me per literas: purgat Cæsarem de interitu Marcelli, in quē ne, si insidijs quidem ille interfectus esset, caderet ulla suspicio. nunc uero, cum de Magio constet, non ne furor eius omnē causam sustinet? planè, quid sit, non intelligo. explanabis igitur. quanq̃ nihil habeo, quod dubitē, nisi, ipsi Magio quæ fuerit causa amentiæ: pro quo quidē etiam sponsor factus est. nimirum id fuit: soluendo. n. non erat: credo enim petysse à Marcello aliquid, & illũ, ut erat, cõstantius respondisse, οὐ γὰρ ὀνειδίως. Credebam esse facile, totũ: est aliud: postea quā sum à te dijũctior. sed fuit faciendũ, ut & constituerem mercedulas prædiorum, & ne magnum onus obseruātiæ Bruto nostro imponerem: posthac enim poterimus commodius colere inter nos in Tusculano. hoc autem tempore, cum ille me quotidie uidere uellet, ego ad illum ire non possem, priuabatur omni delectatione Tusculani. tu igitur, si Seruilia uenerit, si Brutus quid egerit, etiam si constituerit quando obuiam, quicquid denique erit, quod scire me oporteat, scribes. Pisonem, si poteris, conuenias. uides, quàm maturum sit. sed tamen, quod commodo tuo fiat.

VALDE me momorderunt epistolæ tuæ de Attica nostra: eædem tamen sanauerunt: quòd enim te ipse consolabare eisdem literis, id mihi erat satis firmum ad leniendam ægritudinem. Ligarianam præclare uendidisti. posthac quicquid scripsero, tibi præconium deferā.

Quod ad me de Varrone scribis, scis me antea orationes, aut aliquid id genus solitum scribere, ut Varro-

nem nusquam possem intexere. postea autem quàm hæc cœpi φιλολογώτερα, iam Varro mihi denuntiauerat magnam sane, & grauem προσφώνησιν. biennium præteryt, cum ille καλλιππίδης assiduo cursu cubitum nullum processerit. ego autem me parabam ad id, quod ille mihi misisset, ut αὐτῷ τῷ μέτρῳ καὶ λώιον, si modo potuissem: nam hoc etiam Hesiodus ascribit αἴκε δύνηαι. nunc illam περὶ τελῶν σύνταξιν, sane mihi probatam, Bruto, ut tibi placuit, despondimus, idq́; eum non nolle mihi scripsisti. ergo illam ἀκαδημαϊκὴν, in qua homines, nobiles illi quidem, sed nullo modo philologi, nimis acute loquuntur, ad Varronem transferamus: etenim sunt Ἀντιόχεια, quæ iste ualde probat. Catulo, & Lucullo alibi reponemus, ita tamen, si tu hoc probas: deq́; eo mihi rescribas, uelim.

DE BRINNIANA auctione accepi à Vestorio literas. ait, sine ulla controuersia rem ad me esse collatam (Romæ uidelicet, aut in Tusculano me fore putauerunt) ad VIII. Cal. Quint. dices igitur uel amico tuo, uel Othoni cohæredi meo, uel Labeoni nostro, paulum proferant auctionem, me circiter Nonas in Tusculano fore. cum Pisone Erotem habes. De Scapulanis hortis toto pectore cogitemus. dies adest.

COMMOTVS tuis literis, quòd ad me de Varrone scripseras, totam Academiam ab hominibus nobilissimis abstuli, transtuliq́; ad nostrum sodalem, & ex duobus libris contuli in quatuor. grandiores sunt omnino, q̃ erant illi, sed tamen multa detracta. tu autem mihi peruelim scribas, qui intellexeris illum uelle. illud utique scire cupio, quem intellexeris ab eo ζηλο=

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

τυπεῖσθαι, niſi forte Brutum. id hercle reſtabat. ſed tamen ſcire peruelim. libri quidem ita exierunt (niſi forte me communis φιλαυτία decipit) ut in tali gene re ne apud Græcos quidem ſimile quicquam. tu illam iacturam feres æquo animo, quòd illa, quæ habes de Academicis, fruſtra deſcripta ſunt. multo tamen hæc erunt ſplendidiora, breuiora, meliora. nunc autē ἀπο= ρῶ, quò me uertam. uolo Dolabellæ ualde deſideran= ti. non reperio quid: & ſimul αἰδέομαι Τρῶας: neq;, ſi aliquid, potero μέμψιν effugere. aut ceſſandum igi tur, aut aliquid excogitandum. ſed quid hæc leuia cu ramus? Attica mea, obſecro te, quid agit? quæ me ual= de angit. ſed crebro reguſto tuas literas: in his acquie ſco: tamen expecto nouas. Brinnij libertus cohæres noſter ſcripſit ad me uelle, ſi mihi placet, cohæredes, & Sabinum Albium ad me uenire. id ego planè nolo. hæreditas tanti non eſt. & tamen obire auctionis diem facile poterunt (eſt enim III. Id.) ſi me in Tuſculano poſtridie Non. mane conuenerint. quòd ſi laxius uolent proferre diem, poterunt uel biduū, uel triduū, uel ut uidebitur: nihil. n. intereſt. quare, niſi iam profecti ſunt, retinebis homines. De Bruto ſiquid erit, de Cæſare ſi= quid ſcies prætereа, ſcribes. Illud etiā atq; etiā cōſideres uelim, placeat ne tibi mitti ad Varronē, quod ſcripſimus: etſi etiā ad te aliquid pertinet: nā ſcito te ei dialogo ad= iunctū eſſe tertiū. opinor igitur cōſideremus. etſi nomi= na iā facta ſunt: ſed uel induci, uel mutari poſſunt.

QVID agit, obſecro te, Attica noſtra? nam triduo abs te nullas acceperam: nec mirum: nemo enim uenerat: nec fortaſſe cauſa fuerat. itaque, ipſe quid

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

scriberem, non habebam. quo autem die has Valerio dabam, expectabam aliquem meorum: qui si uenisset, & à te quid attulisset, uidebam non defuturũ, quid scriberem. nos cum flumina, & solitudinem sequeremur, quo facilius sustentare nos possemus, pedem è uilla adhuc egressi non sumus: ita magnos, & assiduos imbres habebamus. illam Academicen σύνταξιν totam ad Varronem traduximus: modo fuit Catuli, Luculli, Hortensij. deinde, quia παρὰ τὸ πρέπον uidebatur, quòd erat hominibus non ignota, non illa quidem ἀπαιδευσία, sed in his rebus ἀτριψία, simulac ueni ad uillam, eosdẽ illos sermones ad Catonẽ, Brutumq; trãstuli.

ECCE tuæ literæ de Varrone. nemini uisa est aptior Ἀντιοχεία ratio. sed tamen uelim scribas ad me primũ placeat ne tibi aliquid ad illum: deinde, si placebit, hoc ne potissimum. Quid Seruilia, iam ne uenit? Brutus ecquid agit, ecquando? de Cæsare quid auditur? ego ad Nonas, quemadmodum dixi. tu cum Pisone siquid poteris. de VI. expectabam Roma aliquid. non impetrassem igitur aliquid tuis. nunc eadem illa, quid Brutus cogitet, aut si aliquid egit, & quid à Cæsare. sed q̃d ista, quæ minus curo? Attica nostra quid agat, scire cupio. & si tuæ literæ (sed iam nimis ueteres sunt) recte sperare iubent. tamen expecto recens aliquid.

VIDES, propinquitas quid habet. nos uero conficiamus hortos. colloqui uidebamur, in Tusculano cum essem: tanta erat crebritas literarum: sed id quidem iam erit. ego interea admonitu tuo perfeci sanè argutulos libros ad Varronem: sed tamen expecto, quid ad ea, quæ scripsi ad te: primum qui intellexeris eum desiderare à me,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

cum ipse homo πολυγραφώτατος nunquam me lacessis set: deinde quem ζηλοτυπεῖν multo Hortensium minus, aut eos, qui de Rep. loquuntur. planè hoc mihi expli= ces uelim: in primis, maneas ne in sententia, ut mittam ad eũ, quæ scripsi: an nihil necesse putes. sed hæc coràm.

COMMODVM discesserat Hilarus librarius IIII. Cal. cui dederam literas ad te, cum uenit tabellarius cum tuis literis pridie datis, in quibus illud mihi gratis simum fuit, quòd Attica nostra rogat te, ne tristis sis, quodq; tu ἀκίνδυνα esse scribis. Ligarianam, ut ui= deo, præclare auctoritas tua commendauit: scripsit e= nim ad me Balbus, ac Oppius, mirifice se probare, ob eamq; causam ad Cæsarem meam se oratiunculam mi= sisse. hæc igitur idem tu mihi antea scripseras. In Varrone ista causa me non moueret, ne uiderer φιλένδοξος: sic enim constituebam, neminem includere in dialogos eorum, qui uiuerent: sed quia scribis & de= siderari à Varrone, & magni illum æstimare, eos con feci, & absolui, nescio quàm bene, sed ita accurate, ut nihil posset supra. Academicam omnem quæstionem libris quatuor. in eis, quæ erant contra ἀκαταληψίαν, præclare collecta ab Antiocho, Varroni dedi: ad ea ip= se respondeo: tu es tertius in sermone nostro. si Cottà, & Varronem fecissem inter se disputanteis, ut à te pro ximis literis admoneor, meum κωφὸν πρόσωπον esset, hoc in antiquis personis suauiter fit, ut & Heraclides in multis, & nos sex de Rep. libris fecimus. sunt etiam de oratore nostri tres, mihi uehementer probati. in eis quo= que eæ personæ sunt, ut mihi tacendum fuerit: Cras= sus enim loquitur, Antonius, Catulus senex, C. Iulius

frater Catuli, Cotta, Sulpitius. puero me hic sermo inducitur, ut nullæ esse possent partes meæ. quæ autem his temporibus scripsi, Ἀριστοτέλειον morem habent, in quo sermo ita inducitur cæterorum, ut penes ipsum sit principatus. ita confeci quinque libros περὶ τελῶν, ut Epicurea L. Torquato, Stoica M. Catoni, περιπατητικὰ M. Pisoni daremus. ἀζηλότυπον id fore putaram, quòd omnes illi decesserant. hæc Academica, ut scis, cum Catulo, Lucullo, Hortensio contuleram. sanè in personas non cadebant: erant enim λογικώτερα, quàm ut illi de ijs somniasse unquã uiderentur. itaque, ut legi tuas de Varrone, tanquã ἕρμαιον arripui. aptius esse nihil potuit ad id philosophiæ genus, quo ille maxime mihi delectari uidetur, measq; parteis, ut non sim consecutus, ut superior mea causa uideatur: sunt enim uehementer πιθανὰ Antiochia, quæ diligenter à me expressa acumen habent Antiochi, nitorem orationis nostrum, si modo is est aliquis in nobis. sed tu, dandos ne putes hos libros Varroni, etiam atque etiam uidebis. mihi quædam occurrunt, sed ea coràm.

À CAESARE literas accepi consolatorias, datas prid. Cal. Maij Hispali. De Vrbe augenda quid sit promulgatum, non intellexi. id sanè scire uelim. Torquato nostra officia grata esse facile patior: eaq; augere non desinam. De uxore Tuberonis, & priuigna, neq; possum iam abdere (est enim res peruulgata) neq; Tuberonem uolo defendere: mirifice est enim φιλαίτιος. theatrum quidem sanè bellum habuisti. ego, & si hoc loco facillime sustentor, tamen te uidere cupio, itaq;, ut con=

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

ſtitui, adero. Fratrem credo à te eſſe conuentum. ſci re igitur ſtudeo, quid egeris. de fama nihil ſanè laboro. & ſi ſcripſeram ad te tunc ſtulte. nihil melius curandũ enim nobis eſt, atq; hoc, in omni uita ſua quenq; à recta conſciẽtia tranſuerſum unguem nõ oportere diſcedere. uiden, quàm φιλοσόφως? an tu nos fruſtra exiſtimas hæc in manibus habere? δεδῆχθαι te nollem, quod nihil erat: redeo enim rurſus eodem. quicquam ne me putas curare in toto, niſi ut ei ne deſim? id ago ſcilicet ut iudicia uidear tenere: μὴ γὰρ αὐτοῖς. uellem tam domeſtica ferre poſſem, quàm iſta contẽnere. putas autem me uoluiſſe aliquid, quod perfectum non ſit? non licet ſcilicet ſententiam ſuam: ſed tamen, quæ tum acta ſunt, non poſſum non probare: & tamen non curare pulchre poſſum, ſicuti facio. ſed nimiũ multa de nugis.

AD Hircium dederam epiſtolam ſanè grandem, quam ſcripſeram proxime in Tuſculano. huic, quam tu mihi miſiſti, reſcribam alias: nunc alijs malo. quid poſſum de Torquato, niſi aliquid à Dolabella? quod ſimulac, continuo ſcietis. expectabam hodie, aut ſummum cras ab eo tabellarios: qui ſimulac uenerint, mittentur ad te. à Quinto expecto: proficiſcens enim è Tuſculano VIII. Cal. ut ſcis, miſi ad eum tabellarios. nunc ad rem ut redeam, INHIBERE illud tuũ, quod ualde mihi arriſerat, uehementer diſplicet: eſt enim uerbum totum nauticum. quanq̃ id quidem ſciebam: ſed arbitrabar ſuſtineri remos, cũ inhiberi eſſent remiges iuſſi. id nõ eſſe eiuſmodi didici heri, cum ad uillam noſtram nauis appelleretur: nõ.n. ſuſtinent, ſed alio modo remigãt. id ab ἐποχῆς remotiſſimũ eſt. quare facies, ut ita ſit

in libro, quemadmodum fuit. dices hoc idem Varro=
ni, si forte mutauit. nec est melius quicquam, quàm
ut Lucullus sustineat currum, ut bonus sæpe agitator,
equosq́;. semperq́; Carneades προβολὴν pugilis, & re
tentionem aurigæ similem facit ἐποχῇ. inhibitio au=
tem remigum motum habet, & uehementiorem qui=
dem, remigationis nauem conuertentis ad puppim. ui
des quanto hoc diligentius curem, quàm aut de rumo=
re, aut Pollione. De Pansa etiam, siquid certius: cre
do enim palàm factum esse De Critonio, siquid es=
set. certe ne de Metello, & Balbino? dic mihi, placet
ne tibi primum edere iniussu meo? hoc ne Hermodorus
quidem faciebat, is, qui Platonis libros solitus est di=
uulgare, ex quo λόγοισιν Ἑρμόδωρος. quid illud? re=
ctum ne existimas cuiquam quicquam ante, quàm Bru=
to? cui te auctore προσφωνῶ: scripsit enim Balbus
ad me, se à te quintum de finibus librum descripsisse:
in quo non sanè multa mutaui, sed tamen quædam.
tu autem commode feceris, si reliquos continueris, ne
& ἀδιόρθωτα habeat Balbus, & ἕωλα Brutus. sed
hæc hactenus, ne uidear περὶ μικρὰ σπουδάζειν. etsi
nunc quidem maxima mihi sunt hæc: quid est enim a=
liud? Varroni quidem quæ scripsi te auctore, ita prope
ro mittere, ut iam Romam miserim describenda. ea si
uoles, statim habebis: scripsi enim ad librarios, ut fieret
tuis, si tu uelles, describendi potestas. ea uero continebis,
quoad ipse te uideam. quod diligentissime facere soles,
cum à me tibi dictum sit. quomodo autem fugit me ti
bi dicere? mirifice Cerelia, studio uidelicet philosophiæ
flagrans, describit à tuis. istos ipsos de finibus habet.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

ego autem tibi confirmo (poſſum falli, ut humanus) à me non habere : nunquam enim ab oculis meis abfuerunt. tantum porrò aberat, ut binos ſcriberent : uix ſingulos confecerunt. tuorum tamen eo nullum delictum arbitror, idemq; te uolo exiſtimare : à me enim præter miſſum eſt, ut dicerem eos exire nō dum uelle. hui quandiu de nugis : de re enim nihil habeo, quod loquar. De Dolabella tibi aſſentior. cohæredes, ut ſcribis, in Tuſculano. De Cæſaris aduentu, ſcripſit ad me Balbus, non ante Cal. Sext. De Attica optime, quòd leuius, ac lenius, & quòd fert εὐκόλως. Quod autem de illa noſtra cogitatione ſcribis, in qua nihil tibi credo ea, quæ noui : ualde probo hominem, domum, facultates. quod caput eſt, ipſum non noui, ſed audio laudabilia de Scrofa: etiam proxime accedit, ſiquid hoc ad rem. εὐγενέστερος eſt etiam, quàm pater. coràm igitur, & quidem propenſo animo ad probandum : accedit enim, ꝙ patrem (ut ſcire te puto) plus etiam, quàm non modo tu, ſed quàm ipſe ſcit, amo, idq; & merito, & iandiu.

D E V A R R O N E, non ſine cauſa, quid tibi placeat, tam diligenter exquiro . occurrunt mihi quædam : ſed ea coràm . te autem ἀσμενέστατα intexui, faciamq; id crebrius : proximis enim tuis literis primum te id nō nolle cognoui. De Marcello ſcripſerat ad me Caſſius antea, τὰ κατὰ μέρος Seruius. rem acerbam. ad prima redeo. ſcripta noſtra nuſquā malo eſſe, quàm apud te, ſed ea tum foras dari, cum utrique noſtrum uidebitur. ego & librarios tuos culpa libero, neque te accuſo, & tamen aliud quiddam ad te ſcripſeram, Cereliam quædam habere, quæ niſi à te non potuerit. Balbo

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

quidem intelligebam satisfaciendum fuisse: tantum nolebam, aut obsoletum Bruto, aut Balbo inchoatum dari. Varroni, simulac te uidero (si tibi uidebitur) mittam. quid autem dubitarim, cum uidero te, scies. Attributos quòd appellas, ualde probe. te de prædio Auiæ exerceri, moleste fero. De Bruto nostro perodiosum: sed uita fert. mulieres autẽ uix satis humane, quæ inimico animo ferant, cum utraque officio pareat. Tullium scribam, nihil fuit, ꝙ appellares: nam tibi mandassem, si fuisset: nihil enim est apud eum positũ nomine uoti. sed est quiddam apud illum meum. id ego in hàc rem statui conferre. itaq; & ego recte tibi dixi, ubi esset, & tibi ille negauit. hoc quoq; ipsum continuo adoriamur. locum hominibus non sanè probo, quòd est desertior: sed habet εὐλογίαν. uerũ hoc quoq;, ut censueris, quippe qui omnia. ego, ut constitui, adero, atq; utinam tu quoq; eodem die. sin quid, multa enim, utiq; postridie: etenim cohæredes: à queis sine te opprimi malitia est. Alteris iam literis nihil ad me de Attica: sed id quidem mihi in optima spe pono. illud accuso, non te, sed illam ne salutem quidem. at tu & illi, & Piliæ plurimam. nec me tamen irasci iudicaris. Epistolam Cæsaris misi, si minus legisses.

ANTEMERIDIANIS tuis literis heri statim rescripsi: nunc respondebo uespertinis. Brutus mallem me accerseret: nam & æquius erat, cum illi iter instaret & subitum, et longum: & mehercule nunc, cum ita simus affecti, ut non possimus planè simul uiuere (intelligis enim profecto quo maxime posita sit συμβίωσις) facile patiebar nos potius Romæ unà esse, quàm in Tusculano. libri ad Varronem non morabantur, sunt enim de-

fecli, ut uidisti: tantum librariorum menda tolluntur. de quibus libris scis me dubitasse: sed tu uideris. item, quos Bruto mittimus, in manibus habēt librarij. Mea mandata (ut scribis) explica. quanquam ista retentione omneis ait uti Trebatius: quid tu istos putas? nosti domum, quam confice εὐλόγως. incredibile est, quàm ego ista non curem. omni tibi asseueratione affirmo, quod mihi credas uelim, mihi maiori offensioni esse, quàm delectationi possessiunculas meas: magis enim doleo, me non habere cui tradam, q̃ habere, qui utar. atq; illud Trebatius se tibi dixisse narrabat. tu autem ueritus es fortasse, ne ego inuitus audirem. fuit id quidem humanitatis: sed, mihi crede, iam ista non curo. quare da te in sermonem, & perseca, & confice, excita, compella, loquere, ut te cum illo Sceua loqui putes. ne existimes eos, qui nō debita consectari soleant, quod debeatur, remissuros. de die tantum uideto, & id ipsum bono modo.

QVID est, quod Hermogenes mihi Clodius Andromenem sibi dixisse, se Ciceronem uidisse Corcyræ? ego enim audita tibi putaram. nil igitur ne ei quidem literarum? an non uidit? facies ergo, ut sciam. Quid tibi ego de Varrone rescribam? quatuor διφθέραι sunt in tua potestate. quod egeris, id probabo: nec tamen αἰδέομαι Τρῶας: quid enim? sed ipsi quàm res illa probaretur, magis uerebar. sed quoniam tu suscipis, in alteram aurem.

DE RETENTIONE, rescripsi ad tuas accurate literas scriptas. conficies igitur, & quidem sine ulla dubitatione, aut retractatione. hoc fieri & oportet, & opus est. De Andromene, ut scribis, ita putaram: scisses

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

enim, mihiq; dixiſſes. tu tamen ita mihi de Bruto ſcribis, ut de te nihil. quando autem illum putas? nam ego Romam prid. Id. ita uolui Bruto ſcribere: ſed quoniam tu te legiſſe ſcribis, fui fortaſſe ἀσαφέστερος, me ex tuis literis intellexiſſe, nolle eum me quaſi proſequendi ſui cauſa Romam nunc uenire. ſed quoniā iam adeſt meus aduentus, fac quæſo, nequid eum Idus impediant, quo minus ſuo cōmodo in Tuſculano ſit: nec enim ad tabulam eum deſideraturus eram: in tali enim negotio cur tu unus non ſatis es? ſed ad teſtamentū uolebam: quod iam malo alio die, ne ob eam cauſam Romam ueniſſe uidear. ſcripſi igitur ad Brutum, iam illud, quod putaſſem, Idibus nihil opus eſſe. uelim ergo totum hoc ita gubernes, ut ne minima quidem re ulla Bruti commodum impediamus. Sed quid eſt tandem, quod perhorreſcas, quia tuo periculo iubeam libros dari Varroni? etiam nunc ſi dubitas, fac, ut ſciamus: nihil eſt enim illis elegantius. uolo Varronem, præſertim cum ille deſideret: ſed eſt, ut ſcis δεινὸς ἀνὴρ, τάχακεν καὶ ἀναίτιον αἰτιόωτο. ita mihi ſæpe occurrit uultus eius, querentis fortaſſe uel hoc, meas parteis in his libris copioſius defenſas eſſe, quàm ſuas: quod mehercule intelliges non eſſe, ſiquando in Epeirum ueneris: nam nunc Alexionis epiſtolis cedimus: ſed tamen ego non deſpero probatum iri Varroni: & id, quoniam impenſam fecimus in macrocola, facile patior teneri. ſed etiam atq; etiam dico, tuo periculo fiet. quare, ſi addubitas, ad Brutum tranſeamus: eſt enim is quoque Antiochius. ὁ Academiam uolaticam, & ſui ſimilem, modo huc, modo illuc. ſed, quæſo, epiſtola mea ad Varronem ualde ne tibi

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

placuit? male mihi sit, si unquam quicquam tam enitar. at ego ne Tironi quidem dictaui, qui totas περιοχὰς persequi solet, sed Spinthero syllabatim. De Virgilij parte ualde probo. sic ages igitur. & quidem id erit primum, proximum Clodiæ. quòd si neutrum, metuo, ne turbem, & irruam in Drusum. intemperãs sum in eius rei cupiditate, quam nosti. itaq; reuoluor identidem in Tusculanum: quiduis enim potius, quàm ut non hac æstate absoluatur. ego, ut tempus est nostrum, locum habeo nullum, ubi facilius esse possim, quàm Asturæ. sed quia qui mecum sunt, credo, quòd mœstitiam meam non ferunt, domum properant: & si poteram remanere, tamen, ut scripsi tibi, proficiscar hinc, ne relictus uidear. quò autem Lanuuio? conor equidem in Tusculanum: sed faciam te statim certiorem. tu literas conficies. equidem, credibile non est, quantum scribam die: quin etiam noctibus: nihil est enim somni. heri etiam effeci epistolam ad Cæsarem. tibi enim placebat: quam non fuit malum scribi, si forte opus esse putares. ut quidem nunc est, nihil sanè est necesse mittere, sed id quidẽ, ut tibi uidebitur: mittã tamen ad te exemplum fortasse Lanuuio, nisi forte Romam: sed cras scies.

EPISTOLAM ad Cæsarem, nobis uero semper rectissime placuit, ut isti ante legerent: aliter enim fuissemus & in hos inofficiosi, & in nosmet ipsos, si illũ offensuri fuimus, penè periculosi. isti autem ingenue, mihiq; gratum, quòd, quid sentirent, non reticuerunt: illud uero uel optime, quòd ita multa mutari uolunt, ut mihi de integro scribendi causa non sit. quanquam de Parthico bello quid spectare debui, nisi quod illum

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

uelle arbitrabar? quod enim aliud argumentum episto
læ nostræ, nisi κολακία fuit? an, si ea, quæ optima puta=
ram, suadere uoluissem, oratio mihi defuisset? totis igi=
tur literis nihil opus est: ubi enim ἐπίτευγμα magnum
nullum fieri possit, ἀπότευγμα uel non magnũ molestum
futurum sit, quid opus est παρακινδυνεύειν? præsertim
cum illud occurrat, illum, cũ antea nihil scripserim, exi=
stimaturum, me, nisi toto bello cõfecto, nihil scripturum
fuisse. atq; etiam uereor, ne putet me hoc quasi Catonis
μείλιγμα esse uoluisse. quid quæris? ualde me pœnite=
bat: nec in hac quidem re, quicquam magis ut uellem,
accidere potuit, quàm quòd σπουδὴ nostra non est pro=
bata. incidissemus etiam in illos, in eis in cognatũ tuum.
sed redeo ad hortos. planè illuc te ire, nisi tuo magno
commodo, nolo: nihil enim urget. quicquid erit, operam
Faberio ponamus. de die tamen auctionis, siquid scies.
eum, qui è Cumano uenerat, quòd & planè ualere At=
ticam nuntiabat, & literas se habere aiebat, statim ad
te misi. Hortos quoniam hodie eras inspecturus, quid
uisum tibi sit, cras scilicet. De Faberio autem, cum ue
nerit. De epistola ad Cæsarem (iurato mihi crede)
non possum. nec me turpitudo deterret, & si maxime
debebat: quàm enim turpis est assentatio, cum uiuere
ipsum turpe sit nobis? sed, ut cœpi, non me hoc turpe
deterret: ac uellem quidem (essem enim, qui esse debe=
bam) sed in mentem nihil uenit: nam quæ sunt ad Ale
xandrum hominum eloquentium, & doctorum suasio=
nes, uides quibus in rebus uersentur. adolescentem incen
sum cupiditate uerissimæ gloriæ, cupientem sibi aliquid
consilij dari, quod ad laudem sempiternam ualeret, co=

hortantur ad decus. non deeſt oratio. ego quid poſſum? tamen neſcio quid è quercu exculpſeram, quod uideretur ſimile ſimulacri. in eo quòd nonnulla erant paulo meliora, quàm ea, quæ fiunt, & facta ſunt, reprehenduntur: quod me minime pœnitet: ſi enim perueniſſent iſtæ literæ; mihi crede, nos pœniteret. quid? tu non uides, ipſum illum Ariſtotelis diſcipulũ ſummo ingenio, ſumma modeſtia, poſteaquam Rex appellatus ſit, ſuperbum, crudelem, immoderatum fuiſſe? quid tu hunc de pompa, Quirini contubernalem, his noſtris moderatis epiſtolis lætaturum putas? ille uero potius non ſcripta deſiderat, quàm ſcripta non probet. poſtremo, ut uolet. abijt illud, quod tum me ſtimulabat, quod tibi dabam πρόβλημα ἀρχιμήδειον. multo mehercule magis nunc opto caſum illum, quàm tum timebam, uel quemlibet, niſi quid te aliud impediet, mihi optato ueneris. Nicias à Dolabella magno opere arceſſitus (legi enim literas) & ſi inuito me, tamen eodem me auctore profectus eſt. hoc manu mea.

C V M *quaſi alias res quærerem de philologis è Nicia, incidimus in Talnam. ille de ingenio nihil nimis. modeſtum, & frugi. ſed hoc mihi non placuit. ſe ſcire aiebat ab eo nuper petitam Cornificiam, Quinti filiam, uetulam ſanè, & multarum nuptiarum: non eſſe probatam mulieribus, quòd ita reperirent, rem non maiorem* D C C C. *hoc putaui te ſcire oportere. De hortis ex tuis literis cognoui, & Chryſippo. in uilla, cuius inſulſitatem bene noram, uideo nihil, aut pauca mutata. balnearia tamen laudat. maiora de minoribus ait hiberna effici poſſe. tecta igitur*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

ambulatiuncula addenda eſt: quam ut tantam faciamus, quantam in Tuſculano fecimus, propè dimidio minoris conſtabit iſto loco. ad id autem, quod uolumus, ἀφίδρυμα, nihil aptius uidetur, quàm lucus: quem ego noram, ſed celebritatem nullam tum habebat, nunc audio maximam. nihil eſt, quod ego malim. in hoc τὸν τύφον μου πρὸς θεῶν τροποφόρησον. reliquum eſt. ſi Faberius nobis nomen illud explicat: noli quærere quanti: Othonem uincas uolo. nec tamen inſaniturum illum puto: noſſe enim mihi hominem uideor. ita male autem audio ipſum eſſe tractatum, ut mihi ille emptor non eſſe uideatur: quid enim pateretur? ſed quid argumentor? ſi Faberianum explicas, emamus uel magno: ſin minus, ne paruo quidem poſſumus. Clodiam igitur, à qua ipſam ob eam cauſam ſperare uideor, quòd & multo minoris ſunt, & Dolabellæ nomen iam expeditum uidetur, ut etiam repræſentatione concludam. de hortis ſatis. Cras aut te, aut cauſam, quam quidem futuram Faberianam, ſed ſi poteris.

CICERONIS epiſtolam tibi remiſi. ò te ferreum, qui illius periculis non moueris. me quoq; accuſat. eam epiſtolam tibi miſiſſem. nam illam alteram de rebus geſtis eodem exemplo puto. in Cumanum hodie miſi tabellarium. ei dedi tuas ad Veſtoriũ, quas Pharnaci dederas. cõmodum ad te miſeram Demeã, cum Eros ad me uenit. ſed in eius epiſtola nihil erat noui, niſi auctionem biduum. ab ea igitur, ut ſcribis, & uelim confecto negotio Faberiano: quem quidem negat Eros hodie: cras mane putat. à te colendus eſt. iſtæ autem κολακίαι non longe abſũt à ſcelere. te, ut ſpero, perẽdie. ſicũde potes, erues

qui

qui decem legati Mumio fuerunt: Polybius non nominat. ego memini Albinum Consularem, & Sp. Mumium: uideor audisse ex Hortensio Tuditanum. sed in Libonis annali XIIII. annis post Prætor est factus Tuditanus, quàm Consul Mumius. non sanè quadrat. uolo aliquem Olympiæ, aut ubiuisnam πολιτικὸν σύλλογον, more Dicæarchi familiaris tui.

V. CAL. mane accepi à Demea literas pridie datas, ex quibus aut hodie, aut cras te expectare deberem. sed, ut opinor, idem ego, qui expecto tuum aduentum, morabor te: non enim puto tam expeditum Faberianum negotium futurum, etiam si est futurũ, ut non habeat aliquid moræ. cum poteris igitur: quoniam, etiam dum abes. Dicæarchi quos scribis libros, sanè uelim mihi mittas: addas etiam καταβάσεως. De epistola ad Cæsarem κέκρικα, atq; id ipsum, quod isti aiunt illum scribere, se nisi constitutis rebus non iturum in Parthos: idem ego suadebam in illa epistola: utrum liberet, facere posse, auctore me: hoc enim ille expectat uidelicet, neque est facturus quicquam, nisi de meo consilio. obsecro, abijciamus ista, & semiliberi saltem simus, quod assequemur & tacendo, & latendo. sed aggredere Othonem, ut scribis. confice mi Attice istam rem: nihil enim aliud reperio, ubi & in foro non sim, & tecum esse possim. quanti autem hoc, mihi uenit in mentem. C. Albanius proximus est uicinus. is ∞ iugerum de M. Pilio emit; ut mea memoria est, HS CXV. omnia scilicet nũc minoris: sed accedit cupiditas: in qua, præter Othonem, non puto nos ullum aduersarium habituros: sed eum ipsum tu poteris monere, facilius etiam,

ſi Canum haberes. o gulam inſulſam. pudet me pa=
tris. reſcribes, ſiquid uoles.

A LTERAM à te epiſtolam cum hodie accepiſſem, uo
lui te una mea contentū. Tu uero age, quod ſcribis, de
Faberio: in eo enim totum eſt poſitum id, quod cogita
mus. quæ cogitatio ſi non incidiſſet (mihi crede iſtuc, ut
cætera) non laborarem. quam ob rem, ut facis (iſtuc. n.
addi nihil poteſt) urge, inſta, perfice. Dicæarchi περὶ
ψυχῆς utroſque uelim mittas, & καταβάσεως. τριπολι
τικὸν non inuenio, & epiſtolam eius, quam ad Ariſtoxe
num miſit. treis eos libros maxime nunc uellem: apti
eſſent ad id, quod cogito. Torquatus Romæ eſt. iuſſi,
ut tibi daretur. Catulum, & Lucullum, ut opinor, an=
tea. his libris noua procemia ſunt addita, quibus eorum
uterque laudatur. eas literas uolo habeas. & ſunt quæ
dam alia. & quod ad te de decem legatis ſcripſi, parū
intellexti, credo, quia διὰ σημείων ſcripſeram: de C. Tu
ditano enim quærebam, quem ex Hortenſio audieram
fuiſſe in decem. eum uideo in Libonis Prætorem L. Po=
pilio P. Rupilio Coſs. annis XIIII ante, q̃ Prætor fa=
ctus eſt, legatus eſſe potuiſſet: niſi admodum ſero Quæ
ſtor eſt factus: quod non arbitror: uideo enim, Curu=
les magiſtratus eum legitimis annis perfacile cepiſſe.
Poſthumium autem, cuius ſtatuam in Iſthmo meminiſſe
te dicis, ſciebam fuiſse. is autem eſt, qui cum Lucullo
fuit, quem tu mihi addidiſti. ſanè ad illum σύλλογον
perſonam idoneam. uidebis igitur, ſi poteris, cæteros,
ut poſſimus πομπεῦσαι καὶ τοῖς προσώποις. negligen
tiam miram. ſemel ne putas mihi dixiſſe Balbum, & Fa
berium, profeſſionem relatam? quin etiam eorum iuſſu

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

miseram, qui profiteretur: ita enim oportere dicebant. professus est Philotimus libertus. nosti credo librarium: sed scribis, & quidem confectum. Ad Faberium, ut tibi placet, literas misi. cum Balbo autẽ puto te aliquid fecisse H. in Capitolio. in Virgilio mihi nulla est δυσωπία: nec enim eius causa sanè debeo. & si emero, quid erit, quod postulet? sed uidebis, ne is cum sit in Africa, ut Celius. De nomine tu uidebis cum Cuspio: sed, si Plãcus destinat, tum haberes difficultatem. te ad me uenire uterque nostrum cupit: sed ista res nullo modo relinquẽda est. Othonem ꝙ speras posse uinci, sanè bene narras. de æstimatione, ut scribis, cum agere cœperimus: & si nihil scripsit, nisi de modo agri. Cũ Pisone, siquid poterit. Dicæarchi librum accepi: καταβάσεως expecto. negotium dederis. reperies ex eo libro, in quo sunt S. C. Cn. Cornelio, & L. Coss. de Tuditano autem, quod putas, εὔλογον est, tum illum, quoniam fuit ad Corinthũ: non enim temere dixit Hortensius, aut Quæstorẽ, aut Tribunũ mil. idq; potius fuisse credo. sed tu de Antiocho scire poteris. uide etiã, quo anno Quæstor, aut Tribunus mil. fuerit: si neutrum, eodẽ in præf. aut cõtuber. fuerit, modo fuerit in eo bello. De Varrone loquebamur. lupus in fabula: uenit. n. ad me, & quidẽ id temporis, ut retinẽdus esset: sed ego ita egi, ut nõ scinderẽ penulã: memini enim tui: & multi erãt, nosq; imparati. quid refert? paulo post C. Capito cum T. Carrinate. horum ego uix attigi penulam: tamẽ remanserunt. cecidit belle. sed casu sermo à Capitone de Vrbe augenda, à ponte Muluio Tyberim duci secundum montes Vaticanos, campum Martium co-

ædificari, illum autem campum Vaticanum fieri quasi Martium campum. quid ais, inquam? at ego ad tabulam, ut si recte possem Scapulanos hortos. caue facias, inquit: nam ista lex perferetur: uult enim Cæsar: audire, me facile passus sum: fieri autem, moleste fero. sed tu quid ais? quanquam quid quæro? nosti diligentiam Capitonis in rebus nouis perquirendis: non cõcedit Camillo. facies igitur me certiorem de Idibus: ista enim me res adducebat: eò adiunxeram cæteras: quas consequi tamen biduo, aut triduo post facile potero. te tamen in uia confici minime uolo. quin etiam Dionysio ignosco. de Bruto quod scribis, feci, ut ei liberum esset, quod ad me attineret: scripsi enim ad eum heri Idibus Maij, eius opera mihi nihil opus esse. Asturam ueni VIII. Cal. Iul. uitandi enim caloris causa Lanuuij tres horas acquieueram. tu uelim, si graue non erit, efficias, ne ante Nonas mihi illuc ueniendum sit. id potes per Egnatium Maximum. illud in primis cum Publilio me penè absente conficies. de quo quæ fama sit, scribes. id populus curat scilicet. non mehercule arbitror: etenim hæc decantata erat fabula: sed complere paginam uolui. quid plura? ipse enim adsum, nisi quid tu prorogas: scripsi enim ad te de hortis. O rem indignam. gentilis tuus Vrbem auget: quam hoc biennio primum uidit: & ei parum magna uisa est, quæ etiam ipsum capere potuerit. hac de re igitur expecto literas tuas. Varroni scribis, te, simulac uenerit. dati igitur iam sunt, nec tibi integrum est, hui si scias quanto periculo tuo: aut fortasse literæ meæ te retardarunt, sed eas nondum legeras, cum has proximas

ſcripſiſti. ſcire igitur aueo, quomodo res ſe habeat.

DE Bruti amore, ueſtráq; ambulatione, & ſi mihi nihil noui affers, ſed idem, quod ſæpe, tamen hoc audio libentius, quo ſæpius, eóq; mihi iucundius eſt, quòd tu eo lætaris, certiusq; eo eſt, quod à te dicitur. Has alteras hodie literas. de Xenonis nomine, et de Epeiroticis XL. nihil poteſt fieri nec commodius, nec aptius, quàm ut ſcribis. id erat locutus mecum eodem modo Balbus minor. noui nihil ſanè, niſi Hircium cum Quinto acerrime pro me litigaſſe, omnibus eum locis facere, maximéq; in conuiuijs: cum multa de me, tum redire ad patrem. nihil autem habeo ἀξιοπίστως dici, quàm alieniſſimos nos eſſe à Cæſare: fidem nobis habendam non eſſe, me uero etiam cauendum φοβερὸν ἦν, niſi uiderem ſcire Regem, me animi nihil habere: Ciceronem uero meum uexari, ſed id quidem arbitratu ſuo.

Laudationem Porciæ gaudeo me ante dediſſe Leptæ tabellario, quàm tuas acceperim literas. eam tu igitur, ſi me amas, curabis, ſi modo mittetur, iſto modo mittendam Domitio, & Bruto. De gladiatoribus, de cæteris, quæ ſcribis ἀνεμοφόρητα, facias me quotidie certiorem uelim, ſi tibi uidetur, appelles Balbum, & Offilium de auctione proſcribenda. equidem locutus ſum cum Balbo. placebat puto conſcripta habere Offilium omnia. habet & Balbus. ſed Balbo placebat, propinquum diem, & Romæ: ſi Cæſar moraretur, poſſe in diem diem differri. ſed is quidem adeſſe uidetur. totũ igitur conſidera: placet enim Veſtorio.

ANTE lucem cum ſcriberem contra Epicureos, de eodem oleo, & opera exaraui neſcio quid ad te, & ante

lucem dedi. deinde cum ſomno repetito ſimul cum ſole experrectus eſſē, datur mihi epiſtola à ſororis tuæ filio, quam ipſam tibi miſi, cuius eſt principium non ſine maxima contumelia, ſed fortaſſe οὐκ ἐπέστησεν. eſt autem ſic. EGO enim non probo quicquid non belle in te dici poteſt. poſſe uult in me multa dici non belle, ſed ea ſe negat approbare. hoc quicquam pote eſſe impurius? iam cætera leges (miſi enim ad te) iudicabiſq́;. Bruti noſtri quotidianis, aſſiduiſq́; laudibus, quas ab eo de nobis haberi permulti mihi renuntiauerūt, commotum

* iſtum aliquando, ſcripſiſti aliquid ad me, credo, et ad te: idq́; ut ſciam, facies: nam ad patrem de me quid ſcripſerit, neſcio. de matre quā pie? VOLVERAM, inquit, ut quamplurimum tecum eſſem, conduci mihi domum: & id ad te ſcripſerā: neglexiſti. ita minus multum unà erimus: nam ego iſtam domū uidere non poſſum: qua de cauſa, ſcis. Hanc autem cauſam pater odium matris eſſe dicebat. nunc me iuua mi Attice conſilio, πότερον δίκας τεῖχος ὕψιον, id eſt utrum aperte hominem aſperner, ac reſpuam ἢ σκολιᾶς ἀπάτας: ut enim Pindaro, ſic δίχα μοι νόος ἀτρέκειαν εἰπεῖν. omnino moribus meis illud aptius, ſed hoc fortaſſe tēporibus. tu autē, quod ipſe tibi ſuaſeris, idē mihi perſuaſū putato.

E QVIDEM uereor maxime, ne in Tuſculano opprimar. in turba hæc eſſent faciliora. utrum igitur Aſturæ? quid Cæſar ſubito? iuua me, quæſo, conſilio: utar eo, quod tu decreueris.

O INCREDIBILEM uanitatem: ad patrem domo ſibi carendum propter matrem plenam pietatis. hic autem iam langueſcit, et ait tibi illum iure iratū: ſed utar

tuo consilio : σκολιὰ enim tibi uideo placere. Romam,
ut censes, ueniam, sed inuitus ; ualde enim in scribendo
hæreo . Brutum, inquis, eadem . scilicet : sed nisi hoc es=
set, res me ista non cogeret : nec enim inde uenit , unde
mallem : neq; diu abfuit : neq; ullam literam ad me. sed
tamẽ scire aueo, qualis ei totius itineris summa fuerit.
Libros mihi, de quibus ad te antea scripsi, uelim mittas,
* & maxime φαίδρου περὶ θεῶν & ΓΛΑΙΔΟC. ita
ne nuntiat Brutus illum ad bonos uiros εὐαγγέλια ? sed
ubi eos? nisi forte se suspendit. hic autem, ut fultum est.
ubi igitur φιλοτέχνημα illud tuum, quod uidi in Parthe=
none? Alam, & Brutum . sed quid faciant ? illud opti=
me, q ne is quidem, qui omniũ flagitiorum auctor, bene
de nostro . at ego uerebar, ne etiam Brutus eum dilige=
ret : ita enim significarat ijs literis, quas ad meas. at uel
lem aliquid degustasse de fabulis . sed coràm, ut scribis.
& si quid mihi auctor es, aduolo ne, an maneo? equidem
& in libris hæreo, & illum hic excipere nolo, ad quem,
ut audio, pater hodie ad saxa Acrimonia. mirum, quàm
inimicus ibat, ut ego obiurgarem. sed ego ipse κέκφομαι:
itaq; posthac . tu tamen uide, quid de aduentu meo cen
seas, & τὰ ὅλα . cras, si perspici potuerint , mane sta=
tim, ut sciam . ego uero Quinto epistolam ad sororem
misi, cum ille quereretur filio cum matre bellum , & se
ob eam causam domo cessurum filio diceret . dixi, illum
commodas ad matrem literas, ad te nullas . ill: alterum
mirabatur : de te autem suam culpam , quòd sæpe gra
uiter ad filium scripsisset de tua in illum iniuria . quod
autem relanguisse se dicit , ego ei tuis literis lectis
σκολιαῖς ἀπάταις significaui me non fore : tum enim

* mentio Canal. omnino, si id consilium placeret, es=
set necesse. sed, ut scribis, ratio est habenda grauitatis,
& utriusque nostrum idem consilium esse debet: & si
in mea grauiores iniuriæ, & certe notiores. si uero eti=
am Brutus aliquid afferet, nulla dubitatio est. sed co=
ràm: magna enim res, & multæ cautionis. cras igitur,
nisi quid à te commotus.

VENIT ille ad me, καὶ μάλα κατηφής. et ego, σὺ δέ=
τι σύννους? rogas, inquit? quòd iter instet, & iter ad bel
lum, idq́; tum periculosum, tum etiam turpe. quæ uis
igitur, inquam? æs, inquit, alienum, & tamen ne uiati=
cum quidem. hoc loco ego sumpsi quiddam de tua elo=
quentia: nam tacui. at ille, sed me maxime angit auun
culus. quidnã, inquam? ꝙ mihi, inquit, iratus est. cur
pateris, inquam? malo enim ita dicere, q̃ cur committis?
non patiar, inquit: causam .n. tollam. & ego, rectissi=
me quidem. sed, si graue nõ est, uelim scire, quid sit cau
sæ. quia, dum dubitabam, quam ducerem, non satisfa=
ciebam matri: ita ne illi quidem. nunc nihil mihi tanti
est. faciam, quod uolunt. feliciter uelim, inquam, teq́;
laudo. sed quãdo? nihil ad me, inquit, de tempore, quo
nia rem probo. at ego, inquam, censeo prius, q̃ profici=
scaris. ita patri quoq; morem gesseris. faciam, inquit,
ut censes. hic dialogus sic conclusus est. Sed heus tu,
diem meum scis esse III. Non. Ian. aderis igitur. scri
pseram iam. ecce tibi orat Lepidus, ut ueniam (opinor
Augures nihil habere) ad templum afflandum Saturni
ἀσπόνδου. uidebimus te igitur. ego uero utar proro=
gatione diei: tuq́; humanissime fecisti, qui me certiorẽ
feceris, atq; ita, ut eo tempore acciperem literas, quo non

expectarem, tuq; ut ab ludis scriberes. sunt omnino mihi quædam agenda Romæ: sed consequemur biduo post.

SVAVES tuas literas: & si acerba pompa: uerunta-men scire omnia nõ acerbum est, uel de Cotta. populum uero præclarum, quòd propter malum uicinum ne ui-ctoriæ quidẽ plauditur. Brutus apud me fuit: cui qui-dem ualde placebat, me aliquid ad Cæsarem. annueram, sed pompam uideret. tu tamen ausus es Varroni dare. expecto, quid iudicet. quando autem perleget? De Attica probo. est quiddam etiam animum leuari tum spectatione, tum etiam religionis opinione, & fama. Cottam mihi uelim mittas. Libonem mecum habeo, & habueram ante Cascã. Brutus mihi T. Ligarij uerbis nuntiauit, quòd appelletur L. Curfidius in oratione Li-gariana, erratum esse meum, sed, ut aiunt, μνημονικὸν ἁμάρτημα. sciebam, Curfidium pernecessarium Liga-riorum: sed eum uideo ante esse mortuum. da igitur quæso negotium Pharnaci, Antæo, Saluio, ut id nomen ex omnibus libris tollatur.

FVIT apud me Lamia post discessum tuum, epistolamq; ad me attulit missam sibi à Cæsare: quæ quanquam an-te data erat, q̃ ille Diocharinæ, tamen planè declarabat, illum ante ludos Romanos esse uenturum. in qua extre-ma scriptum erat, ut ad ludos omnia pararet, neùe cõ-mitteret, ut frustra ipse properasset. prorsus ex his lite-ris non uidebatur esse dubium, quin ante eam diem uen turus esset. itemq; Balbo, cum eam epistolam legisset, ui-deri Lamia dicebat. dies feriarum mihi additos uideo; sed quàm multos, fac, si me amas, sciam. de Babio pote ris, et de altero uicino Egnatio. Quod me hortaris, ut

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

eos dies consumam in philosophia explicanda: currentem tu quidem: sed cum Dolabella uiuendum esse istis diebus uides. quòd nisi me Torquati causa teneret, satis erat dierum, ut Puteolos excurrere possem, & ad tempus redire. Lamia quidem à Balbo (ut uidebatur) audiuerat, multos numos domi esse numeratos, quos oporteret quamprimum diuidi: magnum pondus argenti: auctionem, præter prædia, primo quoque tempore fieri oportere. scribas ad me uelim, quid tibi placeat. equidem, si ex omnibus esset eligendum, nec diligentiorem, nec officiosiorem facile delegissem Vestorio: ad quem accuratissimas literas dedi, quod idem te fecisse arbitror. mihi quidem hoc satis uidetur. tu quid dicis? unũ enim pungit, ne negligentiores esse uideamur. expectabo igitur tuas literas.

POLLEX quidem, ut dixerat, ad Idus Sext. ita mihi Lanuuij pridie Iduum præsto fuit, sed planè pollex, non index. cognosces igitur ex ipso. Balbum conueni: Le* pta enim de sua ui in curatione laborans, me ad eũ perduxerat. in eo autem Lanuino, quod Lepido tradidit. ex eo hoc primum. paulo ante acceperã eas literas, in quibus magnopere confirmat, ante ludos Romanos. legi epistolam. multa de meo Catone: quem sæpissime legendo se dicit copiosiorem factum: Bruti Catone lecto se sibi uisum disertum. ex eo cognoui cretionem Cluuij (ò Vestorium negligentem) liberam, testibus præsentibus sexaginta duobus. metuebam, ne ille arcessendus esset. nũc mittendum est, ut meo iussu cernat. idem igitur Pollex etiam de hortis Cluuianis egit cum Balbo liberalius: se enim statim ad Cæsarem scripturum: Cluuium autem

à T. Hordeonio legare & Terentiæ HS L ↀ ↀ ↀ, & sepulchro, multisq; rebus, nihil à nobis. subaccusa quæso Vestorium. quid minus probandũ, quàm Plotium unguentarium per suos pueros omnia tanto ante Balbo, illum mihi ne per meos quidem. De Cosinio doleo. dilexi hominem. Quinto delegabo, siquid æri meo alieno superabit, & emptionibus, ex quibus mihi etiã æs alienum faciendũ puto. De domo Arpini nihil scio. Vestorium, nil est, quod accuses: iam enim obsignata hac epistola, noctu tabellarius noster uenit, & ab eo literas diligenter scriptas attulit, & exemplum testamenti.

POSTEAQVAM abs te Agamemno, non ut uenirem (nam id quoque fecissem, nisi Torquatus esset) sed ut scriberem, tetigit, omisi ea, quæ in manibus habebam, abieci, quod iusseras edolaui. tu uelim è Pollice cognoscas rationes nostras sumptuarias: turpe est enim nobis illum, qualiscunque est, hoc primo anno egere. post moderabimur diligentius. idem Pollex remittendus est, ut ille cernat. planè Puteolos non fuit eundum, cum ob ea, quæ ad te scripsi, tum quòd Cæsar adest. Dolabella scribit, se ad me postridie Iduum. ò magistrum molestum. Lepidus ad me heri uesperi literas misit Antio: nam ibi erat: habet enim domum, quam nos uendidimus. rogat magnopere, ut sim Calendis in senatu, me & sibi, & Cæsari uehementer gratum esse facturum. puto equidem nihil esse: dixisset enim tibi fortasse aliquid Oppius, quoniam Balbus est æger. sed tamen malim uenire frustra, q̃ desiderari, si opus esset: moleste ferrem postea. itaq; hodie Anty, cras ante meridiem domi. tu uelim (nisi te impediuisti) apud nos prid. Cal.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

cum Pilia. Te ſpero cum Publilio confeciſſe. equidem Calendis in Tuſculanum recurram: me enim abſente omnia cum illis trãſigi malo. Quinti fratris epiſtolam ad te miſi, non ſatis humane illam quidem reſpondentem meis literis, ſed tamen quod tibi ſatis ſit, ut equidem exiſtimo. tu uidebis. Heri neſcio quid in ſtrepitu uideor exaudiſſe, cum diceres te in Tuſculanum uẽturum: quod utinam, iterum utinam, tuo tamen commodo. Lepta me rogat, ut, ſiquid ſibi opus ſit, accurram: mortuus enim Babulius. Cæſar opinor ex uncia, & ſi nihil adhuc. ſed Lepta ex triente. ueretur autem, ne non liceat tenere hæreditatem, ἀλόγως omnino, ſed ueretur tamen. is igitur ſi accierit, accurram: ſin minus, haud ante, quàm neceſſe erit. tu Pollicem, cum poteris.

L AVDATIONEM Porciæ tibi miſi correctam: ac eo properaui, ut, ſi forte aut Domitio filio, aut Bruto mitteretur, hæc mitteretur. id, ſi tibi erit cómodum, magnopere cures uelim. & uelim M. Varronis, & Lollij mittas laudationem, Lollij utiq;: nam illam legi: uolo tamen reguſtare: quædam enim uix mihi credo legiſſe. Atticæ primum ſalutem, quam equidem ruri eſſe arbitror. multam igitur ſalutem & Piliæ. De Tigellio, ſiquid noui. qui quidem, ut mihi Gallus Fabius ſcripſit, μέμψιν ἀναφέρει mihi quandam iniquiſſimam, me Phameæ defuiſſe, cum eius cauſam recepiſſem, quam quidem receperam contra pueros Octauios Cn. F. non libenter: ſed Phameæ cauſa uolebam: erat enim, ſi meminiſti, in Conſulatus petitione per te mihi pollicitus, ſiquid opus eſſet: quod ego perinde tuebar, ac ſi uſus eſſem. is ad me uenit, dixitq; iudicem operam dare ſibi conſtituiſſe eo die

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

ipso, quo de Sestio nostro lege Pompeia in consilium iri necesse erat: scis enim dies illorum iudiciorum præstitutos fuisse. respondi, non ignorare eum, quid ego deberem Sestio: quem uellet alium diem si sumpsisset, me ei nõ defuturum. ita tum ille discessit iratus. puto me tibi narrasse. non laboraui scilicet, nec hominis alieni iniustissimam iracundiam mihi curandam putaui. Gallo autem narraui, cum proxime Romæ fui, quid audissem, neq; nominaui Balbum minorem. habuit suum negotium Gallus, ut scribit. ait illum me animi conscientia, quòd Phameam destituissem, de se suspicari. quare tibi hactenus mando, de illo nostro, siquid poteris, exquiras. de me nequid labores. est bellum, aliquẽ libenter odisse, & quemadmodũ non omnibus seruire. etsi mehercule, ut tu intelligis, magis mihi isti seruiunt, si obseruare seruire est.

ADMONITVS quibusdam tuis literis, ut ad Cæsarem uberiores literas mitterem, instituerã, cum mihi Balbus nuper in Lanuino dixisset, se, & Oppium scripsisse ad Cæsarem, me legisse libros contra Catonem, & uehementer probasse. conscripsi de his ipsis libris epistolam Cæsari, quæ deferetur ad Dolabellam: sed eius exemplum misi ad Oppium, & Balbum, scripsiq; ad eos, ut tum deferri ad Dolabellam iuberent meas literas, si ipsi exemplum probassent. ita mihi rescripserunt, nihil unquam se legisse melius: epistolamq; meam iusserunt dari Dolabellæ. Vestorius ad me scripsit, ut iuberẽ mancipio dari seruo suo pro mea parte Hetereio cuidam fundum Brinnianum, ut ipse ei Puteolis recte mancipio dare posset. eum seruum, si tibi uidebitur, ad me mittes: opinor enim ad te etiam scripsisse Vestorium. De ad-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

uentu Cæsaris idem, quod à te, mihi scriptum est ab Oppio, et Balbo. Miror te nihil dum cum Tigellio, uel ut hoc ipsum quantum acceperit. prorsus aueo scire, nec tamen flocci facio. Quæris, quid cogitem de obuiā itione. quid censes, nisi Alsium? & quidem ad Murenam de hospitio scripserā. sed opinor cum Matio profectum. Sallustius igitur urgebitur. Scripto iam superiore uersiculo Eros mihi dixit, sibi Murenam liberalissime respondisse. eo igitur utamur: nam Silius culcitras nō habet. Dida autem (opinor) hospitibus totā uillam cōcessit.

AD Cæsarem quam misi epistolam, eius exemplum fugit me tum tibi mittere. nec id fuit, quod suspicaris, ut me puderet tui, ne ridicule Micillus. nec mehercule scripsi aliter, ac si πρὸς ἴσον ὅμοιόνque scriberem: bene enim existimo de illis libris, ut tibi cordi. itaque scripsi & ἀκολακεύτως, & tamen sic, ut nihil eum existimem lecturum libentius. De Attica nunc demum mihi est exploratum. itaque ei de integro gratulare. Tigellium totum mihi, & quidem quamprimum: nam pendeo animi. Narrabo tibi: Quintus cras, sed ad me, an ad te, nescio. mihi scripsit Romam VIII. Cal. sed misi, qui inuitaret. & si hercle iam Romam ueniendū est, ne ille ante aduolet.

HOSPITEM mihi tam grauem ἀμεταμέλητον: fuit enim periucunde. sed cum secūdis Saturnalibus ad Philippum uesperi uenisset, uilla ita completa militibus est, ut uix triclinium, ubi cœnaturus ipse Cæsar esset, uacaret, quippe hominum ∞∞. sanè sum cōmotus, quid futurum esset postridie. ac mihi Barba Cassius subuenit: custodes dedit. castra in agro. uilla defensa est. ille

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

tertijs Saturnalibus apud Philippum ad horã VII. nec quenquam admiſit. rationes opinor cum Balbo. inde ambulauit in litore. poſt horã VIII. in balneum. tum audiuit. de Mamurra non mutauit. unctus eſt, accubuit, ἐμετικὴν agebat. itaque & edit, & bibit ἀδεῶς, & iucunde: opipare ſanè, & apparate: nec id ſolum, ſed bene, cocto, condito, ſermone bono, &, ſi quæris, libenter. præterea tribus triclinijs accepti οἱ περὶ αὐτὸν ualde copioſe. libertis minus lautis, ſeruiſq; nihil defuit: nam lautiores eleganter accepti. quid multa? homines uiſi ſumus: hoſpes tamen non is, cui diceres: amabo te, eodem ad me cum reuertere. ſemel ſatis eſt. σπουδαῖον οὐδὲν in ſermone, φιλόλογα multa. quid quæris? delectatus eſt, & libenter fuit. Puteolis ſe aiebat unum diem fore, alterum ad Baias. habes hoſpitium, ſiue ἐπισταθμείαν: odioſam mihi duxi, non moleſtam. ego pauliſper hic, deinde in Tuſculanum. Dolabellæ uillam cum præteriret, omnis armatorum copia dextra ſiniſtra ad equum, nec uſquam alibi. hoc ex Nicia. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

M. TVLLII CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER XIIII.

CICERO ATTICO S.

DIVERTI ad illum, de quo tecum mane. nihil perditius, explicari rē non posse: etenim, si ille tali ingenio exitū non reperiebat, quis nunc reperiet? quid quæris? perijsse omnia aiebat. quod haud scio an ita sit. uerum ille gaudens, affirmatq́;, minus diebus XX. tumultum Gallicum. in sermonem se post Idus Martij, præterquam Lepidi, uenisse nemini. ad summam, non posse istæc sic abire. o prudentem Oppium, qui nihilo minus illum desiderat, sed loquitur nihil, quod quenquam bonum offendat. sed hæc hactenus. Tu quæso quicquid noui (multa autem expecto) scribere ne pigrere, in his, de Sexto satis ne certum, maxime autem de Bruto nostro: de quo quidem ille, ad quem diuerti, Cæsarem solitum dicere: magni refert, hic quid uelit: sed quicquid uult, ualde uult: idq́; eum animaduertisse, cum pro Deiotaro Niceæ dixerit: ualde uehementer eum uisum, & libere dicere. atque etiam (ut enim quicq; succurrit, libet scribere) proxime, cum Sestij rogatu apud eū fuissem, expectaremq́; sedens quoad uocarer, dixisse eum, ego dubitem, quin summo in odio sim, cum M. Cicero sedeat, nec suo cōmodo me conuenire possit? atqui, si quisquam est facilis, hic est: tamen nō dubito, quin me male oderit. hæc, & eiusmodi multa.

sed ad

ſed ad propoſitum . quicquid erit, nō modo magnū, ſed etiam paruū, ſcribes . equidem nihil intermittā. Vale.

CICERO ATTICO S.

TVAS à te accepi epiſtolas heri . ex priore theatrum, Publiumq; cognoui, bona ſigna conſentientis multitudinis . plauſus uero L. Caſſio datus, etiā facetus mihi quidem uiſus eſt . altera epiſtola de Madaro ſcripta. apud quem nullum σαλάκωμα, ut putas: proceſſi enim, ſed minus diu: eius ſermone enim ſum retentus . quod autem ad te ſcripſeram, obſecro, fortaſſe id eiuſmodi eſt . aiebat Cæſarem ſecum, quo tempore Seſtij rogatu ueni ad eum, cum expectarem ſedens, dixiſſe . ego nunc tam ſim ſtultus, ut hunc ipſum facilem hominem putem mihi eſſe amicum, cum tandiu ſedens meum commodum expectet ? habes igitur φαλάκρωμα inimiciſſimum otij, id eſt Bruti. In Tuſculanum hodie, Lanuuij cras, inde Aſturæ cogitabam . Piliæ paratum eſt hoſpitium: ſed uellem Atticam . uerum tibi ignoſco . quarum utrique ſalutem. Vale.

CICERO ATTICO S.

TRANQVILLAE quidem tuæ literæ : quòd utinā diutius : nam Matius poſſe negabat . ecce autem ſtructores noſtri ad frumentum profecti, cum inanes rediſſent, rumorem afferunt magnum, Romæ domum ad Antonium frumentum omne portari : πανικὸν certe : ſcripſiſſes enim . Corumbus Balbi nullus adhuc, &

mihi notum nomen: bellus enim esse dicitur architectus.

Ad obsignãdum tu adhibitus non sine causa uideris: uolunt enim nos ita putare: nescio, cur non animo quoque sentiant. sed quid hæc ad nos? odorare tamen Antonij διάθεσιν. quem quidem ego epularum magis arbitror rationem habere, quàm quicquam mali cogitare. tu, siquid pragmaticon habes, scribe. sin minus, populi ἐπισημασίαν, & mimorum dicta perscribito. Piliæ, & Atticæ salutem. Vale.

CICERO ATTICO S.

NVNC quid putas me Lanuuij? at ego te istic quotidie aliquid noui suspicor. tument negotia: nam cum Matius, quid censes cæteros? equidem doleo, quod nunquam in nulla ciuitate accidit, non unà cum libertate Remp. recuperatam. horribile est, quæ loquantur, quæ miniten tur. ac uereor Gallica etiam bella, ipse Sextus quò euadat. sed omnia licet concurrant, Idus Martiæ consolan tur. nostri autem ἥρωες, quod per se ipsos confici potuit, gloriosissime, & magnificentissime confecerunt. reliquæ res opes, & copias desiderant: quas nullas habemus. hæc ego ad te, ut, siquid noui (nã quotidie aliquid expecto) confestim ad me: & si noui nihil, nostro more tamen ne patiamur intermitti literulas: equidem non committam. Vale.

CICERO ATTICO S.

SPERO tibi iam esse, ut uolumus, quoniam quidẽ ἐσίτησας ꝗ leuiter commotus esses: sed tamen uelim scire,

quid agas. ſigna bella, quòd Caluena moleſte fert, ſe ſuſpectum eſſe Bruto. illa ſigna non bona, ſi cum ſignis legiones ueniunt è Gallia. quid tu illas putas, quæ fuerunt in Hiſpania? non'ne idem poſtulaturas? quid eas, quas Annius tranſportauit? Caninium uolui, ſed μνημονικὸν ἁμάρτημα, ab aleatore φυρμὸς πολύς. nam iſta quidem Cæſaris libertorum coniuratio facile opprimeretur, ſi recta ſaperet Antonius. meam ſtultam uerecundiam, qui legari noluerim ante res prolatas, ne deſerere uiderer hunc rerum tumorem: cui certe, ſi poſſem mederi, deeſſe nõ deberem: ſed uides magiſtratus: ſiquidem magiſtratus illi ſunt: uides tamen tyranni ſatellites in imperiis: uides eiuſdem exercitus: uides in latere ueteranos: quæ ſunt εὐρίπιστα omnia: eos autem, qui orbis terræ cuſtodiis non modo ſepti, uerum etiam magni eſſe debebant, tãtummodo laudari, atque amari, ſed parietibus contineri. atque illi quoquo modo beati: ciuitas miſera. ſed uelim ſcire, quid aduentus Octauii, num qui concurſus ad eum, num quæ νεωτερισμοῦ ſuſpicio. non puto equidẽ. ſed tamen, quicquid eſt, ſcire cupio. hæc ſcripſi ad te proficiſcẽs Aſtura III. Id. Vale.

CICERO ATTICO S.

PRID. Id. Fundis accepi tuas literas cœnans. primum igitur, melius eſſe: deinde, meliora te nuntiare: odioſa illa enim fuerant, legiones uenire. nam de Octauio ſuſq; deq;. expecto, quid de Mario: quem quidem ego ſublatum rebar à Cæſare. Antonii colloquium cũ heroibus noſtris pro re nata nõ incõmodũ. ſed tamen

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

adhuc me nihil delectat præter Idus Martij. nam quoniam Fundis sum cum Ligure nostro, discrucior Sestilij fundum à Verberone Curtilio possideri. quod cum dico, de toto genere dico: quid enim miserius, quàm ea nos tueri, propter quæ illum oderamus? etiam ne Consules, & Tribunos pl. in biennium, quos ille uoluit? nullo modo reperio, quemadmodum possim πολιτεύεσθαι: nihil enim tam σόλοικον, quàm τυραννοκτόνους in cœlo esse, tyranni facta defendi. sed uides Consules: uides reliquos magistratus, si isti magistratus: uides languorem bonorum. exultant lætitia in municipijs: dici enim non potest, quantopere gaudeant, ut ad me concurrant, ut audire cupiant uerba mea de re: nec ulla interea decreta: sic enim πεπολιτεύμεθα, ut uictos metueremus. hæc ad te scripsi apposita secunda mensa. plura, & πολιτικώτερα postea: & tu, quid agas, quidq; agatur.

Postridie Iduum Paulum Caietæ uidi. is mihi de Mario, & de Rep. alia quædam sanè pessima: à te scilicet nihil: nemo enim meorum. sed Brutum nostrum audio uisum sub Lanuuio. ubi tandem est futurus? nam cũ reliqua, tum de hoc scire aueo omnia. ego è Formiano exiens XVII. Cal. ut inde altero die in Puteolanum, scripsi hæc. À Cicerone mihi literæ sanè πεπυκνωμέναι, & bene longæ. cætera autem uel fingi possunt: πῖνος literarum significat doctiorem. nunc magnopere à te peto, de quo sum nuper tecum locutus, ut uideas, nequid ei desit. id cum ad officium nostrum pertinet, tum ad existimationem, & dignitatem, quod idẽ intellexi tibi uideri omnino. si ergo est, uolo mense Quintili in Græciam. sunt omnia faciliora. sed cum

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

ſint ea tempora, ut certi nihil eſſe poſſit, quid honeſtum mihi ſit, quid liceat, quid expediat: quæſo da operam, ut illum quamhoneſtiſſime copioſiſſimeq; tueamur. hæc, & cætera, quæ ad nos pertinebunt, ut ſoles, cogitabis, ad meq;, aut quod ad rem pertineat, aut, ſi nihil erit, quod in buccam uenerit, ſcribes.

TV ME iam rebare, cum ſcriberes, in agris eſſe noſtris: at ego accepi XVII. Cal. in diuerſoriolo Sinueſſano tua literas. De Mario probe. & ſi doleo L. Craſſi nepotem. optime, tam etiam Bruto noſtro probari Antonium. nam quod Iuniam ſcribis moderate, & amice ſcriptas literas attuliſſe: mihi Paulus dedit ad ſe à fratre miſſas, quibus in extremis erat, ſibi inſidias fieri, ſe id certis auctoribus comperiſſe. hoc nec mihi placebat, & multo illi minus. Reginæ fuga mihi non moleſta. ſed Clodia quid egerit, ſcribas ad me uelim. De Bizantijs curabis, ut cætera: & Pelopem ad te arceſſe. ego, ut poſtulas, Baiana negotia, chorumq; illum, de quo ſcire uis, cum perſpexero, tum ſcribam, nequid ignores. quid Galli, quid Hiſpani, quid Sextus agat, uehementer expecto. ea ſcilicet tu declarabis, qui cætera. Nauſeolam tibi tum cauſam otij dediſſe facile patiebar: uidebar enim mihi legenti tuas literas requieſſe pauliſper. De Bruto ſemper ad me omnia perſcribito, ubi ſit, quid cogitet: quem quidem ego ſpero iam tutò uel ſolum tota Vrbe uagari poſſe. ueruntamen de Rep. multa cognoui ex tuis literis: quas quidem multiiuges accepi uno tẽpore à Veſtorij liberto. ad ea autem, quæ requiris, breui reſpondebo. primum uehementer me Cluuiana delectant. ſed quod quæris, quid arceſſerim Chryſippum:

tabernæ mihi duæ corruerunt, reliquæ rimas agũt: itaque non solum inquilini, sed mures etiam migrauerunt. hanc cæteri calamitatem uocant, ego ne incommodum quidem. ò Socrates, ò Socratici uiri, nunquã uobis gratiam referam. Dij immortales, quàm mihi ista pro nihilo. sed tamen ea ratio ædificandi initur, consiliario quidem, & auctore Vestorio, ut hoc damnum quæstuosum sit. hic turba magna est, eritq;, ut audio, maior: duo quidem quasi designati Consules. ò Dij boni, uiuit tyrannis, tyrannus occidit? eius interfecti morte lætamur, cum facta defendimus? itaq; q̃ seuere nos M. Curtius accusat, ut pudeat uiuere: neq; iniuria: nam mori milies præstitit, q̃ hæc pati, quæ mihi uidentur habitura etiam uetustatem. & Balbus hic est, multumq; mecum: ad quem à Vetere literæ datæ prid. Cal. Ian. cum à se Cæcilius circunsideretur, & iam teneretur, uenisse cum maximis copijs Pacorum Parthum: ita sibi esse eum ereptum multis suis amissis: in qua re accusat Volcatium. ita mihi uidetur bellum illud instare. sed Dolabella, & Nicias uiderint. idem Balbus meliora de Gallia XXI. die literas habebat: Germanos, illasq; nationes re audita de Cæsare, legatos misisse ad Aurelium, qui est præpositus ab Hircio, se, quod imperatũ esset, esse facturos. quid q̃ris? omnia plena pacis, aliter ac mihi Caluena dixerat.

I T A' N E *uero? hoc meus, & tuus Brutus egit, ut Lanuuij esset? ut Trebonius itineribus deuijs proficisceretur in prouinciam? ut omnia facta, scripta, dicta, promissa, cogitata Cæsaris plus ualerent, quàm si ipse uiueret? meministi ne clamare illo ipso primo Capitolino die? senatum in Capitolium à Prætoribus uocari? Dij immor-*

tales, quæ tum opera effici potuerunt, lætantibus omnibus bonis, etiam ſat bonis, fractis latronibus. Liberalia tu accuſas. quid fieri tum potuit? iam pridem perieramus. meminiſti ne te clamare cauſam periiſſe, ſi funere elatus eſſet? at ille etiam in foro combuſtus, laudatusq́; miſerabiliter: ſeruiq́;, et egentes in tecta noſtra cum facibus immiſſi. quæ deinde? ut audeant dicere, tu ne contra Cæſaris nutum? hæc, & alia ferre non poſſum. itaque γῆν pro γῆς cogito. tua tamen ὑπηνέμιος nauſea iam ne planè abiit? mihi quidem ex tuis literis coniectãti ita uidebatur. redeo ad te: Baſſos, Scæuas, Frangones, hos tu exiſtimas confidere ſe illa habituros ſtãtibus nobis, in quibus plus uirtutis putarunt, quàm experti ſunt? pacis iſti ſcilicet amatores, & non latrocinii auctores. at ego cum tibi de Curtilio ſcripſi, Seſtilianoq́; fundo, ſcripſi de Cenſorino, de Meſſala, de Plãco, de Poſthumio, de genere toto. melius fuit periiſſe illo interfecto, quod nunquã accidiſſet, quàm hæc uidere. Octauius Neapolim uenit XIIII. Cal. ibi eum Balbus mane poſtridie: eodemq́; die mecum in Cumano: illum hæreditatem aditurum. ſed, ut ſcribis, ῥιξόθεμιν magnam cum Antonio. Buthrotia mihi tua res eſt, ut debet, eritq́; curæ. Quid quæris, iam ne ad centena Cluuianum? aduentare uidetur: ſed primo anno LXXX. deterſimus. Quintus pater ad me grauia de filio, maxime ꝙ matri nunc indulgeat, cui antea bene merenti fuerit inimicus. ardenteis in eum literas ad me miſit. ille autem quid agat, ſi ſcis, neque dum Roma es profectus, ſcribas ad me uelim, & hercule ſiquid aliud. uehementer delector tuis literis. Vale.

CICERO ATTICO S.

NVDIVSTERTIVS dedi ad te epiſtolam longiorem. nunc ad ea, quæ proxime. uelim mehercule, Aſturæ Brutus. ἀκολασίαν iſtorum ſcribis. an cenſebas aliter? equidem etiam maiora expecto. cum equidem concionem lego de tanto uiro, de clariſſimo ciue, ferre non queo. & ſi iſta iam ad riſum. ſed memento: ſic alitur conſuetudo perditarum concionum: ut noſtri illi non heroes, ſed Dij futuri quidem in gloria ſempiterna ſint, ſed non ſine periculo quidem. uerum illis magna conſolatio conſcientia maximi, & clariſſimi facti: nobis quæ? qui interfecto Rege liberi non ſumus. ſed hæc fortuna uiderit, quoniam ratio non gubernat. De Cicerone, quæ ſcribis, iucunda mihi ſunt, uelim ſint proſpera. quòd uero curæ tibi eſt, ut ei ſuppeditetur ad uſum, & cultum copioſe, per mihi gratum eſt: idq́; ut facias, te etiam rogo. De Buthrotijs, & tu recte cogitas, & ego non dimitto iſtam curam, ſuſcipiam omnem etiam actionem, quam uideo quotidie faciliorem. De Cluuiano, quoniam in re mea me ipſum diligentia uincis, res ad centena perducitur. ruina rem non fecit deteriorem, haud ſcio an iam fructuoſiorem. Hic mecum Balbus, Hircius, Panſa. modo uenit Octauius, & quidem in proximam uillam Philippi, mihi totus deditus. Lentulus Spinther hodie apud me: cras mane uadit. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

CICERO ATTICO S.

O MI Attice, uereor, ne nobis Idus Martiæ nihil dederint præter lætitiam, & odij pœnam, ac doloris. quæ mihi istinc afferuntur? quæ hic uideo? ὢ πράξεως καλῆς μὲν, ἀτελοῦς δέ. scis, quàm diligam Siculos, & quàm illam clientelam honestam iudicem. multa illis Cæsar, neq; me inuito. & si latinitas eras non ferenda. ueruntamen. ecce autem Antonius accepta grandi pecunia, fixit legem à Dictatore comitijs latam, qua Siculi ciues Romani, cuius rei uiuo illo mentio nulla. quid? Deiotari nostri causa non similis? dignus ille quidem omni regno, sed non per Fuluiam. sexcenta similia. uerum illuc refero. tam claram, tamq; testatam rem, tamq; iustam Buthrotiam non tenebimus aliqua ex parte? & eo quidem magis, quo ista plura. Nobiscum hic perhonorifice, & amice Octauius: quem quidem sui Cæsarem salutabant, Philippus non, itaq; ne nos quidem. quem nego posse bonum ciuem, ita multi circunstant, qui quidem nostris mortem minitantur. negat hæc ferri posse. quid censes, cum Romā puer uenerit, ubi nostri liberatores tuto esse non possunt? qui quidem semper erunt clari, conscientia uero facti sui etiam beati. sed nos (nisi me fallit) iacebimus. itaq; exire aueo, ubi nec Pelopidarum inquit. haud amo uel hos designatos, qui etiam declamare me coegerunt, ut ne apud aquas quidē acquiescere liceret. sed hoc meæ nimiæ facilitatis: nam id erat quondam quasi necesse: nunc quoquo modo se res habet, non est item, quàm dudum. nihil habeo, quod ad te scribam: scribo tamen, non

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

ut delecter meis literis, ſed ut eliciam tuas. tu, ſiquid erit de cæteris, de Bruto utiq; quicquid erit. hæc conſcripſi X. Cal. accubans apud Veſtorium, hominem remotum à dialecticis, in arithmeticis ſatis exercitatum. Septimo deniq; die literæ mihi redditæ ſunt, quæ erant à te XIII. Cal. datæ: quibus quæris, atq; etiã me ipſum neſcire arbitraris, utrũ magis tumulis, proſpectuq;, an ambulatione ἁλιτενεῖ delecter. eſt mehercule, ut dicis, utriuſq; loci tanta amœnitas, ut dubitẽ, utra anteponẽda ſit:

Ἀλλ' οὐ δαιτὸς ἐπηράτου ἔργα μέμηλεν,
Ἀλλὰ λίην μέγα πῆμα διοτρεφὲς, εἰσορόωντες
Δείδιμεν, ἐν δοίῃ δὲ σαώσεμεν, ἢ ἀπολέσθαι.

quamuis enim tu magna, & mihi iucunda ſcripſeris de D. Bruti aduentu ad ſuas legiones, in quo ſpem maximam uideo: tamen, ſi eſt bellum ciuile futurum, quod certe erit, ſi Sextus in armis permanebit, quem permanſurum eſſe certò ſcio, quid nobis faciendum eſt, ignoro: neq; enim iam licebit, quod Cæſaris bello licuit, neque huc, neq; illuc: quencunq; enim hæc pars perditorum lætatum morte Cæſaris putabit (lætitiam autem apertiſſime tulimus omnes) hunc in hoſtium numero habebit. quæ res ad cædem maximam ſpectat. reſtat, ut in caſtra Sexti, aut, ſi forte, Bruti nos conferamus. res odioſa, & aliena noſtris ætatibus, & incerto exitu belli. & neſcio quo pacto tibi ego poſſim, mihi tu dicere,

Τέκνον ἐμὸν, οὔτοι δέδοται πολεμήϊα ἔργα,
Ἀλλὰ σύγ' ἱμερόεντα μετέρχεο ἔργα λόγοιο.

ſed hæc fors uiderit, ea, quæ talibus in rebus plus, ꝗ ratio poteſt. nos autem id uideamus, quod in nobis ipſis eſſe debet, ut, quicquid acciderit, fortiter, & ſapienter fera=

mus, & accidisse hominibus meminerimus, nosq; cum multum literæ, tum non minimum Idus quoq; Martiæ consolentur. Suscipe nunc meam deliberationem, qua solicitor, ita multa ueniunt in mentem in utranq; partem. proficiscor, ut constitueram, legatus in Græciam. cædis impendentis periculum non nihil uitare uideor, sed casurus in aliquam uituperationem, quòd Reip. defuerim tam graui tempore. sin autem mansero, equidem uideo in discrimine, sed accidere posse suspicor, ut prodesse possim Reip. iam illa consilia priuata sunt, quòd sentio ualde esse utile ad confirmationem Ciceronis, me illuc uenire. nec alia causa profectionis mihi ulla fuit, cum consilium cepi legari ab Cæsare. tota igitur hac de re, ut soles, siquid ad me pertinere putas, cogitabis. Redeo nunc ad epistolam tuam: scribis enim esse rumores, me, ad lacum quod habeo, uenditurum, minusculam uero uillam utique Quinto traditurum, uel impenso pretio, quò introducatur, ut tibi Quintus F. dixerit, dotata Aquilia. ego uero de uẽditione nihil cogito, nisi quid, quod magis me delectet, inuenero. Quintus autem de emendo nihil curat hoc tempore: satis enim torquetur debitione dotis: in qua mirificas Q. Egnatio gratias agit. à ducenda autem uxore sic abhorret, ut quicquam libero lectulo neget esse iucundius. sed hæc quoq; hactenus: redeo enim ad miseram, seu nullam potius Remp.

M. Antonius ad me scripsit de restitutione Sex. Clodij: quàm honorifice, quod ad me attinet, ex ipsius literis cognosces: misi enim tibi exemplum: quàm dissolute, quàm turpiter, quamq; perniciose, ut nonnunquam Cæsar desiderandus esse uideatur, facile existimabis:

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

quæ enim Cæsar nunquam neq; fecisset, neq; passus esset, ea nunc ex falsis eius commentarijs proferuntur. ego autem Antonio facillimum me præbui: etenim ille, quoniam semel induxit animum, sibi licere quod uellet, fecisset nihilo minus me inuito. itaq; mearum quoq; literarum misi tibi exemplum. Vale.

Antonius Cos. S. D. Ciceroni.

OCCVPATIONIBVS est factum meis, & subita tua profectione, ne tecum coràm de hac re agerem. quã ob causam uereor, ne absentia mea leuior sit apud te. quòd si bonitas tua responderit iudicio meo, quod semper habui de te, gaudebo. À Cæsare petij, ut Sex. Clodium restitueret: impetraui. erat mihi in animo etiam tum sic uti beneficio eius, si tu concessisses. quo magis laboro, ut tua uoluntate id per me facere nunc liceat. quòd si duriorem te eius miseræ, & afflictæ fortunæ præbes, non contendam ego aduersus te. quanquam uideor debere tueri commentarium Cæsaris. sed mehercule si humaniter, & sapienter, & amabiliter in me cogitare uis, facilem te profecto præbebis, & uoles P. Clodium in optima spe puerum repositum existimare, non te insectatum esse, cum potueris, amicos paternos. patere, obsecro te, pro Rep. uideri gessisse simultatem cum patre eius. non contempseris hanc familiam: honestius enim, & libentius deponimus inimicitias Reip. nomine susceptas, quàm contumaciæ. me deinde sine ad hanc opinionem iam nũc dirigere puerum, & tenero animo eius persuadere, non esse tradendas po=

ſteris inimicitias. quanquam tuam fortunam Cicero ab omni periculo abeſſe certum habeo. tamen arbitror malle te quietam ſenectutem, & honorificam potius agere, quàm ſolicitam. poſtremo, meo iure te hoc beneficium rogo: nihil enim non tua cauſa feci. quòd ſi non impetro, per me Clodio daturus non ſum: ut intelligas, quanti apud me auctoritas tua ſit, atq; eo te placabiliorem præbeas. Vale.

Cicero Antonio Cos. S.

QVOD mecum per literas agis, unam ob cauſam mallem coràm egiſſes: non enim ſolum ex oratione, ſed etiam ex uultu, & oculis, & fronte (ut aiunt) meum erga te amorem perſpicere potuiſſes: nam cum te ſemper amaui, primum tuo ſtudio, poſt etiam beneficio prouocatus, tum his temporibus Reſp. te mihi ita commendauit, ut cariorem habeam neminem. literæ uero tuæ tum amantiſſime, tum honorificentiſſime ſcriptæ ſic me affecerunt, ut non dare tibi beneficium uiderer, ſed accipere à te ita petente, ut inimicum meum, neceſſarium tuum me inuito ſeruare nolles, cum id nullo negotio facere poſſes. ego uero tibi iſtuc mi Antoni remitto, atque ita, ut me à te, cum his uerbis ſcripſeris, liberaliſſime, atque honorificentiſſime tractatum exiſtimem. idq; cum totum, quoquo modo ſe res haberet, tibi dandum putarem, tum do etiam humanitati, & naturæ meæ: nihil enim unquam non modo acerbum in me fuit, ſed ne paulo quidem triſtius, aut ſeuerius, q̃ neceſſitas Reip. poſtulauit, accedit, ut ne in ipſum quidem

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

Clodium meum insigne odium fuerit unquam: semperq; ita statui, non esse insectandos inimicorum amicos, præsertim humiliores, nec his præsidijs nosmet ipsos esse spoliandos. nam de puero Clodio tuas parteis esse arbitror, ut eius animum tenerum, quemadmodum scribis, his opinionibus imbuas, ut nequas inimicitias residere in familijs nostris arbitretur. contendi cum P. Clodio, cum ego publicam causam, ille suam defenderet. nostras contentiones Resp. dijudicauit. si uiueret, mihi cum illo nulla contentio iam maneret. quare, quoniam hoc à me sic petis, ut, quæ tua potestas est, ea neges te me inuito usurũ: puero quoq; hoc à me dabis, si tibi uidebitur: non quo aut ætas nostra ab illius ætate quicquam debeat periculi suspicari, aut dignitas mea ullam contentionem extimescat: sed ut nosmet ipsi inter nos coniunctiores simus, q̃ adhuc fuimus: interpellantibus enim his inimicitijs, animus tuus mihi magis patuit, quàm domus. sed hæc hactenus. illud extremum. ego, quæ te uelle, quæq; ad te pertinere arbitrabor, semper sine ulla dubitatione summo studio faciam. hoc uelim tibi penitus persuadeas. Vale.

CICERO ATTICO S.

I TERA dum eadem ista mihi. coronatus Quintus noster Parilibus? Parilibus solus ne? etsi addis Lamiam: quod demiror equidem: sed scire cupio, qui fuerint alij. quanquam satis scio, nisi improbum neminem. explanabis igitur hoc diligentius. ego autem casu cum dedissem ad te literas VI. Cal. satis multis uerbis, tribus ferè horis post accepi tuas, & magni quidem ponderis. itaq; loca

tua plena facetiarum, de hæresi Vestoriana, & de Pherionum more Puteolano risisse me satis, nihil est necesse rescribere. Πολιτικώτερα illa uideamus. ita Brutos, Cassiumq; defendis, quasi eos ego reprehendam, quos satis laudare non possum. rerum ego uitia collegi, non hominum: sublato enim tyranno tyrãnida manere uideo: nam quæ ille facturus non fuit, ea fiũt, ut de Clodio: de quo mihi exploratũ est, illum non modo non facturum, sed etiam ne passurum quidem fuisse. sequetur Rufio Vestorianus, Victor nunquam scriptus, cæteri, quis non? cui seruire ipsi non potuimus, eius libellis paremus. nam Liberalibus quis potuit in senatũ non uenire? fac id potuisse aliquo modo: num etiam cum uenissemus, libere potuimus sententiam dicere? non ne omni ratione ueterani, qui armati aderant, cum præsidij nos nihil haberemus, defendendi fuerunt? illam sessionem Capitolinam mihi non placuisse, tu testis es. quid ergo? culpa ista Brutorum? minime illorum quidem, sed aliorum Brutorum, qui se cautos, ac sapienteis putant: quibus satis fuit lætari, nõnullis etiam gratulari, nullis permanere. sed præterita omittamus: istos omni cura, præsidioq; tueamur: &, quemadmodum tu præcipis, contenti Idibus Martij simus. quæ quidem nostris amicis diuinis uiris aditum ad cœlum dederunt, libertatem populo R. non dederunt. recordare tua. nõ ne meministi clamare te, omnia perijsse, si ille funere elatus esset? sapienter id quidem. itaque, ex eo quæ manarint, uides. Quæ scribis Calendis Iunij Antonium de prouincijs relaturum, ut & ipse Gallias habeat, & utrisque dies prorogetur: licebit'ne decerni libere? si licuerit, libertatem

esse recuperatam lætabor. si non licuerit, quid mihi attulerit ista domini mutatio præter lætitiam, quam oculis cepi iusto interitu tyranni? rapinas scribis ad Opis fieri, quas nos quoq; tum uidebamus. ne nos & liberati ab egregijs uiris, nec liberi sumus. ita laus illorum est, culpa nostra. et hortaris me, ut historias scribam: ut colligam tanta eorum scelera, à quibus etiam nunc obsidemur? potero ne eos ipsos non laudare, qui te obsignatorem adhibuerunt? nec mehercule me raudusculum mouet: sed homines beneuolos, qualescunq; sunt, graue est insequi contumelia. sed de omnibus meis consilijs, ut scribis, existimo exploratius nos ad Cal. Iun. statuere posse: ad quas adero, et omni ope, atque opera enitar, adiuuante me scilicet auctoritate tua, et gratia, et summa æquitate causæ, ut de Buthrotijs S.C. quale scribis, fiat. Quod me cogitare iubes, cogitabo equidem. etsi tibi dederam superiore epistola cogitandum. tu autem quasi iam recuperata Rep. uicinis tuis Massiliensibus sua reddis. hæc armis, quæ quàm firma habeamus, ignoro, resti tui fortasse possunt, auctoritate non possunt.

EPISTOLA breuis, quæ postea ad te scripta est, sanè mihi fuit iucunda de Bruti ad Antonium, et de eiusdem ad te literis. posse uidétur esse meliora, q̃ adhuc fuerint: sed nobis, ubi simus, & quò iam nos conferamus, prouidendum est. ò mirificum Dolabellam meum: iam enim dico meum, antea (crede mihi) subdubitabam. magnam ἀναθεώρησιν res habet. de saxo, in crucem, columná tollere, locum illum sternendum locare. quid quæris? heroica. sustulisse mihi uidetur simulationem desiderij, adhuc quæ serpebat in dies, & inueterata, uerebar, ne periculosa

ne periculosa nostris tyrannoctonis esset. nunc prorsus assentior tuis literis, speroq; meliora. quanq̃ istos ferre non possum: qui dum se pacem uelle simulant, acta nefaria defendunt. sed non possunt omnia simul. incipit res melius ire, quàm putaram. nec uero discedam, nisi cum tu id me honeste putabis facere posse. Bruto certe meo nullo loco deero. idq;, etiam si mihi cum illo nihil fuisset, facerem propter eius singularem, incredibilemq; uirtutem. Piliæ nostræ uillam totam, quæq; in uilla sunt, trado, in Pompeianũ ipse proficiscẽs Calendis Maij. q̃ uelim Bruto persuadeas, ut Asturæ sit. Vale.

CICERO ATTICO S.

V. NON. conscendens ab hortis Cluuianis in phaselum epicopum has dedi literas, cum Piliæ nostræ uillam ad Lucrinum, uillicosq; procuratores tradidissem. ipse autem eo die in Pæti nostri tyrotarichũ imminebam, perpaucis diebus in Põpeianũ, post in hæc Puteolana, et Cumana regna renauigare. o loca cæteroqui ualde expetenda, interpellantium autem multitudine penè fugienda. Sed ad rem ut ueniam, o Dolabellæ nostri magnam ἀριστίαν. quanta est ἀναθεώρησις? equidem laudare eum, & hortari non desisto. recte tu omnibus epistolis significas, quid de re, quid de uiro sentias. mihi quidem uidetur Brutus noster iam uel coronam auream per forum ferre posse: quis enim audeat uiolare, proposita cruce, uel saxo? præsertim tantis plausibus, tanta approbatione infimorum? nunc mi Attice me fac ut expedias. cupio, cum Bruto nostro affatim

satisfecerim, excurrere in Græciam. magni interest Ciceronis, uel mea potius, uel mehercule utriusq;, me interuenire discenti. nam epistola Leonidæ, quam ad me misisti, quid habet quæso, in quo magnopere lætemur? nunquam ille mihi satis laudari uidebitur, cum ita laudabitur, QVOMODO NVNC EST. non est fidentis hoc testimonium, sed potius timentis. Herodi autem mandaram, ut mihi κατὰ μῖτον scriberet: à quo adhuc nulla litera est. uereor'ne nihil habuerit, quod mihi, cum cognossem, iucundum putaret fore. Quòd ad Xenonem scripsisti, ualde mihi gratum est: nihil enim deesse Ciceroni, tum ad officium, tum ad existimationem meam pertinet. Flammam Flaminium audio Romæ esse. ad eum scripsi, me tibi mandasse per literas, ut de Montani negotio cũ eo loquerere. & uelim cures epistolam, quam ad eum misi, reddendam, & ipse (quod cō modo tuo fiat) cum eo colloquare. puto, siquid in homine pudoris est, præstaturum eum, ne pro se quodammodo dependatur. De Attica pergratum mihi fecisti, quòd curasti, ante scirem recte esse, quàm non belle fuisse. In Pompeianum ueni V. Cal. Maij, cum pridie (ut antea ad te scripsi) Piliam in Cumano collocauissem. ibi mihi cœnanti literæ tuæ sunt redditæ, quas dederas Demetrio liberto prid. Cal. in quibus multa sapiēter, sed tamen talia (quemadmodum tute scribebas) ut omne consilium in fortuna positum uideretur. itaque his de rebus ex tempore, & coràm. De Buthrotio negotio utinam quidem Antonium conueniam: multũ profecto proficiam. sed non arbitrantur eum à Capua declinaturum. quò quidem metuo ne magno Reip. ma-

lo uenerit. quod idem L. Cæsari uidebatur, quem pridie Neapoli affectum grauiter uideram. quam ob rem ista nobis ad Cal. Iun. tractanda, & perficienda sunt. sed hactenus. Quintus filius ad patrem acerbissimas literas misit: quæ sunt ei redditæ, cum uenissemus in Pompeianum: quarum tamen erat caput, Aquiliam nouercam non esse laturum. sed hoc tolerabile fortasse, illud uero? se ab Cæsare habuisse omnia, nihil à patre, reliqua sperare ab Antonio. ò perditum hominem. sed μαλήσει. Ad Brutum nostrum, & Cassium, & ad Dolabellã epistolas scripsi. earum exempla tibi misi, non ut deliberarem reddendæ ne essent (planè enim iudico esse reddẽdas) sed quòd non dubito, quin tu idem existimaturus sis. Ciceroni meo mi Attice suppeditabis quantum uidebitur, meq́; tibi hoc onus imponere patiere. quæ adhuc fecisti, mihi sunt gratissima. Librũ meum illum ἀνέκδοτον nõ dum, ut uolui, perpoliui. ista uero, quæ tu cõtexi uis, aliud quoddam separatum uolumen expectãt. ego autem (credas mihi uelim) minore periculo existimo contra illas nefarias parteis uiuo tyranno dici potuisse, quàm mortuo: ille enim nescio quo pacto ferebat me quidem mirabiliter: nunc quacunque nos commouimus, ad Cæsaris non modo acta, uerum etiam cogitata reuocamur. De Montano, quoniam Flãma uenit, uidebis. puto rem meliore loco esse debere. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

Cicero Dolabellæ Cos. ſuo S.

ETSI contentus eram mi Dolabella tua gloria, ſatisq; ex ea magnam lætitiam, uoluptatemq; capiebam: tamen non poſſum nõ confiteri cumulari me maximo gaudio, quòd uulgo hominum opinio ſociũ me aſcribat tuis laudibus. neminem conueni (conuenio autem quotidie plurimos: ſunt enim permulti optimi uiri, qui ualetudinis cauſa in hæc loca ueniãt, præterea ex municipijs frequẽtes neceſſarij mei) quin omnes, cum te ſummis laudibus ad cœlum extulerunt, mihi continuo maximas gratias agant: negãt enim ſe dubitare, quin tu meis præceptis, & conſilijs obtemperans, præſtantiſſimum te ciuem, & ſingularem Conſulem præbeas. quibus ego quanquam uerißime poſſim reſpondere, te, quæ facias, tuo iudicio, & tua ſponte facere, nec cuiuſquam egere conſilio: tamen neq; planè aſſentior, ne imminuam tuam laudem, ſi omnis à meis conſilijs profecta uideatur: neq; ualde nego: ſum enim auidior, etiam quàm ſatis eſt, gloriæ. & tamen nõ alienũ eſt dignitate tua, quod ipſi Agamẽnoni Regi Regum fuit honeſtum, habere aliquem in conſilijs capiendis Neſtorem: mihi uero glorioſum, te iuuenem Conſulem florere laudibus quaſi alumnum diſciplinæ meæ. L. quidem Cæſar, cum ad eum ægrotum Neapolim ueniſſem, quanquam erat oppreſſus totius corporis doloribus, tamen ante, q̃ me planè ſalutauit, ò mi Cicero, inquit, gratulor tibi, cum tantum uales apud Dolabellam, quantum ſi ego apud ſororis filium ualerem, iam ſalui eſſe poſſemus. Dolabellæ uero tuo & gratu-

lor, & gratias ago, quem quidem post te Consulem, solum possum uere Consulem dicere. deinde multa de facto, ac de re gesta: tum nihil magnificentius, nihil praeclarius actum unquam, nihil Reip. salutarius. atque haec una uox omnium est. à te autem peto, ut me hanc quasi falsam haereditatem alienae gloriae sinas cernere, meq; aliqua ex parte in societatem tuarum laudum uenire patiare. quanquam mi Dolabella (haec enim iocatus sum) libétius omneis meas, si modo sunt aliquae meae laudes, ad te transfuderim, quàm aliquam partem exhauserim ex tuis: nam cum te semper tantũ dilexerim, quantum tu intelligere potuisti, tum his tuis factis sic incensus sum, ut nihil unquam in amore fuerit ardentius: nihil est enim (mihi crede) uirtute formosius, nihil pulchrius, nihil amabilius. semper amaui, ut scis, M. Brutum propter eius summum ingenium, suauissimos mores, singularem probitatem, atque constantiam: tamen Idibus Martij tantum accessit ad amorem, ut mirarer locum fuisse augendi in eo, quod mihi iam pridem cumulatum etiam uidebatur. quis erat, qui putaret ad eum amorem, quem erga te habebam, posse aliquid accedere? tantum accessit, ut mihi nunc denique amare uidear, antea dilexisse. quare quid est, quod ego te horter, ut dignitati, & gloriae seruias? proponam tibi claros uiros, quod facere solent, qui hortantur? neminem habeo clariorem, quàm te ipsum. te imitere oportet, tecum ipse certes. nec licet quidem tibi iam tantis rebus gestis non tui similem esse. quod cum ita sit, hortatio non est necessaria, gratulatione magis utendum est: contigit enim tibi, quod haud scio an nemini, ut summa seueri-

tas animaduersionis non modo non inuidiosa, sed etiam popularis esset, & cum bonis omnibus. tum infimo cuiq; gratissima. hoc si tibi fortuna quadam contigisset, gratularer felicitati tuæ: sed contigit magnitudine tum animi, tum etiam ingenij, atque consilij: legi enim concionem tuam: nihil illa sapientius: ita pedetentim tum accessus à te ad causam facti, tum recessus, ut res ipsa maturitatem tibi animaduertẽdi omnium consensu daret. liberasti igitur & urbem periculo, & ciuitatem metu: neque solum ad tempus maximam utilitatem attulisti, sed etiam ad exemplum. quo facto intelligere debes, in te positam esse Remp. tibiq; non modo tuendos, sed etiam ornandos illos uiros, à quibus initium libertatis profectum est. sed his de rebus coràm plura propediem, ut spero. tu quoniam Remp. nosq; conseruas, fac, ut diligẽtissime te ipsum mi Dolabella custodias. Vale.

CICERO ATTICO S.

SAEPIUS me iam agitas, quod rem gestam Dolabellæ nimis in cœlum uidear efferre. ego autem, quanquam sanè probo factum, tamen, ut tantopere laudarem, adductus sum tuis & unis, & alteris literis. sed totum se à te abalienauit Dolabella, ea de causa, qua me quoque sibi inimicissimum reddidit. ò hominem pudentem. Cal. Ian. debuit: adhuc non soluit, præsertim cum se maximo ære alieno Faberij manu liberarit, & opem ab eo petierit: licet enim iocari, ne me ualde cõturbatum putes. atque ego ad eum VIII. Id. literas dederam bene mane. eodem autem die tuas literas uesperi acceperam in

Pompeiano, sanè celeriter, tertio abs te die. sed, ut ad te eo ipso die scripserã, satis aculeatas ad Dolabellã literas dedi: quæ si nihil profecerint, puto fore, ut me præsentẽ nõ sustineat. Albianũ te cõfecisse arbitror. De Petulciano nomine, ꝙ mihi suppeditatus es, gratissimũ est, & simile tuorũ omnium. sed ego Erotẽ ad ista expediẽda factũ mihi uidebar reliquisse: cuius nõ sine magna culpa uacillarũt. sed cũ ipso uidero. De Montano, ut sæpe ad te scripsi, erit tibi tota res curæ. Seruius proficiscẽs ꝙ desperãter tecũ locutus est, minime miror, neq; ei quicq̃ in desperatione cõcedo. Brutus noster singularis uir si in senatũ nõ est Cal. Iun. uẽturus, quid facturus sit in foro, nescio. sed hoc ipse melius. ego ex his, quæ parari uideo, nõ multũ Idibus Martijs profectũ iudico. itaq; de Græcia quotidie magis, et magis cogito: nec.n. Bruto meo exiliũ, ut scribis ipse, meditãti uideo quid prodesse possim. Leonidæ me literæ nõ satis delectarũt. De Herode tibi assentior. Saufeium legisse uellem.

CICERO ATTICO S.

EGO ex Põpeiano accepi binas à te literas, alteras sexto die, alteras quarto. ad superiores igitur prius. q̃ mihi iucundum opportune tibi Barnachũ literas reddidisse. tu uero cũ Cassio, ut cætera. quãcõmode autẽ, ꝙ id ipsum, quod me mones, quatriduo ante ad eum scripseram, exemplumq; mearum literarũ ad te miseram. sed cũ Dolabellæ auaritia, sic enim tu ad me scripseras, magna desperatione affectus essem, ecce tibi & Bruti, & tuæ literæ. ille exilium meditari. nos autem alium portum propiorem huic ætati uidebamus: in quem mallem

equidem peruehi, florente Bruto nostro, cōstitutaq; Rep. sed nunc quidem, ut scribis, non utrum uis: assentires enim mihi, nostram ætatem præsertim à castris ciuilibus abhorrere. M. Antonius ad me tantum de Clodio rescripsit, meam lenitatem, & clementiam & sibi esse gratam, & mihi uoluptati magnæ fore. sed Pansa furere uidetur de Clodio, itemq; de Deiotaro, & loquitur seuere, si uelis credere. illud tamen non belle, ut mihi quidem uidetur, quòd factum Dolabellæ uehementer improbat. De coronatis, cum sororis tuæ filius à patre accusatus esset, rescripsit, se coronam habuisse honoris Cæsaris causa, posuisse luctus gratia: postremo se libenter uituperationem subire, quòd amaret etiam mortuum Cæsarem. Ad Dolabellam, quemadmodum tibi dicis placere, scripsi diligenter. ego etiam ad Siccam. tibi hoc oneris non impono. nolo te illum iratum habere.

Seruij orationē cognosco: in qua plus timoris uideo, q̃ consilij. sed quoniam perterriti omnes sumus, assentior Seruio. Publilius tecū tricatus est: huc enim Cerelia missa ab istis est legata ad me: cui facile persuasi, mihi id, quod rogaret, ne licere quidem, non modo non libere. Antonium si uidero, accurate agam de Buthroto. Venio ad recentiores literas. quanquam de Seruio iā rescripsi me facere magnā πρᾶξιν Dolabellæ. mihi mehercule ita uidetur, nō potuisse maior tali re, taliq; tēpore. sed tamē quicquid ei tribuo, tribuo ex tuis literis. tibi uero assentior maiorē πρᾶξιν eius fore, si mihi, quod debuit, dissoluerit. Brutus uelim sit Asturæ. Quod autē laudas me, q̄ nihil ante de profectione constituā, q̃, ista quò euasura sint, uidero: muto sententiam, neq;

quicquam tamen ante, quàm te uidero. Atticam meam gratias mihi agere de matre gaudeo. cui quidem ego totam uillam, cellamq; tradidi, eamq; cogitabam V. Id. uidere. tu Atticæ salutem dices. nos Piliam diligenter tuebimur. Vale.

CICERO ATTICO S.

È POMPEIANO naui aduectus sum in Luculli nostri hospitium VI. Id. hora ferè tertia. egressus autem è naui, accepi tuas literas, quas tuus tabellarius in Cumanum attulisse dicebatur, Nonis Maij datas, à Lucullo postridie eadem ferè hora, qua ueni, VII. Id. Lanuuio datas. audi igitur ad omneis. primum quæ de re mea gesta & in solutione, & in Albiano negotio, grata. de tuo autem, cum in Pompeiano essem, Missenum uenit Antonius: inde ante discessit, quàm illum uenisse audissem: à quo in Samnium. uide quid speres. Romæ igitur de Buthroto. L. Antonij horribilis concio, Dolabellæ præclara. iam uel sibi habeat numos, modo numeret Idibus. Tertullæ nollem abortum: tam enim Cassij sunt iam, quàm Bruti serendi. De Regina uelim, atque etiam de Cæsare illo. persolui primæ epistolæ. uenio ad secundam. De Quintis, Buthroto, cum uenero, ut scribis. Quòd Ciceroni suppeditas, gratum. Quòd errare me putas, qui Remp. putem pendere è Bruto: sic se res habet: aut nulla erit, aut ab isto, istis'ue seruabitur. Quod me hortaris, ut scriptam concionem mittã: accipe à me mi Attice καθολικον θεώρημα earum rerum, in quibus satis exercitati sumus. nemo unquam neq; poeta, neq; orator fuit,

qui quenquam meliorem, quàm se arbitraretur. hoc etiã malis contigit: quid tu Bruto putas & ingenioso, et erudito? de quo etiam experti sumus nuper in edicto. scripseram rogatu tuo. meum mihi placebat, illi suum. quin etiam cum ipsius precibus penè adductus, scripsissem ad eum de optimo genere dicendi, non modo mihi, sed etiam tibi scripsit, sibi illud, quod mihi placeret, non probari. quare sine quæso sibi quenq; scribere: suam cuiq; sponsam, mihi meam: suum cuiq; amorem, mihi meum. non scite: hoc enim Attilius poeta durissimus. atq; utinam liceat isti concionari: cui si esse in Vrbe tutò licebit, uicimus: ducem enim noui belli ciuilis aut nemo sequetur, aut ij sequentur, qui facile uincantur. uenio ad tertiam.

Gratas fuisse meas literas Bruto, & Cassio gaudeo. itaq; ijs rescripsi. Quod Hirciũ per me meliorem fieri uolunt, do equidem operam, & ille optime loquitur, sed uiuit, habitatq; cum Balbo, qui item bene loquitur. quid credas, uideris. Dolabellam ualde placere tibi uideo: mihi quidem egregie. Cum Pansa uixi in Põpeiano. is planè mihi probabat se bene sentire, & cupere pacem. causam armorum quæri planè uideo. Edictum Bruti, & Cassij probo. Quæris, ut suscipiam cogitationẽ, quidnam istis agẽdum putem. consilia temporum sunt, quæ in horas cõmutari uides. Dolabellæ & prima illa actio, & hæc contra Antonium concio mihi profecisse permultum uidetur. prorsus ibat res. nunc autem uidemur habituri ducem: quod unum municipia, boniq; desiderant. Epicuri mentionem facis, & audes dicere μὴ πολιτεύεσθαι. non te Bruti nostri uulticulus ab ista oratione deterret? Quintus frater, ut scribis, est dextella.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

per eum igitur, quod uolemus, facile auferemus. Expecto, si, ut putas, L. Antonius produxit Octauium, qualis concio fuerit. hæc scripsi: statim enim Cassij tabellarius. eram continuo Piliam salutaturus: deinde ad epulas Vestorij nauicula. Atticæ plurimam salutem. Vale.

CICERO ATTICO S.

CVM paulo ante dedissem ad te Cassij tabellario literas, V. Id. uenit noster tabellarius, & quidem portenti simile, sine tuis literis. sed cito conieci, Lanuuij te fuisse. Eros autem festinauit, ut ad me literæ Dolabellæ perferrentur, non de re mea (non dum enim meas acceperat) sed rescripsit ad eas, quarum exemplum tibi miseram, sanè luculente. ad me autem, cum Cassij tabellarium dimisissem, statim Balbus. o Dij boni, q̃ facile perspiceres timere otium. & nosti uirum: quàm tectus: sed tamen Antonij consilia narrabat, illum circuire ueteranos, ut acta Cæsaris sancirent, idq; se facturos esse iurarent: ut rata omnes haberent, eaq; Duumuiri omnibus mensibus inspicerent. questus est etiam de sua inuidia, eaq; omnis eius oratio fuit, ut amare uideretur Antonium. quid quæris? nihil sinceri. mihi autem non est dubium, quin res spectet ad castra: acta enim illa res est animo uirili, consilio puerili: quis enim hoc non uidit, regni hæredem relictum? quid autem absurdius, hoc metuere, alterum in metu non ponere? quin etiam hoc ipso tempore multa ὑποσόλοικα, Pontij Neapolitanum à matre tyrannoctoni possideri. legendus mihi sæpius est Cato maior ad te missus: amariorem enim me senectus facit: stomachor omnia: sed mihi quidem

βεβίωται. uiderint iuuenes. tu mea curabis, ut curas. hæc scripsi, seu dictaui, apposita secunda mensa apud Vestorium. postridie apud Hircium cogitabam. equidem πεντέκοιπον sic hominem traducere ad optimates paro. λῆρος πολύς. nemo est istorum, qui otium non timeat. quare talaria uideamus: quiduis enim potius, quàm castra. Atticæ salutem plurimam uelim dicas.

Expecto Octauij concionem, & siquid aliud, maxime autem ecquid Dolabella tinniat, an in meo nomine tabulas nouas fecerit. Vale.

CICERO ATTICO S.

CERTIOR à Pilia factus, mitti ad te Idibus tabellarios, statim hoc nescio quid exaraui. primum igitur scire te uolui, me hinc Arpinum XVI. Cal. Iun. eò igitur mittes, siquid erit posthac: quanquam ipse iam, iamq; adero: cupio enim ante, quam Romam uenio, odorari diligentius, quid futurum sit: quanquam uereor, ne nihil coniectura aberrem: minime enim obscurũ est, quid isti moliantur. meus uero discipulus, qui hodie apud me cœnat, ualde amat illum, quem Brutus noster sauciauit: &, si quæris (perspexi enim planè) timent otium: ὑπόθεσιν autem hanc habent, eamq; præ se ferunt, uirum clarissimum interfectum, totam Remp. illius interitu perturbatã: irrita fore, quæ ille egisset, simulac desistemus timere: clementiam illi malo fuisse: qua si usus nõ fuisset, nihil ei tale accidere potuisse. mihi autẽ uenit in mentem, si Pompeius cum exercitu firmo ueniat, quod est εὔλογον, certe fore bellum. hæc me species, cogitatioq; per-

turbat: neq; enim iam, quod tibi tum licuit, nobis nunc licebit: nam aperte lætati sumus. deinde habent in ore nos ingratos. nullo modo licebit, quod tum & tibi licuit, & multis. φαινοπροσωπιτέον ergo, & ἰτέον in castra? millies mori melius, huic præsertim ætati. itaq; me Idus Martiæ non tam consolantur, quàm antea: magnum enim mendũ continent. etsi illi iuuenes ἄλλοις ἐν ἐσθλοῖς τὸν δι' ἀποθοῦνται ψόγον. sed, si tu melius quippiam speras, ꝙ & plura audis, & interes consilijs, scribas ad me uelim, simulq́; cogites, quid agendum nobis sit super legatione uotiua. equidem in his locis moneor à multis, ne in senatu Calendis: dicũtur enim occulte milites ad eam diem comparati, & quidem in istos, qui mihi uidentur ubiuis tutius, quàm in senatu fore. Vale.

M. TVLLII CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER XV.

CICERO ATTICO S.

O FACTVM male de Alexione. incredibile est, quanta me molestia affecerit, nec mehercule ex ea parte maxime, ꝙ pleriq; mecum: ad quem igitur medicum te conferes? quid mihi iam medico? aut, si opus est, tanta inopia est? amorem erga me, humanitatem, suauitatemq́; desidero. etiam illud, quid est, quod non pertimescendum sit, cum hominem temperantem, summum medicum tantus improuiso morbus

oppresserit. sed ad hæc omnia una consolatio est, ꝙ ea conditione nati sumus, ut nihil, quod homini accidere possit, recusare debeamus. De Antonio, iam antea tibi scripsi, non esse eum à me conuentum: uenit enim Missenum, cum ego essem in Pompeiano: inde ante profectus est, quàm ego eum uenisse cognoui. sed casu, cum legerem tuas literas, Hircius erat apud me in Puteolano. ei legi, & egi primum, quod attinet. nihil mihi cõcedebat. deinde ad summum, arbitrum me statuebat non modo huius rei, sed totius Consulatus sui. cum Antonio autem sic agemus, ut perspiciat, si in eo negotio nobis satisfecerit, totum me futurum suum. Dolabellam spero domi esse. Redeamus ad nostros: de quibus tu bonam spem te significas habere propter edictorum humanitatem. ego autem perspexi, cum à me XVII. Cal. de Puteolano Neapolim Pansæ conueniendi causa proficisceretur Hircius, omnem eius sensum: seduxi enim, & ad pacem sum cohortatus. non poterat scilicet negare se uelle pacem, sed non minus se nostrorum arma timere, quàm Antonij, & tamen utrosq; non sine causa præsidium habere, se autem utraq; arma metuere. quid quæris? οὐδὲν ὑγιές. De Quinto F. tibi assentior. patri quidem gratissimæ, & bellæ tuæ literæ fuerunt. Ceneliæ uero facile satisfeci. nec ualde laborare mihi uisa est: & si illa, ego certe non laborarem. istam uero, quã tibi molestam scribis esse, auditam à te esse omnino demiror. nã ꝙ eam collaudaui apud amicos, audientibus tribus filijs eius, & filia: τοῦτο εὔλογον. quid est hoc? quid est autem, cur ego personatus ambulem? parum ne fœda persona est ipsius senectutis? Quod Brutus rogat, ut ante Calen

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

das: ad me quoq; scripsit: & fortasse faciam: sed planè, quid uelit, nescio: quid enim illi afferre consilij possum, cum ipse egeam consilio? & cum ille suæ immortalitati melius, quàm nostro otio consuluerit? De Regina rumor extinguetur. De Flamma obsecro te, siquid potes. Here dederam ad te literas exiens è Puteolano, diuerteramq; in Cumanum. ibi penè ualentem uideram Piliam. quin etiam paulo clàm ijs eam uidi: uenerat enim in funus: cui funeri ego quoq; operam dedi. Cn. Lucullus familiaris noster matrem efferebat. mansi igitur eo die in Sinuessano, atque inde mane postridie Arpinum proficiscens hanc epistolam exaraui. erat autem nihil noui, quod aut scriberem, aut ex te quærerem: nisi forte hoc ad te putas pertinere. Brutus misit ad me orationem suam habitam in concione Capitolina, petiuitq; à me, ut eam ne ambitiose corrigerem ante, quàm ederet. est autem oratio scripta elegantissime sententijs, uerbis, ut nihil possit ultra. ego tamen, si illam causam habuissem, scripsissem ardẽtius. ὑπόθεσις, uides, quæ sit, persona dicentis. itaq; eam corrigere non potui: quo enim in genere Brutus noster esse uult, & ꝙ iudicium habet de optimo genere dicendi, ita consecutus est ea oratione, ut elegantius nihil esse possit. sed ego solus alius sum, siue hoc recte, siue non recte. tu tamen uelim orationem legas, nisi forte iam legisti, certioremq; me facias, quid iudices ipse. quanquam uereor, ne cognomine tuo lapsus ὑπεραττικὸς sis in iudicando. sed si recordabere Δημοσθένους fulmina, tum intelliges posse et ἀττικώτατα grauissime dici. sed hæc coràm. nunc nec sine epistola, nec cum inani epistola uolui ad te Metrodorũ uenire. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

CICERO ATTICO S.

X V. Cal. è Sinuessano proficiscens, cum dedissem ad te literas, diuertissemq; à Cumis in Vestiano, accepi à tabellario tuas literas: in quibus nimis multa de Buthroto: nõ enim tibi ea res maiori curæ aut est, aut erit, q̃ mihi: sic enim decet, te mea curare, tua me. quam ob rem id quidem sic susceptum est mihi, ut nihil sim habiturus antiquius. L. Antonium concionatum esse, cognoui tuis literis & alijs, sordide: sed id quale fuerit, nescio: nihil enim scripsisti. De Menedemo, probe. Quintus certe ea dictitat, quæ scribis. Consilium meum à te probari, ꝙ ea non scribã, quæ tu à me postularis, facile patior: multoq; magis id probabis, si orationem meam, de qua hodie ad te scripsi, legeris. Quæ de legionibus scribis ea uera sunt. sed nõ satis hoc mihi uideris tibi persuasisse, quid de Buthrotijs nostris per senatũ speres confici posse. quod puto (tantum enim uideo) nõ uidemur esse uicturi. sed, si etiam nos hoc fallat, de Buthroto te non fallet. De Octauij concione idem sentio, quod tu: ludorumq; eius apparatus, & Matius, ac Posthumus mihi procuratores nõ placet. Saserna collega dignus. sed isti omnes, quemadmodum sentis, non minus otium timent, q̃ nos arma. Balbum leuari inuidia per nos uelim: sed ne ipse quidem id fieri posse confidit, itaq; alia cogitat. Quòd prima disputatio Tusculana te confirmat, sanè gaudeo: neq;.n. ullũ est perfugiũ aut melius, aut paratius. Flãma ꝙ bene loquitur, nõ moleste fero. Tyndaritanorũ causa, de qua laboras, quæ sit, ignoro. hos tamẽ πέντε λοιπὸν

moucre

mouere iſta uidentur, in primis erogatio pecuniæ. De Alexione doleo: ſed quoniam inciderat in tam grauem morbum, bene actum cum illo arbitror. quos tamen ſecundos hæredes, ſcire uellem, & diem teſtamenti. Vale.

CICERO ATTICO S.

VI. Cal. accepi duas epiſtolas tuas, quibus duabus meis reſpondiſti. una erat XV. Cal. altera XII. data. ad ſuperiorem igitur. prius accurres in Tuſculanum, ut ſcribis: quò me VI. Cal. uenturum arbitrabar. Quod ſcribis parendum uictoribus: non mihi quidem, cui ſunt multa potiora: nam illa, quæ recordaris Lentulo, & Marcello Coss. acta in æde Apollinis, nec cauſa eadem eſt, nec ſimile tempus, præſertim cum Marcellum ſcribas, aliosq; diſcedere. erit igitur nobis coràm odorandum, & conſtituendum, tuto ne Romæ eſſe poſſimus. noui conuentus habitatores ſanè mouent: in magnis enim uerſamur anguſtijs. ſed ſint iſta parui: quin & maiora contemnimus. Caluæ teſtamentum cognoui, hominis turpis, ac ſordidi. Tabula Demonici quòd tibi curæ eſt, gratum. De Mario ſcripſi iam pridem ad Dolabellam accuratiſſime, modo literæ redditæ ſint. eius cauſa & cupio, & debeo. Venio ad propiorem. cognoui de Alexione, quæ deſiderabam. Hircius eſt tuus. Antonio, quàm eſt, uolo peius eſſe. De Quinto filio, ut ſcribis, ἄλλας. de patre coràm agemus. Brutum omni re, qua poſſum, cupio iuuare. cuius de oratiuncula idem te, quod me, ſentire uideo, ſed parum intelligo, quid me uelis ſcribere, quaſi à Bruto

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

habita oratione, cum ille ediderit. qui tandem conuenit?
an ſicut in tyrannum iure optimo cæſum multa dicen=
tur, multa ſcribentur à nobis? ſed alio modo, & tem=
pore. De ſella Cæſaris, bene Tribuni. præclaros etiam
XIIII. ordines. Brutum apud me fuiſſe gaudeo,
modo & libenter fuerit, & ſat diu. XVIII. Cal. fe
rè à Q. Fuſio uenit tabellarius, neſcio quid ab eo lite=
rularum, ut me ſibi reſtituerem, ſanè inſulſe, ut ſolet:
niſi forte, quem non ames, omnia uidentur inſulſe fieri.
ſcripſi ita, ut te probaturum exiſtimem. mihi duas à te
epiſtolas reddidit, unam XI. alteram X. Cal. ad re
* centiorem prius. & leuiorem laudo, ſi uero etiam Cal
fulenus, ἄνω ποταμῶν. Antonij conſilia narras tur
bulenta: atque utinam potius per populum agat, quàm
per ſenatum: quod quidem ita credo. ſed mihi totum
eius conſilium ad bellum ſpectare uidetur, ſiquidem D.
Bruto prouincia eripitur. quomodo ego de illius neruis
exiſtimo, non uidetur fieri poſſe ſine bello. ſed non cu=
pio, quoniam cauetur Buthrotijs. rides. aſt condoleo non
mea potius aſſiduitate, diligentia, gratia perfici.
Quod ſcribis te neſcire, quid noſtris faciundum ſit: iã
pridem me illa ἀπορία ſolicitat: itaque ſtulta iam Idu=
um Martiarum eſt conſolatio: animis enim uſi ſumus
uirilibus, conſilijs (mihi crede) puerilibus: exciſa enim
eſt arbor, non euulſa: itaque, quàm fruticetur, uides.
redeamus igitur, quoniam ſæpe uſurpas, ad Tuſculanas
diſputationes. Saufeium pete. celemus: ego nunquam
indicabo. Quod te à Bruto ſcribis, ut certior fieret,
quo die in Tuſculanum eſſem futurus: ut ad te ante
ſcripſi, VI. Cal. & quidem ibi te quamprimum per=

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

uidere uelim : puto enim nobis Lanuuium eundum, & quidem non ſine multo ſermone . ſed μελήσει . Redeo ad ſuperiorem : ex qua præterco illa prima de Buthrotijs : quæ mihi ſunt incluſa medullis : ſit modo (ut ſcribis) locus agendi . De oratione Bruti prorſus contendis, mecumq; iterum tam multis uerbis agis . ego ne ut eam cauſam, quam is ſcripſit? ego ſcribam non rogatus ab eo ? nulla παρεγχείρησις fieri poteſt contumeliosior . at, inquis, ἡρακλείδιον aliquod. non recuſo id quidem , ſed & cõponendum argumentum eſt, & ſcribendi expectandum tempus maturius : licet enim de me, ut libet, exiſtimes: uelim quidem quamoptime: ſi hæc ita manant, ut uidentur (feres quod dicam) me Idus Martiæ non delectant : ille enim nunquam reuertiſſet , nos timor confirmare eius acta non coegiſſet : aut(ut in Saufeianam , reliquasq; Tuſculanas diſputationes, ad quas tu etiam Veſtorium hortaris) ita gratioſi eramus apud illum , quem Dij mortuum perdant , ut noſtræ ætati , quoniam interfecto domino liberi non ſumus , non fuerit dominus ille fugiendus . rubeo (mihi crede) ſed iã ſcripſeram , delere nolui . De Menedemo, uellem uerum fuiſſet . De Regina, uelim uerum ſit . cætera corãm, & maxime quid noſtris faciendum ſit, quid etiam nobis, ſi Antonius militibus obſeſſurus eſt ſenatum. hanc epiſtolam ſi illius tabellario dediſſem , ueritus ſum , ne ſolueret : itaque miſi dedita opera : erat enim reſcribendum tuis. Quàm uellem, Bruto ſtudium tuũ nauare potuiſſes. ego igitur ad eũ literas. Ad Dolabellã Tironé miſi cũ mãdatis, & literis . eũ ad te uocabis, et, ſiquid habebis, quod placeat, ſcribes. ecce autem de tranſuerſo

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

L. Cæsar, ut ueniam ad se, rogat, in nemus, aut scribam, quò se uenire uelim: Bruto enim placere, se à me conueniri. ò rem odiosam, & inexplicabilem. puto me ergo iturum, et inde Romam, nisi quid mutaro. Summatim adhuc ad te: nihil dum enim à Balbo. tuas igitur expecto, nec actorum solum, sed etiam futurorũ.

CICERO ATTICO S.

À BRVTO tabellarius rediјt: attulit & ab eo, & Cassio. consilium meum magnopere exquirunt, Brutus quidem utrum de duobus. ò rem miseram. planè non habeo, quid scribam: itaq; silentio puto me usurum, nisi quid aliud tibi uidetur. sin tibi quid uenit in mentem, scribe quæso. Cassius uero uehementer orat, ac petit, ut Hircium quamoptimum faciam. sanum putas? ὁ θησαυρὸς ἀνθρακές. epistolam tibi misi, ut tu de prouincia Bruti, & Cassij per S. C. ita scribit & Balbus, et Hircius quidem se acturum: etenim iam in Tusculano est, mihiq;, ut absim, uehementer auctor est, ille quidem periculi causa, quod sibi etiam fuisse dicit. ego autem, etiam ut nullum periculum sit, tãtum abest, ut Antonij suspicionem fugere non curẽ, ne uidear eius secundis rebus non delectari, ut mihi causa sit, cur Romam uenire nolim, ne illũ uideam. Varro autẽ noster ad me epistolã misit, sibi à nescio quo missam (nomẽ enim delerat) in qua scriptũ erat, ueteranos eos, qui reijciantur (nã partem esse dimissam) improbissime loqui, ut magno periculo Romæ sint futuri, qui ab eorũ partibus dissentire uideantur. quis porrò noster itus, reditus, uultus, incessus inter istos? q̃ si, ut scribit, L. Antonius in Decimũ, reliq̃ in nostros:

ego quid faciã? aut quo me pacto geram? mihi uero deliberatum est, ut nũc quidem est, abesse ex ea urbe, in qua non modo florui cum summa, uerum etiam seruiui cũ aliqua dignitate: nec tam statui ex Italia exire, de quo tecum deliberabo, quàm istuc nõ uenire. Cum ad me Brutus noster scripsisset, & Cassius, ut Hircium, quẽ adhuc bonum fuisse sciebant, neq; confidebant fore, mea auctoritate meliorẽ facerem (Antonio est enim fortasse iratior, causæ uero amicissimus) tamen ad eum scripsi, eiq; dignitatem Bruti, & Cassij commendaui. ille quid mihi rescripsisset, scire te uolui, si forte idem tu, quod ego, existimares, istos etiam nunc uereri, ne forte ipsi nostri plus animi habeant, quàm habent.

Hircius Ciceroni suo S.

RVRE an redierim, quæris: an ego, cum omnes caleãt, ignauiter aliquid faciã. etiam ex Vrbe sum profectus: utilius.n. statui abesse. has tibi literas exiens in Tusculanum scripsi. noli autem me tam strenuum putare, ut ad Nonas recurram: nihil enim iam uideo opus esse nostra cura, quoniam præsidia sunt in tot annos prouisa. Brutus, & Cassius utinam q̃ facile à te de me impetrare possunt, ita per te exorentur, nequod callidius ineant consilium: cedenteis enim hæc ais scripsisse: quò? aut quare? retine, obsecro te, Cicero illos: noli sinere hæc omnia perire, quæ funditus mediusfidius rapinis, incẽdijs, cædibus peruertuntur. tantum siquid timent, caueant, nihil præterea moliantur. non mediusfidius acerrimis cõsilijs plus, q̃ etiam inertissimis, dum modo diligẽtibus, consequentur: hæc.n. quæ fluunt, per se diuturna non

ſunt, in cõtentione præſenteis ad nocendũ habent uireis.
quid ſperes de illis, in Tuſculanum ad me ſcribe.
Habes Hircij epiſtolam, cui reſcripſi, nil illos callidius co
gitare, idq́; cõfirmaui. hoc, qualecũq; eſſet, te ſcire uolui.
Obſignata iam epiſtola, Balbus ad me, Seruiliã redijſ
ſe, confirmare nõ diſceſſuros. nũc expecto à te literas.

G RATVM, ꝙ mihi epiſtolas: quæ quidẽ me delectarũt,
in primis Sexti noſtri. dices, quia te laudat. puto me=
hercule id quoq; eſſe cauſæ: ſed tamen etiam ante, q̃ ad
eũ locũ ueni, ualde mihi placebat cũ ſenſus eius de Rep.
tũ ſcribendi cura. Seruius uero pacificator cũ librario=
lo ſuo uidetur obijſſe legationẽ, & omneis captiunculas
pertimeſcere. debuerat autem non ex iure manu cõſer
tum, ſed quæ ſequuntur. tu quoq; ſcribes. Poſt tuũ
diſceſſum binas à Balbo: nihil noui: itemq́; ab Hircio,
qui ſe ſcribit uehementer offenſum eſſe ueteranis. expe=
ctat animus, quidnã agãt de Cal. Martijs. miſi igitur
Tironẽ, & cum Tirone plureis, quibus ſingulis, ut quid
accidiſſet, dares literas. atq; etiam ſcripſi ad Antonium
de legatione, ne, ſi ad Dolabellam ſolum ſcripſiſſem, ira=
cundus homo commoueretur. quòd autem aditus ad eũ
difficilior eſſe dicitur, ſcripſi ad Eutrapelũ, ut is ei meas
literas redderet, legatione mihi opus eſſe: honeſtior eſt
uotiua: ſed licet uti utraq;. de te quæſo etiam atque
etiam uide. uelim poſſis coràm: ſi minus poſſis, literis
idem conſequemur. Græceius ad me ſcripſit, C. Caſſiũ
ſibi ſcripſiſſe, homines comparari, qui armati in Tuſcula
num mitterentur. id quidem mihi uidebatur, ſed cauẽ
dum tamen (ut ille) quæ plures uident. debet aliquid
craſtinus ad cogitandum nobis dare. IIII. Non. ue=

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

ſperi à Balbo redditæ mihi literæ, fore Nonis ſenatum, ut Brutus in Aſia, Caſſius in Sicilia frumentum emen=dum, & ad Vrbem mittendum curarent. ò rem miſe=ram, primum ullam ab iſtis, dein, ſi aliquam, hanc lega=tariam prouinciam: atq; haud ſcio, an melius ſit, quàm ad Eurotam ſedere. ſed hæc caſus gubernabit. ait au=tem eodem tempore decretum iri, ut & ijs, & reliquis prætorijs prouinciæ decernãtur. hoc certe melius, quàm illa Perſice porticus: nolo enim Lacedæmonem longin=quam Lanuuium exiſtimaris. rides, inquies, in talibus rebus? quid faciam? plorando feſſus ſum. Dij immor tales, quàm me conturbatum tenuit epiſtolæ tuæ prior pagina. quid autem iſte in domo tua caſus armorum? ſed hunc quidem nimbum cito tranſijſſe lætor. tu quid egeris tua cum triſti, tum etiam difficili ad conſiliandũ legatione, uehementer expecto: eſt enim inexplicabilis: ita circunſidemur copijs omnibus. me quidem Bruti li teræ, quas oſtendis à te lectas, ita perturbarunt, ut quã=quam ante egebam conſilio, tamen animi dolore ſim tar dior. ſed plura, cum iſta cognoro. hoc autem tempore, quod ſcriberem, nihil erat, eoq; minus, ꝗ dubitabam, tu has ipſas literas eſſes ne accepturus: erat enim incertũ, uiſurus'ne te eſſet tabellarius. ego tuas literas uehemen ter expecto. ò Bruti amanter ſcriptas. ò iniquum tuũ tempus, qui ad eum ire non poſſis. ego autem quid ſcri bã? ut beneficio iſtorũ utãtur? quid turpius? ut moliãtur aliquid? nec audẽt, nec iam poſſunt. age, quieſcãt aucto ribus nobis? quis incolumitatẽ præſtat? ſi uero aliquid de Decimo gratius: quæ noſtris uita, etiã ſi nemo moleſtus ſit? ludos uero nõ facere quid fœdius? frumẽtũ impone=

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

re, quæ est alia Dionis legatio? aut quod munus in Rep. sordidius? prorsus quidem consilia tali in re ne iis quidem tuta sunt, qui dant. sed possim id negligere proficiens. frustra uero quid ingrediar? matris consilio cum utatur, uel etiam precibus, quid me interponam? sed tamen cogitabo, quo genere utar literarum: nam silere nõ possũ. statim igitur mittã uel Antiũ, uel Circæos. Vale.

CICERO ATTICO S.

ANTIVM ueni ante VI. Cal. Bruto iucundus noster aduentus. deinde, multis audientibus, Seruilia, Tertulla, Porcia quærere, quid placeret. aderat etiam Fauonius. ego, quod erã meditatus in uia, suadere, ut uteretur Asiatica curatione frumenti, nihil esse iam reliqui, quod ageremus, nisi ut saluos esse: in eo etiam ipsi Reip. esse præsidium. quã orationem cum ingressus essem, Cassius interuenit. ego eadem illa repetiui. hoc loco fortibus sanè oculis Cassius, Martẽ spirare diceres, se in Siciliam non iturum. ego ne ut beneficium accepisse in contumelia? quid ergo agis, inquam? at ille, in Achaiam se iturũ. quid tu, inquam, Brute? Romã, inquit, si tibi uidetur. mihi uero minime: tuto enim non eris. quid si possem esse? placeretne? atq; ut omnino neq; nunc, neq; ex Prætura in prouinciam ires. sed auctor non sum, ut te Vrbi cõmittas. dicebam ea, quæ tibi profecto in mentem ueniunt, cur non esset tuto futurus. multo inde sermone querebantur: atq; id quidem Cassius maxime, amissas occasiones: Decimumq; grauiter accusabat. ea negabã oportere, præterita. assentiebar tamen: quanquã ingressus essem dicere, quid oportuisset: nec uero quicquam noui,

ſed ea,quæ quotidie omnes : nec tamen illum locum at=
tingere,quenquã præterea oportuiſſe tangi, ſed ſenatum
uocari,populum ardentem ſtudio uehementius incitari,
totam ſuſcipere Remp.exclamat tua familiaris.hoc uero
neminem unq̃ audiui.ego repreſſi . ſed & Caſſius mihi
uidebatur iturus (etenim Seruilia pollicebatur ſe cura=
turã,ut illa frumenti curatio de S.C.tolleretur) & no=
ſter cito deiectus eſt de illo inani ſermone : uelle enim ſe
dixerat. conſtituit igitur,ut ludi abſente ſe fierẽt ſuo no
mine. proficiſci autem mihi in Aſiam uidebatur ab An=
tio uelle. ne multa,nihil me in illo itinere præter cõſcien
tiam delectauit : non enim fuit cõmittendum,ut ille ex
Italia prius,quàm à me conuentus eſſet, diſcederet . hoc
dempto munere amoris,atq; officij, ſequebatur,ut mecũ
ipſe: ἢ δεῦρ' ὁδὸς, σοὶ τί δύναται νῦν θεοπρόπε? prorſus
diſſolutum offendi nauigium,uel potius diſſipatum. ni=
hil conſilio,nihil ratione,nihil ordine . itaq; etſi ne antea
quidem dubitaui,tamen nũc eo minus,euolare hinc,idq́;
quamprimum,ubi nec Pelopidarum facta,neq; famam
audiam.ſed heus tu,ne forte ſis neſcius,Dolabella me ſibi
legauit ad IIII.Non.Apr.id mihi heri ueſperi nuntia=
tum eſt. uotiua ne tibi quidẽ placebat : etenim erat ab=
ſurdum,quæ, ſi ſtetiſſet Reſp.uouiſſem,ea me euerſa illa
uota diſſoluere.& habent,opinor,liberæ legationes diffi
nitum tempus lege Iulia,nec facile addi poteſt: idq́; adeo
genus legationis,ut,cum uelis introire,exire liceat. quod
nunc mihi additum eſt.bella eſt autem huius iuris quin=
quennij licentia.quanquã quid de quinquẽnio cogitem ?
contrahi mihi negotium uidetur. ſed βλάσφημα mitta=
mus. Bene mehercule de Buthroto. at ego Tironẽ ad

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

Dolabellam cum literis, quia iusseras, miseram. quid nocet? de nostris autẽ Antiatibus satis uidebar planè scripsisse, ut nõ dubitares, essent quin otiosi futuri, usuriq; beneficio Antonij cõtumelioso. Cassius frumẽtariã rẽ aspernabatur. eã Seruilia sublaturã ex S.C. se esse dicebat. noster uero, καὶ μάλα σεμνὸς, in Asiã, postea q̃ mihi est assensus tuto se Romæ esse nõ posse: ludos enim absens facere malebat: statim autẽ se iturũ, simulac ludorũ apparatũ ijs, qui curaturi essent, tradidisset. nauigia colligebat. erat animus in cursu. interea in eisdẽ locis erant futuri. Brutus quidẽ se diebat Asturæ. L. quidẽ Antonius liberaliter literis sine cura me esse iubet. habeo unũ beneficiũ, alterũ forte, si in Tusculanũ uenerit. ò negotia nõ ferẽda, quæ ferũtur tamẽ. τὰν δ' αἰτίαν τῶν βρούτων τίς εἶχεν. Octauiano, ut perspexi, satis ingenij, satis animi: uidebaturq; erga nostros ἥρωας ita fore, ut nos uellemus, animatus. sed quid ætati credendũ sit, quid nomini, quid hæreditati, quid κατηχήσει, magni consilij est: uitricus quidem nihil cẽsebat: quem Asturæ uidimus. sed tamen alendus est, &, ut nihil aliud, ab Antonio seiungendus. Marcellus præclare, si præcipit nostro, nostri: cui quidẽ ille deditus mihi uidebatur. Pansæ autem, & Hircio non nimis credebat. bona indoles ἐὰν διαμένῃ.

CICERO ATTICO S.

VIII. Cal. duas à te accepi epistolas. respõdebo igitur priori prius. Assentior tibi, ut nec duces simus, nec agmẽ cogamus, faueamus tamẽ. Orationẽ tibi misi. eius custodiẽdæ, & proferẽdæ arbitriũ tuũ. sed quãdo illũ diẽ, cũ tu edẽdã putes? Inducias, quas scribis, nõ intelligo fieri

posse. melior est ἀναντιφωνησία: qua me usurū arbitror.

Quod scribis legiones duas Brūdusiū uenisse: uos omnia prius: scribes igitur, quicquid audieris. Varronis διάλογον expecto. iā probo ἡρακλείδιον, præsertim cū tu tātopere delectere. sed quale uelis, uelim scire. Quòd ad te antea, atq; adeo prius scripsi (sic. n. mauis ad scribēdum tibi uere dicere) fecisti me acriorē. ad tuū iudiciū, quod mihi erat notū, addidisti Peducei auctoritatē, magnā quidē apud me, et in primis grauē. enitar igitur, ne desideres aut industriā meā, aut diligentiā. Vectenū, ut scribis, et Faberiū foueo. Clodiū nihil arbitror malitiose. quanquā, si quid egerit de libertate retinēda, qua certe nihil est dulcius, tibi assentior. ita ne? Gallo animo hominē nequā? quid enim dicā aliud? cautū Marcellū, me sic, sed nō tamē cautissimū. Longiori epistolæ, superioriq; respondi. nūc breuiori, propioriq; quid respondeam, nisi eam fuisse dulcissimā? Res Hispanięses ualde bonæ. modo Balbiliū incolumem uideā, subsidiū nostræ senectutis. De Anniano itē, quòd me ualde obseruat Visellia. sed hæc quidē humana. De Bruto te nihil scire dicis: sed Selicia, uenisse M. Scaptiū, eumq; nō qua pōpa, ad se tamē clàm uēturū, sciturumq; me omnia, quæ ego statim. interea narrat eadē, Bassi seruū uenisse, q̃ nūtiaret legiones Alexādrinas in armis esse, Bassum arcessi, Cassiū expectari. quid quæris? uidetur Resp. ius suū recuperatura. sed ne quid ante. nosti horū exercitationem in latrocinio, & amētiam. Dolabella uir optimus. & si, cum scribebā secunda mensa apposita, uenisse eū ad Baias audiebā. tamē ad me ex Formiano scripsit, quas literas, cum è balineo exissem, accepi, sese de attributione

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

omnia summa fecisse. Vectenum accusat. tricatur scilicet, ut homo talis: sed ait totum negotium Sestium nostrum suscepisse, optimum quidem illum uirum, nostriq; amantissimum: quæro autem, quid tãdem Sestius in hac re facere possit, quod nõ quis nostrum? sed, siquid præter spem erit, facies, ut sciam. sin est (ut arbitror) negotium perditum, scribes tamen, neq; ista res cõmouebit. Nos hic φιλοσοφούμενα: quid enim aliud? & τὰ περὶ τοῦ καθήκοντος magnifice explicamus, προσφωνοῦμενάq; Ciceroni: qua de re enim potius pater filio? deinde alia. quid quæris? extabit opera peregrinationis huius. Varronem hodie, aut cras uenturum putabant. ego autem in Pompeianũ properabam, non quo hoc loco quicquam pulchrius, sed interpellatores illic minus molesti. sed perscribe quæso, quæ causa sit Myrtilo. pœnas quidem illum pependisse audiui. et satis ne patet, unde corruptus? hæc cum scriberem, tantũ quod existimabam ad te orationem esse perlatam. hui, q̃ timeo, quid existimes. & si quid ad me? quæ non sit foras proditura, nisi Rep. recuperata. de quo quid sperẽ, nõ audeo scribere. VI. Cal. accepi à Dolabella literas, quarum exemplum tibi misi, in quibus erat, omnia se fecisse, quæ tu uelles. statim ei rescripsi, & multis uerbis gratias egi. sed tamen, ne miraretur, cur idem iterum facerem, hoc causæ sumpsi, ꝙ ex te ipso corãm antea nihil potuissem cognoscere. sed quid multa? literas hoc exemplo dedi.

Cicero Dolabellæ Cos. suo S.

ANTEA cum per literas Attici nostri de tua summa liberalitate, sũmoq; erga se beneficio certior factus essem,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

cumq́; tu ipse etiã ad me scripsisses, te fecisse ea, quæ nos uoluissemus: egi tibi gratias per literas ijs uerbis, ut intelligeres, nihil te mihi gratius facere potuisse. postea uero q̃ ipse Atticus ad me uenit in Tusculanũ huius unius rei causa, tibi ut apud me gratias ageret, cuius eximiam quandam, & admirabilem in causa Buthrotia uoluntatem, & singularem erga se amorem perspexisset: teneri non potui, quin tibi apertius illud idem his literis declararem: ex omnibus enim mi Dolabella studijs in me, et officijs, quæ summa sunt, hoc scito mihi & amplissimũ uideri, & gratissimum esse, ꝙ perfeceris, ut Atticus intelligeret quantum ego te, quantum tu me amares. quod reliquum est, Buthrotiam & causam, & ciuitatem, quan quam à te constituta est (beneficia autem nostra tueri solemus) tamẽ uelim receptã in fidem tuam, à meq́; etiam tibi cõmendatam, auctoritate, & auxilio tuo tectam uelis esse. satis erit in perpetuũ Buthrotijs præsidij, magnáq́; cura, & solicitudine Atticum, & me liberaris, si hoc honoris mei causa susceperis, ut eos semper à te defensos uelis. quod ut facias, te uehementer etiam, atq; etiã rogo.

His literis scriptis, me ad συντάξεις dedi: quæ quidem, ue reor, ne miniata cerula tua pluribus locis notandæ sint: ita sum μετέωρος, & magnis cogitationibus impeditus. L. Antonio male sit, siquidem Buthrotijs molestus est.

Ego testimonium cõposui: quod, cum uoles, obsignabo. tu numos Arpinatũ, si L. Fadius Aedilis petet, uel omnis reddito. Ego ad te alia epistola scripsi de HS C X. quæ Statio curarentur. si ergo petet Fadius, ei uolo reddi: præter Fadium, nemini. apud me item puto depositũ. id scripsi ad Erotem, ut redderet. Reginam odi. me iure

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

facere ſcit. ſponſor promiſſorum eius Ammonius, quæ
quidem erãt φιλόλογα, & dignitatis meæ, ut uel in cõcio
ne dicere auderẽ. Saram autẽ præterq̃ quòd nefariũ ho
minẽ cognoui, præterea in me cõtumacẽ. ſemel eũ omni=
no domi meæ uidi. cũ φιλοφρόνως ex eo quærerem, quid
opus eſſet: Atticũ ſe dixit quærere. ſuperbiã autẽ ipſius
Reginæ, cum eſſet trans Tyberim in hortis, cõmemorare
ſine magno dolore nõ poſſum. nihil igitur cum iſtis. nec
tam animũ me, quàm ſtomachum nõ habere arbitran=
tur. Profectionem meã, ut uideo, Erotis diſpẽſatio im
pedit: nã cum ex reliquis, quæ Nonis Apr. fecit, abũda=
re debeã; cogor mutuari; quodq́; ex iſtis fructuoſis re=
bus receptũ eſt, id ego ad illud fanũ ſepoſitũ putabã. ſed
hæc Tironi mãdaui, quẽ ob eã cauſam Romã miſi. te no
lui impeditũ impedire. Cicero noſter quo modeſtior eſt,
eo me magis cõmouet: ad me enim de hac re nihil ſcri=
pſit, ad quem nimirum potiſſimũ debuit. ſcripſit hoc au
tem ad Tironẽ, ſibi poſt Cal. Apr. (ſic enim annuũ tem
pus confici) nihil datum eſſe, tibi pro tua natura ſemper
placuiſſe, teq́; exiſtimaſſe id etiam ad dignitatem meam
pertinere, eum nõ modo liberaliter à nobis, ſed etiã or=
nate, cumulateq́; tractari. quare uelim cures (nec tibi
eſſem moleſtus, ſi per alium hoc agere poſſem) ut per=
mutetur Athenas, quod ſit in annuum ſumptum. et ſci=
licet Eros numerabit. eius rei cauſa Tironem miſi. cura=
bis igitur, & ad me, ſiquid tibi de eo uidebitur, ſcribes.

CICERO ATTICO S.

TANDEM à Cicerone tabellarius: & mehercule lite=
ræ πεπινωμένως ſcriptæ, quod ipſum προκοπὴν aliquam

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

significaret. itemq́; cæteri præclara scribunt. Leonides tamen retinet suum illud ADHVC. *summis uero laudibus Erotes. quid quæris? uel uerba mihi dari facile patior in hoc, meq́; libenter præbeo credulum. tu uelim, siquid tibi est à tuis scriptum, quod pertineat ad me, certiorem me facias.* *Narro tibi, hæc loca uenusta sunt, abdita certe, &, siquid scribere uelis, ab arbitris libera. sed nescio quomodo* οἶκος φίλος. *itaque me referunt pedes in Tusculanum: & tamen hæc* ῥωπογραφία *ripulæ uidetur habitura celerem satietatem. equidem etiam pluuias metuo, si prognostica nostra uera sunt: ranæ enim* ῥητορεύουσιν. *tu, quæso, fac sciam, ubi Brutum nostrum, & quo die uidere possim.* *Duas accepi postridie Iduum, alteram eo die datam, alteram Idibus. prius igitur superiori.* *De Bruto, cum scies.* *De Consulum ficto timore cognoueram: Sica enim* φιλοστόργως *ille quidem, sed tumultuosius ad me etiam illam suspicionem pertulit. quid tu autem,* τὰ μὲν διδόμενα? *nullum enim uerbum à Siregio. non placet.*
De Pletorio uicino tuo, permoleste tuli, quenquam prius audisse, quàm me. *De Siro prudenter.* *L. Antonium per M. fratrem, ut arbitror, facillime deterrebis auctoritate, uel ui: sed non dum acceperas literas: nec cuiquam, nisi L. Fadio Aedili: aliter enim nec caute, nec iure fieri potest.* *Quod scribis tibi deesse HS C. quæ Ciceroni curata sint: uelim ab Erote quæras, ubi merces insularum.* *Arabioni de Sicio nihil irascor. ego de itinere, nisi explicato* Λ, *nihil cogito. quod idem tibi uideri puto. habes ad superiorem. nunc audi ad alteram.* *Tu uero facis, ut omnia, quòd Ser-*

uiliæ non deſit, ideſt Bruto. De Regina gaudeo te non laborare, certe etiam tibi probari. Erotis rationes & ex Tirone cognoui, et uocaui ipſum. Gratiſſimum, ꝗ polliceris Ciceroni nihil defuturum. de quo mirabilia Meſſala, qui Lanuuio rediens ab illis uenit ad me. et mehercule ipſius literæ ſic & φιλοστόργως, & πυκνῶς ſcriptæ, ut eas uel in acroaſi audeam legere: quo magis illi indulgendum puto. De Buciliano Seſtium puto non moleſte ferre. Ego, ſi Tiro ad me, cogito in Tuſculanum. tu uero, quicquid erit, quod me ſcire par ſit. ſtatim XVII. Cal. abibo. etſi ſatis uidebar ſcripſiſſe ad te, quid mihi opus ſit, & quid te facere uellem, ſi tibi cõmodum eſſet: tamen cum profectus eſſem, et in lacu nauigarem, Tironem ſtatui ad te eſſe mittendum, ut ijs negotijs, quæ agerentur, intereſſet. atque etiam ſcripſi ad Dolabellam, me, ſi ei uideretur, uelle proficiſci, petijq; ab eo de mulis uecturæ itineris. ut in eis, cum intelligo te diſtẽtiſſimum eſſe quà de Buthrotijs, quà de Bruto, cuius etiam ludorum ſuorum curam, etiam adminiſtrationem ſuſpicor ex magna parte ad te pertinere: ut ergo in eiuſmodi re, tribues nobis paulum operæ: nec enim multum opus eſt. mihi res ad cædem, & eam quidem propinquam ſpectare uidetur. uides homines: uides arma. prorſus non mihi uideor eſſe tutus. ſi tu aliter ſentis, uelim ad me ſcribas: domi enim manere, ſi recte poſſum, multo malo. Quidnam eſt, quod audendum amplius de Buthrotijs? ſtetiſſe enim te fruſtra ſcribis. quid autem ſe refert Brutus? doleo mehercule te tam eſſe detentum. quod decem hominibus referẽdum eſt acceptum, eſt illud quidem ἐργῶδες, ſed ἀνεκτὸν, mihiq; gratiſſimum. De

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

armis,nihil uidi apertius . fugiamus igitur, &, ut ais, coràm. Theophanes quid uelit,neſcio:ſcripſerat enim ad me . cui reſcripſi,ut potui . mihi autem ſcribit,ueni re ad me ſe uelle,ut & de ſuis rebus,& quædam , quæ ad me pertinerent . tuas literas expecto . uide quæſo,ne quid temere fiat. Statius ſcripſit ad me , locutum ſe= cum eſſe Q. Ciceronem ualde aſſeueranter , ſe hæc fer re non poſſe , certum ſibi eſſe ad Brutum , & Caſſium tranſire . hoc enimuero nunc diſcere aueo.hoc,ego,quid ſit,interpretari non poſſum . poteſt aliquid iratus Anto nio ? poteſt gloriam nouam quærere ? poteſt totum eſſe σχεδίασμα : et nimirum ita eſt . ſed tamen & ego ue reor,& pater conturbatus eſt:ſcit enim quæ ille de hoc mecum. quædam ἄφατα nolim . planè,quid uelit,ne= ſcio . à Dolabella mandata habebo,quæ mihi uidebun= tur οὐδέν. dic mihi,C. Antonius uoluit ne fieri Septẽ= uir ? fuit certe dignus. De Menedemo eſt,ut ſcribis . facies omnia mihi nota . Egi gratias Vecteno : nihil enim potuit humanius . Dolabellæ mandata ſint quæli= bet,modo aliquid , uel quod Niceæ nuntiem : quis enim hæc,ut ſcribis ante ? ne nunc dubitare quenquam pru= dentem , quin meus diſceſſus deſperationis ſit,non lega= tionis? Quod ais , extrema quædam iam homines de Rep.loqui,& eos quidem uiros bonos : ego,quo die au= diui illum tyrannum in concione clariſſimum uirum appellari, ſubdiffidere cœpi : poſtea uero quàm tecum Lanuuij uidi noſtros tantum ſpei habere ad uiuendum, quantum accepiſſent ab Antonio, deſperaui . itaque mi Attice fortiter hoc uelim accipias,ut ego ſcribo . genus
* illud interitus,quo caſurus eſt, fœdum duces, & quaſi

denuntiatum nobis ab Antonio. ex hac nassa exire constitui, non ad fugam, sed ad spem mortis melioris. hæc omnis culpa Bruti. Pompeium Cartheiæ receptum scribis. iam igitur contra hunc exercitum. utra ergo castra? media enim tollit Antonius. illa infirma, hæc nefaria. properemus igitur. sed iuua me consilio, Brūdusio ne, an Puteolis. Brutus quidem subito: sed sapiēter πάσχωτι: quando enim illum? sed humana ferenda. tu ipse eum uidere non potes. Dij illi mortuo, qui unquam Buthrotum. sed acta missa. uideamus, quæ agenda sint. rationes Erotis, & si ipsum nondum uidi, tamen & ex literis eius, & ex eo, quod Tiro cognouit propemodum cognitas habeo. uersuram scribis esse faciendam mensium quinq;, id est ad Cal. Nou. HS CC in eam diem cadere numos, qui à Quinto debentur. uelim igitur, quoniam Tiro negat tibi placere me eius rei causa Romam uenire (si te ea res nihil offendet) uideas, unde numi sint, mihi feras expensum. hoc uideo in præsentia opus esse. reliqua diligentius ex hoc ipso exquiram, in his, de mercedibus dotalium prædiorum: quæ si fideliter Ciceroni curabuntur, quanquam uolo laxius, tamen ei propemodum nihil deerit. equidem uideo mihi quoque opus esse uiaticum: sed id ex prædijs, ut cadet, ita soluetur. mihi autem opus est uniuerso quidem. & si mihi uidetur iste, qui umbras timet, ad cædem spectare: tamen, nisi explicata solutione, non sum discessurus. sit ne autem excitata, nec ne, tecum cognoscam. hanc putaui mea manu scribendam: itaque feci. De Fadio, ut scribis. utique alij nemini. rescribas uelim hodie. Narro tibi: Quintus pa

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

ter exultat lætitia: ſcripſit enim filius, ſe idcirco profugere ad Brutum uoluiſſe, quòd, cum ſibi negotium daret Antonius, ut eum Dictatorem efficeret, præſidium occuparet, id recuſaſſet: recuſaſſe autem ſe, ne patris animum offenderet: ex eo ſibi illum hoſtem. tum me, inquit, collegi uerens, nequid mihi ille iratus tibi noceret. itaque eum placaui. & quidem CCCC. certa, reliqua in ſpe. ſcribit autem Statius illum cum patre habitare uelle. hoc uero mirum: & id gaudet. quem tu illo certiorem nebulonem? ἐποχὴν ueſtram de re Cani deliberationis probo. nihil eram ſuſpicatus de tabulis. ἀκεραίως reſtitutam arbitrabar. Quæ differs, ut mecum coràm: expectabo: tabellarios, quoad uoles, tenebis: es enim occupatus. Quòd ad Xenonem, probe. Quod ſcribo, cum abſoluero. Quinto ſcripſiſti, te ad eum literas. nemo attulerat. Tiro negat iam tibi placere Brunduſium, & quidem dicere aliquid de militibus. at ego iam deſtinaram Hydruntem quidem. mouebant me tuæ quinque horæ. hic autem quãtus πλοῦς. ſed uidebimus. Nullas à te XI. Cal. quippe, quid enim iam noui? cum primum igitur poteris, uenies. ego propero, ne ante Sextus: quem aduentare aiunt. gratulor nobis, Quintum filium exiiſſe. moleſtus non erit. Panſam bene loqui credo: ſemper enim coniunctum eſſe cum Hircio ſcio: amiciſſimũ Bruto, & Caſſio puto, ſi expediet. ſed quando illos uidebit? inimicum Antonio, quando, aut cur? quouſque ludemur? ego autem ſcripſi Sextum aduentare, non quo iam adeſſet, ſed quia certe id ageret, ab armiſq; nullus diſcederet. certe, ſi pergit, bellum paratum eſt.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

hic autem noster Citerius, nisi uictorem, neminem uicturum. quid ad hæc Pansa? utro erit, si bellum erit? quod uidetur fore. sed & hæc, & alia coràm. hodie quidem (ut scribis) aut cras. Mirifice torqueor, sine dolore tamen: sed permulta mihi de nostro itinere in utranque partem occurrunt. quousque, inquies? quoad erit integrum: erit autem usque, dum ad nauem. Pansa si rescripserit, & meam tibi, & illius epistolam mittam. Silium expectabam: cui ὑπόμνημα compositum, siquid noui. ego literas misi ad Brutum: cuius de itinere etiam ex te uelim, siquid scies, cognoscere. Tabellarius, quem ad eum miseram, ex itinere rediit VII. Cal. ei Seruilia dixit, eo die Brutum Puteolis profectũ. sanè dolui meas literas redditas non esse. Silius ad me non uenerat. causam composui. eum libellum tibi misi. te quo die expectem, uelim scire.

CICERO ATTICO S.

DE MEO itinere uariæ sententiæ: multi enim ad me. sed tu incumbe quæso in eam curam. magna res est. an probas, si ad Cal. Ian. cogitamus? meus animus est æquus, si tamen, ut si nihil offensionis sit, & tuus. etiam
* scribe, quo die Olympia: cum mysteria scilicet. ut tu scires. casus consilium nostri itineris iudicabit. dubitemus igitur. hiberna enim nauigatio odiosa, eoq; ex te quæsieram mysteriorum diem. Brutum, ut scribis, uisum iri à me puto. ego hinc uolo prid. Cal.

CICERO ATTICO S.

*DE Quinti negotio uideo à te omnia facta. ille tamen
dolet, dubitans utrum morem gerat Leptæ, an fidem in
firmet Silio Mãdibili. L. Pisonem uellem exire legatum.
ψευδεγγράφῳ S.C. uelim scire, quid sit. tabellarius ille,
quem tibi dixeram à me ad Brutum esse missum in A=
nagninũ, ad me uenit ea nocte, quæ proxima ante Cal.
fuit, literasq; ad me attulit, in quibus unum alienũ sum
ma sua prudentia, ut spectem ludos suos. rescripsi scili
cet, primum me iam profectum, ut non integrum sit:
dein ἀτοπώτατον esse, me, qui Romam omnino post hæc
arma nõ accesserim, neque id tam periculi mei causa fe
cerim, quàm dignitatis, subito ad ludos uenire: tali enim
tempore ludos facere illi honestum est, cui nõ necesse est
spectare: mihi ut non est necesse, sic nec honestum est.
equidem illos celebrari, & esse quamgratissimos mirabi
liter cupio, idq; ita futurum esse confido, & tecum ago,
ut iam ab ipsa commissione ad me, quemadmodum ac=
cipiantur, deinde omnino reliquorum dies singulos per=
sequare. sed de ludis hactenus. Reliqua pars episto=
læ: illa nanque in utranque. sed tamen nõnullos inter=
dum iacit igniculos uirileis. quod, quale tibi uideretur,
ut possis interpretari, misi ad te exẽplum epistolæ. quã=
quam mihi tabellarius noster dixerat, tibi quoque se at=
tulisse literas à Bruto, easq; à Tusculano esse delatas.
Ego itinera sic composueram, ut Non. Quint. Puteolis
essem: ualde enim festino, ita tamen, ut, quantum ho=
mo possit, quamcautissime nauigem. M. Aelium cura*

libera. ei ſine paucos ſpecus in extremo fundo, & eos quidẽ ſubterraneos, ſeruitutis apud Talnæ quid habituros: id me iam iam nolle, neq; mihi quicquam eſſe tanti. ſed (ut mihi dicebas) quamleniſſime, potius ut cura liberetur, quàm ut me ſuccenſere aliquid ſuſpicetur. Idẽ
* de illo Tulliano. cupide libero. cum Caſelio loquare. parua res eſt: ſed tu bene attendiſti: nimis callide agebatur. ego autem, ſi mihi impoſuiſſet aliquid, quod penè fecit, niſi tua malitia affuiſſet, animo iniquo tuliſſem. itaque, ut erit, rem impediri malo. octauã partem Tul
* lij luminarium in ædium ad ſtrane memineris. cui Cerelia, uideris mancipio dare ad eam ſummam, quæ ſub præcone fuit maxima. id opinor eſſe CCCLXXX. noui ſiquid erit, atq; etiam ſiquid proſpicies, quod futurum putes, ſcribas ad me quamſæpiſſime uelim. Varroni, quemadmodum tibi mandaui, memineris excuſare
* tarditatem literarum mearũ, Mundus iſtum. M. Ennius quid egerit de teſtamẽto, curioſius facias me uelim certiorem. Ex Arpinati, VI. Non.

CICERO ATTICO S.

GAVDEO id te mihi ſuadere, quod ego mea ſpõte pridie feceram: nam cum ad te VI. Non. darem, eidem tabellario dedi etiã ad Seſtium ſcriptas πάνυ φιλοστόργως. Ille autem, quòd Puteolos proſequitur, humane: quòd queritur, iniuſte: non enim ego tam illum expectare, cum de Coſano rediret, debui, quàm ille aut non ire ante, quàm me uidiſſet, aut citius reuerti: ſciebat enim me celeriter uelle proficiſci, ſeſeq; ad me in Tuſculanũ

ſcripſerat eſſe ucturum. Te, ut à me diſceſſeris, lacrymaſſe, moleſte ferebam. quod ſi me præſente feciſſes, conſilium totius itineris fortaſſe mutaſſem. ſed illud præclare, quòd te conſolata eſt ſpes breui tempore congrediendi: quæ quidem expectatio me maxime ſuſtentat. meæ tibi literæ non deerunt. De Bruto ſcribam ad te omnia. librum tibi celeriter mittam de gloria. excudā aliquid ἡρακλείδιον, quod lateat in theſauris tuis. De Planco memini. Attica iure queritur. Quòd me de Bacchi, de ſtatuarū coronis certiorem feciſti, ualde gratum: nec quicquam poſthac non modo tantum, ſed ne tantulum quidem prætererieris. Et de Herode, et Metio meminero, & de omnibus, quæ te uelle ſuſpicor. modo turpem ſororis tuæ filium, cum hæc ſcriberem. ad uentabat autem βουλύσει cœnantibus nobis. ego, ut ad te pridie ſcripſeram, Nonis cōſtitueram uenire in Tuſculanum. ibo igitur: quotidie tuas literas expectabo, & maxime de ludis: de quibus etiam ad Brutum tibi ſcribendum eſt: cuius epiſtolæ, quam interpretari ipſe uix poteram, exemplum pridie tibi miſeram. Atticæ meæ uelim me ita excuſes, ut omnem culpam in te trāſferas, & ei tamen confirmes, me minime totum amorem eò mecum abſtuliſſe. Bruti ad te epiſtolam miſi. Dij boni, quanta ἀμηχανία. cognoſces, cum legeris. de celebratione ludorum, tibi aſſentior. ad M. Aelium nullus tu quidem domum: ſed ſicubi inciderit, de Tulliano ſemiſſe, M. Axianum adhibebis, ut ſcribis. Quod cum Coſiano, egiſti optime. Quòd non ſolum mea, uerum etiam tua expedis, gratum. Legationem probari meam gaudeo. Quod promittis, Dij

faxint: quid enim mihi meis iucundius? ſed iſta, quam tu excipis, metuo. Brutum cum conuenero, perſcribā omnia. De Planco, & Decumo, ſanè uelim Sextum ſcutum abijcere. De Mundo, ſiquid ſcies. reſcripſi ad omnia. nunc noſtra accipe. Quintus filius uſque Puteolos: mirus ciuis, ut tu Fauonium, Aſinium dicas: & quidem duas ob cauſas, & ut mecum, & σπείσασθαι uult cum Bruto, & Caſſio. ſed tu quid ais? ſcio enim te familiarem eſſe Othonum. ait hic ſibi Iuliam ferre: conſtitutum enim eſſe diſſidium. quæſiuit ex me pater, qualis eſſet fama. dixi, ſanè nihil me audiſſe: neſciebā enim cur quæreret, niſi de ore, & patre. ſed cur tu, inquam? at ille, filium uelle. tum ego, & ſi ἐβδελυττόμην, tamen negaui. putaui illa eſſe uera: σκοπὸς hoc eſt enim huic noſtro, nihil præbere. illa autem οὐ παρὰ τοῦτο. ego tamen ſuſpicor hunc, ut ſolet, hallucinari. ſed uelim quæras: facile autem potes: & me certiorem. Obſecro te, quid eſt hoc? ſignata iam epiſtola, Formiani, qui apud me cœnabant, Plancum ſe aiebant hunc Buthrotium pridie, quàm hoc ſcribebam, id eſt III. Nonarum, uidiſſe demiſſum, ſine phaleris: ſeruulos autem dicere, eum, & agripetas eiectos à Buthrotijs. macte. ſed, amabo te, perſcribe mihi totum negotium. Vale.

M. TVLLII CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER XVI.

CICERO ATTICO S.

N ONIS Quint. ueni in Puteolanum iens ad Brutum. in Neside hæc scripsi. sed eo die, quo ueneram, cœnanti Eros tuas literas. ita ne? Nonis Iulijs? mehercule istis. sed stomachari totum diem licet. quicquam ne turpius, quàm Bruto nil? redeo ad meū igitur, ἔλθωμεν. nihil uidi. sed quid est quæso, quod agripetas Buthroti concisos audio? quid autem Plancus tam cursim? ita enim meditabar diem, & noctem. sanè cupio scire, quid sit. Meam profectionem laudari gaudeo. Dymæos agro pulsos, mare infestum habere, nil mirum. uidendum est, ut mansio laudetur. ἐν ὁμοπλίᾳ Bruti uidetur aliquid præsidij esse. sed opinor minuta nauigia: sed iam sciam, & ad te cras. De Ventidio, πανικὸν puto. De Sexto, pro certo habebatur, ad arma. quod si uerum est, sine bello ciuili uideo seruiendum. quid ergo? Calendis Ianuarij in Pansa spes. λῆρος πολὺς in uino et in somno istorum. De CCX optime. Ciceronis rationes explicētur: Ouius enim recenset multa, quæ uellem: in his ne hoc quidem malum, in mandatis sat abunde: HS LXXII satis esse, affatim prorsus, sed Xenonem perexigue, & γλίσχρως præbere, minutatimq́;: quo plus permutasti, quàm ad fructum insularum: id ille annus habeat, in quem itineris sumptus accessit.

hinc ex Cal. Apr. ad HS LXXX accōmodetur: nunc enim insulæ tantum: uidendū enim est, quid, cum Romæ erit: non enim puto socrū illam ferendam. Pindaro Decumano negarā. Nunc, cuius rei causa tabellariū miserim, accipe. Quintus filius mihi pollicetur se Catonē. egit autem & pater, & filius, ut tibi sponderem, sed ita, ut tum crederes, cum ipse cognosses. huic ego literas ipsius arbitratu dabo: eæ te ne mouerint. has scripsi in eam partem, ne me motum putares. Dij faxint, ut faciat ea, quæ promittit: commune enim gaudium: sed ego nihil dico amplius. is hinc VII. Id. ait enim attributionem in Idus, se autem urgeri acriter. tu ex meis literis, quomodo respondeas, meditabere. plura, cum & Brutum uidero, & Erotem remittam. Atticæ meæ excusationem accipio, eamq; amo plurimum: cui, & Piliæ salutem. Vale.

CICERO ATTICO S.

VI. Id. duas epistolas accepi, unā à meo tabellario, alteram Bruti. De Buthrotijs longe alia fama in his locis fuerat: sed cum alijs multis hoc ferendum. Erotem remisi citius, quàm constituerā, ut esset cum Hortensio, & quia equitibus quidem ait se Idibus cōstituisse. Hortēsius uero impudenter: nihil enim debetur ei, nisi ex tertia pēsione, quæ est Cal. Sext. ex qua pēsione ipsa maior pars est ei soluta aliquāto ante diem. sed hæc Eros uidebit. Idibus de Publilio autem quod perscribi oportet, moram non puto esse faciendam. sed cum uideas quantum de iure nostro decesserimus, qui de residuis CCCC. HS.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

CC. præsentia soluerimus, reliqua perscribamus, loqui cum eo (si tibi uidebitur) poteris, eum commodum nostrum expectare debere, cũ tanta sit à nobis iactura facta iuris. sed amabo te mi Attice, (uides'ne quam blande?) omnia nostra, quoad eris Romæ, ita gerito, regito, gubernato, ut nihil à me expectes: quanquam enim reliqua satis apta sint ad soluendum, tamen fit sæpe, ut ij, qui debent, non respondeant ad tempus. siquid eiusmodi acciderit, nequid tibi sit fama mea potius. non modo uersura, uerum etiam uenditione, si ita res coget, nos uindicabis. Bruto tuæ literæ gratæ erant: fui enim apud illum multas horas in Neside, cum pauloante tuas literas accepissem. delectari mihi Tereo uidebatur, & habere maiorem Accio, quàm Antonio gratiam. mihi autẽ, quo lætiora sunt, eo plus stomachi, & molestiæ est, populum R. manus suas non in defendẽda Rep. sed in plaudendo consumere. mihi quidem uidentur istorum animi incendi etiam ad repræsentandam improbitatem suam. sed tamen, dũmodo doleant aliquid, doleant quidlibet. Consilium meum ꝙ ais quotidie magis laudari, non moleste fero, expectabamq; , siquid de eo ad me scriberes: ego enim in uarios sermones incidebam: quin etiam iccirco trahebam, ut quãdiutissime integrũ esset. sed quoniã euro uilla extrudimur, Brundusium cogito: facilior enim & exploratior deuitatio legionum fore uidetur, ꝙ piratarum, qui apparere dicuntur. Sestius VI. Id. expectabatur, sed non uenerat, quod sciam. Cassius cum classicula sua uenerat. ego, cum eũ uidissem V. Cal. in Pompeianum cogitabam, inde Aculanum. nosti reliqua. De Tutia ita putaram. De C. Metio non credo, nec

tamen curo plus, quàm tu. Planco, & Oppio *scripsi equidem, quoniam rogaras: sed, si tibi uidebitur, ne necesse habueris reddere: cum enim tua causa fecerint omnia, uereor, ne meas literas superuacaneas arbitrētur.* Oppio *quidem utiq;: quem tibi amicissimū cognoui: uerum, ut uoles tu.* Quoniam *scribis hiematurum te in* Epeiro, *feceris mihi gratū, si ante eò ueneris, q̄ mihi in* Italiā *te auctore ueniendū est. literas ad me q̄ sæpissime, sed de rebus minus necessarijs aliquem nactus. sin autem erit quid maius, domo mittito.* Ἡρακλείδιον, *si* Brūdusium *salui, adoriemur. de gloria misi tibi: custodies igitur, ut soles: sed notentur eclogarij, quos* Saluius, *bonos auditores nactus, in conuiuio duntaxat legat. mihi ualde placent: mallem tibi.* Etiam *atq; etiam uale.*

CICERO ATTICO S.

TV VERO *sapienter: nunc demum enim rescribo ijs literis, quas mihi misisti conuento* Antonio Tiburi: *sapienter igitur, quòd manus dedisti, quodq́; etiā ultro gratiā egisti: certe enim, ut scribis, deseremur ocyus à* Rep. *q̄ a re familiari. quòd uero scribis te magis delectari* ὅτι TE, SI QVID EGO: *siquid agis, addis mihi scribendi alacritatem.* Quòd Erotem *nō sine munusculo expectare dicis, gaudeo non fefellisse eam rem opinionem tuam. sed tamē idem* σύνταγμα *misi ad te retractatius, & quidem* ἀρχέτυπον *ipsum crebris locis inculcatū, & refectum. hunc tu tralatum in macrocolum lege in arcano conuiuiis tuis; sed, si me amas, hilaris, & bene acceptis, ne in me stomachum erumpant, cum sint tibi irati.*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

De Cicerone, uelim ita sit, ut audiuimus. De Xenone corām cognoscam: quanquā nihil ab eo arbitror neq; indiligenter, neq; illiberaliter. De Erote faciā, ut mandas, & ea, quæ scribis, ex Saufeio, & ex Xenone cognoscā. De Quinto fratre, gaudeo tibi meas literas prius à tabellario meo, quàm ab ipso redditas. quāquā te nihil fefellisset. ueruntamen. sed expecto, quid ille tecum, quid tu uicissim. nec dubito, quin suo more uterq;. sed eas literas Curiū mihi spero redditurū: qui quidem & si per se est amabilis, à meq; diligitur, tamen accedit magnus cumulus cōmendationis tuæ. Literis tuis satis respōsum est. nunc audi, quod, & si intelligo scribi necesse non esse, scribo tamen. Multa me mouent in discessu, in primis mehercule, quòd disiungor à te. mouet etiā nauigationis labor, alienus non ab ætate solum nostra, uerum etiam à dignitate; tempusq; discessus subabsurdum: relinquemus enim pacē, ut ad bellum reuertamur; quodq; temporis in prædiolis nostris & belle ædificatis, et satis amœnis cōsumi potuit, in peregrinatione consumimus. consolantur hæc: aut proderimus aliquid Ciceroni: aut, quātum profici possit, iudicabimus. deinde tu iam, ut spero, & ut promittis, aderis. quod quidem si acciderit, omnia nobis erunt meliora. maxime autem me angit ratio reliquorū meorū. quæ quanquā explicata sunt, tamen, quòd & Dolabellæ nomen in his est, & attributio est mihi nominum ignota, cōturbor, nec ulla res magis angit ex omnibus. itaq; non mihi uideor errasse, quòd ad Balbum scripsi apertius, ut, siquid tale accidisset, ut non cōcurrerent nomina, subueniret: meq; tibi etiam mandasse, ut, siquid eiusmodi accidisset, cum eo cōmunicares. quod fa-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

cies, si tibi uidebitur, eóq; magis, si proficisceris in Epeirum. Hæc ego conscendens è Pompeiano tribus actuariolis decemscalmis. Brutus erat in Neside etiam nunc, Neapoli Cassius. ecquid amas Deiotarum? & nó amas Eram? qui, ut Blesamius uenit ad me, cum ei præscriptum esset, nequid sine Sexti nostri sententia ageret, neq; ad illum, neq; ad quenquam nostrum retulit. Atticam nostram cupio suauiari: ita mihi dulcis salus uisa est per te missa ab illa. referes igitur ei plurimam, itemq; Piliæ dicas uelim, ita ut heri tibi narraui, uel fortasse hodie: Quintus enim altero die se aiebat. In Nesida VIII. Id. ibi Brutus. quàm ille doluit de Nonis Iul. mirifice est conturbatus. itaq; sese scripturum aiebat, ut uenationem etiam, quæ postridie ludos Apollinares futura est, proscriberent. III. Id. Quint. Libo interuenit. is Philonem Pompeij libertum, & Hilarum suum uenisse à Sexto cũ literis ad Consules, siue quo alio nomine sunt. earum exemplum nobis legit, siquid uideretur. pauca παρὰ λέξιν: cæteroqui & satis grauiter, & non contumaciter. tantum addi placuit, quod erat, COSS. solum, ut esset, PRAETT. TRIBB. PL. SENATVI, ne illi nó proferrent eas, quæ ad se ipsos missæ essent. Sextũ autem nuntiauit cũ una solum legione fuisse Carthagine, eiq; eo ipso die, quo oppidũ Boream cepisset, nuntiatum esse de Cæsare: capto oppido, mirã lætitiam, cõmutationemq; animorum, concursumq; undiq;, sed illum ad sex legiones, quas in ulteriore reliquisset, reuertisse. ad ipsum autem Libonem scripsit, nihil esse, nisi ad larem suum liceret. summa postulatorũ, ut omnes exercitus dimittantur, qui ubiq; sint. hæc ferè de Sexto. De

Buthrotijs undiq; quærens nihil reperiebam. alij, concisos agripetas: alij, Plancum acceptis numis, relictis illis, au fugisse. itaq; non uideo sciturum me, quid eius sit, ni sta tim aliquid literarum. Iter illud Brundusium, de quo dubitabam, sublatum uidetur: legiones enim aduenta re dicuntur: hæc autem nauigatio habet quasdam suspi ciones periculi. itaq; constituebam uti ὁμοπλοίᾳ. paratio= rem offendi Brutum, quàm audiebam: nam & ipse Do mitius bona planè habet dicrota, suntq; nauigia præter= ea luculenta Sestij, Buciliani, cæterorum: nã Cassij clas= sem, quæ planè bella est, non numero ultra fretum. illud est mihi submolestum, quòd parum Brutus properare ui detur. primum cõfectorum ludorum nuntios expectat. deinde, quantum intelligo, tarde est nauigaturus, consi= stens in locis pluribus. tamen arbitror esse cõmodius tar de nauigare, quàm omnino non nauigare. etsi, cum pro= cesserimus, exploratiora uidebuntur, & testis utemur.

Tuas iam literas Brutus expectabat: cui quidem ego non nouum attuleram de Tereo Accij. ille Brutum pu= tabat. sed tamen rumoris nescio quid afflauerat, cõmis= sione Græcorum frequentiam non fuisse: quæ quidem me minime fefellit: scis enim, quid ego de Græcis ludis existimem. nunc audi quod pluris est, quàm omnia. Quintus fuit mecum dies cõplureis: &, si ego cuperem, ille uel plureis fuisset: sed, quantum fuit, incredibile est, quàm me in omni genere delectarit, in eoq; maxime, in quo minime satisfaciebat: sic enim cõmutatus est totus & scriptis meis quibusdam, quæ in manibus habebam, et assiduitate orationis, & præceptis, ut tali animo in Rep. quali nos uolumus, futurus sit. hoc cum mihi non modo

cõfirmaſſet, ſed etiam perſuaſiſſet, egit mecũ accurate multis uerbis, tibi ut reſponderem, ſe dignum & te, & nobis futurum, neq; ſe poſtulare, ut ſtatim crederes, ſed, cum ipſe perſpexiſſes, tum ut ſe amares. quòd niſi fidem mihi feciſſet, iudicaſſemq́; hoc, quod dico, firmum fore, non feciſſem id, quod dicturus ſum: duxi.n. mecum ado leſcentem ad Brutum: ſic ei probatũ eſt quod ad te ſcri= bo, ut ipſe crediderit, me ſponſorem accipere noluerit, eumq́; laudans amiciſſime mentionem tui fecerit, cóple= xus, oſculatusq́; dimiſerit. quam ob rem & ſi magis eſt, quod gratuler tibi, q̃ quod te rogem, tamen etiam rogo, ut, ſiquæ minus antea propter infirmitatẽ ætatis cóſtan= ter ab eo fieri uidebãtur, ea iudices illum abieciſſe, mihiq́; credas, multum allaturam, uel plurimũ potius ad illius iudicium confirmandum auctoritatem tuam. Bruto cum ſæpe inieciſſem de ὁμοπλοΐα, nó perinde, atq; ego pu taram, arripere uiſus eſt. exiſtimabã μετεωρότερον eſſe: & hercule erat, & maxime de ludis. at mihi, cum ad uil lam rediſſem, Cn. Luceius, qui multũ utitur Bruto, nar= rauit, illum ualde morari, non tergiuerſantem, ſed expe ctantem, ſiqui forte caſus. itaq; dubito, an Venuſiam ten dam, & ibi expectem de legionibus: ſi aberunt, (ut qui= dam arbitrantur) Hydruntem: ſi neutrum erit ἀσφαλὲς, eodem reuertar. iocari me putas? moriar, ſi quiſ= quam me tenet præter te: etenim circũſpice: ſed ante eru beſco. ò dies in auſpicijs Lepidi deſcriptos, et aptos ad cóſi lium reditus noſtri. magna ῥοπὴ ad proficiſcendũ tuis li teris. atq; utinã te illic. ſed ut códucere putabis. Nepo tis epiſtolam expecto. cupidus ille meorũ? qui ea, quibus maxime γαυριῶ, legenda non putet. & ais μετ᾽ ἀμύμονα.

tu uero

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

tu uero ἀμύμων. ille quidem ἄμβροτος. Mearum
epiſtolarum nulla eſt συναγωγή. ſed habet Tiro inſtar
ſeptuaginta. & quidem ſunt à te quædam ſumendæ.
eas ego, oportet, perſpiciam, corrigam. tum deniq; eden
tur. ego adhuc (perueni enim Vibonem ad Siccam) ma
gis commode, q̃ ſtrenue nauigaui: remis enim magnam
partem. prodromi nulli. illud ſatis opportune. duo ſi=
nus fuerunt, quos tramitti oportet, Pæſtanus, & Vibo=
nenſis: utrunque pedibus equis tranſmiſimus. ueni igi
tur ad Siccam octauo die è Pompeiano, cum unum di=
em Veliæ cōſtitiſſem, ubi quidem fui ſanè libenter apud
Talnam noſtrum, nec potui accipi (illo abſente præſer=
tim) liberalius. IX. Cal. igitur ad Siccam. ibi tan=
quam domi meæ ſcilicet, itaque obduxi poſterum diem.
ſed putabam, cum Regium ueniſſem, fore, ut illic, δο=
λιχὸν πλόον ὁρμαίνοντες, cogitaremus, corbita ne Pa=
tras, an actuariolis ad Leucopetram Tarentinorum, aſt
inde Corcyram: & ſi oneraria, ſtatim ne freto, an Sy
racuſis. hac ſuper re ſcribam ad te Regio. mehercu=
le mi Attice ſæpe mecum ἢ δεῦρ' ὁδός σοι τί δύναται.
cur ego tecum non ſum? cur ocellos Italiæ, uillulas me=
as non uideo? ſed id ſatis, ſuperq;, tecum me non eſſe fu
gientem periculum. nec id nunc quidem (niſi fallor)
ullum eſt: ad ipſum enim reuocat me auctoritas tua:
ſcribis enim, in cœlum ferri profectionem meã, ſed ita,
ſi ante Cal. Ian. redeam: quod quidem certe enitar:
malo enim uel cum timore domi eſſe, quàm ſine timore
Athenis tuis. ſed tamen proſpice, quò iſta uergant, mi=
hiq; aut ſcribe, aut (quod multo malim) affer ipſe.
hæc hactenus. illud uelim in bonam partem accipias,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

me agere tecum, quod tibi maiori curæ sciam esse, quàm ipsi mihi. nomina mea per Deos expedi, exolue. bella reliqui. sed opus est diligentia, cohæredibus pro Cluuiano Cal. Sext. persolutum ut sit. cum Publilio quomodo agendum sit, uidebis. non debet urgere, quoniam iure nõ utimur: sed tamen ei quoque satisfieri planè uolo. Terentiæ uero quid ego dicam? etiam ante diem, si potes. quin, si, ut spero, celeriter in Epeirum, hoc, quod satisdato debeo, peto à te, ut ante prouideas, planéq; expedias, et solutum relinquas. sed de his satis, metuóq; ne tu nimium putes. nunc negligentiam meã cognosce. De gloria librum ad te misi: & in eo procemium id est, quod in Academico tertio. id euenit ob eam rem, quòd habeo uolumen procemiorum: ex eo eligere soleo, cum aliquod σύγγραμμα institui. itaque iam in Tusculano, qui non meminissem me abusum isto procemio, conieci id in eum librum, quem tibi misi. cum autem in naui legerem Academicos, agnoui erratum meum: itaque statim nouum procemium exaraui, & tibi misi. tu illud desecabis, & hoc agglutinabis. Piliæ salutem dices, & Atticæ, delicijs, atque amoribus meis. Vale.

CICERO ATTICO S.

VIII. Id. Sext. cum à Leucopetra profectus (inde enim tramittebam) stadia circiter CCC. processissem, reiectus sum austro uehementi ad eãdem Leucopetram. ibi cum uẽtum expectarem (erat enim uilla Valerij nostri, ut familiariter essem, & libenter) Regini quidam illustres homines eò uenerunt Roma, sanè recentes, in ijs

Bruti nostri hospes, qui Brutum Neapoli reliquisset. hæc
afferebant, edictum Bruti, & Cassij, & fore frequẽtem
senatum Cal. à Bruto, Cassio literas missas ad consula=
reis, & prætorios: ut adessent, rogare. summam spem
nuntiabant, fore, ut Antonius cederet, res conueniret,
nostri Romam redirent. addebant etiam, me desidera=
ri, subaccusari. quæ cum audissem, sine ulla dubitatio=
ne abieci consilium profectionis, quo mehercule ne an=
tea quidem delectabar. lectis uero tuis literis admira=
tus equidem sum, te tam uehementer sententiam com=
mutasse, sed, non sine causa, arbitrabar. & si, quamuis
non fueris suasor, & impulsor profectionis meæ, appro
bator certe fuisti, dummodo Cal. Ian. Romæ essem. ita
fiebat, ut, dum minus periculi uideretur, abessem, in
flammam ipsam uenirem. sed hæc etiam si non pruden
ter, tamen ἀνεμέσητα sunt: primum, quòd de mea sen
tentia acta sunt: deinde, etiam si te auctore, quid debet,
qui consilium dat, præstare præter fidem? illud admira=
ri satis non potui, quòd scripsisti his uerbis: BENE
igitur tu, qui εὐθανασίαν bene, relinque patriam.
an ego relinquebam? aut tibi tum relinquere uidebar?
tu id non modo non prohibebas, uerum etiam approba
bas. grauiora, quæ restant. VELIM σχόλιον aliquod
elimes ad me, oportuisse te istuc facere. itáne mi Atti
ce defensione eget meum factum, præsertim apud te, qui
id mirabiliter approbasti? ego uero istum ἀπολογισμὸν
συντάξομαι, sed ad eorum aliquẽ, quibus inuitis, & dis
suadentibus profectus sum. etsi quid iam opus est σχο=
λίῳ. si perseuerassem, opus fuisset. at hoc ipsũ non cõstá
ter. nemo doctus unq̃ (multa autẽ de hoc genere scripta

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

ſunt)mutationem conſilij,inconſtantiam dixit eſſe. dein
ceps igitur hæc. NAM ſi à Phædro noſtro,expedi=
ta excuſatio eſſet. nunc quid reſpõdemus? ergo id e=
rat meum factum,quod Catoni probare non poſſim,fla
gitij ſcilicet plenum,& dedecoris. utinam à primo ita
tibi eſſet uiſum. tu mihi, ſicut eſſe ſoles, fuiſſes Cato.
extremum illud uel moleſtiſſimum. NAM Brutus
noſter ſilet, hoc eſt non audet hominem id ætatis mo=
nere. aliud nihil habeo,quod ex ijs à te uerbis ſignifica
ri putem.& hercule ita eſt. nam XVI. Cal. Sept.cũ
ueniſſem Veliam, Brutus audiuit: erat enim cum ſuis
nauibus apud Haletem fluuium citra Veliam mil=
lia paſſuum III. pedibus ad me ſtatim. Dij immorta
les, q̃ ualde ille reditu,uel potius reuerſione mea læta=
tus:effudit illa omnia,quæ tacuerat:ut recordarer illud
tuũ: NAM Brutus noſter ſilet. maxime autem
dolebat,me Cal. Sext.in ſenatu nõ fuiſſe.Piſonem fere=
bat in cœlum: ſe autem lætari,ꝙ effugiſſem duas maxi
mas uituperationes,unam,quam itinere faciendo me in
telligebam ſuſcipere deſperationis,ac relictionis Reip.flẽ
tes mecum uulgo querebantur,quibus de meo celeri re=
ditu non probabam: alterã,de qua Brutus,& qui unà
erant(multi autem erant)lætabantur,quòd eam uitupe
rationem effugiſſem,me exiſtimari ad Olympia. hoc ue
ro nihil turpius quouis Reip.tempore.ſed hoc ἀναπολό=
γητον. ego uero auſtro gratias miras ago,qui me à tan
ta infamia auerterit.reuerſionis has ſpecioſas cauſas ha
bes,iuſtas illas quidẽ,& magnas, ſed nulla iuſtior, q̃ ꝙ
tu idẽ alijs literis, PROVIDE,ſicui quod debetur,
ut ſit unde par pari reſpõdeatur: mirifica.n. δυσχερ=

στία est propter metum armorũ. in freto medio hãc epistolam legi, ut, quid possem prouidere, in mẽtem non ueniret mihi, nisi ꝙ præsens me ipse defenderẽ. sed hæc hactenus. reliqua corã. Antonij edictum legi à Bruto, & horum contra, scriptum præclare. sed quid ista edicta ualeant, aut quò spectent, planè non uideo. nec ego nunc, ut Brutus censebat, istuc ad Remp. capessendã uenio: quid enim fieri potest? num quis Pisoni est assensus? num redijt ipse postridie? sed abesse hanc ætatem longe à sepulchro negant oportere. sed, obsecro te, quid est, quod audiui de Bruto? Piliam πειράζεσθαι παράλυσιν te scripsisse aiebat. ualde sum cõmotus. & si idem te scribere, sperare melius, ita planè uelim. ei dicas plurimam salutem, & suauissimæ Atticæ. hæc scripsi nauigans, cum Pompeianum accederem, XIIII. Cal.

CICERO ATTICO S.

CVM sciam, quo die uenturus sim, faciam, ut scias. impedimenta expectanda sunt, quæ Anagnia ueniunt: & familia ægra est. Cal. uesperi literæ mihi ab Octauiano redditæ sunt. magna molitur. ueteranos, quiqui Cassilini, & Calatiæ sunt, perduxit ad suam sententiam: nec mirum: quingenos denarios dat: cogitat reliquas colonias obire. planè hoc spectat, ut se duce bellum geratur cum Antonio. itaq; uideo paucis diebus nos in armis fore. quem autẽ sequamur? uide nomẽ: uide ætatem. atq; à me postulat, primũ ut clã colloquatur mecũ uel Capuæ: puerile hoc quidẽ, si id putat clàm fieri posse. docui literis, id nec opus esse, nec fieri posse. misit ad

me Cæcinam quendã Volateranum familiarem suum, qui hoc pertulit, Antonium cum legione Alaudarum ad Vrbem pergere, pecunias municipijs imperare, legionem sub signis ducere. consultabat, utrum Romam cum ∞∞∞ ueteranorum proficisceretur, an Capuam teneret, & Antonium uenientem excluderet, an iret ad treis legiones Macedonicas, quæ iter secundum mare superum faciunt, quas sperat suas esse. hæ congiarium ab Antonio accipere noluerunt, ut hic quidem narrat, et ei conuitium grande fecerunt, concionantemq; reliquerũt. quid quæris? ducẽ se profitetur, nec nos sibi putat deesse oportere. equidem suasi, ut Romam pergeret: uidetur enim mihi & plebeculam urbanã, & (si fidem fecerit) etiam bonos uiros secum habiturus. o Brute ubi es? quãtam εὐκαιρίαν amittis. non equidem hoc diuinaui, sed aliquid tale putaui fore. nunc tuum consilium exquiro. Romam'ne uenio? an hic maneo? an Arpinum? ἀσφαλείαν habet is locus. fugiam Romam, ne desideremur, siquid actum uidebitur. hoc igitur explica. nunquam in maiore ἀπορίᾳ fui.

BINAE uno die mihi literæ ab Octauio. nunc quidẽ, ut Romam statim ueniam, uelle se rem agere per senatũ. cui ego, non posse senatum ante Cal. Ian. quod quidẽ ita credo. ille autem addit, consilio tuo. quid multa? ille urget: ego autem σκέπτομαι: non confido ætati: ignoro, quo animo: nil sine Pansa tuo uolo: uereor, ne ualeat Antonius; nec à mari discedere libet: & metuo, ne quæ ἀριστεία me absente. Varroni quidem displicet consilium pueri, mihi non. firmas copias habet. Brutũ habere potest, & rem gerit palàm. centuriat Capuæ, di=

numerat. iam, iamq; uideo bellum. ad hæc rescribe. tabellarium meum Cal. Roma profectum sine tuis literis miror. VI. Arpinum ueni, ad IIII. in Sinuessanum. eodem die uulgo loquebantur, Antonium mansurum esse Casilini. itaque mutaui consilium: statueram enim rectà Appia Romam. facile me ille esset assecutus: aiunt enim eum Cæsariana uti celeritate. uerti igitur me à Minturnis Arpinum uersus. constitueram, ut prid. Id. aut Aquini manerem, aut in Arcano. nunc mi Attice tota mente incumbe in hanc curam: magna enim res est. tria sunt autem, maneam'ne Arpini, an propius accedam, an ueniam Romam. quod censueris, faciam: sed quamprimum. auide expecto tuas literas. VI. Id. mane, in Sinuessano.

CICERO ATTICO S.

NONIS accepi à te duas epistolas: quarum alteram Cal. dederas, alteram pridie. igitur prius ad superiorē. nostrum opus tibi probari lætor. ex quo ante ipse posui sti, quæ mihi florentia sunt uisa tuo iudicio: cerulas enim tuas miniatulas illas extimescebā. De Sicca ita est, ut scribis. ast ab ea ægre me tenui. itaq; perstringā sine ulla cōtumelia Siccæ, & Septimiæ: tantū, ut sciant
* παῖδες παίδων sine uallo Luciliano, eū ex C. Fadij filia liberos habuisse. atq; utinā eū diem uideā, cum ista libere uagetur, ut etiā in Siccæ domum introeat. sed illo tempore opus est, quod fuit illis Triumuiris. moriar, nisi facete. tu uero leges Sexto, eiusq; iudiciū mihi perscribes, εἷς ἐμοὶ μύριοι. Caleni interuentum, et Caluenæ cauebis.

quod uereris, ne ἀδόλεσχος: mihi tu? quis minus? cui, ut Aristophani Archilochi iambus, sic epistola longissima quæque optima uidetur. Quod me admones, tu uero etiam si reprehenderes, non modo facile paterer, sed etiam lætarer, quippe cum in reprehensione est prudentia cum εὐμενείᾳ. ita libenter ea corrigam, quæ à te animaduersa sunt, eodem iure, quo Rubriana potius, quàm quo Scipionis: & de laudibus Dolabellæ deruam cumulum. attamen est isto loco bella, ut mihi uidetur, εἰρονεία, quòd eum contra ciueis in acie. illud etiam malo, indignius esse hunc uiuere, quàm quod indignius. Πεπλογραφίαν Varronis tibi probari non moleste fero: à quo adhuc ἡρακλείδιον illud non abstuli.

Quòd me hortaris ad scribendum, amice tu quidem, sed me scito agere nihil aliud. Grauedo tua mihi molesta est. quæso adhibe, quam soles, diligentiam. Ὁ TITE, tibi prodesse lætor. Anagnini sunt Mustella ταξιάρχης, & Laco, qui plurimum bibit. Librum, quẽ rogas, perpoliam, & mittam. hæc ad posteriorem. τὰ περὶ τοῦ καθήκοντος, quatenus Panetius, absolui duobus: illius tres sunt. sed cũ initio diuisisset ita, tria genera exquirendi officij esse; unũ, cũ deliberamus, honestũ, an turpe sit; alterũ, utile, an inutile; tertiũ, cũ hæc inter se pugnare uideantur, quomodo iudicandum sit, qualis causa Reguli, redire honestum, manere utile: de duobus primis præclare disseruit: de tertio pollicetur se deinceps scripturum, sed nihil scripsit. eum locum Possidonius persecutus. ego autẽ et eius librũ accersiui, & ad Athenodorum Caluũ scripsi, ut ad me τὰ κεφάλαια mitteret: quẽ expecto: quẽ uelim cohortere, et roges, ut quampri=

mum: in eo eſt περὶ τοῦ κατὰ περίστασιν καθήκον=
τος. quod de inſcriptione quæris: non dubito, quin τὸ κα
θῆκον officiũ ſit, niſi quid tu aliud: ſed inſcriptio plenior,
de officijs. προσφωνῶ autem Ciceroni filio. uiſum eſt non
ἀνοικεῖον. De Myrtilo dilucide. ò qualis tu ſemper iſtos. *
ita'ne in D. Brutum de iſtis? ego me, ut ſcripſeram, in
Pompeianum non abdidi, primo tempeſtatibus, quibus nĩ
hil tetrius: deinde ab Octauio quotidie literæ, ut negotiũ
ſuſciperem, Capuam uenirem, iterum Remp. ſeruarem,
Romam utiq; ſtatim, αἰδέσθεν μὲν ἀνήνασθαι δεῖσαν
δ' ὑποδέχθαι. is tamen egit ſanè ſtrenue, & agit, Romã
ueniet cũ manu magna. ſed eſt planè puer. putat ſenatũ
ſtatim. quis ueniet? ſi uenerit, quis incertis in rebus offen
det Antonium? Calendis Ian. erit fortaſſe præſidio, aut
quidem ante depugnabitur. puero municipia mire fa=
uent: iter enim faciens in Samnium uenit Cales, manſit
Theani. mirifica ἀπάντησις, & cohortatio. hoc tu puta=
res? ob hoc ego citius Romam, q̃ conſtitueram. ſimul ac
conſtituero, ſcribam. etſi nõ dum ſtipulationes legeram:
nec enim Eros uenerat: tamen rem prid. Id. uelim confi=
cias. Epiſtolas Catinam, Tauromeniũ, Syracuſas cõmo
dius mittere potero, ſi Valerius interpres ad me nomina
gratioſorum ſcripſerit: alij.n. ſunt alias, noſtriq; fami=
liares ferè demortui. publice tamen ſcripſi, ſi uti uel=
let eis Valerius, aut mihi nomina mitteret. De Lepidia
nis feris Balbus ad me. uſq; ad III. Cal. expectabo tuas li
* teras: meq; Torquati negociolo ſiturum puto. Quin=
ti literas ad te miſi, ut ſcires, q̃ ualde eum amaret, quẽ do
let à te minus amari. Atticæ, quoniam (quod optimũ
in pueris eſt) hilarula eſt, meis uerbis ſuauiũ des. Vale.

CICERO ATTICO S.

OPPII epistolæ, quia perhumana erat, tibi misi exẽplũ. De Ocella, dum tu muginaris, nec mihi quicquam rescribis, cepi consilium domesticum. itaq; me prid. Id. arbitror Romæ futurum. cõmodius est uisum, frustra me istic esse, cum id non necesse esset, quàm, si opus esset, non adesse. & simul, ne intercluderer, metuebam: ille enim iam aduentare potest: etsi uarij rumores, multiq;, quos cuperem ueros: nihil tamẽ certi. ego uero, quicquid est, tecum potius, q̃ animi pendeam, cum à te absim, & de te, & de me. sed quid dicam? bonũ animum. De ἡρακλειδείῳ Varronis negotia salsa. me quidẽ nihil unquã sic delectauit. sed hæc, & alia maiora coràm. Vale.

CICERO ATTICO S.

Ò CASVM mirificum. V. Id. cũ ante lucem de Sinuessano surrexissem, uenissemq; diluculo ad Pontem Tiretiũ, qui est Minturnis, in quo flexus est ad iter Arpinas, obuiam mihi fit tabellarius, qui me offendit δολιχὸν πλόον ὁρμαίνοντα. ego statim, cedo, inq̃, si quid ab Attico? nõ dũ legere poteramus: nã & lumina dimiseramus, nec satis lucebat. cũ autem luceret, ante scripta epistola ex duabus tuis prior mihi legi cœpta est. illa omniũ quidẽ elegantissima. ne sim saluus, si aliter scribo, ac sentio. nihil legi humanius. itaq; ueniam, quò uocas, modo adiutore te. sed nihil tam ἀπροσδιόνυσον mihi primo uidebatur, q̃ ad eas literas, quibus ego à te cõsilium petieram, te mihi ista rescribere. ecce tibi altera, qua hortaris παρ' ἠνεμόεντα μίμαντα, νήσου ἐπὶ ψυρίης, Appiã ἐν ἀριστερ' ἔχον

τα.itaq; eo die mansi Aquini.longulum sanè iter,et uia inepta.inde postridie mane proficiscẽs,has literas dedi.et quidẽ,ut à me dimitterẽ inuitissimus,fecerũt Erotis literæ.rẽ tibi Tiro narrabit.tu,quid faciendum sit,uidebis: præterea,possim ne propius accedere (malo.n.esse in Tusculano,aut uspiã in suburbano)an etiã lõgius disceden dũ putas?crebro ad me uelim scribas.erit autẽ quotidie, cui des. Quod præterea cõsulis,quid tibi cẽseã faciũdũ: difficile ẽ,cũ absim.uerũtamẽ,si pares æque inter se:quiescẽdũ.sin,latius manabit,et quidẽ ad nos,deinde cõmuniter.auide tuũ cõsiliũ expecto.timeo,ne absim,cum adesse me sit honestius.uenire non audeo.de Antonij itineribus nescio quid aliter audio,atq; ut ad te scribebã.omnia igitur uelim explices,& ad me certa mittas. De reliquo quid ego tibi dicã? ardeo studio historiæ : incredibiliter enim me cõmouet tua cohortatio.quæ quidẽ nec institui, nec effici potest sine tua ope.coràm igitur hoc quidẽ cõferemus.in præsentia mihi uelim scribas,quibus Coss.C. Fãnius M.F.Trib.pl.fuerit:uideor mihi audisse,P.Africano,L.Mummio. id igitur quæro.tu mihi de ijs rebus, quæ nouãtur,omnia certa,clara. III.Id.ex Arpinati.

NIHIL erat planè,quod scriberem . nam,cum Puteolis essem,quotidie aliquid noui de Octauiano,multa etiã falsa de Antonio . ad ea autem , quæ scripsisti (treis enim acceperam III.Id.à te epistolas) ualde tibi assentior, si multum possit Octauianus, multo firmius acta tyranni comprobatum iri,quàm in Telluris, atq; id contra Brutũ fore. sin autem uincitur,uides intolerabilem Antonium : ut,quem uelis, nescias. O Sestij tabellarium hominem nequam. postridie Puteolis Romæ se di-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

xit fore. Quod me mones, ut pedetentim: assentior: etsi aliter cogitabam. nec me Philippus, aut Marcellus mouet: alia enim eorum ratio: & si nõ est, tamen uidetur. sed in isto iuuene, quanquã animi satis, auctoritatis parũ est. tamẽ uide, si forte in Tusculano recte esse possim, ne id melius sit: ero libentius: nihil enim ignorabo: an hoc, cũ Antonius uenerit. Sed, ut aliud ex alio, mihi nõ est dubiũ, quin, quod Græci καθῆκον, nos officiũ. id autẽ, quid dubitas, quin etiam in Remp. præclare caderet? nõ ne dicimus, Consulum officiũ, senatus officiũ? præclare cõuenit, aut da melius. Male narras de Nepotis filio. ualde mehercule moueor, & moleste fero. nescierã omnino esse istũ puerũ. Caniniũ perdidi, hominẽ, quod ad me attinet, non ingratũ. Athenodorũ, nihil est, quod hortere: misit enim satis bellũ ὑπόμνημα. Grauedini quæso omni ratione subueni. Quintus tui patris nepos scribit ad patris mei nepotẽ, se ex Nonis ijs, quibus nos magna gessimus, ædem Opis explicaturũ, idq; ad populum. uidebis igitur, & scribes. Sexti iudicium expecto. Vale.

CICERO ATTICO S.

NOLI putare pigritia facere me, ꝙ nõ mea manu scribam: sed mehercule pigritia: nihil enim habeo aliud, quod dicam. & tamen in tuis quoq; epistolis Alexim uideor agnoscere. sed ad rem uenio. Ego, si me nõ improbissime Dolabella tractasset, dubitassem fortasse, utrum remissior essem, an summo iure contenderem. nunc uero etiam gaudeo mihi causam oblatam, in qua & ipse sentiat, & reliqui omnes, me ab illo alienatum: idq; præ me feram, & quidem me mea facere, & Reip. causa, cur il-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

lum oderim, quòd, cum eam me auctore defendere cœ=
pisset, non modo deseruit emptus pecunia, sed etiã, quan
tum in ipso fuerit, euerterit. Quod autẽ quæris, quo=
modo agi placeat, cum dies uenerit: primũ uelim eius=
modi sit, ut non alienum sit, me Romæ esse: de quo, ut
de cæteris, faciam, ut tu censueris. de summa autem
agi prorsus uehementer, & seuere uolo. & si sponso=
res appellare, uidetur habere quandam δυσωπίαν. ta=
men, hoc quale sit, consideres uelim: possumus enim, ut
sponsores appellentur, procuratorem introducere: neq;
enim illi litem contestabuntur: quo facto, non sum ne=
scius sponsores liberari. sed et illi turpe arbitror eo nomi
ne, quod satisdato debeat, procuratores eius non dissolue=
re: & nostræ grauitatis, ius nostrum sine summa illius
ignominia persequi. de hoc quid placeat, rescribas uelim.
& non dubito, quin hoc totum lenius administraturus
sis. Redeo ad Remp. multa mehercule à te sæpe ἐν πο=
λιτικῷ genere prudenter: sed his literis nihil prudẽtius:

QVANQVAM enim posset in præsentia belle iste
puer retũdere Antoniũ, tamen exitũ expectare debemus.

at quæ concio? nam est missa mihi. iurat, ita sibi pa
rentis honores consequi liceat: & simul dextram intẽdit
ad statuam. μὴ δὲ σωθείην εἴποτε τοιοῦτο. sed, ut scribis,
certissimũ esse uideo discrimen Cascæ nostri Tribunatus:
de quo quidẽ ipso dixi Oppio, cũ me hortaretur, ut ado=
lescentem, totamq; causam, manumq; ueteranorum com
plecterer, me nullo modo facere posse, ni mihi exploratũ
esset, eum non modo nõ inimicum tyrannoctonis, uerum
etiam amicũ fore. cum ille diceret, ita futurũ: quid igi=
tur festinamus, inquã? illi enim mea opera ante Cal. Ian.

nihil opus est . nos autem eius uoluntatem ante Id. Dec.
perspiciemus in Casca. mihi ualde assensus est. quã ob rẽ
hæc quidẽ hactenus. Quod reliquũ est, quotidie tabel
larios habebis, et, ut ego arbitror, etiã, quid scribas, quoti
die. Leptæ literarũ exẽplũ tibi misi : ex quo mihi ui=
detur στρατηλὰξ ille deiectus de gradu. sed tu, cũ legis,
existimabis. Obsignata iam epistola, literas à te, & à
Sexto accepi. nihil iucũdius literis Sexti, nihil amabilius.
nam tuæ breues, priores erant uberrimæ. tu quidem &
prudẽter, & amice suades, ut in his locis potissimũ sim,
quoad audiamus, hæc, quæ commota sunt, quorsum eua
dant. sed me, mi Attice, nõ sanè hoc quidem tempore mo
uet Resp. non quo ea sit mihi quicquã carius, aut esse de=
beat, sed desperatis etiã Hippocrates uetat adhibere me=
dicinam. quare ista ualeant. me res familiaris mouet: rẽ
dico ? immo uero existimatio : cum enim tanta reliqua
sint, ne Terẽtiæ quidem adhuc quod soluam, expeditum
est: Terentiã dico? scis nos pridem iam constituisse Mon
tani nomine HS X X I I. dissoluere. pudentissime hoc Ci
cero petierat, ut ei de suo : liberalissime, ut tibi quoq; pla
cuerat, promiserã, Erotiq; dixeram, ut sepositũ haberet.
nõ modo, sed iniquissimo fœnore uersurã facere Aure=
lius coactus est. nã de Terẽtiæ nomine Tiro ad me scri=
psit, te dicere, numos à Dolabella fore. male eũ credo in=
tellexisse, si quisquã male intelligit : potius nihil intelle=
xisse: tu enim ad me scripsisti Coccei respõsum, & iisdẽ
penè uerbis Eros. ueniendũ est igitur uel in ipsam flam=
mam: turpius est enim priuatim cadere, q̃ publice. itaq;
cæteris de rebus, quas ad me suauissime scripsisti, pertur
bato animo nõ potui, ut cõsueueram, rescribere. consenti

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

in hac cura, ubi ſum, ut me expediam: quibus autem rebus, uenit quidem mihi in mentem: ſed certo cõſtituere nihil poſſum, priuſquam te uidero. qui minus autem ego iſtic recte eſſe poſſim, q̃ eſt Marcellus? ſed non id agitur: neq; id maxime curo: quid curẽ, uides. adsũ igitur. Vale.

CICERO ATTICO S.

IVCVNDISSIMAS tuas legi literas. ad Plancum ſcripſi. habes exemplum. cum Tirone quid ſit locutus, cognoſcam ex ipſo. Cum ſorore ages attentius, ſi te occupatione iſta relaxaris. Vale.

M. Cicero L. Planco Præt. Des. S.

ATTICI noſtri te ualde ſtudioſum eſſe cognoui, mei uero ita cupidum, ut mehercule paucos æque obſeruãteis, atq; amãteis me habere exiſtimẽ: ad paternas enim magnas, et ueteres, et iuſtas neceſſitudines magnã attulit acceſſionẽ tua uolũtas erga me, meaq; erga te par, atq; mutua. Buthrotia tibi cauſa ignota nõ eſt: egi enim ſæpe, tibiq; totã rem demõſtraui: quæ eſt acta hoc modo. ut primum Buthrotiũ agrũ proſcriptũ uidimus, cõmotus Atticus libellũ cõpoſuit, eũ mihi dedit, ut darẽ Cæſari: eram enim cœnaturus apud eũ illo die. cũ libellũ Cæſari dedi, probauit cauſam, reſcripſit Attico, æqua eum poſtulare: admonuit tamen, ut pecuniã reliquã Buthrotij ad diem ſoluerent. Atticus, qui ciuitatem cõſeruatam cuperet, pecuniã numerauit de ſuo. quod cum eſſet factum, adiuimus ad Cæſarẽ, uerba fecimus pro Buthrotijs: liberaliſſi

mum decretum abſtulimus: quod eſt obſignatum ab am pliſſimis uiris. quæ cum eſſent acta, mirari quidem ſole= bam pati Cæſarẽ cõuenire eos, qui agrum Buthrotiũ con cupiſſent, neq; ſolum pati, ſed etiam ei negotio te præfi= cere. itaq; & ego cum illo locutus ſum, & ſæpius quidẽ, ut etiam accuſarer ab eo, ꝙ parum conſtantiæ ſuæ confi derem: & M. Meſſalæ, & ipſi Attico dixit, ut ſine cura eſſent: aperteq; oſtẽdebat, ſe præſentiũ animos (erat.n. popularis, ut noras) offendere nolle: cum mare tranſiſ= ſent, curaturũ ſe, ut in alium agrũ deducerẽtur. hæc illo uiuo. poſt interitũ uero Cæſaris, ut primũ ex S.C. cauſas Conſules cognoſcere inſtituerunt, hæc, quæ ſcripſi, ad eos delata ſunt. probauerũt cauſas ſine ulla dubitatione, ſeq; ad te literas daturos eſſe dixerũt. ego autẽ mi Plance, etſi nõ dubitabã, quin & S.C. & lex, & Cõſulum decretũ, ac literæ apud te plurimũ auctoritatis haberẽt, teq; ip= ſius Attici cauſa uelle intellexerã: tamen hoc pro cõiun ctione, & beneuolentia noſtra mihi ſumpſi, ut id à te pe terẽ, quod tua ſingularis humanitas, ſuauiſſimiq; mores à te eſſent impetraturi. id autẽ eſt, ut hoc, quod te tua ſpõ te facturum eſſe certo ſcio, honoris noſtri cauſa libẽter, prolixe, celeriter facias. mihi nemo eſt amicior, nec iu= cundior, nec carior Attico: cuius antea res ſolum fami liaris agebatur, eaq; magna: nũc acceſſit etiã exiſtima= tio, ut, quod cõſecutus eſt magna & induſtria, et gratia et uiuo Cæſare, et mortuo, id te adiuuãte obtineat. quod ſi à te erit impetratũ, ſic uelim exiſtimes, me de tua libe= ralitate ita interpretaturũ, ut tuo sũmo beneficio me af= fectũ iudicẽ. ego, quæ te uelle, quæq; ad te pertinere arbi trabor, ſtudioſe, diligẽterq; curabo. da operã, ut ualeas.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.3.29

Cicero Planco Præt. Des. S.

IAM antea petiui abs te per literas, ut, cũ causa Buthrotiorum probata à Consulibus esset, quibus & lege, & S.C. permissum erat, ut de Cæsaris actis cognoscerent, statuerent, iudicarent, eam rem tu adiuuares, Atticumq; nostrum, cuius te studiosum cognoui, & me, qui non minus laboro, molestia liberares: omnibus enim rebus magna cura, multa opera, & labore confectis, in te positũ est, ut nostræ solicitudinis finem quamprimum facere possimus. quanquam intelligimus ea te esse prudentia, ut uideas, si ea decreta Consulum, quæ de Cæsaris actis interposita sint, nõ seruentur, magnam perturbationem rerum fore. equidem, cum multa (quod necesse erat in tanta occupatione) non probentur, quæ Cæsar statuerit, tamen otij, pacisq; causa acerrime illa soleo defendere: quod tibi idem magnopere faciendum censeo: quanquã hæc epistola non suasoris est, sed rogatoris. igitur mi Plãce rogo te, & etiam oro, sic mediusfidius, ut maiore studio, magisq; ex animo agere non possim, ut totum hoc negotium ita agas, ita tractes, ita conficias, ut, quod sine ulla dubitatione apud Cõsules obtinuimus propter summam bonitatem, & æquitatem causæ, id tu nos obtinuisse non modo facile patiare, sed etiam gaudeas. qua quidem uoluntate esse erga Atticum, sæpe præsens & illi ostendisti, & uero etiam mihi. quod si feceris, me, quem uoluntate, et paterna necessitudine coniunctum semper habuisti, maximo beneficio deuinctum habebis. idq; ut facias, te uehementer etiam, atq; etiam rogo. Vale.

Cicero Capitoni suo S.

NVNQVAM *putaui fore, ut supplex ad te uenirẽ. sed hercule facile patior datum tempus, in quo amorem experirer tuum.* Atticum *quanti faciam, scis. amabo te, da mihi & hoc: obliuiscere mea causa, illum aliquãdo suo familiari aduersario tuo uoluisse consultum, cũ illius existimatio ageretur. hoc primum ignoscere, est humanitatis tuæ: suos enim quisque debet tueri. deinde, si me amas, omitte* Atticũ Ciceroni *tuo: quem quãti facias, præ te soles ferre. totum hoc, ut, quod semper existimaui, nunc planè intelligam, me à te multũ amari.* Buthrotios *cũ* Cæsar *decreto suo, quod ego obsignaui cũ multis amplissimis uiris, liberauisset, ostendissetq; nobis, se, cum agrarij mare trãsissent, literas missurum, quẽ in agrũ deducerentur: accidit, ut subito ille interiret. deinde, quẽadmodũ tu scis (interfuisti enim, cũ* Consules *oporteret ex.* S.C. *de actis* Cæsaris *cognoscere) res ab ijs in* Cal. *Iun. dilata. accessit ad* S.C. *lex, quæ lata est ad* IIII. Non. *Iun. quæ lex earũ rerũ, quas* Cæsar *statuisset, decreuisset, egisset,* Consulibus *cognitionẽ dedit. causa* Buthrotiorũ *delata est ad* Cõsules. *decretũ* Cæsaris *recitatũ est, & multi præterea libelli* Cæsaris *prolati.* Consules *de cõsilij sententia decreuerũt secundũ* Buthrotios, Plancũ *dederũt. nunc mi* Capito *(scio.n. quantũ semper apud eos, quibuscũ sis, posse soleas, eo plus apud hominẽ facillimũ, atq; humanissimũ* Plancũ*) enitere, elabora, uel potius eblãdire, effice, ut* Plãcus, *quẽ spero optimum esse, sit etiã melior opera tua. omnino res huiusmodi uidetur esse, ut sine cuiusq̃ gratia* Plancus *ipse pro ingenio, &*